

VÄRMLANDS REGEMENTE 350 ÅR

En jubileumsbok sammanställd av
Torsten Melcher

KARLSTAD 1976
NERMANS TRYCKSAKER

Alexander
Leslie

ALEXANDER LESLIE
Regimentets chef 1622—7626.

Företal

År 1904 utgav C O Nordensvan Värmlands regementes historia. 1951 utkom en nybearbetning, som samtidigt fördes fram till 1950. Huvudredaktör för denna bok var överstelöjtnanten Erik Zeeh. Initiativtagare och pådrivande kraft var dåvarande regementschefen Fredrik Grevillius.

När nu regementet firar sitt 350-årsjubileum under mottot "Regemente och bygd" är tillfället lämpligt att dokumentera vad som tilldragit sig på I 2 under de senaste tjugofem åren. Den nya skriften är att se som ett komplement till de tidigare verken, men kan också läsas separat. Den inleds nämligen med ett kortfattat sammandrag över tiden 1626—1949.

Det är aktiva officerare vid regementet och reservkaptenen Per Eric Nordquist som medverkat i denna bok. Per Eric Nordquist ser med journalistens och historikerns sakliga ögon på "Åren 1626—1949".

För att i möjligaste mån få en objektiv skildring av "Åren 1950—75" bygger detta avsnitt i stor utsträckning på hur utomstående ser på regementets liv och verksamhet främst då genom tidningsmännens ögon, men även genom att de värnpliktiga får komma till tals.

Den tredje delen "Fakta 1950—75" redovisar översiktligt och i sammanfattande form de viktigaste tjänstegrenarna samt idrott och skytte. Det är avsikten att detta avsnitt skall binda ihop den mer rapsodiska skildringen av "Åren 1950—75" till en enhet.

Genom detta annorlunda sätt att skildra ett regemente och den stora insats som nedlagts på bilder, teckningar och kartor är förhoppningen att boken skall bli intressant och lättläst.

Ett kvartssekel är en lång tid i en människas liv, i regementets historia är det bara en episod, även om perioden varit fylld av en intensiv utveckling och förändring. Bland dem, som gjorde första tjänstgöring eller deltog i den första krigsförbandsövningen 1950, finns säkert många, vars söner eller till och med sonsöner redan hunnit göra sin grundutbildning hos oss.

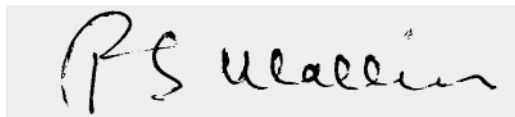
Bland de fast anställda har stora förändringar skett. Gamla trotjänare har varje år lämnat förbandet. Det är ett fåtal kvar nu som varit i tjänst hela tidsperioden.

Sammanläggningen av regementet och försvarsområdet har inneburit en genomgripande förändring. Det är utan tvekan den största händelsen i regementets historia sedan indelningsverket upphörde 1901 och regementet flyttade från Trossnäs fält till Karlstad 1913. Med omorganisationen har hemvärn och frivilligrörelser knutits fastare till bygdens eget regemente. Det har bidragit till att underlätta kontakterna.

Min förhoppning är att denna bok skall medverka till att ytterligare befästa samhörigheten mellan bygd och regemente.

Min önskan är att den samhörigheten skall uppfattas som en levande realitet.

Karlstad i maj 1976

A handwritten signature in black ink on a light grey background. The signature is written in a cursive, somewhat stylized script. It begins with a large, looped 'P' followed by 'E' and 'N' which are connected together. The last part of the signature is 'Nordquist', written in a more legible but still cursive hand.

ÅREN 1626—1949

En historisk resumé av
Per Erik Nordqvist

Utskrivning och värvning

Den här historiken är koncentrerad till händelser och skeenden vid Värmlands regemente från 1600-talets början till år 1950, och speglar sålunda inte Sveriges och Europas historia mer än skissartat när så är nödvändigt.

Det värmländska folkets insatser i Sveriges krig har präglats av armod, nöd och elände. Hunger, dålig utrustning och svåra sjukdomar har krävt fler liv än som offrats i strid.

Det värmländska folket har långt tidigare än 1600-talet deltagit i olika svenska krigsorganisationer; i bondeuppbåd i gränsfejder, i de organiserade landsfänikerna i Värmland och Dalsland.

1600-talet

Efter freden med Ryssland (Stolbova 1617) började den 23-årige Gustav II

Adolf organisera den svenska hären efter ett nytt mönster. Det fanns flera skäl till det. Ett var att de värvade utländska soldaterna tärde hårt på Sveriges dåliga finanser. Dessutom var kungen skeptiskt inställd till utländska trupper: "Ty utländska soldater äro otrogne, farlige, kostsamme, så att vi på ingen annan än svenske oss förlite kunna."

Men han tvingades även senare förlita sig på de utländska soldaterna. I slaget vid Breitenfeld 1631 var 15 procent av soldaterna svenskar. Vid Liitzen var 14 procent svenskar.

Sex svenska *landsregementen* skulle organiseras enligt de nya planerna, liksom två finländska. Senare tillkom ytterligare ett finländskt landsregemente. Varje landsregemente skulle i sin tur bestå av tre små fältregementen med sammanlagt

24 kompanier. Det lilla bonderiket Sverige (Skåne, Blekinge, Halland, Bohuslän, Jämtland och Härjedalen samt Gotland hörde då till Danmark) hade vid den tiden ca 750.000 invånare och skulle svara för en armé enligt nedanstående uppställning.

Även kavalleriet och artilleriet organiserades. De tillkom huvudsakligen genom värvning.

Bondesamhälle

Sverige var ett bondesamhälle. Bara några få procent av befolkningen bodde i städer. I Värmland hade två orter stadsprivilegier. Karlstad (1584) och Filipstad (1611). Finländare som lockats flytta till Sverige slog sig dels ned vid bruken, dels i t ex de värmländska gränstrakterna, där de brände skog och började bruka jorden. Men den agrara inriktningen med i stort sett självhushåll (salt var den enda riktigt stora importvaran) började brytas något. Tyskar och valloner importerades för att det svenska bergsbruket skulle kunna vidareutvecklas snabbare, och Sverige blev snart Europas dominerande koppar- och järnexportör. Utländska köpmän kom till Stockholm och Göteborg. Bönderna försörjde sig själva med boskapskötsel, jordbruk, fiske och jakt.

"Kläder hava de inga andra än det som kan beredas av deras egna får till vadmal och pelsar av bockar och geteskinn till

Regemente	Stort	Smått	Kompanier	Personal
Värvat el. hovregemente	1	3	24	3.600
Upplands och Dahls	1	3	24	3.600
Norrlands	1	3	24	3.600
Östgöta	1	3	24	3.600
Södermanland-Närke-Värmlands	1	3	24	3.600
Westgöta	1	3	24	3.600
Smålands	1	3	24	3.600
Österbottens	1	3	24	3.600
Finska	1	3	24	3.600
Karelska	1	3	24	3.600
Summa	10	30	240	36.000

byxor och tröjor", och även det som de fick genom "lin- och hampåkrar, vilka de årligen beså, varav de somt reda till linytyger, somt till fiskeredskapen", berättar prosten Hofsten i sin "Värmländske skrivning".

Svenskarna var plågade av ekonomiska umbäranden under Karl IX: s krig och Gustav II Adolfs fortsatta krig i österled och betalning av Älvsborgslösen.

Både borgare och bönder var missnöjda över nya skatter, som lades på dem i början av 1600-talet. Alla varor som fördes från landsbygden för att säljas i städerna blev dyrare genom den s k lilla tullen. Borgarna fick betala indirekta skatter, när accis infördes på brygging, bakning och slakt. De s k boskapspengarna (1620), kvarntullen (1625) och andra pålagor resulterade i protester från bönderna — och i vissa fall t. o. m. i form av mer handgripliga sådana. Till det kom så ytterligare en börda, nämligen utskrivningen av knektar till armén.

Utskrivning

För att få ett bättre underlag för uttagningen av soldater till den nya armén bestämde Gustav II Adolf, att prästerna från 1620-talets början skulle göra förteckningar över den manliga befolkningen i församlingarna. Med det materialet som grund gjorde sedan landshövding, lagman, överste, häradshövding, häradsnämnd, fogde, präst och kompanichef tillsammans själva utskrivningen, och det arbetet resulterade i s. k. roteringslängder och rullor över utskrivet manskap.

Tidigare hade indelningen i rotar skett efter antalet gårdar. Efter 1620 blev det i stället så att den gjordes upp efter mantal, dvs antalet män. Det innebar att hela

den vapenföra befolkningen berördes. Varje rote bestod av 10 man, och ur varje rote valdes en knekt (soldat), som var "frisk och sund, stark av lemmar och, så mycket skönjas kan, modig". De som i första hand togs ut var lösdrivare (framförallt de som levde på jakt — de var ju skyttar), i andra hand bönder. I det senare fallet skulle drängen tas ut före bonden.

Knekten skulle helst vara i åldern 18 —30 år, helst inte över 45. Kungen slojade år 1620 övre åldersgräns, och den undre sattes till 15 år.

Uteslutna var "alle sjuke av smittosam sot, alla krymplingar och alle de som av vederstyggelige sjukdomar plågade äro, som är likmath, kräfte och dylika, ävenså rasande och fallande sots-sjuke människor". Detsamma gällde bettlare och landstrykare.

Södermanlands-Närke-Värmlands landsregemente

Planerna för den nya organisationen kom 1617, och de vidareutvecklades och ändrades åren därefter. Karl IX: s forna hertigdöme togs över av kungens bror Karl Filip, och han blev överste och chef för Södermanlands-Närke-Värmlands landsregemente. På den tiden fick ett regemente ofta namn efter sin chef. Så skedde även nu. Det blev Hertig Karl Filips regemente. I det ingick 1617 222 värmlänningar, och det antalet steg till 282 år 1620. Landsregementets organisation utvecklades till den som jag nämnt tidigare. Organisationen skulle ha varit genomförd redan 1624 men var inte helt klar förrän 1626. Regementet i Södermanland redovisas för sig i rullorna fr. o. m. år 1626.

Wärmelands Regemente

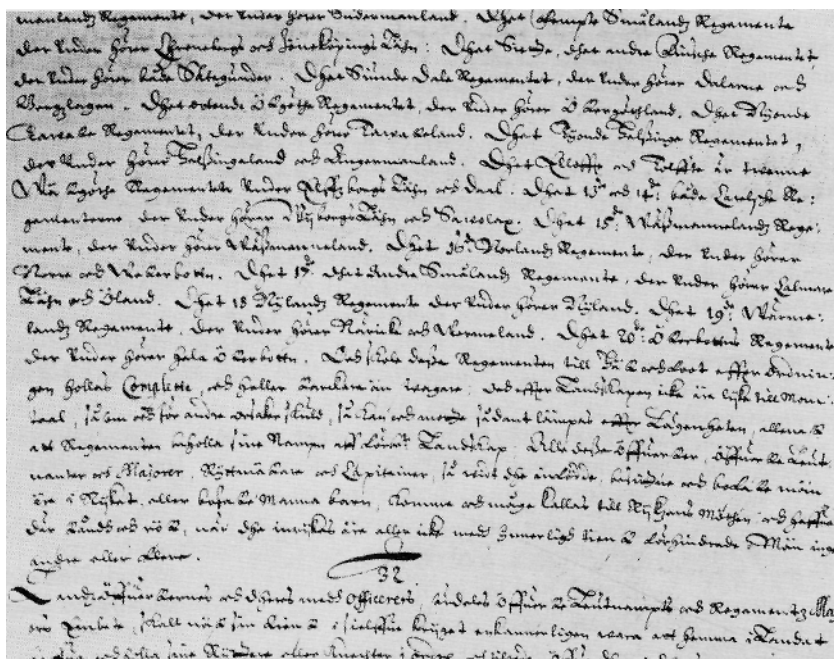
Regementet i Närke (med Vadsbro och Valle härader i Västergötland) och regementet i Värmland fördes under landsöversten Alexander Leslies befäl. Rullorna anger, att Närke-Värmlands regemente existerade från år 1626.

Den indelning i landskapsregementen som genomfördes under 1620-talet bekräftades genom 1634 års regeringsform. Den fastslog en organisation med åtta regementen till häst och 20 till fots.

Av de 20 infanteriregementena var "Det nittonde Wärmelands Regemente, där under hörer Närrike och Wärmelandh".

I krig mot Polen

Genom freden i Stolbova 1617, då Kexholms län och Ingermanland blev svenska, avstängdes Ryssland från Östersjön. Den starkaste staten i Östeuropa var Polen. I Gustav II Adolfs stormaktspolitiska spel ingick att försäkra sig om de polska hamnstäder, där handeln med Västeuropa bedrevs. Dessutom kände han av hotet från den forne svenske kungen (1592—1599) numera enbart polske kungen Sigismund, som fortfarande hävdade sitt arvsanspråk på den svenska kronan. Möjligheterna att få ett avgörande slag mot Polen tycktes vara små i de delar svenskarna tidigare härjat. Vid Mitau låg t. ex. en polsk här i läger, och svenskarna marscherade dit och "erbjöd slag". Den utmaningen antogs inte, utan svenskarna återvände till Riga. Att endera parten inte alltid ställde upp till strid hände då och då — det gällde även under de senare striderna i Tyskland.

Under 1620-talet genomfördes indelningen i landskapsregementen. Först två år efter Gustav II Adolfs död bekräftades den nya organisationen i 1634 års regeringsform. Av utdraget ur regeringsformen framgår att Värmlands regemente var "det nittonde".

Källmaterialet om värmlänningar under 1600-talets första hälft är inte stort. Men följande vet vi. På våren 1626 kallades överste Alexander Leslies regemente in till den svenska armé, som skulle segla till polska Preussen. Leslie var egentligen skotte. Han hade tjänstgjort i holländska armén, varit löjtnant i Sverige, blivit överste i polska armén, innan han återvände till Sverige och blev chef för Värmlands regemente. Leslie återvände så småningom till Skottland, utnämndes till Lord Balgonie och earl av Leven, förlorade med en skotsk armé mot England och satt en tid i Tower.

Från Närke kom åtta kompanier, från Värmland fyra (4X148 man plus befäl). Den svenske kungen seglade med cirka 13 000 man till Pillau och skaffade en operationsbas kring floden Weichsels mynning. Basen utvidgades utan strider, och svenskarna låg kvar över vintern. Värmlänningarna deltog i smärre strider i Käsemarkt och Dirschau sommaren 1627. Överste Leslie med åtta kompanier låg nästa vinter i Pillau. Överstelöjtnant Mattias Kagg låg med fyra kompanier i Dirschau. En del av regementet tycks ha varit hemma i Sverige under år 1628, samma år som regalskeppet Wasa sjönk i Stockholms hamn. I hemlandet utskrevs nya knektar. För Värmland är siffran år 1627 den här: 376 utskrivna — för Närke 246.

1629 ingicks ett stilleståndsavtal mellan Polen och Sverige. 12.000 svenskar var vid den tiden samlade vid Dirschau och Marienburg. Chef för närkingarna var överste Johan Kinnemond, medan överste Mattias Kagg blivit chef för värmlänningarna. Han låg med sju kompanier vid Marienburg.

Mattias Kaggs regemente, liksom hela svenska armén, decimerades p. g. a. sjukdomar. Innan stilleståndsavtalet skrevs under, stupade överste Kagg vid en "mindre strid" vid Marienburg, och överste Axel Lillie blev ny chef. Regementet förlorade 70 procent av manskapet p. g. a. dåliga sanitära förhållanden, dåligt underhåll och fältsjuka, innan det återvände till Sverige.

Lillies regemente organiserades nu med knektar från Närke och Värmland. Utskrivningen 1629 gav 323 man i Värmland, 167 i Närke. Året därpå skrevs 276 värmlänningar ut, men inga närkingar.

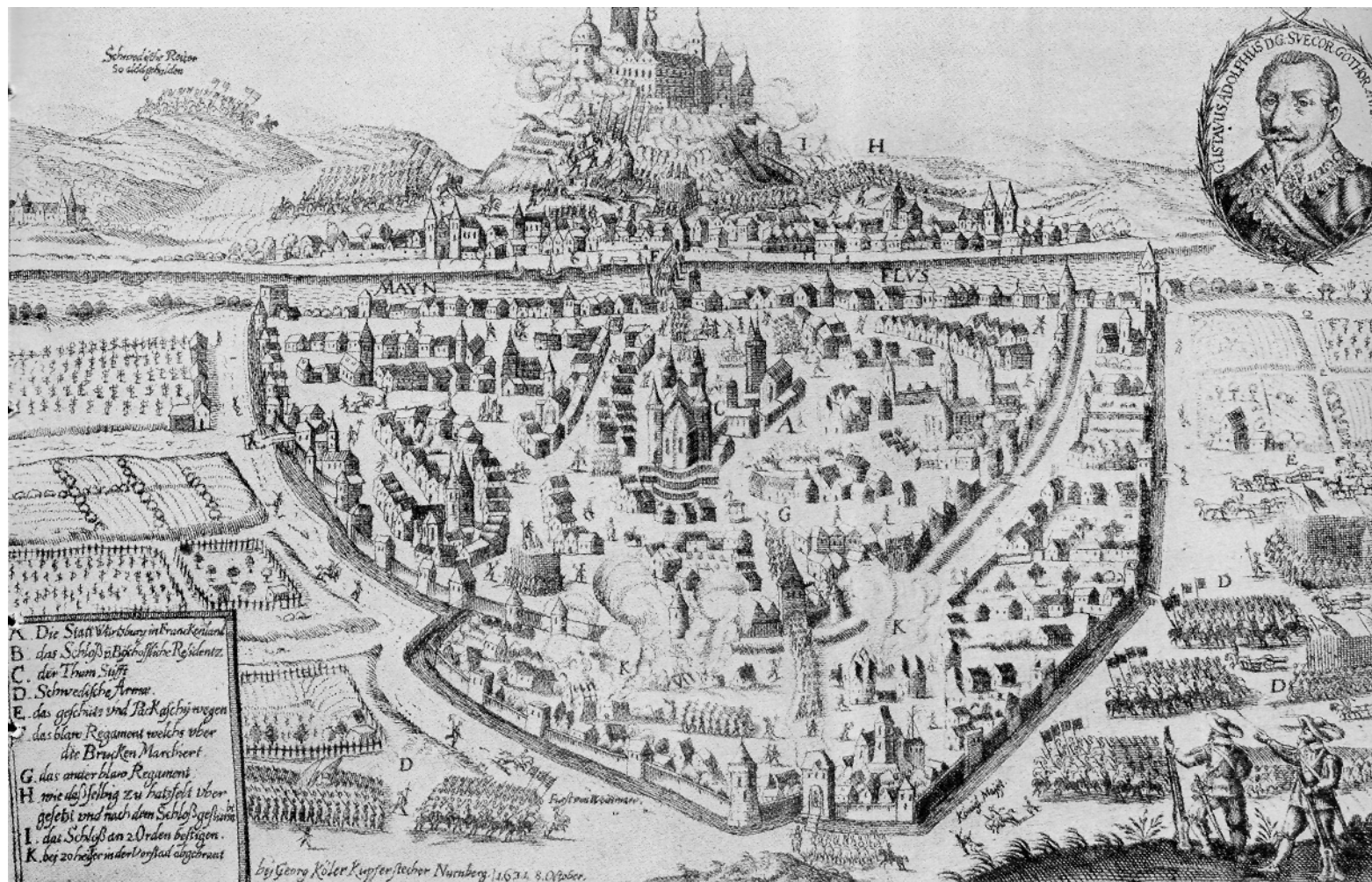
Trettioåriga kriget

Sverige engagerade sig i den stora uppgörelsen i Tyskland av flera skäl. Ett var rent maktpolitiskt — önskan att utvidga svenska besittningar längs Östersjöns kuster. Ett annat var att trycket mot Danmark skulle öka med svenska trupper i Danmarks "södra rygg". Ett tredje var religiöst — Sverige skulle hjälpa de protestantiska furstarna mot tyske kejsaren och den katolska ligan.

Den svenska hären marscherade över stora områden under trettioåriga kriget. Värmlands regemente deltog i vissa strider, bl. a. i Breitenfeld och Marienburg, och tjänstgjorde som garnisonsstyrka på fästningen Marienburg vid staden Würzburg.

Sverige fick från början inget direkt stöd av andra länder. Englands Karl I Axellillies regemente fick sammanlagt 1.200 man. Halva regementet följde Gustav tillät svensk värvning i sitt land. Katolske II Adolf, när han midsommaren 1630 gick i kardinalen Richelieu förband sitt Frankland i Pommern, och regementet ingick i den svenska armé, som slog tyskarna vid Breitenfeld 1631. Värmlänningarna deltog även när biskopsfästet Marienburg stormades 8 oktober 1631. De tyska protestantiska furstarna tvingades så småningom att ställa upp Det finns flera olika skildringar av på svenskarnas sida, men viljan att hjälpa stormningen, dels i bild, dels i ord. Här följer en version.

Huvuddelen av Gustav H Adolfs armé bestod av värvade soldater. Men när armén den 8 oktober 1631 anföll biskopsfästet Marienberg vid Würzburg ledde Axel Lillie attacken med svenska soldater i täten. Det här samtida kopparsticket ger en version av händelseförloppet.

"Axel Lillie ledde attacken, som skedde från tvänne sidor. Besättningen, bestående till största delen av oövade bönder, utrymde genast utanverken och tog sin tillflykt bakom de höga slottsmurarna. Men skottarne och blårockarna följde dem hack i häl efter och tog slottet med stormande hand, efter en förlust av endast 10 man i dödade och sårade. Ett ofantligt byte blev här de tappres lön. Guld fanns i sådan mängd, att det staplades upp i högar och mättes ut i hattkullarna. Till belöning för sin tappra bedrift, blev Lillie kommandant i Würzburg och stannade där i flera år, eller så länge staden var i svensk ägo."

Att Axel Lillie blev kommandant över staden Würzburg och den stormade fästningen Marienberg innebar, att värmlänningarna fick ligga kvar och försvara fästningen fram till krigsslutet.

Endast en liten del av Närke-Värmlands regemente följde armén och deltog i slaget vid Liitzen, där kungen dog. Delar av regementet återvände till Sverige 1633. Det var svagt och utarmat. Det nyorganiserades och skickades ut igen.

Soldat i fält

De svenska regementena deltog fram till krigsslutet, men huvudparten av Gustav II Adolfs trupper i Tyskland var värvade trupper: tyskar, fransmän, engelsmän och skottar. Om de var katoliker eller protestanter spelade ingen roll.

Den svenska armén hade mycket hårda regler: "Vilken soldat korum eller predikning försummar skall första och andra gången av sin rotmästare pundas, tredje gången stånde i halsjärn dag och natt, då han icke laga förfall haft haver."

De som flydde för fienden dömdes sålunda:

"Finnes skulden hos befälet, vare ärelöst och av lägret förjagat. Finnes skulden hos befälet och de gemene tillika, då straffas befälet som sagt är, och av de gemene hänges var tionde efter lotten: och de övriga tjäne utan fana och ligge utanom kvarteret och göre lägret rent, när det orent är, allt intill dess de med mänhet sin villa botat hava. Eho som först tager till flykten, må saklöst ihjälslås."

Stöld och plundring var också förbjudet, men där felade många.. Svenskarna hade ett dåligt rykte i stora delar av

Tyskland. De plundrade, våldtog och skövlade. Många greps och straffades. En officer hängdes för att ha våldtagit en piga.

Många soldater utnyttjade rätten att få ta med hustru och barn. Ogifta kvinnor fick inte tas in i lägren. Det var alltså en brokig skara som drog fram som armé.

Soldaterna fick två sorters lön: sold och läning. Solden bestod av pengar och betalades vid fälttjänst. Läningen bestod av pengar och naturprodukter och betalades vid garnisonstjänst och lägervistelse. Mat och dryck fick de köpa av marktentare och av handelsmän från trakten.

Vägarna i Sverige var vid den här tiden dåliga. Smala och steniga slingrade de sig fram. Vid vattendrag tvingades resenärerna leta upp vadställen — det fanns varken broar eller färjor. Över sumpmarker trevade sig trafikanterna fram på hala stockbroar. Djäknen Petrus Gyllenius berättar så här om en upplevelse längs värmländska vägar:

"Sedan körde vi till Vase härads prästgård, därifrån jag gick hem, och det var mycket sent. Dock var måneljust, och på läten (betesmarken) mötte mig många vargar. Om natten kom jag hem till Tofta."

Postgången organiserades med löpare som sprang 2—3 mil med en hastighet som inte fick vara lägre än två timmar per mil.

"Den löpande postdrängen skall hava två timmar uppå varje mil att löpa: den som länger tid tillbringar, skall strax av-satt och med åtta dagars fängelse vid vatn bröd straffat bliva", står det i Kristinas postordning från 1636.

I Tyskland var vägsystemen bättre, men det hände trots det, att svenska hären hade svårigheter att ta sig fram över steniga, sönderkörda, dyga och vattensjuka vägar. De tyska floderna var sommartid ibland betydelsefulla fraktvägar vid svenskarnas framryckning.

Krig mot Danmark

Samtidigt som de svenska trupperna låg kvar i Tyskland under det att fredstrevare började tas, beslöt Kristinas förmyndarregering om ett anfallskrig mot Danmark.

Sverige var hårt pressat ekonomiskt. Kopparmyntfoten hade Gustav II Adolf infört redan 1625. Betalningen till de värvade utländska trupperna var hög. Ett enda värvat regemente kostade cirka 95.000 riksdaler per år. Danmark krävde höga tullar på exportvaror från de svenska provinserna.

Den svenska förmyndarregeringen ansåg att läget var lämpligt och började ett krig med förband som anföll från Tyskland i söder och från norr in i Skåne. Året var 1643. Värmlands regemente hade det året 1.258 man i Tyskland. I Sverige fanns en reserv på 600 man, som genom nya utskrivningar blev åtta kompanier starkt med 1.111 man våren 1644.

Chef för regementet var fr. o. m. 9 aug. 1643 skotten John Gordon. Dagen efter chefstillrådet blev han naturaliserad svensk adelsman. Regementet i Sverige ingick i försvaret av Göteborg och Rysså skans, där det bands fram till krigsslutet. Manfallet var stort p. g. a. sjukdomar.

Värmlänningarna i gemen kände av de hårda krigsåren, och medan regementet försvarade fästningar i Tyskland och i Göteborgstrakten, fick den värmländska allmogen försvara Värmland, när dansk-norska trupper gick över gränsen. Den danske ståthållaren Kannibal Zeestedt lånade sitt namn till det här gränsskriget.

Hannibalfejden

I januari 1644 gick vilda rykten om ett danskt-norskt anfall mot Värmland. Karlstadsdjäknen Petrus Gyllenius beskriver läget i Grams:

"Den 11 bittida om ottan kom tijt budhskap, att the danske och norske voro infalne uthi Wermelandh, och att huar man skulle hålla sikh rede medh wapn och w arior att affvärja fienden;

man skulle icke veeta aff, för ähn fienden voro för handen. Tå gingo vi; thär ifrån, och vij kommo til Warpenääss. Ther töffvade vij en stundh, och thär voro många bönder församblade, som samma fiender också berättade. Men när vij kommo til Carlstadh, huilcket var om en torsdag, tå höllo borgeskapet på och mönstradess, exercierendess sikh medh sina musköter, pijker och hillebårdar, och tå förnummo vij i sanningh, att thet war emellan the svenske och danske feigd, och att man icke borde vara säker för fienden. Thetta rychtet om fienden kom till staden kläckan 11 om natten emellan tidzagen och odenzagen, och föregaffz, att fienden skulle vara in på them, ia uthi näste socknen häria och bränna. Tå gaffz strax tecken om natten medh klackar och trommor, och folcket begynte att fly aff stadhen; en part bortförde också sina godz och saker. Ett sådant ryckte kom också til Ölmehäradt och Christincehamn, att fienden skulle vara in på them. Folcket var tå på alla orter myckit bedröffvat."

Den gången var ryktet falskt.

I slutet av året kom Kannibals trupper in i Värmland. Julen 1644 brände och skövlade de danska trupperna i Eda, Kola, Skillingmark och Järnskog. Efter nyår fortsatte de genom Nordmarken och ned till Dalsland. En anledning till att Kannibals trupper slog till vid den här tiden på året var naturligtvis, att det var lättare att ta sig fram vintertid, när sjöar och myrar var isbelagda.

Ett värmländskt allmogeuppåd fick retirera ända till Norsälven, en inte alldeles obekant försvarslinje för senare ti-

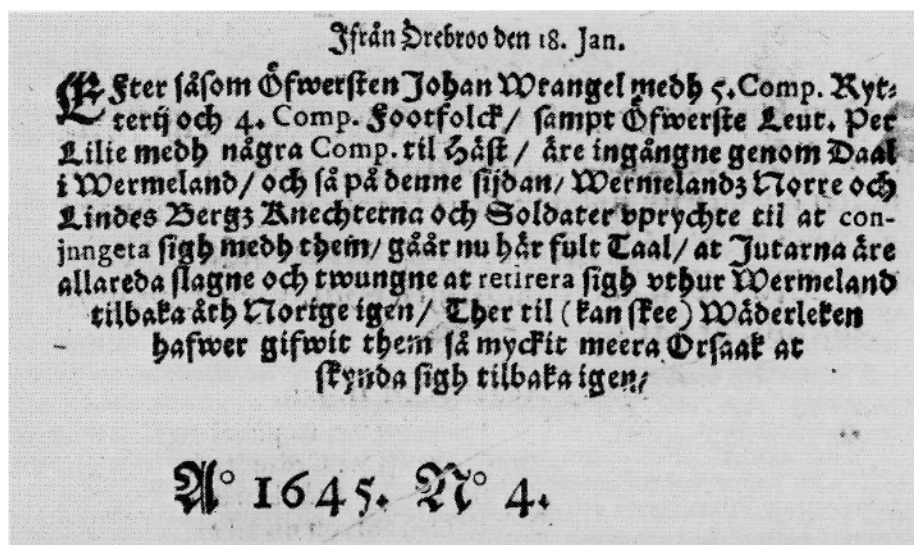
ders värnpliktiga vid 12. Speciella förband med värmlandsfinnar förde delvis ett eget spanings- och gerillakrig i gränstrakterna på den norska sidan.

Trupper från Uppland, Dalarna, Västmanland och Västergötland sattes in i februari 1645 under generalmajor Gustav Otto Stenbocks ledning, förstärkta med två kompanier nyutskrivna från Värmlands regemente. Norrmännen drog sig tillbaka, tvingades kapitulera vid Morast skans och brände själva gränsskansarna vid svenskarnas framryckning.

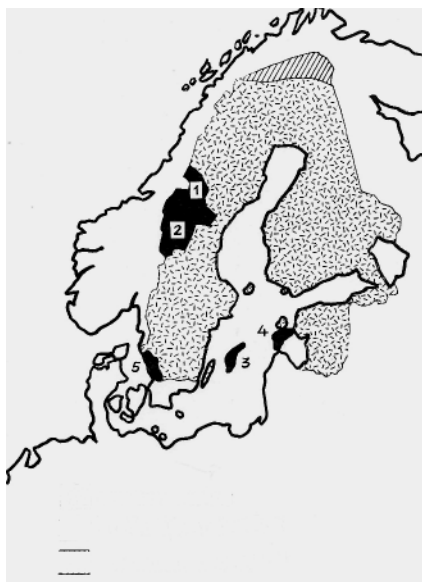
Värmland och värmlänningarna hade lidit svårt. Gårdar och byar hade skövlats och bränts. Den värmländska befolkningen var utarmad av att ha tvingats fungera som trupp och gränsvakt. Olof Stake begärde förgäves, att Värmland och Dalsland skulle befrias från utskrivning 1645.

Nyhetsförmedlingen i Sverige sköttes i första hand av regering och kyrka. Det var för det mesta rena propagandamaterialet som spreds. Gemene man fick i huvudsak nyhetsmaterialet vid gudstjänstbesöken. Prästerna läste upp nyheter från Sverige och utlandet. Regeringen kunde på det sättet styra informationen och försöka hålla krigsmoralen uppe under de långa ofredsåren.

1645 började Sveriges första tidning, Ordinari Post Tijdender, publiceras. Det första exemplar som är bevarat är nummer 4, daterat 4 till 18 januari. Tidningen innehåller bara krigsnyheter, och på en av insidorna berättas om att de dansk-norska trupperna i Värmland dragit sig tillbaka.

Ett utdrag ur det äldsta bevarade exemplaret av Ordinari Post Tijdender, Sveriges första tidning. Tidningen är daterad 4 till 18 januari år 1645 och berättar här om de dansk-norska trupperna som dragit sig tillbaka från Värmland.

12 SVENSKT OMRÅDE
11 NVFÖRVARVAT OMRÅDE
/// KOLONISERAT OMRÅDE

Fredden i Brömsebro

I striden mot Danmark förstärktes den svenska flottan med fartyg från Holland. Den överlägsenheten avgjorde kriget i svensk favör. I freden i Brömsebro fick Sverige Jämtland, Härjedalen, Gotland, Ösel och Halland — det senare på 30 år. Dessutom fick Sverige tullfrihet i Öresund.

Westfaliska freden

1648 slöts freden i Osnabrück. Sverige fick Vorpommern, Stettin, Wismar, öarna Riigen, Usedom och Wollin, samt biskopsdömena Bremen och Verden.

Sverige var förvisso en stormakt, men borgerskap och bondeklass hade lidit hårt av kriget. Adeln däremot hade fyrdubbplats i antal och ägde genom förläningar 72 procent av landets jordar.

De värmländska trupper som i huvudsak legat i befästningar i Tyskland återvände 1649, och mötte även de vad som kallas fredens problem — ekonomisk misär.

Drottning Kristina

Gustav II Adolf dog den 6 nov. 1632. Det tog en månad innan nyheten nådde Stockholm. I riksrådsprotokollet från den 8 december står följande: "Upplästes aviserna, ankomna med ordinarie gräns-posten, då de högstklagelige tidender om salig Kungl. Maj:ts dödelige frånfälle bleve med insinuerade (meddelade). Senaten tillbragte den dagen uti gråt och klagan . . ." Dagen dessförinnan hade tronarvingen Kristina fyllt sex år. 1644 blev hon myndig.

Sverige var fortfarande hårt pressat ekonomiskt, samtidigt som regenten levde ett överdådigt hovliv. För hovet uppfördes operor — franska violinister som förde med sig den moderna fiolen, kom för att spela till baletter. Katekesförhören hos allmogen utvidgades samtidigt som sex nya gymnasier grundades. Universitetslivet blomstrade, professor Olof Rudbeck som upptäckte lymfkärlen skrev boken *Atlantica*. Codex argenteus, silverbibeln blev svenskt krigsbyte i Prag 1648 och fördes till Sverige. I Jämtland och Härjedalen inleddes "försvenskningen" av de två landskapen.

1654 avsade sig Kristina kronan, men hon hade lyckats få kusinen Karl Gustav utropad till tronarvinge.

Regementet i Polen

Samma månad som Karl X Gustaf kröntes år 1654 fick bl. a. Närke-Värmlands regemente order om att skeppas till Bremen för att försvara svenska intressen där. Överste Johan von Essen var regementets chef sen ett drygt år tillbaka och efter dryga tre veckor hade han till den 18 juli samlat åtta kompanier till Stockholm. I den styrkan ingick befäl och 933 knektar. De flesta av de värmlänningar som lämnade Sverige skulle aldrig återvända. Regementet seglade till Bremen och fick efter en tid marschera till Pommern, och där övervintrade värmlänningarna.

Hemma i Sverige fanns i mars 1655 fem kompanier på sammanlagt 461 man. En del av dem skickades senare på året som förstärkning till regementets huvud-del.

När kungen beslutat om anfallskriget mot Polen och kung Johan Casimir (en namne till Karl Gustafs far), ställdes regementet under fältmarskalk Arvid Wittenbergs befäl. Wittenbergs styrkor bestod av 7.100 svenskar och 10.000 värvade tyskar. Den hären marscherade från Stettin över Uszc — där polska adeln gav sig utan strid — och Schroda. Den brandenburgske kurfursten hade beviljat svenskarna fritt genomtåg av Hinterpommern, och på hans befallning fördes föror med öl och bröd till den svenska hären. När trupperna den 20 juli utan strid tog staden Posen, plundrade förtrupperna salubodar och varuhus. Efter

en marsch i brännande sol tömdes vin- och öltunnor, och följderna blev att invånarna drabbades av svenskarnas bär-särkalynne. Redan tidigare hade Wittenberg avrättat 500 man, som brutit mot soldatreglerna, nu hängdes fler och många fick löpa gatlopp.

Marschen fortsatte i sydöstlig riktning över Schroda till Konin. Där förenades Wittenbergs styrkor med Karl X Gustafs här på 16.000 man, varav 5.400 var svenskar. Här ska också nämnas, att Thomssons kompani ur regementet lämnades att försvara Stettin. I det kompaniet fanns 93 gamla och 54 nyutskrivna knektar. Ett annat kompani under kapten Kyhn med 85 man förlades till Bitow. Att kompanier och större styrkor fick till uppgift att stanna och försvara städer och fästningar hörde till krigsbilden. Det har bland annat bidragit till att det är svårt att i detalj redogöra för regementets öden under den här tiden, eftersom källmaterialet från försvarsstyrkorna är litet.

När Wittenbergs och Karl Gustafs styrkor förenades i mitten av augusti, redovisade regementet 27 officerare, 53 underofficerare och 935 knektar samt 32 mönsterdrängar. Av de 935 knektarna var 144 sjuka.

Värmlands regemente marscherade från Stettin över Uszc och de på kartan angivna orterna till Warszawa, därefter till Sandomierz, innan det återvände till Warszawa men deltog inte i striderna runt staden 18—20 juli 1656.

Den svenska hären fortsatte över Kolo och därefter i sydlig riktning mot Opoczno till Krakow. Där inleddes den 15 september en månadslång belägring. Armén fick gräva löpgravar, tillverka stormstegar och risknippor. Batterier placerades ut på höjder. Krakows försvarare gav upp den 8 oktober, och de försvarande styrkorna fick fritt avtag. Krakows invånare betalade en brandskatt på 100.000 maler för att slippa plundring. Närke-Värmlands regemente hade då 797 "gemene", 24 angavs som stupade. Den 20 oktober lämnade den svenska armén Krakow och marscherade norrut.

Generalmajor Paul Wiurz beordrades stanna i Krakow för att försvara staden. I hans försvarsstyrka ingick två värmländska kompanier på sammanlagt 120 man. De stannade sannolikt till 1657, när Krakow övergavs av svenskarna.

Marschen till Krakow hade varit ett 60-mila-vandring. Sedan vände Karl Gustaf och gick över Warszawa 50 mil norrut. I Warszawa lämnades en besättning på 3.000 man under Gustaf Otto Stenbock. Läget för de svenska trupperna var stundtals mycket svårt. Polska gerillastyrkor och bondeuppbåd plundrade och brände svenskarnas provianttransporter. Hungersnöden spred sig. Sjukdomar gjorde läget än sämre. Tydligt är att delar av Närke-Värmlands regemente följde med den svenska huvudhären. Anteckningar i rullorna om att många värmlänningar skulle ha stupat vid Sandomierz tyder på det — det var då den svenska armén fångats i ett "lejongap". 24.000 man hade omringat 8.000 svenskar. Förlusterna var stora men svenskarna bröt sig ut med hjälp av en bro över floden San. I april var de tillbaka i Warszawa. Stora delar av styrkan där hade dödats vid försök att undsätta kungens styrkor.

Ett styrkebesked från våren 1656 ger följande siffror för Närke-Värmlands regemente: 12 officerare, 18 underofficerare samt 170 manskap.

Överste Adam von Weiher blev ny kommandant i Warszawa med 2.000 man — det var infanteriet som fick stanna. I den styrkan lär Närke-Värmlands regemente ha ingått. En giktbruten Arvid Wittenberg stannade också i Warszawa. Med svenska huvudhären på annat håll belägrades Warszawa från början av april av en polsk-litauisk här på 50.000 man som omringade staden och i början av juni intogs den. Torg och gator var fyllda med likhögar. Den polska hären mördade och plundrade. Wittenberg lyckades nå en överenskommelse med Johan Kasimir, 400 överlevande knektar, lägre officerare samt kvinnor fick fritt lämna staden. I övrigt bröts överenskommelsen. Wittenberg, 12 högre officerare, civila ämbetsmän och protestantiska präster fördes bort i fångenskap och under den

dog de flesta. 128 värmlänningar anslöt åter till huvudarmén.

Warszawa togs tillbaka av svenskarna efter häftiga strider 18—20 juli 1656. Närke-Värmlands regemente deltog inte i striden.

Regementet fick sannolikt förstärkning under sommaren 1656 — ett styrkebesked från den tiden berättar, att regementet nu bestod av sju kompanier med 586 man. I den summan ingår inte befäl och ej heller försvarsstyrkan i Krakow, tror Nordensvan.

Regementet kan möjligen under resten av året ha tjänstgjort som besättning i någon stad — ett styrkebesked från slutet av 1656 berättar nämligen, att regementet då hade 565 man.

Styrkorna hemma i Sverige bestod vid den tidpunkten av fem kompanier med 468 man samt två kompanier med gamla knektar på sammanlagt 182 man. Det var det året Eda skans började byggas i passet mellan Bysjön och sjön Hugn vid vägen till Kongsvinger. Gabriel Oxenstierna ledde arbetet. Skansen byggdes av allmoge och var klar året efter.

Regementet i Danmark

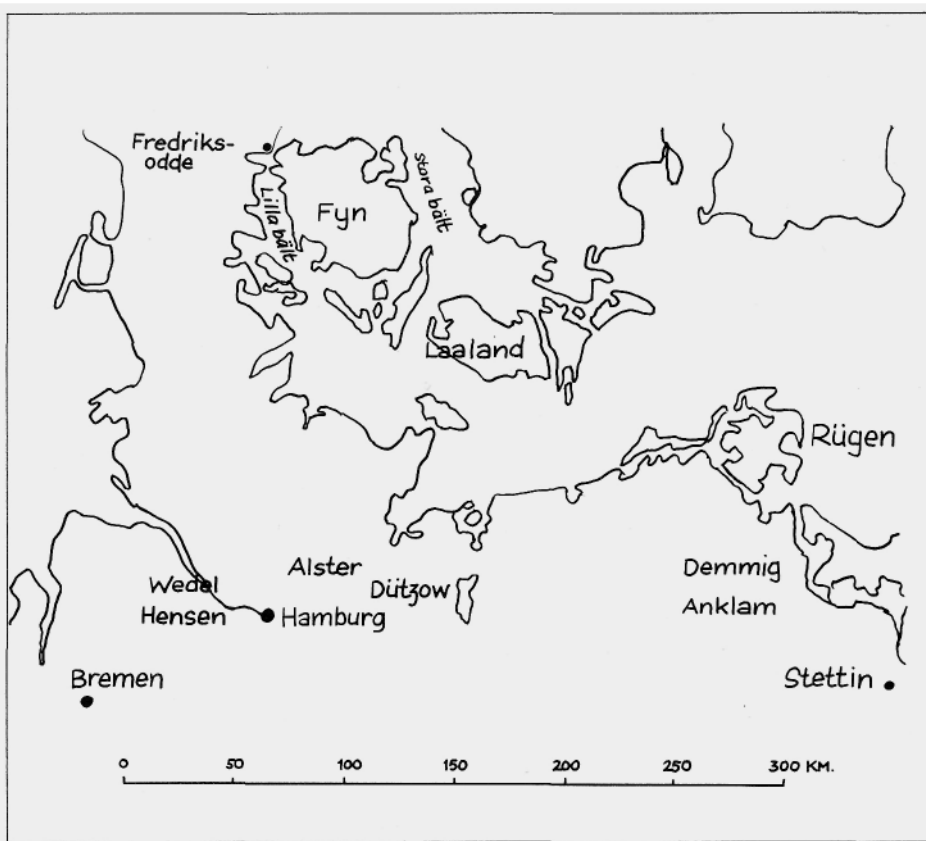
I Danmark hoppades kung Fredrik, att svenskarna skulle vara bundna till Polen

och förklarade Sverige krig. Han utfärdade sitt fejdebrev den 1 juni. Danske riksmarsken Anders Bille gick söder ut med 9.000 man och tog 'svenska Bremen.

Sverige hade länge räknat med ett danskt krig. Svenskarna drog sig nu i juni 1657 från Polen och gick över Bromberg, Stettin, Anklam, Demmin, Dützow, Alster, Ottensen (Altona) till Wedel vid Elbe. Det var en sträcka på närmare 60 mil — marschhastighet 2,5 mil per dag. Svenskarna färdades med "blixstens hastighet", skrev samtida.

Men det var en sliten svensk här. Både befäl och manskap hade utslitna, trasiga kläder. Hären fick vila efter den nästan omänskliga marschen i sommarhettan, och den fick nya kläder från varuhusen i Hamburg.

Var fanns då Närke-Värmlands regemente? Enligt Nordensvan låg två kompanier kvar i Stettin, medan åtta kompanier eventuellt skulle ha flottats till Danmark. Så var inte fallet. Regementet gick med huvudstyrkan och den 24 juli avdelades en styrka med några hundra ryttare, Södermanlands, Kalmars och Närke-Värmlands infanteriregementen under Karl Gustav Wrangels befäl för att återerövra Bremen från Billes styrkor. Svens-

Svenskarna färdades med "blixstens hastighet", skrev en samtida om den svenska arméns ilmarsch från Polen genom Tyskland till Danmark. Marschen över Bromberg, Stettin, Anklam, Demmin, Dützow, Alster, Ottensen till Wedel var en utomordentlig prestation av en sliten svensk här. Värmlands regemente fick utkämpa en del strider i Bremen-området innan det åter anslöt till huvudarmén vid Fredriksodde.

kärna var en krigsvan trupp, medan hälften av Billes styrkor bestod av nyutskrivna bonddrängar.

Den svenska huvudhären fortsatte norrut uppåt Jylland över Kolding och kom till den nyanlagda fästningen Fredriksodde den 25 augusti.

Wrangels styrkor tog skans efter skans i Bremenområdet. "Pojkarna voro över måttan ivriga och ingenting var omöjligt för dem", skrev Wrangel. Vid en fästning utanför Stade tog svenskarna 200 danskar till fånga och danskarna förlorade så många man, att liken fyllde nio vagnslaster. Svenskarna förlorade vid det slaget 12 man.

Efter två veckor var danskarna besegrade. De hade förlorat ett par tusen man och 394 hade tagits till fånga. Svenskarna lämnade en mindre styrka vid fästningen Bremervörde, som inte intogs av politiskt-taktiska skäl.

Värmlänningar, sörmlänningar och smålänningar fick nu i mitten av augusti marschera norrut för att ansluta till huvudarmén vid Fredriksodde.

Delar av regementet i Sverige

Hemma i Sverige hade regementet samtidigt sex kompanier med 823 nyutskrivna, och i de två kompanierna med gamla knektar fanns 185 man.

Fyra kompanier från regementet var på nyåret 1657 i Göteborg och deltog sannolikt i Stenbocks styrka i Skåne och Halland på sommaren och hösten. Den drevs vid ett tillfälle tillbaka av danskarna — svenskarna greps av panik och flydde. Stenbock fick ordning på sin här, men drog sig senare i oktober förbi Halmstad upp mot Varberg. Stenbocks armé var i ett miserabelt skick. Soldaterna var sjuka och utslitna. De få hästar som fanns kvar var orkeslösa. Trupperna hade inte fått någon hjälp av befolkningen, som istället överföll svenskarna. Snapphanarna slog till mot svenska trossar och läger.

I Värmland ledde Gustav Oxenstierna försvaret med 1.700 man. Missnöjet var stort bland manskapet, som inte fick tillräckligt med mat och ej heller sin lön. En nyuppsatt skvadron av Bergsregementet gjorde myteri och rymde med sina gevär. De gamla knektarna vid ett av Värmlands kompanier hjälpte Oxenstierna att återställa ordningen. Flera av myteristerna straffades med döden. Många fick springa gatlopp.

I september intogs Eda skans av en norsk styrka, men Oxenstierna tvingade norrmännen att retirera, och därefter blev det lugnt vid Värmlandsgränsen. Senare på hösten fick Oxenstierna lämna Värmland för att med större delen av truppen hjälpa Stenbocks styrkor i försvaret vid gränsen till Bohuslän i den s. k. Krabbefejden.

Fredriksodde — första segernamnet

Karl X Gustafs huvudstyrka hade nått Fredriksodde den 25 augusti 1657. Wrangels styrkor med Närke-Värmlands regemente anslöt senare. Fredriksodde med en dansk här på 8.700 man — alltså större än den svenska — hindrade svenskarna att gå över Lilla Balt (Middelfart-sund) till Fyn. Fästningen var en "stoor, real festning, hwaropå konungen i Danmark alla reda 7 åhr hade arbetatt, medh starka och höga wallar och diupa graf-war". Fästningen låg på spetsen av en udde med två sidor mot sjön och den tredje befästa sidan mot land.

Wrangel ledde nu den svenska hären, och i gryningen den 24 oktober anföll svenskarna på tre kolonner mot Kungsporten, Mittelporten och Sjöporten. Det var en mörk och kall oktober natt, och den danska hären anade inget förrän anfallssignalen gavs — eldskenet från två lador som stacks i brand. Närke-Värmlands regemente anföll under De la Gardie i mittenavdelningen mot Mittelporten och bastionerna Bille och Prindsen. Striden varade inte länge. När solen höjde sig ur havet var Fredriksodde svenskt. De svenska förlusterna: 75 döda, 138 sårade, de danska: 127 döda officerare — manskap okänt.

"Hvar och en af H. K. Maj:ts officerare och soldater hafver vid detta tillfälle förhållit sig så tappert, att från den största till den minsta af dem gjort sig förtjent af stort beröm för deras redliga välförhållande", skrev Wrangel i ett brev till kungen.

Frågan var nu hur armén skulle kunna fortsätta över Lilla Balt till Fyn. Redan tidigare hade svenskarna kunnat konstatera, att det var omöjligt att få tag på en enda båt för att ta sig över sundet. Dagarna före stormningen av Fredriksodde skrev Wrangel till kungen, att han ville invänta och se om "vår Herre vill själf beordra oss en brygga i vinter till att komma öfver på". Armén låg kvar i Fredriksodde med omgivning.

Vintern kom tidigt. Soldaterna led av kyla och sjukdomar. Annandag jul 1657 hade Närke-Värmlands styrka i sju kompanier minskats till 21 officerare, 42 underofficerare och 274 soldater.

Tågen över Lilla och Stora Balt

När den svenska hären lördagen den 30 januari 1658 gick över de sviktande isarna på Lilla Balt, hade regementet decimerats ytterligare. Närke-Värmlands regemente bestod av drygt 100 man och kom liksom övrigt infanteri efter de beridna styrkorna, som först gick över och slog de fåtaliga danska försvararna. Två skvadroner ryttare försvann i djupet under ismarschen. Hela svenska hären landsteg på Fyn och fortsatte österut och

gjorde sig beredd att även via Langeland gå över Stora Balt till Lolland.

Armén hade mött omväxlande kyla, tö och snöglopp. När regementena den 6 februari — efter att ha gått över från Fyn — på eftermiddagen började marschera från Langeland till Lolland, frös det åter till. "Kölden var så stark att man måste med yxor hugga sönder såväl brödet som öl- och vintunnorna, samt slå lösa små stycken, som sedan fingo smälta", står det i ett färgstarkt brev från skrivaren Terlon till den franske kungen Ludvig XIV. Tågen över Balt är det andra segernamnet på regementets fana.

Marschen fortsatte mot norr — mot Köpenhamn. På slutet gick det trögt för fotfolket. De marscherade fram i djup snö. Danskarna gav upp. Den 26 februari 1658 skrevs fredshandlingarna under i Roskilde domkyrka. Sverige fick Skåne, Blekinge, Bohuslän, Trondheims län och Bornholm. Stora svenska styrkor låg kvar i Danmark, men resterna av Närke-Värmlands regemente lär ha återvänt till hemlandet.

Åter till Danmark

När Karl Gustaf anföll Danmark i augusti 1658, hörde Närke-Värmlands regemente till dem som seglat runt Danmark och sedan upp genom Stora Balt. Den 8 augusti landsteg trupperna nära Korsör på Själland. Närke-Värmlands regemente bestod av 11 kompanier, och ytterligare fyra fanns kvar hemma i Värmland. Kompanierna på Själland följde den svenska hären i tre dagsmarscher de tolv milen till Köpenhamn och fick uppleva eldskenet från Köpenhamns brinnande förstäder. Det var danska försvarets taktik — brända förstäder och försvar bakom Köpenhamns skansar. Köpenhamn belägrades. Den 6 september gav fästningen Kronborg upp, men Köpenhamn höll stånd. Under hösten skickades tre av de värmländska kompanierna hem till Värmland. De kvarvarande soldaterna utanför Köpenhamn bodde i jordkulor och riskojor. Danmark var täckt av snö.

Någon timme efter midnatt den 11 februari 1659 stormade svenskarna Köpenhamn, men möttes av ett väl förberett försvar. Vallarna runt Köpenhamn hade spolats med vatten och var ishala. På sjösidan hade vakar huggits upp och var för breda för de broar svenskarna bar med sig. De danska kvinnorna bidrog till försvaret genom att ösa kokhet lut, tjära och olja från värnen. Stormningen misslyckades. Svenskarna övergick till ett defensivkrig på de danska öarna.

Vid lägret vid Brönhøj byggdes träbaracker för manskapet, medan officerarna fick bättre förläggning. Försvarsverk byggdes upp. Lägret liknade en medelstor svensk stad. Den kallades ock-

Tågen över Lilla och Stora Balt gick över sviktande isar. Den 30 januari 1658 gick den svenska hären över Lilla Balt, och den 6—8 februari skedde övergången av Stora Balt.

så — Karlstad, efter kungen. Danskarna blev småningom framgångsrika och svenskarna fick ge vika på Fyn.

Värmland hade sparats från gränsfejder. 1659—1661 förde överstelöjtnant Jonas Hansson Spets befälet över värmländska trupper vid Eda skans. Jonas Hansson var son till bonden Hans i Spesserud på Värmlandsnäs. 1639 finns han för första gången med i regementets rullor som fänrik Jon Hansson. 1660 adlades han till Gyllenspetz och blev 6 februari 1669 Närke-Värmlands förste värmlandsfödde chef. 68 år gammal begärde han avsked 1677 och dog två år senare på Gylleby i Sunne.

Mot Norge

När fältmarskalken Lars Kagg, 65 år, "sönderskjuten och utarbetad" den 5 januari 1660 gick in i Norge från Vänersborg med 4.000 man, var kompanier från Närke-Värmland med. De fick utstå en hård vinter. Ryttare frös ihjäl på sina hästar. Knektar som stod post frös ihjäl. Tillgången på mat var urusel. "Det hade varit soldater som ej på tio dagar smakat så mycket som en bit bröd eller haft annat än isvatten till dricka", skrev Kagg. De svenska styrkorna tog några norska skansar, men de lyckades aldrig

besegra norrmännen i befästningen Fredrikshall i Halden. Köpingen belägrades. Den 22 februari upphävdes belägringen, och svenskarna drog sig tillbaka över gränsen. De kände då inte till att Karl X Gustaf dött den 13 februari i Göteborg. Samtliga fyra värmländska kompanier hade drabbats av förluster i Norge.

Ny fred slöts med Danmark 1660 i Köpenhamn. Sverige förlorade Trondheims län och Bornholm. De värmländska kompanierna i Danmark hade förlorat katastrofalt många soldater. I mars 1660 återstod 300 man av de åtta kompanierna. Sju officerare, 18 underofficerare och 136 soldater var fångar hos danskarna.

Efter krigets slut ingick Närke-Värmlands regemente i de svenska besättningarna i halländska städer och i Göteborg. Ännu 1668 fanns det värmlänningar som inte hade varit hemma i Värmland sen 1654.

Karl XI

Karl XI var fem år, när fadern Karl X Gustaf dog. Sjutton år gammal övertog han regeringen den 18 dec 1672.

Sveriges invånare levde i misär. Landet hade tyngts av tidigare krig. Åren 1673—

1678 drabbades det av svår missväxt. "Här står så illa till med allmogen, så det är fast otroligt", skrev Christer Horn i februari 1675. Och han tillade: "Gud förskone oss från krig." Det blev inte så. Tillståndet hos armén var illa. Soldaterna i garnisonerna dog i mängder av hunger och sjukdom. De överlevande saknade kläder, vapen och ammunition. En del soldater rymde utomlands.

Gyldenlöwskriget

Som bundsförvant till Frankrike förlorade Sverige besittningarna i Bremen-Verden och Pommern. Hösten 1675 gick Danmark till angrepp på Sverige. Det kriget kallas av vissa historiker för skånska kriget — i Värmland fick det beteckningen Gyldenlöwskriget av samma skäl som den tidigare utkämpade Hannibalfejden.

I början av september 1675 samlade överste Jonas Gyllenspetz fem värmländska kompanier (829 man) och ett dragonkornpani från livregementet till Eda skans. Tillsammans med uppbådad allmoge sattes Eda skans i stånd, medan övriga skansar i gränstrakterna var så förfallna att de lämnades därhän. Gränstrupperna förstärktes för bevaknings-

ändamål av allmoge, men när julen kom, gick samtliga bönder hem. 200 kom tillbaka till gränsen efter helgen.

Krigshandlingarna i Värmland var få, men invånarna som skulle svara för truppers underhåll hade det mycket svårt. Strövtåg och småstrider förekom vid gränsen. I dec 1675 gjorde en svensk styrka en spaningstur i Norge, plundrade några gårdar, tog 14 hästar, 70 kor samt en knekt och en bonde.

Delar av regementet fick undsätta de svenska trupperna, när den danske fältmarskalken Gyldenlöwe gick genom Bohuslän, tog Vänersborg och härjade i Västergötland.

Slaget vid Lund

Än längre söderut fanns en skvadron från regementet under överstelöjtnant Thomsons befäl. 260 värmlänningar och närkingar följde Karl XI mot danskarna i södra Sverige. Kungens här minskade till hälften pga rödsot och andra sjukdomar. Hären hungrade bl a pga att danskar med hjälp av snapphaneförband skar av svenskarnas tillförsel. Stora hopar svenskar rymde — de flesta togs om hand av snapphanarna. De svenska lägren fylldes av lik som staplades i vapenhus, på kyrkogårdar och i snödrivor.

Kylan kom och gav svenskarna möjlighet att gå vidare. Erik Dahlberg rekognoscerade övergången över Löddeå, liksom han en gång gjorde vid marschen

över Balt. 177 man fanns kvar i den närke-värmländska styrkan, som följde armén för slaget vid Lund den 4 december 1676. Det var ett märkligt och hasardartat slag. Det var därtill det blodigaste som någonsin utkämpats i Norden. Segern blev så småningom svenskarnas, men kvar på fältet låg omkring 8.000 döda, varav 5.000 danskar och 3.000 svenskar enligt danska källor. De flesta närke-värmlänningarna dödades i slaget. Ett fåtal överlevande förenades med ett annat förband. Lund är det tredje segernamnet på regementets fana.

Det närmaste halvåret gjordes två utskrivningar. Regementets styrka växlade och förbanden flyttades så ofta under våren 1677, att det har varit svårt att få exakt grepp om styrkeförhållanden.

I maj 1677 var fördelningen den här: 4 närkeskompanier och 2 värmlandskompanier i Skåne, 2 kompanier i Göteborg som tillsammans med västgötaarmén försvarade mot norrmännen, 2 kompanier vid Eda skans. Dessutom fanns vid västgötaarmén 4 kompanier med 400 "Nerikes tiomänningar" och 4 kompanier med 600 "Wermelands 1677 års sjettingar". De flesta landskapen hade nämligen beviljat en extra utskrivning av soldater — var sjätte man mellan 16 och 60 år skrevs ut, utrustades med kläder, musköt, värja, rotepenningar och resekost. Villkoren från landskapet var bland annat att manskapet skulle användas för länets

försvar och att de skulle få återvända hem i och med fred.

Landskrona

Det fjärde namnet på regementets fana är Landskrona. När Karl XI i juli 1677 gick mot Landskrona med 10.000 man var två värmländska skvadroner med under befäl av överstelöjtnanterna Thomson och Stjerna. Av regementets 800 man som deltog dödades 2 officerare och 41 meniga, medan sammanlagt 113 sjuka och sårade fördes till Malmö. De två skvadronerna deltog även i de fortsatta striderna, och numerären minskades starkt. I slutet av 1678 återstod av värmlandsstyrkan hos kungen en löjtnant och 54 man.

Regementet deltog med sju kompanier på 639 man i striderna på Hisingen och vid det av Gyldenlöwe belägrade Bohus i juli 1677. Gyldenlöwe upphävde belägringen, och på hösten vände värmlänningarna hem. I februari 1679 anföll norrmännen Eda och Nordmarken. De drevs snabbt tillbaka. I september 1679 skrevs fredshandlingarna under, och värmlänningarna fick gå hem, utom en mindre styrka vid Eda skans. Så sent som i februari 1680 var skansen besatt av 3 officerare och 58 man.

En stor del av Värmland är "alldeles ruinerat och fördärvat", förklarade landshövdingen Mårten Reuterkrantz vid krigsslutet.

Den 4 december 1676 deltog en liten styrka ur Värmlands regemente i slaget vid Lund. Karl XI:s trupper segrade efter det blodigaste slaget i Nordens historia. (Oljemålning av Johan Filip Lemke.)

Det ständiga knekthållet

1680-talet inledde ett nytt skede i Sveriges historia. Den nygifte Karl XI — han hade resonemangsgift sig med den danska prinsessan Ulrika Eleonora vid ett påvert bröllop utanför Halmstad — genomförde reduktionen vid riksdagarna 1680 och 1682. Adeln som vid den tiden hade omkring 70 procent av den svenska jorden fick sitt markinnehav minskat till 33 procent. Av reduktionen och förmyndarräfsten följde att kronans finanser blev stabila, böndernas framtida oberoende var säkrat och adelns ekonomiska makt minskades — i vissa fall till noll och intet.

Med reduktionen och den nya ekonomiska säkerheten genomdrev Karl XI också en ny organisation för armén. Sverige hade fortfarande värvade trupper i tjänst. Omkring 25.000 utländska soldater tjänstgjorde i de svenska befästningarna både inom och utom det egentliga Sverige.

Kronan som hade stärkt sitt markinnehav genom reduktionen kunde nu avdela ("indela") delar av kronans inkomster och egendom åt trupperna. Benämningen indelning är riktig för uppbyggnaden av kavalleriet, medan infanteriets rekrytering och underhåll snarare blev en ersättning för den hos bönderna impopulära utskrivningsvärnplikten. Det s. k. ständiga knekthållet hade decennierna tidigare långsamt införts i Dalarna, Jämtland och Västerbotten. Landskapen Upp-

land, Östergötland, Södermanland, Västmanland och Närke åtog sig redan 1682 att införa den nya organisationen, medan övriga landskap tvekade. Först fyra år senare anslöt sig även Värmland till det nya systemet. Den 25 juni 1688 skrevs sedan ett kontrakt under med "Ridderskapet och Adeln samt Allmogen i Wermeland" med de närmare bestämmelserna formulerade. Närke åtog sig att sätta upp och underhålla tre kompanier med 474 man, medan Värmland skulle svara för sju kompanier med 1.200 man. Den här organisationen innebar, att Närke-Värmlands regemente var två kompanier större jämfört med övriga landskapsregementen.

Den nya härorganisationen genomfördes under en period av relativt välstånd i Sverige, om missväxtåren 1691—93 och 1696—98 undantas. Folkmängden växte, spannmålsimporten ökade, bergsbruket och den nya "industrin" utvecklades och för Värmlands del steg antalet bruk, och i och med det lades grunden för två nya företeelser i det värmländska och svenska samhället: brukspatronerna och brukssamhället.

I detta Värmland genomfördes nu rekryteringen av 1.200 man, men vissa delar av landskapet var helt fria från rekryteringsskyldighet. Det var områden som hörde till Bergslagen, nämligen Karlskoga, Nyeds och Filipstads härader samt Gunnarskogs socken i Västvärmland.

Grundregeln var att två hemman skulle tillsammans bilda en rote och underhålla en knekt. Men ofta var gårdarna små, och det krävdes upp till tio gårdar för att komma upp till två hemman. Kravet att Värmland skulle rekrytera 1.200 man gjorde, att mindre än två hemman fick bilda en rote.

Bönderna fick själva skaffa fram sin knekt, och om denne dog eller fick avsked, skulle bönderna skaffa ersättare inom tre månader. För att underlätta det för bönderna, stadgades så småningom, att de själva fick "eftersöka på landet, hvarest de finna kunna, löst folk, lättingar och driftekarlar, som intet lagligt försvar eller annan loflig handtering hafva". Men de flesta soldaterna var soldatsöner, bondpojkar och legohjon. I vissa fall förekom att de nya knektarna fick en värvningssumma — en lega — när de tog sin nya tjänst.

Över hela landet byggdes tusentals knekttorp. Den värmländska allmogen hade lovat att "endera bygga åt Kneckten på ägorne en Stuga med en Bo och Fähus, eller ock inrymma honom så mycket rum inom våre Gårdar". Till torpet hörde åker, hage och ängsmark. Fick knekten bo hos någon av bönderna tillförsäkrades han som t. ex. i Nordmarks, Jösse, Gillbergs, Fryksdals, Elfdals, Näs, Kil och Grums härader 1/2 tunna råg, 1/2 tunna bjuugg och två tunnor havre, två sommarlass hö och "två tjog" halm. 1715

utfärdades bestämmelser för hur torpen skulle se ut: stuga med spis, en förstuga och en kammare. Dessutom skulle knekttorpet ha en lada samt ett få- och foderhus.

Roten skulle varje år betala knekten lön. Beloppet skiftade mellan 20 och 40 daler.

Rotebönderna svarade också för att knekten fick vissa klädesplagg. Varje år skulle knekten få ett par ullstrumpor i regementets färger, och vart tredje år skulle han få ett par skor och ett par skinnbyxor. Eftersom uniformen inte fick användas hemma på torpet, var rotarna skyldiga att "gifwa Knekten hwart tredje år en Släpeklädning af Wallmar, samt ett par Ullstrumpor och Skor med en Skjorta, af sådant slag som i landet kan upbringas". Släpekläderna var enkla arbetskläder och bestod av rock och byxor i vadmal.

Kronan svarade för övrig utrustning av knektarna. Det vill säga att knektarna hade patronväskor och musköter — under 1690-talet byttes de ut mot gevär med flintlås — och vid den här tiden började musköterna förses med det nya närstridsvapnet bajonetten. Denna började tillverkas 1640 och har fått sitt namn efter den första tillverkningsorten, Bayonne, i Frankrike. Varje kompani hade fyra korpralskap musketerare och två korpralskap pikenerare. Pikenerarnas utrustning var den närmare 4 meter långa piken. Varje man hade en värja. Grenadiärerna utrustades med musköter samt handgranater.

Officerarna

Under Karl XI: s regeringstid ökade in-slaget av officerare som gått den långa vägen. Duglighet fick ligga till grund för officersbefordran istället för som tidigare, då börd och social ställning ofta avgjort avancemangen.

Officerarna fick kronogårdar — boställen — där de skulle bo och bruka jorden. Gården låg inom förbandets område, och officeren fick även till uppgift att övervaka sina lantbrukande soldaters uppförande.

Regementsstaben vid Närke-Värmlands regemente hade den här sammansättningen: en överste, en överstelöjtnant, en major, en regementskvartermästare, en regementsadjutant, en regementspräst, r."i kompanipräster, en regementsskrivare, två mönsterskrivare, en regementsfältskär med tre gesäller, en regement-profoss (som övervakade ordningen och som verkställde prygelstraff), tre "geme-ne" profosser och fyra skallmejlåsare. Samtliga utom överstelöjtnanten bodde ; Närke. Han bodde på gården Hammar på Hammarön, och den var två hemman stor. Kaptenernas boställen var ungefär ett hemman stora, och övriga officerare

fick mindre gårdar. De högre officerarnas bostadshus var också större — det kom så småningom att regleras genom föreskrifter; kaptenens boställe hade fyra rum, förstuga och kök, medan löjtnanter och fänrikar fick hålla till godo med 'tre rum.

Varje kompani hade en kompanichef — regementschefen, överstelöjtnanten, majoren hade vardera ett, vid de övriga tjänstgjorde kaptenen som chefer. I kompaniet fanns dessutom följande befäl: en löjtnant (vid livkompaniet titulerad kaptenlöjtnant), en fänrik, en fältväbel, en sergeant, en förare, en furir, en rustmästare, en mönsterskrivare, en pipare och två trumslagare. De hade alla tjänsteboställen. Vid Jösse härads kompani t. ex. bodde kaptenen på Berg med Jösseforsen, löjtnanten bodde vid Tostebol i Ny socken, fänriken vid Näs i Stavnäs, fältväbeln på Gustas nära Arvika och övriga var utspridda mellan Ny och Segerstad.

Utbildning

Den minsta enheten i organisationen var korpralskapet. Det bildades av 25 rotar som låg nära varandra. Ibland samlades korpralskapet vid t. ex. sockenstugan för övningar och exercis, som leddes av korpralen. Kompaniet bestod av sex korpralskap, och minst en gång i månaden samlades kompaniet vid kompanichefens boställe för övningar — exercis, skjutning och handgranatkastning. Strids-taktiken byggde på samverkan mellan pikenerarna och musketerarna, och det krävde träning enskilt och samlat.

Regementet i sin helhet skulle dras samman till övning en gång om året "wid den 20 eller sidst uti Augusti månad". Regementets övning skulle ske "på en slätt och tjänlig plats wid någon skog", där knektarna kunde "campera" under minst 14 dagar. Kungen utgav reglementen för hur exercisen skulle bedrivas och föreskrifter för hur olika de-

lar av tjänsten skulle genomföras. Karl XI reste ofta för att själv kontrollera både regementen, civila tjänstemän och tillståndet hos allmogen. Det finns mängder av sägner om hur den oansenlige kung "Gråkappa" kom och ställde allt skevt till rätta. Generalmönstringar genomförde han bland annat vid regementet i januari 1689 och i Karlstad i juli 1691. Om mönstringen i Kristinehamn skriver kungen själv så här:

"1689 Jan. 14 drog jag til Christinehamn och åt frukost hos Landshöjdingen Wrangel i Örebro, d. 15, som var om tisdagen begynte jag mönstringen med Gen.-Major Rebeners Regemente och först med Wermländningarne emedan de hafva nu först uppåtagit sig det vissa Rothållet och alltså med öfverste Lieutenants Compagnie, Capitaine Grans, Lars Larssons, Lindbergs och Örneströms, d. 16 med Capitaine Gersdorf, Peter Benns och Cronmans; begynte med Nerkes Compagnierne, neml. Lif Compagnie t och Majorens, d. 17 Capitaine Mannerbergs Compagnie, hvilken är den 2:dra Capitainen vid Regementet. Sedan exercerade jag Regementet. Den samma dagen om aftonen kom Prins Fredric och Envoyén Gjörns. d. 18 voro vi derute och besågo Regementet, hvilket blef på nytt exercerad. Efter middagen drogo vi derifrån och åto aftonmåltid i Örebro hos Prosten, Magister Casten Rännerus, kom kl. 11 om natten till Kongsör."

Värmland hade under Karl XI: s tid en befolkning på omkring 80.000, som svarade för rekryteringen av 1.200 man. Snart skulle landskapet prövas och tvingas ställa ytterligare regementen på benen.

Regementets organisation såg då ut så här:

Kompani	Antal man	I härader (socknar)
Lif-Överstelöjtnantens	158	Asker och Skyllersta Nedre Fryksdals, Jösse (Brunskog, Mangskog, Boda), Kils (Frykerud), Grums (Grums)
Majorens Örebro	158	Hardemo, Grimsten, Sundbo, Edsbergs Kumla, Hardemo, Glanshammar, Örebro
Kristinehamns Jössehärads	172	Visnum, Ölme Jösse, Gillbergs Elfdals, Övre Fryksdals, Nedre Fryksdals (Lysvik), Kils, Karlstads (två rotar)
Elfdals	171	Näs, Grums
Näs	171	Ölme (Ölmehärad), Vase, Kil (en rote), Karlstad
Karlstads	171	Nordmarks, Gillbergs (delar av Gillbergs, Långserud och Svanskog)
Nordmarks	172	

Den 9 juli 1701 lyckades den svenska hären gå över Duna tack vare noggranna förberedelser av Erik Dahlberg. Svenskarna lyckades slå sachsare och ryssar som väntade på flodens andra sida. Värmlands regemente tillhörde sannolikt inte de trupper som skeppades över först.

Karl XII — från Narva till Poltava

Karl XI dog av magcancer den 5 april 1697. När Stockholms slott brann ned den 7 maj, var hans lik ännu inte gravsatt utan räddades undan lågorna in i Riddarholmskyrkan. Nicodemus Tessin d. y. fick rita ett nytt slott — det dröjde nära ett sekel innan dagens Stockholms slott var färdigbyggt.

Den femtonårige Karl XII förklarades med hänvisning till Sin mognad myndig av riksdagen redan hösten 1697. Året därpå besökte han Värmland och mönsttrade överste Reinhold Rehbinders Närke-Värmlänningar.

När tsar Peter hösten 1700 bröt in i Ingermanland och började belägra den svenska huvudfästningen Narva, sändes i oktober en svensk styrka på 10.000 man över från Stockholm till Pernau. I den styrkan ingick också regementet under ledning av överstelöjtnant Carl Gustaf Roos med sammanlagt tre kompanier från Närke, Kristinehamns kompani samt 54 man ur Karlstads kompani. Den svenska armén förflyttade sig långsamt över Wesenberg mot Narva. Dåliga vägar och dåligt underhåll till truppena bidrog till att många blev sjuka. Höstregnet förvandlade vägarna till lervälling. Trossarna fick lämnas. "Rägnen fatigueerade oss så att vi voro alla igenom våta och lorten och wattnet gek wart stegh

mitt på smala benet", skrev en av dem som var med och som liksom övriga fick övernatta på uppblötta leråkrar.

Slaget vid Narva

Den 20 november hade kylan kommit tillbaka och på eftermiddagen anföll svenskarna tsarens trupper — cirka 35.000 man. Carl Gustaf Roos med Närke-Värmlands regemente anföll främst i vänstra flygelns högra del. Just när svenskarna bröt in över de ryska skansarna, kom ett häftigt snöfall, och de ryska soldaterna fick svårt att sikta mot de anstormande svenskarna, som slängde stora risknippen i skansgravarna för att snabbt komma fram och bryta in mellan försvarets spanska ryttare.

Det värmländska regementets inbryning beskrevs så här av Roos:

"... hwarest iag igenom den högstes bistånd med min Battaillon inbröth, för jagade fienden uthur 7 Bastioner och densamma förfölde in emoth den 8:de derest ett stort moras oss hindrade ät wijdare komma, uthi hwilken action åtskillige fahnor och Dragone Estandarer blefvo af fienden tagne, dem iag sedan till Kongl. Majtt förde och i diupaste underdånighet nederlade. Uthi denna underdånighet led detta Regementet mycket så ät af begge Battaillonerna till halffparten döde och Blesserade, iag sielff

i armen och med en syckekuhla igenom myssan, föruthom åtskilliga skatt igenom kläder."

Antalet döda i regementet var 100 — 23 dog senare till följd av skador de fått.

Det svenska anfallet med huvudstyrkan mot den högra ryska flygeln ledde till kaos bland de numerärt tre gånger starkare ryssarna. En bro över Narva brast under tyngden från de flyende ryssarna, reträttvägen var avstängd. Förskansade ryssar försvarade sig, men under natten som kom kapitulerade de. Med blottade huvuden fick ryssarna marschera fram och lägga ned sina vapen, varpå de fick gå hem — svenskarna hade ingen möjlighet att behålla denna mäktiga massa som fångar. Här hämtar vi det femte segernamnet till regementets fana.

På våren 1701 fick regementet förstärkningar av de återstående 117 i Karlstads kompani samt av 218 för att fylla upp luckor i regementet. De anslöt till ett slitet och illa klätt regemente i närheten av Dorpat.

Övergången av Duna

Den 9 juli lyckades svenskarna i ett våghalsigt företag att gå över Diina. Den gamle Erik Dahlberg hade förberett övergången. Flatbottnade prämar och båtar

för sammanlagt 5.000 man hade gjorts i ordning. I den första svenska anfällsvågen över Duna, som mötte den sachsiska hären, fanns sannolikt inte Närke-Värmlands regemente med. Det var västmanlänningar, dalkarlar, hälsingar och upplänningar som slog den första bräsch, och efter kom sedan huvuddelen av svenska armén. Den sachsiska hären flydde — de svenska förlusterna beräknades till 500 döda eller sårade (Närke-Värmlands regemente 11 döda), medan sachsarna förlorade närmare 2.000 man. Diina är det sjätte namnet på Värmlands regementes fana.

I november fördes ytterligare ett av regementets hemmavarande kompanier över till Roos' styrkor. Det var Näs kompani (från Näs och Grums) som anslöt, och styrkebeskedet för regementet den 9 november var 9 kaptener, 16 löjtnanter och fänrikar, 30 underofficerare och 988 knektar varav 30 var kommenderade, 15 hemförlovade, 3 i arrest, 201 sjuka, 153 vakanta, 2 friska "annorstädes" samt 614 närvarande.

Det var den styrkan som nu en tid fick ligga stilla innan den följde Karl XII på de förödande polska marscherna för att sedan möta slutet i Poltava.

Närke-Värmlands tremänningsregemente

Samtidigt med Roos' värmländska regemente fanns ytterligare ett närke-värmländskt regemente i Livland. Under år 1700 ålades nämligen alla rotehållare, att rotarna skulle gå samman tre och tre och rekrytera en knekt. Detta tremänningsregemente under översten Nils Poses ledning förenades med svenska huvudstyrkan efter övergången av Diina. Läget var bekymmersamt inom tremänningsregementet. Den 22 september 1701 (fyra månader efter avresan från Stockholm) rapporterades 481 sjuka, 51 sjuka på annan plats, 23 som rymt, 2 som var olovligt frånvarande, 127 döda och endast 331 närvarande.

Tremänningsregementet fick ligga kvar som befästningsstyrka, när huvudhären marscherade söderut våren 1702. Läget den 23 maj 1702 var enligt rullorna det här: 2 avlivade, 557 döda, 4 beforderade och 292 närvarande. Tremänningsregementet anslöts 1704 till Lewenhaupts styrkor. Mer därom längre fram.

Slaget vid Kliszow

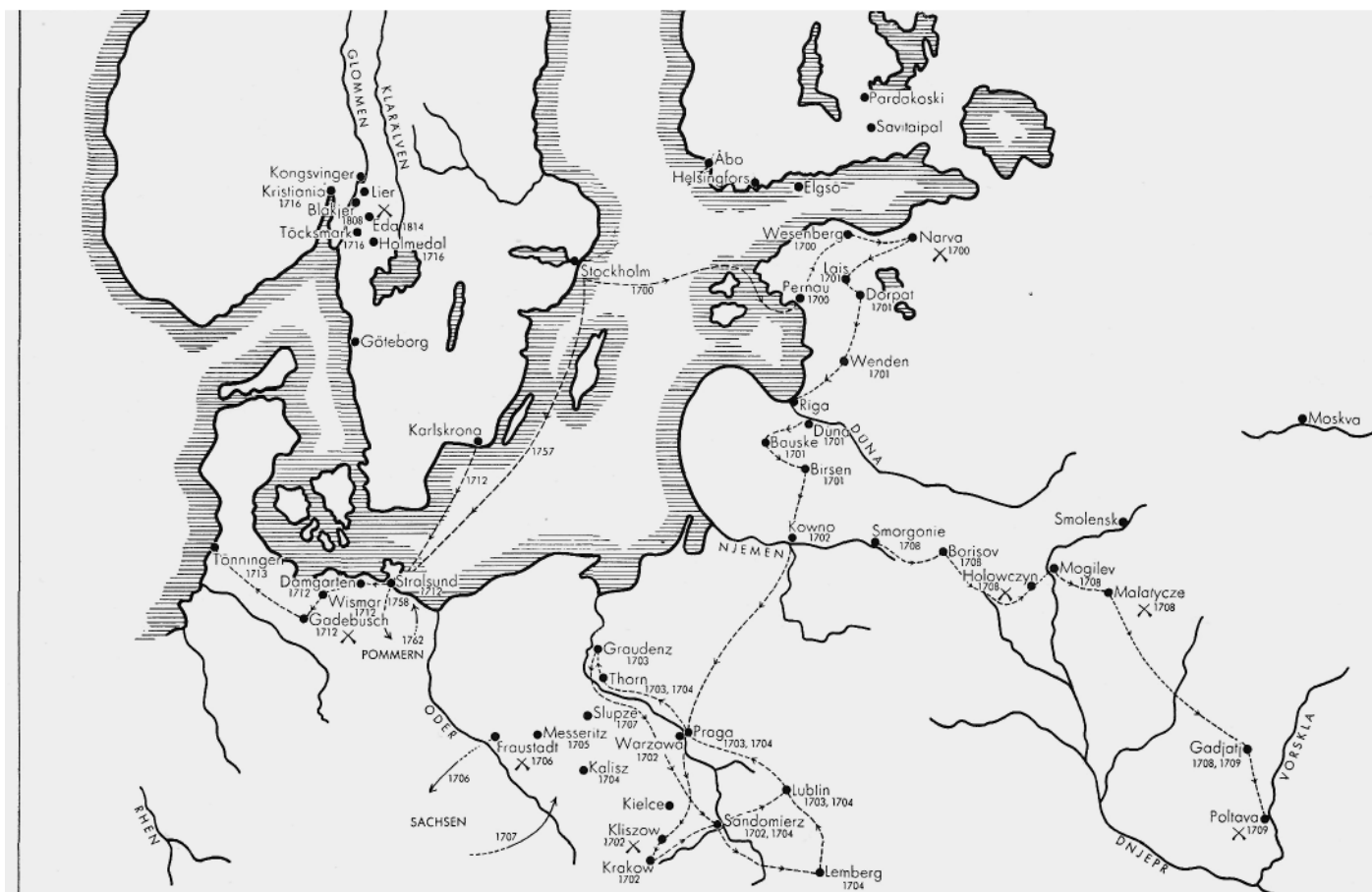
Det närke-värmländska regementet under CG Roos deltog i smärre sammanstötningar med sachsiska och ryska styrkor,

innan Karl XII ledde huvudstyrkan av armén söderut mot centrala Polen. Karl XII hoppades att definitivt besegra den polske kungen August II. Den 9 juli 1702 anföll svenskarna den sachsiska och polska huvudarmén vid Kliszow. Svenskarna gjorde en överraskande omfattning, och försvararna vek efter fem timmars strid. Närke-Värmlands regemente anföll i främsta linjen tillsammans med upplänningar, västmanlänningar och dalkarlar. Och härifrån hämtar regementet det sjunde namnet till fanan.

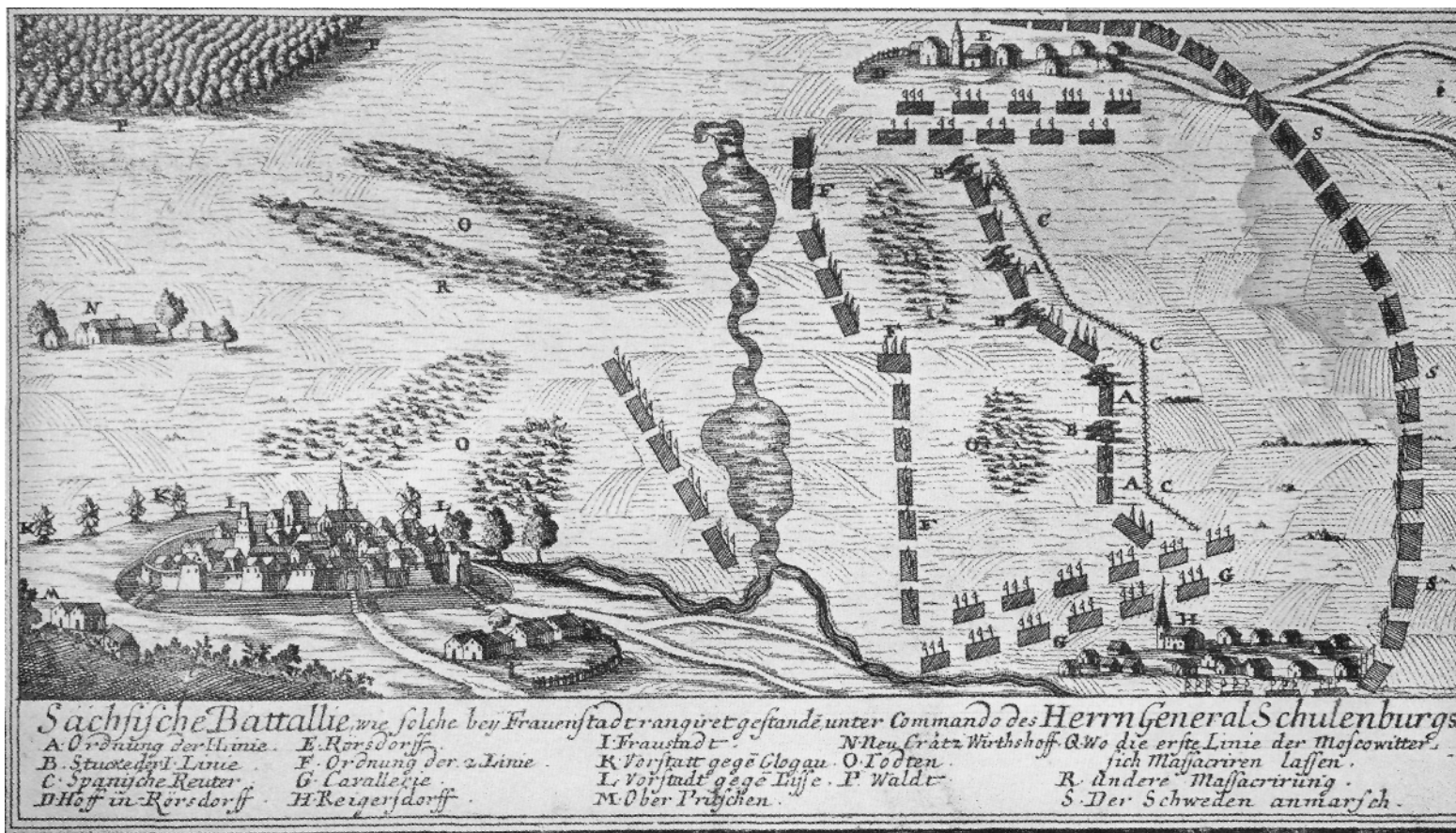
Regementet följde de närmaste åren den -svenska armén under ständiga förflyttningar och strider vid t ex Krakow och Warszawa. Våren 1704 var CG Roos hemma i Sverige och hämtade nyrekryterade knektar.

Slaget vid Fraustadt

I december 1705 förflyttades huvuddelen av svenska armén i NO riktning till Grodno, medan en mindre styrka lämnades kvar under general Rehnschiölds ledning. 12 bataljoner och 23 skvadroner ingick i Rehnschiölds försvar av Storpolen, och det var med den styrkan han segrade i slaget vid Fraustadt den 3 februari 1706.

Värmlands regementes förflyttningar åren 1700—1713.

Slaget vid Fraustadt den 3 februari 1706. Den svenska hären står på linje längst t. h. Värmlands regemente hörde till den högra flygeln. Framför de försvarande sachsiska styrkorna var spanska ryttare uppställda.

"Kl. 5. f. m. samlades hären vid Svetz, rangerade och höll korum, samt marscherade därpå mot fienden i 3 kolonner, hvarvid fienden sköt larmskott och drog sig tillsammans. Marschen fortsattes mot fienden och då man hade rekognoserat, huru fienden stod med infanteriet under byarne Rärdorf och Jägersdorf 112 fjärdingsväg från Frauenstadt på 2 linier med spanska ryttare och kanoner framför fronten, formerades armén till batalj. På svenska högra flygeln var general Renschöld sjelf tillstädes i synnerhet vid öfverste Roos' och öfverstelöjtnant Cronmans bataljoner af Nerkes och Vermlands infanteri, hvilka emellan 8 sqvadroner öfverste Horns norra skånska kavalleri voro späckade. Som nu attacken skedde, befalde general Rehnschiöld med alla sqvadronerna af högra flygeln hålla an, till dess de högra Roos bataljoner, hvaraf generalen särdeles öfverstelöjtnant Cronmans anförde, voro i full marsch att göra anfallet; då gaf moskovitens bataljoner deras salvor, hvarpå avancerade de bägge bataljonerna Roos och Cronman intill spanska ryttarne och gafvo fienden en stark eld att således ryssarne begynte vika; de svenske bröto spanska ryttarne ned och följde dem tätt efter. Då avancerade i fullt galopp de 4 esqvadronerna under öfverste Horn uti den af öfverste Roos och öfverstelöjtnant Gyllenstjernas 4 esqvadroner och den af öfverstelöjtnant Cronman gjorde öppningen."

20

Så står det i en skildring av slaget. Sachsarna förlorade 7.300 man i döda, 7.600 tillfångatogs och 29 kanoner och 44 mörsare togs om hand av de segrande svenskarna.

Det var en förkrossande seger, samtidigt som de svenska trupperna där huvudstyrkan utgjorts av Södermanlands och Kronobergs regementen inte rapporterade så stora förluster. För Närke-Värmlands del berättar Roos i ett brev till Karl XII att regementet förlorat 7 döda och 40 sårade. Fraustadt hör också till segernamnen på regementets fana.

Med Karl XII österut

I augusti förenades Karl XII och huvudarmén med Rehnschiölds styrkor. De gick genom Schlesien till Sachsen, och efter smärre strider slöts fred mellan kung August II och Karl XII i september 1706 i Altranstädt. Den svenska armén bröt inte upp förrän ett år senare. I mitten av september kom svenskarna nu västerifrån tillbaka till Polen och i oktober fick de förstärkningar — nya knektar kom för att fylla ut luckorna i leden.

Det blev en långsam, påfrestande vandring österut. Svenskarna fick känna på mängder av småanfall och mötte redan på det här stadiet den brända jordens taktik.

Den 4 juli 1708 anföll Karl XII med två tredjedelar av den svenska armén vid Holowczyn de ryska försvarsstyrkorna,

som var numerärt överlägsna. Karl XII inväntade inte hela armén utan anföll våghalsigt — och lyckades. Roos' värmlänningar hörde till de regementen som nådde Holowczyn, när slaget var vunnit.

Slaget vid Malatitze

Den 29 augusti förlades Östgöta kavalleri, Skaraborgs-, Jönköpings-, Västerbottens- och Närke-Värmlands en halv mil vid sidan av huvudstyrkan. På morgonen den 31 anfölls de överraskande av ryssarna som var framgångsrika. De svenska leden började svikta — i Närke-Värmlands regemente dödades på en kort stund fem kompanichefer. Svenskarna trängdes tillbaka, då trupper utsända av Karl XII gick till attack med Nylands ryttare och Hjelms dragoner. Dalregementet, som sprungit de fem kilometrarna genom skogen, anföll och ryssarna drog sig tillbaka. Svenska armén vände nu söderut mot Ukraina. Malatitze är det nionde segernamnet.

Tidigare den sommaren hade Lewenhaupt lämnat de svenska östersjöprovinserna med de styrkor som underställts honom för att ansluta till huvudarmén. Med Lewenhaupt följde alltså även Närke-Värmlands tremänningar, nu under överstelöjtnant Stael von Holstein.

Lewenhaupts styrkor förlorade sin stora tross med livsnödvändiga och dyra förråd på vägen söderut, bl. a. efter en strid vid Ljesna. Von Holstein togs till fånga vid Ljesna och dog i fångenskap

1720. När Lewenhaupt nådde Karl XII, hade hans här på 11.000 man decimerats till 6.000. De trupperna fördelades nu på olika regementen. Närke-Värmlands regemente överfördes till gardet.

Den svenska armén fick nu känna på vad andra senare skulle få utstå under invasion av de ryska vidderna. Vintern 1708—1709 blev den svåraste i mannanne i Europa och Ryssland. Skrivaren Nordberg berättar om tillståndet i december 1708:

"Under den marschen war en så starck och brännande köld, ät man näppeligen tror dess like hafwa varit i någre mans åldrar. Af de svenske fröso några tusende man sig förderfwade, somliga till händer och andra till fötter, infanteriet marscherade föga annat än i fullt lopp, så långt de kunde andas."

Poltava

I april började svenskarna belägringen av Poltava som ligger vid Vorskla, en biflod till Dnjepr. Svenskarnas situation var erbarmlig. De stod instängda av tre floder, förråden var tömda, utrustningen sliten, soldaterna var uttröttade — och några förstärkningar kunde de inte vänta. Karl XII beslöt om anfall — pga en skottskada i foten kunde han inte själv leda striden. Den 28 juni 1709 anföll 16.000 svenskar den ryska armén, som bestod av 40.000 man. Omkring 7.000 svenskar var kvar vid trossen.

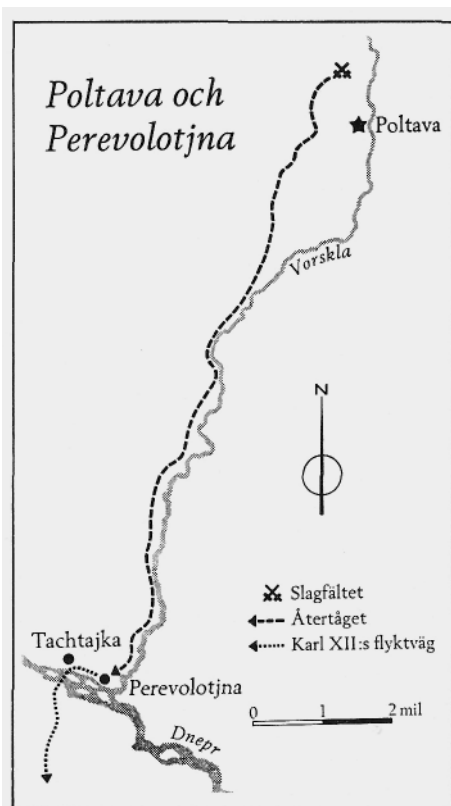
CG Roos, nu generalmajor, ledde den högra flygelns anfall med bl. a. det egna Närke-Värmlands regemente. Generalmajor Sparre lyckades med den vänstra flygeln driva ryssarna ur några skansar, men för den högra blev det stopp. Om det berättar löjtnant von Weihe i sin dagbok.

"På så sätt skulle allt gått bra, om icke under tiden Värmlands regemente upphållit sig för länge vid en annan större redutt och därigenom orsakat, att våra fyra starkaste regementen blefvo afskurna. Ty då de förra kastat undan de spanska ryttarna, hejdade de sig i grafven och hindrade Jönköpings och Västerbotens regementen från vidare anfall. Ryssarna sköto ned ibland dem både med små och stora gevär, så att äfven Dalregementet, som eröfvat två skansar, fördes till deras hjälp av öfverste Siegroth. Då blef det så fullt af folk vid den Ulla redutten, att de mera voro i vägen för än hjälpte hvarandra, så mycket mera som de främsta icke gjorde någon min af att anfalla och inom kort alla regementsofficerarna stupade eller sårades. Det fattades ledning, enär generalmajor Roos icke gaf några order, förrän löjtnant Pomerin gick till honom och begärde sådana, då han äntligen befallde, att regementena skulle draga sig tillbaka till skogen, men då fanns knappt 1.500 man kvar af de fyra regementena. Man

sökte nu bilda fyrkant, men det hanns ej med, enär ryssarna från skansen hade märkt det och framryckte med några tusen man, hvilka efter en salva drefvo allt på flykten mot Poltava. Men general Rensel med kavalleriet af skar dem vägen, så alt de flesta blefvo nedhuggna eller fångna och blott 300 man jämte Roos kunde draga sig in i gardesskansen. Den blef dock af Rensel kringrand; några kanoner riktades mot skansen, hvilket gjorde att Roos måste gifva sig fången med sitt folk och fördes till ryska lägret."

Över 6.000 svenskar dödades eller togs till fånga vid Poltava. Efter återtagets längs Vorskla till Dnjepr gav sig Lewenhaupt med 15.729 man (därav 931 officerare) vid Perevolotjna.

Närke-Värmlands regemente och Närke-Värmlands tremänningsregemente var näst intill utplånade.

Efter förlusten i Poltava retirerade den svenska hären längs bifloden Vorskla ned till Perevolotjna vid Dnjepr. Där kapitulerade svenskarna — 15.729 man lade ned sina vapen.

Krigsfångarna

Efter 1709 fanns ungefär 20.000 krigsfångar i Ryssland. Antalet steg de närmaste åren till närmare 30.000 år 1721. Av dem var 2.300 officerare. De flesta dog i fångenskap, några stannade frivilligt. Omkring 5.000 svenskar fick återvända hem 1722. Generalmajor Roos dog på hemresan, överstelöjtnant Rehbinders återvände liksom kaptenerna Bahr, Gyllensparre, Svinhufvud och Gyllenspets. Kaptens Dryander gifte sig med

en ryska och stannade i Ryssland. Löjtnant von Gegerfeldt flydde från den ryska fångenskapen till Sverige 1721. Major Ahlefeldt, som degraderades strax före slaget vid Poltava, togs till fånga för tredje gången, men då han var svårt sårad, utväxlades han och skickades hem med flera andra svårt sårade. Ahlefeldt blev 1712 överstelöjtnant och senare överste för Värmlands allmoge. Löjtnant Axel Eric Roos, son till generalmajor Roos, följde Karl XII som drabant till Bender, där han deltog i "kalabaliken". Han togs till fånga av turkar, senare av danskar, sårades svårt 16 gånger, deltog i kriget mot Norge, och blev så småningom landshövding i Älvsborgs län.

Ett nytt regemente

Kvar i Värmland fanns fortfarande de kompanier som aldrig lämnat landet, dvs överstelöjtnantens (Fryksdals), Jössehärads, Älfdals och Nordmarks. De fick nu i första hand försvara gränsen i väst i och med den danska krigsförklaringen 1709. Allmogen rullfördes också för att förbereda Värmlands försvar samtidigt som Närke-Värmlands regemente byggdes upp på nytt. Än en gång var det svårt att förse de nya knektarna med kläder, och när sex kompanier i det nya Närke-Värmlands regemente i september 1712 seglade från Karlskrona i Stenbocks här till Riigen, var de så illa rustade, att man fruktade, att de skulle dö "för nakenhetens skull". 469 man saknade uniformshattar, 79 hade inga rockar, närmare 500 saknade skinntröjor och skinnbyxor, och regementet saknade sjukkärror, ammunitions- och trossvagnar. Regementet hade inga tält och fick inga före kapitulationen i Tönningen.

Ett nytt tremänningsregemente

Samtidigt ålades närkingar och värmlänningar att sätta upp ett nytt tremänningsregemente. Det arbetet började 1712 "med Wermelands derthill mycket obenägne allmoge". Det är förstället för kriget hade inneburit förlusten av två regementen, stora uppoffringar för allmänheten vid gränsvärdet i väst, och från 1710 och några år framåt drog pesten över hela landet.

Slaget vid Gadebush

Närke-Värmlands regemente, som följt Stenbock till Stralsund, möttes av snö och regn. Soldaterna tvingades ibland marschera flera dygn i sträck med korta vilostunder bland klippor och på åkrar, innan de fick fortsätta "fast senor och leder voro af köld så stela, att jag ibland måste gå på knäna, till dess att de blefvo mjuka", berättar en av knektarna. Pressad av stora härar av sachsare och polacker vände Stenbocks svenskar västerut och mötte vid Gadebush en dansk

Kapitulationen i Tönningen. General Magnus Stenbock skrev under kapitulationshandlingarna den 16 maj 1713. På bilden är det Stenbock som kysser den danske kungen Fredrik IV:s hand. Den 20 maj började svenskarna marschera ut från Tönningen och blev danska fångar. Få kom tillbaka till Sverige. Stenbock dog i fångenskap 1717.

här förstärkt med sachsiskt kavalleri. Natten före slaget fick de genomvåta svenska knektarna vila på marken under bar himmel, insvepta i en nattlig dimma, som försvann när nordan friskade i på morgonen.

"Det är den längsta och ohyggligaste natt, jag har upplevt", skrev en av dem som var med, "marken var våt och uppblött som en lervälling, ingenstans kunde man sitta, de som inte hade någon häst, tvingades stå i lera upp på benen och under allt detta hörde man de sårades ynkliga gråt och klagan, när de innerligt bad om, att man skulle förbarma sig över dem med ett skott eller en stöt".

På morgonen den 20 december 1712 slog svenskarna den danska hären, men den segern var "slutbladet i stormakten Sveriges segersaga", och Gadebush blev det sista segernamnet på regementets fana.

Kapitulationen i Tönningen

Förlusterna vid Gadebush var stora på båda sidor. Svenskarna fortsatte sin marsch — pressade som de var av efterföljande sachsare och polacker — till den hoilstein-gottorpska fästningen Tönningen, där de sökte skydd januari 1713. Medan ryssar, sachsare och polacker återerövrade provinser runt Östersjön, minskade motståndskraften hos de belägrade svenskarna i Tönningen. Sjukdomar härjade. Bristen på mat krävde offer. Den 16 maj kapitulerade Stenbock — han saknade bröd till sina trupper, krigskassan var tömd, 4.000 soldater var sjuka och de övriga hotade med myteri.

Utmarschen från Tönningen började den 20 maj. Den 22 kom turen till Närke-Värmlands regemente, som med 768 man nedlade vapen och fanor för den danske kungen Fredrik IV. Några av regemen-

tets officerare flydde ur fångenskapen redan samma år. Om regementets vidare öden finns bara en uppgift — år 1719 återvände 184 man från fångenskapen.

Av Närke-Värmlands regemente fanns fortfarande fyra kompanier kvar hemma liksom det nyuppsatta Tremänningsregementet.

Än en gång — nyrekrytering

Än en gång ålades allmogen att sätta upp sex nya kompanier, som tillsammans med de kvarvarande fyra skulle bilda ett nytt Närke-Värmländskt regemente. Det lyckades så småningom, även om utrustningen var miserabel. Det nya regementet deltog i Karl XII:s inbrytning i Norge på våren 1716 fram till i juni samma år. Den värmländska allmogen bildade dessutom nio häradskompanier om sammanlagt 5.000 man — i den styrkan ingick bl. a. "300 med reffelbössor försedda finnar".

Mot Norge 1718

När huvuddelen av armén sommaren 1718 samlades vid Strömstad och Västra Bd, sammandrogs samtidigt "värmlandsbrigaden" till Töcksmark och Holmedal. I den styrkan ingick Dalregementet, Närke-Värmlands regemente, Värmlands tremänningsregemente samt Upplands ståndsdragoner. Den 4 november gick den styrkan mot Örje bro och nådde den 24 Blakier skans vid Glommen.

Karl XII död

Den 6 december kom budet om Karl XII:s död till värmlandsbrigaden, och den fick order om återtåg. Detsamma gällde Armfelts styrkor i Trondheims-trakten, och under det återtåget frös en stor del av den hären ihjäl i fjällen.

Efter generalmönstringen den 18 januari 1720 upplöstes "Vermelands tremännings Regemente", som då hade en styrka på 481 man.

Närke-Värmlands regemente låg 1719 fram till hösten 1721 i Uppland som försvarshjälp mot ryssarna, som plundrade och brände längs hela östersjökusten; Söderhamn, Hudiksvall, Sundsvall, Härnösand, Umeå och Piteå hörde till de städer som drabbades.

Freden med ryssarna skrevs under i augusti 1721. I oktober återvände regementet till Värmland. Året därpå kom, som tidigare nämnts, fångarna från Ryssland hem. En del soldater som varit borta från sin hembygd i över 21 år led och bad om hjälp.

"Emedan sielfwa Nöden min Ålder och fattigdom samt bräckeligheeter drifwer mig fattiga förforskiedade Krigzman, som uti samfelte 31 Åhrs tijd tiänt uti Kongl. Maijs:tz Krigz Tiänt, som mig i Näder mitt förunte afskiedz Pass af Kongl. Krigz Collegio nogsampt utwijsar, och Under samma warande, långlige ofredeliga tijden eji niutet något tillgodo af min löhn, som andre mine Catterater som sine hustrur här hemma i Swerige haft: men iag som ogift warit, alldrig den ringaste stijf:r bekommitt ifrån 1700 då Reglementet uth marcherade, utan 1709 då det olyckelige pultava slagett war, wart iag fången af Ryssen och bortförder till Seberijen och Cam-Schiachna in till dess iag nu efter denne hugneliga fredens slut, nu i förleditt åhr först hinte Komma hem till mitt K:e Fäderneslandh, Allt fördenskull Flijr iag fattige Krigzman uti Alldra Underdån, ödmukheett till det Höglofl. Kongl. Krigz Collegio och ödmukel:e bediandes att iag Kunde få den Näden och be-

komma något af desse munderingar som en dehl af de gamble Soldater fått, där med att skjila min fattige Kropp med, Emedan iag fattig Karl ej hafwer räckan på Kroppen, utan måst anlijta goda Christmilda menniskior om att låna Kläder när iag skall gå till gudz huus, eller och annorstädes: och nu när som de taga ifrån mig sina Kläder igän, ähr iag intet förmögen att Komma utom stugu dörren för nakenheet skull; Beder fördenskull alldra ödmijekugast det Kongl. Krigz Collegio värdigas för gudz skull hafwer med mig ett Christeligt medlijdande och förhielper mig fattige Krigzman, till det som iag uti denne min Suplique ödmjukel:n Sup.iserat hafwer, Emot hvilken stor Nåd som mig fattig här utinnan bewijsat warder, Gud den Alldrahögste af sin höga himmell de Högwällb:ne Hh:r wissertligen wälsignandes warder och iag i mine böner der om gudi afton och morgon Trojnnerligen bedia skall, samt oughörl:n förblifwer Det Kongl. Krigz Collegies Alldra Underdån Ödmjukaste Tiänare.

Anders Bock, Före detta Solldat wed Närkie och wärmelandz Infanterije Regiemente."

Musketerare i Värmlands regemente med uniform och utrustning från 1670—1680-talen. Uniformsfärgen var röd och den vara karakteristisk för lång tid framåt. Den inskränktes senare till att endast gälla undermunderingen.

Till Finland

När Närke-Värmlands regemente generalmönstrades 1725, hade det 345 vakanser. De närmaste åren övades regementet vartannat eller vart tredje år. 1739 sändes sex kompanier till Finland. Det var de tre från Närke samt Kristinehamns, Karlstads och Näs kompanier som skeppades över, men vid mönstring före avresan "kasserades" 240 man p. g. a. ålder och sjukdom. De följande åren skickades nyutbildade soldater till regementet i Finland, men de sex kompanierna blev aldrig kompletta.

Regementet förlades till Helsingfors med omgivning. Våren 1740 började provianten tryta och antalet sjuka steg. Regementet låg kvar ytterligare ett år, och i juni 1741 kom 294 nya rekryter. Regementschef var generallöjtnant Henric Magnus von Buddenbrock, som hos hattarna ivrigt hade förespråkade, att ett krig mot Ryssland skulle gagna rikets försvar och säkerhet.

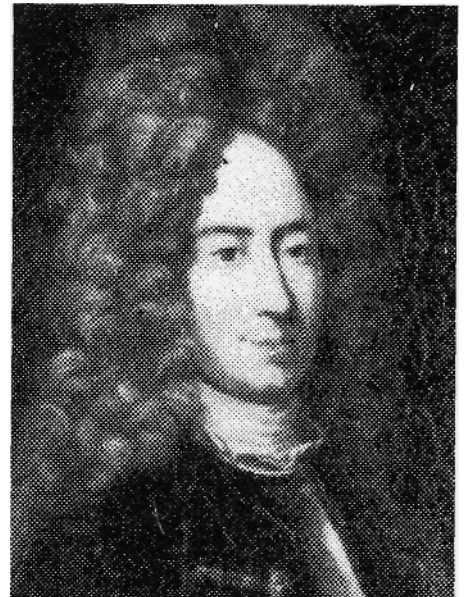
Krig mot Ryssland

I juli 1741 förklarade Sverige Ryssland krig. Det blev ur svensk synvinkel ett totalt fiasko. Generalmajor Wrangel — som senare blev chef för Närke-Värmlands regemente — tog upp strid med ryssarna vid Villmanstrand, medan Buddenbrock stod med sina trupper vid Kvarnby några mil därifrån. Wrangel, som förlorade ena armen under striden, tillfångatogs sedan ryssarna vunnit slaget.

General Lewenhaupt kom till Finland som överbefälhavare för de svenska och finska styrkorna. Under 1742 retirerade de svenska styrkorna utan större strider. Missmodet spred sig bland trupperna, och när hären i augusti samlats till Helsingfors, kallades Buddenbrock och Lewenhaupt hem, och det blev överste Bousquet som fick skriva under kapitulationshandlingarna. Den svenska hären som hade omfattat sammanlagt 18.000 man hade decimerats starkt, och den fick nu fritt återvända till Sverige.

Epilogen kom året därpå, när Buddenbrock — utsedd till syndabock tillsammans med Lewenhaupt — avrättades i juli. Lewenhaupts huvud föll för bödelsyxan tre veckor senare. Dagen därpå, den 5 augusti 1743, utnämndes Carl Henric Wrangel till chef för Närke-Värmlands regemente. Han som förlorat vid Villmanstrand och som indirekt bidragit till kritiken mot Buddenbrock hade hyllats som hjälte, när han återvände ur den ryska fångenskapen.

På våren hade dalabönderna vägrat släppa iväg Dalregementet till försvar av Norrland, och det s. k. Dalaupproret följde. Några protester kom däremot inte från den värmländska allmogen, när Närke-Värmlands regemente för en tid skickades till Gävle-området och sedan

Henrik Magnus von Buddenbrock gick tidigt i svensk krigstjänst, undkom tillsammans med Karl XII vid Poltava och var med denne i Turkiet. Han var regementschef för Västerbottens regemente, sedan Hälsinge regemente och kom 1738 till Värmlands regemente. Efter kriget i Finland ställdes han inför generalkrigsrätt och halshöggs den 16 juli 1743.

till Landskrona. Det återvände till Värmland under våren 1744.

Åren som följde minskade kompanimötena i antal. Regementsmöten hölls under 10 dagar med närkekompanierna vid Mosas och värmlandskompanierna i Karlstad. Delar av regementet skickades dessutom på arbetskommenderingar till olika delar av riket: 1751—1753 var 600 man med om att bygga upp finska Sveaborg, oktober—december 1753 var 720 man i Skåne, osv.

Vid den här tiden hade Sveriges folkmängd ökat till 1,8 miljoner. Sveriges järnproduktion dominerade världsmarknaden. 40 procent av världens tackjärn kom från Sverige — och för landets export var det betydelsefullt. Järnet svarade nämligen för 75 % av Sveriges export. Hattarna försökte stärka landets växande industri (framförallt textil-, socker- och tobaksindustrin) med hjälp av höga skyddstullar. Sverige upplevde en inrikespolitiskt orolig tid.

Pommerska kriget

1757 beslutar det svenska rådet att i förbund med Frankrike och Österrike delta i kriget mot Preussen. Men Sverige var illa rustat för krig. "Officerarne, bortskämda genom det lugna livet på sina boställen, voro ovana vid alla slags strapatser och 'obenägna för alla slags aktiviteter'." Därtill var armén illa rustad — "vad utrustning, artilleri, tross och sjukvårdsutredning beträffar, var mycket efter sin tid".

600 man ur Närke-Värmlands regemente skeppades över till Pommern på eftersommaren 1757. Våren 1758 följde ytterligare 500 man ur regementet efter. Regementet deltog i de huvudlösa, korta fälttågen de närmaste åren. Den svenska armén utkämpade smärre strider, men det var sjukdom och svåra vintrar, som krävde offer i leden. Efter freden i maj 1762 återvände regementet i juli till Sverige. Av regementets 1.100 man hade två man skjutits i strid, 99 hade tagits tillfånga, ett tiotal hade rymt och sotdöden hade krävt över 600 liv.

Än en gång fick luckorna fyllas ut, och 1764 samlades värmlandskompanierna till regementsmöte i Karlstad. Två år senare utsträcktes tiden för regementsmöten till 15 dagar, men den siffran kom att växla, när landskapet drabbades av missväxt eller andra prövningar.

1771 och 1772 års svåra missväxter resulterade i att potatisodlingen spred sig. "Det synes ha varit så, att potatisen på en del orter först uppträdde vid soldattorpen. Officerarna, som själva till större delen voro jordbrukare, ha här påverkat drivande." Att sedan potatisodlingen inte slog igenom helt förrän några år in på 1800-talet, när husbehovsbränningen flödade fritt, är en annan historia.

1771 dog kung Adolf Fredrik, och Gustav III kröntes i maj 1772. 1773 bestämdes att regementets möten i fortsättningen skulle hållas i Kristinehamn. Så skedde också fram till 1777 när staden brann ned. I regementsorter av den 27 maj 1777 står det, att övningarna skulle flyttas till Karlstad "sedan Christinehamns stad olyckligen så alldeles afbrunnit, att intet Regementsmöte där kan hållas". När regementet samlades till möte 1778 inspekterades det av Fredrik Adolf, hertig av Östergötland, som möttes vid tullporten av landshövding och andra honoratiories, "hwarefter ej allenast styckeskott lossades af stadens Artillerie utan aflades också de wid slika högtidliga tillfällen vanliga öfwningar och hederstecken af Bataillon, som i Parade blifwit upztälld på Kungsgatan och Stora Torget", berättar Carlstads weckotidningar.

Ryska kriget 1788—1790

Bland de trupper som överfördes till Finland 1788 ingick Närke-Värmlands tre närkekompanier samt Kristinehamns kompani. Regementet fick en tid arbeta med vaktjänst, väg- och brobyggnad och deltog vid operationerna mot Fredrikshamn som mynnade ut i intet. "Ett mera diletantmässigt lett krigsföretag än den svenska Fredrikshamnsoffensiven 1788 torde vara svårt att finna maken till i vår krigshistoria", skriver generallöjtnant Gustaf Björnin i verket Sveriges krigshistoria i bild.

I augusti förklarade Danmark Sverige krig och av de hemmavarande styrkorna förlades omgående några kompanier till Eda och Åmål. Överste Gustaf Mauritz Armfeldt — dir. för kungl teatern, ledamot av svenska akademien (instiftad 1786), — som senare blev chef för regementet samtidigt som han var överståthållare i Stockholm, fick befälet över samtliga styrkor i Värmland. Gustaf III, som iklädd daladräkt i Mora lyckats entusiasmera dalabönderna att ställa upp med en allmogestyрка på 3.000 man, besökte senare i september Värmland och inspekterade gränsförsvaret, samtidigt som han också lyckades utverka en allmogehär bland de värmländska bönderna.

Danskarna avancerade söderifrån ända till Åmål, samtidigt som allmogehären från Dalarna kom som förstärkning till Värmland. Armfeldt väntade på "den himmelska glädjen att få bädda på juten". Men därav blev intet. Preussen och England tvingade danskarna ingå stilleståndsavtal med Sverige, och danskarna drog sig tillbaka i november 1788.

Trupperna i Finland fick en lugn vinter, och smärre sammanstötningar med ryssarna noterades inte förrän under sensvåren. I juni 1789 skeppades de hemmavarande sex närke-värmländska kompanierna till Finland.

100 värmlänningar deltog i den styrka på 500 man, som med Armfeldt anföll Elgsö natten till den 30 september. Under framryckningen gick en del av manskapet vilse i den täta skogen, och dalkarlarna "hvilka först framkommo och rusade på men blefvo tillbakadrifne då i detsamma Wermländningarne bruto in i Batteriet och nedsköto samt stucko och slogo ihjäl Ryssarne". I och med den här, i det stora sammanhanget helt betydelselösa, drabbningen upphörde krigsrörelserna för året. Soldaterna fick bo hos de finländska bönderna och hjälpa till med arbete på gårdarna. För att sjukhusen inte skulle fyllas med "usle varelser och manskapet dö bort, skall exercitie öfvas och motion tagas", bestämdes i en dagorder.

Manfallet var stort p. g. a. sjukdomar och bristande vård. Sjukvårdsorganisationen innebar, att armén skulle få hjälp av dels fasta "huvudhospital", dels "flyttande" sjukhus isom skulle följa trupperna. Men bristen på fältskärer var stor under hela kriget. "Brist af Fältskärer gorde, att de stackars blesserade lågo 11 dygns tid med första förbindningen, så att åtskillige haft mask i såren", berättade von Döbeln.

Vid operation bedövades patienten med brännvin eller opium. Kniv och såg var operationsverktygen vid amputation — det vanligaste militärkirurgiska ingreppet.

Sjukvården var bristfällig och operationsmetoderna enkla. Patienterna fick vid större operationer eventuellt bedövning med hjälp av brännvin eller opium. Amputation var en mycket vanlig "behandlingsform".

Närke-Värmlands regemente utkämpade två större drabbningar med ryssarna innan freden slöts. I april 1790 anfölls svenskarna vid Pardakoski. De lyckades slå tillbaka anfallandet, men förlusterna blev stora. Det samma gäller regementets sista strid, när regementet deltog i anfallandet av Savitaipal. Det ryska artilleriets eld resulterade i mängder av döda och sårade hos de anfallande. Det sviktade i leden, och Armfeldt försökte själv gå i spetsen. Esaias Tegnér berättar om Armfeldts insats:

"Han satte sig själf i spetsen för lifbataljonen af Närkes och Värmlands regemente och stormade fram mot den fientliga ställningen, oakadt det fruktansvärda regnet af kulor, bomber och granater. Då träffades han af en kula i axeln; han föll och trupperna började vika. En allmän flykt följde."

Förlusterna blev stora. De 26 officerare som föll i den här drabbningen tillhörde alla Närke-Värmlands regemente. Regementet låg kvar i Pardakoski och Kärnakoski, tills budet om fred kom i augusti. Hemresan blev svår och tog lång tid. I oktober hade det nått Vaxholm och tillståndet var dåligt:

"Emellertid lära de under väntetiden sjukna och kanske en nog betydlig del dö; ty de äro embarquerade på öppna fartyg, galerer och canonslupar, så att de äro alltid under bar himmel exponerade för all den kjöld och svårhet som wädret och luften nu medföra och hwarmed ganska få hafva helsa att härda isynnerhelt i så lång tid."

Regementet anlände till Kristinehamn den 9 november. Regementet fick återvända till rotar och boställen. Kompanimöten och regementsmöten sammankallades de följande åren som förr — med vissa uppehåll de år landet drabbades av missväxt — och soldaterna ålades att som förr besöka kyrka och ställa upp vid kyrkparader "klädde uti Mondering. Håret väl flätat och kammat samt Härpiskan väl isatt och för öfrigt snygga och propra".

Officersutbildningen hade tidigare i huvudsak skett vid regementena, vid kadettskolan i Karlskrona och vid utländsk tjänstgöring — det senare uppmuntrades av t. ex. Gustav III. Systemet ändrades emellertid, och fr. o. m. 1792 utbildades kadetterna vid den nyinrättade Kungl. Krigsakademien på Karlberg. Både frälse och ofrälse antogs som kadetter redan vid 11—13 års ålder, och särskild förtur gavs till dem vilkas fäder stupat i krig.

1789 hade den franska revolutionen inletts. 1792 dog Gustav III efter skottet vid operamaskeraden, och Gustav IV Adolf blev myndig i november 1796. En revolutionerande förändring för det

svenska jordbruket genomfördes i och med att enskiftet beslutades några år in på det nya seklet.

I krig mot Danmark-Norge

Närke-Värmlands regemente deltog inte i kriget i Pommern 1805—1807 och inte heller i kriget med Ryssland 1808, som resulterade i att Sverige förlorade Finland. Men när Danmark förklarade Sverige krig månaden efter det att den ryska hären brutit in i Finland, fick värmlänningarna än en gång gå till försvar av västgränsen.

Före regementschefen general Gustaf Mauritz Armfeldts order om uppbrott kom till värmlänningarna den 15 mars 1808. Samma dag anlände Napoleons marskalk Jean Baptiste Bernadotte till Danmark för att förbereda ett anfall mot Skåne, som dock inte blev av. Bernadotte landsteg inte i Skåne förrän 1810, men då som Sveriges kronprins.

För det planerade anfallandet mot Norge drogs stora truppstyrkor till västgränsen. Till den "västra armén" fördes förutom Närke-Värmlands regemente, livregementets grenadjärkår, Upplands, Södermanlands och Västmanlands regementen samt en bataljon ur vardera Dal- och Hälsinge regementen och livregementets husarkår. Till det kom ytterligare värmländska trupper, nämligen Värmlands fältjägarbataljon, Värmlands vargeringsbataljon och Närke-Värmlands lantvärnsbrigad.

Värmlands fältjägarbataljon

I Finland omorganiserade överste GM Sprengporten Savolaxbrigaden till ett lättroligt jägarförband — han experimenterade t. o. m. med skidburna trupper, som skulle operera bakom fiendelinjerna. Kraven på lättroliga förband i Sverige resulterade i att två jägarförband organiserades i Jämtland och Värmland. Värmlands fältjägarbataljon utgjorde grunden för Värmlands fältjägarregemente, som bildades 1812.

Värmlands vargeringsbataljon

Vargeringen (av värja) var en organisation som utvecklades under 1700-talet. Rotehallarna försåg sig med vargeringskarlar, som förband sig att vid ordinarie knekts avgång eller frånfalle ta anställning som knekt. 1790 påbjöds att vargeringskarlar skulle sättas upp av rotarna, som fick gå samman två och två. Vargeringsystemet avskaffades 1811, men när landet anfölls 1808, sammanfördes vargeringskarlarna under våren till en särskild vargeringsbataljon.

Närke-Värmlands lantvärnsbrigad

Den 14 mars 1808, när Danmark förklarade Sverige krig, påbjöd Gustav IV

Adolf att ett lantvärn skulle sättas upp. Alla ogifta män i åldern 18—25 år skulle utskrivas för att ge Sverige möjlighet att stå emot tvåfrontskriget. Närke skulle svara för två bataljoner med 1.200 man och Värmland med tre bataljoner med 1.800 man.

Svenska folket uppmanades av kungen "att af kärlek till Fosterlandet och känsla för de unga Landets söner, som för dess försvar våga lif och blod, i mån af råd och lägenhet genom penningar eller annat understöd bidraga till Landtvärns Manskapets beklädnad". Men det stödet räckte inte långt och senare bestämde kungen, att länen skulle förse lantvärnet med utrustning.

Den 15 april gick de svenska styrkorna över den norska gränsen och tog så småningom skansen Lier några kilometer söder Kongsvinger. Därefter avstannade hela anfallsoperationen.

För samtliga förband gällde att de var illa utrustade, att de inte fick någon proviant och att sjukdomar snabbt spreds både inom armén och allmogen.

Den 19 maj 1808 meddelade Armfeldt till landshövdingen att 1.400 var sjuka, att siffran steg för var dag och att många soldater rymde p. g. a. svält.

Gustav IV Adolf gav den 29 maj order om att det norska företaget skulle avslutas, och de svenska styrkorna drogs tillbaka till gränsen. Sommaren och hösten 1808 och vintern 1809 låg merparten av styrkorna i Värmland stilla. En av de värmländska lantvärnsbataljonerna skickades i september till Stockholm och underställdes Svea artilleriregemente.

De hygieniska bristerna och den dåliga sjukvården innebar att sjukprocenten steg. Döden härjade i de svenska leden genom tyfusfebrar, vanvård, köld och svält. De unga lantvärnsmännen var minst motståndskraftiga och deras olycksöden finns omvitnade i många berättelser.

Vargeringsbataljonen överfördes till regementet för att fylla ut luckorna i leden. Två av lantvärnsbataljonerna hemförlovades i mars 1809.

Statskuppen

Läget var förvirrat i Sverige våren 1809. Gustav IV Adolf hade misslyckats med sin krigföring och diplomatiska förhandlingar. Landets ekonomi var dålig och skatterna höjdes. Ämbetsmännen var negativa till kungens handlande och gav honom inget stöd. De diskuterade istället, hur de skulle få kungen att abdikera.

Även inom officerskåren spreds missnöjet och olika kupplaner diskuterades. En faktor som bidrog till officerarnas negativa inställning var, att kungen degraderat gardena — de tre fotgardena hade förlorat sina rangföreträden. En kupplan som leddes av en grupp ämbets-

Ett betydligt antal Krigsmän hafwa gripit till wapen, för att nålka Hufvudstaden och återgifwa Fred åt vårt gemensamma nu olyckliga, flyckade, döende Fädernesland.

Når hwarenda Medborgare inser, att våra affigter äro förenliga med hwad samvetet och äran bjuda i hwarje dygdigt bröst, så kunna wi ej mistaga oss i den fasta öfwertygelse, att vårt oförfäradе nit skall understödjas och gillas af hwarenda man som älskar Swenska Fosterbygden; af alla våra Wapenbröder ej mindre, än af våra obewäpnade Medborgare.

Hvilka äro då våra affigter? Wi hafwa råckt hwarandra handen uppå, att Rikets Fäder och Lagstiftare skola äga frihet, under våra Wapens beskydd, att sammantråda, för att öfwerlägga och besluta öfwer det lidande och eljest snart förstörda Fäderneslandets angelägenheter.

män och officerare i Stockholm avstyrdes i februari. Det blev istället Georg Adlersparre och officerskåren vid västra armén som utlöste statskuppen.

Överstelöjtnant Georg Adlersparre var sedan 1808 chef för den värmländska fördelningen av västra armén. De värmländska kompanierna beordrades att i hemlighet samlas vid Grava kyrka den 6 mars. Chefen för Älfdals kompani, kapten Bengt Antonsson, vägrade delta och sa att "den, som vågade försöket, skulle få sin välförtjänta lön av kompaniets bajonetter". Han fräntogs befälet och kompaniets yngste fänrik, Herman Falk, blev tillförordnad kompanichef.

Närke-Värmlands chef överste Carl Johan Leijonstedt och landshövdingen von Rosen var inte invigda i de djärva revolutionsplanerna och sattes i husarrest på kvällen den 6 mars och under natten besatte Adlersparre Karlstad.

Invånarna i Karlstad informerades den 7 mars genom en proklamation.

"Trupper hafva inryckt och inrycka ännu vidare i Karlstad. Den strängaste ordning skall blifva iakttagen. Äfven de

obetydligaste olägenheter skola på allt möjligt sätt afhjelpas, när någon klagande anmäler sig hos tjänstförrättande kommandanten. Deremot förväntar jag, att husegare med välvilja bemöta de inkvarterade af befäl och manskapet. — Stadens innevånare af alla stånd anmodas att, enligt redan utfärdade författningar, sorgfälligt undvika alla större folksamlingar; deremot skall ingen hindras i sina yrken och förrättningar."

Adlersparres resolution, som han hade skrivit redan i januari, trycktes och delades ut. Den 9 mars började Adlersparre och hans styrkor marschen mot Stockholm. Gustav IV Adolf fick snart vetskap om kupplanerna och beslöt att söka stöd hos trupperna i Skåne. Då arresterades han den 13 mars av general Adlercreutz och andra officerare.

Adlersparre uppmanades flera gånger av kuppmännen i Stockholm att avbryta marschen, men han fortsatte österut med sammanlagt 123 officerare, 116 underofficerare och 3.133 man. De kom från Närke-Värmlands regemente, Värmlands fältjägarbataljon, Västmanlands regemen-

te, Dalregementet, fyra skvadroner från livregementets husarer samt ett batteri från Svea och Göta artilleriregementen.

Den 22 mars tågade västra armén in i Stockholm. För att dölja de slitna kläderna gick mannarna med kapporna på. Däremot kunde de inte dölja att många var onyktra. Soldaterna hade från den 7 mars fått utkvittera extrautdelning av två "jumfrur" brännvin per dag.

I juli återvände de värmländska trupperna till hemlandskapet, och i september kunde de gå hem till sina rotar. Adlersparre bjöd samtliga officerare, prästerna, en underofficer från varje kompani och två man från varje korpralskap på middag den 22 september. Till middagen anmodades officerarna att "själfva medtaga och benäget besörja, att de öfvriga gästerna voro försedda med hvar sin tallrik, knif och sked samt, så hvidt sig göra låter, något att dricka utur".

Gustav IV Adolf och hans ätt hade avsatts, och Karl XIII hade utropats till kung. Sverige fick en ny regeringsform, och efter tronföljaren Kristian Augusts död utnämndes Bernadotte till ny kronprins.

Wi råfna med full tillförsigt på hwarje Militairiskt Befälhafwares nit att med oss medverka, att med Ijungeldens hastighet och styrka möta Inländska Wäldswerkare och Utländska fiender.

Wi våga fluteligen yttra den önskan till våra Älskade Landsmän och Medbröder af alla stånd, att den nyss påbudna allmänna Krigsgården ej må utgöras, förr än Rikens Ständer yttrat sig öfwer dess behörighet.

Carlstad den 7:de Martii 1809.

Befålet öfwer de i Wermland förlagda Troupper.

Från stam och beväring till allmän värnplikt

"Sedan Kungl. Maj:t före detta Nådigst beslutit, att Nerikes och Wermelands Regemente skall fördelas i 2:ne Regimenten — Det ena, som ligger till större delen i Örebro Län, under namn af Nerike, det andra under namn af Wermelands Regemente, så kommer fördelningen nu genast att ske, efter det af Herr Grefven, Generalmajoren och Riddaren ingifna underdåniga project, och kommer Öfverste Lieutenanten och Riddaren C Cederström att tills vidare mottaga Befälet öfver Wermelands Regemente."

Den 7 juni 1812 utfärdades den generalorder som meddelar beslutet om regementets delning. Närke-Värmlands regemente från 1626 delades upp på Närke regemente och Värmlands regemente. Två år senare, den 26 mars 1816, tilldelades de svenska infanteriregementena ordningsnummer; vi fick Värmlands regemente nr 22, 1 22.

Överstelöjtnant Carl Cederström, som vid sju års ålder skrevs in som underofficer vid Västerbottens regemente och vid 17 års ålder blev fänrik, utnämndes till det nya regementets chef, och i den befattningen kvarstod han till 1840.

Mycket hade hänt de senaste åren som rörde Sveriges försvar. 1810 hade kungen genom riksdagsbeslut fått rätt att när rikets säkerhet hotades inkalla förstärkningsmanskaper på sammanlagt 50.000 man. Den styrkan skulle tas ut av alla män i åldern 20—45 år genom lejning eller lottnings. 1811 användes den möjligheten, och 15.000 man mönstrades, vilket resulterade i protester hos allmogen. I södra Sverige utmynnade det i upplöpp och kravaller.

Vid den urtima riksdagen i Örebro

1812 gick de fyra stånden med på kronprins Karl Johans förslag om att Sverige skulle införa ett nytt system med nationalbeväring, som innebar en värnplikt för alla ogifta män i åldern 20—25 år. De som togs ut hade rätt att leja en annan karl i sitt ställe.

Hösten 1812 rönt Napoleons armé på 600.000 man, som marscherat österut mot Ryssland, samma katastrofala öde som Karl XII:s styrkor gjort drygt 100 år tidigare. I den svenska armé, som i mars 1813 fördes över till Pommern, ingick inte Värmlands regemente. Karl Johan förde befälet över 30.000 svenskar och över en nordarmé, som dessutom bestod av närmare 130.000 preussare och ryssar. Nordarmén segrade vid Dennewitz, och den segrade över Napoleons armé vid det förödande slaget vid Leipzig den 16—19 oktober 1813, när Napoleons förluster uppgick till 73.000 man och den segrande sidans till 56.000 man. Det var "die grosse Völkerslacht", den 'Stora folkslakt'. Även om Värmlands regemente inte var med i Tyskland, deltog tydligen några officerare från regementet, nämligen kapten Ludvig Adam von Schantz,

kapten FG Åkerhjelm jämte ett flertal officerare från Närke regemente. Dessutom berättar Lars Larsson från Norra Råda i sin levnadsteckning om tjänst i Tyskland. Han hade ingått i den illa tilltygade lantvärnsskaran innan följande hände:

"1812 marscherades till Göteborg 1813 öfver till Pommern och de tyska staterna — marscherade här af och ann hela sommaren. Franska armén träffades vid Tälto, der drabbning var en hel dag. Sedan deltog jag i drabbningarna vid Gyllerbock, Dessau, Vallis och Leipzig. Slaget vid Leipzig var det allra skarpaste."

Marscherade derifrån till Danska Holstein och var med i slaget vid Liibeck mot danskarna."

1814 marscherades till Norrige, der första drabbningen var vid Fredrikshald och sedan på fyra andra ställen, innan freden och föreningen vanns."

Jag har således bevistat 11 drabbningar och likväl varit lycklig att bibehålla helbregda lemmar — Gud skall veta, att jag lidit mycket ont."

Värmlands regemente ingick i den hemmavarande reservarmén och samlades den 26 april 1813 i Karlstad. Det fick sedan en tid hjälpa till med att genomföra överstelöjtnant Baltzar Bogislaus von Plåtens storslagna kommunikationsplan; värmlänningarna fick med andra ord vara med och bygga Göta kanal. Under åren fram till invigningen 1832 användes i huvudsak svenska soldater som arbetskraft, men dessutom deltog ryska krigsfångar och specialutbildade anställda hantverkare.

De värmländska soldaterna fick känna på långa arbetsdagar vid kanalbygget under våren 1813. Reveljen klockan fyra på morgonen följdes av korum och där efter av arbete från fem till sju på kvällen. Korta avbrott för utspisning gjordes tre gånger per dag. Vissa avbrott gjordes även lördagar och söndagar, då soldaterna fick exercera i tre—fyra timmar. Det bör kanske påpekas att soldaterna fick lön för varje dagsverke, i vissa fall som akord. Med den personliga hygien var det så och så. "Kl. 1/2 1 i dag böra manskapet tvätta sig om fötter, ansigte och händer, hvilket hädanefter alltid iakttages hvarje Lördag", framhölls det i en bataljonsorder från den 15 maj. Regementet hemförlovades i december efter att en tid ha varit förlagt till Dalsland.

Sista kriget mot Norge

När freden i Kiel blev klar den 14 och 15 januari 1814 låg delar av regementet vid norska gränsen, och den styrkan stannade trots att freden innebar att Norge förenades med det svenska riket. I Norge

förklarade en riksförsamling i Eidsvoll att Norge var ett konstitutionellt och ärfdigt kungarrike. Det var den 17 maj.

Vid norska gränsen i Värmland låg från regementet en särskilt sammansatt jägarbataljon. Huvuddelen av regementet förstärkt med 1813 och 1814 års nyutskrivna värnpliktiga bröt upp den 19 juli för att ansluta till Karl Johans armé i Svinesundstrakten. Värmlands regemente, som deltog i den korta inryckningen från Bohuslän fram till Fredrikshall, hade en styrka på 43 officerare, 4 läkare, 65 underofficerare och 2.071 man. Den svenska makt demonstrationen mynnade ut i konventionen och stilleståndsfördraget i Möss den 14 augusti. Regementet återvände till Värmland, medan jägarbataljonen fick ligga kvar ytterligare en tid.

Efter kriget med Norge inleddes en hittills obruten fredsperiod. Närke-Värmlands regementes delning innebar en omfattande omfördelning av officerarnas boställen. Överstelöjtnantens boställe Hammar på Hammarö upphöjdes till rang och värdighet av översteboställe, och hela regementsstaben, som tidigare bott i Närke, spreds på boställen runt om i Värmland. En nyhet hade införts: kontantlön för nyinrättade platser. Det innebar att det gamla systemet användes tillsammans med det nya; det blev en blandad löneform med dels bostäder, dels ersättning i pengar. Det nya systemet hade en del svagheter, som fick vissa återverkningar under 1800-talet. Redan 1833 kom den första revideringen av avlöningsväsendet — 1833 års löne reglering.

Varnäs mö

1815 hölls inga möten. 1816 genomfördes beväringmöte och regementsmöte för sista gången i Kristinehamn. Från och med 1817 var Varnäs mö mötesplats för både Värmlands regemente och Värmlands fältjägarregemente. Regementet hade några år tidigare arrenderat Varnäs för övningar. 1814 års värnpliktiga (500 man) övades under juni och juli 1814, innan de ingick i regementet som tågade mot Norge.

Varnäs mö ligger 14 km väster Karlstad, där skogen upphör och slättlandet runt Norsälven breder ut sig. Kapten Henrik Lillebjörn har beskrivit Varnäs mö.

"Då man passerar Lillerud ser man nu på norra sidan om landsvägen en tät småskog af tall; där var exercisfältet. I regniga år var det mycket bra, ty då bibehöll det sig torrt och fast, men i långvarig torka fick man vada där i djup sand och det dammade alldeles förfärligt. Bredvid västra kanten af fältet, tätt intill tallskogen, stod ett litet anspråkslöst sockerstånd med ett par simpla bänkar utanför. Så tarfligt det var till sitt yttre, innehöll det dock, utom konfekt, alla sorters dryckesvaror af bästa kvalitet samt limonad och glacer, hvilket kunde förtäras antingen i fria luften eller i det för ändamålet strax bredvid uppresta granristjället. Utefter samma sida af fältet ända intill landsvägen stod en mängd marketarestånd, där manskapet förplögade sig. Truppen hade den tiden ingen proviant; den måste köpa sin föda för kontant, och detta togs af lö-

Menig 1788. Den blå färgen hade införts i den svenska armén. Värmlands regementes uniformer bestod av blå rockar med rött bojjoder och röda uppslag samt släta tennknappar. Tröjor och byxor i skinn.

Menig 1808 (m/1798). Blå jacka med korta, frackliknande skört. Röd krage och röda skört- och ärmuppslag. Skärp av blå-gult tyg. Hög, rak hatt med vitt snöre. Hatten skulle på ena sidan vara uppvikt och fäst med hjälp av en knapp.

Jägare 1808 (ml 1807). Från 1807 och några år framåt var uniformsfärgen grå. De flesta regementen hann inte skaffa den nya grå uniformen innan nya bestämmelser om blå uniformsfärg kom 1810. Jägaren med den grå uniformen hade grön krage och gröna skört- och ärmuppslag. Hatten hade grön kordong och grön ståndare.

nen, ty någon särskild aflöning under mötestiden bestods icke."

Manskapet låg i tält under övnings-tiden. Vid Varnäs mö fanns en sjukhus-byggnad, ett förrådshus, en "salong" för officerare, trossbod och 1819 byggdes ett regementsförråd.

Mötestiden var kort, 12—20 dagar, och många möten blev inställda. Åren 1817—1832 hände det fem gånger, men under samma tidsperiod tjänstgjorde regementet fyra somrar vid kanalbygget Göta kanal.

Den djupa, torra sanden, som ofta yrde över övningsfältet, föranledde många klagomål. Avståndet till rinnande vatten anfördes också som en nackdel. De faktorerna bidrog till att övningsplatsen så småningom flyttades.

Knektarna "besiktigades" 1815, varvid 36 man avskedades och "kasserades". Vid generalmönstring 1819 avskedades 135, och tre år senare 136 man. Varje år antogs nya rekryter, och här är några siffror: 1815 antogs 51 rekryter, 1816 12, 1817 5, 1818 1, 1819 6 och 1820 antogs 198 rekryter. Det ålåg de jordbrukande kompanicheferna att utbilda soldaterna. Både gamla och nyrekryterade soldater samlades sockenvis för utbildning och exercis. Kyrkparaderna leddes för det

Trossnäs.

mesta av kompanicheferna. De militära straffåtgärderna mildrades och arreststraff ersatte pryglingen. Uniform, kappor, ränsel, dricksflaska och mattornist skulle, stod det i ett kungligt brev från 1823, förvaras i rotekistorna. Uniformerna byttes ut vart tredje år, varvid begagnad uniform blev soldatens släpmondering, och efter ytterligare tre år blev den soldatens personliga egendom.

Soldaterna var beväpnade med flint-låsgevär av olika modeller och några större förändringar skedde inte förrän mitten av 1800-talet.

Trots att Sverige led av hög dödlighet — koleran härjade på 1830-talet — så ökade folkmängden. I Värmland steg folkmängden från 135.400 vid sekelskiftet till 195.500 år 1840. Den ökningen fortsatte fram till 1860-talets svåra nödår och till dess emigrationen tömde landskapet på unga, starka människor. Industrialiseringen trängde in i det svenska bondesamhället, och i Värmland slog bruksdöden hårt. Den nya folkskolestadgan kom 1842; en folkskola i varje församling.

Flyttning till Trossnäs

Klagomålen mot torra, sandiga Varnäs mö hade varit många, och när arrendekontraktet gick ut 1830 bestämdes att övningsplatsen skulle flyttas till Trossnäs, 2,5 km norr Nors kyrka på Norsälvens östra sida. Där stannade regementet fram till år 1913. 1834, det året koleran härjade, övade Värmlands regemente för första gången på Trossnäs.

De närmast följande åren (1834—1858) inställdes regementesmötena inte mindre än 13 gånger. Vid några tillfällen var anledningen kommendering och tjänstgöring vid kanalbyggen eller liknande arbeten. Vid befälsmöten drillades offi-

cerare och underofficerare i hantering av gevär och plutonsövningar i ungefär 12 dagar. Beväringsmöten hölls i lika många dagar, medan rekryterna fick en något längre grundutbildning — de tränades i 20—30 dagar.

Hur livet kunde te sig på Varnäs mö och i Trossnäs har tidigare citerade Lillebjörn också beskrivit.

"Den tiden gick reveljen kl. 4 om morgnarna, och kl. 5 ryckte man ut på exercisen, som varade till kl. 8. Kl. 10 var vaktparaden, där alla ovillkorligen skulle vara närvarande. För att få permission från paraden skulle man ha något mycket angeläget att andraga. Strax efter vaktombytet skedde alltid bestraffningarna, hvilka ej voro sällsynta. Sedan expedierades ordena, och nu var man fri från alla ordinarie tjänsteplikter på förmiddagen. Middagen intogs kl. 1, och därtill gafs signal med trumpet. Mellan kl. 3 och 4 inövades hälsnings-sätten och förelästes i soldat-instruktionen. Dessa små böcker voro författade i frågor och svar, hvaraf somliga ganska kostliga, tex: 'Är det en soldat tillåtet att sofva, äta eller dricka på sin post?' Svar: 'Nej, aldrig!' Och: 'Vore det icke bra, om soldaten kunde laga alla sina krönpersedlar?' Svar: 'Jo visserligen!' Kl. 5 e.m. uttryckte man på exercis, som avslutades kl. 8; omedelbart därefter lät trumpeten höra sig, och man samlades i det stora tältet till aftenmåltid.

Det var egentligen efter kvällsvarden som det muntraste lifvet började. Strax utanför tältet stodo ordonnanser och betjänter med de äldre herrarnas stoppade pipor, och då dessa voro tända, bar det af till det så kallade torget framvid landsvägen. Där kappsprangs, brottades, hoppades i säck m. m."

Soldater under rast-vila vid tjänstgöring på Trossnäs.

De trofast tjänande knektarna omhulldades även om medelåldern i regementet på det sättet sakta steg. Åldersfördelningen inom regementet var år 1840 den här: under 20 år 2 knektar, 20—25 år 131, 25—30 år 163, 30—35 år 130, 35—40 år 123, 40—45 år 112, 45—50 år 83, 50—55 år 25 och slutligen åldersgruppen 55—60 år 5 knektar.

Knektarnas ekonomiska villkor förändrades inte stort, vilket följande knektkontrakt ger besked om:

"Till Soldat för Roten N:o 8 Galtwiken vid Nordmarks Kompagnie af Kongl. Wermlands Regemente antages Drängen Nils Petter Olsson från Galtwiken i Sillerud Socken, emot nedanstående villkor:

1:o Erhåller han i lega 33 R:dr 16 sk. Banko.

2:o Uti årlig lön bestås, utom anslagit Torpställe, 1 Tunna Råg, 2 Tunnor Hafre, 1 Lispund torrt Fläsk, 1 Lispund torrt Kött, som betales wid Thomasmässotiden.

Fyra knektar uppställda framför soldatorp med skylten: "Kongl. Wermlands Regemente. Elfdals Kompani Nr 14".

3:o Mulbete för Soldatens kreatur lemnas samfällt med Rotens egna, eller på utmark.

4:o Utan annan betalning skola vi göra ploganden hwarje år i hans tjenstetid, och tillsläppes Sädeskornet af Roten första året.

5:o Passevolancen betales årligen af Roten utan något afdrag af Soldatens lön.

6:o Wedbrand och Gärdsle bestås af Roten, så nära Torpet som lägenhet medgifwes, hwaremot Soldaten kommer att answara för allt af honom föröfwadt tillgrepp i skogen.

7:o Så snart ofwannämnde Nils Petter Olsson är wederbörligen godkänd och skrifwen, äger han att utbekomma ofwannämnda lega oafkortad.

Med ofwannämnde Kontrakt, som är i nedanskrefne wittnens närwaro upprättadt, förklare wi oss å ömse sidor nöjde.

Galtwiken den 8 oktober 1840."

Uniformens utseende ändrades med jämna mellanrum, och den utvecklingen har skildrats ganska ingående av Norden-svan. 1845 års mörkblå "mode" ändrades 1849, och kappan fick en mörkgrön ton med ståndkrage istället för den tidigare stora, runda kragen. Samma år utrustades regementet med nya gevär med slag-

lås av 1840 års modell. De gamla flintlåsgevären som var så dåliga att skyttarna "mer eller mindre skadades" vid skjutövningarna kunde ställas åt sidan. 1849 var också året när en bataljon ur Värmlands regemente skickades utomlands för tjänstgöring.

Värmlands regemente i Flensburg 1849—1850

I och med den danske kungen Kristian VIII:s död i januari 1848 och februari-revolutionen i Paris tillspetsades den politiska situationen i Europa, varpå tysk-nationella element i Slesvig-Holstein gjorde uppror mot Danmark. I juli 1849 slöts en preliminärfred i Berlin, som innebar att svensk-norska trupper skulle besätta norra Slesvig och södra delen av Slesvig skulle besättas av preussiska trupper för en tid. I den svenska styrkan ingick en bataljon från Värmlands regemente under överstelöjtnant Claes Samuel Sandels befäl.

Avfärden skildrades i tidningen Werm-ländska Korrespondenten av den 25 augusti 1849: "Kl. 4 i Thorsdags morse marscherade truppen till Kanikenäset, der embarkering skedde på ångfartyget Westergötland och tvenne segelfartyg, hvarefter afresan under sång och hurra både ifrån fartyget och stranden, som

hvimlade af åskådare, skedde, som förut nämnt är, kl. 1/2 6." Bataljonen var förlagd till staden Flensburg, och de 640 värmlänningarna hade en lugn tjänstgöring. Definitiv fred slöts i juli 1850. Den värmländska bataljonen återvände hem samma månad.

De "gröna" och de "blå"

I den norra delen av Trossnäs förlades Värmlands fältjägarregemente — de "gröna". Den beteckningen fick jägarna efter färgen på uniformen. Värmlands regemente — de "blå" — flyttade efter en tid från den dimmiga och sänka östra delen till den södra delen av Trossnäs, som var mer lämpad för tätliv.

Både befäl och soldater låg i tältförläggning under de korta sommarmötena. I och med att Trossnäs fält köptes av staten 1859 fördes krav fram om permanenta förläggningsmöjligheter. 1861 blev den första lilla rekrytbaracken färdig, tross- och förrådsbyggnader flyttades från Varnäs, och snart vidtog ett expansivt skede i Trossnäs historia. 1866 blev sjukhuset klart och 1868 invigdes den första matsalen. 1874 byggdes det första kokhuset, och det innebar att de föga hygieniska kokgravarna i den branta slutningen mot Norsälven kunde överges. Sedan följde under 1870- och 1880-talen fler kokhus, tvätthus, fyra matsalar, proviantmagasin, maskinhus, musikkasern, officerspaviljong, chefspaviljong. En liten "stad" växte upp runt lägergatorna.

Livet på Trossnäs

Under de sjuttio år värmlänningarna sommarövades på Trossnäs fält spelade det helt naturligt en social och kulturell roll i det värmländska folklivet. Vid sidan av det rent militära vardagslivet blomstrade sällskapslivet vid helger och framförallt vid midsommartid.

I Erik Fristedts bok om Jonas Andersson på Trossnäs berättar Fristedts moster Maria om livet på Trossnäs:

"På söndagarna kom folk från när och fjärran för att hälsa på sina beväringar eller rekryter, det blev ett muntert folkliv. Där fanns positiv med 'dansergobber'. Där fanns positiv med apor eller fåglar som delade ut 'lyckobrev', där fanns 'Lyckans stjärna' eller 'Spertus i buteljen', där var kaffe- och karamellförsäljning och en pajasfigur, en krymping på kryckor, Anders på Själsino, som tjänade många slantar med sina oanständiga visor. Medförda brännvinsförråd bidrog nog till att stämningen blev hög och bullersam: man kunde se beväringar vingla fram med armarna om livet på två jäntor. Från herrgårdarna i trakten kommo fullpackade droskor och vurstar, man ville se folklivet, höra på musiken och hälsa på bekanta bland officerarna."

1858 års underhållsreglemente, som tillförsäkrade truppen ärter eller korngryn, färskt kött och sill eller salt kött eller salt fläsk samt brännvin, ändrades 1871, och morgonsuparna byttes ut mot kaffe och socker. Officerarnas måltider skulle innehålla

brännvin, smör och bröd samt varmrätt till frukost, brännvin och tre olika rätter till middag, och kvällssupén skulle bestå av brännvinsbord och två rätter mat. Det ändrades längre fram så till vida att brännvin inte serverades till frukost.

När Karlstad brann

År 1865 härjades Karlstad av brand. Av 241 gårdar var det endast 7 som klarade sig, och merparten av Karlstads 5.022 invånare ställdes utan tak över huvudet. När branden bröt ut beordrade landshövdingen borgmästaren att rekvrirera hjälp från Trossnäs läger. Men tjänstgörande chefen godtog inte borgmästarens rekvisition, som kuriren överlämnade. Kuriren fick återvända de 19 km till Karlstad för att landshövdingen skulle underteckna rekvisitionen, och först där efter kunde beväringens manskapet skynda mot Karlstad. De kom klockan ett på natten, och då hade staden totalförstörts.

Soldathemmet

Väckelserörelsen spred sig över hela landet fram till 1860-talet. Den kom senare att märkas ute på Trossnäs, där olika frireligiösa riktningar arrangerade möten nere vid älvkanten. En del stamknektar gick med i olika samfund. 1896 invigdes soldathemmet i Trossnäs, och verksamheten där hade till en början en mycket klart missionerande inriktning. En kompanichef förmanade sina soldater att "uppför Er hyggligt och anständigt där, tag af Er mössorna inne i lokalen och spotta inte på golfvet". Soldaterna hälsades välkomna, bl. a. genom dikter som är nog så tidstypiska:

Men, käre vän, ett kungligt bud Du fick
i hemmets sköte, Som mante dig att bryta
upp Till detta vapenmöte. Du lydde order,
och du kom TIM vackra Trossnäsleden,
Där ställdes du — "en kronans karl" —
Uti de långa leden.

I jacka blå och med gevär Och
bajonett vid sida, Du öfvas skall
att för ditt land Och för din
konung strida. I mannamod och
krigarskick Du blifve väl
förtrogen! Till hörsamhet mot
ditt befäl Du vare redobogen.

Försvards eätten

Under hela 1800-talet fördes en segsliten försvarsdebatt. Ändringsförslag i det svenska försvarssystemet strandade för det mesta på böndernas motstånd. Krimkriget och dansk-tyska kriget bidrog till att debatterna hårdnade. Ett av de krav som framfördes var att beväringens övningstid skulle ökas betydligt. 1872 för-

Många av de bilder som bevarats från Trossnästiden har liknande motiv: groggverandan. Däremot är det få bilder som ägnats åt de rent militära övningarna.

Soldaten vid Näs kompani
№ 86 Dahl
med anhiellan om afsked
från krigstjensten

svann möjligheten att köpa sig fri, men fortfarande var det många som smet från mönstringen. Många bytte helt enkelt bostadsort, och eftersom rullföringen inte var vad den borde ha varit, klarade de sig på det sättet från mönstring. Många värmlänningar emigrerade till USA med drömmen om att flickorna skulle kunna gå "i hatt och handsker ibland tjangtila amerikanska och lefft på gås och rebbenspjäll", som Fröding skrev i dikten Farväll. Men det var fattigdom, missväxt, guldkantade beskrivningar om det förlovade landet och — i vissa fall — militärtjänstgöring som drev svenskarna västerut. 1885 ändrades övningstidens längd från 30 till 42 dagar. När emigrationsvägen nådde sin kulmen två år senare, utvandrade 10 procent av alla 20-åringar.

Ett soldatöde

År 1900 avsatte soldaten J G Dahl högst egenmäktigt sig själv som knekt. I ett brev från den 26 augusti 1900 skriver han till chefen för Näs kompani: "Jag får härmed vördsamt anmäla att jag som är sängliggande icke kan komma åt något ställe. I||g förstår icke att kapten kan vara så dum som begärd sådant. Om kapten vill hafva andra intyg så får han skaffa det sjelf. Kapten kan vara af den godheten och ge mig afsked från krigstjensten (50 kronor i lega får kapten taga utaf min insätt frå sparbanksboken. Nählgård Hammaröa 26/8 1900 J G Dahl Soldat."

I nästa brev till sin kompanichef antydde han att han kanske skulle emigrera till Amerika. "Kapten får hemta mina kronopersedlar hemma på Hammarön när det behagas."

Brev nummer tre är också bevarat, och det är det som återges på den här sidan.

Till Chefven vid kungliga
Jers lands Regimente

Jag får härmed vördsamt
anhälla om afsked från
krigstjensten emedan jag
har egen egendom att
bruka för vidare kunnis
jag att i häst eller
efter jul att emigrera
till amerika

J G Dahl
Soldat

Det fjärde — och sista? — brevet från J G Dahl är daterat den 19 oktober 1900 — i Hull, England. Det är för svårsläst för att återges i faksimil, men brevet från denne värmländske soldat måste återges.

"Hull På England 19/10 1900

Herr kaptan Hård

*då i äg för tillfället vistas i England på resa till amerika så vill jag icke förglömma att underrätta kaptan derom. Jag trifves mycket väl. Jag mår gott som någon prins fast jag icke kan det Engelska språket ty jag reser i sällskap med min andra fästmö, en förmögen vacker flicka hon bekostar min resa helt och hållet. Vi bo på de finaste hotell och min fästmö talar flytande både Engelska tyska franska och svenska. Jag reser under namnet baron Lagerlöf, penningar har vi att vi kan resa jorden runt flera gånger, vi reser just nu från Hull till Lifverpol och derifrån till Kalefonien. jag vill nu underrätta kaptan om att jag alldrig kommer till Vermlands Regemente något mer min plats står ledig för hvem som helst Tecknar Vänligen Baron Lagerlöf Dahl
fordom soldat"*

Trots efterforskningar har jag inte lyckats få fram fler fakta om J G Dahls vidare öden.

Utökad övningstid

Det svenska försvaret hade blivit föråldrat och organisationen var ineffektiv. Övningarna på Trossnäs t. ex. bestod mest i exercis, medan skjutövningarna var få och dåligt genomförda. Försök att utöka övningstiden strandade gång på gång p. g. a. sammankoppling med grundskattesystemet. Vid den urtima, riksdagen 1892 lyckades Erik Gustaf Boström genomtrumfa att övningstiden höjdes till 90 dagar, men organisationsformen med de stamanställda knektarna fanns fortfarande kvar, nu på statens bekostnad.

Allmän värnplikt

Statsminister von Otter lyckades 1901 driva igenom beslut om en ny härordning. "Indelningsverket" avskaffades och allmän värnplikt infördes med en övningstid på 240 dagar för infanteriet.

Året därpå lämnade Värmlands fältjägerregemente det gröna lägret på Trossnäs. Fältjägarna slogs samman med Hallands bataljon till Kungl. Vaxholms Grenadjärregemente. Värmlands regemente tog över den "gröna" delen av Trossnäslägret.

Avvecklingen av det ständiga knekthållandet skedde i rask takt. År 1903 hade regementet 820 stamanställda knektar, året därpå hade siffran sjunkit till 687 och 1905 till 541. Därefter gick man mer varsamt fram. De gamla soldattor-

pen försvann, och indelningen för kompaniernas rekrytering omorganiserades till det nya inskrivningsområdet för Värmland. Inskrivningsområdet delades upp i tre rullföringsområden, ett för varje bataljon.

I och med att allmän värnplikt med en övningstid på 240 dagar infördes, blev många svenska sommarmötesplatser helt olämpliga som regementsförläggningar. Så var fallet i Värmland och mera om det längre fram.

Unionskrisen 1905

Slitningarna mellan Sverige och Norge under 1800-talets sista decennier intensifierades och utmynnade i att stortinget den 7 juni 1905 förklarade att unionen var upplöst.

Vapenskrammel hördes snart på båda sidor gränsen, men på den svenska sidan inskränktes de militära insatserna till en början till bevakning av järnvägarna mellan Kil och Åmotfors samt mellan Kil och Säffle.

På svensk sida fanns en komplett koncentrerings- och oppmarschplan från år 1895, och efter det att den reviderade planen godkänts 26 juni 1905, inleddes bevakningen av järnvägarna.

Under sommaren förstärktes bevakningen med några mindre gränsförband, men efter det att unionsförhandlingarna, som inletts i Karlstad den 31 augusti, av-

Skjutövning för soldater vid Värmlands regemente under Trossnästiden.

Värmland.

10 Juni.

En revolution utan like.

»den sällsammaste revolution man någonsin upplevat», som en tysk tidning säger, »en revolution, som kommer alla påstandanden om att omvälvningar endast kunna ske genom våld och blodsutjutelse på skam», är den norska revolutionen av den 7 juni 1905.

Visserligen ha vi här i Sverige givit särdeles vackra föredömen i fråga om oblodiga revolutioner; men så tvångsfritt och höviskt som Norge ha vi ännu inte bort statskupp. Så skall ett kulturfolk genomföra en sådan operation: utan bråk och uppråden, lugnt och värdigt, men på samma gång raskt och beslutsamt, alldeles idealiskt åter den gamla romerska föreskriften *fortiter in re, leniter in modo* — kraftigt i sak, mildt i sätt. Ingen som älskar duktig handling kan känna annat än sympati för en nation som så fräjdigt och behärskat tar sina angelägenheter i egen hand — när det nu måste ske.

Och den sekularhändelse, som så lunda nu står fix och färdig i vår halvöjs historia, har som en blitlyst upp allt det föregående i unionens tidskede. Det norska folkets så lätt förklarliga men en smula ungdomligt överspända åtrå efter full självständighet, åter säte och stämman i den europeiska världskonsaljen, har alltifrån 1814 jämt och oavbrutet växt under årens gång, närd av den ständiga unionstråtan, tills den nu slutligen sprängt sönder föreningsbanden med broderlandet. Detta folkpatos hade kanske aldrig kunnat stillas med mindre, även om det i Sverige funnits mer förstånd hos de maktägande, ännu mindre naturligtvis under unionsfrågans kroniska vanvärd från svensk sida.

Men bittert är det, att två småfolk,

som ha så trängande behov av sammanhållning, inte för nationalfångans skull kunnat förliskas, inte förmått underordna sina små särinträsen det stora gemensamma inträset, utan måst skiljas som nu skett. Oförnuftet i en sådan söndring, som innebär en inbjudning till utomstående att härska, och ovissheten för en framtid, under vilken vartdera landet får sörja för sig, grumla den känsla av lättnad som annars omedelbart väckes av det löfte om betrielse från ett åndlöst unionsbråk, som Norges raska slag i saken ger. Hur skall det gå för oss hädanåt? Skall unionsupplösningen bli inledningen till en målmedveten samvärkan under friare former mellan Skandinaviens tre småfolk? Ja, så tror en engelsk tidning, Daily News: »de skola uppträda med långt större enighet gent emot ett främmande angrepp, när de blivit fria från den inbördes oenigheten; skilsmässan skall bana väg för ett bättre samförstånd, till vilket Danmark skall sluta sig», spår den. Men en annan engelsk tidning, Daily Mail, ser als inte så förhoppningsfullt på saken. »För England och fastlandet är striden ej utan fara», skriver den. »En ny Balkanfråga uppstår i norra Europa med upprättandet av en ny svag stat, som ej kan försvara sig själv utan måste vara beroende av en stor makts hjälp».

Vilken av de två skall få rätt? — Det vet ingen. Men alla måste inse, att vi böra göra allt vad vi förmå för att den förra må få det.

Vad vi till den åndan först och främst ha att göra, det är naturligtvis att inte nu på något sätt försöka inkräkta på det norska folkets självbestämmanderätt. Varje sådant försök vore ett bedröfligt missgrepp. Unionen må ha varit vad man vill vid sin tillkomst — i nutiden kan den inte vara något annat än en frivillig förbindelse mellan folken, i vilken det ena folket inte har någon som helst rätt att mot dess vilja kvarhålla det andra. Detta inser varje förnuftig människa. Naturligtvis fins det hos oss som överalt pedantiska papperspolitiker, som snusförnuftigt inte be-

gripa att livet står över alla dokument och som därför nu bara kunna räkna upp allt vad Norge brutit emot och bevisa vad dess rätt är enligt gamla akter — »Norge är i dessa dagar alldeles detsamma som i dagarna före konventionen i Moss 1814: ett emot Sverige upproriskt lydrike», förklarar Göteborgs A. B. med något av en sinnessjuklings förtjusning. Men dessa pappersrättskipare betyda nog inte så mycket. Svenska riksdagen, som nu redan är inkallad till den 20: de dennes, har helt visst en annan och mera praktiskt förståndig syn på saken. Och med all säkerhet kan man lita på att den kommer att ställa sig bestämt avvisande mot varje tanke på äventyrliga tilltag från vår sida, ifall mot förmodan några sådana skulle ifrågasättas. Andra kammarens båda huvudpartier äro otvivelaktigt lika deciderade mot alla kraftåtgärder, och inte ens Första kammaren torde nummer vara för några sådana. Själva N. D. A. försäkrar också de norska ledarne, »att intet svenskt parti, ingen svensk politiker, ingen svensk vill med maktutövning tvinga åller med övertalning locka Norge att kvarstå i en union, som blivit Norge en boja». En sådan förklaring från ett sådant håll borde innebära den fullaste garanten för Sveriges absolut fredliga hållning gent emot Norges lösgörelse ur unionen.

Och med något annat än våld kan inte ett folk, som nu med jublande berusning känner sig vid sina önskingars lidelsefullt återlängtade mål, förmås att uppgiva vad det redan tror sig ha vunnit för att återgå i den gamla »bojan», det är ju alldeles uppenbart. Men ett sådant våld skall, må man hoppas — och den utländska pressens uttalanden synas ge grundad anledning att hoppas det — ingen utöva. Och först och sist lät oss hoppas, att under inga omständigheter vårt eget land skall göra sig saker därtill, utan, när det nu åter en gång skall handla inför Europa, handla så nobelt och storsinnat som dess gamla ärade namn förpliktar det att göra.

Den 10 juni 1905 publicerade Karlstads-Tidningen det här särtrycket.

brutits för en vecka, organiserades större förband för tjänstgöring vid gränsen. Den 12 september, dagen innan förhandlingarna togs upp på nytt, marscherade en bataljon från regementet till Eda. Bataljonschefen Arvid Wester blev chef för det värmländska gränsdetachementet som inkluderade den egna bataljonen, en tropp från Livregementets dragoner, en ingenjörspluton samt en fälttelegrafavdelning. En annan bataljon splittrades på avdelningar i Södra Treskog, Häljeboda, Skillingmark samt för järnvägsbevakning, medan den återstående bataljonen låg kvar på Trossnäs.

Gränsbataljonen byggde värn — »fort» — vid Charlottenberg och Eda glasbruk. En kasserad järnvägsvagn byggdes om till »pansartåg» och väckte stor uppmärksamhet hos både militära och civila, men den utrustades aldrig med den tilltänkta kulsprutan.

De nationalistiska sinnena kom i svallning på sina håll. »... det sjuder i hvarje svenskt bröst vid blotta tanken på den hänsynslösa skymf, som tillfogats svensk ära och svensk rätt», skrev Nya Wermlands-Tidningen, som arbetade för att unionen skulle bevaras. Karlstads-Tidningen menade att unionen skulle upplösas.

Den 23 september löstes krisen efter stundtals dramatiska förhandlingsgångar. Överenskommelsen om unionens upplösning innebar också bl. a. att fästningar skulle raseras inom en neutral zon längs den svensk-norska gränsen. Den bestämmelsen gäller än idag. Det slutliga dokumentet om unionsupplösningen undertecknades den 26 oktober, och dagen därefter avsåde sig Oskar II den norska kronan. Den 13 oktober återvände regementets gränsbevakningstrupper till Trossnäs efter att först ha förstört fältbefästningarna.

Ny förläggning

Runt om i Sverige flyttade regementen in från de gamla övningsfälten till nya kaserner i städer. Skälen till det var många. Ett var, som tidigare antytt, att de gamla övningsplatserna inte höll för vinterförläggning. Ett annat var att de avsides belägna mötesplatserna hade dåliga kommunikationer.

1905 började förhandlingarna om regementets nya förläggning. Stadsfullmäktige i Karlstad beslöt 1906 att fideikomiss-egendomen Sandbacken och hemmanet Södra Sanna skulle ställas till

förfogande, medan Norra Sanna inköptes av staten för 90.000. Avtalet med staden blev klart den 6 februari 1907. Ur det skriftliga avtalet kan följande citeras:

3) För den händelse det med ägande rätt upplätta området icke längre skulle behövas till förläggning av ett infanteri regemente eller annat truppförband av motsvarande storlek, förbinder sig Kungl. Maj:t och Kronan att till staden utan kostnad för denna med full äganderätt överlåta övningsområdet samt den del av kasernområdet, som är belägen öster om den egentliga kasernhöjden.

4) Staden åtager sig att utan kostnad för Kronan ett år efter därom gjord framställning framdraga ledningar för vatten och belysning och tillhandahålla vatten, elektrisk ström och gas, dock endast under förutsättning, att Kronan samtidigt förbinder sig att under tio års tid av staden taga sitt behov av det vatten, gas eller elektrisk ström, som serveras genom ovannämnda ledningar. I samband därmed medges Kungl. Maj:t och Kronan att i enlighet med föreskrifter, vilka lämnas av stadens hälsövardsnämnd, anordna avlopp och i Klarälven nedleda avloppsledning.

Värmland.

31 Maj.

Inför slutet.

»Norge ur dina händer, konung!» Med detta Einar Tambarck i el ves utrop i Svolderlaget ha ett par av våra tidniagar betecknat innebörden av det som i lördags förmiddag hände på Stockholms slott. Och Hj. B—g i Soc. D. notifierar ytterligare tilldragelsen i dödsannonsstil:

»Den 27 maj 1905 avled stilla vid 90 'ca Åra ålder kungaunionen mellan Sverige och Norge. Vad nu återstår är begravningen och boufredningen».

Ingen tidning som vi sett röjer något hopp om unionens räddning ur den nu uppståndna krisen — i fall man inte får tyda det som en förhoppning när V. L. erinrar att »stormakterna på WienerkoDgressen garanterat unionen i den form som denna hittills haft» och att det därför är »helt naturligt att de kunna vilja bli hörda i den nu föreliggande frågan, vilken tydligen själler unionens upplösning — i dag eller i morgon» samt därpå tillägger:

*Da skulle till och med kunna hända, att de icke; vilja tillåta en unionsupplösning — åtminstone Unnas många, som hava (lön åsikten att di: flasta stormakterna, kanske alla, icke önska eu sådan».

Än mindre ägaa do norska tidnin garna någon tanke åt möjligheten att laga föreningen åter denna sista 8' u-der bristning.

Vi stå va! altså inför slntet, Karl Johans sonson fAr i sin »ena Ålderdom, after ett tredjedels sekely regering med »brödrafolkens väl» som valspråk, fullborda upplösningen av stamfaderns förnämyta politiska skapelse.

Var detta nödvändigt? Måste det gå j>å det nattet ffrtr aller senare? Är en fjirmih.p; mällan tv;) u Ågot HA när jämställa land i>rin<:ipi>lt omöjlig» Aller bktillft unionen kunnat bevaras oei utveckla» till tudta folkens bat-uad, om den altifrån början faller Åtminstone medan tid var ordnats på ett förnuftigt sätt?

Fåfånga frågor — som man aock inte kan underlåta att framställa.

Uppenbart är i alla fall att både i Sverige och Norge trånga nationalistiska uppfattningssätt, som i sin fanatism bara sett på det egna landets små inträsen och glömt de stora, vilka unionen varit till för att värna, jort alt att förstöra de möjligheter som tilläventyrs funnits i denna union. I stort sett hade döt väsentliga för de båda »naturfast sammanfogade» landen varit att förbli en enhet utåt; hur sedan denna enhet inåt varit åstadkommen och beskaffad, om genom sammansmältning av båda folken till ett enda rike eller genom en fri förening av två fullt självständiga folk — det hade varit en mera underordnad fråga. Ett konungarike Skandinavien eller en svensk-norsk union med två utrikesministrar — det ena hade varit lika bra som det andra, bara det funktionerat tillfredsställande utåt.

Men folken aro inga filosofer, som kunna se tingen från högre synpunkter. De äro högst oförnuftiga, besatta av fördomar, lidelser och anspråk av alla slag. Därför har det raällan Sverges och Xorge.s folk noder deras 90 åriga samlevnad varit ett enda oavbrutet kiv om deras resp. rätt och makt inom föreningen. Ocli i detta kiv ha nationalistpartierna å Omse sidor hävt ledningen: norsk vänster och svensk höger ha samväikat. som två kaggjul till unionens sönderbrytning.

Också äro de nu båda två övermåttan belåtna över det värk de utfört. Våra högertidningar bekänna att de förnimma »konungens kraftiga och fördomsfria regeringshandling» som >eu befrielse ar det unioaella kvalm, vilket de senare åran altmer och mer förvärrats» (N. D. A.) Och de norska vänstertidningarna äro ännu mer tillfredsställda.

Det är dock måttlig anledning till jubel att man äntligen till sist lyckats fördärva något, som till sin gnmd-tanke varit gott och som bort kunna tillvaratagas och vårdas på ett helt annat sätt. Och så vet man ännu mycket litet om vad som väntar oss, svenskar så väl som norrmän, på andra sidan om det nu inledda uterivningsarbetet. Mätte det endast inte bli andra än vi båda som jubla sist'

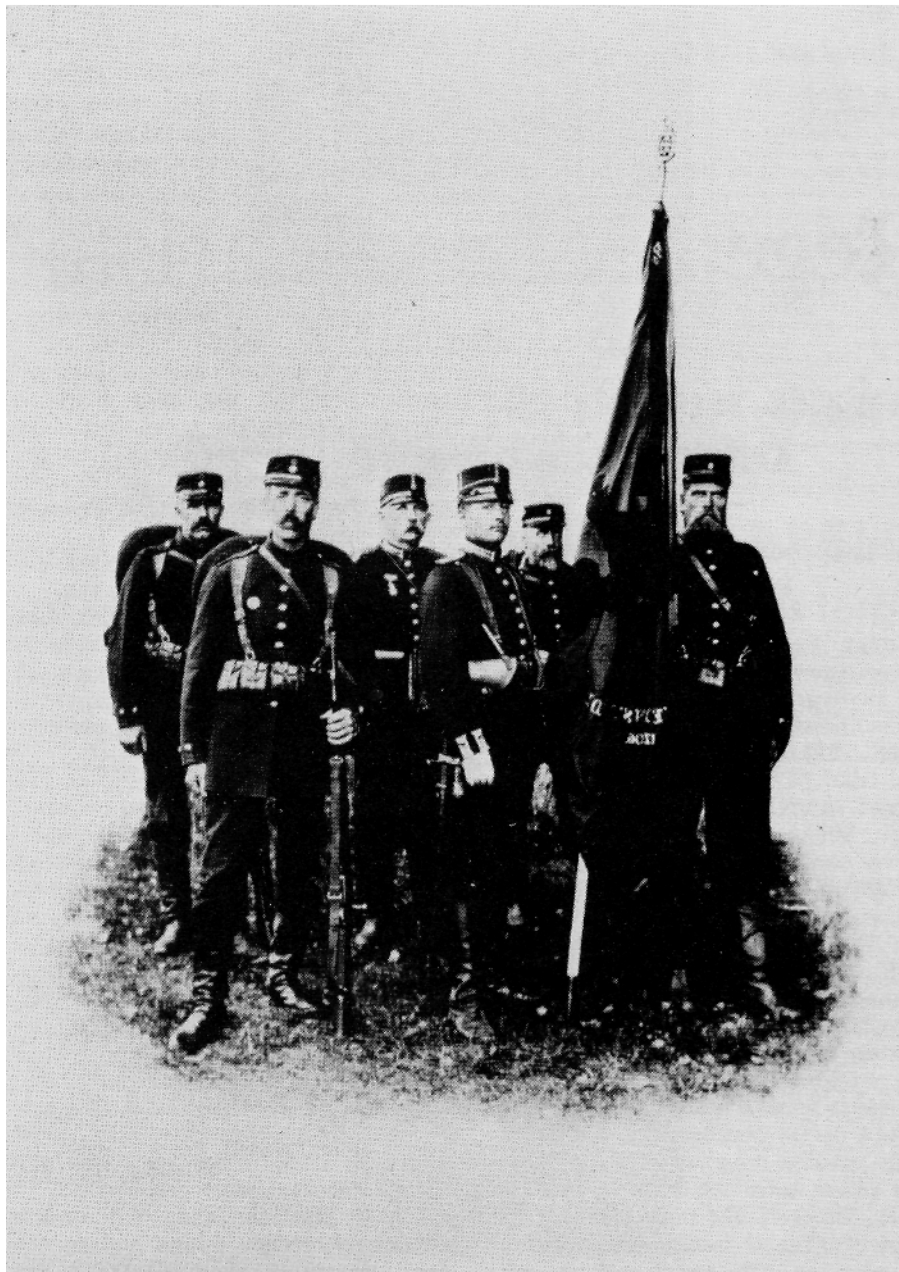
Flera förslag till placering av kaser- nerna diskuterades. Regementschefen överste C O Nordensvan ville att rege- mentet skulle förläggas norr om Norra fältet. Sandbäckshöjden valdes så små- ningom. 1909 påbörjades arbetena på höjden. Bergspartier sprängdes bort. Jordmassor schaktades undan och om- råden fylldes ut. Det visade sig snart att grundläggningsarbetena blev mer om-

fattande än beräknat. Storstrejken 1909 och 1911 års lockout bidrog också till att byggnadsarbetet försenades. Huvud- delen av de nya regementsbyggnaderna skulle ha varit klar i september 1912. Det var den inte, och i december 1912 byttes entreprenören ut.

Under tiden regementets nya förlägg- ning byggdes upp tjänstgjorde Trossnäs som förläggningsplats fram t. o. m. 1912.

Den varma sommaren 1912 högtid- lighölls 100-årsminnet av Närke-Värm- lands regementes delning — och Tross- näslivets sista år skulle naturligtvis också firas. Vid högtidligheterna den 11 juni 1912 deltog även kung Gustav V.

m Karlstads-Tidningen den 31 maj 1905. Tidningen var positiv till en unionsupp- lösning, medan NWT arbetade för att unionen skulle bevaras.

En ganska typisk

Regementet i Karlstad

Värmlands regemente till Karlstad.

Befälsskolans högtidliga intåg i Karlstad.

Enligt vederbörlig regementsorder var »ceremonielet» för denna högtidliga tilldragelse uppgjort på förhand och publicerad i Nya Wermlands-Tidningen, hvarför Karlstadsborna hade god reda på såväl klockslaget, när intåget skulle äga rum, som ock de gator, hvilka skulle passeras.

Den oändligt seglifvade höstväderleken med slask och blask samt »bottenlösa» vägar hade i lördags lämnat rum för en dag med hård nordavind, en begynnande frostskorpa i vägmodden och i luften tunga moln, ur hvilka ett och annat litet afrundadt snökorn stänkte ned och bifdade liksom ett litet förhoppningsfullt utsäde för väntade rika snöfall.

Från de till Residenstorget angränsande gatorna drogo allt tätare skaror mot västra bron och förbi teatern ut på Malmtorget, där man beräknat få bästa utsikten af inmarschen. Redan här sågs en och annan officer och längs vägen förbi Våxnäs ut mot Six-

backen trafvade det unga Karlstad för att få »deltaga» i det högtidliga ögonblick, då »fanan» växlade bärare, då öfversten mötte och då musiken trädde i spetsen för den från Trossnäs kommande truppen.

Vi äldre och mer flegmatiskt anlagda stannade kvar å det rymliga Malmtorget och fördrefvo tiden med att titta på hvarandra och de så småningom anlända ekipagen samt på den »högt uppsatta» kameran, hvilken i sin tur tittade ned på oss allesammans . . .

Plötsligt dånar det bortom parken och precis på föreskrifven tid marscherar truppen in i staden under pukor, trumpeter samt trummors kraftiga dunk. Den guldgula, vackra regementsfanan sticker bjärt af mot den blygrå luften. Sablarna höjdes och sänktes i stiliga tempo till oupphörliga hälsningar åt höger och vänster. Damera nego ljuft och älskvärdt och de civila herrarna gjorde stora gester med hattarna eller hälsade militäriskt efter egna metoder och bästa förmåga. Droskhästarna spände af allt gnyet plymerna i vädret och stramade upp sig, så det knakade i grejorna.

Om få minuter hade det vackra tåget passerat den öppna platsen och hela den civila skaran satte i väg likt en fårscock genaste vägen öfver

åkrar och vallar för att i god tid hinna upp till kasernerna och som intresserade paradera vid militärens intåg å kaserngården.

Hit hade samlats ett antal officerare både till häst och fots.

Midt för första baracken gjordes halt, hvarvid regementets chef, öfverste Ugglå, hälsade med kraftig stämma den anlända truppen.

Han erinrade om de dagar, som svunnit, och det arbete, som till regementets förkofran och heder utförts på det nu utrymda Trossnäs. Mången gång hade tjänsten varit trägen, men en god anda hade rådt och regementet hade vunnit aktning och förtroende. Regementets goda traditioner förplikta, och det gällde för hvarje man att på denna nya plats blifva till heder för sin kår. Det vore nu eliten af regementet, som samlats hit för ytterligare utbildning till underbefäl, och det vore af största vikt, att dessa utbildade sig till verkliga föregångsmän, icke blott såsom militärer, utan i lika hög grad såsom människor och medborgare, men i all synnerhet såsom föresyn för de värnpliktiga. Om uppmärksamheten hade varit riktad på militären vid Trossnäs, så blir detta förhållandet i dubbel måtto i Karlstad, där tusende ögon komme att granska dess uppträdande.

Så beskrev NWT regementets inmarsch till Karlstad den 11 januari 1913. Regementschefen överste Uggle tog emot regementet på kaserngården och regementet fick flytta in i de byggnader som var färdiga. Mycket återstod. Sjukhuset började byggas samma år. 1914 beslöts att officersmännen på Trossnäs skulle flyttas till Karlstad, där den senare byggdes om till marketenteri.

Tre kaserner i rött tegel stod på Sandbäckshöjdens östra del, i den södra begränsades kaserngården av kanslihuset och runt om stod gymnastiksal, matsal, marketenteri osv.

Samtliga byggnader betingade ett värde av 1.806.778 kronor. Ytterligare en halv miljon kronor användes för utvändiga ledningsarbeten, stängsel, skjutbana vid Sanna och administrativt arbete.

Material och inventarier från Trossnäs flyttades delvis med hjälp av båt via Norsälven, Väneren och Klarälven till Norra Sandbäcken. Baracker och flera förråd fraktades från Trossnäs till regementet i Karlstad.

Och utanför kanslihuset restes en minnessten som sprängts loss ur berget på kaserngårdens västra sida. Den restes på kanslihusets södra sida vid 1913 års regementsmöte.

Första världskriget

Åren 1912, 1913 och 1914 präglades delvis av en intensiv försvarsdebatt som bl. a. resulterade i F-båtsinsamlingen, bondetåget och Gustav V:s borggårdstal. Ett förslag om utökad övningstid för värnpliktiga var inte antaget när första världskriget inleddes den 1 augusti 1914. Första kammaren antog propositionen om 1914 års härordning utan votering, och i andra kammaren röstade majoriteten för den nya härordningen. Övnings-tiden fastställdes till 365 för vanliga värnpliktiga och till 485 dagar för studenter som skulle få befälsutbildning.

Regementet påverkades inte nämnvärt av det första världskriget. Inga faror hotade de skandinaviska länderna, som däremot fick känning av kriget genom ransoneringar och brist på förnödenheter; De värmländska soldaterna övades i prickskjutning, förflyttning i skog och i öppen terräng, och de tränade med de nya 6,5 mm gevären m/96. Skyttegravskriegen i mellan- europa resulterade i skyttegravsövningar på Norra fältet och "kråksmattor" markerade kulspruteeld. 1800-talets tunga kulsprutor hade varit artilleriets vapen, men infanteriet fick vid den här tiden den lättare, enpipiga,

automatiska kulsprutan m/14. I huvudsak stannade de värmländska värnpliktiga i Värmland, men några fick en tid ingå i skyddstrupper i Piteå och Morjärv.

Landstormen

För "hemortens försvar" fanns enligt lag sedan 1885 landstormen. Det var vid första världskrigets utbrott en illa organiserad, dåligt övad och dåligt utrustad styrka. Genom frivilliga insamlingar rustades landstormsmännen med bättre kläder och utrustning, men de 30.000 kronor som samlats in till kulspruteköp kunde inte användas. Det gick inte att få vapnen från utlandet.

1919 års försvarsprovisorium

Året efter första världskrigets slut beslöts om nya övningstider för försvaret. Det var vid den urtima riksdagen i augusti 1919 som infanteriets övningstid minskades till 165 dagar, inklusive en månads repetitionsövning.

Den stora författningsreformen genomfördes, kvinnor fick rösträtt, lagen om åtta timmars arbetsdag antogs. Och till de stora riksdagsfrågorna hörde försvarsfrågan.

Inför världskriget.

Hvarje förhoppning om en fredlig lösning af spänningen mellan stormakterna utesluten.

Stämningen inom diplomatkretsarna mycket pessimistisk. — Ryssland har mobiliserat hela sin armé och flotta. —

Tyskland förklaradt i krigstillstånd. — Tyska och engelska krigsfartyg synliga utanför norska kusten. —

Holland mobiliserar. — Större strider å krigsskådeplatsen.

Den österrikiske generalstabschefen von Hoetzendorff.

Vy öfver Semlin.

Öfverbefälhafvaren i österrikiska armén ärkehertig Friedrich.

Rubrik från Nya Wermlands-Tidningen den 1 augusti 1914.

Världskriget en verklighet.

Storbritannien blandar sig i striden. — Förklarar Tyskland krig. — Italien ännu passivt. —

Tyskarna göra en djärf frammarsh öfver Belgien.

Rubrik från Nya Wermlands-Tidningen den 6 augusti 1914,

En vädjan till Värmlands och Dals befolkning.

I samband med den av regementskommittén igångsatta namnsamlingen för regementets bibehållande har dr Selma Lagerlöf gjort nedanstående uttalande:

Till män och kvinnor i Värmland och på Dal.

Låt ungdomarna vapenövas i sin egen provins, vid sitt eget regemente. De vill bevara det gamla Värmlands regemente. Skriv därför ditt namn på regementskommitténs lista
Selma Lagerlöf.

Arbetet att få fram en folkopinion för Värmlands regemente tog sig många uttryck. Kapten Georg Westerlund besökte Selma Lagerlöf, och hon skrev ett upprop som spreds över hela Värmland. 35.260 underskrifter på sammanlagt 1.300 protestlistor strömmade in som svar på Selma Lagerlöfs vädjan.

Den stora regementsdöden — 1925 års försvarsordning

Fredsoptimismen i Sverige, liksom i många andra länder, styrde utvecklingen av försvaret. Högerregeringen Tryggers proposition om en ny härordning föll 1924 — och det gjorde även regeringen. 1925 lade Richard Sandler, som efterträtt Hjalmar Branting som statsminister, fram ett förslag till 1925 års försvarsordning.

Övningstiden för infanteristerna sänktes till 140 dagar — för studenter gällde 260 dagar. Men det som kom sinnen att storma i många delar av landet var att många förband skulle försvinna enligt det nya förslaget. Ett av dem var Värmlands regemente.

Förslaget om regementets indragning resulterade i en massiv protest från Värmland. Protestlistor skrevs under av tiotusentals värmlänningar, och regementets indragning ändrades till en nedskärning av fredsorganisationen till sk Västertyp. Även Göta livgarde skulle enligt pla-

nerna ha dragits in, men också i det fallet resulterade en proteststorm i att livgardet behölls. Sammanlagt 16 arméförband försvann, när 1925 års försvarsordning genomfördes, samtidigt som flygvapnet blev självständigt.

Vid 1927 års fälttjänstövningar i Västertypen deltog Värmlands regemente för sista gången på många år som ett ordinarie normalregemente. År 1928 genomfördes nedskärningen.

Den nya försvarsordningen innebar bl a att Åmåls rullföringsområde fördes till Värmlands inskrivningsområde. En annan nyhet var att de som hade samvetsbetänkligheter skulle ges möjlighet till civiltjänstgöring.

1933 inställdes repetitionsövningarna i Sverige, men det alltmer spända utrikespolitiska läget bidrog till att den sittande försvarskommissionen föreslog en uppbyggnad av det svenska försvaret. 1935 lämnade kommissionen fram sitt betänkande.

1936 års försvarsordning — nytt indragningshot

Det nya förslaget till ändringar i försvaret var ganska återhållsamt. Det hade tillkommit efter otaliga kompromisser och innebar en uppbyggnad av flygvapnet, en utökning av värnpliktstjänstgöringen till 180 dagar och en förstärkning av befälsskadern.

Men för bl a Värmlands regemente var förslaget ödesdigert: regementet skulle dras in till förmån för ett flygförband i Karlstad.

En mäktig opinion i Värmland och Dalsland stod emot förslaget. Listor med upprop till "män och kvinnor i Värmland och på Dal" skickades runt för underskrift. En särskild kommitté för att bevara regementet bildades.

Författarinnan Selma Lagerlöf under-tecknade även hon ett upprop.

Sammanlagt registrerades över 35.000 underskrifter på knappt två månaders tid. Det är möjligt att försvarsutskottet, som

skulle yttra sig över propositionen, påverkades av den massiva värmländska opinionen. Utskottets motförslag innebar att Värmlands regemente skulle bestå med decimerad styrka — i fredsorganisationen med en bataljons storlek.

Det minskade regementet skulle bestå av en överste, en major, åtta kaptener, tio löjtnanter, fem fänrikar, en regementskassör, sju fanjunkare, 12 sergenter, 22 furirer, 16 korpraler, 16 vicekorpraler, 22 volontärer, en musikdirektör, två musikfanjunkare, fyra musiksergenter, fyra musikfurirer, två musikkorpraler, två vice musikkorpraler, sex musikvolontärer samt 4 musikelever, och dessutom en vapenhantverkare, en förrådsvaktmästare, en maskinist och en eldare av första klassen. Regementet fick sålunda behålla en musikkår avsedd för ett regemente.

Nedskärningen av regementet skulle inledas hösten 1939, och den nya styrkan skulle inte längre gå under namnet Värmlands regemente utan under beteckningen Värmlands fältjägarkår.

Det nya militära förband som skulle tillföras Karlstad var den andra lätta bombflottiljen, och till yttermera visso skulle flygvapnets underofficersskola förläggas i Karlstad tillsammans med den nya flygflottiljen.

Med försvarsutskottets ändringar godtog propositionen, men 1938 ändrades beslutet om att en flygflottilj skulle förläggas till Karlstad. Kvar fanns sedan det reducerade Värmlands regemente, beteckningen Värmlands fältjägarkår kom aldrig att användas, och fr o m hösten 1939 fick det nummer 2 av de svenska infanteriregementena, 12.

Värmländsk press, allmänhet och politiker fortsatte sin kamp för regementet, medan orosmolnen hopades på den europeiska kontinenten. Några månader efter andra världskrigets utbrott leddes en värmländsk uppvaktning av riksdagsman Gustav Strömberg hos försvarsminister Per Edwin Sköld. Det var i januari 1940, men statsrådet fann inte tiden mogen för att regementet skulle få full kader igen. Med det var inte den uppvaktande skaran nöjd, varför slutrepliken blev Strömbergs: "Det blir inte fred mellan statsrådet och Värmland förrän vi får vårt regemente utökat."

Den 18 oktober 1936 arrangerades en minneshögtid vid Narva. Prins Gustav Adolf och greve Folke Bernadotte deltog, liksom deputationer från de svenska truppförbanden. Ett minnesmärke avtäcktes — en kopia av det nordöstra lejonet på Stockholms slottsbacke. På bilden passerar prins Gustav Adolf och general Laidoner regementsfanorna. Värmlands regementes fana med örnen ses till höger.

Beredskapstiden

Efter den misslyckade uppvaktingen hos försvarsministern enades de värmländska riksdagsmännen om en motion för att försöka förmå regeringen till att ändra inställning till regementet. Regementschefen överste Fredrik Grevillius hjälpte motionsskrivarna och, som han själv berättar, "lyckades jag få in en passus om att Värmland visserligen ansetts som en lugn landsända men att man aldrig kunde vara säker på att det inte en vacker dag blev nödvändigt att vända fronten västerut".

Den 9 april ockuperade tyskarna Danmark och angrep Norge.

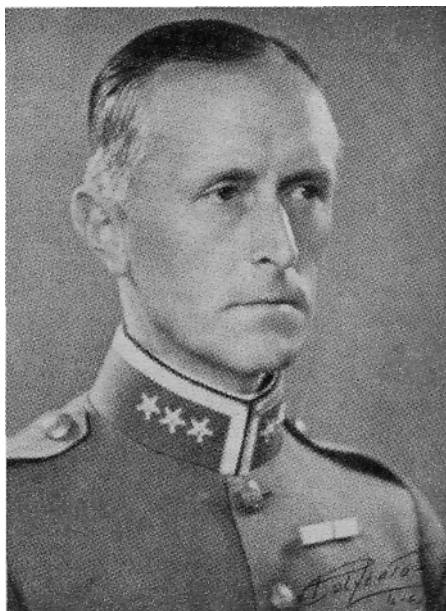
Under hösten 1939 hade repetitionsövade förband fått återvända hem, men de värnpliktiga av 1938 års klass fick vända hem under benämningen "hempermittering". Med den ordvändningen som stöd, skulle de snabbt kunna kallas in igen.

Vidare kallades tidigare åldersklasser in för sk efterutbildning, dels en bataljon i november-december 1939, dels en bataljon i januari-mars 1940. Den sistnämnda bataljonen återvände hem den 13 mars. Det var dagen efter det Moskva-freden slutits mellan Sovjet och Finland.

När Tyskland anföll Danmark och Norge var Sverige i stort sett försvarslöst utom i norra Sverige. Beskedet "vår beredskap är god" var inte riktigt med sanningen överensstämmande.

Det skulle ta några dagar innan svenska

trupper stod vid landets västgräns. Överste Grevillius har i en artikel beskrivit kortfattat vad som hände i inledningskedet.

Överste Fredrik Grevillius.

"Order om mobilisering — det kallades organisering — kom den 9. och som första organiseringsdag var bestämd den 12. Det var, det måste erkännas, kusliga dagar. Ovissheten om vad som skulle ske var pressande och man hade svårt att förlika sig med den anbefallda mörkläggningen. Massor av order kom alla tider av dygnet och måste föranleda åtgärder hos oss. Så småningom klarnade läget — man visste vad man skulle göra — och därmed släppte i stort spänningen. Den gamla sanningen att ovissheten oftare är svårare att utstå än själva den obehagliga händelsen i och för sig, hade ännu en gång bekräftats.

Regementet fick nu som försvars- eller om man så vill bevakningsuppgift, en sektor att försvara (bevaka). Det gällde att klara området från Dalslandsgränsen i söder upp till Håfvilsrud norr om Charlottenberg. Efter ett grundligt studium av den stora kartan som då fanns på väggen i regementschefens rum kom jag till den uppfattningen att jag lättast skulle nå alla underställda förband om jag förlade regementsstaben centralt i Karlanda. Karlanda blev alltså för mig någonstans i Sverige som sekretessen påbjöd! Jag hade en känsla av att det skulle bli nödvändigt att ofta besöka förbanden för att följa verksamheten och detta mycket därför att många av befälhavarna var ganska orutinerade. Särskilt i början av beredskapstiden blev det så gott som dagligen resor ut

Fons sid 42

Värmlands Folkblad

A. Dagl. uppl. Nr 82.

ONSDAGEN DEN 10 APRIL 1940.

23:e årgången

England och Frankrike komma Norge till undsättning. OSLO REDAN INTAGET AV TYSKARNA.

De allierades flottor i strid med den tyska

LONDON tisdag. (TT fr. Reuter)

Ett officiellt meddelande från Foreign Office heter det: »Brittiska regeringen och franska regeringen ha beslutat att för framtiden ge Norge sitt fulla bistånd och ha förklarat att de i full utsträckning komma att strida tillsammans med Norge. Nödvändiga marina och militära åtgärder hålla följaktligen på att vidtagas i samarbete med franska regeringen»

Reuters byrå erfar, att den hjälp, som de allierade hålla på att sända Norge, omfattar både flygplan, fartyg och trupper.

De allierades högsta krigsråd sammanträdde på tisdagseftermiddagen i London till sitt sjunde möte. Det varade nära två timmar och var slut strax efter kl. 15. Den franske konseljpresidenten anlände till en flygplats i närheten av London strax före sammanträdet början. Från engelska närvaro Chamberlain, Halifax, Winston Churchill, Oliver Stanley och Hoare, vilka åtföljdes av Cadogan, Newall Dudley Pound och Ironside. Frankrike representerades av Reynaud och Daladier, vilka åtföljdes av Corbin, amiral Darlan och general Koeltz.

Högsta rådet sammanträdde för att behandla läget efter den tyska inmarschen i Norge och Danmark. Efter det i den utgående kommissionen som tillägger att de båda ländernas representanter prövade läget i dess helhet och beslutade i fullt sammankommande om olika åtgärder på det militära och diplomatiska området vilka skola vidtagas

för att mota denna senaste tyska aggressionshandling.

Händelserna i Danmark och Norge ha utvecklats raskt under de senaste timmarna. De båda länderna tillställdes tyska noter, vari de uppmanades att ställa sig under Tysklands beskydd. »Tyskland övertar Danmarks neutralitet och säkerhet», hette det i noten till Danmark. Danska regeringen fann sig inte ha annat att göra än att acceptera kravet, vilket dock skedde under protest. Tyska styrkor ha besatt olika punkter i Danmark och utan friktioner trätt i förbindelse med den danska militären. I Danmark råder lugn. I proklamationer till danska folket ha konungen och regeringen manat till ett värdigt och sansat uppträdande.

Norska regeringen, som tagit sitt säte i Hamar, avböjde det tyska förslaget, och allmän mobilisering proklamerades natten till tisdagen. Tyskarna ha emellertid besatt en del städer, bland andra Bergen, Trondheim och Narvik. Tyska örlogsfartyg ha också lyckats ta sig in i Oslofjorden, och tyska truppstyrkor ha besatt offentliga byggnader i Oslo. England och Frankrike ha försäkrat Norge sitt omedelbara stöd. Norska huvudstaden höll på att evakueras, men den tyske kommandanten gav order, att befolkningen skulle återinträda i sina sysslor, vilket tycks ha skett. Strider ha försiggitt mellan tyskt och norskt flyg samt mellan tyska och norska sjöstridskrafter. Även lantstrider ha förekommit. Utanför norska kusten ha allierade och tyska sjöstridskrafter utkämpat strider.

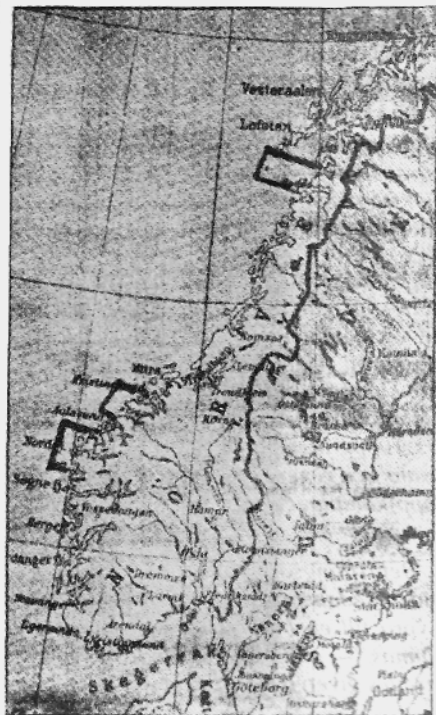
Här i Sverige voro alla officiella myndigheter på tisdagen ivrigt sysselsatta med allehanda beredskapsåtgärder. Regeringen sammanträdde på förmiddagen och riksdagen höll hemligt sammanträde med början klockan 20 i går kväll.

Tyska regeringen har till svenska regeringen riktat en framställning med uttalande om en förväntan, att Sverige skulle iakttä strikt neutralitet. Svenska regeringen har svarat, att den kommer att fasthålla vid sin neutralitetspolitik och att den förbehåller sig full frihet att vidtaga alla sådana åtgärder, som befinnas nödvändiga för bevarandet och försvarandet av denna neutralitet.

Tyskt plan har flugit över Charlottenberg.

CHARLOTTENBERG tisdag. (Från TT:s utsände korrespondent).

Förbindelsen mot Norge via Charlottenberg är helt öppen och tågtrafiken mellan Sverige och Norge fortgick sent på tisdagseftermiddagen i oförminskad utsträckning. Två tåg expedierades i vardera riktningen, och den enda större förseningen noterades för Oslo-tåget, som skulle anlant 11,33 men kom först 14,31. Telefontrafiken var helt stängd till 15,15, då åter civila samtal sparsamt kunde släppas fram. Vid 16,30-tiden bröts emellertid trafiken åter.

P. S.
Norge vill
förhandla.

**Sverige står fast vid
sin neutralitetspolitik.**

Tysk framställning till den svenska regeringen.

STOCKHOLM tisdag. (TT).
Enligt vad TT erfarit av statsministern har tyska regeringen till svenska regeringen riktat en framställning med uttalande av förväntan, att Sverige skulle iakttä strikt neutralitet. Framställningen har av svenska regeringen bevarats med ett meddelande, att den kommer att fasthålla vid sin neutralitetspolitik, som den redan flera gånger under det pågående kriget deklarerat och att den förbehåller sig full frihet att vidtaga alla sådana åtgärder, som befinnas nödvändiga för bevarandet och försvarandet av denna neutralitet.

till fronten. Expeditionstjänsten fick komma i andra hand och utfördes vanligen på kvällarna. Tack vare rutinerad personal i regementsstaben kunde denna dagordning tillämpas utan friktioner.

Några ord särskilt om organiserandet av fältregementets olika förband. Den 12. på morgonen inställde sig de första värnpliktiga — befälet kom redan den 10. eller 11. — och den 15. var regementet färdigt för avtransport. Den 12. var vädret vackert men övriga organisationsdagar dåligt, tidvis med snöblandat regn. Om man betänker att organiserandet skedde långt från kasern i förut okända lokaler och med en utrustning som undan för undan ditforslades måste jag nu som då vitsorda att befälet utförde ett mycket gott arbete. Ingen sparade sig. Alla hade tydligen en känsla av att man måste segra i den kapploppning med tiden som förelåg. — Här vill jag inskjuta, att mycket av utrustningen första organiseringsdagen inte fanns i kasern. Åtskilligt kom först under organiseringsstiden och kördes direkt ut till förbanden och det blev på så sätt ingen möjlighet att formellt följa alla utlämningsföreskrifter. Nöden har som bekant ingen lag och här var det verklig fara å färde om strid skulle uppstå. Det är inte alls min avsikt att närmare gå in på vad som hände under regementets 5 månader långa beredskapsjänst 1940. Jag vill bara ta fram några detaljer och personliga intryck allt efter som de fallit mig i minnet.

1. Själv för jag den 16 april från Karlstad, ut till Karlanda. När min stabschef, dåvarande kaptenen Nordenberg och jag åkte från Sandbäcken frågade jag chauffören vad han hette och fick då det hug-nesamma svaret att han hette Frid! Jag tog det som ett gott omen för vad som komma skulle! —

2. Kompaniet Nordanskogs hastiga busstransport redan den 13. april. Kompaniet framkom kl 7 på morgonen den 14. till tullstationen i Hån mellan Töcksfors och Norge och hade som första uppgift att ta hand om och avväpna den norska militär som gått över gränsen. Då man hade vissa underrättelser som tydde på att tyskarna skulle följa efter norrmännen måste kompaniet samtidigt ordna försvar vid Hån och spärra vägen mot Örje. För svarsgrupperingen blev välordnad och in tressant och regementschefen visade gärna upp kompaniet för inspekterande chefer.

3. Befästningsarbeten upptog den mesta tiden sedan grupperingen var ordnad. De voro till en början — det måste nog erkännas — ganska primitiva, men för bättrades givetvis högst avsevärt.

Tyska trupptransporter vid Mysen och Askim.

Varning för att fara längre in i Norge än till Örje.

ARJÄNG den 11. (Från Werm-lands-Tidningens korrespondent)

I betraktande av att rikshuvudvägen från Oslo går häröver har det de båda första dagarna, sedan tyskarna ockuperade Norge, varit förhållandevis lugnt vid den svensk-norska gränsen. Ända till i går em. gingo bussarna som vanligt mellan Töcksfors och Örje. Sedan i natt är det dock förenat med betydligt större svårigheter att nå längre in i landet än till Örje.

Flyktingar från Oslo, som komma över gränsen i natt, avråda också bestämt resenärer att ge sig in i några äventyrligheter, som man inte vet, hur de kunna sluta. En flykting berättar, att vad man varit med om i Oslo det senaste dygnet trotsar all beskrivning. En orolig stämning har varit förhärskande i huvudstaden, och det är ingen överdrift att påstå, att panik rådde bland befolkningen, då man befarade ett engelskt luftangrepp. Åtskilliga flyktingar, som kommit över gränsstationerna i Nordmarken påstå sig ha lyckats komma ut ur staden i sista stund.

Det vimlar av tyskar efter landsvägen från Oslo och sydöst mot svenska gränsen, kan en hemvändande svensk berätta. Vad tyskarna ha för sig i trakterna av Glommen, är det ingen av de anlända, som vet, och det ena ryktet värre än det andra surrar i luften. Så mycket vet man dock, att det inte är tillrådligt att nu resa längre än till Örje, som ligger en halvmil från svenska gränsen. Tyskarna påstås också lägga beslag på alla motorfordon, som uppenbara sig på landsvägarna, för att utnyttja dem för sina trupptransporter. Ständiga trupptransporter lägger man också märke till så nära svenska gränsen som i Mysen och Askim, belägna fyra mil från gränsen. De norska bussar, som ända till i går gingo mellan Töcksfors och Oslo, stå sedan idag kvar i Töcksfors, där de också torde stanna till dess situationen klarnat. I gränstrakterna sägas norrmännen utveckla en livlig verksamhet för sin beredskapsjänst och flyktingar, som nått Sverige, äro fullt övertygade om att norrmännen ännu inte gett upp allt hopp slippa dragas in i den fruktansvärda uppgörelse, som tydligen förestår mellan de krigförande. Kontrollen vid gränsen har på svenska sidan förstärkts och statspolisen befinner sig såväl på huvudstationerna som vid själva gränslinjen. Flera misstänkta personer stå också till polisens förfogande. (ar)

I Kongsvinger är allt lugnt, och man förmodar att här hela området öster om Mjösa och Vorma rensats från tyska trupper även om enstaka smärre avdelningar skulle finnas kvar.

Med Oslo gick det på torsdagsmorgonen att komma i telefonförbindelse från Kongsvinger, men tydligen kontrolleras alla samtal, ty man undviker att lämna några uppgifter om läget i staden. Oslo tycks vara nästan helt evakuerat. Till oslopolisen har ingivits en mängd efterlysningar av personer, som kommit bort från sina anhöriga vid den panikartade flykten från staden på onsdagsmiddagen. Under denna omkommo några personer och ett stort antal skadades.

Quislingregeringen har allvarligt varnat norrmännen för att sprida rykten om krigshändelserna, samtidigt som den kategoriskt förklarat att Londons uppgifter om att engelsmännen skulle ha lyckats få fäste i Norge äro falska.

Om striderna vid Lötén natten till onsdagen, då en norsk styrka på ett hundratal man hejdade en dubbelt så stor motoriserad tysk trupps anmarsch mot Elverum, berättas: De norska trupperna, som voro försedda med skidor och till största delen bestodo av officerare, hade framför landsvägsbarriakaden löst sig i skogen, och när tyskarna kommo, anfölls de med största häftighet och innan de ens hunnit gripa till vapen lära också flera tyskar ha nedgjorts. Under den följande striden, som varade knappt en halv timme, sägas tyskarna ha lidit betydande förluster. Norrmännen veko därefter snabbt in i skogen, varunder också de torde ha lidit förluster. Tyskarna måste efter striden dra sig tillbaka.

En mängd norska soldater voro på torsdagsmorgonen samlade vid och väster om Gjøvik, berätta tre svenskar som åkt bil därifrån och på kvällen anlände till Charlottenberg. Tyska flygplan kretsade över Gjøvik-trakten men någon skottlossning hördes icke. Väster och sydväst om Mjösa skall det ha funnits en hel del tyska truppstyrkor. Vägarna hade stängts och flera broar voro sprängda, varför bilisterna allt som oftast måste ta långa omvägar. I Kongsvinger gavs kl. 17,30 flyglarm för tredje gången under torsdagen, men ej heller denna gång fälldes bomber eller öppnades eld.

Svenska gränspolisen har hittills fått ta hand om sexton politiska flyktingar, statslösa tjecker och österrikare, som kommit från Norge till Charlottenberg och icke haft sina papper i ordning.

Sista tåget från Oslo till Charlottenberg anlände på torsdagsmiddagen och med detta fanns blott fem å sex resande från Oslo. Omkring 300 passagerare hade varit med från Oslo men stigit av vid olika norska stationer. Under torsdagseftermiddagen anlände till Charlottenberg tåg endast från Kongsvinger.

4. När norska militären förts bort från området stod en hel samling bilar kvar på torget i Årjäng. För att stärka våra gamla obetydliga transportmöjligheter låna de vi några stycken, då vi tyckte de kom till bättre nytta hos oss än genom att bara stå stilla. Självt hade jag en bil från Oslo. Nå, glädjen blev inte långvarig, det blev snart order om att de lånade bilarna måste återlämnas.

5. Irriterande och besvärligt var det med mörkläggningen, som inte upphörde förrän 2415 och vidare att man alltid skulle medföra personlig beväpning. Ett stort glädjeämne var att vi överallt hade goda badmöjligheter. Något som jag själv satte stort värde på var att regementschefen alltså var beriden. Ridningen på morgnarna var en god motvikt mot all bilåkning.

6. Den långa manöverperioden i slutet av beredskapen — för regementets del 27/8—15/9 — var av synnerligen stort

värde för fältdugligheten. Alla chefer fick erfarenhet rörande många olika situationer som kan förekomma och den enskilde soldatens rent personliga förmåga att på bästa sätt uppträda i alla dessa olika situationer stärktes avsevärt. Regementsstaben blev under vår 5 månaders beredskapstjänst väl hoptrimmad och fick god rutin att lösa växlande uppgifter. För stabens trevnad var det av stor betydelse att vi hade verkligt skickliga kockar."

Så långt överste Grevillius.

För många blev andra världskriget påtagligt först när Finland och sedan när Danmark och Norge drogs in i kriget. Den hektiska mobiliseringen, tyska plan som rekognoscerade längs gränsen, ett plan som nödländade i Grums, den norska flyktingströmmen, och svenska män som fick lämna hem för en lång beredskapstid, förde Sverige i krigsstämning.

Gösta Nordanskogs kompani med tre officerare, två underofficerare och 166 man gick redan den 13 april som förtrupp, och i Årjäng mötte det "ett gytter av norsk militär och flyktingar, bilar av alla slag och hästfordon".

Värmlands regemente, som fick en bevakningsgräns dubbelt så lång som något annat, mötte de första veckorna i april en lång flyktingström av soldater och civila. Huvuddelen av Norges första division gick över gränsen vid Töcksfors. Den, liksom civilpersoner, transporterades så småningom längre in i Sverige.

Trossnäs rustades upp

Vid den här tiden började ett förfallet Trossnäsläger rustas upp och användas. Det var inte så många byggnader som fanns kvar, och standarden var den sämsta tänkbara. Men Trossnäs blev under andra världskriget läger för rent militära förband, för landstorm och hemvärn.

Avlösning

Den första beredskapstjänsten 1940 avslutades på hösten med en manöver, medan landstormstrupper avlöste vid gränsen. Efter den manövern gick regementet i sk fältdepå. Kompanierna lämnade in sin materiel, och personalen hempermitterades, för att snabbt kunna kallas in igen.

En enda enhet från regementet låg en tid utanför länets gränser. Det var andra bataljonen, som utgjordes av värnpliktiga som ryckt in till regementet den 1 oktober. Bataljonen tjänstgjorde norr om Övertorneå. Den deltog i en stor vinterfälttjänstgöring i februari och fick vända hem i mars 1941.

De närmaste åren deltog regementet i fälttjänstövningar, delvis under svåra väderleksförhållanden.

Inställningen hos den stora allmänheten var i huvudsak försvarsvänlig och den kan bli återspeglad av brev av det här slaget:

"... Såsom ytterligare motiv vill jag anföra, att jag under de senaste 15 åren

icke haft något obehag av den sjukdom, varpå inskrivningsnämnden grundade ovannämnda sitt beslut, och att jag därför, därest fosterlandet skulle kräva min insats inom annat område än det, där jag nu är verksam, vill vara i största möjliga grad beredd härpå."

Men det fanns andra inslag av brevskrivande som kanske också bör uppmärksammas. Som till exempel följande:

"Genom radion och pressen har allmänheten uppmanats att lämna myndigheterna meddelande (event. anonymt) om personer, som utan orsak andrandra sig tjänsteplikt för landets försvar. På grund härav vill jag meddela Eder ett fall, som mycket upprört mitt och många andras rättsmedvetande. Detta gäller . . . , son till

Till upplysning vill jag meddela, att . . . sedan flera år tillbaka varit en duktig idrottsman, särskilt i löpning, och därvid tagit många pris. Hela sommaren och hösten innevarande år har han ivrigt deltagit i löpningar och hopp samt själv framhållit sin stora duktighet.

Det förhållandet, att . . . på detta sätt undandragit sig sin plikt mot fosterlandet, väcker stort uppseende och mycket klander inom orten. När man runt omkring sig ser, hur gifta män med svag ekonomi och lantbrukare å stora gårdar under brådaste lantbrukstider inkallas, är det upprörande att se denne unge man, som egentligen icke fullgör något viktigt arbete utan mest är sin mammas och pappas gosse, gå fri från det, som är hans självklara plikt mot fosterlandet.

Med kännedom om Eder rättskänsla och fosterlandskärlek har jag ansett mig böra införa Eder, Herr Överste, framhålla ovanstående.

Med största högaktning

Vän av rättvisa"

En annan brevskrivare anmälde tre man och började sitt brev så här: "Till Inskrivningsrevisionen i Värmlands Inskrivningsområde, Karlstad, och Befälhavaren för Åmåls Rullföringsområde nr 35, Åmål.

Jag vill härmed anmäla . . . i Gunnarsnäs socken för att han i våras drog sig undan beredskapstjänstgöring efter bara några veckors arbete vid Skövde. Han simulera och inbilda dom att han hade ont i magen och inte tålde maten och jorde sig så dålig sade skicka hem honom, men då han kom hem var han alt frisk så han både söp å annat mer och han har inte varit sjuk en dag sedan utan arbetat varenda dag på posten . . .

Nu skall ni taga ut alesammans å det genast för nu ha de simulera länge nog, och exera skall de som jag och många till mig i månader och år . . ."

Ett annat brev är betydligt mer kortfattat!

FAMILJEBIDRAG till värnpliktiga.

Drättselkammaren, som jämlikt beslut av Stadsfullmäktige tills vidare är familjebidragsnämnd för Kristinehamn, får härmed meddela följande angående sökande och utbetalning av familjebidrag till värnpliktigas familjemedlemmar:

Familjebidraget utbetalas av familjebidragsnämnden.

Ansökan om bidrag skall göras av den värnpliktige till vederbörande militära chef, som sedan vidarebefordrar ansökningen till familjebidragsnämnden.

Utan hinder av att ansökan om bidrag från den värnpliktige icke inkommit till familjebidragsnämnden må emellertid familjebidrag, där så finnes skäligt, kunna beviljas på grund av ansökan, som göres direkt hos familjebidragsnämnden av den värnpliktiges hustru eller annan, som lagligen äger företräda bidragsberättigad person.

Dylik ansökan kan tills vidare ingivas till Drättselkammaren mellan kl. 13—15 varje helgfri dag. Ansökningsformulär kunna avhämtas på samma plats och tid. Närmare upplysningar kunna erhållas å tel. 1580.

DRÄTSELKAMMAREN.

". . . från By socken i Värmlands län, lämnade Sverige och for till Amerika, då han skulle mönstra beväring. Men återvände, då det började osa katt i Amerika. Han har nu varit hemma 2 —3 år, men ej gjort någon värnplikt. Han bor . . ."

Många av dem som ingick i de första bataljonerna 1940 kom att kallas in på nytt med längre eller kortare mellanrum. Många fanns kvar i de ursprungliga bataljonerna vid fredsslutet, trots att avlösning hade skett genom att nya värnpliktiga förts över till ursprungsbataljonerna.

Andra bataljoner sattes samman av årsklassens värnpliktiga och värnpliktiga ur den s k ersättningsreserven, vilka senare först fick gå igenom tre månaders "efter-utbildning".

Efter 1940 kom tider när större styrkor drogs samman i Värmland. Så var fallet våren 1941, när man väntade sig en krigsförklaring mellan Tyskland och Sovjetunionen, och samma gällde våren 1942, när risken för ett tyskt anfall från väst ansågs överhängande. Både första och andra bataljonen vid regementet mobiliserades då. Ett utdrag ur en dagbok från den tiden ser ut så här, enligt Börje Fur-tenbach:

"På f.m. var jag nere på stan och tittade på H. bataljons inryckning. Svenska folket börjar kunna mobilisera nu — den militära delen — och vara blasé på mobiliseringar — den civila delen. Allt gick så lugnt och stilla, att man knappt trodde sina ögon."

Skälen till den omfattande mobiliseringen 1943 och den inte fullt lika stora mobiliseringen våren 1944 var en och samma: en förmodad allierad landstigning i Norge.

Samma år upphörde den tyska permit-tenttrafiken. Den hade inletts redan under sommaren 1940, och den s k hästsko trafiken förde materiel och trupper från södra Norge genom Värmland och de norrländska landskapen till norra Norge. Minnet av den trafiken lever starkt kvar hos dem som upplevde den i gränstrakterna.

Den långa militära tjänstgöringen blev svår för många, framförallt ekonomiskt. Socialt blev också skilsmässa från familj och anhöriga ett problem, och tjänsten "någonstans i Sverige" innebar svåra påfrestningar för många beredskapsmän. Om det har både Erik Zeeh och Börje Furtenbach skrivit ganska ingående skildringar, och jag ska inte fördjupa mig i det ämnet.

Värmlands regemente — ett cykelregemente

År 1942 beslöts att Värmlands regemente skulle få normalregementes storlek igen, men med den ändringen att det blev ett cykelregemente. Den organisationen kom att gälla i sex år.

Värmland redo mottaga tyska norgestyrkorna V-dagen proklameras i dag

Tyskarna i Bergen ha gett sig. Böhme bjuder total kapitulation

De tyska styrkorna i Bergen ha kapitulera, enligt vad bestämda uppgifter velat göra gällande. Nyheten bör dock t. v. betraktas som ett rykte, ty det är omöjligt att få den bekräftad på auktoritativt håll i Oslo i kväll, meddelar Dag Sandström.

Tysklands slutkapitulation inberäknat Norge är enligt vad Bulls korrespondent i London erfarit från en noggrann källa nu ett fullbordat faktum. Kungörandet härom planeras äga rum på måndagen i form av tal av president Truman, premiärminister Churchill och marskalk Stalin. Dessutom kommer kung George att radiotala på måndag eller möjligen på tisdag till det brittiska imperiet.

Den norska kapitulationen torde ha ävågagrats under medverkan från den svenska regeringens sida. Parlamentskretsars uppgä till två kapitulationsinstrument föreligger — ett med västmakterna och ett med Ryssland.

På söndagen utsändes i San Francisco ett officiellt meddelande, att en kungörelse om kriget mot Tyskland är slut nu kan väntas när som helst.

ABSIE uppger enligt Bulls att general Böhme i Norge erbjudit kapitulation för sina styrkor i Norge. Sändaren underströk att denna uppgift saknar bekräftelse. Man är emellertid i London övertygad om att kriget kommer att vara slut senast på tisdag och med all sannolikhet redan på måndag. På olika sätt har antyts att det högtidliga proklamerandet av V-dagen för Europa kan komma redan på måndagen.

Stora tyska styrkor äro på marsch mot den svenska gränsen, där de gå i beredskap för att vid kapitulationen överskrida gränslinjen och låta sig interneras. Uppsamlingscentraler i Värmland bli Arjäng, Charlottenberg, Torsby och Sysseleåck.

På dessa orter ha större samlingsplatser rekviderats, i Arjäng sålunda travbanan och i Torsby idrottsplatsen. Den svenska militären står redo med hela sin evakueringsstab för att ta emot flyktingar av alla slag. Avslutningsanstalter äro upprättade, det är gjort för sjukvård o. s. v. Inne i landet äro Ivenne större läger organiserade, ett i Härje och ett i Dalarna.

Hantverkskongress i Karlstad.

Nya Wermlands-Tidningen den 7 maj 1945.

Krigsslutet 1945

Gastkramningen i Sverige släppte i och med "Tredje rikets" sammanbrott, men osäkerheten om den framtida utvecklingen resulterade i en långsam avveckling av beredskapen. Fredsoptimismen dämpades med hänsyn till den politiska öst-väst-splittringen.

Redan en vecka efter kapitulationen i Norge fick huvuddelen av de värmländska trupperna lämna gränsförsvaret och åka hem. Men de värnpliktiga av 1944 års klass fick stanna för att "städa upp" efter gränsen. Det var ett omfattande arbete som vidtog med sprängning av vägghinder, rövning av värn och taggtrådshinder. Dessutom fanns omkring 15.000 billaster materiel och ammunition utspritt på fält-depåer. 1944 års värnpliktiga behövde nu inte ta hand om allt detta. De hade redan före sin värnpliktstid gjort tre månaders skogshuggartjänst och fick återvända hem den 15 juni.

Den nya försvarsordningen innebar att

Den nya flaggan visar över Statens Karolinska och Hälsörens frukt och olivolja vid nyöppnandet i Karlstad.

KNALLHATT SLET BORT 2 FINGERAR.

LESJÖFORSPOJKE ILLA UTE.

En pojke, Ragnar Nilsen och M. Nilsson i Lesjöfors, skadade på lördagen föregående på en skilsmässa. Knallhatt, som de spelade på och han kallas. Pojken av det hela blev att Nilsen fick två fingrar avlösta, och riket hävde för att vara ett tredje finger mer än på en. Nilsen blev sju på sjukhuset, sedan blev han utsläppt med hjälp av läkarna. Han skadade sig på en skilsmässa. Han skadade sig på en skilsmässa. Han skadade sig på en skilsmässa. Han skadade sig på en skilsmässa.

Svenska journalister i gullstol på gatorna i fria Köpenhamn.

10.000 "QUISLINGAR" HAKTAS OCH RANNSAKAS.

KÖPENHAMN den 6 (Bulls. INS). "Vilken Menyt" lyser det nu på flera håll i Köpenhamn. Engelska språket ska beredas ett nyordningsarbete. Mottagande, när de kommer i större förband. (Svenska) och ha som man ha redan fått ett mottagande som väntar mottagare, trots att de var med i både Frankrike och Belgien. Även norska ha runt ett stort antal mottagande. Varje svensk har utmärkt sig en tillkomst som i östsvenska ordning givet uttryck. Att som utmärkt sig uttryck över att de antingen efter fem år fått mottaga gränsen på andra sidan, som de som man varit i alla år för de stora ständer.

Kung Leopold till Belgien.

LONDON den 6 (Bulls. INS). Kung Leopold av Belgien kom i dag över gränsen till Schwaben. Han tillträdde i sin ämbetsställning i Belgien. Tidigare har det meddelats att kung Leopold den 1 april skulle i konferenssammanhang i ett rum med följande följande.

ARVIKA centrum för världspresen.

Gränstysk tror ej på Buchenwald.

WERMLANDS-TIDNINGEN

RYA

Tisdagen den 8 Maj 1945

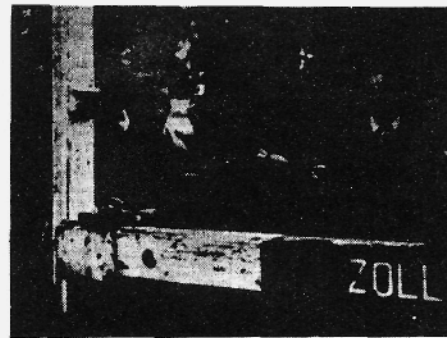
Tysk sergeant läste upp gränsbommen vid Eda **EUROPAS LYCKLIGASTE DAG**

Även för Norge har nu frihetens timma slagit. Wermlands-Tidningens måndagssignal om den förestående kapitulationen besannades klockan 2 på middagen, då genom svensk radio glädjebudskapet om att alla tyska stridskrafter kapitulerat spreds. Wermlands-Tidningens extranummer var färdigt på rekordtid och slets ur händerna på de i hast mobiliserade utdelningsstyrkorna. Spontana glädjeyttringar buro vittne om hur efterlängtat detta meddelande var. I dag jublar en hel värld. Officiellt firas segern i dag, då Churchills, Trumans och Stalins tal hållas, samtidigt som konung George VI talar till brittiska imperiet och samväldet. Under hela gårdagen kom det till glädjeyttringar av sydlandskt format överallt i vårt land. Men ingenstädes torde i Sverige tacksamheten, glädjen och entusiasmen ha varit så stor som i Värmland. Utefter gränsen utspelades rörande intermezzen, och i städerna improviserades i all hast offentliga segermanifestationer. Först var man i Slottsbron, där ett tåg på cirka 600 deltagare redan vid halv 5-tiden med musik och fanor i spetsen satte sig i rörelse från Slottsbron i Ed till Slottsbron i Grums. Stadsfullmäktige i Karlstad telegraferade till Oslo stad, och liknande bevis på värmlänningar-nas oerhörda glädje över normännens nyvunna frihet förekom i legio. Föreningar och sammanslutningar av alla de slag sände gratulationer till sina vänner på andra sidan Kölen.

Kapitulationsceremonien ägde rum kl. 2.41 (fransk tid) i ett litet rött skolhus, som är general Eisenhowers högkvarter. Generalöverste Gustav Jodl, den nye tyske generalstabschefen, undertecknade kapitulationen å Tysklands vägnar.

En av Wermlands-Tidningens reportagebilar var den första vid gränsen efter tillkännagivandet om kapitulationen. Det var vid fredsmonumentet i Eda, där vår utsände fick bevittna en gripande glädjescen. Vi kunna i dag bjuda våra läsare ett utförligt reportage i ord och bild från alla norska "fronter". Dag Sandström ger rapporter från Oslo, och medarbetare gå vidare in i Norge från Töcksfors och Östmark. En av NWT:s fotografers samt ännu en medarbetare äro på väg till Oslo.

Värmlands hövding hälsade det fria Norge i Eidskog.

Edaspärren öppnas.

FREDSMONUMENTET, måndag kväll.

— Från NWT:s utsände medarbetare —
En lärarinna från Matrans skola i Eidskog bredvid en lastbil, fullpackad med norsk skolungdom, alla svängande med norska flaggor och sjungande Ja vi elsker framför den ännu stängda vägporten till Sverige. På andra sidan den stängda bomen Värmlands landshövding, barhuvad, höjande stämman till ett fyrfaldigt leve för det fria Norge. Se där en av de många gripande, oförgäpliga scenerna uppe vid Fredsmonumentet, när budskapet kom, att tyskarna kapitulerat och Norge åter var fritt. Den dagen och den stunden skall aldrig glömmas av dem som voro närvarande.

Och ändå var det intet stormande jubel som mötte Wermlands-Tidningens medarbetare, när han mindre än en timme efter första radiomeddelandet anlände till gränslinjen, just som de svenska och norska flaggorna samtidigt gingo i topp vid sidan av monumentet, fredsymbolen mellan de båda brödrasfolk. Budskapet hade ännu inte nått många. Det var blott ett 10-tal personer närvarande jämfört en skara svenska militärer, som i stram givakt hälsade flaggorna. Men nu kom de — norrmännen, gamla och unga, springande på skogsstigen vid sidan av den alljämt stängda vägen fram mot monumentet. Sängens väktare tvånge först men snart allt starkare. Människorna gråto och omfamnade varandra och händer tryck-

(Forts. å sid. 10.)

Gudstjänst i Karlstad.

I dag, tisdag, kl. 8 em. anordnas en högtidsgudstjänst i Karlstads domkyrka, varvid domkyrkokören och Sångföreningen Manhem medverkar och ett kort tal hålles av domprostern Sven Cison Svenaeus. Domkyrkokören utför tre sånger, bl. a. 121 ps. av Otto Olsson. Manhem sjunger Ja, vi elsker, Den danske man av Carl Nielsen, Vårt land och Sverige av Stenhammar. Högtidsgudstjänsten avslutas med altarjäms. En kollekt till norgehjälpen kommer att upptagas. Allmänheten uppmanas att deltaga i gudstjänsten.

I dag kl. 8—8,30 fm. kommer att ringas i domkyrkans klockor.

RADIOAPPELL fyllde Karlstads torg.

Det är ännu tio dagar till den 17 maj, men måndagen blev i alla fall Norges dag, den dag, som främst kommer att minnas av alla dem, som här i Värmland följt med händelseutvecklingen under dessa tunga krigsår. Direkt berömda kände vi oss givetvis från och med den 9 april 1940, då de tyska arméerna satte sig i gång för att krossa Nordens urgamla frihet.

Måndagen bar emellertid över hela den värmländska bygden och för övrigt över hela världen budskapet att det andra världskriget var avslutat och att de tyska arméerna kapitulerat, vilket innebar att vår grannland Norge blev fritt utan förödande krig och ytterligare blodsutgjutelser. Budskapet tände över allt i vårt landskap en stilla och kriglig glädje. Här ha vi under generationer vänt oss vid att gränsen icke hade annat än symbo-

lik betydelse, men efter den 9 april blev allt spärrat och från andra sidan Kölen trängde dystra bud om den pina och den tortyr, som gick fram över det norska folket. För den värmländska gränsbefolkningen ha de gångna

(Forts. å sid. 9)

Konungen telegraferar

Kung Gustaf har skickat följande telegram till kung Haakon:
"På dagen för Norges befrielse sänder jag Eders majestäd, den kungliga familjen och hela Norges folk mina varmaste lyckönskningar.
Jag anhåller samtidigt att få göra mig till tals för den kända av stor glädje och befrände lättad, som hela svenska folket erfart vid erövrandet av dagens lyckliga budskap. Hela Norden är åter fritt, och vi emaste med förtrostan en framtid i nordiskt samarbete och broderligt förstående."
Gustaf R.

Tänk vilken "Syttende mai!"

Hemmafrenten förstärkt under sista halvåret.

"— Jag er så strålende lykkelig! Vi vet inte hur vi ska uttrycka vår glädje... Det er omöjligt att säga vad vi känner idag..."
Det är en glad och rörd norsk stemme, som talar i telefonen, när Wermlands-Tidningen ringer upp fru kapten Wi k på Lignellsgatan i Karlstad för att få gratulera till den stora nyheten, som måndagen medförde inte bara för Norge utan även för hela Sveriges folk, ja, hela världen.
— Vi höjde en skål för kung Haakon strax vi hörde nyheten, säger fru Vik, och jag hoppas nu, att han snart måtte komma hem till Norge igen, jag önskar, att han är hemma till den 7 maj. Tänk en så'n 17-majfest det kall bli! Det är bars synd att inte vi också kan få vara med därhemma och ira nationalsdagen för oss själva här Sverige.
— En så'n fest det måste vara därhemma idag. De är helt säkert vilde av glädje och fröjd! Själva både gråter och skrattar vi, och vi ha sjungit så vi elsker och lysnat spåret till friska nyheter. Jag har mitt hem ramnat mellan Sandvika och Oslo, och dit skall jag resa så snart jag får tillåtelse. Min man, som också är här Sverige, skall resa till Norge redan å tidag i speciellt årende. Och själv tannar jag inte en dag längre än jag rvingen. Jag måste hem till min gamle mor, som är 73 år men piggt år sin ålder, och till mina sysskon. Så oigt det skall bli att få träffa dem igen, jublar fru Vik och är därmed

Fest i Karlstad.

Norska flaggan hisades omedelbart i Karlstad och NWT:s extranummer fick en strykande åtgång.

TELEGRAM från KARLSTAD

Till Oslo stad,
Karlstads stad ber att få ge uttryck åt sin glädje över Eder återvunna frihet och sänder sina gratulationer.
Å stadsfullmäktiges vägnar.
A. Dahlin. Arvid Johansson.

Den frivilliga försvarsutbildningen fortsatte med oförminskad intensitet efter andra världskriget. Samma år som man beslöt köpa mark för ett centralt utbildningsläger i Gräsmark arrangerades den här "propagandadagen" i Bograngen. Det var den 6 juni 1948.

Åren efter beredskapstiden

Åren efter beredskapstiden

Åren efter fredsslutet blev återhämtningens tid. Sociala reformkrav som vilat Under ofärdsåren fördes fram av den nya regeringen. Under starka protester slutfördes i januari 1946 den s k Baltaffären när balter, som flytt till Sverige, utlämnades till Sovjetunionen. Sverige gick med i FN.

Spänningen ökade mellan öst- och väst-blocken.

Diskussioner om ett skandinaviskt försvarsförbund ledde bl a till förhandlingar i Karlstad, men affären slutade med att Danmark och Norge anslöt sig till NATO.

En försvarströtthet var ganska markant hos den stora allmänheten och det resulterade i att de frivilliga försvarsorganisationerna fick uppleva några magra år.

Sedan år 1942 hade Värmlands regemente varit ett cykelregemente, men år 1948 genomfördes den ändringen, att regementet blev ett normalt infanteriregemente igen.

De närmast följande åren efter fredsslutet fullföljdes arbeten som inletts under beredskapstiden. Det innebar bl a att cykelbodarna färdigställdes, att sjukhuset fick en tillbyggnad och att underofficersmäns- en byggdes om.

Däremot fick planerna på att bygga ett friluftsbad vid det åren 1943-44 uppförda sommarmarketeriet vid Sandbäcks-tjärn skrinläggas. En badanläggning vid Borgmästarholmen kunde inte heller, genomföras, och regementets simundervisning fick några år framåt genomföras i det kanske inte helt lämpliga Sandbäckstjär-net.

Regementets övningsområden utvidgades också de här åren fram till 1950. År 1948 inköptes områden vid Marieberg och det s k Zanderska hagets togs över i juni 1950.

Utbildningsregemente

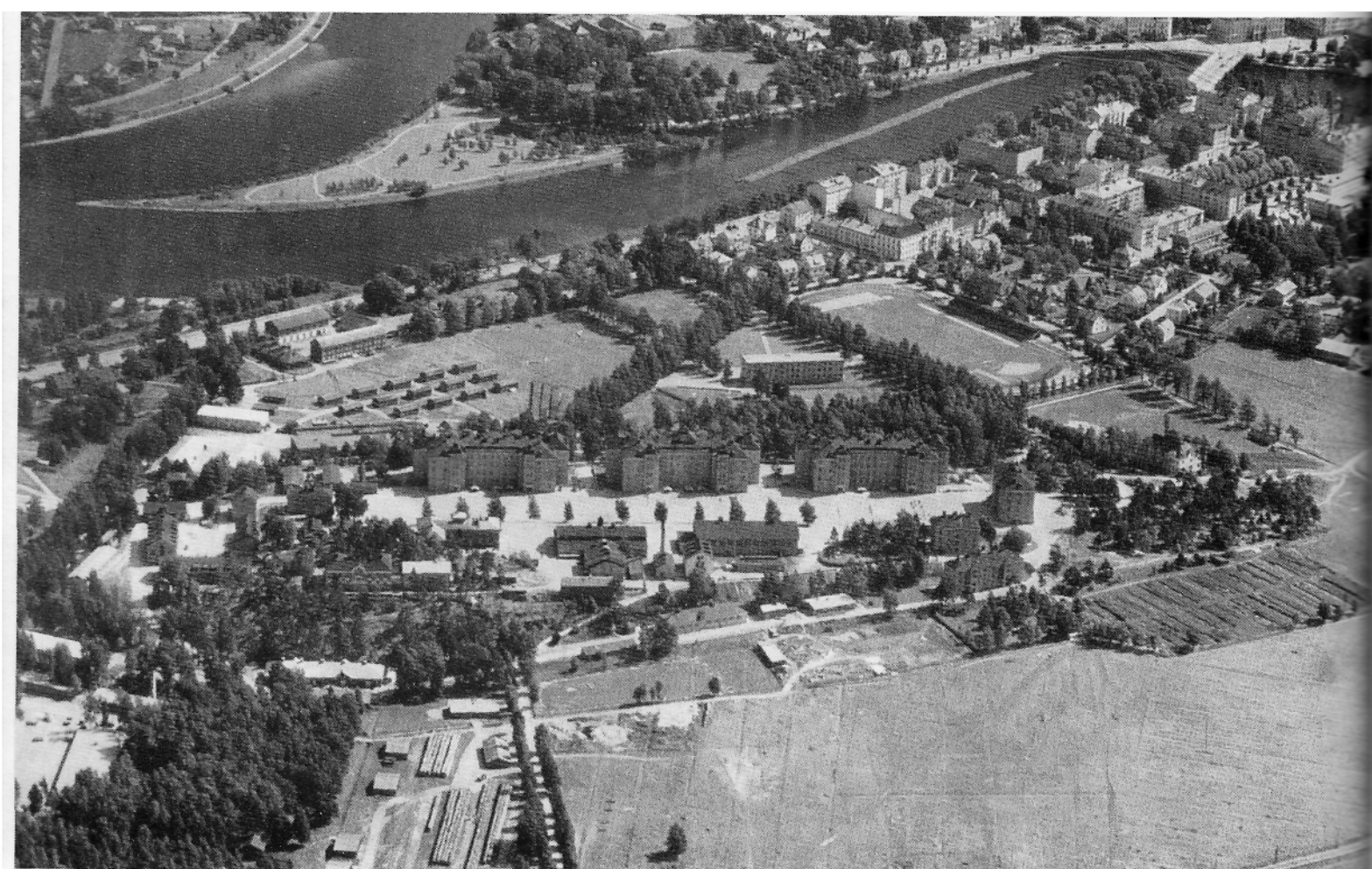
Värmlands regemente återgick till rollen som ett utbildningsregemente. Och även om försvarströttheten en tid präglade andan hos allmänheten, låg beredskapstidens insatser hos värnpliktiga och allmänhet kvar som en grund för ett fortsatt värmländsk stöd för Värmlands regemente. Det stödet noterades vid Regementets dag på skilda platser i slutet av 40-talet och det visar sig även i skildringen i ord och bild som berättar om de följande 25 åren.

ÅREN 1950—1975

En krönika av Torsten
Melcher och Alf Wiman

KÄLLOR

Arvika Tidning, Dagens Nyheter,
Fryksdals-Bygden, Göteborgsposten,
HagforsTidning, Karlstads-Tidningen — KT —
Karlstadsnytt, Säffle Tidning, Nya
Wermlands-Tidningen — NWT — Värmlands
Folkblad — VF — samt Värnplikts-nytt.
"Kontakt med krigsmakten", "Vår armé" och
Arménytt".
"Värmlandsörnen" — 12 Kamratförenings tid-
skrift.
Tjänstemeddelanden främst regementsorder.
Intervjuer.

Regementet 1975

BILDER OCH TECKNINGAR

Ur tidningar upptagna till vänster.

Nils Almgren, Lennart Fernqvist, Mats Fredriksson, Hugo Hassel, Gunnar Johansson, Maj-Britt Käck, som även hjälpt oss med kopiering, Bror Frank Olsén och Gösta Rosén samt många andra enskilda personer.

Gunnar Lundqvist har ritat och biträtt med bildarrangemang.

VI TACKAR ALLA SOM HJÄLPT OSS PÅ OLIKA SÄTT MED DENNA DEL AV JUBILEUMSSKRIFTEN! Torsten Melcher och Alf Wiman

KOREAKRIG

Nordkorea förklarar krig mot Sydkorea natten 24/6—25/6.

FN:s säkerhetsråd fastställer Nordkoreas brott mot freden.

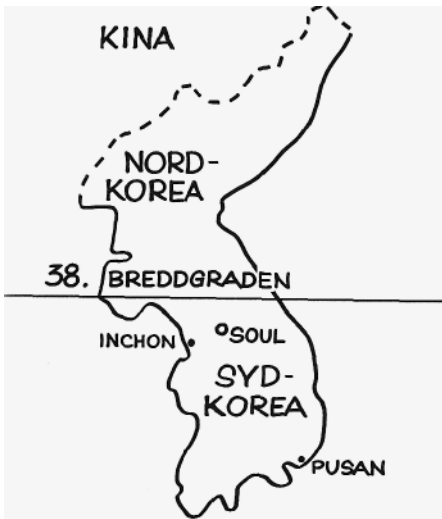
USA ingriper militärt.

30/7 har FN-trupperna endast ett brohuvud i Pusan.

14/10 landsätts FN-trupper i Inchon. Soul erövras och 38. breddgraden över-skrids av USA-trupper 30/10.

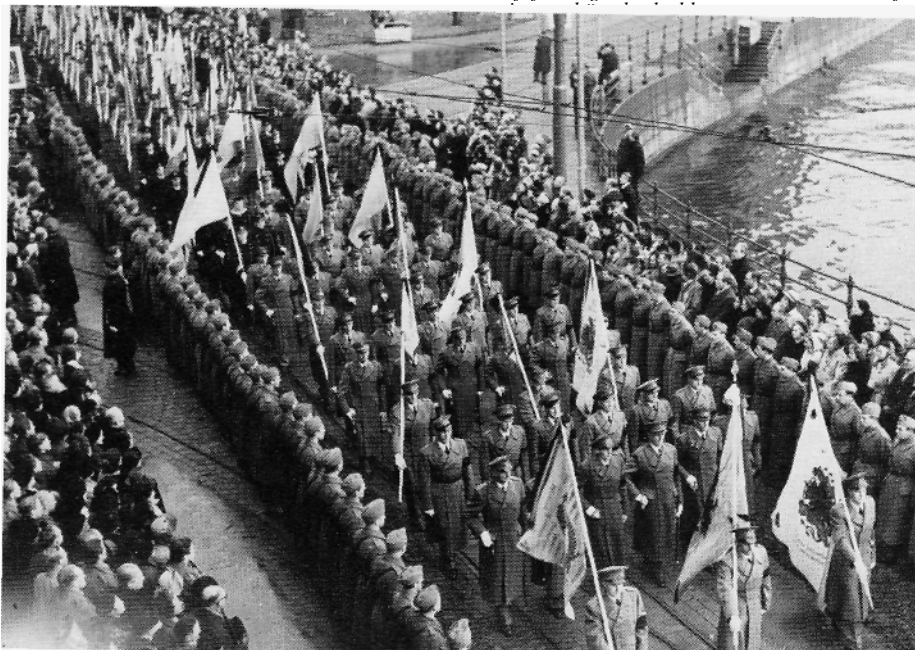
Samma dag ingriper kinesiska "friviliga" och FN-trupperna tvingas till reträtt.

14/12 tillsätter FN:s generalförsamling en tremannakommitté för att åstadkomma eldupphör i Korea.

Vid begravningen 9/11 i Stockholm representerades regementet av regementschefen löjtnant Bror Ianlf »ST», ?T^r, f^{ström}, LL K A oh50n och värnpliktige

KUNGABEGRAVNING

1906 HåkänZn 4. kön. Z'rsche^Z"vLalron^{fm} TM ^" ^ P* Wden , mMe » aV *»»>* TM^dTM' Borgen

SVERIGE

100 miljoner anslås till förstärkt försvarsberedskap.

Beställningar tidigareläggs och krigs-materielproduktionen forceras. Lagerhållningen ökas. Civilförsvaret förstärks,

1949 års krigsorganisation börjar genomföras.

H M Konung Gustaf V

* 1858 f 1950. Hertig av Värmland, överste och chef för regementet 1872 — 1907. Kamratför-

Minneshögtid över Gustaf V avhålls 30 oktober

Överste Fredrik Grevillius, kyrkoherde Filip Strandlund och överstelöjtnant Sten S:son Djurberg under minneshögtiden.

"Gud bevara Konungen och Fäderneslandet"! Fänrikarna Arne Rolff och Lars Magnusson samt fanjunkare Uno Nyberg.

GUSTAF VI ADOLF

VF 7/11

På Värmlands regemente firades Gustaf Adolfs-dagen med en högtidlighet i gymnastiksalen, där de församlade lyssnade på radioutsändningen från festligheterna på Gärdet i Stockholm. I högtidligheten deltog förutom regementet, militärbefäls-staben och Fo-staben samt representanter för frivilliga försvarsorganisationer och civilförsvaret. Truppen avlämnades till militärbefälhavaren, general Salander, vilken efter radioutsändningen utbringade ett "Leve konungen", och som avslutning följde Kungssången.

Efter högtidligheten var måndagens övningar inställda och i regementets gymnastiksal fick manskapet extraförplägnad.

Förbandsnämnd bäst passande för försvaret

VF 31/3

Företagsnämnderna inom civil verksamhet bör inte användas som förebild, förklarar överbefälhavaren i sitt utkast till vissa bestämmelser om medinflytande för personalen vid krigsmakten.

ÖB föreslår i stället att förbandsnämnder inrättas, vilka skall ha förslagsrätt till förbandscheferna i fråga om förplägna-den samt trivselanordningar på fritid inom kasern och fartyg. Vidare skall införas föreskrifter om att i tjänstemässiga former befälskategoriernas synpunkter på utbildningen skall kunna komma till uttryck. Oavsett vilka former för medinflytande som kan befinnas lämpliga eller acceptabla, får intet förekomma, som kan äventyra den militära ordningen, vilken är dikterad av krigets krav, uttalar ÖB. Han förklarar vidare att han utgår från att ärendet återremitteras till honom för slutligt ställningstagande efter den kontakt, som genom försvarsministern tas med personalorganisationerna.

KOMMENTAR

De första stegen tas på den demokratise-ringsväg som löper mot målet 1976: Fördjupad företagsdemokrati.

I rego av 21/3 och 14/11 anges organisation och uppgifter för företags- och regementsnämnder — företagsnämnd på grundval av avtal mellan försvarets avtalsdelegation och försvarsverkens civila personalförbund; regementsnämnd genom generalorder nr 3163/1950 och arméorder nr 867.

Se vidare om detta i kapitel "Personåld" "vård".

STRIDSGYMNASTIK

Inom stormakterna har, oavsett tillkomsten av de modernaste stridsmedel, allt större krav gjort sig gällande beträffande de enskilda soldaternas fysiska kondition och träning. Kvaliteten på mannen bakom vapnet har visat sig vara av dominerande betydelse. Det andra världskrigets specialutbildade trupper av typen commandos och fallskärmsjägare visade också med all tydlighet, vad fysiskt tränade och härdade soldater icke blott kan tåla utan fastmer utträta, där striden rasar som värst. Denna fysiska träning har efter kriget intensifierats och bedrivits i stor utsträckning vid särskilda utbildningsanstalter.

I vår egen armé införes nu "stridsgymnastik", en form av hård fysisk träning. Det är ett steg i rätt riktning.

Vidgad och reformerad medborgarundervisning

ARMÉNYTT

Under det kommande utbildningsåret kommer medborgarundervisningen vid armén att få en mera följdriktig uppläggning än vad hittills varit fallet. Målet med denna undervisning är detsamma som förut: att ge soldaten en bild av det samhälle, i vilket han lever och vilket han skall försvara.

Under utbildningens första skede är avsikten att lämna *soldatorientering*, vars syfte är att under den för många svåra övergångsperioden från civilt till militärt liv ge soldaten kunskap om och förståelse för den militära tjänsten och dess former. Det kommer att ske genom truppsamtal och föreläsningar om sådana ämnen som: Den militära miljön. Befälet. Demokrati och disciplin. Utbildningens uppgift och organisation. Förbandet och hembygden. Nykterhet och militärtjänst.

För denna undervisning avses nio timmar.

Under hela utbildningen undervisas i den *egentliga samhällsläran*, åt vilken tjugo timmar ägnas. Målet är att utan tyngande detaljer ge en bild av svenskt medborgarskap och samhällsliv. Undervisningen ges delvis i form av föreläsningar över skilda ämnen:

Individ och samhälle. Svensk socialpolitik. Demokrati och diktatur. Parti och politik. Medborgerliga skyldigheter och rättigheter. Sverige i världshushållet. Vårt

näringsliv. Vad kan man tro på. Livs-åskådning och samhällsuppfattning. Andligt försvar och andlig upprustning.

Samhällsläran meddelas även i form av undervisningstimmar. Därvid avhandlas frågor som: Samhällslära, vad är det? Föreningslivet och den enskilde, Hur går det till vid ett föreningsmöte, Den borgerliga kommunen, Familjen och samhället, Riksdagen, Statens inkomster och utgifter, Regeringen, Sverige och världen ur näringslivets synpunkt, Försvaret och samhället.

Självverksamhet bör under denna undervisning främjas.

Försvarsupplysningens mål är att ge soldaten förståelse för varför landet måste försvaras och hur det bör försvaras. Den meddelas under andra och tredje skedet i form av truppsamtal, film eller föredrag, beroende på ämnets karaktär och de lokala möjligheterna. Därvid behandlas följande delar av ämnet: Moderna stridsmedel, Det utrikespolitiska läget, Vårt militärpolitiska läge, Hur försvara Sverige, Vad gör Karlsson om kriget kommer, Propaganda under krig. Sabotage, spioneri och vaksamhet.

Försvarsupplysningen skall vara objektiv och klart och tydligt meddela fakta. Tid till frågor och diskussionsinlägg bör ges. Den sammanlagda tiden är elva timmar.

Arméns mörkervecka

Ett nytt inslag i arméns utbildning är "mörkerveckan" i december, då förbanden öva om nätterna och vila om dagen.

"MÖRKERVECKA" genomförs med åldersklassen 27/11—2/12 i trossnäs-terrängen.

I mörker ställs stora krav på soldaterna att kunna hålla ihop, att genom uppmärksamhet på befäl och sidokamrater kunna handla utan order snabbt och säkert. Just svårigheten för de lägre cheferna att på vanligt sätt nå förbanden med tecken och rapportkarlar gör, att stridstekniken måste göras enkel, alla måste vara indrillade på sina uppgifter och handla vanemässigt. Uppträdandet och utbildningen för strid i mörker får därför icke bära prägeln av ett undantagstillstånd, ett särfall, som vi i värsta fall nödortfört måste vara beredda att klara. Varje förband måste vara utbildat för och berett att fullgöra praktiskt taget all ordinarie verksamhet: förflyttning, spaning, skydd, fältarbeten, förläggning, strid och underhållstjänst under mörker.

Stridsgymnastik. Bilden tagen vid uppvisning i Kil 1958.

Krigsförbandsvisa repetitionsövningar börjar

Fr o m denna höst inkallas sålunda arméns krigsförband till repetitionsövning. Alla krigsförband har fördelats på sex grupper, de s k a-, b-, c-, d-, e- och f-förbanden. Varje sådan grupp av krigsförband inkallas vart sjätte år. De nu inkallade förbanden är a-förband. 1951 inkallas b-förbanden, 1952 c-förbanden osv. Fältförbanden och vissa lokalförbandsförband kommer i regel att inkallas på hösten, medan vissa lokalförbandsförband inkallas på våren (mars—april). Du är dock fortfarande endast skyldig att göra tre repetitionsövningar å 30 dagar (in- och utryckningsdagar oräknade).

Avsikten med repetitionsövningen är, förutom samträningen av krigsförbandet och dess underavdelningar, även att Du skall repetera, vad Du förut lärt, och att Du skall bli orienterad om vad som ändrats ifråga om stridsteknik, vapen och materiel, sedan Du sist gjorde militärtjänst. I fall Du omplacerats från en annan försvarsgren till armén eller till en för Dig helt ny befattning inom armén, blir det även fråga om omskolning. Slutligen skall också de nya infanteri- och pansarbrigaderna övas under dessa repetitionsövningar.

Vid vissa förband, där större delen av personalen skall omskolas, ordnas inryckningen fredsmässigt, men för huvuddelen av krigsförbanden kommer organisationen att ske fältmässigt som en mobiliseringsövning. Omedelbart efter denna kommer en tillämpningsövning för att pröva förbandets funktionsduglighet. Det blir i första hand fråga om förflyttning viss sträcka och grupperingsövningar. Under denna tillämpningsövning utförs även vissa prov enskilt och i lägre förband. Proven upprepas efter omkring en vecka som en kontroll av utbildningens resultat. (*Ur Arménytt*)

KOMMENTAR

III. bataljon IB 2 är i Karlstad. Förbanden deltar i fälttjänstövning, som genomförs av militärbefälhavaren i södra Kilsbergen 5/10—10/10.

PANSARVÄRNSVAPEN

I krigsorganisation 1949 införs blå två pansarvärnsvapen: granatgeväret och raketgeväret.

Till 37 mm pansarvärnskanon framtas mer effektiv ammunition, varför vapnet ännu i några år kan bibehållas i krigsorganisationen.

37 mm pansarvärnskanon under eldgivning.

Inryckningsdag vid Trossnäs

Dessa krigsförbandsövningar är ju en mycket god tanke, yttrade regementschefen överste Fredrik Grevillius vid pressmottagning på I 2, om det nu kan bli en bestående övningsform för framtiden. Det är åtminstone meningen att det skall bli en permanent repetitionsövning för både befäl och trupp och omfattande planer för inkallelserna, även av reservbefäl, har lagts upp. Vi har dock måst göra en del ändringar i programmet i år eftersom en hel del har gjort beredskapstjänst förut och dem kan vi ju inte ta in nu.

Övningstiden är mellan den 12 september till den 12 oktober. Trossnäs bataljonen skall bilda ett lokalförbandsförband. Samtidigt som övningsbataljonen kommer in här på regementet skickar vi iväg rekryterna till Gräsmark.

Angående krigsförbandens material är man visserligen medveten att det föreligger en del brister men de torde komma att täckas inom en nära framtid.

Efter presskonferensen begav sig pressmännen tillsammans med pressofficeren, major Ivar Scheffer och kapten Karl Lundgren ut till Trossnäsbarackerna, där inryckningen och utrustningen pågick som bäst. Chefen därute kapten Klas Toresson gick omkring och myste över det vackra vädret och över att få slå sig ner på det gamla trivsamma Trossnäs för en månad framåt. I köket i den långa matsalen, den liggande skyskrapan även kallad, regerar husmor, fröken Margareta Mellander över sex lottor från Nors lottakår, som skall vara här en vecka framöver tills kockchefen, överfurir Kurt Engdahl, har hunnit utbilda sina mannar till fullt kompetenta stekvändare. *NWT 13/9*

Lös ammunition

Kulsprutepistol med lösskjutningspipa.

Ju fler kulsprutepistolskyttar vi får, dess viktigare blir det att vi får ammunition till lösskjutning med kulsprutepistol, ty eljest blir det omöjligt att få fram något så när realistiska stridsbilder vid dubbelsidiga övningar med trupp. Problemet nalkas nu sin lösning.

Det gäller att konstruera en kula, som ger fullgod funktion åt kulsprutepistolen, samtidigt som den måste vara ofarlig även vid skjutning på mycket nära håll.

Den projektil som nu har konstruerats vid vapenbyrån i arméförvaltningens tygavdelning, består av en bakelitkula med inblandat trämjöl. När denna ammunition skall användas, förses vapnet med en lösskjutningspipa med lösskjutningsskydd. Pipan är invändigt förträngd i princip på samma sätt som lösskjutningspiporna vid kulspruta modell 14. Lösskjutningsskyddet sitter framtill. Det är helt slutet framåt och splittrar kulan helt och hållet, och ett finfördelat stoft tränger tillsammans med krutgaserna ut genom hål, som är uppborrade i sidorna. För att skytten icke skall ha något obehag, då han skjuter från höften, är lösskjutningsskyddet försett med en konisk tratt.

12-rekryter övade prickskytte under veckolångt besök i Gräsmark

FRYKSDALS-BYGDEN LÖRDAGEN DEN 23 SEPTEMBER 1950

Kungliga Värmlands regemente har drygt en vecka gästade Fryksdalen och avresan anträdde i morse till landskapets nyaste stad, Hagfors, där Regementets dag firas i morgon. Regementets 1:a och 3:e komp. har varit förlagda till Uddheden medan 2:a, 4:e och 7:e haft sin förläggning i Brandsbol, Gräsmark. En stor fälttävlan har avverkats och övningar i främst stridsskjutning har ägt rum. Bataljonen inspekterades på onsdagen av regementschefen, överste Fredrik Grevillius.

Ett bildsvap från 12:s besök i Gräsmark, överst t. v. ser vi regementschefen, överste Grevillius, flankerad av bataljonschefen, major Djurberg, längst t. v. och major Scheffer. Överst t. h. går Göran Danielsson, från Rottneros, på vakt. Nedan t. v. ser vi kockarna i full verksamhet. Mannen vid spaden heter Gösta Ahlstrand från Säffle och mannen som kontrollerar fläskkorven är Ingemar Larsson från Lekvattnet. Nederst t. h. laddar Karl-Evert Persson från Gårdsjö, Ö. Amtervik, sitt kg för en framstöt i N. Forsnäs.

Torsdagen den 14 kom huvuddelen av förbandet med cykel från Karlstad. Trossen, som är hästanspänd gick dock några dagar i förväg och fick övernatta två gånger på vägen till förläggningen i Gräsmark.

Tälten ha slagits upp i finfin tallmo och 9—13 man logerade i varje tält. Kl. 6.00 blåstes revelj och tystnad inträdde kl. 22.00. Terrängen i Gräsmark är idealisk ur många synpunkter, den är så kuperad att stridsövningar kan ske nära varandra med stora höjder som naturliga kulfång. Allmänheten har också varit mycket tillmötesgående, betygar bataljonschefen major Sverker Djurberg. Både befäl och meniga gillar att få komma ut i sådan fin terräng, ett stycke Värmland som i mycket skiljer sig från Råtorpsgläntan, Sanna vägkrök etc., där rekryterna håller till i vanliga fall. Det var också nödvändigt att få komma ut ett slag, fortsätter bataljonschefen, ty kaserterna i Karlstad är överbefolkade nu av dem som är inne på repetitionstjänst.

Bataljonen har egna kokvagnar med och i onsdags såg vi kockarna i färd med att laga till middagen, bestående av fläskkorv, kålsoppa, chokladkräm och mjölk.

Vädret har ej varit det bästa under dessa dagar och en del förkylningssjukdomar har börjat göra sig påminda. Men krigare skall ju tåla påfrestningar, lika väl som de bör lära känna skilda delar av den bygd de skall försvara. Men det kostar mera pengar att ligga utanför depån och militära anslagen räcker inte till för längre tids utbildning i t. ex. Gräsmark.

KOMMENTAR

23 september cyklar bataljonens huvud del till Hagfors, c:a 90 km, genomför Regementets dag i Hagfors söndagen den 24 september och cyklar 25 september den drygt 100 km långa vägen till Karlstad.

Anspanssplutonen och instruktionsplutonen — 97 man och 35 hästanspända kärror går Karlstad—Gräsmark—Hagfors—Karlstad.

Onekligen goda marschprestationer!

Regementets dag i Värmland och Dalsland

UTDRAG UR EN ARTIKEL AV ÖVERSTE FREDRIK GREVILLIUS I "VÄRMLANDSÖRNEN"

Det har blivit tradition vid de flesta truppförband i vårt land att årligen anordna en "regementets dag". Så även vid Värmlands regemente. Under beredskapsåren blev det ett uppehåll, då vi av många skäl måste avstå, och då en "regementets dag" för övrigt inte hade samma berättigande som eljest. Vi gjorde visserligen flera gånger förarbeten men kunde inte fullfölja planerna på grund av inkallelser. Då kriget slutat, återupplivades traditionen. 1945 och 1946 firades dagen i Karlstad. 1947 — utställningsåret — var en särskild försvarets dag anordnad, varför det inte ansågs lämpligt eller ens möjligt att även avhålla en "regementets dag". 1948 och 1949 förlades "dagen" till Arvika resp. Åmål och ersattes i Karlstad av en besöksdag i samband med meddelandet av Krigsmans erinran till den nya årsklassen söndagen före midsommar. Detsamma har varit fallet i år. Under dessa besöksdagar ha vi haft mycket folk på regementet, anhöriga och vänner till de värnpliktiga. Vi ha försökt lämna all möjlig orientering om våra förhållanden, om förlägnings- och fritidslokaler, om vapen och övrig utrustning m. m. Musikkåren har under dagen varit i ständig verksamhet, gemensam middag har varit anordnad i matsalen och dagen har avslutats med dans på dansbanan vid Sandbäckstjärn. Regimentets kamratförening har under dagen hållit årsmöte.

När vi 1948 började fira "regementets dag" utanför Karlstad, var det i känslan av att vi på så sätt i längden skulle nå kontakt med bygden bättre och mera personligt än om vi kallade till samling i Karlstad. Erfarenheten har helt bestyrkt detta. Då Hagfors fr. o. m. 1950 års ingång skulle bli stad, var det därför ganska naturligt, att vi beslöt att i år gästa denna vår nya stad och därmed en annan del av regementets område.

Nu stå vi alltså inför planens förverkligande. Det visade sig emellertid inte vara så lätt att få en lämplig dag för vårt besök. För att dagen skall bli det man hoppas, bör det vara varmt och vackert väder, men det får å andra sidan inte vara för tidigt på året med hänsyn till rekryternas utbildningsståndpunkt. Tidigare än sista söndagen i augusti ansågs därför icke möjligt, men den dagen var det skytteförbundstävling. Den 3 september skulle regementet anordna DM i fälttävlan, den 10 september var "Uggladagen" med vår traditionella militärstafett, den 17 september slutligen var valdag. Första möjliga dag skulle alltså bli den 24 september och denna dag blev också efter samråd med vederbörande myndigheter i Hagfors bestämd.

Regementets dag i Åmål 1949. Förbimarsch för regementschefen, flankerad av stadsfullmäktiges ordförande O. Karlsson och kommunalborgmästare W. A. Sävbom. Till höger står major Nils Hartzell.

Vad vill vi då vinna med "regementets dag". Ja, som namnet anger bör under denna dag regementet och allt som det representerar stå i förgrunden. Det är en dag, då det bör vara naturligt för förutvarande kamrater, befäl och meniga, militärer och civila, att söka sig tillbaka till regementet för att återuppliva gamla minnen från den tid de själva tjänade vid regementet. Vi, som nu äro i aktiv tjänst, äro alltid glada att återse våra kamrater från tidigare år och med dem dryfta tider som gått och tider som stunda. Vi behöva träffa dem för att få del av den tradition, som av dem och ännu äldre kamrater har grundlagts. Utveckling och nyskapande äro förvisso nödvändiga för att ett regemente inte skall råka ut för stillastående och tillbakagång, men gamla traditioner äro inte därför utan värde.

Vi vill att alla i Värmland och Dalsland skall känna "sitt" regemente, hembygdens regemente, det truppförband, där den alldeles övervägande delen av ungdomen i dessa landskap fullgör sin militärtjänstgöring. Vi vill att de förhållanden och villkor, under vilka vi bedriva vårt arbete, skall bli kända överallt ute i bygden. Utan att så sker, kan vi aldrig räkna på intresse och förståelse. Vi befäl vet mycket väl, att det i hög grad beror just på oss, på det sätt vi bedriver vårt arbete, vilket intresse för tjänsten och vilken inställning till försvaret över huvud taget som våra värnpliktiga få. Vi vet också, att det för utbildningsresultatet är av största vikt att vi kunna få de värnpliktiga intresserade, så att de själva aktivt och positivt deltaga i arbetet. Och läget i världen är sannerligen sådant, att det nu kanske mer än någonsin förr är särdeles angeläget att militärutbildningen i fred lämnar gott resultat. Min bestämda uppfattning är, att ett verkligt gott utbildningsresultat nås blott om de värnpliktiga bli inte bara skickliga soldater utan även ansvarskännande medborgare, och jag kan försäkra, att allt befäl arbetar med detta resultat som mål. Det är sannerligen ingen lätt uppgift som åvilar dem som skall leda den militära utbildningen. Ungdomen av i dag är vaken och kritisk. Min erfarenhet säger dock att den gärna finner sig i sträng ordning och hårt arbete, bara deras chef är rättvis och förmår förklara, varför arbetet måste bedrivas på detta sätt. Det är mig en glädje att nu kunna vitsorda, att de värnpliktiga synes väl förstå tidens allvar och i regel med intresse och energi söka tillgodogöra sig utbildningen. Har regementet haft förmåga att skaffa sig good will ute i bygden, ja, då har en synnerligen viktig förutsättning skapats för nående av framgång inte bara under fredsutbildningen utan också och framför allt i fält. Regimentets dag är ett led i vår strävan att skapa kontakt mellan regemente och bygd.

Regementets dag i Hagfors 24/9

UTDRAG UR HAGFORS TIDNING

Alltsedan stadsinvigningen har Hagfors inte haft något evenemang som i så hög grad satt sin prägel på veckoskiftet. Eldfesten och Barnens dag i all ära men "Regementets dag" hade något utöver den sedvanliga festyran. En rent allmänmänsklig högtidlighet präglade söndagsprogrammet i alla dess faser och även de mera lättsmälta avsnitten buro ett uns av militär disciplin över sig. Försvarsmakten, inte bara hemvärnet utan även de reguljära förbanden har utan tvekan blivit allt populärare bland allmänheten, vilket inte minst visade sig vid söndagens synnerligen lyckade "gästspel" av Värmlands regemente. Icke blott bröd utan även skådespel — icke endast disciplin utan och kamratanda och förtroende, såväl inom det militära som mellan försvaret och allmänheten, skapar de största förutsättningarna för ett effektivt motstånd i händelse av ofred. Detta fick man en stark känsla av under den nu passerade "Regementets dag" i Hagfors.

Redan på lördagsmiddagen anlände de första cykelförbanden från Gräsmark.

Kl. 8 på söndagsmorgonen gick reveljen och man marscherade med musikkåren i spetsen, företrädd av regements-trumslagare Öfverberg, till Folkets Park där befälet övertogs av överste Grevillius. Efter ett musikstycke besteg så borgm. Gunnar Forsberg talarstolen och hälsade det gästande regementet välkomna i varma ordalag. På detta svarade överste Grevillius i ett anslående tacktal och därpå följde korum av militärpastor Strandlund, vilket omramades med de kända krigsmannapsalmerna som spelades av regementets musikkår. Trots den relativt tidiga timmen hade åtskilliga hundratal hagforsbor mött upp. Solen hade ännu inte hunnit skingra dimma och molndis men stämningen var därför inte desto mindre högtidlig och så avmarscherade man för defilerings för överste Grevillius på Torget.

Kl. 10.30 vidtog visning av förläggningen vid Björnängen där köksdetaljen var i full verksamhet och serverade en utsökt frukost bestående av korv, potatis och mjölk — den mest aptitretande frukostkorv man kan tänka sig. Samtidigt pågick demonstration av vapen, radiomateriel och motorfordon på planen utanför Norra folkskolan. Här hade det yngre släktet sitt mest utpräglade eldorado, man fick tala i mikrofon, man fick vråda på rattar i de olika apparaterna och man fick slå sig ner bakom en verklig kulspruta.

Kl. 13.00 startade man programenligt på Hagforsvallen fotbollsmatchen mellan IK Viking och Deje IK vilken vanns av hemmalaget och i halvlekspausen gick stafetten mellan ett hagforslag och ett lag ur I 2 som likaledes vanns av värddarna. Dragkampen däremot blev en seger för gästerna. Före dragkampsfinalen hade man emellertid haft en hunduppväsning som tilldrog sig synnerligen stort intresse och även skämttavlingarna under eftermiddagens lopp vann allas bevägenhet. Säkerligen hade då Hagforsvallen rekord vad publiken beträffar fast några

exakta siffror inte kunna presenteras på grund av det fria inträdet.

Regementets musikkår under ledning av musikdir. Bertil Bergdahl medverkade även på idrottsplatsen och kl. 15.00 gavs en promenadkonsert i Blinkenbergsparken som inte lämnade mycket övrigt att önska ifråga om mjukhet och harmoni till skillnad mot det mera markerade stötandet man annars är van vid här i Hagfors. Det hela smälte ihop med naturen och Blinkenbergsparkens tallar som liksom stodo de i stram men ödmjuk givakt. Programmet var också valt med omsorg och runt omkring stod hundratal åhörare liksom vore de ett med omgivning och musik.

"Regementets dag" avslutades så i Folkets park, där manerna gav en mycket uppskattad och underhållande kabaré. "Regementets dag" är således för Hagfors vidkommande ett minne blott — ett minne som sent skall glömmas och det är att hoppas att Värmlands regemente från överste ner till yngste rekryt funno tillvaron acceptabel i vår nya och i många avseenden endast vardande stad. "Regementets dag" är en institution som i högsta grad befrämjar förståelsen mellan försvarsmakten, de kommunala myndigheterna och allmänheten — en mission som näppeligen kan överskattas.

Borgmästare Gunnar Forsberg sade i sitt tal bland annat.

Herr Regementschef! Mina Damer och Herrar!

Hagfors har på sista tiden blivit ganska uppmärksammat i Värmland genom stadsbildningen. En främling som kommer hit blir kanske i förstörande besviken och förundrad över att här inte finna vad man i hävdvunnen mening kallar en stad. Här finns ingen egentlig stadsbebyggelse, inga stenlagda gator och inget stadshotell.

För cirka 75 år sedan fanns här endast ett fåtal små gårdar och Uvån rann fritt i forsar ned till Värmullen. Runt om i skogsbygderna låg vid vattendrag små hyttor och hamrar, där Bergslagens malmer förvandlades till järn. Då driften där

var oekonomisk, sökte man lämplig plats för ett större järnverk och den platsen blev just vad vi nu kalla Hagfors. Det järnverk, som en del av Er hade tillfälle att bese i går, har småningom utbyggts under 75 år och är under fortsatt utvidgning. Omkring järnverket har samhället och staden vuxit upp och utgör nu boplatser för omkring 6000 människor.

Ni måste förstå att med den ringa åldern följer att staden ännu ej kunnat utformas så som man önskar den. Här finns många problem att lösa för oss som nu leva för kommande generationer. Vår förhoppning är dock att Hagfors skall bli en värdig länk i kedjan av värmländska städer och kommuner, som regementet har att försvara.

Vi ha i Hagfors som på de flesta platser ett lokalt försvar, hemvärnet, lottakåren och civilförsvaret. Det rent militära försvaret ha vi inte så ofta kontakt med. De av oss, som inte under de senaste åren gjort värnpliktstjänstgöring eller beredskapstjänst, ha därför inte fått lära känna regementet, dess personal och utrustning.

Det vore lyckligt om den kontakt mellan civilbefolkningen och militären, som åstadkommes i dag, stärkte känslan av samhörighet.

Regementschefen svarstalade

(här är endast sista delen medtagen)

Det är med största glädje jag av Herr Borgmästarens anförande kan utläsa, att vi här mötas just av sådan förståelse som jag nyss talat om. Och jag vågar hoppas, att regementets besök här i dag skall ytterligare befästa det samförstånd, som jag är lycklig nog att tro existerar mellan regementet och den värmländska bygden. Vårt besök är ett led i den strävan vi vid regementet länge haft att söka nå god kontakt med alla delar av regementets område. Först genom sådan kontakt kan bygden lära känna sitt regemente och det är första villkoret för skapande av förtroende och respekt.

KOMMENTAR

Regementets dag i Hagfors förbereds av major Ivar Scheffer, kaptenerna G A Hjortsberg, Bror Göransson och Karl Lundgren, musikkdirektör Bertil Bergdahl, löjtnant Bengt Sewerin, sergeant Björn Lindgren, personalvårdsassistent Donald Damström samt överförlirerna Helmer Lundberg (hunduppväsning) och Nils Andersson (högtalare m m). Fanvakt

1. fanförlirare löjtnant Orvar Tänneryd

2. fanförlirare sergeant Alvar Andersson (Björkenbeck)

8 vpl ur 9. kompaniet (befälskompaniet)

"Musik under middagen"

VF 2/3

En högst populär anordning har invigts på 12 — i matsalen har en högtalaranläggning av förnämligt slag installerats. De fyra högtalarna är ganska originella, de ser ut ungefär som lampkupor, där de hänger ned från taket. — Vi hade ett ganska besvärligt problem med akustiken i den stora matsalen, som rymmer 830 personer, berättar intendenten, kapten Åke Nordin. Inte mindre än 16 olika placeringar av högtalarna prövades.

Ljudkvaliteten är god och belåtenheten svarat för byggandet av "radiomöbeln". bland mannarna var allmän när "Wilhel-Till radiogrammofonen hör en mikrofon mina" och alla de andra dagens schlagers och på så sätt kan husmor — som är chef strömmade ned över mannarna förhö-för grammofonarkivet — eller befäl göra jande stämningen och matlusten. Den sig hörda om det är något som skall tekniska apparaturen har installerats av meddelas. Även vid föredrag kan apparementets radio verkstad, vilken också raturen användas med fördel.

HUSMÖDRARNA vid 12, fru Inga-Maj Altergård och fröken Maj Närman väljer skivor vid den förnämliga radioanläggningen i matsalen.

Arbetsförmedlingens tjänstemän studerar militära rekryteringen

VF 19/6

Under fredagen och lördagen har i länsarbetsnämndens regi en mindre vanlig konferens varit förlagd till Karlstad. På initiativ av försvarets socialbyrå har nämligen arbetsförmedlingens "utposter" — Orts- och lokalombuden — sammanträffat under länsarbetsdirektör Arvid Eskels ledning för att dryfta med verksamheten sammanhängande frågor.

Besöket vid regementet var upplagt så att möjlighet i främsta rummet skulle givas ,att studera de fast anställdas verksamhet på olika områden.

Dagen började med morgonkaffe på underbefälsmässen, varefter, sedan överste Grevillius hälsat alla välkomna, regementets rekryteringsofficer, major Ivar Scheffer, lämnade en orientering om spörsmål rörande rekrytering av fast anställda. Byråsekreteraren i Socialbyrån Carl Reuterswärd redogjorde för de för-

måner, som vårt underbefäl åtnjuter vid övergång till civil verksamhet.

Härefter fick deltagarna till en början se den yngsta årskullen i verksamhet, för att sedan följa de mera rutinerade korprals- och furirkoleeleverna. "God kontakt" måste man nog säga att deltagarna fick då de stoppades in i matkön för att själva hämta sin frukost bland de 800 rekryterarna.

Dagen avslutades med visning av vad kasern har av sevärdheter.

Här beundrar arbetsförmedlarna Exercis I. Uppställning av grupp på linje. Nu med riktkarlen vänd mot högra kanten av Kasern I.

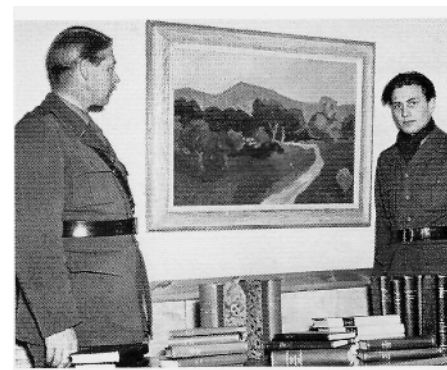
LUCIAFIRANDE

Stjärngossar Alf Nordgren, Lars Of ver berg och Janne Lindqvist. Lucia Anna-Lisa Wegestål. Tärnor Maj Närman, Maj Britt Råberg, Ester Gustavsson, Rut Törn-Ablin, Bildur Hedström.

Ärlingsson gjorde fynd i målarcirkeln vid I 2

Det var visserligen ingen nybörjare med pensel, färg och staffli, som värmlandskonstnären Erling Ärlingsson träffade, då han som lärare vid I2:s studiecirkel i målning och teckning mötte Harry Moberg från Skattkärr, men Ärlingsson vill ändå beteckna 23-åringen som ett fynd inom konsten.

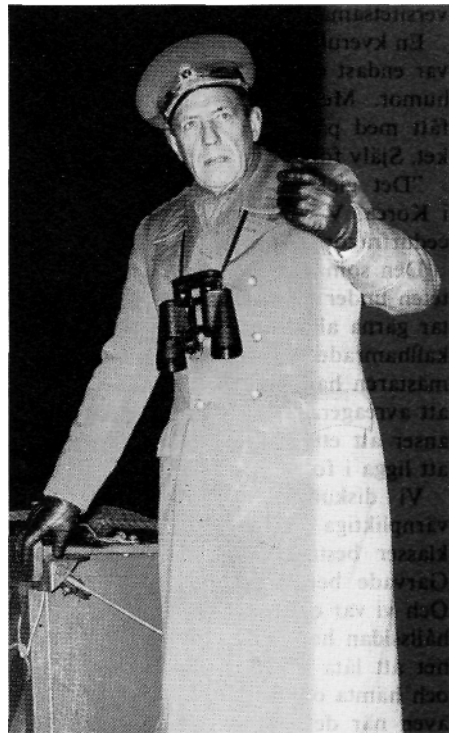
Personalvårdsassistent Donald Damström (t. v.) tillsammans med "fyndet" Harry Moberg vid ett av Mobergs verk, målat i Sydfrankrike men "lånat" till utställningen. I förgrunden en del av bokbindarnas arbeten. (VF 16/12)

Världspolitikens brännpunkter

- 1 Alaska
- 2 Japan — fredsfördraget
- 3 Korea — 38. breddgraden
- 4 Formosa — Taiwan
- 5 Indokina — Vietnam, Laos, Kambodja
- 6 Malacka — ännu brittisk besittning
- 7 Kashmir — konflikt Indien—Pakistan
- 8 Persien — oljetillgångarna
- 9 Turkiet — Bosporen
- 10 Jugoslavien
- 11 Tyskland — Berlin
- 12 Östersjöutloppen
- 13 Nordkalotten

Ny överbefälhavare

Nils Svedlund, chef för försvarsstaben, utnämns till överbefälhavare efter Helge Jung.

Stridsbuller

Grammofonskiva med stridsbuller tillställs regementet.

Pappersinsamling

Pappersinsamlingen startar på nytt.

ÖKAD BEREDSKAP

Den personella beredskapen inom armén höjs genom att den ineliggande åldersklassen hålls kvar en månad — i praktiken dock inte mer än 20 effektiva arbetsdagar — för ytterligare utbildning under en repetitionsövning och genom ökade inkallelser av värnpliktiga ur äldre åldersklasser till repetitionsövningar i krigsförband.

Under normala förhållanden växlar den för strid användbara personalstyrkan vid armén högst avsevärt under olika årstider. Under mars—maj finns sålunda endast ett mindre antal värnpliktiga i tjänst. Från och med juni är visserligen en åldersklass under utbildning, men den är inte användbar för strids- och bevakningsuppgifter förrän i december månad. Under mars—november utgörs därför den personal, som är direkt användbar för kuppberedskap, i huvudsak endast av fast anställt befäl och det fåtal värnpliktiga, som genomgår befälsutbildning. Endast under december—mars och de tider, då ordinarie repetitionsövningar pågår — i regel en månad på våren och en på hösten — är kuppberedskapen någorlunda betryggande. Genom statsmaktens beslut att repetitionsövningar skall pågå under hela innevarande år kan kuppberedskapen tillgodoses vida bättre än annars.

Men huvudsyftet med de nu vidtagna åtgärderna är *utbildning*.

Den ineliggande åldersklassens utbildning kompletteras under den extra månaden bl a med förbandsutbildning i bataljon, spräng- och mintjänst, stridsskjutning samt övningar i mörker. De värnpliktiga gruppchefernas användbarhet förbättras, bl a genom att de få ökade tillfällen att föra trupp. Den nuvarande korta första tjänstgöringen på 9 månader har medfört, att dessa viktiga delar av utbildningen inte kunnat ägnas tillräcklig tid.

Även om huvudändamålet med inkallelserna är utbildning, medför de indirekt en höjd beredskap mot kuppföretag. Samtidigt som personalen utbildas, skyddas den kaserner, förråd m m.

Åtgärderna för att höja den personella beredskapen innebär olägenheter för den enskilde och samhället. De är dock blygsamma i jämförelse med dem, som flertalet andra nationer måste utstå.

REGEMENTET

Åldersklassen uttrycker efter en månads förlängning av tjänstgöringstiden 10/4.

Repetitionsövningar genomförs med bataljoner april—maj, juni—juli och oktober—november; med specialförband juli—augusti.

Fördelningsstab med stabsförband inrycker i september och deltar i arméfälttjänstövningen i Mullsjöområdet.

Fallskärmsjägare

Till den första kursen i fallskärmsjagartjänst beordras löjtnant Magnus Eriksson och sergeant Bengt Åke "Råda" Olsson.

Meddelande nr 18 från säkerhetschefen

Säkerhetschef är överstelöjtnant Sven Nordenberg.

För många sitter hemma!

anser värnpliktige furiren Anders Erhard, 12, som från en genom många anstånd reducerad cykelskyttebataljon sänt Arménytt denna rapport under pågående repetitionsövning. (Här i utdrag.)

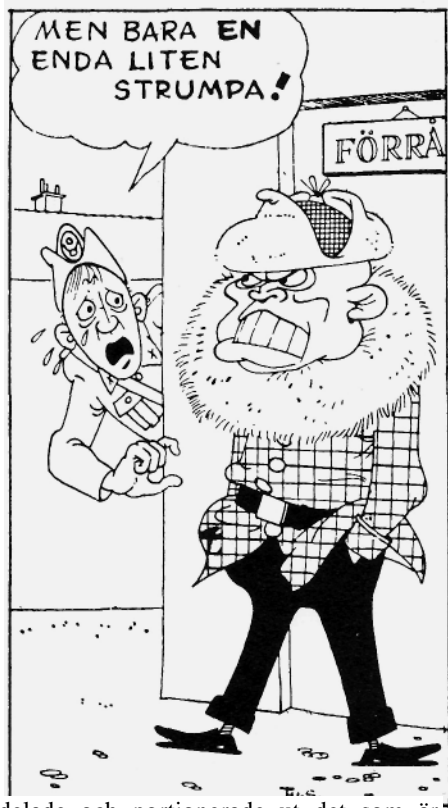
"Aldrig har jag varit på ett ställe, där så många vet så litet!" Med de orden trädde värnpliktige sergeanten och kvartermästaren majestätiskt in på bataljons-expeditionen, rund och fyllig till kroppen och siratlig i sitt tal, värdigt en universitetsamanuens.

En kverulant? Ånej. Churchill-travestin var endast ett utslag av vännens spetsiga humor. Men det var inte mycket han fått med på lastbilen efter förrådsbesöket. Själv förklarade han det sålunda:

"Det gick som med förhandlingarna i Korea. Vi lyckades inte klara av procedurfrågorna ..."

Den som kämpat med förrådsmentaliteten under ett par beredskapsår betraktar gärna allt vad förrådsfolk heter som kallhamrade nordkoreaner och kvartermästaren hade genast passat på tillfället att avreagera all sin olust mot dem, som anser att ett föremåls högsta uppgift är att ligga i förråd.

Vi diskuterade fallet vidare, några värnpliktiga befäl på den av äldre årsklasser bestående cykelskyttebataljonen. Garvade beredskapare med andra ord. Och vi var eniga på en punkt: på underhållssidan har man alltför stor benägenhet att låta underavdelningarna beställa och hämta och antichambra högre upp även när det gäller saker och ting som de självklart skall ha. Man skulle spara mycken tid och transporter genom att centrala organ och förråd självmant för-

delade och portionerade ut det som är uppenbart nödvändigt. Beredskapsåren lärde oss att man kommer längst med hjälpsamhet och samarbete alla instanser emellan. Det behöver gjutas in en serviceanda i allt vad som rör underhållstjänsten.

Omdiskuterade raketgeväret i aktion vid 12 VF WS

De repeterande värnpliktiga vid I 2 fick med raketgevären, eller stuprören som de på tisdagen vid skjutbanan på Sanna sin mera slangbetonat kallas, första mer praktiskt betonade kontakt

Varför skall man behöva beställa blånor och trassel, varför fanns inga pärmar eller hålslag i expeditionslådorna?

Ärligt talat finns det också en annan sida av saken. Svårigheter med materiel och underhåll — markanta ute i ett barrackläger på en gammal exercisplats — ger många nyttiga lärdomar och övning i att improvisera och hitta på råd. Lärorikt för befälet, men det stjälar av den dyrbara övningstiden för truppen.

Nu bör det emellertid sägas ifrån, att repetitionsövningen på intet sätt präglats av någon surmulen formalism.

Om vi i stort sett är väl nöjda med den utbildning som bedrivs, är det så mycket beklagligare att så många inte är med. Meningen med repetitionsövningarna är väl, att krigsorganiserade förband med minsta möjliga luckor skall sammansvetsas. Anstånd skulle ju endast beviljas i undantagsfall. Hur kan det då komma sig, att omkring 250 man på en bataljon sitter hemma? Kan det verkligen vara så många som har någon väsentlig fördel av att göra den här månaden till våren i stället för i oktober? Det finns många bland oss som har mycket starka skäl för anstånd. Men alla är ju inte lika skrivkunniga, framfusiga och tjetiga. Och hos dem som kallats in vaknar lätt en smygande misstänksamhet: dom där som sluppit undan nu kommer väl aldrig in ...

Måhända låter vi gamla beredskapare litet kritiska ibland, men bakom kritiken spårar man en stark önskan att göra vårt försvar bättre. En av de största positiva erfarenheterna från denna repetitionsövning är den goda andan, tåligheten inför ansträngningar och det påfallande intresset för allt det nya. När mobiliseringsofficern berättade om den nya organisationen satt alla och lyssnade nästan andlöst. Och de nya vapnen har diskuterats och plockats med även på fritiden.

Och man kan inte räkna alla kära återseenden från åren vid gränsen och alla beredskapshistorier som här passerar revy. De är legio. Fingrarna har blivit stelare, ryggarna litet krokigare hos en del. Men ifråga om anda tror jag inte dagens rekryter kan mäta sig med denna bataljon av män i medelåldern.

KOMMENTAR

"En gammal exercisplats" står för Trossnäs fält.

Erhard är nu chef för informationsavdelningen vid ASEA i Västerås.

Materieförsök vid regementet

Motorhandsåg och utombordsmotorer samt snöls m/Utterström.

Regementets dag i Säffle 9/9

UTDRAG UR SÄFFLE TIDNING

Vackert sommarväder, många fladdrande flaggor och ett omväxlande och intressant program gjorde regementets dag i Säffle på söndagen till en riktig festdag. Publikintresset var också mycket stort, när det gällde samtliga arrangemang och alla fick god behållning, vilket det gällde korum på morgonen, uppvisningen och tävlingarna på Sporthälla eller nöjeställningen i Folkparken på kvällen. Det hela löpte lätt och ledigt och ordningen var mönstergill.

Redan på lördagseftermiddagen var trupperna i Säffle. De kom åkande på cykel dels raka vägen från Karlstad och dels över Borgvik—Nysäter. Förläggning var ordnad i tält på Fristadsområdet och intill Sporthälla. Staden bjöd på kaffe, så fort trupperna hade installerat sig i förläggningarna. Det var smörgåsar, vetebröd och småkakor till. Lottorna skötte om serveringen finfint och gästerna uppgick till över 800 man. Representanter för staden mötte upp vid Hemvärnsgården, där ett långt kaffebord stod dukat i det fria. Det blev ett riktigt gemytligt kaffekalas, för vilket regementschefen överste Grevillius tackade. Dagen till ära hade man också gett ut tidningen Värmlandsörnen med säfflebetoning i text och annonser. Säffle stad hade utarbetat och tryckt en broschyr om staden och denna delades ut till samtliga. Lördagseftermiddagen användes till vila och rekreation efter råd och lägenhet.

Söndagsprogrammet började redan kl. 8.30, då musikkåren gick omkring och spelade i stan. Strax efter kl. 9 var den programpunkten överstökad samtidigt som trupperna kom upp marscherande till Furuskogsparken. Där var det skönt i gräset. Det blåste lite kyligt till en början, men snart gassade solen på ganska ymnigt i gläntorna. Musikkåren spelade och trupperna överlämnades till översten.

Stadsfullmäktiges ordförande Per-Axel Skoglundh välkomsttalade. Överste Fredrik Grevillius tackade och hälsade välkommen till regementets aktiviteter.

Välbesökt korum

Korum leddes av regementspastor, kyrkoherde F. Strandlund som fortfarande har många vänner kvar från sin Säffletid.

En vacker episod var, när de tre trumslagarpojckarna före pastorns predikan, byggde ett altare framför honom av sina tre trummor, och efteråt kom och hämtade dessa. Det var stridstrummorna, som låg tysta just under den tid Guds ord talades.

Förbimarscherna

Publiken samlades sedan väster om Furuskogsparken för att se på truppernas förbimarsch. Det var en vacker och ovanlig anblick, som gavs i denna förbimarsch. Folk stod också i täta led på bägge sidor om gatan och såg på ståen. Säffle hemvärn var för övrigt också med.

På planen framför Sporthälla var olika militär utrustning utställd och demonstrerades där för åskådarna.

Kl. 13.30 började militäruppvisningar på Sporthälla. Det var olika grupper och plutoner, som gick i ställning med sina pjäser av olika slag under det en officer beskrev deras användning. Sedan blev det ett krigsspel, varvid det gällde för en angripande styrka att ta sig fram över planen och bemäktiga sig en bunker. Det knallade rätt tappert under tiden, många av de anfallande stannade på gräset för träffar. Men männen med eldsprutan tog sig fram till en grop i närheten av bunkern och kunde brassa på för fullt med sin eldstråle.

Ett par vovvar fick sedan visa sina konster. Det var väl dresserade djur. En av dem hoppade genom en ring som brann, gjorde ett bra hinderlopp och tog reda på sårade samt visade hundföraren till den plats, där de låg. En annan hjälpte en post att hålla styr på en bov, och det gjorde han med besked. Det var inte lönt att smita.

I skämttävlingen

deltog fem lag från olika kompanier. Det var en lustig stafettlöpning, som i första etappen gällde att springa i en tomsäck och samtidigt hålla en bricka i ena handen med en dricksflaska på, i andra hade de brickan med flaskan samt ett äpple i en sked, som hölls med munnen, i tredje att gå på styltor, i fjärde baklängesåkning på cykel — de satt på styret, femte baklängesgång i säck och hopp över hinder, sjätte sprängmarsch med vattenhink och avklädning av vissa plagg vid olika kontroller och sedan vattenhinken över huvudet samt slutligen ett varv runt planen i vinterutrustning på skidor. Det var verkligen många muntrationer, som denna tävling bjöd på.

En tävlan i svensk stafett genomfördes också.

På Sagabiografen visades militärfilmer hela eftermiddagen. Också här var det publik, men det vackra vädret gjorde, att man helst ville vara ute. Det blev också stor publik till Musikkårens promenadkonsert i Sifhällaparken.

På kvällen hade man roligt i Folkparken åt en kabaré, där den förnämlige Albert Engström-tolkaren G. Elweroth medverkade och rev ner väldiga applådåskor. Det var också dans till fin musik. Det var faktiskt en mycket vällyckad regementets dag.

överfurirerna Helmer Lundberg (hund-

KOMMENTAR

Regementets dag i Säffle förbereds av major Gösta Nordanskog, kaptenerna Bror Göransson, Lennart Trapp, Holger Nilsson och Bertil Calais; löjtnanterna Bror Swartz och Bengt Severin, musikdirektör Bertil Bergdahl, fanjunkarna Arne Naulé och Olof Holm, personalvårdsassistent Donald Damström samt

uppvisning) och Nils Andersson (högtalare m m).

Fanvakt:

- 1. fanförrare löjtnant Bernhard Nilsson*
- 2. fanförrare sergeant Sven Bengtson*
- 8 vpl ur 9. kompaniet (befälskompaniet)*

Säffle hemvärn under förbimarsch.

Uggladagen en jättefullträff

VF 30/8

Redan strax före sexslaget började publiken strömma mot Tingvalla i allt mer tätande skaror, och när Sven Söderlund kl. 19 hälsade tävlande, funktionärer och publik välkomna i ett kort, men kärnfullt tal, i vilket han hyllade Bertil Ugglas

minne och "Ugglalandan", hade man räknat in 1.600 betalande åskådare, vartill kommer 700 militärer och ett avsevärt antal inbjudna.

Allt var alltså upplagt för en stor kväll. Det blev också en strålande idrottsfest, som bjöd på det mesta av vad en kräsen publik kan fordra, och som gav en ganska god provkarta på all den sport, som inlemmas i den svenska idrottsrörelsen. Organisatoriskt blev det hela en fullträff, så Uggladagens generalstab kan känna sig mer än belåtna efter väl förrättat värv.

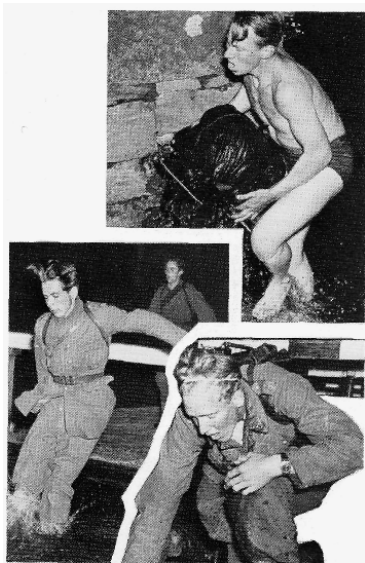
Efter hälsningstalet var det omgående klart för start i militärstafetten med åtta lag på startlinjen — av dessa åtta voro två hemvärnslag. Det gällde först att på 25 meters håll pricka tre handgranatsmål — papp, uppspänd över kvadratiska träramar — och detta utfördes med växlande lycka av de ivrigt påhejade lagen. Fjärde kompaniet lyckades bäst, och kunde med nära hundra meter tillgodo på

"nionde" — den slutliga triumfatorn — lämna Tingvallas port för löpning genom staden. Sedan följde lagen slag i slag, och då sista lag svängde ut från plan, togs densamma i besittning av Gunnar Karlsson och hans välvuxna och spänstiga 12 "Läroverksgymnaster", som hade att på 15 minuter visa ett avsnitt av sin vid detta laget riksbekanta gymnastikförmåga.

9:de kompaniet i teten och vinner

Så kom rapport om att första laget närmade sig Tingvalla för att göra hinderundan — häckar, vattengrav och kryp-hinder i tät följd sedan först tingvallaplanket forcerats — och som tippat var kom kapten Gerlachs nionde kompani först in på gräsrektangeln. Kompaniets mannar gjorde en fin hinderlöpning och

voro redan på utväg innan nästa uppenbarade sig. Det var tredje och fjärde kompanierna, och sedan varvade tionde, sjunde och hemvärnslagen i tät följd. Inne på själva idrottsplatsen utspann sig en het strid mellan tredje och fjärde, vilka vid själva vattengraven spurtade förbi sina konkurrenter med det lägre kompaninumret. När kompanilagen kämpade som bäst inne på plan, kom så de bägge lagen i civila klassen i mål med Götas Olle Sanden som säker vinnare framför KFUM, och strax därefter kunde också korporationsklassens lag fullfölja sin tävling. Posten triumferade för tredje gången, genom att klart slå i tur och ordning: Brandkåren, Konsum, Ammunitionsfabriken, Polisen, Fångvården, WEB, Yrkesskolorna och KMW:s gjuteri.

Efter simning över Klarälven.

Stilstudier av kompanistafetten.

Efter fullbordat värv har 9:e kompaniet samlats. Grabbarna ser belåtna ut efter sin överlägsna seger i kompanistafetten. Längst fram löjtnant Magnus Eriksson. Inge Nilsson, sedermera god femkampare är trea från höger i övre raden.

KOMMENTAR

Uggladagen — till minne av överste Bertil Ugglalandan — har arrangerats sedan 1947, först i Mariebergsskogen, från 1950 på Tingvalla, då kompanistafetten kommer in som en programpunkt.

9:e kompaniet är studentkompaniet. 1952 blev det 2:a komp. Stamkompaniet — Livkompaniet — fick då nr 1 (förut 10:e komp.).

12-chefen har tagit avsked av regementet

Avgående regementschefen, överste Fredrik Grevillius, tog på onsdagen avsked av personalen vid 12, som han lämnar den 1 oktober. På förmiddagen talade han till den inneliggande styrkan, som stod uppställd på kaserngården, och senare på dagen tackade han underofficerare och underbefäl. Han gick också omkring i matsalar, sjukhus och verkstäder och tackade de nära 200 civiianställda, som 12 för närvarande har. På kvällen tog översten avsked av officerskåren.

Värmlands Folkblad skriver med anledning av Fredrik Grevillius 60-årsdag den 16 september

Det skulle vara mycket mer att tillägga om överste Grevillius gärning vid 12, exempelvis de många förbättringar i kaserne och på övningsfälten, som företagits under hans tid och hans insatser vid tillkomsten av historiken över regementet, men vi skall till sist endast minna om hans brinnande intresse för allt som hört idrott och skytte till. Han har själv varit aktiv idrottsman — varit är väl förresten fel ord, trots att han om söndag fyller 60 år — ty än kan man återfinna hans namn i toppen på exempelvis prislistorna vid skyttetävlingar. I yngre dagar var dock bredden på hans idrottsliga kunnande mycket stor och förutom skytte och ridning stod han också mycket högt som orienterare och terränglöpare. Värmlandstiden har dock mest gått åt till organisatoriska uppgifter inom idrotten, som chef för Värmlands skytteförbund, exempelvis, och som ordförande i Skid-främjandets karlstadsavdelning. Regementet har han också fört fram till goda positioner på idrottens område. Man minns bl. a. väl 12:s framgångar i regementsstafetterna och i handboll- och fotbollsturneringarna mellan de olika förbanden.

En populär överste

Alla de tusentals värmlänningar, som stod under överste Grevillius befäl under krigstiden, hade rika tillfällen att lära känna honom som en lugn och säker chef som hade förmåga att kombinera sitt militära kunnande med stor förståelse för individens problem. Överste Grevillius har inte varit någon odlare av den högljudda och bullrande terminologin, den har inte gått ihop med den för en militär kanske ovanligt humanistiska inställning som är hans. Han har inte heller sökt någon popularitet, men trots detta har han blivit populär i ordets bästa bemärkelse, och många lyckönskningar lär hitta fram till Sandbäcksudden på hans 60-årsdag.

FRÅN AVSKEDSFESTEN PÅ OFFICERSMÄSSEN

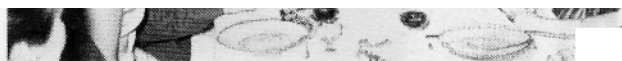
Bilden nedan: från vänster löjtnant Bror Swartz, fru Ella Dahlberg, häradshövding Tord Sandström, fru Inga Djurberg, regementschefen, fru Hjåla Nordenberg, överstelöjtnant Erik Zeeh (redaktör för "Kungliga Värmlands Regementets historia", senare delen). Mässuppassare Ber-

Fru Eyvor Helleberg, major Gösta Nordanskog, major N. F. Bergqvist. Högra sidan: Fru Merin Trapp, kapten Bror Göransson, fru Stina Lundgren, bat.läkare Osvald Nervell, fru Agda Gerlach, major Sverker Djurberg (skymd), fru Ebba Linder.

Vänstra sidan: Löjtnant Carl Gustaf Näslund, fru Kajsa Embro, kapten Ake Yxhammar, fru Birgitta Nilsson, löjtnant John Embro samt fänrikarna Sture Fagerström och Lars Magnusson. Högra sidan: Frk Maj-Britt Lenhagen, kapten Sven Heijbel, fru Margareta Brunsson, kapten Jonas Wxrn, fru Birgitta Calais, kapten Jan Rådberg, fru Sonja Bergdahl, assistent Donald Damström, fru Karin Tänneryd, löjtnant Bernhard Nilsson, fru Britta Berg, fänrikarna Stig Claeson och Eric Lindeberg.

12:s nye chef:

Värmlands regementes goda rykte inom armén skall värnas och befastas

KT 2/10

— Det är med vördnad för regementets stolta traditioner jag tar befälet över Värmlands regemente, sade överste R e g n e r Leuhusen när han på tisdagsmorgonen tog emot den inneklingande styrkan. Värmland har med rätta ett gott namn inom den svenska armén, sade översten, som hoppades på ett gott samarbete för att detta goda rykte skulle kunna behållas.

Mannarna stod uppställda på kaserngården när överste Leuhusen åtföljd av överstelöjtnant Djurberg och major Nordanskog trädde framför truppen. Ett taktfast "goddag överste" hördes som svar på överstens hälsning.

— Det goda namn Värmlands regemente förskaffat sig medför också förpliktelser, sade översten bl. a. i sitt tal. Jag är övertygad om att ni värmländska soldater vill och skall hävda och motsvara ert goda rykte. Som chef för regementet är jag berättigad ställa hårda krav på er. En stor statsman har sagt att krig är blod, svett och tårar. För att en trupp skall kunna motstå de stora och svåra krav ett krig ställer på den fordras en fast disciplin, en fast vilja och ansvarskänsla. Jag hyser förhoppningen, slutade översten, att var och en skall vara mig behjälplig att befästa Värmlands goda rykte inom vår svenska armé.

Översten inspekterade därefter truppen, varpå förbimarschen med regementsmusikkåren i spetsen ägde rum. Därmed var också ceremonin på kaserngården slut.

Överstens program därefter upptog mottagning av officerarna, underofficerarna och underbefälskåren samt inspektion av regementets olika inrättningar och institutioner.

VÄLKOMSTMIDDAG PÅ OFFICERSMÄSSEN

Från vänster överstelöjtnant Sven Nordenberg, friherrinnan Leuhusen, överstelöjtnant Sten S:son Djurberg fru Margit Sandström, fältveterinär Kjell Melin.

Friherren Regner Leuhusen med friherrinna Marie Louise gör entré! I bakgrunden löjtnant Bror Swartz — • mässofficer — och musikkåren.

Överstelöjtnant Adolf Elgh, fru Hjåla Nordenberg och Elsa-Britta Nordanskog.

I "Trossnässoffan": Kaptenerna Jan-Erik Landin och Jonas Wärn, fru Wiwi Heijbel, major Sverker Djurberg, fru Disa Rudquist och kapten Gunnar Gerlach.

VÄRLDEN

FN:s generalförsamling godkänner Västmakternas plan om nedrustning.

De franska styrkorna i Indokina tvingas till reträtt sydväst om Hanoi.

"Faran för ett världskrig avtar dagligen samtidigt som västsidans upprustning fortsätter" — Tito i intervju.

Generalfördraget mellan Tyskland och västmakterna undertecknas i Bonn. Östtyskland svarar med skärpning av gränsspärren.

General Naguib genomför statskupp i Egypten. Faruk störtas.

Eisenhower väljs till USAr president.

30-dagarsfristen utgår utan att vapenstillståndsförhandlingarna i Korea leder till resultat.

SVERIGE

Försvarsberedskapen bibehålls på en hög nivå.

Nytt svenskt arméreglemente

Efter det andra världskrigets slut stod arméledningen inför de stora uppgifterna att snabbt omsätta krigserfarenheterna och våra egna beredskapsfarenheter i en tidsenlig krigsorganisation och i moderna reglementariska bestämmelser för truppföring.

Arbetet på den nya krigsorganisationen är i sina huvuddrag slutfört. I dagarna avslutas också den grundläggande delen av arbetet på de reglementariska, taktiska föreskrifterna i och med att *Arméreglemente del H* (AR II) fastställs.

**Stå fast!
Slå hårt!**

Det är självfallet svårt för en krigsmakt, som saknar krigsvana, att snabbt och riktigt omsätta de krigserfarenheter, som andra arméer gjort. Erfarenheterna hänför sig många gånger till förhållanden, som vitt skiljer sig från dem, under vilka vi kan tänkas komma att uppträda. Att okritiskt omsätta dessa på våra förhållanden kan medföra en felinriktning av hela vårt taktiska uppträdande. Jäm-

löpande med utvärderingen av krigserfarenheterna har därför pågått en omfattande taktisk studie- och försöksverksamhet, vilken möjliggjorts av de rika tillfällena till övningar i högre förband, som beredskapstiden medgav. Strävan har varit att komma fram till taktiska förfaringsätt, som är lämpade för svensk terräng, svensk trupp och svenska resurser.

De nya taktiska principerna blir föremål för befälsutbildning i april—maj.

Ny säkerhetsinstruktion

Gällande säkerhetsinstruktion (Säkl) har vid det här laget hunnit bli åtskilligt svårsläst genom de många ändringar, som efter hand måst tillföras. En hel del erfarenheter har också gjorts beträffande tillämpningen av instruktionens bestämmelser. Allt detta har gjort, att en ny Säkl måst utarbetas. Denna skall tillämpas fr o m den 1 maj i år.

I den nya Säkl har de bestämmelser, som är gemensamma för skjutning med olika vapen och handhavande av ammunition koncentrerats till ett särskilt kapitel, som är grundläggande för instruktionens tillämpning. Återstående delar av instruktionen innehåller särskilda bestäm-

melser för olika vapen och olika slags ammunition samt bilagor. Bestämmelser för ammunitionsröjning samt för förvaring och transport av ammunition har helt tagits bort ur Säkl. De kommer att återfinnas i två för hela försvaret gemensamma instruktioner, Amröjl (Instruktion för ammunitionsröjning) och IFTA (Instruktion för förvaring och transport av ammunition).

Ifråga om nya detaljer bör kanske särskilt läggas märke till att benämningen "farligt område" bytts ut mot "riskområde" och riskvinkeln för sidspridning benämnts "V" (föret "S").

REGEEMENTET

Övningsområdet

Stridsskjutningsområdet vid Sanna upprustas och nya utbildningsanordningar byggs, bl a filmskjutbana.

"Döda staden" — för strid i bebyggelse — tas i bruk vid Rydalen i september.

Repetitionsövningar

Bataljoner repövas i mars—april och oktober—november.

IB 2 brigadstab m m, en skyttebataljon, 2. brigadluftvärnskompaniet, 32. fältpolisplutonen, IX. ingenjörbataljonsstaben, 12. och 17. vägkompanierna samt 2. underhållsgruppen inrycker till Karlstad, Trossnäs och Nora.

Förbanden deltar i Vingåkermanövern 24/9—30/9.

Överste Leuhusen är brigadchef.

Utspridning

Förbandens krigsmateriel börjar utflyttas till mobiliseringsförråd över hela Värmland.

Sommarmössa

Sommarmössa m/52 införs.

"Deimos"

Bostadsfrågan för regementets anställda diskuteras vid informationsmöte 27/5. Bostadsrättsföreningen "Deimos" bildas 12/6. Inträdesavgiften är 10:—. Regimentets personal har förtur till lägenheter intill 1/10.

Vid sidan av regementschefen är kapten Karl Lundgren och överfurir Kurt Engdahl de drivande krafterna.

Arméfälttävlan

Arméfälttävlan till häst arrangeras i samverkan med Bergslagens fältrittklubb 14/8—17/8.

Körorder

Körorder för motorfordon införs 1/9.

SM i fältskjutning 27/9

Ledare är överstelöjtnant Sven Nordenberg med biträde av kapten Bertil Calais och överfurir Harry Nilsson. Banchef är kapten G A Hjortsberg. Landshövding Axel Westling, ordförande i Värmlands skytteförbund, framför sitt erkännande för "det förtjänstfulla sätt på vilket regementets personal biträtt vid genomförandet av 1952 års SM i skytte".

Utrustningsförrådet brinner

Centrala utrustningsförrådet vid grind nr 7 brinner ned. Nytt CUF inryms i baracker på Norra fältet.

Värmländska krigare slåss om länsgräns (NWT is/s)

I BERGSLAGSSKOGARNA, torsdag. (NWT:s korresp.)

Värmlänningarnas förmåga att fabulera har blivit en god tillgång under den stora västmanlandsmanövern, där 9.000 man från femte och fjärde militärområdena slåss om länsgränsen mellan Örebro och Västmanlands län, som här betecknas såsom riksgränsen mellan Saland och Dyland, två fantasiländer uppkallade efter resp. generalerna Salander och Dyrssen i Karlstad och Stockholm.

12-bataljonen lyckades i ett tidigare skede bluffa en bataljon 18 en smula, och på torsdagen utspelades en dråplig men lärorik karusell kring passet mellan de avlägsna sjöarna Norrmogen och Sörmogen inne i bergslagsskogarnas värsta tassemarker. Bataljon 12 och en bataljon 11 låg där mittemot varandra med en bäck som gräns. De stångades en smula under natten och väntade under dagen med oro på vad den andre skulle företa sig.

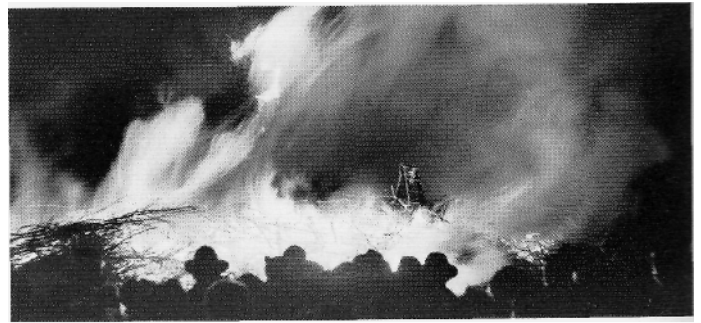
— Dom förbereder nog ett anfall på oss, sade befälet på Dylandssidan. Vi har sett trupprörelser bland värmlänningarna som tyder på en omgruppering för anfall.

Pressbilarna rullade över den "sprängda" bron bort till Saland-gossarna. Där sov kompanichefen kapten Bror Swartz från 12 en välförtjänt sömn efter nattens strapatser men steg yrvaken ut på förstuviken, log och sade:

— Om dom bara visste hur få vi är! Bara ett understödskompani är kvar här. Resten av bataljonen har dragit långt söderut för en omfattningsrörelse och ett förintande flankanfall. Vete sjuutton, hur det går, om de på andra sidan anfaller oss. Jag har granatkastare och kulsprutor men inget folk.

Så ängslades man för varann på ömse sidor tills mörkret föll på och Dyland fick överraskande spaningsmeddelanden om att den lede fiende man fruktade hade större anledning att bäva själv. Ett gott exempel på hur vår svenska terräng kan utnyttjas, sade man i ledningen. Här går inte att föra något blixtkrig.

Under tiden knogade de flesta värmlänningar på genom ödemarker fram till slutanfallet som väntas fredag förmiddag och som kan kasta ut det invaderande Dyland från Salands område om det nu lyckas.

VALBORGSMÄSSOAFTON

Sommarmarketenteriet

På Valborg öppnas festplatsen, sommarimarketenteriet och dansbanan vid Sandbäckstjärn.

Sommarmarketenteriet invigs 6/6 1944 samma dag den allierade invasionen "Overlord" inleds över Engelska kanalen mot Frankrikes norra kust.

Ordningsvakt på festplatsen

"Poliskammaren har förordnat förrådsarbetare K I Lundh att tjänstgöra som ordningsvakt vid festplatsen och därvid bära tjänstedrätt samt tillförsäkrat honom polismans skydd och befogenhet" — rego 536/1952.

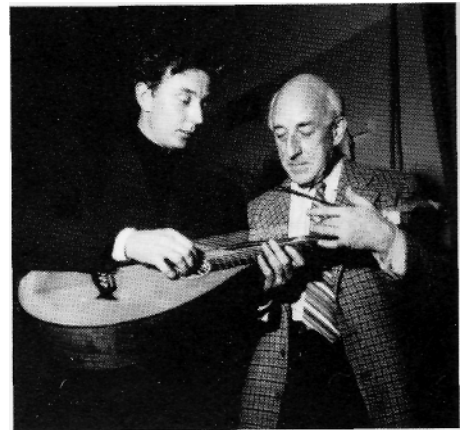
Traditionsenligt firas Valborg på Norra exercisfältet.

Officerare ur regementet vårtalar. Musikkåren spelar och karlstadsborna möter upp.

Ansvarig för brasan är chefen för Kasernekompagniet.

Dagofficeren ser till att brasan inte tänds i förtid!

Underhållare

Gunde Johansson och Lima Brodin. Den sistnämnde roar under många år i följd med sina värmlandshistorier.

Snöplog

Nordens kanske Europas största snöplog levereras till regementet.

Hemfärd från Vingåkermanövern

Koktrossen m fl rastar under hemfärden. Kokbilen ersätts vid infanteriförbanden efter hand med traktordraget kok enligt krigsorganisation 1949.

PRISLISTA

Prislista			
gällande fr o m 29/3 1952 vid försäljning i marketenteriet.			
Vara	Pris	Vara	Pris
Kaffe i kanna	40 öre	Bulle	8 öre
" " kopp	20 öre	Winerbröd	11 öre
Te " "	20 öre	" "	15 öre
Choklad i kopp mjölk	35 öre	Kubb	7 öre
Mjölk stort glas	25 öre	Småbröd	5 öre
" litet "	15 öre	Bakelser	25 öre
Läskodrycker grp I	35 öre	Mazariner	25 öre
" " II	40 öre	Sockerkake bit	25 öre
" " III	45 öre	Smörgås thokaka m pålägg	45 öre
Soft stort glas	25 öre		
" litet "	15 öre		

Realistiskt krig på Hammarö blev en stor publikframgång

VF 26/8

Den fingerade fiende som tagit en av Hammarös sydligaste öar i besittning under regementets förevisningsövning på tisdagskvällen fick vara med om ett verkligt "eld-dop". Artilleripjäserna och infanteriets tyngre och lättare vapen överöste ön med granater och det dröjde inte länge förrän lågor och svarta rökmoln slog upp från fiendens ställningar. En fientlig jagare perforerades fullständigt strax utanför ön av reoplanens raket- och kanoneld. Det hela gavs med sådan realism att säkert inånga ur den stora publiken frågade sig: "Är detta övning, hur skall det då inte vara under brinnande krig?"

Överste *Regner Leuhusen* hade snart sagt lycka med allt under kvällen, om man nu bortser från att en fiskebåt förrirat sig in på det förbjudna området och förorsakade en omkastning i programmet. Ändamålet med denna visning var att ge en bild av skjutning i stor utsträckning med sprängladdade moderna vapen och med ett samspel mellan infanteri, artilleri och flyg. Närmast var den avsedd för årets rekryter och befälet vid de repetitions-övningsomgångar som nu fullgör sin tjänstgöring. Säkert var det också många av de närvarande militärerna som tidigare inte skådat maken till krigsövning. Att sedan allmänheten fick närvara var endast ett ytterligare plus i arrangemanget. Någon regementets dag blir det nämligen inte i år och nog kan man säga att tisdagens övning var ett fullgott "surrogat" för denna.

Överste *Leuhusen* poängterade värdet av sådana förevisningsövningar. De ger säkert mannarna en tankeställare och får dem att se med andra ögon på sådana triviala militära göromål som de förkättrade skyddsövningarna. Inför utsikten att bli utsatt för ett liknande artilleri och flygvapen gör nog var och en vad han kan för att gräva ner sig tillräckligt eller söka ta tillvara de skyddsmöjligheter som finns.

Innan själva "kriget" släpptes i gång på allvar förevisades olika stridsvapen. Där var skjutning med raket och granatgevär, sprängning av olika slag av minor, för att inte glömma den fruktansvärda eldkastaren. Allt gick med militärisk precision.

Förutsättningarna för striderna var att fienden sökt landstiga på kusten, som försvarades av egna trupper. Det hade lyckats fienden att bita sig fast på en ö, utanför vilken låg en fientlig jagare och beskyddade de sina. Artilleriet började kanonaden mot ön, varpå några A 21 R kom vinande genom luften med cirka 700 km/tim och sänkte jagaren. Under den första anfallsvågen avlossades raketerna med en oerhörd precision under det att flygarna lät automatkanonerna tala under den andra attacken. När så stormningen av ön sattes in dundrades det på för fullt från alla tänkbara håll. Granaterna tände skogen och det brann ett tag rätt friskt i buskar och träd innan befälhavaren för skyttekompaniet kunde meddela att ön var åter i de "kristnas händer".

Övningarna avslutades med stridsskjutning i mörker. Före och i pausen spelade regementets musikkår.

Regementet har all heder av övningen. Den var utförd på ett synnerligen realistiskt sätt. Till detta kommer att åskådarna hade den bästa tänkbara ringsideplats och kunde följa övningarna in i minsta detalj.

Flyget anfaller! Bilden tagen 1959.

Stormeld av artilleri och granatkastare över anfallsmålet.

Kulspruta m/36 understöder anfalllet.

Definitivt klart att 12 mister sitt övningsområde

VÄRMLANDS FOLKBLAD MEDDELAR 14/8 1963

SKOGHALL (VF). Hammarö församling har nu uppsagt kontraktet med Värmlands regemente om det uthyrda övningsområdet vid Skallholmarna vid Hammarös sydspets.

Överste *Linnell* vid Värmlands regemente på Hammarön bl. a. från yrkesfiskarna. var med vid kyrkorådets behandling av *Inte förrän* i år har man lyckats få en ärendet, sedan kyrkofullmäktige enhälligt ändring till stånd.

beslutat om uppsägningen, för att framlägga regementets syn på saken och de KOMMENTAR

militära olägenheterna av att regementet avhyses från övningsplatsen. Kontraktet beträffande övningsområdet upphör att gälla från den 1 januari 1964. Sedan dess har inga förevisningar med deltagande av flyg och tungt artilleri kunnat genomföras i Värmland, men under tolv år har det alltså varit möjligt att ordna liknande övningar och andra skjutningar t. ex. med 9 cm pansarvärnskanon.

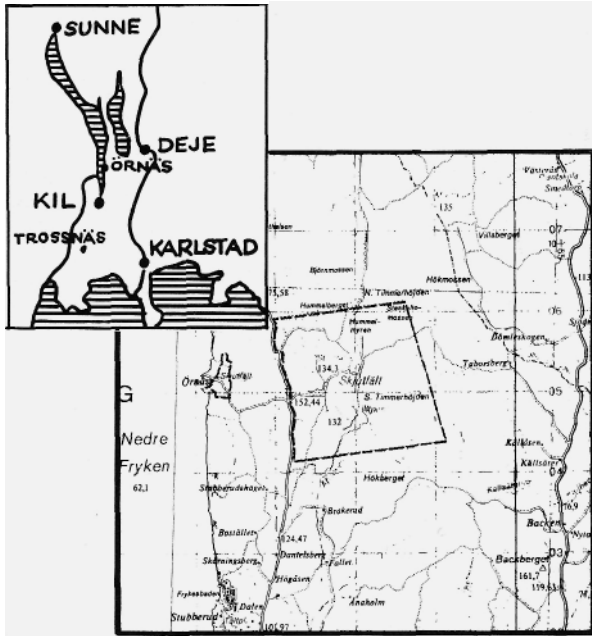
Det har varit krafter i rörelse tidigare för att försöka få slut på skjutövningarna

Närstrid

Här övas grepp och parader. I november 1953 leder instruktör *Allan Mann* befälsutbildning i närstrid och gör så alltfört.

ÖRNÄS

Örnäs i gamla tider

Ör betyder grus. Gården ligger på ett näs, som vanligen kallas Örnäsudden. Djupa sår i den vackra udden tyder på att många gruslass tagit vägen över Fryken. Det har sagts att redan "Sveriges första järnväg" tog sin tribut där.

Första gången vi hör talas om Örnäs är 1621, då gården upptogs som krononybygge och första gången infördes i jordebok. År 1624 skattlades gården, som snart blev hemman och räknades som 1/8 mantal.

I kyrkans gåvolängd för 1677 omtalas "sergeanten på Örnäs". Men militärboställe i indelningsverkets bemärkelse var ej gården.

I likhet med granngårdarna har Örnäs efterhand införlivats med Apertingodset.

Av den första husförhörslängden, som började 1851, vet man att gården, som då hörde under Apertin, brukades av Anders Pettersson. 1874 har dennes efterträdare torparen Lars Olsson från Lökene bosatt sig på Örnäs, som 1914 överlämnades till sonen Olof Johan Larsson. Under åren 1925—1951 skiftade ägarna många gånger. Sista arrendatorn var Otto Hjalmar Karlsson.

Genom köp år 1€91 av majoren friherre W. C. Stiernstedt blev kronan ägare av Örnäs med tillhörande öppen mark och skogsmark. Det kan vidare ha sitt intresse att av granngårdarna i söder har N. Välsäter varit furirsboställe och S. Välsäter fanjunkareboställe.

Vi ha bevis på mycket tidig bebyggelse vid Örnäs. "Lihults-yxan", som är funnen på gårdens marker och som nu förvaras på Värmlands museum, härrör från tiden omkring 4000 år f. Kristus. Vid stranden väster om gården finnes resterna av ett bronsålderskummel.

KOMMENTAR

Redan sommaren 1953 sattes de första spadarna i marken och de första sprängskotten ekade mellan knallarna på "Centralplanen". Riktig fart på utbyggnaden av skansarna "Näs", "Nordmark" och "Jösse" blev det inte förrän 1954 års rekryter sattes in. Från 1955 har stridsskjutningar nöjaktigt kunnat genomföras. Fältet har dock alltid varit i minsta laget och nu 1975 är det helt otillräckligt. En utvidgning av Örnäs har stött på hårt motstånd i bygden. Ett nytt alternativ med skjutfält vid Horssjön norr om Molkom har presenterats. I skrivande stund är det hela ännu en öppen fråga.

AVTAL

Mellan Kungl. domänstyrelsen å ena samt Kungl fortifikationsförvaltningen å andra sidan är följande avtal träffat.

§ 1

Domänstyrelsen upplåter utan ersättning till fortifikationsförvaltningen nyttjanderätten till det å bifogade karta med blå begränsningslinje markerade området av kronoparken Lökene i Karlstads revir, vilket område omfattar en areal av cirka 340 hektar, att begagnas som stridsskjutningsterräng för Kungl Värmlands regemente.

§ 2

Upplåtelsen gäller så länge området användes för avsett ändamål.

§ 3

Inom området äger regementet utföra alla skjutningar, övningar och arbeten m. m., som ur militär synpunkt kunna vara erforderliga.

Detta avtal är dagtecknat den 18 och 27 okt. 1952.

TILLÄGGSAVTAL

(augusti 1953)

§ 1

Den i huvudavtalet angivna, till fortifikationsförvaltningen upplåtna nyttjanderätten utsträcker att omfatta jämväl det å förenämnda kronopark belägna skogsjordbruket Örnäs med därå befintliga byggnader, Nämnda skogsjordbruk omfattar en areal av 9,08 hektar.

Avlämning till kaptan Reinhold Sundström på planen norr om Örnäs-gården. Bakom granatkastarkompanichefen står kaptan Lennart Hörnstein. Bilden är tagen 1961.

Utsikt över Fryken från gården Örnäs.

57:e och 53:e gången muck för 12:s sista knektar

I dag är det muck på 12 i Karlstad. Det är ingen stor styrka som lämnar livet i kasern — det är bara två man. Men det är två, som vid det här laget är väl förtrogna med både inryckning, militärtjänst och uttryckning. Värmlands två sista aktiva knektar, 77-årige Per Hornman i Tonnet, Ekshärad, och 70-årige Albin Sten, Torsby, avslutar nämligen i dag sitt 57:e respektive 53:e möte. Det är dock inte alls otroligt, att de rycker in på nytt, sedan skörde- och höstarbetet hemma på soldattorpen är avslutat nästa år.

Enligt härordningen 1901 upphörde systemet med knektar och rotar, men de dåvarande knektarna kunde ju inte ges sparken utan vidare. En del av dem tog ständig tjänst vid regementena och andra nöjde sig med att göra det 30-dagarsmöte per år som föreskrivs, för att de skall få behålla soldattorp och naturaförmåner. Per Hornman i Tonnet nöjde sig med mötena, och i dag reser han hem till Tonnet efter att ha fullbordat sitt 57:e möte. Albin Sten har under många år haft ständig tjänst vid regementet, men sedan 1939 har även hans kontakter med krigarlivet inskränkt sig till 30-dagarsmötena.

Hornman och Sten är Värmlands sista aktiva knektar. En värmlandsknekt till gör sina möten varje år, men dem gör han numera i Sollefteå. Om det här mötet blir det sista eller ej vet de inte. Vid det här laget har dock de båda spänstiga soldaterna rätt att dra sig tillbaka och begära avsked. När hösten kommer längtar de emellertid efter att få den avkoppling, som tjänstgöringen på I 2-förråden utgör, och ger sig i väg till Karlstad. Tjänstgöringslönen på sex kronor per dag lockar också, då det blir ren förtjänst, eftersom kläder, mat och logi givetvis tillhandahålls dem likaväl som I 2-krigarna av senare årsklass. På kasernkompaniet har de båda knektarna sin hemvist de 30 dagarna, och de trivs bra med både arbetet i förråden, förläggningen och maten.

Tjänstepenningen på sex kronor per dag anser de är bra. Och jämför man med vad de hade, när de började sin soldatbana, så förstår man, att de inte anser sig ha någon anledning att klaga. På den tiden var dagpenningen nämligen sex öre. Den är alltså i dag hundra gånger så stor som för drygt 50-talet år sedan. De övriga förmånerna, soldattorp, fritt bränsle, fri "plogann", kött, fläsk o. s. v., är emellertid oförändrade, men nu är alla förmåner utom rätten till torpen förvandlade i pengar, som staten ser till att knektarna får.

Karbidlyktorna är välbekanta i krigarsammanhang, och i förrådet vid 12 sitter Värmlands två sista aktiva knektar, Albin Sten, Torsby (t. v.), och Per Hornman, Ekshärad, och ser till att lyktorna är i fullt trim.

MAGNUS ARMAN

NWT 1/12 1952

Förrre soldaten Magnus Arman, Takene, geant 1 juli 1957 och avtackas 31 oktober Mangskog, fyller den 12 december 85 år. ber 1960 efter 61 års tjänst (se sida 103). Han är så vitt vi vet den ende nu levande Han uppvaktas på sin 90-årsdag av en gestalten som Fröding besjungit i sin dikt, deputation från regementet. Sten avlider Det var dans bort i vägen. Arman var på 1974.

den tiden nyantagen soldat under Årnäs i Per Hornman är knekt vid Elfdaahls Brunskog, och det var naturligt att kompani. Han utnämns till vicekorpral av rekryten Pistol i frödingsdikten blev just överste Holmberg på sin 80-årsdag 1955. Magnus Arman. Både han och hans åttio-Hornman erhåller avsked från 1/1 1959 tvååriga hustru Maria kommer väl ihåg på grund av sjukdom och avlider samma Fröding, som mest gick för sig själv, och år.

stod och såg på dem som dansade. Deras Dessa tre knektar får härmed representerande hem är beläget endast något tera alla de andra trogna som tjänat hundratals meter från denna korsväg, där Värmlands regemente i den indelta armédomen roade sig på den tiden.

PER HORNMAN 80 ÅR

Prosten Krook i Ekshärad överlämnar en bok från Fädernas Kyrka. Längst till höger en bild av regementschefen, major Gunnar Karlsson och hemvärnschefen, folkskollärare Pettersson, Ekshärad.

KOMMENTAR

Albin Sten är furir vid Livkompaniet-Fryksdals kompani. Han utnämns till sergent 1912. Han var på 1974. Han utnämns till vicekorpral av rekryten Pistol i frödingsdikten blev just överste Holmberg på sin 80-årsdag 1955. Magnus Arman. Både han och hans åttio-Hornman erhåller avsked från 1/1 1959 tvååriga hustru Maria kommer väl ihåg på grund av sjukdom och avlider samma Fröding, som mest gick för sig själv, och år. Dessa tre knektar får härmed representerande hem är beläget endast något tera alla de andra trogna som tjänat hundratals meter från denna korsväg, där Värmlands regemente i den indelta armédomen roade sig på den tiden. Det är många som blivit lika gamla som Sten.

Den beskjutne handlade rådigt

KARLSKOGA, SOND. (NWT)

Värnpliktige Karl Erik Hedström från Lakene, Norra Råda, som i tisdags skadades mycket allvarligt i fötterna, benen och armarna samt i ögonen då han ofrivilligt råkat hamna i målområdet för ett helt batteri 7,5 cm:s skarpskjutande kanoner vid Villingsbergs artilleriskjutskola, ligger fortfarande kvar på Karlskoga lasarett.

Tydligen är det hela en rad olyckliga men och med denna anlade ett s. k. tryckomständigheter som spelat in, fortsätter förband kring den skadade armen, vilket major Nöring, I 3, sin berättelse om ut- också räddade honom från att förblöda. redningsarbetet.

Han försökte klara sig från området med inte kan anses ha någon som helst skuld motorn var sönderslagen. Inte heller till själva olyckan. Han hade handlat före-kunde han göra eldledningen uppmärksamt rådigt och kallblodigt. Hans kalla sam på sin belägenhet genom bilsignaler, hjärna har också med all säkerhet klarat då denna inte fungerade. När han förstod hans liv, påpekar majoren, som inte spar att han inte skulle kunna taga sig ur det på berömmet åt den värmländske krigaren. farliga området med bilen vältrade han Trots att Hedström blev svårt skadad av sig ur och kom åt hävstången till domsplittret då en granat kreverade bara enkraften. Med denna som krycka lyckades meter från bilen och så gott som gjorde slut han släpa sig hela 300 m från bilen, där på denna, behöll han fattningen. Ett man hittade honom senare.

tecken härpå är att Hedström med sin Landsfogde E. Sahlin har nu fått hand friska hand knöt av sig livrem- om utredningen.

Vi tog kontakt med Karl Erik Hedström för att få hans skildring av vad som sedan hände. Den följer här:

HAGFORS 5/2 1976

"Det var tisdagen 2/12.

Efter olyckan tog jag mej en sockerdricka. Annars hade jag lätt kunnat svimma. Det kanske var det som räddade mej.

Sedan kröp jag ut på höger sida av bilen och tog med höger hand av mej bältet och lindade det kring vänster arm som jag såg att jag skadat — det blödde ymnigt — och stödde den med hävarmen till domkraften. Sedan hoppade jag en bit, och kröp ca 200—300 m. Då kom en motorcykel med Kapten H Nilsson, som skickade motorcykeln tillbaka efter en bil. Man kom med en TGP och det var inget vidare att åka i för det var kallt och så slog oljeröken in. Det var dryga mil till Karlskoga.

När vi kom in på lasarettet klädde de av mej kläderna. Det gjorde mycket ont så jag sa att de skulle skära av mej kläderna, vilket de gjorde. Jag fick en spruta och somnade. Operationen varade i 4—5 timmar.

Dagen därpå när jag vaknade gnagde det i ögonen för de var fulla av glas. Det värkte dessutom i armen. Då talade jag med doktorn om min vänstra hand. Jag sade åt honom att om ej värken släpper så får vi väl ta bort handen men då svarade doktorn att det skulle vi ej göra. Tre dagar efter olyckan kom polisen till mej och hade förhör. De tyckte att jag var pigg för jag kunde svara väl på alla frågor som de ställde till mej för jag var ju vid full sans hela tiden. Det värsta av allt var när de plockade ut de största glasbitarna ur ögonen, för då höll jag på att svimma.

Tänk vad roligt det var efter ca två veckor när jag fick synen tillbaka och kunde se både doktorn och systrarna.

Den 20/12 kom de från I 2 i Karlstad och hämtade mej och flyttade mej till Karlstad. Sedan låg jag på lasarettet där till den 23/12 då jag fick åka hem på permission. På nyårsafton fick jag åka tillbaka dit.

Efter några dagar fick jag en klack på mitt gips, för jag hade svårt sargat hälen också, på det viset kunde jag börja vara uppe och gå. I mitten av januari fick jag åka till sjukstugan på I 2 och vara där en vecka. Sedan fick jag åka hem en vecka. Den 28 februari fick jag lämna sjukstugan och komma ned på kompaniet igen. Sedan fick jag börja hos massören på badhuset var och varannan dag och få massage. Sedan gick jag sjukskriven tills jag muckade."

Kungl.
Värmlands

regementes Kamratförening

håller ÅRSMÖTE och anordnar i samband därmed sedvanligt **höst-samkväm** fredagen den 17 oktober med samling kl. 18.45 i föreläsningssalen i kasern III.

Program:

Årsmötesförhandlingar kl. 19.00.

Enkel middag, pris 2: 50.

Föredrag med färgbilder av Major Rickard Nilsson, Gävle: Kejsarens soldater i svensk exercis. Erfarenheter från svensk militärutbildning i Etiopien.

Kaffe, samkväm, underhållning.

Kamratföreningens märke och bordsflagga komma att säljas. Nya medlemmar äro välkomna. Anmälan om deltagande före 15/10 till Fru Anna-Greta Nilsson, Kassaavd., eller Fanjunkare Edvinsson, Intavd. Tfn 154 80 nr 195 respektive 218.

ARBETSUTSKOTTET.

Från Kamratföreningens årsmöte 16/4 1953. Kamratföreningens kassör under många år Major Carl Kalser och hovjuvelerare Erik V. Anna Greta Nilsson och fanjunkare Cecil Ol-Johansson, i bakgrunden fanjunkare Ernfrid heden. Kamratföreningen bildades 1936.

Kulsprutebeväpnade soldater vaktade järnvägssabotörer i Edebäck VF 22/11

HAGFORS, fredag. (VF)

De verkliga "atomskrällarna" detonerade på pricken klockan 13.18 på fredagen och de närmast följande tio minuterna, då gamla järnvägslinjen strax väster om Lindåstjärn i närheten av Kroppheden i Edebäck sprängdes i luften med 350 kilo nitrolit och sprängdegsladdningar.

Ett mycket vidsträckt område var avspärrat av militär vid vägkorsningen Råda—Edebäck strax norr om Uddeholm, norr om Kroppheden samt på alla vägar till det för tillfället livsfarliga området stod kulsprutepestolbeväpnade soldater från I 2 som garanti för att "ingen hm hm släpptes över bron" och kom in i det högexplosiva området. "Kriget" om järnvägssträckan tog egentligen sin början redan på torsdageftermiddagen då fyra grupper, sammansatta till en pluton, från Hagfors, Norra Råda, Ekshärad och Norra Ny hemvärn gick till angrepp mot "fienden", vilken erövrade den viktiga kommunikationsleden. Efter midnatt hade hemvärnsgubbarnas sabotageverksamhet gjort järnvägssträckan oduglig för all trafik, vilket medförde en extra eloge till hemvärnets sabotörer och sprängexperter från militärområdets befälhavare general Salander, som följde hela övningen.

De högre topparna inom femte milo med general Salander, ställföreträdande milobefälhavaren överste Odenrick, överste Karl Lindqvist, överste Leuhusen, major Wistrand med flera följde på fredagen de verkliga sprängnings- och sabotagearbetena, som leddes av kapten Liljeberg. Vidare deltog befäl av snart sagt alla grader från de olika försvarsområdena inom femte milo. Den stora skrällen betraktades också av en hel del civila, bland annat direktör Kjell Åkerhielm, skogschefen S. E. Ekman, trafikchefen Hagberg, polischefen och civilförsvarschefen i Hagfors, landsfiskal Pihl och överingenjör Folke Nilsson med flera. För att vara på den säkra sidan för olycksrisker fick åskådarna klättra nära nog lodrätt upp på det höga Sjögrändsberget över en kilometer från sprängplatsen, varifrån man kunde iakttaga ett par hundratal meter höga och nästan lika omfångsrika moln av rök och jord, i vilka syllar och järnvägsbalkar virvlade runt, då smällarna utlöstes. Halva Lindåstjärn övertäcktes med jord och rälsstumpar efter detonationerna.

Fastigheterna i Tjärntorp, Kroppheden och i övrigt inom hela riskområdet hade måst utrymmas och hyresgäster och fastighetsägare hade uppmanats av de militära myndigheterna att spika lämmar för alla fönster, då man räknade med att lufttrycket från de kraftiga smällarna skulle blåsa ut varenda fönsterruta i de omkringliggande stugorna, av vilka den närmaste låg över 300 meter från detonationsplatsen. Några större skador vållades emellertid icke på vare sig civil eller annan egendom då noggranna försiktighetsåtgärder hade vidtagits.

Själva sprängområdet där järnvägsrälsen sparats på ett par hundra meter hade upplåtits av Uddeholmsbolaget till militärområdet i övningssyfte. Sprängtjänsten sköttes av en övningsgrupp från I 2 vars sprängtekniske ledare, kapten Liljeberg, inhämtat de senaste utländska rönen på det spräng- och sabotagetekniska området, vilka nu visades i praktiken. Sprängningarna lämnade inte något övrigt att önska i fråga om effektivitet och de femton kilos burkladdningar nitrolit som lagts ned två och två i tolvtums rör i järnvägsbanken åstadkom kratrar av enormt omfång och vållade total förstörelse. Sabotagesprängningar på en järnvägsvagn provades också och gav högsta tänkbara effektivitet. Kapten Liljebergs sabotörer gjorde sitt verk så grundligt att de spillror som återstod efter att de 350 kilona nitrolit och sprängdeg detonerat så att marken skakade som efter en våldsam jordbävning, skulle säkerligen ingen fiende försöka att reparera.

REGEMENTSAFTON MED REVY

Befäl, värnpliktiga och civilanställda var på torsdagskvällen samlade i gymnastiksalen på I 2, där man hade hjärtligt roligt åt en revy, som framfördes vid den traditionella regementsaftonen så här före jul. De värnpliktiga svarade själva för både musik och uppträdanden. Personalvårdsassistenten Donald Damström hade lyckats få ihop en utmärkt niomannaorkester, som skötte musiken, och i revyväggen ingick inte mindre än 24 man. Det var spex, sketcher, sång, akrobatik och mycket annat. Snärtiga nidvisor fattades inte heller, kulisserna hade man själva dekorerat och inträdet var fritt. Primusmotor för revyn var vpl Gunnar Asplund från Karlstad och ledare för musiken vpl Hasselgren från Munkfors.

VF 30/12

Lediga platser

Den nya vägen!

Armén söker

Instruktörsaspiranter

antages våren 1953 vid arméns samtliga truppförband.

Antagningskrav: att under 1952 ha avslutat eller under 1953 avsluta första värnpliktstjänstgöring och ha med goda vitsord genomgått lägst gruppchefs- (avdelningschefs-) utbildning inom vederbörligt truppslag.

Lönevillkor: lön och övriga förmåner enligt statens allmänna avlösningsreglemente, 8 lönegraden (f. n. 578 kr/mån å 3-ort).

Utbildning: ett-årig instruktörsutbildning.

Befordran: efter instruktörsutbildning till eo furir (10 lönegraden), efter 2 års anställning såsom furir till ordinarie furir och efter minst 6 års tjänstetid till överfurir (14 lönegraden).

Ansökan: göres hos vederbörande förbandschef före den 1 mars 1953.

Befälselever

Den som vill bli instruktörsaspirant våren 1954 kan förtidsinskrivas i början av 1953 och påbörja sin värnplikts-tjänstgöring våren samma år.

Förtidsinskrivning. För sådan inskrivning fordras att ha fyllt lägst 17 år och att vara lämplig för minst gruppchefsutbildning (motsvarande).

Lönevillkor: penningbidrag och övriga förmåner såsom värnpliktig.

Ansökan göres hos vederbörande förbandschef före den 1 februari 1953.

UPPLYSNINGAR
om instruktörsyrket lämnas i särskild broschyr. Den erhålles hos den offentliga arbetsförmedlingen och arméns truppförband eller genom insändande av namn- och adressuppgifter till postfack 412, Stockholm 1.

Namn

Adr.

Postadr. VF

FÖRSVARETS ANSTÄLLNINGSBYRÅ

NÅGRA VÄRLDSHÄNDELSE

Marskalk Stalin avlider 5 mars.

Dag Hammarskjöld väljs till FN:s generalsekreterare.

Upplopp i Östberlin nedslås av rysk militär.

Stillestånd i Korea 20/7.

Sovjet utför första vätebombsprovet.

Försvaret

Bredbergiska utredningen avseende befälsrekryteringen vid armén med endast en fast anställd befälskår rekryterad ur de värnpliktigas led framläggs.

Den nya underbefälsorganisationen genomförs vid regementet.

Instruktörsutbildning inleds.

Chef för instruktörsaspirantskolan blir löjtnant Gunnar Fagerström och för befälsskola I löjtnant Erik Lindeberg.

Den sista furirskolan under befäl av löjtnant Bertil Lunden slutar i juli.

Repetitionsövningar

20/3—30/4. Befälsövning 20/3—29/3.

XI. cskbat, 505. bevaknings-, 505. värn- och 512. kspkompanierna samt en bilplut inrycker till Karlstad och Trossnäs. 7/5—17/6. Befälsövning 7/5—16/5.

V. militärbefälsstaben i Karlstad. Stabskompanierna i Trossnäs.

Stabsövningar militärt-civilt

Gymnastiksalen är tagen i anspråk, liksom även vissa kasernutrymmen används, kvinnliga bilkårister pilar av och an på vägarna med högre och lägre stabsofficerare, och något hundratal armé- och flyglottor är i funktion. Karlstads-borna ger här och där uttryck åt en undran, vad det egentligen är som försiggår.

Svaret kan inte lämnas i alla delar, eftersom de övningar det är fråga om är belagda med högsta sekretess. Så mycket kan emellertid yppas som att det är en större stabsövning med ett inkallat repetitionsövningsförband som pågår under ledning av militärbefälhavaren general Salander. I övningsledningen ingår även representanter för civilbefälhavarens kansli, då det är av största vikt att samverkan också med de civila myndigheterna blir tillgodosedd i övningen. (*Ur NWT*)

30/8—10/10. Befälsövning 30/8—9/9.

Rök-, gas- och maskeringsplutoner i Karlstad.

Fältpolis-, pansarskydds- och specialkompanier i Trossnäs.

Trupptraktamente

Dagbefäl erhåller trupptraktamente — rego nr 740.

SOLDATEN I FÄLT

UR ARMÉNYTT

Beslut fattades 1950 att skriva en soldat-handbok för armén, som närmast skulle omfatta bestämmelser för den grundläggande soldatutbildningen. Det är denna bok, som nu utges under namnet Soldaten i fält (SoldF). SoldF är avsedd främst för enskild soldat. I stor utsträckning är emellertid bestämmelserna direkt tillämpliga även för gruppchef (motsvarande). Boken kan därför — kompletterad med den serie Minnesregler för gruppchefer, som utgivits eller avses utkomma — på samma gång tjäna som underbefälshandbok.

Den viktigaste avsikten med boken är att ge våra hundratusentals soldater och hemvärnsmän möjligheter att under 1. tjänstgöring, repetitionsövningar, frivillig utbildning och även hemma *själva* läsa och lära in de regler, som gäller för uppträdandet i fält, att engagera *deras intresse och vilja* och därmed effektivisera utbildningen. Härigenom och genom att enhetliga bestämmelser nu kommer för hela detta viktiga område får även instruktörerna ett säkert efterlängtat hjälpmedel i utbildningsarbetet.

SoldF kommer förmodligen att kompletteras med en SoldF Vinter.

Bestämmelserna i SoldF är till en del en sammanfattning och komplettering av tidigare föreskrifter. Hittills har dessa

varit spridda i ett flertal reglementen och instruktioner. Nu har de omprövas i samband med manuskriptarbetet, och resultatet har blivi en del viktiga ändringar. I stor utsträckning har emellertid föreskrifter saknats eller också har de haft så allmän karaktär, att en nyskrivning varit helt eller delvis nödvändig. I en del fall har omfattande försök måst företas innan bestämmelserna kunnat fastställas.

Vid redigeringen av innehållet har hänsyn tagits till att även den mindre läsvane skall kunna förstå och lära sig av innehållet. Språket måste därför vara enkelt och klart med framför allt korta meningar sammanförda i korta underavdelningar. Alla ovanliga ord och uttryck måste undvikas. Språket måste engagera och intressera läsaren. I de delar där det varit möjligt har texten dessutom dramatiserats, t ex i stridskapitlet.

För att självstudierna skall underlättas, har bakgrund och motiv till reglerna lämnats i största möjliga utsträckning. Stor vikt har fästs vid belysandet av de moraliska krav, som den moderna striden ställer på den enskilde.

Den mindre läsvane har i allmänhet svårt att dra ut det väsentliga och göra sammanfattningar. Därför har viktiga föreskrifter sammanställts i korta minnesregler.

Närstrid

Kapten Allan Mann leder närstridsutbildning med allt kompanibefäl 16/11—21/11.

SM

för draghundar arrangeras 8/3.

Fritidsverksamhet

Regementets frivilliga studieverksamhet startar 5 oktober och pågår till jul.

Ledare är personalvårdsassistent Donald Damström.

Ämnen och antal deltagare:

Matematik 12, engelska 26, bokföreläsning 22, radioteknik 12, maskinskrivning 40, motorlära 36, harmonilära 14, bokbinderi 10, jaktvård 21, hovslageri 26, snickeri 12, foto 18, målning och teckning 11.

OM KRIGET KOMMER

Broschyren utdelas i februari.

Högtidlighet

Mottagning av nyutnämnda officerare och underofficerare — "Befälserinran" — inför samlade befälskåren har premiär. Nu mottas fänrikerna Eriksson och Zetterberg, sergeanterna Hultin och Persson samt musiksergeanterna Gerhamn och Björklund.

Konstförening bildas

Privatskrädderi

Martin Avenfors avlider. Privatskrädderiet vid regementet avvecklas.

Uniform m/52

Regeringen beslutar att stödja textilindustrin genom att beställa en ny permissionsuniform för såväl befäl som värnpliktiga. Uniform m/52 kommer till. Grå rock och grågröna byxor.

Levereras till regementet 1 juli.

Med värmlänningar hos H. M. Kongens Garde

UTDRAG UR EN ARTIKEL I VÄRMLANDS REGEMENTES KAMRATFÖRENINGIS TIDNING "VÄRMLANDSÖRNEN" AV MAJOR IVAR SCHEFFER

Vårt regemente inledde våren 1950 ett givande idrottsutbyte med de norska kamraterna vid H. M. Kongens Garde vid Husebylägret 7 km norr om Oslo.

Det må inte förtänkas oss, att vi hyste vissa tvivel på vår egen förmåga att hävda oss, då chefen för gardet inbjöd till "militärsrt patrtljelöp" den 8 febr. samt "militaert langrenn med skyting" den 11 febr. Vid det laget hade vi haft en veckas skidföre i förläggningssorten.

För patrtluppen gäller: Banan är 25 km. Patrtlullen består av en off, en stf (ej off) samt två manskap. Patrtlufföraren bär pistol och kikare. För de övriga är den burna, sammanlagda vikten 30 kg.

Skjutningen utföres med gevär på c:a 150 m mot självmarkerande figur. Patrtlufföraren deltagar ej i skjutningen. De övriga skjuta tre skott var. Varje skytt ger sin patrtlull ett avdrag med 3 min för träff i 1. skottet, 2 min för träff i 2. skottet och 1 min för träff i 3. skottet.

Tävlingen, som var öppen för alla försvarsgrenarna och hemvärnet (27 resp 11 patrtluller fullföljde), har sedan 1948 arrangerats av H M Kongens Garde.

Tävlingsdagen var det -22° , något ovan för de våra. Vi ställde upp med två patrtluller: nr 1 med löjtnant Lindgren och nr 2 med löjtnant Sjölander som patrtlufförare. Båda patrtlullerna hade höga startnummer, vilket underlättade kontrollen av de svåraste motståndarna. Banan kan ur svensk synpunkt betraktas som mer än medelsvår och var typisk "norsk". De våra förberedelser voro grundliga. Ett anfall skulle inte kunna planläggas med större omsorg. För loppets "taktiska" uppläggning svarade vår internationellt beprövade Wilhelm Hjukström. Dagen före skedde kontroll av inskjutningen och "uppmjukning" med terrängstudium. Våra pojkar verkade minst sagt förtroendeingivande. Men vad gick våra konkurrenser för? Därom svävade vi i pinsam ovisshet.

Wilhelm Hjukström i fälttävlingstagen.

Hur artade sig nu loppet? Det började med en praktiskt taget oavbruten stigning 15 km till matkontrollen. De våra kondition höll trots hårddragning av de för dagen ovanligt ettriga Gunnar Olsson (Åmofors) i "ettan" och Rune Adolfsson (Bastuknappen) i "tvåan". Det smakade gott när den ena norska patrtlullen efter den andra hämtades upp. Förtrollningen — överskattningen av motståndaren — bröts i god tid före matkontrollen. Ja, sen var det inget annat att göra än att friska på för glatta livet.

6 km från mål, där Värmlandsörnens utsände posterade susade vår egen "tvåa" förbi på samma tid som den snabbaste norska patrtlullen. "Ettan" som startat bland de sista kom strax därefter och ledde med 4 min! Det artade sig! Men säg mig den lycka, som varar beständigt! Skjutningen blev en "skuffelse". Men konditionen höll för löjtnant Lindgrens

pojkar den återstående halvmilen och segern bärgades med 25 sek. Det var första gången en svensk militärpatrtlull segrat på norsk mark! Löjtnant Sjölanders patrtlull med sergeant Kjell Andersson, vpl vicekorpralen John Elleberg, Gräsmark och vpl Rune Adolfsson, Bastuknappen kan vara mycket nöjda med sin 4. placering.

Den norske "Sportsmanden" ger i sina kommentarer ett betyg som duger: "Värmlandslaget mönstret prima kårer, som kunne sin skidteknikk og stilte også et 2. lag som besatte en högst hederlig 4. plass på fin tid".

Det var sannerligen en upplevelse att se våra egna rekryter av årgång 1953 slåss för segern! En från och frisk kampanda präglade dessa utvalda pojkar över vilka vi värmlandssoldater av olika årsklasser ha all anledning känna stolthet.

Patrtlulcheferna Per Sjölander och Olle Lindgren.

Regementets segerpatrtlull med från vänster Gunnar Olsson, Sten Kola-Olsson, Olle Beckéus och patrtlulchef Lindgren.

Värmlänningen prima soldat

NWT 2/4

Från vår stockholmsredaktion.

Värmlänningarna, och särskilt de militära, kan sträcka på sig. Det betyg de får av överste Leuhusen, som nu efter ett och ett halvt år lämnat posten som I 2:s regementschef, innehåller bara superlativ-ver.

— Uppriktigt sagt tycker jag det är tråkigt att lämna Värmland och regementet, säger översten. Det var en trevlig tid. Befälskårerna vid regementet står på en mycket hög nivå och värmlänningen som soldat är prima.

När jag kom till regementet sades det att värmlänningen är en vek och dålig soldat. Jag har fått en helt annan uppfattning: han är både pålitlig, duktig och inte minst uthållig och samarbetet med civila myndigheter, befolkning och markägare har åtminstone ur min synpunkt sett varit på uteslutande gott, säger överste Leuhusen, som nu tjänstgör på arméstaben i Stockholm som chef för utbildningssektionen och har hand om planläggningen av arméns utbildning.

— Det är kanske roligare att vara regementschef, tycker översten, men jag för säkrar att jag i min nya tjänst har kolossal stor nytta av mina erfarenheter från bl. a. 12. Jag har visserligen varit rätt mycket på trupp, men sista tiden blev det mest skjutskola för min del. Just därför är det värdefullt att se hur man omsätter lärdomarna i praktiken.

KOMMENTAR

Överste Regner Leuhusens regementschefsperiod karakteriseras av intensiv övnings- och utbildningsverksamhet.

Han är initiativtagare till Hammarö-skjutningarna, bostadsrättsföreningen "Deitnos" och skjutfältet i Örnäs.

I "Värmlandsörnen" lämnar han sitt "testamente". Ett utdrag ur denna artikel här bredvid visar hans stora innesse för truppföring och trupputbildning.

Synpunkter på den militära utbildningen

Då jag nu snart frånträder chefskapet över Kungl Värmlands regemente, är det för mig en kär plikt att i kamratföreningens tidning få delgiva några erfarenheter från min tjänstgöring som regementschef. För mig faller det sig då naturligt att hämta dessa erfarenheter från det område av en regementschefs stora verksamhetsfält, som alltid legat mig närmast hjärtat, nämligen utbildningsarbetet.

Ett och ett halvt år som regementschef är en mycket kort tid. Jag kan därför icke påstå, att mina synpunkter här nedan endast härröra från denna period. De härstamma även från tidigare tjänsteår, vilket värmlänningen och dalslänningen bör hålla i minnet, när jag kritiserar vissa förhållanden.

Omväxling kontra drill

Orden drill och exercis har ju en dålig klang i mångas öron.

Man frågar sig emellertid: Kan drillen avskaffas? Jag tänker då icke främst på drillen på kaserngården utan på *drillen i stridsteknik*. På den frågan vill jag för min del svara ett bestämt nej. För att nöta in eldstridsdetaljer, stormning, skogsstrid, minering, posts uppträdande osv, måste vi tillgripa drill. I strid, särskild vid elddopet, måste nämligen såväl befäl som soldater främst bygga på rutinen, på det automatiska handlandet. Dånet från granater, kulor som viner, skriken från de sårade, anblicken av döende kamrater, allt detta gör ett förlamande intryck på varje människa. Även den modigaste känner dödsfruktan, om han också inte visar det. Att överhuvud taget få en order att tränga igenom är svårt. Här måste de indrillade förfaringsätten vid försvar, vid stormning osv tillgripas. Här kan man tala om behovet av "stridsexercis", som ersätter den gamla exercis I och som är absolut nödvändig. Vi behöver ha vad engelsmännen kallar "battle drill" — standardförfaranden och standardövningar.

En sak måste emellertid varje instruktör komma ihåg, och det är, att innan man drillar, måste truppen förstå, vad saken gäller och helst även få svar på frågan, varför man skall göra så och så. Visa, instruera, öva! lyder den gamla regeln. Jag tror nog det inte skulle skada om litet mer arbete nedlades just på att visa och förklara. Börja gärna att "drilla" på svarta tavlan.

Standardövningar

Man skulle nog kunna säga, att det föreligger en tendens hos vårt utbildningsbefäl att överdriva kravet på omväxling. Hellre än att göra om en övning gång på gång, tills varje man kan allt utantill, ordnar man nya övningar och avstår från drillen. Emellertid är det så, att själva striden vid de lägre förbanden — grupp, pluton och kompani — är ganska likartad, även om det ur en högre chefs synpunkt kan röra sig om anfall mot väg- och knutpunktsförsvar, anfall mot lufttrupp eller vad det nu är. För gruppen och plutonen blir det avgörande momentet, dvs stormningen och närstriden, ändå alltid ett anfall rakt fram, och ett sådant anfall kan inte äga rum på mer än ett par olika sätt beroende på, om fienden har hunnit ordna mineringar och hinder eller inte.

Mitt recept för utbildning i t ex anfallsstrid är därför följande. 1. Drilla först in ett par grundläggande metoder på stormningsbana. Öva varje förfarings sätt först i grupp, sedan i pluton och sedan i kompani. Gör om övningen inte två gånger utan tio gånger. Lägga härvid in olika överraskningsmoment så att truppen blir van att möta olika situationer. Se till att truppen handlar rent automatiskt, att den kastar handgranater på rätt sätt, att den skjuter rätt och träffar, att den håller reda på sidokamraterna, att kulsprutorna öppnar eld i rätt ögonblick och mot rätt mål osv. 2. Ordna därefter tillämpningsövningar i anfall i olika terräng och olika lägen. Under dessa får inte bara truppen tillämpa de indrillade förfaringsätten, utan befälet får också övning. -----

Dessa erfarenheter äro hämtade från mina intryck av såväl rekrytomgångar som repetitionsförband.

Som avslutning ber jag få uttala mitt uppriktiga tack till all personal vid regementet och till dem, som stödjade deras arbete, för den stora nit och det stora intresse som nedlagts på vår viktiga uppgift att fostra och utbilda svenska män för det hårdaste av alla yrken — soldatens. Må framtiden förbli lyckosam för regementet och dess kamratförening och låt oss hysa tilltro till vår egen förmåga att kunna hävda vår frihet, om den skulle hotas.

Gott kamratskap, ömsesidigt förtroende nye regementschefens förhoppningar

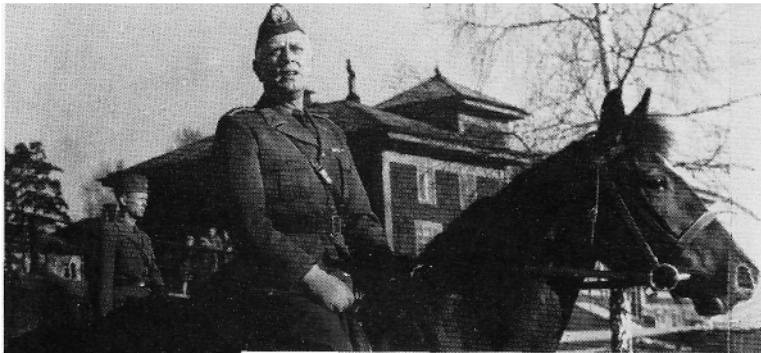
NWT 2/4

Överste Sven Holmberg övertog högsta befälet på Värmlands regemente tidigt på onsdagsmorgonen. — Det är mig en stor heder och ära att i dag som chef få återkomma till det regemente, varifrån jag utgått, sade han bl. a. i sitt hälsningstal. Inneliggande styrka stod uppställd på kaserngården med musikkår och fanvakt, när överste Holmberg på sin häst tog emot regementet.

För regementet är överste Holmbergs tillträde som chef något av en historisk händelse. Inte sedan 1600-talet har det hänt att en man, som börjat sin bana på regementet, återkommit som dess chef.

Överste Holmberg framförde sin önskan om att det goda samarbete, som varit rådande, alltfört skall bestå, och att den dagliga samvaron skall förgyllas med ett och annat skämtsamt ord ibland, en sak som alla värmlänningar säkert kommer att uppskatta.

— Jag väntar, att alla genom intensiva och planmässiga övningar bidrager till, att de vid regementet utbildade förbandens effektivitet och slagkraft skall bli den högsta möjliga. Jag hoppas också, att ett gott kamratskap och ett ömsesidigt förtroende skall känneteckna tjänsten på regementet.

Sven Holmberg talar.
Stabschef är kapten
Sten Göthe.

VILLINGSBERG

"Övningsbataljonen förläggs tiden - - - till Villingsberg" är en ofta återkommande punkt på 1950-talets regementsorder. Villingsbergscylandet börjar redan på slutet av 40-talet, men har sin kulmen under de första åren av 50-talet. Namn som Ymningshyttan och Guntjugan låter som oren musik i "50-talisternas" öron.

Melodi: Povel Ramels "Titta de snöar". Så småningom så kom vi fram till Guntjugans hotell i höstlig regnblöt kväll då blev man nästan säll

Och tälten slogs med fart och kläm av killar utav stål med ett och annat vrål från djupa vattenhål osv

Ordergivning i "Guntjugans hotell"! Från vänster sergent Erik Berntsson, löjtnant Lars Magnus Skoglund, sergent John Paulin, fänrik Karl-Erik Jakobsson och vpl trosschef. I karbidlyktans sken noteras kompanichefens order.

På bilden ses regissören Degerman hjälpa fänrik Åke Söderblom vid bärandet av en låda. Egon Larsson och Esse Björkman ser på.

I dag uppträder truppen på I 2, i morgon på Trossnäs för att sedan på onsdagen roa mannarna på regementet i Kristinehamn. V F 20/4

FÖRSTRÖELSE- MILITÄRERNA HAR KOMMIT

Åke Söderblom var sig precis lik trots den krigiska munderingen, när han på söndagskvällen steg av stockholmståget på Karlstads central.

Guds fria natur är precis ingen dålig scen, säger Åke Söderblom, som tycker det är skönt att vara i Karlstad som är hans faders och moders hemstad.

Fänrik Söderblom är chef för två patrullregissörer, nämligen Egon Larsson och Esse Björkman, artisterna Andrew Walter, Charles Redland och ficktjuvarnas konung Svedoni med dopnamnet Svedfort. Truppen består dessutom av en fältbibliotekarie fänrik Erik Degerman och fältbiomaskinisterna Grip och Berdahl.

Platsbefälhavarorder

17/6 1953

(Här i utdrag)

Hans Maj:t Konungen mottager 29/6 kl 1410 militärbefälsstaben, fostaben, 12, A 9, hemvärnsförband och frivilliga försvarsorganisationer Fö 52 på Norra fältet vid I 2 (V. milo avd III a, 4/6 1953 nr 906).

1. Truppmottagningen

Milbef- och fostaben jämte övertalig personal vid I 2 och A 9 organiseras på en avdelning.

Förbanden och de frivilliga försvarsorganisationerna äro, formerade till parad med blottade fanor (blottat standar), uppställda på Norra fältet kl 1355 på sätt framgår av bifogad skiss.

I 2 och A 9 äro härvid organiserade med 3 m luckor mellan komp (batt) och 5 m lucka mellan div; inom komp (batt) arm-bågsluckor; batch (divch) med adj 10 m mitt framför resp båt (div); kompch (battch) med adj 5 m mitt framför resp komp; plutch (motsv) 1,25 m framför resp vänster tåtkarl, övrigt befäl i eller i kön av resp kolonner; komp (batt) kolonner utjämnade i kön. I övrigt enligt vederbörande chefs (motsv) bestämmande med iakttagande av att på skisserna angiven bredd uttages. Av fanor medföres en av 12, sex av Fö 52 samt ett standar vid A 9. Endast I 2 och A 9 organisera fanvakt (standarvakt), uppställning 15 m mitt framför resp reg. Fanförarna vid hemvärnsförband och organisationerna taga plats till höger om vederbörande förbands- resp kontingentchef.

Milbef mottager förbanden (avlämning från vänster) kl 1405.

Såsom förare av H M Konungens personliga kommandotecken beordras kapten Waern I 2. Anmälan för H M Konungens stabschef vid H M Konungens ankomst till uppställningsplatsen.

Klädsel: fältdräkt med hjälm.

Såsom vägvisarofficerare, då H M Konungen passerar fronten, beordras kapten Sewerin och löjtnant Melcher I 2. Klädsel: fältdräkt med hjälm.

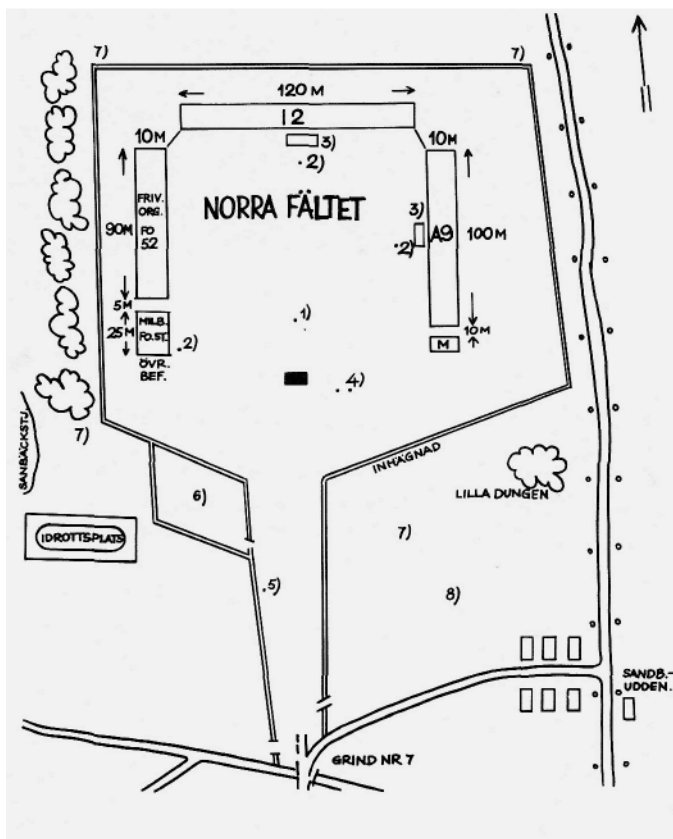
Åskådareplatser anordnas på plats enligt skissen.

2. Vaktjänstgöring.

Såsom H M Konungens vakthavande kapten beordras kapten Stawreberg I 2. Anmälan för H M Konungens stabschef vid H M Konungens ankomst till uppställningsplatsen.

Klädsel: daglig dräkt med svarta ridstövlar och dagbricka.

Dubbelpost vid H M Konungens kvarter utsattes ur 12 vid Residenset 28/6 kl 1900 — 29/6 kl 2300. Vaktstyrkan består av chef (löjtnant Embro I 2) och sex man ur plutchskolan 12. Vapenutrustning utgöres av pistol för chefen och kulsprutepistol för manskapet.

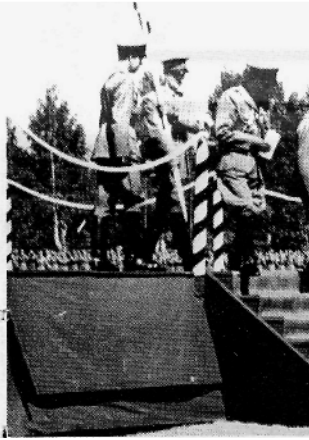
TECKENFÖRKLARING

1. Militärbefälhavaren	5. Pressbilar
2. Regementschefer (motsv)	6—7.
Åskådareplatser	
3. Fanvakt (standarvakt)	8. Parkeringsplats
4. Vägvisarofficerare	

En episod värd att bevara. Sven Holmberg bugar så djupt för kungen att hjälmen faller av. "Du har god beredskap Sven", säger kungen och hälsar på regementschef med blottat huvud. Snart är hjälmen på. Kungen vänder sig om för att hälsa på övrig uppvakning.

Kungen hälsar Frivilligorganisationerna åtföljd av generallöjtnant Hugo Cederschiöld, militärbefälhavaren Sven Salander, föraren av konungens kommandotecken, kaptenen vid 12 Jonas Wcern. I andra raden kungens adjutant överstelöjtnant Carl Oscar Rangnitt, milöstabschefen, överstelöjtnant Sten Langéen och vakthavande kapten hos konungen — I 2-kaptenen Åke Stawreberg.

Kungen med stab länspektera och häls.

Fanvakten
1. fanförares löjtnant Gunnar Fagerström
2. fanförares sergeant Kjell Malmberg

Några ur FO-staben: frivilligassistent Ebba Strömberg, kaptenerna Olle Håkansson, Folke Broberg och Sven Lövstrand.

Driftvärnsplutonen vid 12 Elof Allström, Carl Sandelin, Bertil Lundbäck, John Boström. Andra raden Gustaf Eriksson, Paul Moberg, Erik Andersson. Mellan Eriksson och Moberg skymtar Magne Larsson. Längst till höger står Anders Rudby.

NÅGRA VÄRLDSHÄNDELSE

USA:s vedergällningsstrategi presenteras. Berlinkonferens avhålls mellan "De fyra stora".

USA spränger vätebomb vid Bikini.

1/5 kapitulerar den franska bergsfästningen Dien Bien Puh i Indokina. Området norr om 17. breddgraden överlämnas till Vietnamh.

Sydostasienpakten — SEATO — bildas.

Nasser tar makten i Egypten.

Atomvapen

Planläggning för användande av atomvapen vid försvaret av Västeuropa påbörjas.

"Provisoriska anvisningar för arméstridskrafternas uppträdande och strid med hänsyn till atomvapen" — Prov Anv, Atom — och "Soldaten i fält, Uppträdande med hänsyn till atomvapen" — SoldF Atom — tilldelas regementet i augusti och blir föremål för befälsutbildning.

Förvaltningsreglemente

Allmänt försvarsförvaltningsreglemente träder i kraft 1/9.

Fälttävlan

Svenska mästerskapen i fälttävlan till fots arrangeras 22/8. Överledare: Major Ivar Scheffer. Tävlingsledare: Löjtnant Erik Karlsson. Bitr tävlingsledare: Fanjunkare Arne Bornehag och överfurir Harry Nilsson.

Edaskans

Nyrestaurerade Eda skans invigs 18/9 av landshövding Axel Westling, som också avtäckar minnesstenen. Domprost Gert Borgenstierna håller korum. Efter korum samlas de närvarande — militärer, hemvärn, lottor och civila — vid minnesstenen, där initiativtagaren till och eldsjälens i restaureringsarbetet Gösta Schotte talar. Överstelöjtnant Börje Furtenbach redogör därefter på ett intressant sätt för skansens historia.

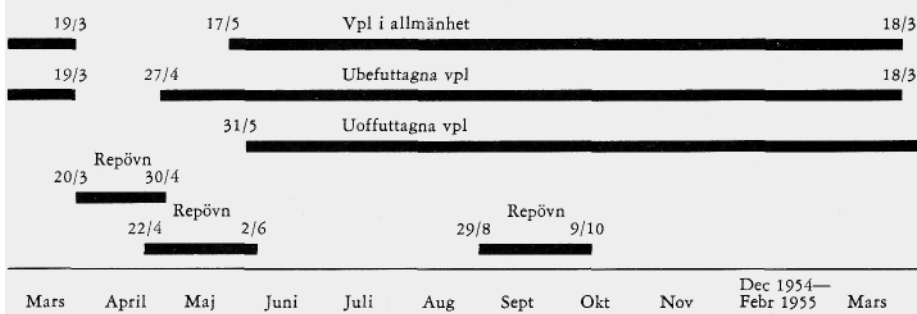
12 officer till Korea

Kapten Bertil Calais ställs till FN:s förfogande för tjänstgöring vid övervakningskommissionen i Korea 19/7 1954 — 18/1 1955.

Hjälmkam

Hjälmkam för markerande av fientlig styrka finns att tillgå vid CUF (Centrala utrustningsförrådet).

Åldersklass och repövningar vid regementet 1954—55

"Försök avseende möjligheten att lätta på den nuvarande burna fältutrustningen (fortsatta försök) genomföres med inbyggande åldersklass samt höstens rep-övning. Försöken igångsätts 1/8 och avslutas 1/4 1955 samt omfatta alla underavdelningar. Försöken skola klar-

lägga 'stridspackningens' (buren personlig utrustning) samt 'trosspackningens' (på fordon medförd personlig utrustning) sammansättning och ordnande samt medförande under strid såväl sommar- som vintertid." Rego 30/7 1954 nr 850.

Befälsfrågan och fredsorganisationen

Chefen för armén bemöter den bredbergska utredningen med eget förslag i befälsfrågan. Samtidigt drar han upp riktlinjer för arméns fredsorganisation.

Fredsorganisationen skall vara liten, enkel och billig.

Nuvarande värnpliktsutbildning — första tjänstgöring och repetitionsövningar — bibehålls.

Värnpliktskontingenten beräknas efter den reducerade krigsorganisationens minimibehov.

Utbildningsorganisationen koncentreras så, att utbildningsenheterna får den ur utbildningssynpunkt lämpligaste storleken och ges därmed ökad effekt för minskade kostnader.

Mobiliseringsorganisationen fördelas mellan förband och försvarsområdesstaber. Härigenom erhålls den i förhållande till kostnaderna största mobiliseringssäkerheten.

Beträffande fast anställd personal uppbyggs officerskadern enligt krigsorganisationens minimibehov och underofficers- och underbefälskadern enligt utbildningsorganisationens minimikrav i överensstämmelse med arméchefens förslag till befälsordning.

Antalet reservofficerare beräknas bli i huvudsak oförändrat. Reservstaten kan minskas.

Fältveterinärkåren minskas.

Civil personal bibehålls till i huvudsak oförändrat antal. En del ersätts dock med äldre underbefäl och värnpliktiga.

Arméns hästar minskas från 1920 till 675.

Hundväsendet omorganiseras att endast omfatta utbildning av minhundar.

Dråpslag mot Värmlands musikliv regementets musikkår dras in

En eventuell indragning av musikkåren vid Värmlands regemente skulle innebära ett fördömande dråpslag mot hela det värmländska musiklivet, hävdas det med skärpa av **miicpnc män inom länpft***. (NWT ?/2 1Q54)

Rektor *Valdemar Dahlgren*, som vet mer om det värmländska musiklivet än någon annan, kan inte finna minsta orsak till en indragning. Detta att ha tillgång till regementets musikkår är av ofantlig betydelse för orkesterverksamheten inte bara i Karlstad utan även i hela länet. Förr i tiden var det ju så att regementsmusikerna bodde på olika platser ute i länet och var inne vid regementet endast under kortare perioder på året. Ofta var det då så att de i sina respektive hemsocknar satte i gång med små musikskolor och spelade en mycket stor roll i bygdens musikliv. Så var det på ett flertal platser i Värmland. Under andra förhållanden har regementsmusikerna nu en motsvarande uppgift.

Under beredskapsåren betraktades Värmland som en synnerligen strategisk punkt ur försvarshänseende. Jag skulle vilja säga, framhåller rektor Dahlgren, att Värmland har en minst lika strategisk betydelse rent musikaliskt sett. Omkring

Folkliga musikskolan på Ingesund har nämligen musikcirkelverksamheten vuxit ut särskilt starkt och det kan påpekas att den organiserade musikcirkelverksamheten fick sin egentliga början här i länet. För att kunna fullfölja och ytterligare utvidga denna verksamhet behövs helt enkelt regementsmusiken hjälp.

Rektor *Nils Wallin*, nuvarande rektor vid Ingesunds Folkliga musikskola, framhåller att 1947 års musikutredning ville dra in regementsmusiken helt och hållet.

Regementsmusikerna svarar praktiskt taget för den enda blåstradition vi har här i Sverige. Utan den skulle vi strängt taget inte kunna ha en enda amatörorkester i hela landet. Tittar vi på de stora symfoniorkestrarna så har ju nästan alla deras blåsare en gång börjat som militär-musiker. Försvinner således militärkåren är det stor fara för blåsmusiken, ja för landets orkestermusik över huvud taget.

KOMMENTAR

1947 års musikutrednings betänkande framläggs 1951, men röner ett negativt mottagande. Slutbetänkandet 1954 "Musikliv i Sverige" innehåller en allmänt formulerad anvisning om att militärmusikens uppgifter i försvarets tjänst skall kunna fyllas av "ett mindre antal välutrustade, större representationskårer". Samtidigt betonas att problemet är att anse som en försvarets inre angelägenhet.

ÖB framlägger i november 1954 förslag, men försvarsministern förklarar sig icke kunna föreslå en organisation enligt framlagda alternativ.

1955 års militärmusikutredning tillsätts. För genomförandet inrättas "Organisationsnämnden för militärmusiken" (OFM) med byrådirektör *U Rosenblad*, krigsrådet *G Hallin* och musikdirektör *G Johansson* som ledamöter. Musikinspektör *Ille Gustafsson* verkar som expert med stor energi för att höja musikkårens standard både musikaliskt och socialt. Nämnden besöker bland annat 12 föröverläggningar.

1/4 1957 upphör Kungl Värmlands regementes musikkår och tillkommer "Arméns musikkår i Karlstad". Normalbesättning är flöjt, essklarinet, oboe, fyra klarinetter, altsaxofon, tenorsaxofon, två fagotter, två valthorn, två pistonger, två trumpeteter, två tromboner, eufonium, blåsbas, kontrabas, solotrumma och basdrumma.

Första kursen i stråkinstrumentutbildning för militärmusiker inom armén förläggs till regementet 15 oktober 1957—i början av maj 1958. Liknande kurser genomförs t o m 1961 med musikdirektör *Bertil Bergdahl* som kurschef och lärare. Därefter övertar musikdirektören av 1. graden *Bertil Ullbrandt* ledningen.

Namnändring görs 1967 till "Militärmusikkåren i Karlstad". Musikaspirant-skola förläggs till regementet.

Efter omfattande utredningar ombildas militärmusikkåren 1971 till regionmusikavdelningar — se sida 163.

Gustaf Adolf Öfverberg, regementstrumslagare
regementstrumslagare
—1951. Bilden tagen i Kopparn 1941 av

Sigurd Johansson,

Gunnar Carlén, regementstrumslagare 1959—71, vid traditionsenlig uppvahtning för regementschefen I maj. Bakom honom Kenneth Rodrick, Per Björklund, Lennart Eliinge och Karl Göran Eklund.

Bertil Ullbrandt övar 1961. Bortre raden Gunnar Carlén, Lennart Ellinge, Dick Jönsson, Rolf Rönnqvist och Leif Söderlind. Främre raden Jon Welin, Kjell Karlsson, Eric Gustafsson, Sven Bergström, Sten Eriksson, Bertil Ramberg och Lars Erik Lindahl.

Regementets dag i Sunne

UTDRAG UR ARTIKEL I FRYKSDALSBYGDEN TISDAGEN 7/9

Värmlands Regemente invaderade under helgen Sunne och firade därstädes Regementets dag under stor publiktillslutning från skilda håll av Fryksdalen. Det var första gången som en dylik dag firades utanför städernas rad. Men så har kontakten mellan regementet och fryksdalen också varit god av tradition. Under den tid regementet var indelt regemente utgjordes livkompaniets rekryteringsområde av Fryksdals härad och huvudparten av fryksdalsungdomen får fortfarande sin militärutbildning vid Värmlands regemente.

Redan i onsdags började besöket sätta sina spår i Fryksdalen. Då anlände näm-likn kaptan Månsson med sina befälsskolor på 7: e och del av 8: e komp. för att ordna programmets upptakt — den stora stridsskjutningen vid Annefors. På fredagen anlände truppen i övrigt. Det var årets rekryter jämte befäl och instruktörer som anlände — tillsammans cirka 800 man.

Stormning över vattendrag inför 1.200

Lördagen dominerades av den stora stridsövningen vid Annefors.

Läget för stormningen över vattnet var att fienden luftlandsatts i Sunne men drivits på flykten, förföljts till Ransjön där den satt sig fast i motståndsnästen. Motståndet var särskilt starkt vid landsvägen och därför företogs denna överskeppning. Den vikande fienden utsattes för attacker av en division "flygande tunnor" och de raketer som fälldes markerade reaflygets stora effektivitet. På ett av reoplanen befann sig sunnegrabben, kaptan Söderberg. Efter flygattacken kom artilleriets stormeld, därefter kulspruteskurar under tiden som båtarna sattes i och startade överskeppningen. En realistisk övning som publiken här fick bevittna.

Korum vid Kolsnäs

Kl. 13 samlades man söder om Kolsnäs-allén till en högtidlighet. Där hade kompanierna ställt upp och där återfanns också musikkåren på norra delen av området och på den södra hemvärnet och lottorna.

Köpingsfullmäktiges ordf., kamrer Harald Hemmingsson, hälsade krigarna välkomna till orten.

Efter överstens tal hölls korum med regementspastor Filip Strandlund som officiant. Högtidligheten avslutades med regementsmarschen och förbimarsch för regementschefen. Efteråt vidtog gymnastikuppvisning med kaptan Gunnar Karlsson som ledare. Ett 100-tal käcka pojkar utförde ett både krävande och roligt program, som mottogs med stormande applåder.

KOMMENTAR

Kaptan Allan Månsson blir sedermera stabschef vid V. militärbefälsstaben och chef för 114 och 1141 Fö 49.

UTDRAG UR REGEMENTSORDER

I. och II. båt förläggs för övningar i trakten av Sunne 3/9—10/9, delar från 1/9. Regementets Dag firas i Sunne 4/9—5/9. Ledning: Major Djurberg, kaptenerna Lundgren, Borg, Månsson, Trapp, Nilsson och Karlsson (res), musikdirektör Bergdahl, löjtnant Bergqvist, personalvårdsassistent Damström, fanjunkarna Edvinsson, Gidrup, Bornehag och Holm samt överfurir Andersson.

Fanvakt

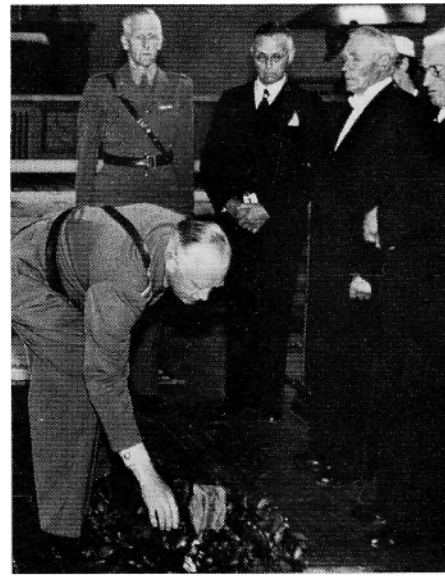
1. fanförare löjtnant Rolff
2. fanförare sergeant Karlsson

FÖRBIMARSCH

Greta och Svante Pählson — 75 år.

MINNESHÖGTID

I samband med högmässan i Sunne kyrka hedrades minnet av regementets tionde chef, framtidne generalmajoren Jonas Gyllenspetz, som ligger begravd i Sunne kyrka. Generalmajor Gyllenspetz tillhörde under hela sin tjänstetid Närke-Värmlands regemente, som var föregångare till nuvarande Värmlands regemente, och var därstädes chef för ett kompani fryksdalingar år 1654—1657. Han var regementets chef 1669—1677.

Bakom regementschefen står major Ivar Scheffer och pensionsavgångne kaptenen Reinhold Alstermark.

ROTTNEROS

Rottneros, Selma Lagerlöfs "Ekeby" i "Gösta Berlings saga", på västra stranden av Fryken några kilometer söder om Sunne är inte endast en turistattraktion med vacker trädgård och "Kavaljersflygel" från 1784. Rottneros, grundat av brukspatron H E Montgomery 1886, är kraftverk, jord- och skogsbruk, tidigare även framställare av stångjärn och med mekanisk industri.

Nu finns det återigen en "majorska", Greta, maka till ägaren f d majoren i I 20 reserv Svante Pählson.

Familjen visar vid upprepade tillfällen en enastående gästfrihet mot regementets personal och stöder också i övrigt regementet.

VÄRLDSLÄGET

Bulganin tar makten i Sovjet skuggad av Chrusjtjev.

Västtyskland blir en suverän stat och upptas i Atlantpakten — NATO.

Warszavapakten bildas i maj.

Vid konferenser på toppnivå nås inga överenskommelser. Den internationella förtroendekrisen består, den strama blockbildningen, rustningarna och baspolitiken likaså. Men samtidigt är det för parterna av vitalt intresse att maktkampen kan föras med andra medel än atomkrigets.

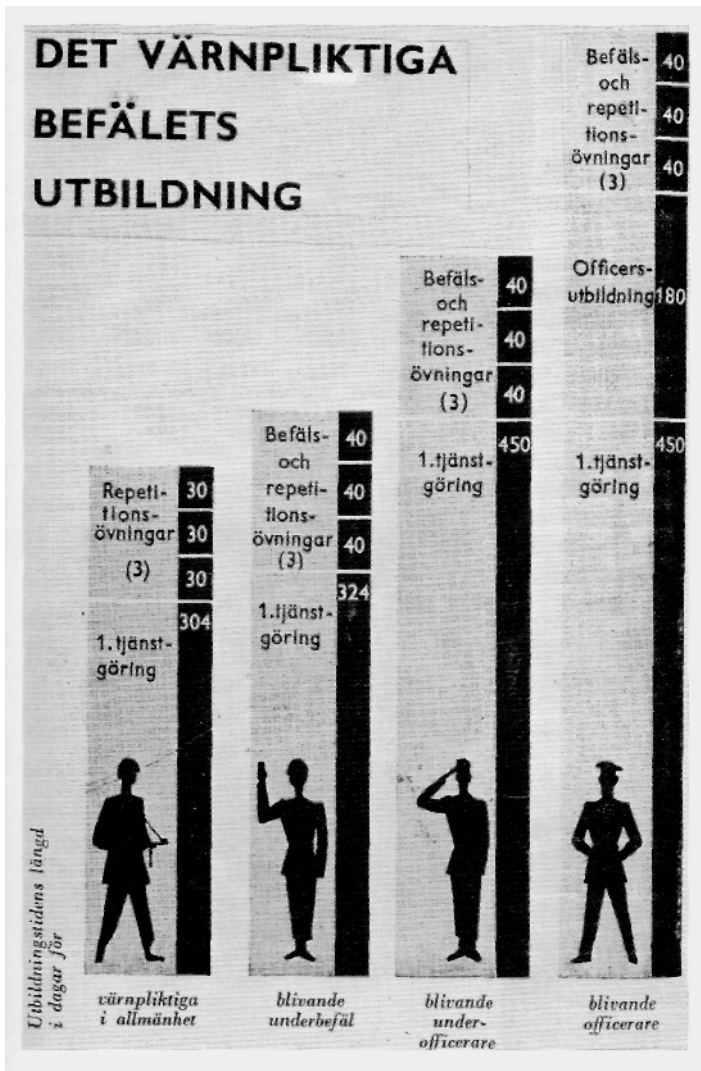
Försvaret

ÖB "Utkast till ny försvarsordning" presenteras i november.

Repetitionsövningar

18/3—28/4 kulsprute- och bevakningskompani.

12/9—13/10 en jägarbataljon. Tillämpningsövning genomförs i Storfors—Filipstadsområdet under regch ledning.

Försök inför krigsorganisation 1959 startas

Samövningar med 13, P 1, P 3, A 9 och T 2 äger rum under regch ledning i trakten av Karlstad och Trossnäs 22/11—2/12. En skbat — "orgbat" — sammansätts av II. båt 12, befälsskola 112 samt rekrytkontingenten ur I 3 jämte ctp-plut I 3, ansplut I 2, ikvplut P 1, strvplut m/42 P 3, epersonal A 9 samt vsplut och amplut T 2. Övningar följs av överstarna Aschan, Brandberg, Leuhusen, övlt Rudqvist, Widegren och Schultze, mj Kjellgren och Wählin m fl, blå kn Sköld Ast/O.

FÖRSVARSDAGARNA

i Karlstad

Lördag $\frac{27-28}{8}$ Söndag

Program

- 27/8 kl 1700—1800 **Hammarön:** Stridsskjutning: stormning över vattendrag med understöd av infanteriets understödsvapen, artilleri och flyg. Bussar avgå från Busscentralen kl 1500. Ca 30 min promenad till övningsplatsen. Pris för bussresan tur och retur kr 3:60.
- kl 2000—0100 **Regementets festplats**
Dans
- 28/8 kl 0800 **Revelj av I 2 och A 9 sammanslagna musikkårer**
Marschväg: Sandbäcksgatan—Järnvägsgatan—Hamngatan—Eneströmsgatan—Kungsgatan—Sandbäcksgatan.
- kl 1030—1145 **Kasernen**
Visning av förläggings- och fritidslokaler m. m. Filmföreställning. Konsertmusik.
- kl 1200—1245 **Sandbäcksvallen**
Fältgudstjänst.
Anförande av Militärbefälhavaren, Generalmajor Sven Salander.
Förbimarsch.
- kl 1245—1500 **Soldattorpet — Korthållsbanan — Sommarkenteriet.**
Demonstration av de frivilliga försvarsorganisationernas och civilförsvarets verksamhet. Förevisning av bivack, vapen, skolskjutning m m.
- kl 1515—1630 **Norra fältet**
Utbildningsglimtar och stridsbilder (exercis, köruppvisningar med häst, mc och traktor; vapentjänst, stridsutbildning m m).
- kl 1630—1650 Uppvisning av I 2 och A 9 sammanslagna musikkårer.
Massuppvisning i stridsgymnastik.
- kl 0800—1600 **Sanna**
Förbundsmästerskap i skolskjutning.
- kl 1300—1700 **Soldattorpet — Sommarkenteriet**
Servering. Soldatkost från kokvagn.
Båt- och färturer på Sandbäckstjärn.
- kl 1715 **Soldathemmet**
Kamratföreningens årsmöte.
- kl 2000—0030 **Regementets festplats**
Dans med cabaré.
- kl 0030 **Norra fältet**
Tapto av musikkåren.

NÅGRA ÖVRIGA AKTIVITETER

Uttalande av regementschefen

Regementet har i insamlingen för kraftbekämpandet inlevererat 2.520:10.

"Det glädjande resultatet bär vittne om personalens offervilja och en riktig förståelse för det behjärtansvärda ändamålet."

SON

Statens organisationsnämnd överser stabs- och förvaltnings-tjänsten vid regementet 6/6—10/6 och 29/6—1/7.

Föreläsning

Fil dr Arne Björnberg föreläser om "FN och den aktuella världspolitiken" samt "Organisationsväsendet och samhället" 3/6—4/6.

MONUMENTAVTACKNINGEN

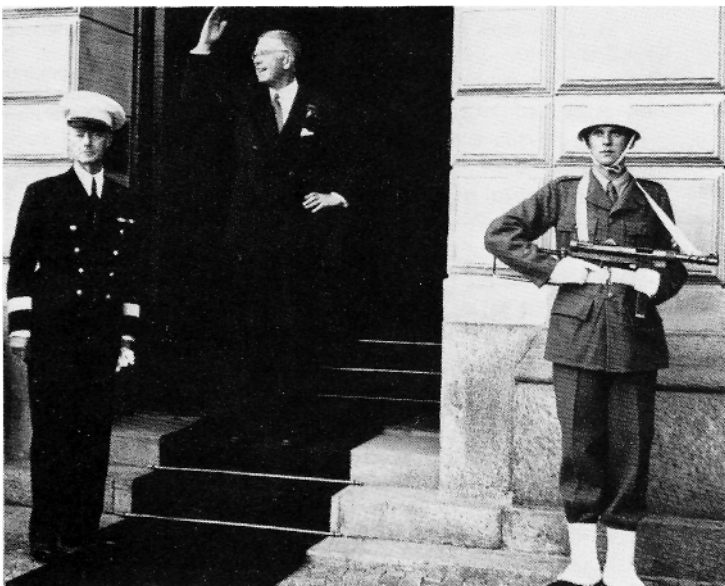
Monumentavtäckningen i Karlstad den 23 sept. blev en ståtlig manifestation över de många bevis på sympati, som kom vänskap som råder mellan Sverige och Norge. Enligt beräkningar trängdes mellan 25- och 30.000 personer på Stora torget och längs de gator, där kung Gustaf Adolf och kronprins Olav gick. Vädet var septemberkulet och gråkallt men detta kunde inte dämpa feststämningen.

Kung Gustaf Adolf talade vid avtäckningen om den lyckliga utvecklingen av förhållandena broderfolken emellan sedan "separeringen" för 50 år sedan hoppades att den fredliga unionsupplösningen i någon mån skall väcka eftertanke på andra håll i världen. I sitt tal försäkrade kronprins Olav att "vi nordmenn alltid skal huske hvor meget Sverige ofret for å bevare freden mellom oss" och fortsatte med att tacka för den hjälp Sverige gav Norge under sista kriget. Kronprins Olav tog också tillfället i

Det är ingen överdrift om man fastslår, att avtäckandet av fredsmonumentet i Karlstad i sitt slag är en händelse av historisk innebörd. Redan när Karlstadsförhandlingarna för 50 år sedan resulterade i ett beslut om fredlig avveckling av den svenska och norska gemenskapen framhölls detta som ett bevis för att tvisten mellan de nationerna kunde lösas utan svärdsslag.

KOMMENTAR

Ur regementet deltar musikkåren. Dubbelpost bevakar Hans Majestäts kvarter i residenset. Vaktstyrkan består av chef — löjtnant Åke Lantz — och 10 man ur plutonchefsskolan och IS 1.

Hans Majestät hälsar folket från residensporten. Landshövding Axel Westling har dagen till ära skrudat sig i landshövdingeuniformen.

Soldathemmet 40 år

På besöksdagen 1216 firas 40-årsjubileet med återinvigning av soldathemmet efter omfattande renovering.

Snickarverkstaden

Erik Thunell, Arvid Karlsson, Ture Pettersson.

Nils Agaton Nilsson också utmärkt modellsnickare har gjort modellerna av Soldattorpet, Modern skans och Trossnäs till regementsmuseet.

Sömmerska

Stina Johansson.

Materieförsök vid regementet

Olika emballage för tillagad föda.

Sovsäck f m/55.

Inredning för grg och grk samt lösa häckar till traktorkärra 1-ton.

Skyddstak och inredning för kokning till traktorkärra 1-ton.

Lätt kulspruta f m/54 SI och S2.

Handkärra på cykelhjul för transport av ammunition.

Snöskyffelblad.

OROSMOLN

Året inleds med ett för avspänningen i Norden positivt steg i det att Sovjet återlämnar Porkkala till Finland. I gengäld skärps det internationella läget efter hand. Stormakterna kan icke komma överens.

USA faller sin första vätebomb från flygplan.

I Gaza-området äger allvarliga intermezzon rum i april—maj. Hammarskjöld begär betydande ökning av FN:s övervakningsstab i Israel. 3/5 rapporterar han att samtliga parter lovat hålla vapenvilan.

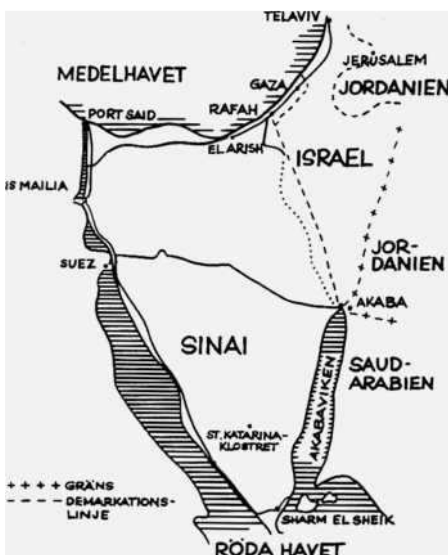
Det är någorlunda lungt över sommaren.

Ryttarolympiaden i Stockholm genomförs planenligt. Som funktionärer från I 2 beordras kapten Mauritz Jacobson och löjtnant Lars Magnusson 4/6—12/6.

Ungernrevolten resulterar i oktober i rysk ockupation och en våldsamt bestörtning och förbittring i den fria världen.

Mellerstaösternkrisen

Israel anfaller 29/10 Egypten. England och Frankrike ingriper på Israels sida. Genom FN:s aktioner stödda av både USA och Sovjet åstadkoms eldupphör och i mitten av november börjar FN-styrkor stationeras i Suezkanalområdet.

F d 12 officer skadas

FN-observatören, överstelöjtnant Kurt Tämlin, major vid 12 1944—48, skadas allvarligt vid ett gränsintermezzo nära Jerusalem.

I SVERIGE INSTÄLLS REPETITIONS- ÖVNINGARNA!

Sjukförsäkring

11/5 utfärdas på rego bestämmelser för sjukvårdstjänsten med anledning av den allmänna sjukförsäkringens ikraftträdande.

Försöken inför krigsorganisation 1959 fortsätter

Regementschefen genomför fältövning i trakten av Rommehed 13/2—16/2.

Samövning med I 3 och andra förband i "Orgbat" äger rum i Rommehed 21/2—4/3.

Militärbefälhavaren genomför slutövning — utbildningskontroll — med fält-tjänstövning 5/3—11/3.

Hårt program!

Försöksbataljonen I 2—I 3 sammansätts åter på hösten nu med nästa åldersklass. Övningarna bedrivs då i Trossnäs-Borgviks-området.

REGEAMENTET får kännning av det spända läget och oljekrisen.

Beredskapen höjs. Bland annat uppdelas julupphåll i tre beredskapsomgångar med 2 1/2 kompani i varje omgång.

Generalorder 2698/1956:

"Vid krigsmaktens förband skall i rådande

läge iakttagas all den sparsamhet vid förbrukning av flytande bränslen som är möjlig med hänsyn till tjänstens behöriga gång."

Temperaturen sänks i:

Expeditioner till 17°

Logement till 15° på dagen och 13° på natten

Matsal till 16°

Gymnastiksal till 10°

Rego 1256/1956:

"Temperaturavläsningar skola från 26/11 dagligen äga rum kl 0800 i logement och expeditioner."

Fanjunkare Olof Olsson utses till värmekontrollant.

I logement förlagd personal tilldelas en extra filt.

Bestämmelserna om bränslebesparing upphävs i början på april 1957.

Här marscherar de svenska FN-soldaterna in i ett stort trupptransportplan. I Italien blev bataljonen fördröjd i åtskilliga dagar på grund av organisatoriska svårigheter i Egypten. Även Danmark och Norge samt Jugoslavien och Indien bidrog med trupper till FN:s övervakning. Den norska FN-avdelningen, som kom först till Egypten, fick ett entusiastiskt mottagande av invånarna i det sönderbombade Fort Said den 21 november. FN-soldaterna hade endast lätt vapenutrustning och deras uppgifter blev huvudsakligen av polisiär natur.

Befälsutbildningen vid regementet

Fältövningar

Överstelöjtnant Sverker Djurberg genomför med biträde av kapten Jan Brunsson fältövningar för officerare i Salen 8/4—14/4 och i Charlottenberg 11/6—14/6 med biträde av kapten Jan Erik Landin.

Militära ämnen

En omfattande utbildning genomförs från mitten av mars till mitten av maj i taktik, truppföring, mobiliseringstjänst, stabstjänst, fysisk träning m m samt september—oktober i anfall i mörker, observationstjänst, pansarsamverkan, radiosambands-tjänst mm.

Kurser i taktik, teknik och språk (förberedelse för inträdesprov till Krigshögskolan) genomförs vår och höst.

Allmänorienterande ämnen

Professor Gunnar Heckscher föreläser om "Upplysningscentralen — Totalförsvarets organ för psykologiskt försvar".

Redaktör Manne Ståhl talar om "Den utrikespolitiska utvecklingen".

Riksdagsman Leif Cassel tar upp "Svenska problem".

Kapten Åke Hultin, I 8 (sedermera chef för I 3) redogör för "Svensk utrikes- och försvarspolitik under de senaste 100 åren".

Skriftställare Hans Ostelius underhåller om "Konsten att resa".

Redatör A Inglander föreläser om "Förenade Nationerna och dess arbete".

"Ungdomskommittén Folk och Försvar i Värmland" — representerande de fyra stora politiska ungdomsförbunden, det ekonomiska och psykologiska försvaret, civilförsvaret, krigsmakten och dess befälskårer samt frivilliga försvarsorganisationer — anordnar i samverkan med regementets personalvårdsofficer (kapten Holger Nilsson) och personalvårdsassistent (Donald Damström) försvarsupplysning 31/5.

Folkhögskolelärare Björn Höjer genomför en serie föreläsningar om "Nykterhet och militärtjänst".

Finske f d majoren Kavander föreläser om "Krigserfarenheter" (det gjorde han under lång följd av år).

Civilekonomen C-E Almström talar över ämnet "Utrikespolitisk orientering och analys" (också en ofta återkommande föreläsare).

Kamrer Gunnar Eriksson, SHB, Karlstad talar om "Sparverksamhet m m".

I de allmänorienterande ämnena deltar oftast även de värnpliktiga.

Idrotts- och skytteverksamheten

Det skulle kunna skrivas flera böcker om idrott och skytte vid Värmlands regemente.

Många andra saker fordrar emellertid också utrymme i denna bok. Idrotts- och skytteverksamheten får därför inte den plats som den förtjänar med tanke på betydelsen inte bara för regementet utan även för Värmlands del och kanske även i vidare bemärkelse.

I denna del av jubileumsskriften inskränks redovisningen till att endast omfatta de stora arrangemangen vid regementet som Svenska mästerskap, Militärmästerskap och Armémästerskap. I övrigt skildras verksamheten mer översiktligt i Faktadelen under "Idrott och skytte".

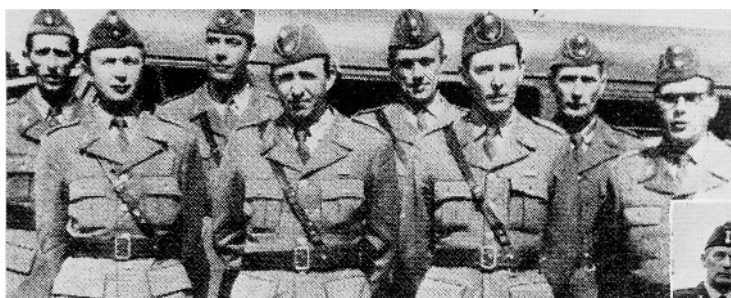
Här skall vi nu försöka ge en bild av hur det kan gå till under ett idrottsår på 12. Att vi valt 1956 beror på att vi från detta år haft tillgång till en omfattande dokumentation.

Aktiviteten 1956 kanske är något lägre än normalt men året får väl ändå anses som representativt. På senare tid har de värnpliktigas deltagande begränsats av förkortad utbildningstid. Fri idrott, Uggladagen med kompanistafett och gruppfälttävlan har bland annat utgått ur programmet.

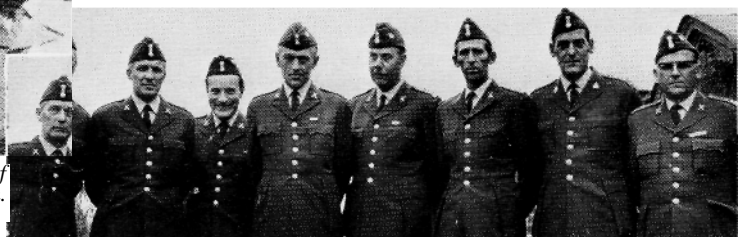
Skyttarna är mycket aktiva detta år. Eftersom många av dem deltar i andra grenar blir det en ansträngande säsong. Vi måste här inskränka oss till att i bild visa de skyttar som är mest aktiva under en följd av år.

Fr v Erik Berntsson, Elfving Bäckström, Uno Nyberg, Lars Skoglund, Bror Sehman, Folke Jonsson, Bror Frank Olsén, Olof Holm. 1952.

Fr v Tore Olsson, Karl-Erik Jakobsson, Gustaf Holmstrand, Gustaf Magnryd, Enoch Prage, Olof Holm, Erik Berntsson, Bror Frank Olsén. 1958.

Fr v Erik Berntsson, Erik Tellåsen, Bengt Carlén, Enoch Prage, Gustaf Holmstrand, Tore Olsson, Gösta Karlsson, Bror Frank Olsén. 1966.

Närmast ansvariga för idrottsverksamheten

Idrottsofficer är kapten Erik "Burren" Karlsson, som avlöses av löjtnant Börje Börjeson som i sin tur på hösten lämnar av till löjtnant Birger Eriksson.

Idrottsunderofficer är sergeant Gösta Karlsson och idrotts-överfurir Harry Nilsson.

Tävlingar vid regementet

REGEMENTSMÄSTERSKAP

Regementsmästerskap anordnas i skidloppning 12 km, terrängloppning, fotboll, orientering, handboll, fri idrott och "hockey-bockey".

Riksomfattande tävlingar vari regementet deltar

Regementet deltar i Snöstjärnan, Stora Riksmarschen, tävlan om Svenska livräddningssällskapets vandringspris i simning, tävlingen mellan arméns förband om största antalet avlagda prov för simborgarmärket och Riksidrottsförbundets manliga idrottsmärke, i "Militära friidrottsveckan 1956" samt SMI simtävlingar på hemmabanor.

MILITÄR FEMKAMP

Regementet arrangerar **V. MID mästerskap i militär femkamp** 31/7—1/8 och **Militärmästerskapen** 8/8—10/8 (MM).

Organisation m m för MM

Överledare: Överstelöjtnant Sverker Djurberg

Tävlingsledare: Löjtnant Börje Börjeson

Biträdande tävlingsledare: Sergeant Gösta Karlsson

Tävlingsexpedition: Kapten Magnus Eriksson med biträde av överfurir Nils Andersson

Materialredogörare och ansvarig för vägvisning och programförsäljning m m: Överfurir Harry Nilsson

Presstjänst: Kapten Bertil Calais

Förplägnad: Kapten Nils Rudqvist

Inkvartering: Fanjunkarna Per Edvin Dahlborg och Bror Frank Olsén

Prisanskaffning: Kaptenerna Holger Nilsson och Karl Lundgren samt fanjunkare Ernfrid Edvinsson

Transporter, trafikjänst och sjukvård: Kapten Karl-Erik Österberg, fanjunkare Bror Frank Olsén och överfurir Cruse

Skjutning med kulsprutepestol på södra skjutbanan: Kapten Bror Swartz och löjtnant Carl-Gustav Naeslund

Skjutning med gevär på norra skjutbanan: Kapten Åke Lantz

Hinderloppning: Löjtnant Birger Eriksson med biträde av sergeant Gustaf Ludvigsson och furir Bengt Nilsson

Handgranatkastning: Löjtnant Arne Rolff med biträde av sergeant Egon Wahlgren

Hindersimning: Kapten Sture Forsman med biträde av fanrik Tore Söderberg och sergeant Everth Ramström

Terrängloppning: Kapten Bertil Hernth med biträde av löjtnant Karl Erik Jakobsson och sergeant Gustaf Asplund

Iordningställande av tävlingsbanor Skjutbanor: Överfurir

Elfving Bäckström med personal ur

10. komp Hinder- och handgranatbanor: Kapten

Karl-Erik Österberg

och överfurir Gösta Björk med målplutonen Simbanan:

Sergeant Everth Ramström med pionjärplutonen

Terrängbanan: Löjtnant Per Sjölander med jägarplutonen 3. kompaniet.

Som funktionärer deltar i övrigt 35 korpraler och 153 meniga. Totalt deltar cirka 350 man i tävlingsorganisationen.

Slutomdöme

Regementet får beröm. Bland andra ger militärbefälhavaren, generalmajor Sven Salandef sitt erkännande: "Efter avslutade tävlingar i militär femkamp (V. MID och MM) vill jag till tävlingsorganisationen och deltagare i tävlingarna framföra ett varmt tack och giva mitt synnerliga erkännande för det förnämliga sätt på vilket tävlingarna förberetts och genomförts samt för de goda prestationer som gjorts av och den goda idrottsmannaanda som varit utmärkande för i tävlingarna deltagande personal från regementet".

Regementet erhöll vid prisutdelningen efter Militärmästerskapen från Sveriges militära idrottsförbund en plakett med inskriptionen "Till Kungl Värmlands regemente för utmärkt anordnad MM Militär femkamp 1956".

RESULTAT

135 deltagare fullföljde tävlingen i MM.

Uren-seger	skjutning	h-granat	hinder	simning	loppning
V. MID					
befäl	Sörlin 12	Westlund 12	Collander 12	Kihlgård 13	Collander 12
vpl	Hansson 12	Pettersson 113	Hansson 12	Hansson 12	Flink A9
MM	Larsson 115	Persson KA1	Collander 12	Hansson 12	Flink A9

Slutsegrare: V.

MID

Befäl: Lekberg I 3 (5 är Westlund I 2)

Vpl: Hansson I 2 (3 är Björk I 2)

Lag: I 3 lag I (2 är I 2 lag I)

MM

Indiv: Rönnkvist Ing 2 (8 är Collander I 2)

Lag: I 3 lag I (6 är I 2 lag I)

KOMPANISTAFETTEN

Kompanistafetten avgörs i samband med "Uggladagen" 6/9. Livkompaniet vinner före 2. och 10. komp.

Ansvariga för tävlingen är sergeant Gösta Karlsson och överfurir Harry Nilsson.

GRUPPFÄLT TÄVLAN

Gruppfälttävlan genomförs 19/10. Ledare är överstelöjtnant Sverker Djurberg.

Segrare: Klass 1. 1. grp stormpionjärerna 2. komp

Klass 2. 2. grp prickskyttar 3. komp

Klass 3. 1. understödsgrp 7. komp

Klass 4. 5. anspanssgrp 8. komp

Löjtnant Börje Börjeson, tävlingsledare. T h Bengt Lorichs.

Tävlingar utanför regementet

MM på skidor i Boden 30/1

Löjtnant Per Sjölander, sergeanterna Kjell Andersson och Gösta Aronsson, furir Roland Collander, korpral Torsten Larsson, värnpliktiga Kjell Lidh 6. komp och Bengt Karlsson 7. komp deltar i tävlingen som genomförs i stark kyla —30°C. Här blir Sjölander nr 12 i officersklassen, Kjell Andersson nr 4 i underofficersklassen och Bengt Karlsson nr 6 i värnpliktsklassen.

V. MID skidpatrulltävlan i Gräsmark 3/2

Tävlingen arrangeras av Fö 52.

I 2 vinner dubbelt i lag.

Kjell Andersson och värnpliktiga Lidh, 6. komp, Karlsson, 7. komp och Jansson, 4. komp. Lag 2: Aronsson, Collander och värnpliktiga Kjellberg 6. komp och Dahlström 5. komp.

MM i vinterfälttävlan i Kristinehamn 9/2—10/2

Tävlingen som omfattar nattetapp med 15 km punktorientering och fältskjutning med pistol och kulspjutepistol arrangeras av A 9.

Magnus Eriksson vinner officersklassen, Gösta Aronsson blir 2:a i underofficersklassen. I 2 blir nr 12 i lagtävlingen efter att ha lett med 40 minuter efter nattetappen.

Tävlingen om John Ebersteins vandringspris i Östersund

16/2—17/2

Arrangör är Jämtlands fältjägarregemente. 12 hemför sin stora seger på skidfronten genom att Magnus Eriksson, Gösta Aronsson och Roland Collander för första gången erövrar denna åtråvärda skidlöparstatyett Nästa gång priset erövras år 1964 och 1972. I 2 får delta bara vart fjärde år.

Orienteringstävlan mellan I 2—A 9 om framlidne Konsul Henry Odens vandringspris

A 9 arrangerar den 14 tävlingen i Nyed 8/5. Banlängden är omkring 8 km. Magnus Eriksson har en segermarginal till närmaste man Dahl A 9 på 5 minuter. Gösta Aronsson blir tredje man. I 2:s 12-mannalag vinner överlägset. Även den 15 tävlingen 14/9 vinner I 2.

V. MID fälttävlan i Ramsberg 27/5

Fälttävlan tillika DM för Dalarna, Närke och Värmland arrangeras av I 3 och omfattar fältskjutning gevär, punktorientering och fri orientering. Magnus Eriksson vinner. I 2 belägger 2. plats i lag efter vinnande I 13. Lagsegern i DM tar Kristinehamn OK med I 2 på andra och tredje plats.

V. MID motorfälttävlan i Rommehed 17/8

113 arrangerar.

Bästa I 2-resultat blir en andraplacing i klassen för bilar genom fanjunkare Arne Bornehag med sergeant Arne Gäfvert som kartläsare.

Idrottsprestationer under året

Under året har regementets guldmedalj erövrats av löjtnant Karl-Erik Jakobsson, fänrik Gunnar Moberg, furir Roland Collander och vpl Åke Hansson. För att få denna utmärkelse fordras 25 poäng, där som exempel ett individuellt regementsmästerskap ger 3 p. Åke Hansson gör en enastående prestation att som nummer 2 bland värnpliktiga erövrar guldmedaljen. Den första fick Gunnar Nilsson (KBIK, Karlstad) redan 1944, bl a för militärmästerskap i fotboll.

Fälttävlan "Runt Vika" i Kristinehamn 22/8

A 9 arrangerar.

Liv-, 2., 3., 6. och 7. kompanierna deltar med vardera ett I O-mannalag. 2. komp vinner före ytterligare två I 2-lag.

Armémästerskapen AM i Militär femkamp för värnpliktiga 29/8—31/8

En månad efter MM arrangeras för första gången armémästerskap för vpl av I 6 i Kristianstad. I 2 representeras av Åke Hansson och Gunnar Björk, Livkomp samt Dubbel-Nisse Nilsson, 6. komp. Strålande framgångar för våra pojkar noteras. Således är Hansson tvåa, Björk åtta och Nilsson tolv. Laget leds av I 2 före avslutande grenen terränglöpning. Beröende på vissa småskavanker hos våra grabbar kunde så småningom Fallskärmsjägarskolans lag passera och ta hem lagsegern. Resultatet blir dock en synnerligen hedrande andraplacing. Dessutom vinner Björk grenseger i skjutning och Hansson grenseger i simning.

SM i fälttävlan i Umeå 26/8

Efter frivilligt åtagande beordras Magnus Eriksson, Sune Brattberg, Werner Gäfvert, Bengt Nilsson och Lars Hammarsten att delta. Magnus går in på en hedrande fjärde-plats bland 150 tävlande.

AM i Budkavleorientering för 6-mannalag 20/9—21/9

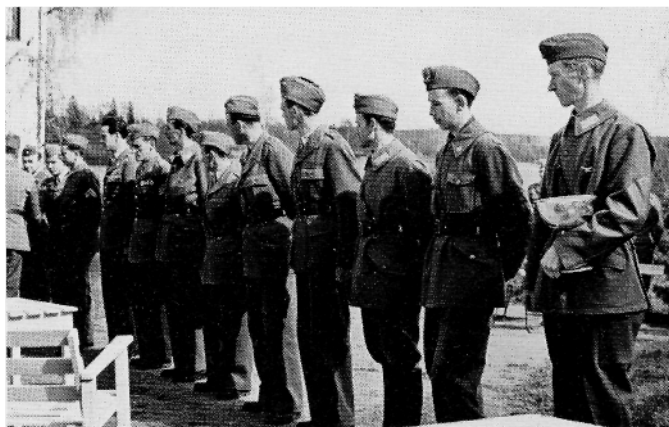
Arrangör är 11 och banorna strängade på Södertörn. Tävlingen hålls för första gången. Laget skall bestå av två officerare, två underofficerare och två underbefäl. Två av de sex sträckorna är nattsträckor. Vid sista växlingen leder I 2 med 3,5 minuter men på sista sträckan springer två lag om och laget belägger en hedrande tredjeplats bland 51 lag genom sergeant Verner Gäfvert, fänrik Sune Brattberg, korpral Lars Hammarsten, kapten Magnus Eriksson, furir Bengt Nilsson och sergeant Gösta Aronsson.

SM i Modern femkamp vid A 1 i Sundbyberg 17/10—21/10

Fänrik Inge Nilsson beordras delta efter sina förnämliga framgångar som junior året innan, då han avslutade säsongen med ett svenskt juniormästerskap.

Under hösten

Våra orienterare deltar bl a i DM i budkavle i Lesjöfors, DM dagorientering i Brunskog samt V. MID nattorientering i trak-

Prisutdelning efter orientering (Konsul Henry Odens vandringspris). Fr v Per Hasselring, Erik Zetterberg, Lars Hammarsten, Alvar Björken-beck, Bengt Nilsson, Lennart Edström, Gösta Aronsson, Sven Bengtsson, Bertil Hernth, Olle Lindgren, Sune Brattberg, Magnus ten av Falun.

SVEN HOLMBERG 50 ÅR

KARLSTADSTIDNINGEN 16/1 1956

När chefen för Värmlands regemente, överste *Sven Holmberg*, på tisdagen fyller 50 år kommer dagen att celebreras inte bara av en stor lokal vänkrets utan även av representanter för hela armén. Sven Holmberg har nämligen trots sin ungdom hunnit med att tjänstgöra i fler befattningar än de flesta, inte minst på ansvarsfulla poster i de militära staberna.

Sven Holmberg är en av de våra, åmålspojk född, och student i Eksjö. Sin militära bana började han vid Värmlands regemente, men den fortsatta karriären gick vidare till olika förband inom armén och ganska snart även till aktiv stabstjänst. När han för två år sedan erhöll förtroendet att efter överste Leuhusen överta ledningen för värmlänningarna blev ringen liksom slutet. Han kom hem igen efter en meriterande bana, som gett honom insikter och erfarenheter långt utöver ordinära militära mått. Chefens solida kunskaper i förening med moderation och balans i läggning och omdöme har, såvitt en utomstående kan förstå, även satt sin prägel på regementet. I och för sig är det en ganska unik händelse att en officer återvänder som chef för det regemente där han fått de första lärospånen. Hävdernas blad säger att något dylikt inte inträffat sedan 1669 då översten Jonas Gyllenspetz utnämndes. Utbildningsarbetet under Sven Holmbergs ledning präglas av en lugn intensitet och målmedveten vilja att den moderne soldaten i en anda av största möjliga trivsel skall tillägna sig alla de kunskaper som till krigaryrket hör, inte minst förmågan att klara sig även i oväntade situationer. Överste Holmberg ger inte gärna avkall på någondera, vare sig intensiteten eller humaniteten.

Även kontakten med den hembygd, där regementet rekryteras, har legat chefen varmt om hjärtat, och hans regements-dagar i olika delar av länet har blivit livligt uppskattade. Härvidlag har han fullföljt och fördjupat en värdefull tradition.

Gott samarbete mellan olika befälskårer har varit en annan hörnsten i Sven Holmbergs chefsinsats. För hans humana och moderna inställning representerar de olika kårerna inte i första hand över- och underordnade utan snarare jämlikar med olika arbetsuppgifter.

Det säger sig självt, att en man med sådan inställning blir avhållen och respekterad både på sitt arbetsfält och därutån. Detta förklarar, varför både militärer och civilister på högtidsdagen i stort antal saluterar chefen och vännen Sven Holmberg.

M. S—hl.

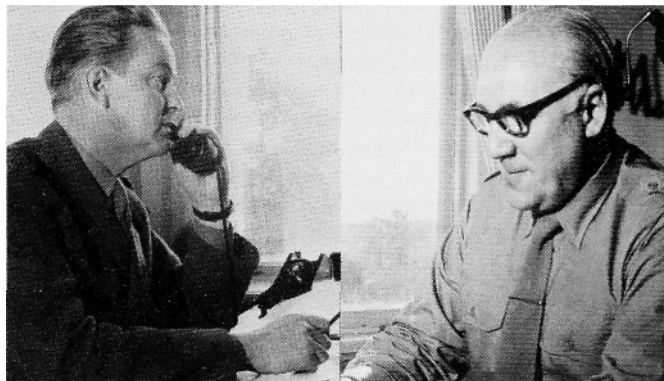
KOMMENTAR

M. S—hl står för riksdagsmannen, ansvarige utgivaren och chefredaktören för Karlstadstidningen *Manne Ståhl*.

Pengarna räcker inte! Så säger chaufför *Tage Olsson*, Navarsviken, elektriker *Gunnar Larsson*, Sunne, jordbruksarbetare *Gösta Svensson*, Lysvik, skogsarbetare *S.-O. Sandberg*, Torsby, metallarbetare *Tony Granqvist*, Ö. Emtervik, bagare *K. Å. Karlsson*, Kil, typograf *Lasse Andersson*, Karlstad, och ritare *Göte Larsson*, Karlstad.

Några av hans medhjälpare

Stabschefen
kapten *Holger Nilsson*.

Expeditionsföreståndaren för
stabsexpeditionen förvaltare
Filip Agge.

Kapten *Karl Lundgren*. Kapten *Bror Göransson*, bitr
mobiliseringsofficer.

Soldat 56 gör av med 1.000 kr

Fika, tobak, hemresa och flickan är de drygaste posterna i soldat 56:s budget. Av gallupen framgår klart att dagspenningen på 2:50 är mycket odryg. I genomsnitt spenderar en rekryt i Värmland 1.000 kr utöver lönen under sin tid i kronans uniform.

— Vi är rädda för de första veckorna i det civila igen. Inte vill vi be farsan och morsan om pengar, men var skall vi få dem ifrån, resonerar pojarna? De här grabbarna får nästan undantagslöst gå 14 dagar i arbete utan någon avlöning.

Då skulle det vara motiverat med en hundralapp i utryckningsbidrag. Får vi välja mellan en viss ökning på dagspengen och ett utryckningsbidrag av samma storlek tar vi det senare deklarerades klart. Två av dem är vice korpraler och får ett par dagar efter "farvälet" av regementet 200 kr per postanvisning. Samma förmån — även om den till en början blev av mindre format — är vi värda tycker grabbarna.

Eller ge oss 50 öre mer om dagen till fika. Det är ju kaffet och de två bullarna (kostar 50 öre på markan i Karlstad) som är vår drygaste utgift, var en uppfattning. Hur som helst, en ändring synes vara motiverad. Ty inte kan det vara riktigt att få betala 1.000 kr för att få göra militärtjänst. Eller är grabbarna slösaktiga? Ja, kanske det. . .

Åtta värmlandssoldater på Värmlands regemente i Karlstad har medverkat i en V F-undersökning, där det gällde att göra klart om avlöningen verkligen var i överensstämmelse med dagens kostnadsläge. Svaret blev ett klart nej. En rekryt har i dag kr 2:50 om dagen. Senaste lönejusteringen gjordes den 1 juli 1952. Dessförinnan var dagspengen 1 :50 (från den 1 juli 1948) och 1 kr (efter den 1 jan. 1946). Soldat 56 gör slut på omkring 5 kr om dagen enligt V F: s undersökning. (VF 1/2)

INGEN NEDRUSTNING

Det spända internationella läget består. Västmakternas ned-rustningsplan avisas av Sovjet och i september strandar definitivt förhandlingarna i London.

I mars utrymmer Israel Gaza-området och drar sig tillbaka från Akabaviken. Förband ur FN-styrkan, däribland svenska FN-bataljonen, besätter Gaza-området. Suezkanalen är klar för trafik 10 april. I början på oktober lyckas ryssarna uppskjuta den första jordsatelliten och i november avskjuts en andra och större "SPUTNIK".

Försvaret

En intensiv kärnvapendebatt förs i Sverige.

I oktober överlämnas ÖB-utredningen till Förvarsberedningen. Major Brant-Lundin och kapten Gardin från arméstaben orienterar 25/10 regementets befälskårer om ÖB-utredningen.

Ny arméchef utnämnd

Thord Bonde efterträder Carl August Ehrensvärd som arméchef. Här invid ses Ehrensvärd t v i glatt samspråk med militärbefälhavare Sven Salander på Karlstads flygfält.

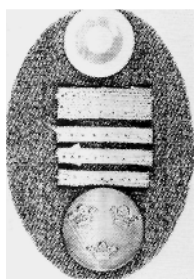
Den nye arméchefen talar till armén i radio 1/10 kl 0815—0830.

Repetitionsövningar

14/7—24/8 (befälsövning 14/7—23/7). Cykelskyttebataljonen deltar i övningar vid Skillingaryd 9/8—20/8. Se nästa sida.

1/9—12/10 (befälsövning 1/9—10/9). Inryckande förband till Karlstad: Fördelningsstab, sambandsbataljon, fältpoliskompani, rökpluton. Trossnäs: Cykelskyttebataljon.

RUSTMÄSTARE — den nya underbefälsgraden

I 2 får en stat!

På denna utnämns Gillis Jäger 1/7.

Antalet rustmästare uppgår till 21 stycken 30/6 1972. Från 1/7 1972 blir alla rustmästare fanjunkare och därmed är titeln ett minne blott

Indelt soldat blir underofficer

"Med KUNGL MAJ:T medgivande utnämner jag fr o m 2/7 1957 indelte soldaten vid Livkompaniet furiren i Regementet nr 112 Sten till Sergeant i regementet. Denna befordran medför dock ingen ändring i nuvarande avlönings- och övriga förmåner" — rego 1/7 1957 nr 684.

Krigsorganisation 1959

För vinterutbildning och vinterförsök i bataljonsförband under sekundchefen I 3 ledning förläggs försöksbataljonen I 2—13 jämte cykeltransport- och anspansspluton till 113 läger i Rommehed 7/2—3/3.

Biträdande ledare: Övlt Olof Rudqvist I 3. Chef för försöksbataljonen är major Bertil Jansson I 3.

Militärbefälhavarens slutövningar med bl a försöksbataljonen 12—13 genomförs 3/3—9/3 i Lindesnäs-området i Dalarna.

Dagorder

Chefen för armén utfärdar följande dagorder (införd på regementsorder 18/6 1957):

"En omfattande försöksverksamhet avseende viktigare infanteriförbands organisation och utrustning har ägt rum inom V. milo under utbildningsåren 1955—1956 (vid 12 och 13) och 1956—1957 (vid I 2, I 3 och 113). Övningarna vid försöksförbanden ha bedrivits med stor intensitet och hög svårighetsgrad. Ett stort antal särskilda utredningar ha utförts. Härigenom har befälet — vare sig det verkat i stabs- och förvaltningstjänsten eller tjänstgjort vid truppen — i många fall måst åläggas ett flertal uppgifter utöver de normalt förekommande. Försöken ha därför medfört extra belastning för en stor del av personalen inom militärområdet. Tack vare ett energiskt och skickligt utfört arbete ha infanteriförsöken — enligt vad de nyligen inkomna rapporterna utvisa — givit synnerligen värdefulla erfarenheter. Betydelsefulla bidrag ha härigenom lämnats till utvecklingen av arméns krigsorganisation. Jag uttalar min erkänsla och mitt tack till militärbefälhavaren och cheferna för försöksförbanden samt underställd personal för det intresserade och värdefulla arbete som nedlagts på försöksverksamheten under de båda senaste utbildningsåren."

Musikkåren

Regementets musikkår övergår from 1/4 till Arméns Musikkår i Karlstad. A 9 musikkår nedläggs.

Fastighetsförvaltning

Ny organisation av försvarets fastighetsförvaltning tillämpas frö m 16/6.

Såsom förvaltningsgrenschef — kasernofficer — placeras regementsintendenten kapten Nils Rudqvist, som kasernunderofficer tjänstgör kasernförvaltare Holger Hansson (Alteblad från 1958).

Influensa

Med anledning av epidemisk sjukdom — influensan "Asiaten*" — isoleras regementet fr o m 16/10.

12 REVY

På Karlstads teater är det urpremiär på I 2-gossarnas revy "Oberäknelig" till förmån för "talboken".

VF skriver blå 17/12. Vpl gävlegrabben Curt Hjelte var den som drog det tyngsta lasset. Han var konferencier, sjöng visor och dansade en rock'n roll, som borde fört honom till en SM-titel. -----

Ett fint inslag svarade Bosse Parnevik för. Han är en duktig imitator och kommer förmodligen att bli ändå bättre om några år.

Sommartjuvstart för repövningarna, 4,000 på manöver

På Björn Bergs panorama över övningsterrängen vid Karlstad ses överfurir Ohlzon trona i mitten på en av bataljonens fem magra stamhästar. I bakgrunden de inkallades bilar, och till vänster svettas bilägarna med en överskeppningsbåt. Gruppen t h visar oreglementslikt korpulenta hästar med trosskärror ml 43.

12 det snällaste regementet

DAGENS NYHETER 31/7

Från Dagens Nyheters utsände medarbetare

KARLSTAD, tisdag

Omkring 4 000 svenska herrar svettas just nu i sommarvärmen med anledning av de pånyttfödda repetitionsövningarna. 800 av dem är värmlänningar och har med 300 personbilar och bara tre fyllerister ryckt in till I 2 i Karlstad, där Dagens Nyheter hälsade på under tisdagen. Yi träffade där åtskilliga trosskuskar som inte rört en häst på tio år. Yar makligheten på sina håll påtaglig, så va den dock närmast kritisk när det gällde de inkallade fyrbeningana.

— Som ackordshästar ha de haft det för bra hos sina fodervärdar, sa överfurir Ohlzon och klappade en smällfet dragare i stussen. Bönderna kör med traktorer och hästarna får bara göra småkörslor. Det är svårt att få kuskar också, och allt lättare att få traktorförare.

De 800 värmlänningarna ingår i en riktig gammaldags fotfolksbataljon och hästarna är väsentliga för trossen. Överfuriren visar det nyaste i hästbivacke-ringskonst efter några årtusenden av hip-pologisk krigföring — utprovat i år på Strömsholm.

Muraren Oscar Moberg från Skoghall trivs gott med kuskjobbet men byggmästare Carl-Erik Nilsson från Edsvalla — de två paråker i en trosskärta m/43 — tror inte att hästar blir med i verkligt krig.

Strax utbryter en vänskaplig strategisk debatt mellan hr Söderberg och bataljonschefen, kapten Enock Prage.

— Hästen är bra i terräng, tycker chefen.

— Det går för långsamt, tycker kusken.

Så går det till när man rustar sig till krig i Värmland. Värmlänningen klyver gärna näbb med överhögheten och den senare är inte rädd om prestigen.

Det snälla I 2

— Är det något fel på Värmlands regemente — vilket är föga troligt — så är det att vi är för snälla, säger övningsbataljonens personalvårdsassistent Göte Svedberg, kontor från Örebrotrakten.

Bataljonschefen är själv så snäll att han låter oss följa med i sin bil medan han åker kring och granskar verksamheten. Och vart vi kommer så har snälla officerare kommenderat rast i backarna.

Ett stöddigt gäng — medelålder 40 år — sitter och väntar på att få kasta stridsladdad handgranat. Då och då skälver det i jorden bortifrån kastgropen. Utnyttjar befälet tiden dåligt? frågar vi miss tänksamt.

— Nej, och vi har mycket att lära, tycker man och berömmar kaptenen mitt upp i ansiktet för bra övningar. En sak har han föresatt sig, varje man, kockar, skrivare, stabsfurirer, läkare och präster, skall ha kastat en riktig handgranat innan han far hem. Det är märkligt nog en ny erfarenhet för mer än hälften.

En korpral råkar ut för malören att rivtändaren är defekt och granaten detonerar inte. Det är spännande för amatörer men löjtnant Arne Rolff kliver lugnt

fram och skruvar isär blindgångaren. Vi övriga håller andan, utom välbeställda Varbergshandlarn Olle Nygren som är sergeant och dessutom lugn av naturen.

BATALJONEN SLAPP TÄLTA NÄR "SOLA" AVLÖSTES AV REGN

Överfurir med baksmälla

Och se, plötsligt är alla raster slut och terränglådan fylls av verksamhet. Ett kompani övar överskeppning. Svenska män som ångrar att de inte tagit cykeln i stället för bilen de sista veckorna kånkar på överskeppningsbåtar medan fyra lyckligt lottade under befäl av överfurir Johansson kör aktersnurra på Sandbäcks-tjärnet. Man har byggt en flotte av åtta båtar och den drivs med två USA-importerade 7 1/2-hästares utombordare.

Sandbäckstjärnet är ur badsynpunkt en slemmig dypöl. Men den ser trevlig ut, här ligger Brukshundsklubbens röda stuga och ett gammalt soldattorp och runt omkring de fem kompaniernas tält.

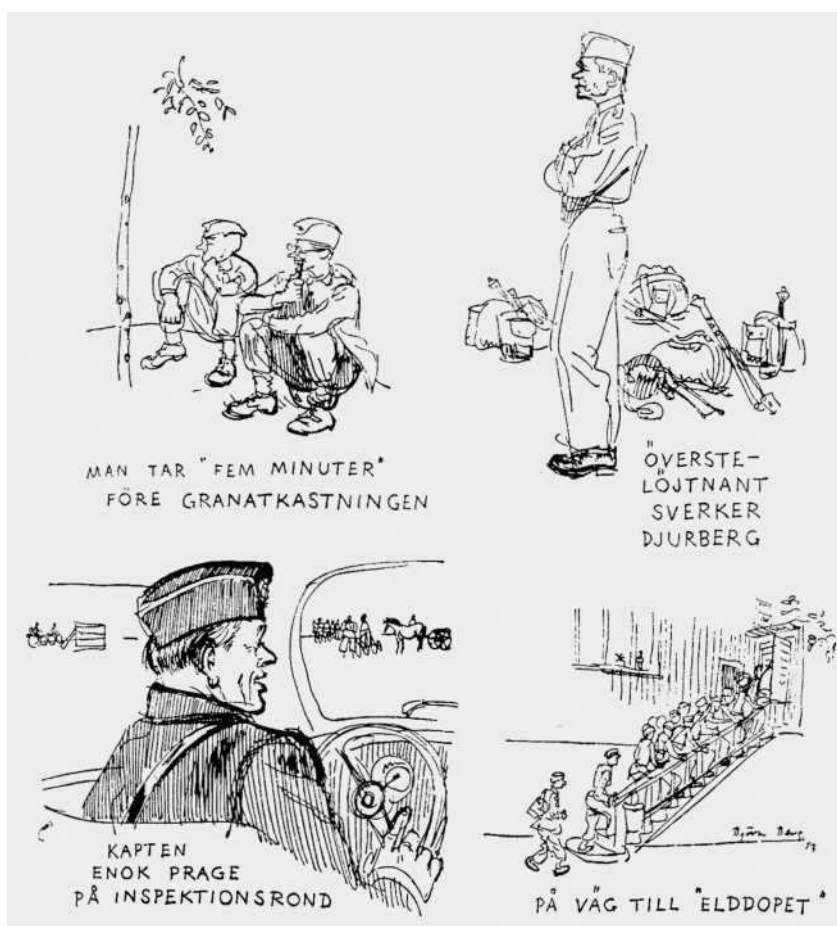
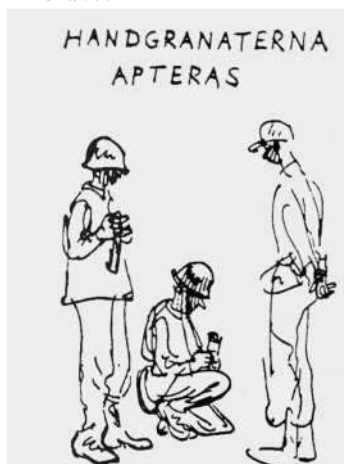
Reservfänrik C. G. Engström.

Men det har regnat i en vecka och just denna dag har den välvillige tjt regementschefen, överstelöjtnant Sverker Djurberg, beordrat de nysande repgubbarna in i kasernerna. Däröver blev bara en ledsen: sommarserveringens bas K I Lund, som hållit öppet särskilt för de tältbivackerandes skull.

Historisk mark

Dessutom är Sandbäckstjärnet historisk plats.

— Här spelades SM-finaler i bandy förr, säger assistenten andaktsfullt. Göta —Uppsala 11—1 bl a . . .

— Nej, det var inte på Sandbäckstjärnet, tillrättavisar bataljonschefen. Men Slottsbron slog Uppsala md 5—1 här. Jag var där själv.

— 5—0, säger assistenten, jag var också där. Det var visst 1929 eller 1930.

En reservlöjtnant bevakar en låda bromacetone:

—• Den skall användas som övningsgas när vi prövar gasmaskerna i eftermiddag.

På Norra fältet — den del som inte utnyttjas som P-plats för de menigas bilar — övar vpl sergeanten Sandell tolkning efter traktor. Det verkar lugnt och sedigt. Men häromdagen tolkade man till Fryken och då skenade en unghäst in i kolonnen och avsadlade en hel pluton.

Slutligen hamnar vi under guldrumade regementschefsporträtt på mässen. Kapten Prage är ende statofficer på bataljonen men han trivs gott med sina reser- vare. De har ofta friska synpunkter. Av reservfänriken Engström, blivande eko- nomie doktor och lärare på Handelshögskolan i Göteborg, får vi till livs företags- organisatoriska synpunkter på militär- väsendet.

Så kallas bataljonschefen bort. En värnpliktig har just fått veta att hans hustru hamnat på sjukhus och han måste permitteras för att komma hem och se till sina två barn.

Det tas hänsyn på ett mänskligt sätt i denna kasern. Det sista vi ser av kapten Prage är när han åker till sjukhuset för att hälsa på en kusk som blivit knuffad av sin häst.

— De måste känna av att vi inte glömt dom.

Yngst i truppen är 23-åriga Karlstads- chauffören Karl Erik Wallén. Äldst är många

som fyllt sina 47 och står i begrepp att avföras ur rullorna. De undrar lite varför man bryr sig om att slösa utbildning på dem, men tröstar sig med att det väl är rättvisesynpunkter som spelat in.

Anstånd för höskörd

Men åtskilliga slapp rycka in under fanorna den här gången. Man fick ta till "mobreserven" sedan 400 av 1 000 inkallade fått anstånd. Det är inte lätt att komma ifrån mitt under höskörden.

Den kommer lite tidigt den här rep-övningen. Det stora pådraget kommer först i september. Anledningen är att det skulle hållas en armétridsövning i Skil- lingaryd den 7—21 augusti. Efter 14 dars drill skall de 4 000 repgubbarna då tjänstgöra som övningstrupp för ett antal blivande brigadörer och annat högre befäl.

Den dagen den sorgen. Tills vidare breder det värmländska lugnet och skämtlynnen sig över militärlivets trista sidor precis som de skära näckrosorna i Sandbäckstjärnet sänder ut frodiga blad över halvdränkta slingor av rostig taggtråd.

Vig g

KOMMENTAR

Bakom signaturen "Vigg" döljer sig redaktör Lars Ludvig E:son Bremberg.

Eda skans 300 år 14 september

HÄLSNING TILL EDABYGDEN

FRÅN REGEMENTSCHEFEN SVEN HOLMBERG —
HÄR I UTDRAG

Personal ur Värmlands regemente och dess föregångare Närikes—Värmlands regemente har varit med om uppbyggnaden av Eda skansar. Förband ur regementet har också deltagit i de strider, som ägt rum vid dessa befästningar och under beredskapsåren varit grupperade i dessa trakter.

När Edabygden den 14 sept. 1957 högtidlighåller 300-års-minnet av Eda skans tillblivelse har det därför syns mig naturligt, att Värmlands regemente tillsammans med bygden deltar i detta firande då vi gör det genom att förlägga den årligen återkommande "Regementets dag" i anslutning till denna minneshögtidlighet.

Vi hoppas, att vi skall visa oss värdiga efterföljare till våra förfäder och att våra dagars regemente genom goda prestationer, gott uppförande och god moral skall vara ett regemente för befolkningen i Värmland och Dal att vara stolt över.

I SKANSEN

I sitt välkomsttal säger Gösta Schotte bakom restaureringen — bland annat:

— "De gamla gränsbefästningarna voro inte tillräckligt effektiva för att avvisa de danska krigshandlingarna mot de västra landskapen. Det beslöts därför på högsta ort att en större gränsbefästning skulle anläggas här på höjden mellan sjöarna Hugn och Bysjön, vilken blev färdig år 1657. Det var åt generalen Gustaf Gabriel Oxenstierna som uppdraget gavs. Sin sista och nuvarande utformning fick skansen åren 1808—09. År 1814 demolerades den vid svensk-norska unionens tillkomst. Åren 1939—43 restaurerades den och återfick i stort det utseende som den hade före 1814, och som framgår på reliefkartan på stenpelaren vid ingången.

— Under de år jag har haft med skansen att göra har uppdraget på ett sällsamt sätt fört mig in i bygdens historia, och jag har fått stifta bekantskap genom urkunder och berättelser med de människor som under seklernas lopp på ett eller annat sätt varit knutna till skansen i ofärdstider och i tider av fred och lugn för riket.

— Det är idag sista gången jag har äran hälsa gäster från residensstaden, huvudstaden, Edabygden och från andra orter välkomna till Eda skans.

När tillfälle härtill härnäst gives, är vårdareuppdraget över skansen lagt i yngre händer. Det har varit ett intressant uppdrag att vara tillsynsman för detta gamla historiska minne här i den bygd, där jag utför min dagliga gärning. Det är min förhoppning att detta och de minnesstenar som blivit resta under årens lopp över händelser och människor i västra Värmland, inte bara över krigiska bravader, skall tala till samtid och eftervärld om människor som vågat ett tärningskast med livets krafter för en idé eller för sin tro och att dådlösheten intet förmår att utträta.

Med dessa ord ber jag få hälsa Er alla välkomna till Eda skans 300-årsjubileum."

Kapten Jan Rådberg leder karolinerexercis.

EDA GAMLA KYRKOGRÅRD

— "Bland de okända grifternas, de som inte äro markerade med stenar och kors utan idag täckta av sommarens gröna kläde, finnes en som gömmer den förgängliga delen av en känd värmlandsson. Hans namn är Elias von Eckstedt.

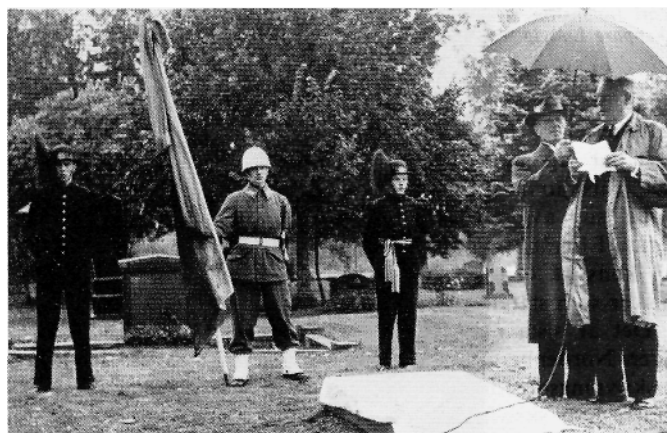
Född i Värmland 1766 började han sin militära bana vid Västmanlands regemente 1775. Han bevistade kriget i Finland mot Ryssland 1788—90 samt deltog som kompanichef vid Värmlands fältjägarbataljon i 1807 års fälttåg i Pommern och vid belägringen av Stralsund. Åren 1808—09 förde han befäl i fälttåget mot Norge. Han lämnade chefskapet för fältjägarbataljonen 1810 med överstelöjtnants rang.

Han efterträdde Olov af Wibeli som landshövding i Värmlands län 1813.

Det var som landshövding han under 1814 års fälttåg åtföljde den Gahnska kåren och mötte sitt öde och stupade i trakten av Skotterud den 5 augusti.

Förslaget att resa en minnessten här på kyrkogården framfördes till mig första gången för ett tjugotal år sedan av den värmländska släktforskningens grand old man, förre domprosten C. Bromander i Karlstad. Sedermera har även ett liknande förslag utgått från Eda sockens hembygdsförening.

Efter denna korta beskrivning över Elias von Eckstedts levnad, får jag bedja Herr Landshövdingen bjuda att täckelset borttages från den minnessten över en av företrädarna på Värmlands gamla landshövdingestol, som åt kommande släktled Edabor och åt andra som har ärende till dessa gravar, skall tala om en märklig mans gärning åt fosterlandet och i våra gränsbygder."

Regementets fana förs av fänrik Magnus Bröjer, flankerad av soldater i Värmlands fältjägarregementets uniform. Disponent Gösta Schotte, Noreborg, håller minnestalet. Paraplyet hålls av kyrkoherde Oscar Svensson.

Generalsparet Salander, landshövding Axel Westling och "vårdfolket" Schotte lyssnar till "Prolog" av redaktör Sien Rundqvist, Arvika.

Avgående inskrivningschefen

VF 12/11

Inskrivningsnämnden har installerat sig på 12 i Karlstad och från närbelägna platser utanför stan kommer de — gossarna som ska in för att "mönstra beväring". Efter läkarundersökningen, inskrivningsproven och ett litet samtal med psykologen, ställs de inför nämnden och överstelöjtnant Nordenberg, där alla personliga data samlas och gossarnas "önskedrömmar" avgörs. — Och ni är pälsdjursskötare från Hynbo-holm, säger överstelöjtnant Nordenberg. — Tycker ni om hundar? — Nej, svarar ynglingen. — Ni vill till artilleriet, men skulle ni kunna tänka er att komma till infanteriet? — Ja. — Men tycker ni inte om hundar. — Ja, säger ynglingen och liksom drar på det. Jag hatar dom inte.

Inskrivningsnämnden under sin verksamhet i Karlstad. Fr. v. skrivbiträdet R. Hedström, Torsby, Karl Johansson, Kil, fanjunkare A. Eriksson, Karlstad, överstelöjtnant Sven Nordenberg, Karlstad, skeppare Ludvig Winberg, Bengtsfors samt skrivbiträdet K. Bennetoft, Säffle.

— Skulle ni kunna tänka er att bli hundförare eller ha hand om en hund vid infanteriet. — Ja visst, svarade ynglingen. Det har jag inget emot. I detta fall var det pälsdjursskötare Lage Holmströms "öde" som avgjordes. Han kom till infanteriet. Efteråt tyckte han att det inte var så konstigt och det var vänliga människor som ställde frågorna.

Det är sista året som överstelöjtnant Sven Nordenberg, Karlstad, arbetar som inskrivningsordförande och de 11 årskullar han skrivit in bildar en armékår på 25.000 man. — Egentligen skulle jag som överstelöjtnant avgått med pension vid 55 års ålder, men jag fick anstånd i tre år och nu är de åren till ända. Den 12 december är sista inskrivningsdagen och den hålls i Säffle. Sen är det hela över. Mycket har naturligtvis inträffat under dessa år, men gossarna som infinner sig är alljämt lika trevliga. Förr var det ju 20-åringar som kom. Nu är det 18-åringar. En del av dessa är kanske mindre utvecklade beträffande kroppskrafterna och får "stå över" ett par år. Samtalen med psykologer tillkom 1951 och gossar som vi anser motsvara kraven tar vi ut direkt till befälsutbildning. Officersutbildningen är ju frivillig. Vi försöker få gossarna placerade just på den plats, där de själva trivs och kommer det inte för stora invändningar mot våra förslag, så är saken klar.

10 årskullar har fanjunkare Alf Eriksson, Karlstad, varit med om att skriva in och han avgår nu efter 35 års tjänst vid armén. — Det har varit 10.000-tals gossar man mött och varit med om att placera vid olika förband. En del av dem har man senare mött som yrkesmilitärer. Vi reser ju runt i två månaders tid och det är ofta som vi stöter på "gamla bekanta". Denna gång börjar vi i Arvika den 14 oktober och därifrån reste vi till Sunne, Torsby, Likenäs, Hagfors, Molkom och nu är vi i Karlstad. Härifrån går resan till Mellerud, Bäckefors, Årjäng och slutar i Säffle.

Det är med visst vemod som övriga i nämnden ser fram mot överstelöjtnant Nordenbergs och fanjunkare Erikssons avgång. — Vi vet vad vi har men vi vet inte vad vi får, säger skeppare Ludvig Winberg från Bengtsfors, som varit med om att skriva in 15 årskullar. Att överstelöjtnant Nordenberg betytt mycket, det är vi alla överens om och samma sak gäller fanjunkare Eriksson. När överstelöjtnant Nordenberg tillträdde som inskrivningschef, började liksom en ny epok. Den barska militära tonen försvann och det blev till en varm vägledning för den mönstrande ynglingen. Och sen dess har vi inte sett några förskrämda gossar inför nämnden.

SVEN NORDENBERG DÖD

NWT SKRIVER 4/3 1958

Överstelöjtnant Sven Nordenberg avled på måndagsmorgonen på Karlstads lasarett efter en tids sjukdom. Han var född år 1900 i Karlstad och tillhörde under hela sin militära tjänstetid hembygdsregemente. Den bortgångne var en framstående truppofficer, som hade en ovanlig förmåga att få kontakt och rycka med sig underlydande personal. Hans skicklighet som utbildare utnyttjades vid InfSS, där han under några år var lärare. Han var även chef för infanteriets officers-aspirantskola, som åren 1940—1941 var förlagd till regementet.

Från 1949 var han inskrivningschef i Värmlands inskrivningsområde. Genom sina djupa rötter i bygden och genom sin personalkänedom, sin förståelse för människor och förhållanden och sitt öppna väsen gjorde han sig varmt uppskattad under de årliga inskrivningsresorna. Sin kännedom om hembygden och dess inbyggare hade han fördjupat under de många år han var Kungl. Maj: ts ombud i Värmlands skytteförbund.

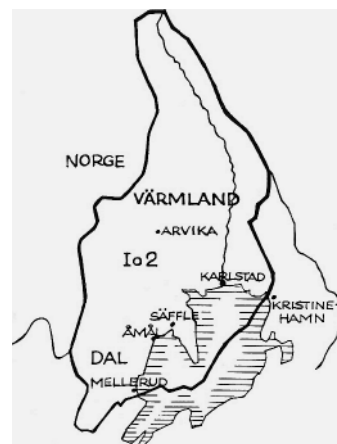
Den bortgångne var en god gymnast och en framstående gymnastikledare som ett flertal år var ledamot i Värmlands gymnastikförbund och ordförande i Karlstads gymnastikförening. N. var en intresserad friluftsmänniska och så länge krafterna stod bi fann man honom ofta ute i markerna.

Med tacksamhet bevaras han i minne av dem som haft förmånen att tjänstgöra tillsammans med honom eller eljest mött honom på levnadsvägen. Han sörjes närmast av maka, född Källblad, barn och barnbarn, aldrig moder samt syskon.

KOMMENTAR

Sven Nordenberg säger i artikeln att det hela är över i december men han får förlängt förordnande ytterligare några månader. — Militärbegravning äger rum 7/3.

Inskrivningsområdet

KRISER

Två storpolitiska kriser sätter världsfreden i fara:

USA och Storbritannien ingriper militärt i Libanon och mot slutet av året inträffar ytterligare en Berlinkris — Chrusjtjev kräver att Berlin överlämnas till Östtyskland.

Försvaret

Försvarspropositionen bifalls. Anslag 2,7 miljarder.

Riksdagsbeslut att A 2 och Lv 2 dras in. Infanteriets Kadettskola flyttas från Rosersberg till 116 i Halmstad.

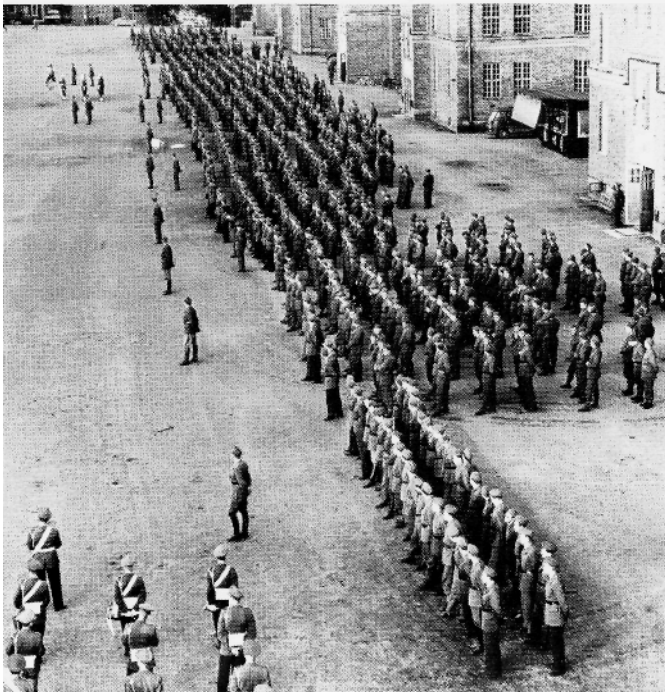
Repetitionsövningar

26/1—8/3, befälsövning 26/1—5/2. Inryckning till Karlstad: En cykelskyttebataljon. Slutövning med cykelskyttebataljonen (Styrka A) och I. båt (Styrka B) äger rum under regch ledning 28/2—4/3.

16/3—26/4, befälsövning 16/3—26/3. Inryckande: Fostaben fö 52. Stabstjänstövning med länsstyrelsen, Karlstads fostab m fl myndigheter äger rum vid regementet 21/4—24/4.

4/7—14/8, befälsövning 4/7—14/7. Förband: 2. bandtrak-torkompaniet.

31/8—11/10, befälsövning 31/8—9/9. Inryckning i Karlstad och Trossnäs. Stabstjänstövningar genomförs under september. Förbanden genomför "TFÖ 58" i Dalsland 29/9—6/10. Mörkläggnings är anbefalld i Melleruds landsfiskalsdistrikt.

KOSTNADSMINSKNINGAR GENOM RATIONALISERING?

Anslagsramarna i arméns driftbudget för budgetåret 1957/58 samt möjligheter till kostnadsminskningar framgår av följande.

Delkostnaderna *materielkostnader* (48 %) och *värnpliktskostnader* (17 %) är bundna och kan ej minskas genom rationaliseringar. En minskning av materielkostnaderna skulle betyda minskad krigsorganisation med de följder som uppstår därav. Minskad utbildning ger sänkt kvalitet. Detta kan ännu mindre godtas.

Delposten *avlöningar* (26 %) innefattar lönekostnaderna för fast anställd personal både i utbildningsorganisationen och inom administrationen. Genom ständigt pågående rationaliseringsverksamhet i samråd med statens organisationsnämnd söker man hålla nere dessa kostnader.

Delposten *omkostnader* (8 %) omfattar ersättning till försvarets fastighetsfond, dvs hyror, avskrivningskostnader m m samt resor och expenser. Omfattande kontroll för att hålla nere denna delpost pågår ständigt.

Delposten *övrigt* (1 %) omfattar ersättning till de frivilliga försvarsorganisationerna. Några minskningar som har betydelse för arméns budget kan ej göras inom denna delpost.

Med 12 på Dal

Höstmanövern 1958, "Dalslandskriget" — TFÖ 58 — torde för I 2-förbanden ha varit särdeles omväxlande och minnesrik.

Ändamålet med övningen var främst att under rörliga stridsförhållanden trimma samman staber och förband under så verklighetstroga förhållanden som möjligt. Rörligt blev det sannerligen för samtliga deltagande förband från såväl III. som V. militärområdena! Det började redan i samband med tilltransporten. Aldrig tidigare torde förband i så stor utsträckning ha marscherat — dvs åkt cykel och motorfordon — till ett manöverområde. Från Falun i norr samt från Örebro i öster sökte sig kolonnerna på landsvägarna mot Dalsland.

Denna stora rörlighet möjliggjordes genom den reviderade arméorganisationen.

Till omväxling under manövern bidrog icke minst det skiftande dalsländska landskapet. Manöverdeltagarna fick ordentligt lära känna både den storslagna norra delen "Skogsdal" med anknytning till Värmland, och det öppna slättbetonade området i sydost "Slättedal" eller "Dalboslätten". Manövern gynnades förutom av den vackra naturen av ett praktiskt taget hela tiden varmt och torrt väder.

12 utgjorde stommen i nordsidans styrkor. Tillsammans med en bataljon I 3 och en bataljon 113 bildades en infanteribrigad under befäl av överstelöjtnant Sverker Djurberg. Kapten Börje Benéus är stabschef. Brigaden understöddes av en tung artilleridivision från A 9.

Sydstyrkans styrkor utgjordes främst av en fördelning ur III. milo. Denna bestod av en pansarbrigad, en infanteribrigad samt ett artilleriregemente.

I 2 skyttebataljon fördes av kapten Bertil Calais.

En tragisk händelse inträffar. Vpl furiren Sven Olof Larsson från Karlstad försvinner sista manöverdagen och återfinns först 16/10 drunknad i Dalbergsån.

I en av 12:s kaserner träffade NWT-fotografen dessa glada gossar: fr. v. Knut Johansson, Ulvsby, Gösta Andersson, Karlstad, Sven Zid-holi, Sunne, Roland Persson, Karlstad och Olle Nygren, Karlstad,

Årets repgubbar vid 12 i Karlstad har nu klarat sin månad i kronans kläder och på fredagen och i dag återvänder de till sina civila jobb. Reservbefälet har dock ännu en vecka kvar och för deras del blir det utryckning den 17 oktober. Här en bild från överstens avtackning på kaserngården.

"Snöflingan" manöver i Norrland

Ur regementsorder

Krigsspel som förberedelser för vinterförsöken i brigadförband anordnas 9/1, 10/1 och 13/1 vid regementet. Ledare: Övlt Olof Rudqvist.

För vinterutbildning och vinterförsök i bataljons- och brigadförband under sekundchefen I 3 resp MB VI. milo förläggs II. båt till VITVATTNET resp deltar båt i vinterfälttjänst-övning — "VFÖ 1958" — inom VI. milo 5/2—7/3 1958. Båt ingår i I. skbat IB 19 med två skyttekompanier, understödskompaniets huvuddel, en spaningspluton samt tre kok-och packgrupper, uppsätter huvuddelen av en cykeltransport-och anspansspluton samt vissa enheter i personalersättnings-kompani.

Bataljonschef: Mj Svante Millqvist 13. Ställföreträdande bataljonschef: Kn Jan Rådberg. Rekognoseringsstrupp avgår 1/2. Bataljonen återkommer till Karlstad 9/3.

INKALLADE REPSOLDATER BYGGER SKOLSALAR

NWT 25/2

Den militära utbildningen måste ske efter moderna linjer om den skall bli så effektiv, som både befäl och meniga önskar. För den skull behövs bl. a. ändamålsenliga lektionssalar, men sådana har inget regemente gott om och anslag till dyrbara nybyggnader inryms som regel inte i de medel man har att röra sig med. På Värmlands regemente i Karlstad löser man problemet genom att inreda vindarna på de gamla kasernerna eller bygga om outnyttjade baracker från beredskapstiden till skolsalar. Som byggnadsarbetare använder man inkallat yrkesfolk, som av en eller annan orsak inte skall utbildas på trupp. Två utmärkta lektionssalar är redan klara och ytterligare fyra håller på att iordningställas.

— Vi strävar efter att göra utbildningen så effektiv som möjligt, säger utbildningsofficeren vid 12 överstelöjtnant *Sverker Djurberg*. Vi har under flera år utbildat specialinstruktörer och arbetar så mycket som möjligt med standardprogram och centralisering. Ett problem är dock att få befälet att räkna till samtidigt både för utbildning av den ineliggande årsklassen och repetitionsförbanden.

På Trossnäs ligger f. n. rekrytbataljonens 600 värnpliktiga, i I 2: s kaserner skolbataljonen, som består av befälsskola K och I om c: a 80 värnpliktiga och kasernkompaniet på c: a 100 man samt repetitionsbataljonen med omkr. 1.000 inkallade. Allt tillgängligt aktivt befäl har delats upp på dessa avdelningar och tjänstgör som instruktörer.

Repomgången t. ex. har för undervisningen fått 11 officerare, 11 underofficerare och 23 underbefäl vid sidan om truppens eget inkallade befäl. Med 1.000 man som skall utbildas blir det ganska stora grupper per instruktör. Resultatet är därför till stor del beroende av de inkallades vilja att aktivt delta i undervisningen och bjuda till så gott de kan. Den allmänna meningen är också att repsoldaterna är mycket intresserade av sina uppgifter och att det råder en klar positiv anda inom truppen.

KOMMENTAR

Nu inreds vinden på kasern 3. Samlingssalen är klar. Därefter kommer taktisalen och två signalsalar. Fältarbetssalen är också färdigställd i barack vid Sandbäckstjärn.

ÖB-inspektion

Han kommer överraskande till regementet på morgonen 28/10, inte för att se på I 2 men väl för att följa den personalvårdskurs, som anordnas av chefen för försvarsstabens personalvårdsavdelning, byrådirektör Urban Rosenblad.

12 hem med last av renhorn

Andra manöveretappen värst

Glada över att norrlandsmanövern är till ända ses här en del av de 600 soldaterna vid 12 efter ankomsten till Karlstad.

VF 10/3

Ett par hundra åskådare kantade Trädgårdsgatan och delar av lastkajen vid SJ:s godsmagasin, när de 600 krigarna vid I 2 anlände med godståg till Karlstad på söndagseftermiddagen efter sin månadslånga norrlandsmanöver i terrängen runt Vitvattnet. Godsfinkornas dörrar stod på vid gavel och medan tågsätten rullade in till kajen vid godsmagasinet skällade hurraropen.

"Det har varit en angenäm tid. Resan dit och hem har gått fint", berättade chefen för den hemkomna bataljonsdelen, kaptan H. Nilsson, Karlstad. När gossarna väl var framme i Norrland, visade det sig att det hela var betydligt trevligare än man tänkt sig. Den första tiden — från den 5—25 februari — bodde I 2: s mannar i baracker, som var belägna inom övningsområdet och när manövern började hade de bara att förflytta sig en mil. Sjukfallen hade varit få. Endast ett 60-tal man har vistats på I 2: s sjukhus under denna manöver. Av dessa var 40 sjuka när manövern började.

Medan plutonerna marscherade förbi och plutoncheferna lämnade av till regementschefen, överste Sven Holmberg, pågick urlastning av motorfordon och de 24 hästar som tillhörde anspanssplutonen. Flera hundra av de värnpliktiga hade köpt jättelika renkronor, renskinn, knivar och lapptofflor. Och som adresslapp hade de bundit fast ett spelkort med namnet påskrivet.

Fälttygkår och tygteknisk kår

Jämlikt Riksdagens beslut 1958 upphör tygstaten som personalkår med 30/9 1958. Tygstaten tillhörande förvaltningspersonal överförs till fälttygkåren medan tygstatens mekanikerpersonal överförs till tygtekniska kåren.

Förenta Nationerna

Med anledning av FN-veckan 19/10—25/10 orienterar f FN-delegaten, landstingsmannen A Widén, Norum, åldersklassen om "FN — dess mål och medel" 20/10.

Materiel!örsök vid regementet

Cykel 104
 Provisorisk minröjningsorm
 Hängslen (ny typ) till fältuniform
 Vindrock f m/57, vindrock fm/58 med foder
 Överdragskläder f m/58
 Lätt sjukbår, förbandsväska I och 2
 Stridssele med framväskor och ryggväska

Major CLAES EGNELL:

Den tredje svenska FN-bataljonen

UTDRAG UR ARTIKEL I "VÄRMLANDSÖRNEN"
KARTA SE SIDA 81

Svenska bataljonen (omkring 350 man) bestod vintern 1957—58 av chef med stab, stabskompani och två skyttekompanier (numera tre). Till skillnad mot förhållandet vid övriga nationer är den svenska personalen helt frivillig.

Bataljonens uppgift var som regel att bevaka UNEF stab, General Burns bostad och vissa förråd i Gaza stad samt omkring 5 km av demarkationslinjen (längst i söder intill palestinagränsen). Utöver dessa stående uppgifter bestred bataljonen under 4 månader bevakningen vid Tiransundet. Bataljonen var förlagd i tältläger med staben och ett skyttekomp i norra delen av Gaza och med ett skyttekompani söder om staden Rafah och i Sharm el Sheik (delar).

Tjänstgöringen är enformig. Man är lägervakt, tjänstgör vid postering på ADL (Armistic Demarcation Line) eller går nattpatrull. Genom att man ständigt söker ha så många på permission som möjligt (20 %), blir det tätt mellan passen för de kvarvarande. Då man inte gör ovannämnda tjänst, har man utbildning främst i vapentjänst, mintjänst, fysisk träning och exercis.

Under fritiden är bataljonens personal bunden till tjänstgöringsplatserna. Då det dessutom råder generellt utgångsförbud efter kl 1900 hade man kunnat vänta sig vissa problem. Dessbättre uppstod inga sådana. Framför allt berodde detta väl på, att den främmande miljön i sig själv innebar en viss underhållning. Tjänstgöringen var dessutom så krävande, att behovet av vila var stort. Siestan mitt på dagen (2—4 tim.) liksom helgdagarna utnyttjades till vila, idrott, bad eller "shopping". På kvällarna gick man på bio i resp. föreläsningar (3 gånger i veckan), deltog i fritidskurser eller skrev brev. Anordnade kompaniaftnar var mycket uppskattade. Gudstjänst hölls varje söndag och på onsdagskvällarna samt nattvardsgudstjänst en gång i månaden. Anslutningen var god. Genom UNEF försorg anordnades underhållning av gästande artistgrupper. Kvalitén på dessa var växlande. Intressant var att konstatera att enbart avklädda kvinnor inte "slog". Soldaternas krav på artistisk kvalité var höga.

Genom UNEF ordnades en hel del idrott, där svenskarna hävdade sig väl. Bataljon III deltog i 2 "olympiader" i fri idrott. I den första tog svenskarna 5 av 10 guldmedaljer (bästa nation) och i den andra 6 av 16 och blev där tvåa efter indiernerna.

Dag Hammarskjöld hälsar på Claes Egnell vid ankomsten till bataljonen.

Utegångsförbudet på kvällarna och den enformiga tjänsten gjorde, att man såg fram mot permissionsresorna med stor förväntan. Alla bereddes tillfälle till s. k. långpermission (7 dagar med gratisresa och uppehälle) till Kairo. Flertalet fick dessutom resa (subventionerat av marketenterimedel) till Jerusalem på 3 dagar. I samband med kommendering till Sharm el Sheik fick man se Suez och St. Katarinaklostret. Möjligheter fanns även att besöka Beirut. Från Kairo gjordes utflykter till det gamla Tebe (Luxor) och Alexandria och från Beirut till Damaskus och Amman.

Rent utbildningsmässigt hävdade sig våra svenska soldater bra trots att de hade att konkurrera med t. ex. indiernas elit-betonade yrkesbataljon och kanadensarnas likaledes staman-ställda personal. Huvudsakligen berodde väl detta på att de svenska soldaterna var frivilliga till skillnad mot alla övriga, men sannolikt bidrog också vår gedigna utbildning härtill. Vad som glädde särskilt var, att den svenska disciplinen betraktades såsom mycket god. Den kom till uttryck såväl i som utom tjänsten och torde ha bidragit till, att bataljonen ej hade några min- eller andra svåra olycksfall, inga trafikolyckor, inga fall av brott mot kvinnofriden eller av fraternisering med israeliska kvinnor, inga sjukdomsepidemier o. s. v. Ifråga om bevakningstjänsten var svenskarna en smula godtrogna i början. Efter hand blev de ytterst effektiva, misstänksamma och häpnadsväckande orädda.

Det som var svårast att genomdriva var god ordning i förläggningarna. Där låg vi långt efter framför allt indierna, vars förläggningar såg ut som iordningställda men ej använda sjuk- kvarter.

Bland Ortsbefolkningen var svenskarna omtyckta. Sannolikt berodde detta mest på, att de kommo från ett land utanför alla "västpakter" och att de voro landsmän med Dag Hammarskjöld. Denne, som för övrigt firade jul vid svenska bataljonen, var nämligen ytterst uppskattad för bl. a. sin känsla för rättvisa och sin vana att ej lova mer än han kunde genomföra. Man uppskattade dessutom, att de svenska soldaterna respekterade kvinnans ställning och att de ej missbrukade sprit. De torde även ha visat större hänsyn mot fattiga och färgade än vad som var vanligt bland soldater från andra nationer.

Om man slutligen skall redovisa några huvudintryck från tjänstgöringen i detta oroliga hörn av världen, så är de på gott och ont. Det goda representeras av, hur föredömligt väl samarbetet flöt mellan de olika nationernas medlemmar och enheter inom UNEF. Det onda utgöres av det hopplösa intryck man fått rörande flyktingarnas framtid och därmed freden i området. Varken Israel eller grannländerna vill ta emot dem. Hatet växer och ett bortdragande av UNEF skulle sannolikt utlösa nya stridigheter, vars följder är svårt att förutse.

I2-major hem från Gaza

NWT 28/4

Överstelöjtnant Claes Egnell kom på söndagen hem från Gaza och direkt från Bromma begav han sig till vaktavlösningen på slottet kl. 13, då soldater ur tredje FN-bataljonen skulle gå högvakt.

Det är ingen tvekan om att soldaterna har trivts under tiden där nere i Gazaområdet. Tjänsten har dock varit mycket pressande särskilt under den senaste månaden då den svenska truppen varit reducerad med 100 man som reste hem efter kontraktstidens slut.

Med den arabiska befolkningen har man på FN-håll inte haft några nämnvärda besvär. Demonstrationerna i samband med det nya arabförbundet förlöpte anmärkningsvärt lugnt.

LYCKADE ARRANGEMANG PÅ 12-DAGEN

NWT 29/8

Kl. 8 på torsdagsmorgonen inleddes firandet av regementets dag i Kil med revelj av regementsmusikkåren, som under ledning av musikdirektör Bertil Ullbrandt gladda kilsborna med marschmusik genom samhällets gator.

Kl. 12 på torsdagen kom resterande styrkan 130 man till Stubberud och därmed är styrkan uppe i cirka 650 man, det var stamskolan, stabsfurirskolan och studentkompaniet som anlände efter huvudstyrkan som kom i går. Kl. 13 fick även de nykomna sitt välkomstkaffe vid Stubberud av kilslottorna.

Mycket folk hade mött upp vid Lökene vårdhem, där musikkåren gav ett 45 min. långt konsertprogram framför trappan till stora ingången. Att musikprogrammet blev uppskattat av pensionärerna var inte att ta fel på. Socialnämndens ordf. Alf Hellsten hälsade musikkåren välkommen och kyrkoherde Gustaf Fredriksson medverkade med ett kort tal.

Regementets förbimarsch för översten och hans stab jämte municipalsamhällets och storkommunens myndighetspersoner ägde rum kl. 17. Inmarschen började vid Karlslundsgatan ner mot Sannerudsväl-len. På skolplanens mitt på Karlslunds-gatan skedde så "marsch förbi".

Kl. 17.30 vidtog sedan Sannerudsväl-lens högtidligheter med utväxling av hälsningar mellan bygdens och landskapets eget regemente.

I sitt hälsningstal uttryckte kommunal-nämndsordf. Arvid Andersson kommunens och samhällets glädje att Kungl. Värmlands regemente velat förlägga 1958 års regementets dag till Kil.

Regementschefen uttryckte sitt eget och regementets varma tack. Jag vågar uttala den förhoppningen, att vårt besök i Kil skall stärka och fördjupa Kilsbygdens sedan gammalt existerande stora intresse för vårt försvar, vår armé och Värmlands regemente.

Därefter följde en kort andaktsstund med kyrkoherde Gustaf Fredriksson som officiant. Därefter visade kapten Gunnar Karlsson en stor värnpliktsgrupp i stridsgymnastik. Grabbarna var mycket vältrimmade och detta inslag blev liksom hela högtidligheten ett minne som åskådarna sent kommer att glömma.

Bilden t. v.: Vid besöket vid Lökene vårdhem gav Arméns musikkår en konsert för de gamla. Här lyssnar St. Kils äldsta invånare 95-åriga Maria Svensson. Bilden i mitten: I tidiga morgonen tågade Arméns musikkår genom samhällets gator. Bilden t. h.: Med stort intresse följde publiken stridsgymnastiken på Sannerudsvallen.

Planläggning av repetitionsövningar

NWT 25/2

Den militära utbildningen på repförbanden plåtarna, kontrollerar vilka värnpliktiga som får tas in, gör omgrupperingar och nya kontroller innan plåtarna sätts in i en maskin, som trycker inkallelseorderna. Dessa sänds ut ett halvt år före tjänstgöringen.

— Det är inte endast vår rättighet att inkalla de värnpliktiga tre gånger till krigsförbandsvisa övningar, det är även vår skyldighet, säger 12-chefen överste Sven Holmberg. Redan nu håller vi på att utarbeta kostnads- och förlägningsförslag till 1960 års repövningar.

Personaldetaljen kommer tidigt in i bilden, omtalar kapten Sven Mollstedt och redogör för de åtgärder man vidtar då förbanden skall inkallas. För varje värnpliktig finns ett s. k. stamkort, som följer honom hela värnpliktstiden och på vilket alla uppgifter om hans militära förhållanden förs upp. Vidare har man plåtar med namn, adress, militär utbildning och lämplighet m. m. på varje man. Plåtarna ligger sorterade förbandsvis och är en modern motsvarighet till äldre tiders "rul-lor". Före inkallelserna går man igenom

Förvaltare Bror Sehman, fanjunkare Arne Bor-nehag och kapten Sven Mollstedt på personaldetaljen ser på då fru Ingegerd Widtoft trycker inkallelseorder.

Klarälven över sina bräddar

Regementschefen räddas från isolering på Sandbäckssudden av plankvandring. Så är fallet även 1959. Sedan de stora kraftverksdamarna kommit till i övre Klarälvsdalen inträffar inga över-svämningar.

I VÄNTAN PÅ VADA?

Framför "stabs- och förvaltningspersonal" står kapten Åke Stawreberg. I främre ledet från vänster Gillis Jäger, oidentifierad, Gunnar Ryman, Gustaf Holmstrand, Hans Lennart Rinnäs, Uno Nyberg, Per Edvin Dahlborg, Bror Sehman, Fredrik Bergström, Lennart Larsson, Jan Brunsson, Sven Mollstedt, Karl Erik Österberg, I bakre ledet från vänster Karl Erik Åquist, Verner Gäfvert, Arne Naucier, Olof Holm, Olof Olsson, Oskar Westerlind, Åke Yxhammar och Holger Nilsson. Längst till höger regementschefen och Håkan Andrae.

Karlstad bjöd ny inryckta på sightseeing och kaffe

NWT 14/5

Karlstads stad bjöd på tisdagskvällen nyinryckta vid Värmlands regemente på en sightseeingtur genom staden och efter denna på kaffe och dopp i Folkets hus. Det var 183 deltagare denna gång, huvudsakligen från befälsskolor, som i sex stadsbussar fick göra en entimmesfärd genom förlägningsorten och orienterades om dess skilda partier. Färdledare var kapten Nils Bergström, och som representant för staden medföljde stadsfullmäktiges förste vice ordförande, advokat Fritz Helmer.

Från kaserngården gick färden runt Sandgrund, över Sundstabron ut till Nobels hörna, kring Norrstrand och över Östra bron, genom Åttkantslunden utåt Lamberget, genom Herrhagen till Yttre hamn, till Tingvallastaden igen och ut åt de västra stadsdelarna, runt Klara och till Folkets hus. Om alla sevärdheter som passerades lämnades historiska och andra upplysningar. Det var också allmän belåtenhet med turen. Vid kaffet höll hr Helmer ett kort välkomstanförande, och efter förplägnaden tog de inbjudna apostlahästarna till regementet.

Detta är den första och största kontingenten som i år får göra rundturen. Fortsättningen följer med ytterligare sex under den närmaste tiden.

KOMMENTAR

Ett tack till Karlstad stad och kommun för dessa arrangemang som upprepas år från år.

Kaffeborden i Folkets hus stora sal blev synbarligen uppskattade. På bilden fr. v. överfurir Sten Andersson, kapten Nils Bergström och stadsfullmäktiges förste vice ordförande Fritz Helmer.

Repövare slaktade ko i skogen vid Säldebråten

VF 27/9

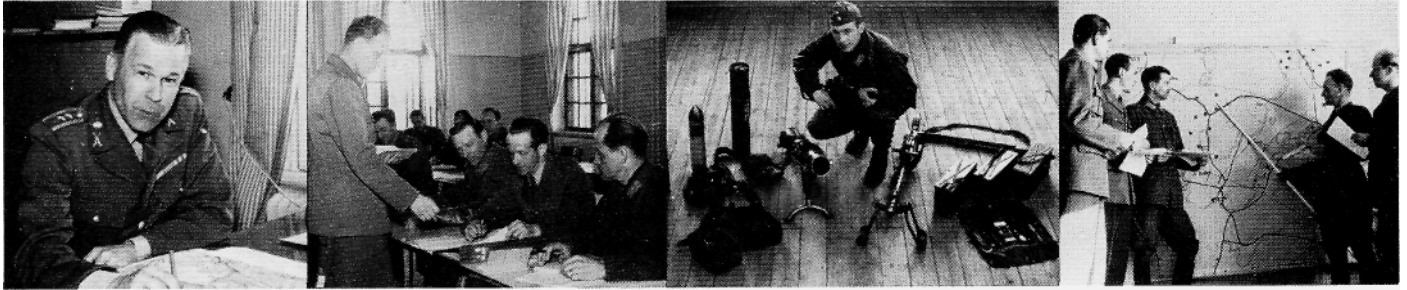
Här leds kossan fram till "exekutionsplatsen" av Anders Danielsson.

I2-BEFÄLET PÅ SKOLBÄNKEN

NWT 14/4

Rubriken här ovan kräver en förklaring. Eller kanske inte! Även en lärare hamnar ju i skolbänken allt som oftast i vårt allroundkunskapskrävande tidevarv. De här veckornas övningsupphåll mellan de ut- och inryckande rekrytkullarna ut-

nyttjas alltså av det aktiva befälet, som går på tre stora utbildningslinjer: Officerarna utbildas i taktik- och stabstjänst samt traktorsutbildning, underofficerarna har kvartermästar-tjänst som huvudpunkt på sitt program, medan furirerna främst lär sig hantera granatgevären. Flera av de här utbildningslinjerna korsar varandra och naturligtvis hinner man med att insupa lärdomar av de andra grupperna under utbildningstidens gång.

1. Ledaren och utbildningsofficeren överstelöjtnant Sverker Djurberg.
2. Fanjunkare Erik Karlsson-"Pvkalle" leder kvartermästarutbildning med eleverna Stig Gösta Harry Johansson-"Pjäsplatsjohan", Gösta "Zatopek" Aronsson och Kjell Andersson.

5. Kenneth Forsberg i uniform m/58 och med kpist m/45 B. Till vänster om honom granatgevär m/48 med tillbehör och ammunition; till höger kulspruta fm/58 med reservdelsväska, reservpipa och bandlådor.

4. Taktik! Från vänster kaptan Börje Benéus, löjtnant Sture Fagerström, kaptan Lennart Hörnstein, löjtnant Carl-Gustaf Naeslund och Lars Bergström.

ARMÉCHEFEN INSPEKTERAR REGEMENTET

VF stoppades då arméchefen kom till I 2

VF 20/9

Det tycks vara ödesbestämt att Värmlands Folkblad skall stoppas när arméchefen gör premiärbesök på 12. När den nye arméchefen, general Th. Bonde på fredagen premiärbesökte regementet blev det stopp för VF-medarbetarna vid grinden, där vaktbefälhavaren hänvisade till dagofficerens order om att inte någon skulle släppas in.

VF-medarbetaren hänvisade i sin tur till den inbjudan som sänts från regementet. Men det hjälpte inte. Fänriken stod fast vid att strängt lyda order att inte släppa in någon vid stora grindarna. Möjligen skulle VF-medarbetarna komma in på andra sidan av regementet.

Till morgontidiga orienteringsövningar fanns emellertid varken tid eller lust. Så fick VF:s utsände betrakta skådespelet vid generalsbesöket genom grindarna, varigenom man såg generalen med sin stab inspektera kompani efter kompani.

Medan detta hände kom den för dagen tjänstgörande pressofficeren till grinden och framförde ursäkter och livliga beklaganden, vilka senare upprepades från arméchefen och I 2-staben.

Här kommer ingen hm-hm över bron, var Sven Duvas paroll på sin tid och på Värmlands regemente gällde tydligen samma paroll på fredagen. VF-medarbetarna fick bevittna arméchefens besök vid 12 från det läge där kameran är placerad. Bilden godkänd för publicering av försvarsstaben.

Arméchefen generallöjtnant Thord Bonde hälsar på Folke Siensryd. Tv i ordning Cruse, Lindström och Persson.

Arméchefen

Chefen för armén, generallöjtnanten Th. Bondes inspektion på Värmlands regemente gynnades av bästa karlstadsväder. 8.15 på morgonen mottog generalen det på kaserngården uppställda regementet. Arméchefen åtföljdes — förutom av generalmajor Salander och dennes stabschef — av sin adjutant, överstelöjtnant C.-Y. Dahl, samt tre officerare från arméstabens utbildningsavdelning. Sedan general Bonde inspekterat truppen gav han sitt erkännande för ett gott allmänintryck och framhöll för regementet sin syn på repetitionsutbildning och första värnplikts-tjänstgöring.

Han vände sig främst till repetitionsövningsförbanden och betonade vikten av deras krigsförbandsvisa utbildning som nödvändig påbyggnad till vår korta första tjänstgöring.

För åldersklassens befälsskola framhölls det ansvar som varje befäl måste känna inför uppgiften att under de svåraste förhållanden — krig — föra befäl över kamrater.

Därefter mottog generalen i gymnastiksalen de olika befälsskärerna, varvid han med några ord berörde försvarsfrågan och den tacksamhet man måste känna att denna lösts i enighetens tecken. I filmsalen redogjorde utbildningsofficeren överstelöjtnant Djurberg för regementets utbildningsorganisation och utbildningsmöjligheter. Bl. a. framhölls önskvärdheten av att regementet får ytterligare en skjutbana.

På eftermiddagen följde arméchefen övningar vid repetitionsövningsförbanden och åldersklassen samt studerade regementets utbildningsanordningar.

AVSPÄNNING?

Handskakningen mellan Dwight D Eisenhower och Nikita Chrusjtjev i Washington är årets världshistoriska höjdpunkt. Kärnvapenproven inställs under året.

Frihandelsavtalet om sjustatsmarknaden — EFTA — undertecknas.

Londonförhandlingarna om Cypern ger resultat. Ön garanteras självständighet.

Bilagande rekryten —59 ger 1 2-chefer grå hår

VF 20/5

Tisdagen var den stora inryckningsdagen för årets rekryter. 600 man invaderade 12 i Karlstad. Därmed ställdes regementsledningen inför det problem som hittills varje år växt och blivit allt större — anskaffandet av parkeringsplatser för de värnpliktigas bilar och andra motorfordon. Allt större ytor har med åren fått reserveras för detta.

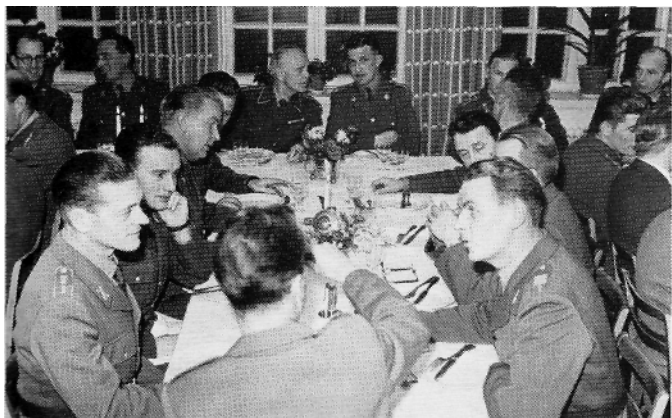
Vid 12 har särskilda områden reserverats på norra fältet och mellan barackerna nedanför regementsbyggnaderna. Ovanstående sextett får illustrera dagens bilburna rekryter. Fr. v. ses i främre raden Benny Svensson, Karlstad, Sven Olsson, Jössefors, och Ove Jonsson, Arvika. Bakom dessa står fr. v. Mats Hedqvist, Munkfors, Roger Henriksson, Hagfors, och Leif Eriksson, Karlstad.

KOMMENTAR

Karlstads kommun upplåter nu välvilligt parkeringsplatser för de värnpliktiga vid Tingvalla Istadion. Därmed är i stort parkeringsbekymret löst.

Personalmiddag

De tre befälskårerna samlas på underbefälsmässen. Härefter växlas mellan mässarna fram till 1965, då den första för alla personalorganisationerna gemensamma personalmiddagen anordnas i matsalen.

Närmast fönstret fr v Håkan Andrae, Harry Nilsson, Sven Holmberg, Sven Granath, Sverker Djurberg, Gösta Björk. Vid bordstungan fr v Holger Nilsson, Börje Benson, Åke Yxhammar, Zäta Ohlzon, Per Edvin Dahlborg (skymd), Bo Ohlfeldt och Bertil Calais' nacke.

Tjänstepension

"Lagen om allmänna tjänstepensioner" antas av riksdagen.

Ny militärbefälhavare

Generalmajor Sven Salander tar avsked av regementets personal 25/9. Generalmajor Regner Leuhusen tar befälet över militärområdet 1/10.

Bistånd med snöröjning

Rego27/1 1959 nr 78

Trafikinspektören vid 6. trafiksektionen SJ har tillställt mig följande skrivelse:

"Genom Överstens välvilliga åtgärder har statens järnvägar under det senaste svåra snöfallet erhållit ett mycket uppskattat bistånd av Värmlands regemente.

Jag ber att på detta sätt få framföra Statens Järnvägars stora tacksamhet för det bistånd, vilket verksamt bidragit till att svårigheterna vid Karlstads stationer kunnat övervinnas."

Fältövning

Fältövning för officerare och underofficerare genomförs i Mellerudsområdet 13/4—18/4 och 20/4—25/4. Ledare är överstelöjtnant Sverker Djurberg biträdd av kapten Sven-Olov Everhall (på bilden med ryggen mot kameran), t v kapten Jan Brunsson.

Pyromanbränderna

Stadens polismästare har till mig och underofficerskåren framfört sitt tack för värdefulla insatser vid den bevakningstjänst, som ordnats i samband med de s k pyromanbränderna (rego 9/10 1959).

Filmen "Observationstjänst" inspelas vid regementet

Arbetet är igång inom brigadstabens underrättelsetjänst — scen 11—12. Fotograf Svenolof Olsson bakom kameran och framför syns fr. v. kapten Sven Olov Moland, kapten Mauritz Jacobson och löjtnant Magnus Bro jer (regissör). Klappan hålls fram av vpl Berndt-Olof Öbrink från arméns filmdetalj, Stockholm. (VF 12/8)

ÖVER HELA LANDET FÖRS EN SYNNERLIGEN LIVLIG ATOMDEBATT

DEN 19 FEBRUARI

Onödiga bekymmer

Frågan om ett svenskt atomvapen har uppenbarligen också sina utrikespolitiska aspekter. Man får en påminnelse därom i Pravda, som på onsdagen angriper de kretsar i vårt land som vill att vi skall skaffa oss vapnet ifråga. Dessa kretsar, uppger Pravda, "sägs också yrka på att Sverige skulle upprätta avskjutningsstationer för robotar och ansluta sig till Atlantpakten."

Det är tydligt att den ryska tidningen — och därmed de ryska maktbävarna — är mycket intresserade av Sveriges försvaret. Det kan därför vara på sin plats med en erinran om att detta är en svensk fråga, inte en rysk, och att vi förbehåller oss rätten att styra och ställa med försvaret så som vi finner lämpligt.

Pravda tycks mena att ett svenskt atomförsvar är oförenligt med neutraliteten och bidrar på det sättet till att öka begreppsförvirringen på detta område. Det väsentliga är ju att vi är beredda att försvara neutraliteten, sedan har det ur neutralitetssynpunkt ingen betydelse på vilket sätt det sker. Däremot skulle man kunna vända på frågan och säga, att ett alltför svagt försvar ger ett dåligt stöd åt neutraliteten och därtill kan skapa tvivel på vår vilja och vår förmåga att upprätthålla den i kritiska situationer. Man har dock aldrig hört att Pravda läxat upp oss från de utgångspunkterna, vad det nu kan bero på.

För egen del hör vi inte till dem som kommit till klarhet om att Sverige med största möjliga skyndsämhet bör skaffa sig ett atomförsvar. Frågan härom torde vara betydligt mera komplicerad än många av atomentusiasterna tycks föreställa sig. Det finns mycket starka skäl för den betänksamhet som regeringen ådagalägger. Ett av skälen, ett av de många, är att ett beslut i atomvapenfrågan nu skulle splittra nationen i två hälfter. Det som kunde vinnas i form av ett starkare försvar, det kunde förloras i form av splittring och nationell oenighet. Men detta är en sak för sig. Pravda bör ha klart för sig att svensk opinion hittills inte ansett att atomvapenfrågan har med neutraliteten att göra.

Den ryska tidningen söker vidare plädera för den minst sagt egendomliga uppfattningen att om ryssarna har atom-

Militärhjälp till atomdrabbat Karlstad

VF 6/3

För en tid sedan spelades ett krigsspel i Karlstad, där man förutsatte att en atombomb detonerat vid Nobelkorset. Det var främst civilförsvaret som fick en duvning den gången. På torsdagen hade militären knutit på där civilförsvaret slutade och de in kallade "beredskapsgubbarna" fick en inblick i hur "Militärt bistånd till civilförsvaret när betydande skador uppstått" går till.

En atombomb på 20 kiloton hade detonerat 600 meter över Nobelkorset och tack vare att smällen kom såpass högt upp var radioaktiviteten vid marken inte svårare än trupperna — det rörde sig om fyra kompanier — kunde klara sig utan speciell skyddsutrustning och alltså kunde rycka fram i vanlig ordning. Kompanierna hade legat på övningar norr om Karlstad de senaste dagarna och larmats för att komma till Karlstads hjälp. Hela stadsdelar hade raserats och militären behövdes för att hjälpa fram sårade ur ruinerna, röja vägar, hjälpa till med brandsläckning, ordna sjukhjälp och eventuellt också släppa till tält till nödbostäder och kokvagnar för att klara maten åt utbombade.

••• '-sff lf •••

a ••• " 5*0?•

sS\.

Allt det där gick så vitt man kunde förstå perfekt. Av trafiktekniska skäl släppte man inte in kompanierna i staden förrän eftermiddagsrusningen gått över men vid 17.30-tiden passerade ett tusen man genom stadens gator utan att det blev något som helst kaos i trafiken. Och efter ut-spisning från kokvagnarna — det var torsdag och ärter och fläsk — fick beredskaparna en lektion av speciella instruktörer i röjningstjänst, ordningstjänst, räddningstjänst och brandtjänst. Det fick man hålla på med till vid 21-tiden och eftersom dagen börjat redan vid fyra-tiden på morgonen blev den dryg. Men det kompenseras av att man blir helledig på lördag. På bilden syns en del av mannarna i väntan på att trafiken skall lugna ned sig så att de kan ge sig in i staden.

bomber, så är detta alldeles i sin ordning, men om Sverige också skulle skaffa sig sådana bomber, så är detta att betrakta som ett "reaktionärt projekt". Det vittnar om att den svenska atomvapendebatten inte skulle förlora något väsentligt, därest ryssarna skulle komma på den idén att låta bli att vara med i den. Ingen har bett om deras medverkan, ingen uppskattar den och ingen tycker att de har ett dyft med saken att göra.

RF

Atombomben har diskuterats i Kil

KIL (VF). Det blev en livlig diskussion kring ämnet "Säg Ditt ord om atombomben" i Kils ordenshus på tisdagskvällen. Ett flertal militärer med överste Hammarsjö i spetsen hade mött upp och Stig Gustavsson, Karlstad, svarade för inledningsanförande.

En film om atombombens verkningar i Hiroshima visades, varefter Stig Gustavsson berörde förhållandena ute i världen. Skall misstron, hatet och förtrycket i världen kvävas med skrämsel för atombomber? Nej, tiden är mogen för att säga nej till fortsatt kapprustning och ett klart nej mot ett svenskt atomvapen. Därpå följde fri diskussion, varvid kapten Nilsson genmålde, att så länge kapprustningen pågår, så måste vi acceptera ett modernt försvar. Att ta avstånd till en forskning kring ett svenskt atomvapen vore riskfyllt ur flera synpunkter, då vi därigenom skulle kunna tvingas ta ställning till frågan utan att vara förberedda. Att avslå ÖB:s förslag om ett anslag på fuffiga 2,8 miljoner kronor till en sådan forskning kunde få ödesdigra följder.

Utställningen "Atomskydd"

Utställningen "Atomskydd" anordnad av Värmlands läns civilförsvarsförbund och Karlstads civilförsvarsförning visas i gymnastiksalen 17/11—26/11.

KOMMENTAR

RF står för chefredaktören Ragnar Furbo.

Repövningar

Repövningen 6/2—19/3 genomförs med en cykelskyttebataljon. Den deltar tillsammans med I 2 åldersklassbataljon och andra förband ur militärområdet i fält-tjänstövning under militärbefälhavarens ledning i Molkomområdet 9/3—14/3.

Arméchefen inspekterar och uttrycker bl a sin uppskattning över reggubbarnas goda kondition.

De förband, som fullgör repövning 30/8—10/10, deltar i övning — "FMÖ 59" — i Närke under ledning av sekundchefen I 3, överste Per Tamm.

Världspremiär

Vid övningen i Närke har mjölk i tetraförpackning världspremiär.

SKOGSBRÄNDER

Under den heta och torra sommaren består regementet i släckningsarbetet av de många skogsbränderna.

12-HUND RÄDDADE ULLERUDSBO

VF 1/7

DEJE (VF). Spaningshunden "Snobben" från I 2 stannade efter endast fem minuters spårning framför en rishög i Brattbacken, varunder den på söndagen försvunne lägenhetsägaren Alfred Johansson, Bergsby, Förby i Övre Ullerud låg. Johansson var vid återfinnandet vid liv men omtöcknad. Militären tog hand om honom och förde den äldrige mannen på bår till landsvägen. Där mötte ambulans för vidaretransport till centrallasarettet.

Överfurir Helmer Lundberg med "Snobben".

Nya taktiska anvisningar

Chefen för arméstabens taktikavdelning, major Stig Synnergren, lämnar 23/11 synpunkter på de nya taktiska anvisningarna inför regementets befälskårer.

Molkomkriget avslutat

NWT 14/3

De 3.500 manöversoldaterna från regementena i Karlstad, Örebro och Falun gick i bivack på ömse sidor om järnvägen i Lindfors och börjar hemtransporten i dag på morgonen.

Molkom-manövern har genomförts utan allvarliga olycksfall och med mycket få sjuka. Endast en värnpliktig, som föll och slog upp ett sår i pannan, måste sändas med ambulans till lasarettet i Filipstad där man sydde ihop såret. Sedan kunde han återgå till sitt förband och fortsätta manöverkriget.

I pengar beräknades fälttjänstövningen vid Molkom på förhand kosta c: a 160.000 kr. Man avsåg då att även A 9 i Kristinehamn skulle delta, men artilleristerna fick som bekant på grund av risken för sönderkörning av de tjälkänsliga vägarna istället gå till Villingsberg. Det bör ha gjort manövern billigare än beräknat.

Molkom-kriget är den sista manövern, som leds av militärbefälhavaren generalmajor Sven Salander innan han avgår i höst. Han brukar ha tur med vädret och

NWT 15/5

Musikuppvisning

av Värmlands regemente hölls på torsdagskvällen i läroverkets aula, varvid personalen vid Arméns musikkår och centrala stråkutbildningen framträdde inför fullsatt hus. Den militära aktiviteten på musikens område har alltid intresserat karlstadsborna och i all synnerhet nu sen arbetet blivit avsevärt mera omfattande och resurserna följaktligen ökats. Torsdagskvällens uppvisning blev mera en flott genomförd konsert än en elevuppvisning, och det är självfallet att den livligt senterades.

Inledning gjordes av centrala stråkutbildningen under ledning av musikdirektör B. Bergdahl. Det är ju en relativt ny form av militärt ordnad musikutbildning som med rätta ställs stora förväntningar på och som man hoppas ska få betydelse för det lokala musiklivet på olika orter. Av allt att döma har musikdirektör Bergdahl lyckats bra med sina mannar, som nu genomförde ett fint sammansatt program. Det upptog Haydns Divertimento för stråk och orkester, Tor Aulins idyll och Bachs Konsert för två violiner. I den förstnämnda medverkade som solist Åstrand 112 o. i Bach-konserterna L. Fischer 14 och J. Lindqvist 12. Det är en krävande uppgift och det märktes nog att solisterna ej helt kommit till rätta med den. Så mycket mera över-

övningarna den här gången utgör sannerligen inget undantag. Han har antingen kört omkring i terrängbil på småvägarna eller tittat ned på truppen från den helikopter, som under hela veckan stått till hans förfogande på flygfältet i Lindfors. Kring flygfältet i Lindfors skedde som beräknades också slutstriderna under manövern. Närkingarna tog fältet på torsdagskvällen och utsattes på fredagen för hårda anfall av värmlänningar och dalmasar, som trängde fram söderifrån längs ett par vägar. De hade god hjälp av attackflyg ur F 6 i Karlsborg, som svepte fram på låg höjd över fältet och bearbetade fiendens ställningar. För att göra det hela verklighetstroget använde man rök- och knalleffekter. Sedan pågick striderna om fältet ända till på eftermiddagen då ledningen ingrep och gav order om "eld upphör".

tygande var G. Gahnsby I 11 i Riedings Allegro moderato ur Concertino för Violin, G-dur. Musikdirektör Bergdahl dirigerade med både entusiasm och energi. Arméns musikkår under musikdirektör B. Ullbrandt hade på sin lott fått några tacksamma uppgifter som genomfördes mycket effektivt. Kåren hade nu en imponerande omfattning och spelade med en påfallande vitalitet. Den inledde med Borodins ståtliga uvertyr till Furst Igor för stor militärorkester. Närmast följde Mozarts kända Konsert för horn och orkester Essdur, där E. Jansson I 2 gav en förträfflig tolkning. Han behandlade verkligen effektivt sitt instrument. I Lärs-Erik Larssons rätt exklusiva Concertino för basun och stråkorkester fick man höra T. Gerhamn i ett skickligt solo, som bl. a. vittnade om hans tekniska kunnande. Publikens största intresse samlade sig naturligtvis kring Loewes Potpurri ur May fair lady för stor salongsorkester som spelades med verklig brio och väckte stor förtjusning. Musikdirektör Ullbrandt dirigerade förträffligt. Den lyckade musikuppvisningen avslutades med Widners Svensk signalmarsch.

NJ.

KOMMENTAR

N J står för Nathan Jonsson.

ISB contra ABC —

UTDRAG UR EN ARTIKEL I "VÄRMLANDSÖRNEN"
AV ALF WIMAN

— "Skräcken för gas och atomstridsmedel är skräcken för det okända!" — Den första förutsättningen för att man ska kunna skydda sig mot en fara är att man känner farans natur.

När vi kan detta kan vi bygga upp ett effektivt skydd mot ABC-stridsmedel. Först då kan vi sätta ISB mot ABC.

Vad ABC betyder tror jag nog Du vet. Det är lånat från engelskan. A betyder "Atomic", B står för "Biological" och C är förkortningen för "Chemical" — kemiska stridsmedel.

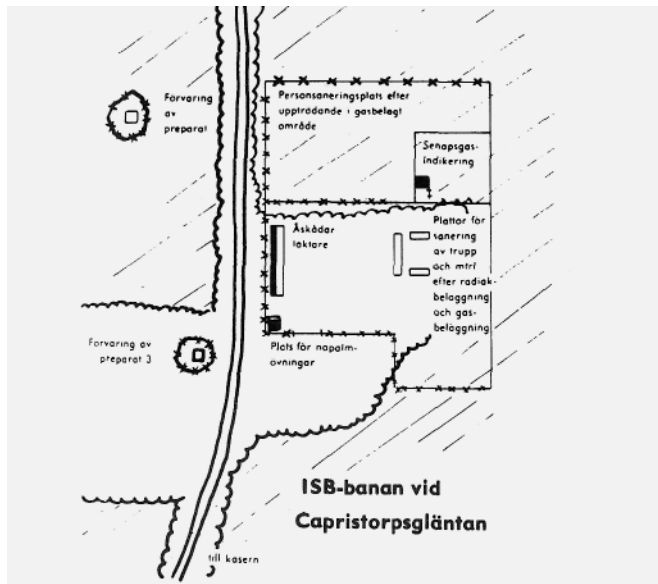
ISB är begynnelsebokstäverna i våra motåtgärder — skyddsåtgärder alltså. Indikering, Sanering, Brandskydd.

Vad gör egentligen ni militärer för att lära de värnpliktiga klara sig mot ABC?

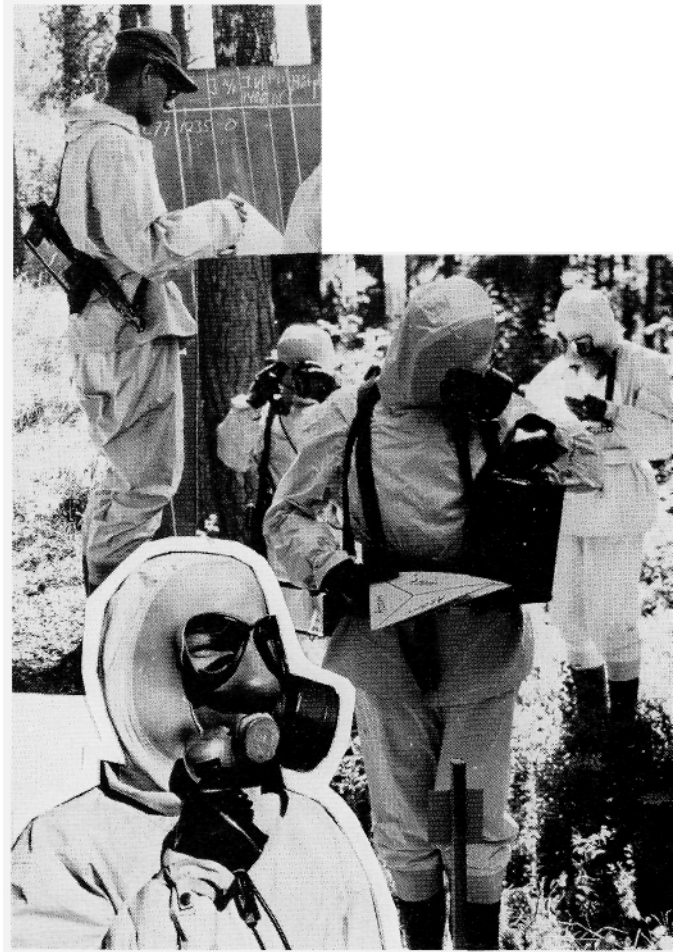
— Jo, förstår Du! Ordonnanserna på ett kompani t. ex. — ja de hette förr rapportkarlar — får specialutbildning i ämnet skyddstjänst; de blir "tillika skyddsutbildade". Utöver den grundläggande utbildningen vidgar vi deras kunskaper när det gäller ABC-s verkningar och så lär vi dem att utbilda sina kamrater i att hantera skyddsmateriel och skyddsutrustning. Men framför allt utbildar vi dem till att bli föregångsmän när det gäller att indikera — alltså att upptäcka — och sanera — att ta bort. 100 tim. ytterligare lägger vi ned på det klientelet. Och här kommer Din efterlängtnade senapsgas in.

Här ser Du förresten två av våra specialister och lärare — sergeanterna Gustaf Ludvigsson med en indikeringsplatta och Inge Berg. Vi tar emellertid inga risker när det gäller sådan farlig materiel. En speciell plats har iordningställts vid Capris-torpsgläntan, vår s. k. ISB-bana. På skissen här kan Du se hur den ser ut.

I 2 MILITÄROMRÅDETS ATOMSTAD

Alla stabsfurirer får 300 timmar. Sjukvårdare och sjukvårdsmän specialiseras på att klara atom- och gasskador. Ett specialförband finns också — ISB-gruppen i bataljonsstabs-kompaniet. Den gruppen har drygt 300 timmar och dess gruppchef har hela 6 månaders specialutbildning. På 25 timmar försöker vi lära övriga rekryter grunderna i ABC-skydd.

— Ser man på! På skissen här står: "Förvaring av preparat 2 och preparat 3". Vad är nu detta för någonting?

— De preparaten är till för att vi ska få utslag av radioaktiv strålning på våra mätinstrument. Preparat 2 är kobolt 60 som avger en strålning som är tillräcklig för att kunna avläsas på instrumenten. Strålningsintensiteten mäts ju i röntgen per timma. Preparat 2 —• strålningen är så svag att vi bara kan mäta den i milliröntgen. Jag ska inte trötta Dig med siffror, men jag kan garantera Dig att övningarna är fullständigt ofarliga och våra säkerhetsbestämmelser är rigorösa.

— Vi använder preparat 2 vid indikering för att fastställa förekomsten av kvardröjande radioaktiv strålning. För detta har vi en miniatyrbana där indikeringspatrullerna mäter sig fram längs en snitslad väg och rapporterar per radio sina resultat. Rapporterna från de olika patrullerna sammanställs

och på det sättet får man fram det område som är belagt med kvardröjande strålning.

— Jag vågar en gissning nu. Preparat 3 använder Du väl vid sanering? Är inte det en sorts pulver som har utsatts för strålning och aktiverats?

— Rätt gissat bägge gångerna. Vi får det från AB Atom energi, blandar det med fin sand och får därvid stoft som påminner om det damm som förekommer efter en verklig detonation. Genom att sedan strö ut stoftet på t. ex. soldatens utrustning kan vi avläsa intensiteten före saneringen. Sedan *bevisar* vi genom att t. ex. skaka en radiokärlbelagd vapenrock i en minut och därmed få bort ungefär 90 %. Tvättas den försvinner all radioaktivitet.

ETT DYSTERT ÅR

1960 är ett dystert år. Inbördeskrig rasar i Kongo, Laos och Venezuela. I Turkiet genomförs en statskupp, våldsamma kravaller äger rum i Italien och i Belgien lamslår storstrejken landets näringsliv för några veckor.

Fidel Castro utnyttjar spänningen mellan Öst och Väst.

En ljuspunkt kom dock, då John F Kennedy väljs till USA:s president.

Sverige

I Sverige införs omsättningsskatt.

Proposition framläggs om ny befälsordning och om befälsbehovet vid ett normalinfanteriregemente.

Utredningar arbetar:

1959 års besparingsutredning — utredningsman H Älmeby,

1960 års värnpliktsutredning tillsätts i november och 1960 års försvarsledningsutredning framlägger sitt betänkande.

TjRK

Tjänsterelemente för krigsmakten (TjRK) fastställs att träda i kraft 1/10.

Regementet

Vid regementet inrättas 4 tjänster för fasta vaktchefer, som tilldelas Esse Andersson, Mats Bodin, Sven-Åke Larsson och Mats Lindgren.

HMS Appleton och Wiston besöker Karlstad.

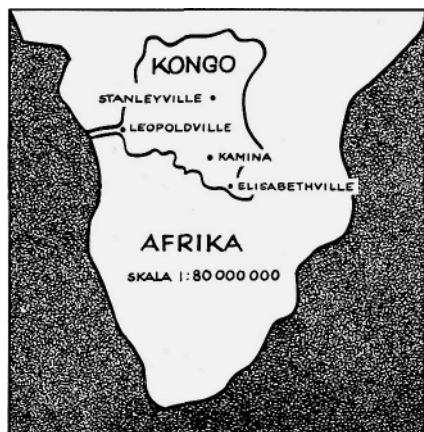
TV-apparater med myntkast uppsatts i dagrummen under augusti.

Vapenstöld

Första vapenstölden ur mobiliseringsförråd görs i Nor 21/9.

Wilhelm af Sillen inspekterar 1962 sin bataljon på 12 åtföljd av löjtnant Thorsten Westerlund och fänrik Bo Pellnäs.

Förövarna — två pojkar — grips 22/9.

Med FN i Kongo

UTDRAG UR EN ARTIKEL I "VÄRMLANDSÖRNEN"
AV MAJOR WILHELM AF SILLEN

-----Telefonen ringde i slutet av september 1960 och en förfrågan gjordes, huruvida jag kunde och ville fara till Kongo i ett specialuppdrag. Ärendet var brådskande och inom 7 dagar skulle jag vara där nere. Efter familjeråd tackade jag "ja".

Min uppgift var att tjänstgöra som förbindelseofficer i FN:s högkvarter i Leopoldville, dels mellan svenska myndigheter och FN och dels mellan högkvarteret och all svensk personal, dvs den svenska bataljonen och de cirka 130 teknikerna som sänts ut av försvarsstaben.

Utan vare sig närmare kännedom om FN-verksamhet i Kongo eller vilka arbetsbetingelser som skulle komma att stå mig till buds, var det således en något betänksam förbindelseofficer, som anmälde sig för FN:s överbefälhavare, den svenske generalen von Horn och som gjorde sin uppvaktning för FN:s "civile överbefälhavare", den svenske docenten Linnér.

Att så här efteråt summera de första intrycken är svårt, ty i detta inledningsskede av "Operation Kongo" hade FN-organisationen ingalunda fått någon stabilitet. Högkvarteret, som var inrymt i en nyuppförd skyskrapa kallad "Le Royal" surrade som en bikupa.

"Tur att man arbetat i Afrika tidigare så att man kan glädja sig åt morgondagen trots att jag sannolikt bara får fylla i ett formulär i minst 10 exemplar och möjligtvis får en ljusblå basker." — Mina förutsägelser slog in, men så småningom ordnade sig även det övriga. Någon sysslolöshet behövde jag dock ej lida av, ty arbetsuppgifter fanns det gott om bland den svenska personalen.

Mitt arbetsfält sträckte sig vida ut från Leopoldville. Den svenska personalen, som Sverige ställt till FN:s förfogande i Kongo, var utspridd över landet. Den svenska bataljonen var med huvuddelen grupperad i Elisabethville och mindre delar mer eller mindre tillfälligt utspridda i södra Katanga. Teknikerpersonalen bestående huvudsakligen av officerare, underofficerare och några underbefäl tjänstgjorde i vitt skilda befattningar i alla större städer.

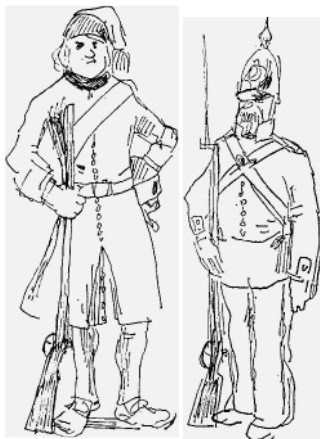
En rundresa för att nå de viktigaste platserna, där svenskar verkade, tog med flyg — som var enda tänkbara transportmedlet — cirka en vecka och omfattade många hundra svenska mil.

På en sådan färd kunde man möta ett 70-tal svenska flygare, helikopterförare och mekaniker i den forna belgiska flygbasen Kamina. Dessa utgjorde tillsammans med flygare och tekniker från elva andra nationer en flygflottilj, som svarade för flygtransporterna i södra och mellersta Kongo. Sida vid sida med de svenska flygarna arbetade i samma bas ett 20-tal svenska signalister och lika många svenska militära byggnadstekniker. -----

Många av de glimtar jag gett är måhända negativa. De underrättelser, som dagligen strömmar in från Kongo stämmer väl inte heller till någon speciell optimism. Den som emellertid haft förmånen att få tjäna under FN i Kongo och då särskilt i dess högkvarter i Leopoldville, kan dock aldrig glömma den vänskap och samhörighetskänsla, som fanns mellan representanterna för alla de i Kongo arbetande nationerna. Tron på möjligheterna att, genom mellanfolkligt samarbete i den form som högkvarteret i Leopoldville visade upp, nå ökad kontakt nationerna emellan var stark. Under vilka andra förutsättningar skulle med gott resultat indier och pakistaner ha samarbetat, etiopier och italienare tjänstgjort i samma flygförband, holländare suttit vid samma bord som indonesier eller svarta chefer fört befäl över vit trupp?

PUTSSTICKA FÖR MÄSSINGSKNAPP

VF 28/1

Musketerare anno 1683. Menig soldat, faktiskt (1845).

"Brännvinskage" ingående i sjukvårdsutrustningen på 1800-talet och "Putssticka för mässingknappar" är ett par av alla de praktiska saker som finns till beskådande på Kungl. Värmlands regemente i Karlstad, närmare bestämt på regementets eget museum.

VF har besökt museet och gjort märkliga upptakter i dammiga dokument. Vad sägs exempelvis om Arméreglemente från 1700-talet? Eller bestämmelser för taxichaufförer under samma sekel? I sanning märkliga skrifter.

Regementsmuseet i f d krigsrätssalen.

KOMMENTAR

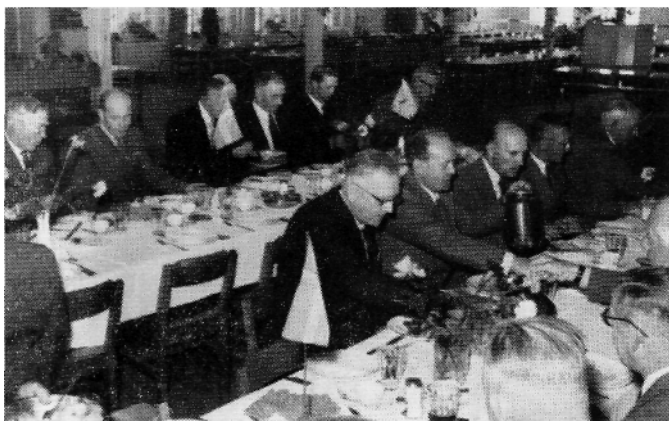
Regementsmuseet inreds i krigsrätssalen på 4. våningen i Kanslihuset och invigs på besöksdagen 20/6 1950.

Lokalbrist medför att museilokalen måste tas i anspråk som ordersal. Då inget annat lämpligt utrymme står att få, magasineras museij öremålen i det gamla proviantmagasinet 1964.

Nu har vi fått en bra lokal i det gamla utrustningsförrådet CUF, som frigörs när centralutrustningsförrådet uppförs 1973/74 i anslutning till motorområdet.

Invigningen av det nya regementsmuseet sker 11 september 1976.

1920 års livkompanister jubilerar

Vid bortre bordet ses kaptenerna Sven Heijbel och Bertil Calais.

Brandövning på Sannafälten

Från vänster chefen för det övade 6. kompaniet, kapten Gösta Magnusson, vice brandchefen i Karlstad Carl-Göran Jogmar, regementets brandchef och chef för kasernkompaniet, kapten Karl Erik Österberg samt major Carl-Gustaf Broms.

ÅLDERSKLASSEN DELTAR I VÄSTGÖTA-KRIGET — AFÖ — I BÖRJAN AV OKTOBER

NWT 4/10

Värmlänningar har sprängt sig in i berget

Vid Stigmanspasset, ett gammalt beryktat rövartillhåll, fann NWT:s medarbetare Sten Johansson, Ambjörby, Sven Erik Östlind, Hagfors och Arne Bryntesson från Dal under befäl av furiren Holger Karlsson, Karlstad. Hela förbandet utgjordes av årsrekryter som enligt förutsättningarna hade luftland-satts av sydstyrkan för att hejda nords framryckning genom Tiveden. Imponerande befästningar hade gjorts med hjälp av tryckluftsdrivna borrareggregat och trotyl, man hade sprängt ned sig i berget och ordnat med stora trädfällningar över vägarna. Värmlänningarna lever under dessa dagar avskurna från sin kokvagn, vilket betyder att varje man själv lagar sin mat. Kåldolmar och potatismos stod på matsedeln och med stor händighet lagades maten i matkärnen för att sedan ätas med god smak och stort mod.

FÄLTTÄVLAN 20/10—21/10

VF 21/10

Och man beundrade soldaternas segervittringar och deras obändiga kampvilja och man fick reda på att belöningarna till de bästa patrullerna troligen blir extra ledighet.

Nej folk som aldrig fälttävlats kan inte föreställa sig hur det känns att börja en lång dag med att kasta handgranat, fortsätta med att springa 300 meter (på kolstybb) med full packning, ha mintjänst och skjuta och sen åka en fem mils cykelorientering. Och sen ett exercispass som ska visa att soldaterna inte är trötta eller som rättare sagt ska visa hur trötta de är. Och så vila ett par timmar och sen gå ut och skjuta i mörkret och allra sist springa nattorientering.

Indelningsverket - en 300-årig epok slut

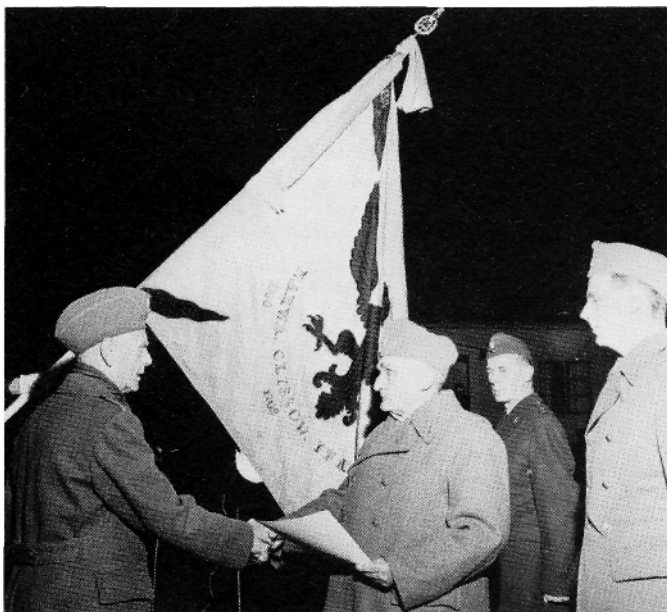
"Indelte soldaten vid Livkompaniet Kungl Värmlands regemente sergeanten P A Sten har av mig i regementsorder 1100 29/10 1960 beviljats avsked från sin tjänst vid regementet.

Hans avsked innebär för Värmlands del slutet på den 300-åriga epok, som indelningsverket bildat i vårt lands försvarsorganisation.

Jag framför härmed mitt och regementets tack till indelté soldaten, sergeant Sten för hans av plikttroget och uppoffrande arbete präglade gärning. Han har under 61 år tjänat fosterlandet och regementet UTMÄRKT VÄL."

Så löd en dagorder given av Kungl Värmlands regementes chef överste Sven Holmberg den 31 oktober 1960 med anledning av att Värmlands siste indelté soldat nu hade beslutat sig för att avgå ur tjänst efter en tjänstgöringstid som torde vara tämligen enastående åtminstone vad längden beträffar. Tämligen enastående torde det också vara att en indelté soldat befordras till underofficer, så nog kände vi lite var historiens vingslag vid den anslående avskedshögtiden i Torsby den frostkalla kvällen 31 oktober. Regementets befälskårer hade mött upp mangrant med regementschefen i spetsen och de frivilliga försvarsorganisationerna var också talrikt representerade.

Det var en stilig representant för indelningsverket som på regementschefens uppmaning tog plats framför fronten och tog förval av sitt regemente genom att hälsa dess fana. I sitt tal till sergeant Sten sade regementschefen bl. a. "I inte mindre än 61 år har soldaten vid roten 112 av Livkompaniet, numera sergeanten Per Albin Sten, tillhört Värmlands regemente och där fullgjort föreskriven tjänstgöring såväl på Trossnäs fält som i Karlstad. Med ålderns rätt har han begärt sitt avsked fr. o. m. 1/11 1960. Han har med fullföljande av de bästa knektrationerna och efter bästa förmåga fullgjort sina militära plikter mot regementet och sina medborgerliga skyldigheter mot hemorten. Härigenom har han hedrat sitt regemente och sin hemort och gjort soldatnamnet aktat och ärat."

Symbolen för Värmlands regemente, den örnpnydda fanan, den har sergeant Sten väl vetat att hedra. Jag bjuder er, sade överste Holmberg, att sista dagen av er långa militärtjänstetid taga förval av regementet genom att hälsa på vår svartgula fana.

Sedan sergeant Sten under stram givakt gjort honnör för fanan, spelades regementets marsch. Vittnen är livkompaniets chef kapten Sven Heijbel och överfurir Lärs-Olov Ohlzon.

Efter korum förrättat av regementets militärpastor kyrkoherde Strandlund vidtog den mindre officiella delen av högtidligheten — ett hejdundrande kaffekalas i hemvärnsgården i Torsby. Härvid överlämnade Underofficerskåren vid Värmlands regemente sin sällsynta utmärkelse "Silverplaketten" till sergeant Sten och regementschefen överlämnade en miniatyr av Värmlands regementes fana till fru Sten som ett minne från regementet.

Innan kvällen var slut hade också sergeant Sten kommit i berättartagen och kvällen slutade alltså precis som den skall

Regementschefen och Sten, kyrkoherde Filip Strandlund och fru Alma Sten.

på ett kalas i Värmland.

Två gamla krigare skakar hand, 82-årige fältjägaren Georg Bergfeldt från Dalby och sergeant Sten.

Lillejul på underofficersmässen

Musiker i verksamhet. Gunnar Carlén som Hitler undergår något slags förhör av poliserna Tore Gerhamn och Arne Fernström.

RYMDEN OCH KONGO

I april är ryssen Juri Gagarin i rymden, i maj amerikanen Alan Shepard.

I februari mördas Patrice Lumumba i Kongo. De svenska FN-trupperna kommer i strid. Kaptenen i I 2 reserv Gerhard Gallon stupar.

Ny överbefälhavare

Nils Swedlund efterträds av Torsten Rapp (bild sida 112) 1/10.

Dag Hammarskjöld

17 september:

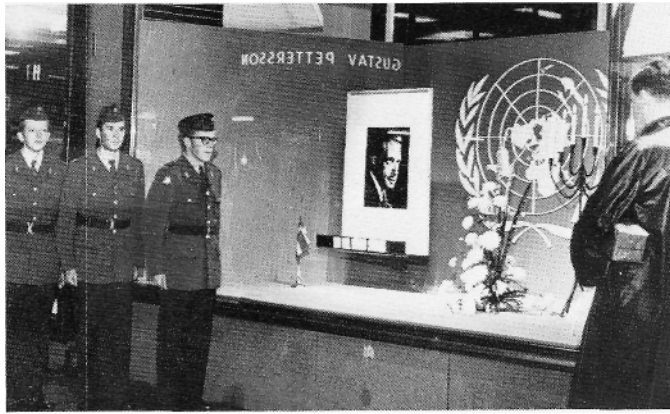
Dag Hammarskjöld, FN:s 56-årige generalsekreterare, omkommer då hans plan, en svensk DC 6:a tillhörande Transair störtar norr om Ndola i Nordrhodesia.

Hammarskjöld är på väg till president Tschombe för att överlägga om eldupphör i Katanga i Kongo.

Begravningen i Uppsala 29 september följs av hela världen.

Regementsorder:

Minnet av Dag Hammarskjöld högtidlighålls med kort ceremoni på jordfästningsdagen 29/9. Regimentets flagga föres på halv stång 28/9 samt 29/9 intill kl 1700. Tyst minut kl 1800—1801.

Den 29/9 kl 1800 på Västra Torggatan i Karlstad "då blev det tyst".

Årsklass 1911 jubilerar.

Skytteävnling på Trossnäs.
Till vänster om regementschefen
står major Folke Winberg.

Ryskt hot

Järnridån förstärks: BERLINMUREN färdigbyggs.

Rysk "domedagsbomb" på 50 megaton sprängs över Novaja Zemlja. Radioaktivt nedfall väntas över Sverige. Vid länsstyrelsen upprätthålls viss radiakskyddsberedskap. "Regementet skall 24 timmar efter framställning från länsstyrelse S kunna uppställa intensimeter 11 vid Kasern och i Trossnäs."

I Stockholm anordnar civilförsvaret en omfattande utrymningsövning. Tusentals stockholmare följer uppmaningen att bege sig i riktning mot planlagda utrymningsområden.

Broschyren "OM KRIGET KOMMER" tilldelas alla svenska hushåll.

Förbandsövningstillägg

Ersättning för deltagande i förbandsövning s k förbandsövningstillägg erhålls fr o m 1/7 (TLD nr 74/1962).

Checklön

Checklön införs 1/10 för månadsavlönad personal.

Befäls- och repetitionsövningar

UR "VÄRMLANDSÖRNEN" 1961

Efter första tjänstgöring krigsplaceras den värnpliktige i ett krigsförband. Dessa äro indelade i sex grupper (a—f). Varje grupp repövar i regel vart sjätte år. I år är t ex grupp f inkallad. Befälet fullgör 40 och meniga 30 dagars tjänst. Målet för utbildningen är att skapa förband vilka omedelbart efter mobilisering kunna användas för sina krigsuppgifter. Vårt lands säkerhet är även beroende av den snabbhet armén kommer på krigsfot. Antingen förläggas repövningsförbanden i kaserner eller också på någon gammal lägerplats. Här i Värmland har Trossnäs läger fått leva upp på nytt i och med att repövningarna begynte. Inte bara baracker från beredskapsåren utan även de äldre byggnaderna utnyttjas. T o m de gamla tältplatserna från forna regementsmöten har kommit till heders igen. Nu är dock tälten försedda med golv av trä och med elektriskt ljus. Även duschar ha tillkommit, sommartid till stor glädje.

Ibland rycker man in på mobiliseringsplatser utanför den kommande förlägningsplatsen. I så fall söker man genomföra organisationen och utrustningen av förbanden under förhållanden som likna de som kan tänkas råda vid en verklig mob.

Repövningarna äro till tiden fördelade på en vinteromgång i februari—mars, en våromgång i april—maj och en höstomgång i september—oktober. Med inkallelseorder några månader i förväg följer en broschyr "Soldat igen". Den är utgiven av arméstaben och lämnar goda råd och anvisningar bl a om det lämpliga i att förbättra konditionen. Lite senare får den inkallade från regementet närmare upplysningar om repövningen, när det är övningar utom förlägningsorten och hur tjänsten bedrivs mera i detalj.

Repövningen inkräktar ju inte bara på den värnpliktige medborgarens civila liv och gärning utan vållar även de anställda vid regementet mycket arbete utöver det som är förknippat med den ordinarie rutinen och åldersklassen. Personalen på expeditioner och i förråd måste gå på högre varv och befälet på trupp frestas över hövan. Befälsbristen är en skrämmande realitet. Hur kan det då gå ihop? Ansvarskänsla, ambition och arbete utöver det normala får lösa problemen . . .

Vinterns repövning på I 2 begynte för befälet 3/2. På norra fältet voro parkeringsplatser upplagade för de inryckandes bilar. Antalet vittnade om svensk levnadsstandard 1961. Första krigsmannaprovet var att bära säcken med "prylarna" från CUB. Mängden av order på anslagstavlor förtäljde att kompanichefen skulle ta emot kl 2030. Det gjorde han också. — (Störtfloden av bestämmelser kändes igen: "Dagordning, dagbefäl, vakt, beredskap, revelj, tapt, sjukvisitation, utspisnings-tider, uppställning, avlämning, utrustning, utbildningslinjevisa övningsavdelningar, grupper, plutoner, ny organisation, ny mtrl, nya befäl o s v.") — Historien om pojken, som blev förmanad i kyrkan av sin moder att vara tyst, inte skrapa med fötterna, inte klia sig i näsan osv, faller en i minnet. Han satt tyst och hörde på och dristade sig bara till slut att fråga: "Får en svälje spott?"

Efter uppdelning i övningsavdelningar, kspgruppchefer för sig, pansarvärnsbefäl för sig osv, var det skönt att somna in på den knöliga halmmadrassen.

De första dagarna av befälsövningen omfattade bl a skärmbildsundersökning, överstelöjtnant Djurberg talade om repövningarnas ändamål och det utrikes- och militärpolitiska läget, personlig färdighet i skjutning med kpist, ksp av modell år 1958, granatgevär, pansarvärnskanonen — den nya 9 cm pjäsen, ej den gamla 37 mm kanonen — pansarskott, hanterandet av minor, kast av språnghandgranater m m kontrollerades. Förmågan att ge order och att leda sitt förband uppövades på stridsskjutningsfälten i Sanna och i Örnäs.

Den 13 mars stod befälet berett inmönstra och utrusta truppen. Kasernerna fick inemot 1000 nya inneväanare.

Morgonen därpå tog överste Holmberg emot kl 0815 på kaserngården. Gårdagens civila stod prydligt inrättade i täta led i fältuniform av år 1939. Högtalaren fungerade och musikkårens marschmusik inramade Regementschefens flärdria välkomsthälsning.

Därpå sattes utbildningsapparaten igång. Lite gnisslade den väl, men gick gjorde den. Ett strålande väder bidrog i viss mån. Första veckan var ägnad repetition av personliga färdigheter och omskolning. Det kan ej undvikas att en del vpl måste placeras i nya befattningar, en kusk får t ex lära upp sig till granatgevärsskytt.

Andra veckan stodo stridsskjutningar i förstärkt pluton och övningar i kompaniförband på programmet. Stallarna på kasern och vid Våxnäs fylldes av hästar. Traktorer med släpfordon och hästar med kärror livade upp kaserngården och övningsterrängen. På Hammaröns sydspets pågick skjutningar med pansarvärnsvapen. Det var så mycket övningar igång så att det knappt fanns en man att få till städning — som en kvartersmästare knotade. När detta går till trycket stå Regementschefens tillämpningsövningar och Militärbefälhavarens slutövningar för dörren.

Och hur de avlöpte är en annan historia som Kipling sade.

Den som hållit i pennan har en känsla av att gallupunder-sökningar som tala om minskad försvarsvilja inte äro helt representativa för medborgarna i vapenrock. Det är nog så att om det gäller kommer en angripare som stör friden i vårt trivsamma folkhem att få se på gnistor. Till vardags nedlåter sig dock ej svensken i gemen till några mera högtidliga utfästelser.

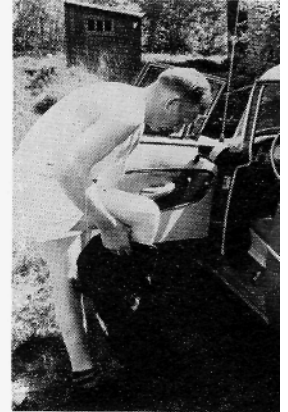
Den svenska folksjälén är sund, tycker en optimist. Per Albins ord "den svenska beredskapen är god" passar nog in bättre nu 20 år senare.

ÖVNINGAR

"Mätte de' inte bli för mycke snö" bönar liksom Allan Nilsson från Södra Ny inför repövningen februari—mars.

Nästa repomgång i april—maj: Vårinryckning på mobplats, Sven Låthenström byter om i skydd av bilen (längst t h).
Nedan: Kils lottor bjuder — — —

Höstmanöver!
Kapten Erik Karlsson
pekar ut läget för övnings-
ledaren Sverker Djurberg.

Bilden ovan visar premiär för skjutning med 9 cm pansarvärnskanon på Hammarön. Helge Nyhlén, Nilsby, Rickard Axelsson och Alf Sjösten, Stockholm.

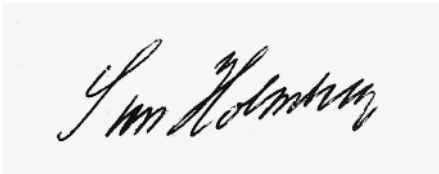
Ovan t v brobygge.

Ovan. Höstens repomgång september—oktober: "Skönt att vara hemma på kasern igen" säger muckande reggubbar till regementschefen. Till höger om honom kaptenerna Bertil Lundén, Gösta Magnusson och Sven Ifver (i reserven). T v "En kvinna bland 800 män". Peggy Lind i famnen på reggubbar vid muckfesten i gymnastiksalen.

REGEMENTSCHEFSBYTE

På grund av sjukdom överlämnar Sven Holmberg befälet över regementet, men kvarstår formellt som chef till 1965.

Jag avtackar I. och II. båt 31/10 kl 1530 på idrottsplatsen; aktiv och arvodesanställd militär samt civilmilitär personal med lägst furirs tjänstegrad 31/10 kl 1630 och civil personal 30/10 kl 1620 i gymnastiksalen (rego 31/10 1961 nr 972).

Regementsorder 1/11 1961 nr 983

Befälsövertagande: Jag har 1/11 1961 såsom t f chef övertagit befälet över Kungl Värmlands regemente (Ao nr 621 / 1961).

Regementschefen hälsar 1/11 I. och II. bataljon på idrottsplatsen
Regementets befälskårer på resp
mässar III i Civilanställd personal i filmsalen.

Sven Holmberg mottar för sista gången truppens hälsning.

Kapten Carl Gustaf Näslund hälsar Carl Gustaf Linnell vid uppställningen på Idrottsplatsen.

Översteparet flyttar till Stockholm, och sedermera till Eksjö, där Sven Holmberg avlider 16/9 1974. Regementet representeras vid jordfästningen av överste John Petersson, major Alf Wiman, fru Anna Lisa Karlsson, kapten Arne Bornehag, fanjunkare Lennart Persson, smeden Erik Tidström samt värnpliktige Bjarne Larsson.

Bornehag och Persson för regementets fana.

Chefen för skrivcentralen fru Anna Lisa Karlsson (till höger) och Anna Märta Mölder. På väggen hänger stabschefsporträtten av Thälin, Hartzell, Hellman, Scheffer, Nordanskog, Göthe, Holger Nilsson och Andrx.

FRÅN KUBAKRIS TILL OPTIMISM

22—24 oktober når Kubakrisen sin kulmen. Ett världskrig avvärsjs.

Kina anfaller Indien. I november ger dock Kina order om eldupphör.

Avspänningen efter Kubakrisen ger anledning till viss optimism. Julen kan firas utan att krig råder i någon del av världen. Kring årsskiftet gastkramas dock Europa av den strängaste kolden i mannaminne.

Monarken

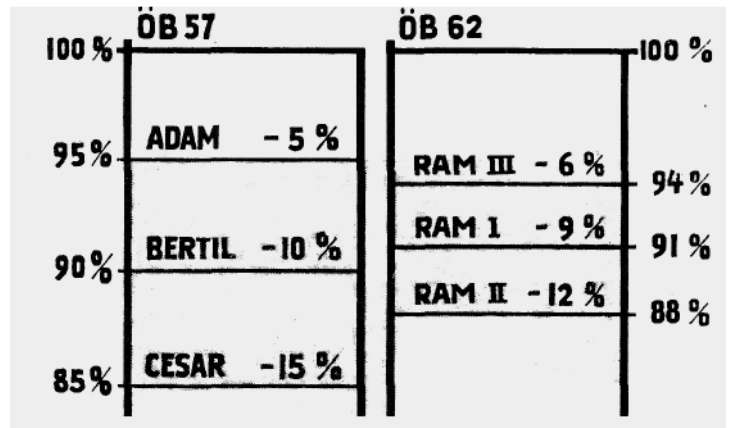
Kung Gustav VI Adolf fyller 80 år.

VM i militär femkamp

Sverige blir tvåa i lag vid VM i militär femkamp 6—10 juli i Brasilien efter hård kamp mot värdnationen, som segrar. I svenska laget ingår fänrik C-G Hermansson S I, fänrik C-F von Mentzer 116, sergeant R Collander 12 och sergeant S Lekberg I 3. Bitr lagledare är löjtnant Birger Eriksson I 2.

SÖB

Nya befälsövningar — "Femtondagarsövningarna" — startar. Vid 12 genomförs "SÖB 62" 13/8—29/8. Ledare är överstelöjtnant Wolmar Boman.

12 och KUBA

VF 30/10

Under förra veckan, som var så spännande ur utrikespolitisk synpunkt, kunde man utgå ifrån att praktiskt taget hela svenska folket satt som klistrat framför TV-och radioapparaterna och att tidningarnas utlandsnyheter tilldrog sig ett mycket stort intresse. Man ville förstås följa Kuba-krisens utveckling dag för dag, ja, timme för timme, och det föreföll som om världsfreden hängde på den sköraste bland trådar.

Värmlands regemente, 12, hade fält-tjänstövningar under denna skickensediga vecka. Var och en förstår att deltagarna i sådana övningar, speciellt de värnpliktiga, har svårt att uppehålla kontakten med sina vanliga nyhetskällor. De får visserligen post en gång om dagen, tidningar kommer till alla kompanier, en och annan radioapparat kan måhända uppbringas o. s. v., men det ligger i sakens natur att mannen i ledet ändå har vissa svårigheter att hålla sig underrättad om vad som sker. Det är väl därför som det finns en bestämmelse om att kompanicheferna har skyldighet att minst en gång i veckan — under normala förhållanden och inte bara vid fälttjänstövningarna — hålla manskapet underrättat om det utrikespolitiska läget. Det behöver inte särskilt påpekas att denna skyldighet får en alldeles särskild aktualitet när läget är sådant som det var i förra veckan.

Det tycks emellertid inte vara något fel i princip på den informationsapparat som 12 och andra militära förband har till sitt förfogande. Skulle den klicka i något avseende, har de värnpliktiga möjlighet att vända sig antingen till kompaniassistenten eller direkt till kompanichefen för att få rättelse till stånd. Det normala får dock anses vara att initiativet kommer ovanifrån och att befälet har såpass god kontakt med truppen att brister i olika avseenden, exempelvis när det gäller informationen om vad som sker i världen, kan elimineras omgående. Det krävs ju ingen större fantasi för att komma till klarhet om att också värnpliktiga på fält-tjänstövning — och kanske särskilt de — i ett allvarligt läge känner behov av att hålla sig underrättade om händelsernas gång.

Informationstjänsten klickade emellertid under 12: s fälttjänstövningar. Åtminstone några hundra värnpliktiga torde ha befunnit sig någonstans ute i värmlandsskogarna utan möjlighet att orientera sig om det dramatiska skeendet. Naturligtvis hörde de rykten om ett och annat. Det är alltid så, det vet var och en som gjort militärtjänst, att ryktena växer lavinartat när sakliga upplysningar inte står till buds. Vid några kompanier lämnades dock utförliga redogörelser för vad som skett, vid andra förekom orientering

i begränsad utsträckning men i varje fall vid ett kompani gavs inga som helst meddelanden om de förhållanden som höll hela världen i spänning. De närmast ansvariga hade naturligtvis mycket annat att tänka på, massor av vardagliga bestyr och dessutom det "låtsasläge" som var förutsättningen för den egna övningen. Det förefaller dock som om det vore på sin plats med en offentlig erinran om betydelsen av att de värnpliktiga speciellt i spända lägen hålles underrättade om vad som sker i världen. Deras lämplighet för sin uppgift blir inte sämre för det. Tvärtom. Visserligen kan man tänka sig situationer när hela förband är avskurna från yttervärlden, och det kan vara bra att förbereda sig också för dem, men detta ingick ju inte i förutsättningarna för övningarna den här gången.

Tilläggas kan att man på I 2 ingalunda är främmande för dessa synpunkter och att man redan tagit itu med de här påtalade bristerna. Frågan är emellertid av stort principiellt intresse och den rör hela vårt försvar. Det skulle därför vara intressant att veta, hur det står till på andra regementen och hur många värnpliktiga i hela landet som hölls mer eller mindre okunniga om det som sysselsatte alla andra människor under denna spännings-laddade oktobervecka.

RF.

Tio månader på I 2 1961-1962

UR "VÄRMLANDSÖRNEN".

TEXT: VPL TORVALD OLSSON 6:e KOMP.

Inte är det så där väldigt lätt att skriva ner sina intryck från en av de allra mest betydande inslagen i ens liv, de tio månaderna i kronans kläder.

Första dagen kommer jag dock ihåg som dagen då jag slog "huvudet i väggen" åtskilliga gånger och då jag tyckte att den där säcken var väldigt tung, samt att det skulle till ett litet mirakel att få in alla grejerna i det där lilla skåpet.

Men tiden gick. Vi blev riktigt duktiga i att kunna marschera i takt, att skjuta prick med våra kpistar, att åla ute på norra fältets nötta mark och allt vad det nu gällde. Strålände sommarsol värmdes oss åtskilliga dagar i början och humöret var för det allra mesta på topp. Men regn och lera gjorde också många dagar besvärliga.

Det bestämdes att vi på 6:e (även 7:e) kompaniet skulle förflyttas ut till Trossnäs med anledning av renoveringen i vår kasern. Ordet "Trossnäs" påminde mig om svunna tider, för Trossnäs hade ju farfar och andra äldre suttit och berättat om — och nu skulle jag dit! Det var sommar ännu när vi tassade omkring för allra första gången i Trossnäsläget och allt var skrudat i en så praktfull dräkt att det såg riktigt fint ut. Men ack, ack . . . Vår första förläggning därute blev gamla sjukhuset, och jag satt i många minuter och bara tittade på kollen 614 Jansson från Åmål, då vi skulle börja plocka ordning sängen och alla prylarna, som skulle in i ett skåp som Jansson och jag halverade!

Tälten vårt hem

En dag konstaterades något som betydde att vi fick flytta ut ur gamla sjukhuset: Det befarades att där fanns ohyra — vilket betydde att vi blev inkvarterade i en liten tältstad istället. För en tid blev alltså tälten vårt hem, vilket naturligtvis drog med sig komplikationer av många slag. Så här kunde det en morgon gå till för 411 Olsson (det är jag det):

En röst: "Vakna nu Olsson — vakna!" Och så var det någon som drog Olsson i benen och skakade hela honom våldsamt. "Jag är vaken", mumlade jag omtumlad. Liksom i sömn reste jag mig upp och såg litet ljus glimma till i tältöppningen — ett sömnlöst ansikte tittade in och frågade om alla var vakna . . . Jag grep efter min skjorta i en hög av kläder vid min sida, men den fanns där inte. Jag letade runt omkring mig, fortfarande med ögonen bara till hälften öppnade. Och där fann jag den äntligen. Strumporna var det sedan, och just som jag krängt på båda paren, så skrek min granne och namne 414 Olsson från Kola: "Du har ju tagit mina strumpor." Av med strumporna igen och nytt detektivarbete. Snart — plågande minuter av letande och gäspande — var jag i alla fall ute i fria luften och hade kallt vatten ur handfatet i ansiktet, och därefter var det dags att promenera till matsalen för den sedvanliga chokladen, bullen och smörgåsarna . . . Ännu en dag hade man givit sig i våld.

Men barackerna i Trossnäs stod snart lediga sedan 3. komp manskap "muckat". Det var närmast någonting riktigt flott när vi fick riktiga sängar igen (med madrass), vatten och ett riktigt skåp.

Regn — kyla — höst

Men sommarsolens ljuva strålar kom snart i skymundan och trista, mörka, kalla och allt vad man kan hitta på, blev många av de dagar som var = Hösten.

KOMMENTAR

Torvald Olsson är nu sportjournalist på Dagens Nyheter.

"Gruppältävlan" började nu finnas på allas läppar. Gruppen laddade upp i större eller mindre omfattning. I de två förövningar (som minsann inte var någon lekskola precis) gick det fint — tom vinst i den första. Men "Gruppältävlan" — den riktiga alltså — blev hård, och aldrig skall jag glömma de två dygnen. Man cyklade så många mil i sitt anletes svett, nattorienterade mer än en mil, sköt mörkerskjutning, sov i regnskydd, sov under bar himmel runt en brasa, och allt vad det nu var. Det gick inte så där fantastiskt bra för oss, men vi kämpade oss runt så gott det gick. Glädjeämnet för 6. komp var kämpan numro ett hos oss: "Kröta" Johansson från Arvika. Han och hans mannar i 1. gruppen på 2. pluton, hade fått goda råd av sin chef, fanjunkare Berndtsson, och de förvaltade dem väl, samt tog fram den jössehärskas kämpaandan och i kamp med andra mer eller mindre "specialtrimmade" grupper från kasernen i Karlstad, blev gruppen nia. Ja, den vann t o m de flesta grensegrarna.

Gruppältävlan var dock snart över — och efteråt i bastun och duschen, kändes det trots allt riktigt skönt.

Värre var alla bataljonsövningarna. Varje vecka var vi ute i "busken" och vädret var dåligt nästan för jämnan. Man stod (låg eller satt är bäst att ta med också) postering långt från de övriga grabbarna och nästet under nattimmarna. Maten var nästan iskall ibland, då den anlände efter att ha burits kanske kilometervis genom skogen av någon av kompisarna.

Nu går det fort!

Efter julupphålllet har "livet i grått" knallat iväg mycket fort. Dagarna har blivit kortare och kortare, för att nu så här 40 dagar muck, börja gå i alltmera ultrarapidliknande takt igen. Men 40 dagar går ju snabbt i vanliga fall, och sedan vi haft manöver och skidutbildning i Fredriksberg i Dalarna, är det bara tal om några dagar tills man sjunger ut ett efterlängtat och mycket omtalat ord: MUCK! Hur det än diskuteras: ordet har en klang (åtminstone för mig), som är något alldeles speciellt, och skönt skall det självfallet bli att storma ut i sina civila ärenden igen och "känna sig hemma på riktigt".

Men mitt i allt glädjerus över att "muck" stundar så känns det onekligen litet kymigt att lämna alla de förvärvade kamraterna, som hjälpt en många gånger och som man delat sina bekymmer och glädje med.

Och redan så här dags börjar man skymta en viss tendens att bara komma ihåg roliga minnen. Det tråkiga bleknar och tur är väl det!

Häromdagen var det heta ord som slungades ur många unga mäns munnar i våra baracker. Det gällde snö. Ty, för att kunna tvätta oss före helgpermissionen fick vi ösa snö i tvättfaten och sen värma det hela på kaminerna. Orsaken var att inget vatten rann ur kranarna.

Vi härute i Trossnäs har onekligen haft det betydligt svårare på många sätt än kollegorna i stan, och vi hoppas innerligt att det nu skall bli fint på 12, så att våra efterföljare i kronans kläder får det bättre än vi har haft!

Komisk var Trossnäsgrabbarns replik, då de fick höra att något kompani inne på I 2 klagat över att det varma vattnet i duscharna tar slut ibland. (Det hände på regementsnämnden.) Så här löd den: "Ja, vi har också problem med våra duschar. De har varit fullständigt frusna i flera månader nu. De är nämligen placerade på barackernas utsida!!"

Och så till slut. Visst har det här varit besvärligt många gånger, och visst har man tyckt sig ha haft anledning att klaga bittert. Men somligt har också varit bra och ett anser jag för min del vara av stort värde: Man mognar i det militära livet. Det är nyttigt och det där med "att rekryten är en milstolpe som pojken skall passera för att bli man" — det ligger det nog säkert mycket i!

Varmvattnet erövrar 12

En nästan revolutionerande nyhet kan man nu visa upp på Värmlands regemente i Karlstad. Varmvattnet börjar tränga in på allvar i kasernerna. I dagens samhälle med sin höga bostadsstandard, rycker vi kanske inte det är så märkvärdigt. Men regementena har, när det gäller sådana här frågor, släpat efter i mycket. Nu har i alla fall varmvattnet kommit och med det en grundlig renovering av två av I 2:s kaserner varav den ena står klar.

För att underlätta renhållningen ute i korridorerna har man lagt på klinkgolv. Så nu gör det inte längre någonting, om man i brådskan stjälpur ut hinkvis med vatten.

Vidare kommer så småningom alla kompanivåningar innehålla expedition och befälsutrymmen samt lektionssal. Lektionssalen tjänstgör under fritid som dagrum. Där finns bl a TV. V F 26/1

Så här skönt kan dagens rekryt ha det på 12 i Karlstad. Regementet har moderniserats och där finns nu både varmvatten och möjlighet till elektrisk rakning på logementet. Jan Olin, Dals Ed, provar här den sistnämnda nymodigheten bekvämt utsträckt i sin slaf med det elektriska uttaget inom räckhåll. Till höger kasern 2.

Utbildningsofficeren överstelöjtnant Sverker Djurberg tjänstgör som FN-observatör under sitt sista aktiva år.

Wolmar Boman utnämns till överstelöjtnant i regementet 1 april och blir då chef för I. bataljon.

Major John Danielsson tjänstgör som utbildningsofficer 1962—63. Här beundrar han atombomben, över Skallholmarna på Hammarön.

UTLÄNDSKA BESÖK

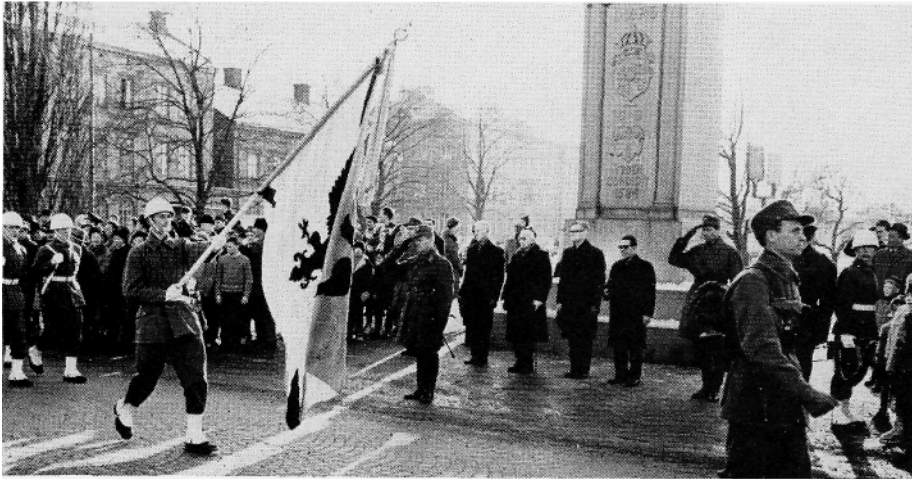

Värmlands regemente gästas under tre veckors tid av en engelsk kapten vid namn John Cornell. Han är här för att studera utbildningen vid regementet och särskilt då vinterutbildningen. Besöket ingår i den utbytestjänstgöring som sedan en tid tillbaka pågått mellan den svenska och den engelska krigsmakten. På bilden visar kapten Jan Rådberg den monter, som gjordes till försvarsutställningen 1947 av C G Biehl och Holger Eriksson. Montern är uppställd på regementsofficersmässen. (NWT 20/1 1960)

Amerikanske militärattachén colonel James Schmidt, var på torsdagen på karlstadsbesök och följde bl. a. en del övningar vid I 2. Det var framför allt övningar med granatkastare ute vid Örnäs som tilldrog sig militärattachéns speciella intresse. Åtföljd av överste Sven Holmberg och överstelöjtnant Sverker Djurberg följde han där de övningar som pågått sedan i måndags med personal från Värmlands regemente samt ett 30-tal reservofficerare som just nu genomgår utbildning vid I 2. Vid en observationsplats under granatskjutningen överraskades militärattachén med att samtliga befäl kunde presentera sina stridsplaner på perfekt engelska. På bilden tar överstelöjtnant Djurberg, colonel Schmidt och överste Holmberg en titt på en 12 centimeters granatkastare. (VF 25/11 1960)

Förbimarsch på residenstorget

Slutövningar under militärbefälhavarens ledning genomförs 10/3—14/3 i trakten av Grangärde (Dalarna).

Förbimarsch för regch äger rum 15/3 utanför Residenset. Marschväg: Trädgårdsgatan — Hamngatan — Järnvägsgatan — Sandbäcksgatan — Regementsgatan. Deltagare: Från slutövningarna med järnväg hemtransporterade förband samt Militärmusikkåren i Karlstad, vilken möter vid avlastningsplatsen.

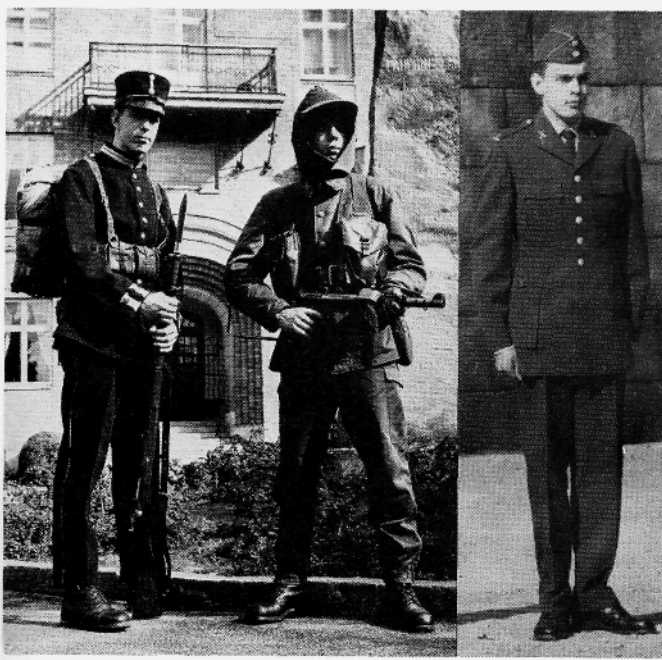
Fanförare är löjtnant Gunnar Nilsson. Åskådare vid Karl IX statyn: Överste Fredrik Grevillius, generalmajor Axel Klmgrenstierna, stadsfullmäktigeordföranden Malte Eurenus, landshövding Gunnar Nilsson samt stabschefen vid I 2, major Claes Egnelt. Längst till höger går kapten Bertil Hernth.

Nytt uniformssystem

Nytt uniformssystem innebär att fältuniform m/39 ersätts av m/58 och att permissionsuniform m/52 (m/39) utbyts mot uniform, m/60.

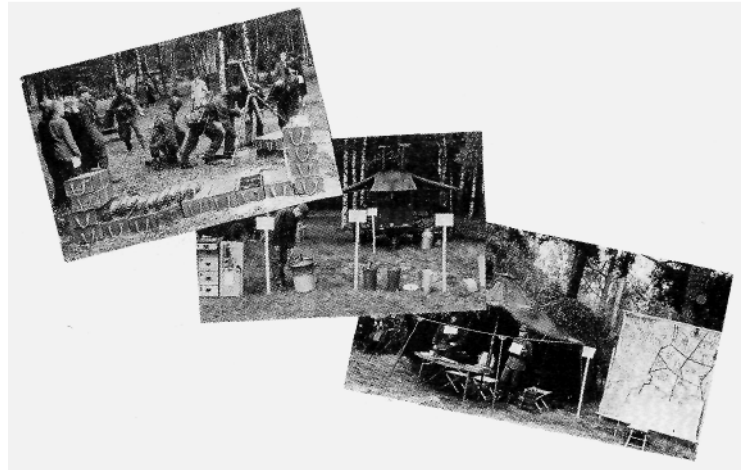
Som synes saknas förbandstecknet Värmlands örnen på axelklaffarna på m/60.

Den vänstra soldaten bär uniform ml ä.

Utsmyckning av I 2-rekryter

Förbandstecken, som bärs på axelklaffarna i stället för förbandssiffra, beräknas vara vid förbanden före 1/4, varför man kan räkna med att de i maj inryckande rekryterna får bära den vackert utformade Värmlandssymbolen.

På besöksdagen 15/6 och Regementets dag 23/9 uppmärksammas 150-årsminnet av den allmänna värnplikten och regementets tillblivelse som självständigt förband. Övan ses 12 cm granatkastare, koktross och brigadstab. Nedan publikbild från Norra fältet.

Militärmästerskapen i militär femkamp

Militärmästerskap i Militär Femkamp arrangeras 7/8—9/8. Överledare: Major Claes Egnell. Tävlingsledare: Löjtnant Thorsten Westerlund. Bitr tävlingsledare: Rustmästare Harry Nilsson.

Tävlingsledaren Thorsten Westerlund och Kjell Åke Andersson som 1976 är kanslichef vid Värmlands idrottsförbund.

Fanjunkare Everth Ramström, som är ansvarig för hindergården, provar repstegen till hinder nr 1 under uppsikt av Jan Lilja och Harry Nilsson (till höger), i bakgrunden Börge Runebjer (mellan Lilja och Ramström) och Lennart Bøberg.

[2-soldaters framåtanda imponerade på belåten ÖB

ÖB — General Torsten Rapp — besöker regementet 4/12—5/12. Bl a bjuds på förevisningsövning 5/12 omfattande: Batch och kompch stridsledning Förstärkt skyttekomp anfall mot lätt fältbefäst ställning

Pansarvärnsreservs insättande mot fientlig pansartrupp Grkplutons understöd Verksamheten vid bataljonsförbandsplats

Skjutning med granatgevär och pansarskott

Övningsledare: Mj John

Danielsson. Till förfogande: Förvaltare

Arne Borne-hag. Styrka A:

Batch Kn Åke Lundberg

Batstab

En upplösgång ur 5. komp

6. skkomp (Chef: Lt Birger Eriksson)

9. ukomp (Chef: Kn Carl Gustaf Naeslund)

Styrka B:

Chef: Fanjunkare Everth Ramström

VF 6/12

Med inspektion av milots befäl och en realistisk övning av den inläggande I 2-bataljonen avslutade överbefälhavaren, general Torsten Rapp, på onsdagen sitt tvådagarsbesök inom Femte militärområdet. På eftermiddagen återvände han i ett

av flygvapnets Pembroke-plan till Stockholm tillsammans med försvarsstabschefen, general Carl-Erik Almgren och de båda adjutanterna, majorerna Karl-Erik Holm och Hjalmar Mårtensson — överbefälhavaren satt själv, garvad flygare som han är, vid spakarna.

ÖB kontrollerar skott-fältet. Kapten Åke Lundberg orienterar ÖB om läget.

Gulsot

Regementet skall så långt möjligt följa Svenska Orienteringsförbundets anvisningar i dess strävanden att komma tillrätta med gulsoten i samband med orienteringslöpning.

Arbetstid

Arbetstider vid regementets förråd och verkstäder utläggs för 1962 med fria lördagar året runt och med daglig ordinarie arbetstid måndag—fredag kl 0700—1100, 1145—1430 och 1445—1700.

↩ Uggladagen

På Tingvalla 7/9. Sergeant Roland Collander (i mitten) forcerar med sin patrull vattenhindret i kompanistafetten. Vår "mångfrestare" i idrott har t o m 1960 tagit över 40 DM-tecken. Tidigare på året ingår han i Sveriges segrande lag i militär femkamp vid mästerskapen i Paris. Med sin fjärdeplacering blir han också bäste svensk.

Inspektion 1

Infanteriinspektören, överste Per Lindencrona, förrättar utbildningskontroll av plutonchefsskolorna 28/6—29/6 i trakten av Önnerud och Edsvalla.

Gruppfälttävlan

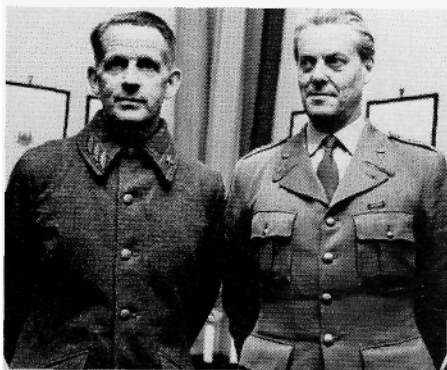

Gruppfälttävlan är "stenhård". Per Eric Nordquist (författare till jubileumsskriftens resumé-avsnitt) välbevärnad, övervakar och hjälper sin grupp till seger!

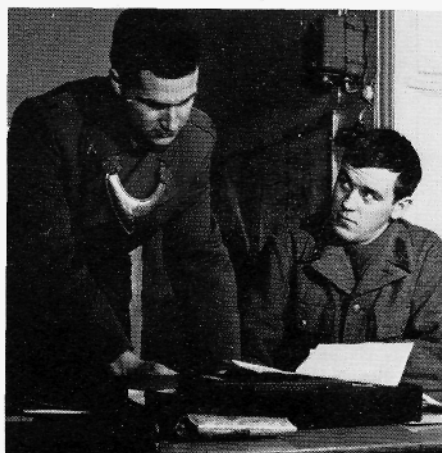
Gruppfälttävlan genomförs 26/10—27/10. Efter en hård etapp är det trots allt skönt att krypa in i skärmskyddet och få något till livs.

Inspektion 2

Arméstabschefen, generalmajor Arne Mohlin, inspekterar regementet 29/11. Två gamla vänner möts!

Julafton

Dagofficer: Fänrik Runo Gärd.

Reportage

Värmlandsörnens redaktör Lennart Boberg intervjuar i skärmskyddet.

Inspektion 3

Infanteriinspektören, överste Per Lindencrona, besöker regementet 9/11 för att bilda sig en uppfattning om hur den nya givnen med kompanieffskurser för underofficerare slår ut. Fredagsförmiddagen ägnas åt bli taktisk genomgång på lektionssalen. På eftermiddagen omsätts lärdomarna i terrängen under mer realistiska former.

VÄRLDEN

Provstoppsavtal ingås mellan USA, Storbritannien och Sovjet.

En ideologisk spricka uppstår mellan Sovjet och Kina.

EFTA OCH EEC

Frankrike inlägger sitt veto mot Storbritanniens inträde i gemensamma marknaden och därmed också EFTA-ländernas (däribland Sverige) inträde i EEC.

Förmåner

Nya sjuklöne- och semesterförmåner gäller från 1/7.

SPTONÖVERSTE

Överste Stig Wennerström häktas för spioneri 2516.

50 år efter inflyttningen från Trossnäs

Regementet högtidlighåller 11/1 50-års-minnet av inflyttningen från Trossnäs:

Ceremoni vid Minnesstenen i Trossnäs. Ansvarig: Traditionsofficeren kapten Bertil Calais.

Högtidlighet på kaserngården på kvällen. Deltagare: I. och II. båt, fanvakt och militärmusikkåren.

Middag i manskapsmatsalen för bl a 200 inbjudna gäster.

Sista året på Hammarön

Förevisningsskjutning äger rum på Hammarön 27/6. Deltagande förband: IS I Livkomp, 2. komp och del av 4. komp, plutonchefsskolan från fallskärmsjägarskolan, pjäsavdelning ur A 9, division ur F 6 samt helikoptrar ur arméns helikopterskola och marinkommando väst.

Detta var den sista stora skjutningen på Hammarön. Hammarö församling har sagt upp kontraktet från 1 januari 1964. Jämför sid 65.

Det är kallt i januari! Vargskinnspäls och filt-skor kommer väl till pass på post vid kanslihuset.

Värnpliktsförmåner

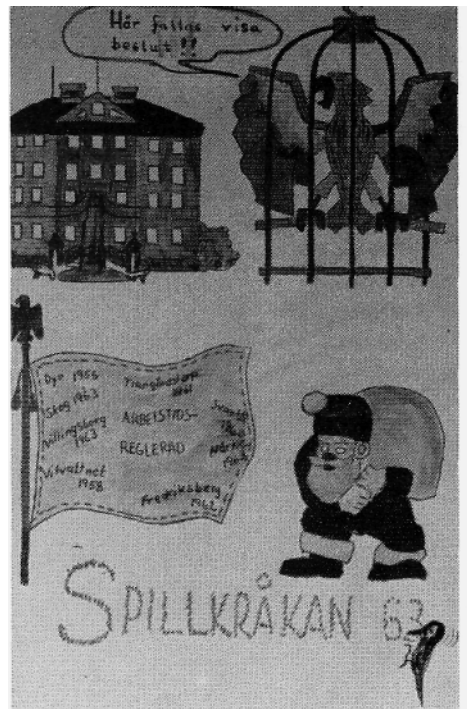
Dagspenningen höjs 1/7 från 2:75 till 4:—.

Förmånerna omfattar också höjda premier, familjebidrag och en obligatorisk grupplivförsäkring.

Antalet fria resor till hemorten ökas från tre till fem.

Arbetstidsreglering

Arbetstidsreglering inom krigsmakten (TLD nr 74/1962) träder i kraft 1/1.

Omslagsbilden till subalternofficerarnas "Lille-iultidning", som utgavs varje år sedan 1949 i samband med jullunchen på officersmässen samma dag som åldersklassen åker hem på juledigheten.

Berömlig gärning

Två soldater ur 12-bataljonen, Stig Persson, Hölje, Norra Råda och Jan Erik Johansson, Färjestad, Karlstad räddar 19/2 en 3-årig finländsk pojke i Fredriksberg från en säker drunkningsdöd. De tilldelas Svenska Livräddningssällskapets diplom och minnesgåva vid avslutande regementsafton 14/3. I regements-aftonen medverkar bland andra "The Wikings" och Ann-Louise Hansson. Senare på kvällen kan åldersklassen på TV följa ishockeymatchen Sverige—Kanada.

12 drar Ut på dala-manöver

NWT 9/2

Den inläggande åldersgruppen på Värmlands regemente, I 2, i Karlstad, beger sig på måndagen ut på vinterövningar till Dalarna, närmare bestämt till Fredriksberg, där förbanden skall ligga till den 17 februari, då man skall delta i en samövning med 113, Falun, och I 3, Örebro. Denna övning äger rum i trakten Grangärde—Ludvika.

Tillbaka till Karlstad kommer soldaterna den 24 och blir "hemma" till 2 mars, då slutövningarna tar sin början.

"FTÖ 63"

Militärbefälhavaren leder slutövningarna — "FTÖ 63" — 6/3 — 11/3 i Närke. Chef styrka A: Övlt Ove Ljung, styrka B: Övlt B E Hultgren. Stor manöver — 12000 man deltar. Slutgenomgång i Centrala Verkstadsskolans lokaler i Hallsberg.

VF 7/3. MANÖVERN NÄSTA! Inga sura miner bland de här 12-gossarna som genom kupéfönstret tar förval av Karlstad före avresan till storskogarna i Närke. Övre raden fr. v. Anders Berggren, Bäckalund, Jan Bertil Wedberg, Svanskog, Bo Englund, Rottneros, och Lars Åke Almer, Karlstad. Undre raden: Kenneth Svärd, Slottsbron, Lärs-Göran Seth, Arvika, Jan-Erik Byström och Björn Stålhane, Karlstad.

MÖSSUTPROVNING BLAND REPGUBBAR

VF 12/2

Cirka 400 repgubbar ryckte på måndagen 11 februari in vid I 2 i Karlstad och lika många lastades samtidigt av vid Edsvalla järnvägsstation för stationering på Trossnäs några veckor. Inryckningen vid 12 präglades av gott humör. Litet för stora pälsmössor fick kanske karlstadsborna Olle Larsson och Åke Andersson, men blir det en köldknäpp igen behöver man kanske kunna dra ner dem.

Granateld på "publikens begäran"

Fänrik Sven Åke Modin ger order på radio.

VF 26/1

12 avslutade på fredagen den bataljonsövning med tyngdpunkten förlagd på fördröjningsstrid som inleddes på onsdagsmorgonen och utspelade sig i terrängavsnitten kring de för värmländska soldater av de mest skilda årgångar så välbekanta orterna Örnäs, Nilsby, Fryksta och Lökene. Själva finalen på stridsskjutningsområdet i Örnäs — med regementschef i spetsen för 700 man på läktarplats på "PV-hyllan" ovanför Stortjärn — bjöd på demonstrationsskjutning med stridslad-dade granater från tre 8 cm:s granatkastare. Och inte nog med det: "publiken fick själv bestämma målen"!

Den församlade pressen enade sig om en vedtrave, men trots fullträff fick vi till vår ledsnad aldrig se den flyga i luften, vilket kanske också var lugnast när allt kommer till kritan. Även om vi nu stod på behörigt säkerhetsavstånd . . .

Granateld och eldledning sköttes helt av värnpliktiga gossar och fastän de utbildats på 12 cm:s granatkastare — med dubbelt så stor verkan som 8 cm:s — så skötte de tydligen sina invecklade uppgifter bra till glädje bl. a. för övningsledaren, kapten C. G. Naeslund, och för överste C. G. Linnell som under övningsskjutningen innan "demonstrationsgranaterna" släpptes iväg f. ö. hade fått en liten påminnelse om vikten av eldledarnas vaksamhet sedan han vid ett tillfälle tagit några steg för mycket i den farliga terrängen.

Avtackning

Regementschefen avtackar överkölerskan Ingrid Hemlin, som i 21 år tjänstgjort på sjukhuset och överlämnar medaljen "För nit och redlighet i rikets tjänst". Regementsläkare Inge Alm bjuder vin i sjukhusets spetsglas.

BESÖKSDAG 26 JUNI

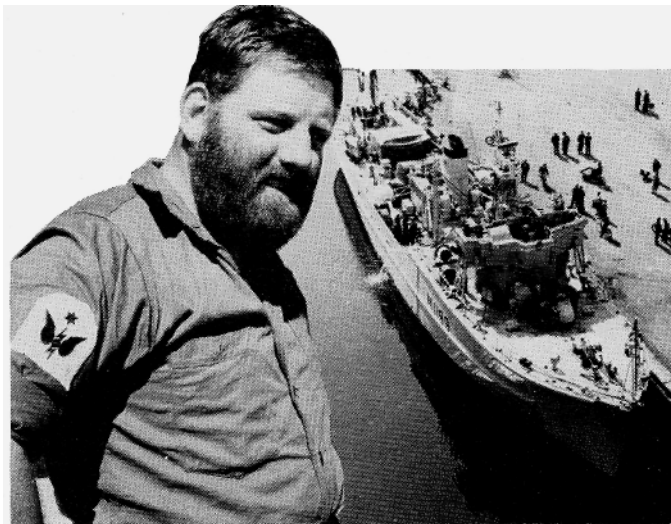

Lars Erik Nyholm demonstrerar luftvärnskanonen för sin mor Alice. Gunnar Nilsson med fästmo Vila Örnfors — båda från Åmål. Läroverksadjunkt Lars Ingemars med hustru Ellen återupplivar minnen på logementet hos sonen Lars. Till vänster Lennart Mossberg. Samtliga från Karlstad. NWT 27/6

ENGELSKT FLOTTBESÖK

Minsveparen HMS Belton är i Karlstad. Av denna anledning ordnas bland många andra arrangemang en offentlig nöjes-tillställning med dans på regementets festplats vid Sandbäcks-tjärn 307 5.

En av sjöbussarna ombord, Beltons postman R. G. Webb från Mid-dlesex. Ett präktigt rött skägg lyser upp hans ansikte och i öronen har han ett par små guldringar. Det har två andra gossar ombord också, guldringar anses höra ihop med sant sjömannskap — åtminstone i den brittiska flottan.

SOMMARFÅGLAR

Feriejobb finns det i otaliga variationer, men vet Ni att det finns de som med glädje iför sig kronans kläder och "kopplar av" med att hos rekryter nöta in militärt vetande?

F. n. kan ett 25-tal av denna kategori träffas på Värmlands regemente där de i medeltal gör frivillig tjänst i två månader var.

— Alla tiders feriejobb, konstaterar de med en mun och att detta inte är någon överdrift framgår av att flera är där för andra året och att nestorn i laget gör sin sjätte "militära ferie" om uttrycket tillätes.

— Dessa pojkar gör en betydelsefull insats, konstaterar överstelöjtnant Carl Gustaf Broms vid ett samtal med VF. Vi har stora vakanser bland befälet, inte minst bland underbefälet, varför de frivilliga utgör en värdefull förstärkning. Främst ur utbildningssynpunkt, men lika viktigt är att deras tjänster möjliggör semester för den ordinarie befälskåren. De är också väl lämpade för sina uppgifter eftersom de fullgjort plutonchefs- eller kadettskolorna och tillägnat sig rutin på att föra befäl, konstaterar överstelöjtnant Broms.

I år är det som sagt ett 25-tal som "ställt upp". De flesta är studerande och har dessutom det gemensamt att de är "gamla" I 2-are. Deras militära grad är fänrik eller sergeant. Till den förra kategorin hör Rolf Eriksson, fil. stud. och läroverkslärare i Arvika. Bostadsorten är Karlstad sedan tre år tillbaka och varje sommar här har han valt detta feriejobb.

BRA LÖN

— Men tidigare, när jag bodde i Visby, var det samma sak där i tre år, förklarar han. Anledningen? Ja, först och främst är det väl klart att såväl jag som mina

kamrater trivs med tjänstgöring av det här slaget. Och så är det ekonomiskt gynnsamt. Vi har 1.402 kronor i månaden och det måste väl anses vara ett bra betalt feriejobb.

— Men blir det inte tröttsamt?

— Nej, inte alls, infaller Bernt Taserud från Arvika, som studerar på tekniskt gymnasium. Vi får ju vistas ute, vi grundlägger en bra kondition för vintern och vi trivs storartat. Taserud gör liksom fänrik Borg, teknisk gymnasie-studerande även han och bosatt i Karlstad, sin andra sommar som "feriebefäl" på I 2.

— Det är inte bara det ekonomiska vi ser på, konstaterar Borg. Vi gör även en del erfarenheter som kommer till nytta i det civila livet. Inte minst detta att vi får vana att stå framför folk.

— Men, vidhåller vi — går ni inte miste om den så starkt omhuldade semestern?

— Nej svarar fänrik Eriksson, det gör vi inte. I regel är det väl så att de flesta, om inte samtliga, har haft en tids vila efter skolarbete och studier innan den här tjänsten börjar. Och under tiden har vi ju också vår tjänstledighet. Förresten, är det semester att bara ligga på ryggen och

lata sig? Allt som avviker från den vanliga arbetsrutinen blir avkoppling och därmed även semester i den form jag menar att semestern skall vara för att bli nyttigast.

Klara besked alltså. Man trivs och det är ju också en viktig förutsättning för att arbetet, vilket det än är, skall ge resultat.

Systemet med frivilligt befäl sommartid har alltså utfallit till ömsesidig belåtenhet. Vad kan man mer begära?

ANIL.

KOMMENTAR

"Sommarfåglarna" gör en god insats under många år och är särskilt oumbärliga under befälsbristens svåraste år 1968—70. Därefter minskar behovet i takt med att den förbättrade rekryteringen ger utslag. Efter 1972 har endast ett fåtal tjänstgjort och nu 1976 är "institutionen" helt avvecklad.

Bullermätningar

Personal ur medicinalstyrelsen och Karlstads hälsovårdsnämnd utför mätning av olika bullereffekter vid Sanna skjutbanor och stridskjutningsterräng 16/8.

Ceremonin på I 2:s idrottsplats bildade den officiella upptakten till arméchefens tre dagar långa generalinspektion av regementet. Tidigare på måndagen hade

GENERALINSPEKTION AV NYE ARMÉCHEFEN 21/10—23/10 NWT 22/10

I slösande höstsol och med militär exakt-het tog nye arméchefen, general Curt Göransson, emot I 2:s regemente i Karlstad klockan 12.30 på måndagen.

Det var en högtidlig och imponerande ceremoni, förlagd till regementets idrottsplats, med ett tusental 12-soldater, iförda grå fältuniform, stående i stram givakt.

Efter att ha synat kompani för kompani, noggrant och systematiskt, äntrade generalen talarstolen och sade bl. a.:

— Det spelar idag en oerhört stor roll att skapa kamratskap, som håller även i strid och en riktig förbandsanda. Här i Värmland har ni det lätt, ty här finns sedan gammalt förbindelser mellan bygden och regementet, traditioner som ni ska upprätthålla och föra vidare.

general Göransson avlagt besök på femte milots stab.

Hans måndagsprogram såg i sin helhet ut såhär:

- På förmiddagstimmarna kontrollerades förefintliga mobiliseringsplaner. Utbildningsfrågor gick igenom och säkerhetstjänst och rättsvård studerades.

Därpå tog arméchefen emot I 2.

Ungefär en halvtimme före generalens ankomst marscherade de olika kompanierna upp på idrottsplatsen, iförda fält-dräkt model 58 med hjälm, och bildade en grå, linjerat front mot läktaren. Exakt kl. 12.24 avlämnades regementet till dess chef, överste Carl-Gustaf Linnell, vilken mötts av ett rungande "goddag överste" från den ungefär tusen man starka värnpliktsstyrkan.

Så följde parad för fanan, armémusikkåren spelade fanmarschen och efter skyldring blev det ett par minuters upphåll innan två svartblänkande tjänstevagnar körde upp bakom idrottsplatsläktaren och arméchefen klev ur, klädd i blå uniform m/60.

Efter en sista koll på klockan gick general Göransson med bestämda steg och exakt klockan 12.30 in på idrottsplanen, möttes av beskedet från överste Linnell:

— General, Kungliga Värmlands regemente enligt order.

Hälsade "goddag" och fick ett ekande "goddag, general" tillbaka och meddelade sedan kort och koncist "Jag inspekterar regementet". Medan armémusikkåren spelade regementets gamla marsch företog general Göransson en grundlig inspektion, gick in i de gråklädda leden, rättade till smådetaljer och marscherade tillbaka till läktaren sedan han avverkat de sju uppställda kompanierna jämte kasernekompagniet.

1963

Arméchefen är åtföljd av regementschefen och sin adjutant och pressofficer överstelöjtnant Bredberg. Fänrik Ingemar Svanström för kommandotecknet.

Eftertrupp bildades av fyra "toppar" ur arméledningen, nämligen infanteriinspektören, överste Per Lindencrona, samt de tre sektionscheferna i arméstaben, översterna Per-Ove Ljung, Georg von Boisman och Karl-Gustav Magnusson.

På läktaren höll generalen ett kort tal. Och sade bl. a.:

— Arméns material är bra, men för att den skall komma till sin rätt gäller det att vårda och handha

den praktiskt riktigt. Det gäller för den enskilde att kunna sin utrustning väl, men det räcker inte. Man måste också kunna samverka med andra inom förbandet. Vid utbildningens slut är det meningen att denna trupp ska vara stridsduglig och det är ett oerhört stöd att kunna sin uppgift då livet står på spel.

Han påpekade att orsaken till den tre dagar långa generalinspektionen inte bara är att kontrollera verksamheten utan också att ta del av de erfarenheter som regementet gjort och att stödja och hjälpa om så skulle behövas.

Han önskade slutligen regementet framgång i sin verksamhet.

Senare tog arméchefen emot den civila personalen samt underofficers, och underbefälskårerna. På eftermiddagen ägnades också två timmar åt att följa utbildnings- och mobiliseringsplanläggningarna samt att studera utbildningsanordningarna. Sista punkten på general Göranssons första dagsprogram i Värmland upptog besök i 12:s filmsal, där han tog emot officerskåren.

Idag, tisdag, kommer generalen att titta på utbildningskompanierna, vilka kommer att förflytta sig och bjuda på realistiska övningar. Arméchefens önskemål är att studera hur förbandet fungerar i strid.

Försöksverksamheten kommer också att noggrant följas.

Denna försöksverksamhet är upplagd på detta vis:

- Utbildningen förenklas så att resultatet i de enskilda soldaternas utbildning kan nås på kortare tid än vad nu är fallet, samt att få förbanden samövade tidigare i utbildningsskedet.

NIC

KOMMENTAR

Tisdagen 22/10 ägnas också åt kontroll av mobiliseringsverksamheten på fältet. Onsdagen 23/10 genomgår mark- och byggnadsläget. CA har presskonferens och lämnar sina inspektionsiakttagelser till I 2-personalen.

Generallöjtnant Curt Göransson efterträder Thord Bonde som arméchef 1/10 och inspekterar I 2 som första förband.

Generallöjtnant Thord Bonde tar avsked av milostaben och regementet 12/9.

Brosprängning i Forshaga orsakade fönsterkrossning

NWT 25/7

FOSHAGA, onsdag

En kraftig detonation skakade på tisdagskvällen Forshaga och många hade sina egna funderingar om vad det kunde vara. Dynamit var det fråga om. Det var vid gamla bron i Skived som man höll på med sprängningar.

Första sprängskottet var en kraftig laddning på omkring 6 kg, omtalar rustmästare Hall från I 2, som anlätades som sprängexpert. Det blev en kraftig tryckvåg så att ett 50-tal rutor i de omkringliggande byggnaderna krossades. Många blev ängsliga för vad som skulle komma ytterligare och en fru på Forshaga-sidan som fått sin glasveranda delvis urblåst, larmade Forshaga-polisen.

När polisen kom till platsen hade man laddat om för ett nytt, betydligt svagare skott och det blev först lite diskussion innan det andra skottet fick skjutas av.

Hr Ove Pettersson, Skoghall, som har hand om brorivningen, omtalar för NWT att alla skador kommer att ersättas.

VAPENSTÖLDER OCH MORD

Vapenstöld ur mobiliseringsförråd ökar i landet.

I Värmland sker inbrott i Kil och Värmlandsberg.

Taximördaren Josef Pettersson kommer över mordvapnet, en pistol, från inbrottet i Kil.

Efter ett skickligt polisarbete kan Pettersson gripas och alla vapen återförskaffas. I 2-soldater deltar i genomsökning av terrängpartier och grodmän fiskar upp vapen ur Alstersån och Fryken vid Sunne. ÖB tillsätter utredning om förstärkning av inbrottskyddet. Se vidare sid 135.

Gruppfälttävlan 7/11—8/11. Druvsocker stimulans

Årets värnpliktskull vid 12 i Karlstad startade i går en av utbildningstidens hårdaste övningar, en tvådagars gruppfälttävlan med cykel som fortskaffningsmedel. Tävligen sätter konditionen på mycket hårda prov och avsikten är att den skall ge en bild av hur de värnpliktiga tillägnat sig utbildningen under de dryga fem månader som de legat inne.

— Det är blött och jobbigt och cykelmilen känns i lärbensmusklerna. Men det är roligt också.

Så tyckte en grupp ur 10:e kompaniet när VF besökte övernattningsplatsen i skogen vid Örnäs öster om Nedre Fryken på torsdagsförmiddagen.

Tävlingen är uppdelad i två klasser, en för specialutbildat folk (sjukvårdare, motorfolk etc.) och en för övriga kategorier. Man startade från regementet på torsdagsmorgonen efter att utrustningen — i vilken bl. a. ingår reservdäck — genomgått noggrann kontroll; proviant, kartor, kompasser och mycket annat fick inte glömmas. Efter fältskjutning på banorna vid Sanna vidtog linjeorientering per cykel med vägen inritad på karta, punktorientering och fri orientering till fots i fyra kilometer. Målet första dagen var som sagt förlagt till Örnäs dit de första kom fram vid 12.30-tiden på middagen.

Regnet gjorde tävlingen mycket krävande och när de 86 grupperna, som räknar fem till åtta man i varje, nått etappmålet vid Örnäs kunde man konstatera stor samstämmighet om att "det här var nog den värsta övningen hittills". Några större missöden hade inte inträffat men många hade svurit över punkterade däck och kraftsugande motlut. Genom regnet var grusvägarna tungåkt och ruggigt kallt var det också. Men sådant skall ju soldater stå ut med. Och härdas av.

Vid framkomsten till Örnäs fick grupperna göra upp eldar, slå upp skärmskydd med hjälp av käppar och presenningar och laga till mat som de själva hade med sig. Efter nio timmar på druvsocker (mycket stimulerande) och russin smakade det med ris och curry.

Sedan vila några timmar innan de första grupperna vid 21-tiden på kvällen gav sig ut på nattorientering eller — för de mindre konditionsstarka mannarna med specialutbildning — enklare nattlig förflyttning till fots. De sista orienterarna beräknades komma i mål vid tvåtiden på natten. Därefter kan man utgå från att det blev allmän och god sömn på granriset under presenningarna. Förvisso väl-förtjänt sömn.

STRIDSSKJUTNING

I dag på morgonen fortsätter man med stridsskjutning först, sedan cykelorientering med tre kontroller — därav en med handgranatkastning. Efter det vänds styrstängerna mot I 2 igen — men därmed är inte strapatserna över. För att riktigt pröva viljan och konditionen hos gossarna har tävlingsledningen med kapten Gunnar Fagerström i spetsen avrundat

det hela med en likadan fältskjutning som inledde tävlingen.

Sedan blir det dags att räkna ut vilka grupper som segrat. Några individuella prestationer räknas inte utan det är sammanhållning och samarbete det hela går ut på — nog så viktiga ting för soldater. De bästa får medaljer och kanske också en eller annan extra permissionsdag.

VIKTIG UTBILDNING

Gruppfälttävlingen återkommer varje år. Den betraktas som ett viktigt led i utbildningen. Även befälet betecknar den som en av de hårdare övningarna, kanske hårdare än en del manövrar. VF 8/11

Regementschefen, överste C-G. Linnell, redogjorde vid sammankomsten för de speciella problem som kan uppstå på ett

Grupp nr 25, gränsgewärsplatoon i 7:e kompaniet, var en av de mest framgångsrika i klass I under torsdagen. Fr. v. Bengt Hultgren, Skoghäll, Arne Eriksson, Arjäng, Jonny Olsson, Sörmark, Thomas Hermansson, Karlstad, Lars Johansson, Gunnarskog (gruppchef) och Stig Karlsson, Bäckefors.

CIVILA OCH MILITÄRER BILDAR SAMARBETSNÄMND

Samarbetsnämnden för Karlstads garnison hade sitt första sammanträde på mycket länge i Karlstad på tisdagen. Sex militära representanter bildar tillsammans med lika många från stadsfullmäktige i Karlstad, "Soldaternas Vänner", Värmlands Idrottsförbund, länsarbetsnämnden och nykterhetsorganisationen denna nämnd som skall verka för ett gott samarbete mellan militärer och civila.

regemente och som det många gånger kan vara nyttigt för civila människor att ha insikt i. Bland annat underströks hur de värnpliktigas ekonomiska och sociala problem på senare år vuxit och exempel drogs också fram hur sådana bäst skulle kunna lösas. Bland de värnpliktiga finns t. ex. alkoholskadade ungdomar vars problem det naturligtvis är av stort intresse

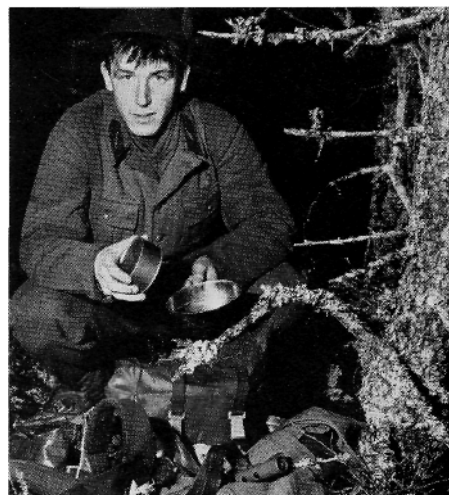
MOTORBURNA TRUPPER VID 12

Det kompani på I 2, som nu blir motoriserat kommer att få pröva på pansarbilarna av den typ som stormakterna använder. Det motoriserade kompaniet blir då mycket likt en stormakts infanteritrupper, och man kan då lätt skapa sig en uppfattning om hur mycket stormakternas trupper förmår.

Det motoriserade kompaniet kommer nu att utsättas för en del försök. Man skall kуска runt en del till kringliggande förband och agera fiendestyrka och därvid visa upp vad motoriserade infanteritrupper förmår mot vårt fotfolk. VF 27/9

KOMMENTAR

Det är de sk KP-bilarna, som tilldelas kompaniet. Kompaniet deltar i "I 3-övning" under sekundchefens ledning 19/11 —24/11 och i nästa års

Här är en av deltagarna, Bo Kihlström från Karlstad, som gör sig beredd att yärma sin konservmiddag efter ankomsten till Örnäs.

Här är en av deltagarna, Bo Kihlström från Karlstad, som gör sig beredd att yärma sin konservmiddag efter ankomsten till Örnäs.

Här är en av deltagarna, Bo Kihlström från Karlstad, som gör sig beredd att yärma sin konservmiddag efter ankomsten till Örnäs.

Här är en av deltagarna, Bo Kihlström från Karlstad, som gör sig beredd att yärma sin konservmiddag efter ankomsten till Örnäs.

fälttjänstövningar — se sid 120.

för en nykterhetsvårdande myndighet att ta del av.

En rundvandring på regementet gjordes också där nämndledamöterna blev i tillfälle att ta sig en titt på de lokaliteter som finns och de informerades också om vilka förbättringar som var aktuella på olika områden.

Det är meningen att Samarbetsnämnden skall sammanträda ungefär en gång i kvartalet i fortsättningen. Nästa gång skall man träffas med Karlstads stad som värd. VF 27/11

VÄRLDEN

I juni gästas Nikita Chrusjtjev Sverige. I oktober avsätts han och efterträds av Kosygin och Brezjnev.

Moise Tshombe blir Kongos premiärminister.

Kina spränger sin första atombomb.

Inbördeskrig rasar på Cypern, i Laos och Vietnam.

CYPERN

På måndagen gick telefonerna varma på personaldetaljen på 12 i Karlstad. De flesta som ringde hade ett och samma ärende; de ville ha närmare upplysningar om vad för sorts personal som önskas till FN-bataljonen på Cypern och vilka uppgifter de behövde lämna på sina anmälningsblanketter till truppregreringsmyndigheterna.

Under måndagen inkom till I 2 totalt 45 skriftliga anmälningar till Cypern-bataljonen. Omkring 75 procent av dessa sökande hade tidigare varit i FN-tjänst, då framförallt i Gaza. Huvudparten av anmälningarna kom från unga grabbar i Värmland och även Dalsland. Tio av anmälningarna kom från värnpliktigt befäl eller reservare.

På I 2:s personaldetalj sade man på måndagen:

— Intresset för FN-bataljonen på Cypern är mycket stort. Och idag, tisdag, väntar vi på att de flesta skriftliga anmälningarna skall komma oss tillhanda.

I mars utnämns överste Jonas Waern till chef för den svenska Cypernbataljonen.

KONGO

Wasrn har i två omgångar lett svenska Kongobataljoner, den 12 och 14, som deltar i striderna vid Elisabeth ville 1961. Han är tillika brigadchef och har då även befäl över irländare, indier och tunisier.

Samtidigt är han chef för de militära styrkorna i hela södra Katanga.

Dagorder

Överbefälhavaren har utfärdat en dagorder, som ger mig anledning rikta några ord till arméns personal.

För vår intensiva utbildningsverksamhet är avståndet av befäl till utlandstjänst en belastning i nuvarande vakansläge. Kan emellertid den svenska armén i svåra situationer bidra till FN: s fredsbevarande verksamhet, måste dock olägenheterna övervinnas. Men bristsituationen fordrar förståelse, från fast anställda och värnpliktiga, som är engagerade i verksamheten härhemma.

De svenska FN-förbanden i Kongo har löst mångsidiga uppgifter med framgång. Det är ett uttryck för fasthet, sunt förnuft och effektiv utbildning. Det inger trygghet att veta att många, som tidigare tjänstgjort i Kongo, finnes i leden av nuvarande FN-förband.

Det goda föredöme, som förbanden i Kongo lämnat prov på, skall mana blivande svenska FN-soldater att göra sitt bästa. Armén kan därför med tillförsikt se fram mot uppgiften att hålla ständiga FN-styrkor i beredskap till regeringens förfogande.

De stupades och omkomnas öde visar uppdragets allvar och förpliktar till noggranna förberedelser för framtida uppgifter.

I vår krigsorganisation är förutvarande FN-soldaters erfarenhet en stor tillgång. Det gäller inte minst befäl av alla kategorier.

Till fast anställd och värnpliktig personal, som tjänstgjort i Kongo, framför jag mitt tack och min erkänsla för väl fullgjord tjänst.

Curt Göransson
Chef för armén

Jonas Waern berättar en episod från Kongo belysande den svenske soldatens inställning till afrikanerna.

Från New York kom generalsekreterarens militära rådgivare, den indiske generalen Rikhye på besök. Han hälsade på vid alla FN-bataljoner inom området. Vid den svenska bataljonen redogjorde jag bland annat för vårt arbete med flyktningarna.

"Det är ju förfärligt, att de är så hatiska mot er" sade då Rikhye.

"Hatiska, hur så?" frågade jag i största häpnad.

"Jo, den där franska TV-filmen", sade då Rikhye, "den visade ju det."

Jag blev mycket upprörd över att denne höge FN-funktionär fallit för första bästa propagandafilm och föreslog att vi omedelbart skulle bege oss ut i flyktninglägret. Vi tog en bil och for ut. Generalen förundrade sig över att vi for utan eskort.

Vi åkte till "affärsgatan" i lägret. En stor folksamling var där i färd med att handla av de på marken utlagda varorna. Vi gick ut helt obeväpnade, till Rikhyes förvåning och promenerade in i folkmängden. Överallt möttes vi av leenden och viftande händer. "ONU! ONU!" dvs FN! ropade man från alla håll och log med breda leenden. En skock ungar följde oss skojande och skrattande.

"Det är ju fantastiskt! De hatar ju er inte! De är era vänner!" sade generalen.

Vi rundade oförmodat ett hörn på en hydda och hejdade oss inför vad vi såg.

På den öppna platsen framför en hydda stod en obeväpnad svensk soldat med FN-hjälmen på sin blonda nacke. Han hade ordnat en ringdans med afrikanska barn. Han hade lyckats — utan språkkunskaper — lära dem "Björnen sover" eller en liknade lek. I lekens upplösning skrattade barnen så att de nästan inte kunde stå på benen. Vi stod och såg på, utan att själva synas bakom vårt hörn. Den svenske soldaten torkade bort skrattårarna från ögonen, klappade i händerna och ordnade för en ny lek, obeväpnad, i en solglänta mitt i centrum av 60 000 afrikaner.

"Det är fantastiskt — ingen visste om vårt besök!" sade Rikhye, när vi smög oss iväg därifrån.

Jag tror jag aldrig varit så stolt över den svenske soldaten som då.

Jag tyckte det var en examen jag hade bevittnat. En examen efter sju månaders hård skolgång bland 60 000 hjälpsökande människor mitt i det nya Afrika.

KRIGARE HEM I BIL

II. bataljon förläggs i Fredriksberg 11/2—4/3 för samövningar med I 3 och 113 och vinterutbildning samt deltar i slutövning — "FMÖ 64" — under militärbefälhavarens ledning i trakten av Arboga 5/3—11/3.

UR NWT 13/2

För två år sedan kom man knallande till fots och gjorde hu-vudvridningar mot regementschefen där han stod framför kungastatyn på Residenstorget. I fjol kom man per cykel och i år — åkte man bil.

Som vanligt då de värmländska krigarna återvänder från mera vidlyftiga härnadståg mötte karlstadsborna upp i ganska stora skaror. På residenstorget blåste Arméns musikkår sitt välkommen hem allt medan regementschefen gjorde honnör nära nog non-stop.

— Det här liknar ju Röda Torget i Moskva tyckte en del bland publiken då de motoriserade enheterna drog förbi.

LIVSFARLIG GIFTSTÖLD

VF 18/6

Detta är ett råd från kriminalpolisen i Karlstad till den tjuv som någon av de senaste dagarna bröt sig in i ett militärför-råd norr om Sandbäckstjärnen i Karlstad:

— Uppsök genast läkare! Medan ni gjorde inbrottet och stal de 14 ampullerna med sarinkloridlösning strömmade se napsgas ut ur det kärl ni slagit hål på. Som ni vet är senaps gasen mycket giftig. Känner ni er illamående bör ni — för ert eget bästa —• snarast möjligt kontakta en läkare!

Löjtnant Sven Björheden (till vänster) och överstelöjtnant Wolmar Boman visar på det hål i stängslet som gifttjuven tog sin in på området genom.

TUSENKRONORSSOLDAT

VF 6/5

Det är åtskillig utrustning som hamnar i händerna på en inryckande värnpliktig och ett av de stora problemen är hur man skall kunna få in allt på ett snyggt sätt i skåpen. På bilden funderar Karl-Erik Johansson, Karlstad över allt det som han fått att förvalta. Här har han grejor för tusenlappen och om några dagar har han fått "prylar" för drygt hundra kronor till. Och då är ändå inte vinterutrustningen räknad.

1964 KOSTAR "PRYLARNA" 992:70, 1975 ÅR SUM-MAN 2.360:95.

BÖRJADE SOM 13-ÅRING

På onsdag gör musikdirektör Bertil Bergdahl vid I 2 i Karlstad sin sista dag vid militärmusiken som han tillhört sedan 1922, då han som trettonåring började vid 115 i Borås. Han har trivts i Värmland och han tänker stanna även sedan han blivit pensionerad. Bl. a. får han då bättre tid för sitt lärarearbete vid läroverket i Karlstad. Huvudinstrumenten har varit klarinett och fiol och det är klarinetten han trakterar på bilden. I bakgrunden eleverna Arne Westberg och Jonas Kullgren. (VF 29/9)

Lösdrivare misstänks för branden

NWT 2/4

Orsaken till branden i halmladan inom Värmlands regemente på onsdagskvällen kunde kriminalpolisen under gårdagen inte fastställa. Man vet således inte om branden var anlagd eller inte.

Polisen vet att ladan, som också kallades luffarladan, var tillhåll för en viss del av stadens lösdrivarklientel, som brukade ta sig in trots att dörren var låst.

Under torsdagen sökte polisen efter en viss person, som brukar ha sitt natthärbärge i ladan. Han stod dock inte att finna.

Ett par bilder

AV REGEMENTSPASTOR FILIP STRANDLUND

Det var söndagskväll. Jag hade varit och talat på en fest rätt långt hemifrån och var på väg hem, inte ensam i bilen. Tve-kade därför en stund, om jag skulle stanna, och erbjuda lift, när jag fick se en beväring stå vid väggkanten liksom väntande på någon. Bilen hade väl hunnit ett par hundra meter innan jag hade beslutat mig, stannat och tittat i backspeglarna för att se, om han skyndade efter. Han stod dock fortfarande kvar, varför jag steg ur bilen och frågade, om han ville åka med till Karlstad. Han kom utan någon större brådska, tveksam han som jag hade varit. Så småningom kom som ett förlösande ord: Jaså, nu ser jag vem det är. Han steg in i bilen och var glad och tacksam, när han inom kort hade nått fram till förläggningssorten.

Han kände igen mig! Det gjorde mig glad. Ty det är i själva verket inte så enkelt för de värnpliktiga att känna igen sin militärpastor. Han kan inte vara tillsammans med dem så som han gärna ville. Det blir inte så många gånger under rekryt-tjänsten de stöter samman och de gångerna blir det kanske bara på håll. Och att då känna igen honom i ett helt annat och oväntat sammanhang är nog inte så lätt.

Försvarets mål och mening

Kan försvarets mål och mening bättre uttryckas än genom denna bild, som NWT:s fotograf Gunnar Johansson fängade då "repgubbarna" togs emot av översten på Norra Fältet — soldaterna som med moderna vapen och sin egen stridsduglighet skall försvara landet och ge trygghet åt det växande släktet.

10. kompaniets uppgift är att förse de övriga kompanierna med kocktrossar, packtrossar osv. Detta gör att vi inte får vara så mycket tillsammans. Trots detta har det visat sig att kamratskapet är mycket gott de gånger vi får vara i lag.

Korum kl 0400 i oktober med 9. spaningskompaniet norr om Moln-backa.

Nästa bild är ett fotografi, taget av en vpl ute i naturen någonstans i Värmland. Det är ryggar på mannarna i ett kompani och framsidan av deras pastor som håller korum. Jag är glad åt bilden, därför att jag fick den och för att den förmedlar en sådan stämning. Pojkarna vet inte av, att bilden tas. Är alltså precis naturliga. Han som tittar åt sidan, intresserad av något, som rör sig utanför andaktstundens ram, han som ser ut att schasa undan någon fluga från sitt ansikte och han som tittar på mjölkflaskan, som står vid hans fötter. Ingenting av detta överraskar på något sätt. Det som överraskar, är den prägel av stillhet och lyssnande samling, som bilden förmedlar. Jag blir glad, när jag betraktar den, därför att den minner mig om de många tillfällen som under snart tjugo år skänkts mig att tala till hundraden och åter hundraden värnpliktiga, som till synes intresserat lyssnat till det budskap, jag haft att förmedla, värnpliktiga, som jag sedan kan få möta i olika sammanhang och som vänligt talar om för mig, att vi mötts i gemenskapen på regementet.

Ett par bilder. Det finns många fler. Och eftersom jag fått förtroendet att vara militärpastor vid I 2 ytterligare ett par år, hoppas jag få ännu många bilder att glädjas åt.

10. KOMPANIET

EN PACKTROSSCHEF SKRIVER I
VÄRMLANDSÖRNEN

Anspann

Hästen måste tas till, där dagens tekniska vidunder inte tar sig fram längre för att terrängen är för svår. Här är det anspannsavdelningens sak att forsla fram materielen. 12: s anspannsavdelning omfattar för närvarande med befälet ett trettiotal man samt en mängd fyrbenta kamrater. Vi är enda anspannsavdelningen, som varit under utbildning detta år inom V milot. Det innebär, att vi fått kуска omkring en del. Under hösten låg vi förlagda till Falun under fjorton dagar. Där bodde vi tillsammans med Ctp-plutonen från I 2, som var med och skjutsade oss, när vi biltransporterades. I faluter-rängen fick kusarna verkligen göra skäl för sig.

Direkt efter övningarna i Dalarna skulle vi ned till Närke på höstmanöver men det blev vintermanöver av det hela. Vi genomkorsade halva Närke under en veckas tid. Det var tämligen så nöjda kuskar, som återsåg kasern I efter den trippen.

Tror ni på skrock? Fredagen den 13:de och sånt? Det gör nog en del av kuskarna vid det här laget. Fredagen den 13 december skenade Rux och Kosack ute vid Sanna. Båda var kärranspända. De sprang hem till regementet, in genom ena grinden vid stallet och ut genom den andra, iväg uppför backen vid kanslihuset, ned genom allén, ut på stan och över Klarabron. Översten stod vid fönstret i sitt arbetsrum i kanslihuset och såg när hästarna sprang förbi. Han tog upp jakten på dem med jeep. Vid Tempo fick han fatt på fålarna. Där hade den ena fastnat mellan ett plank och en lastbil.

I dag är det I2:s dag

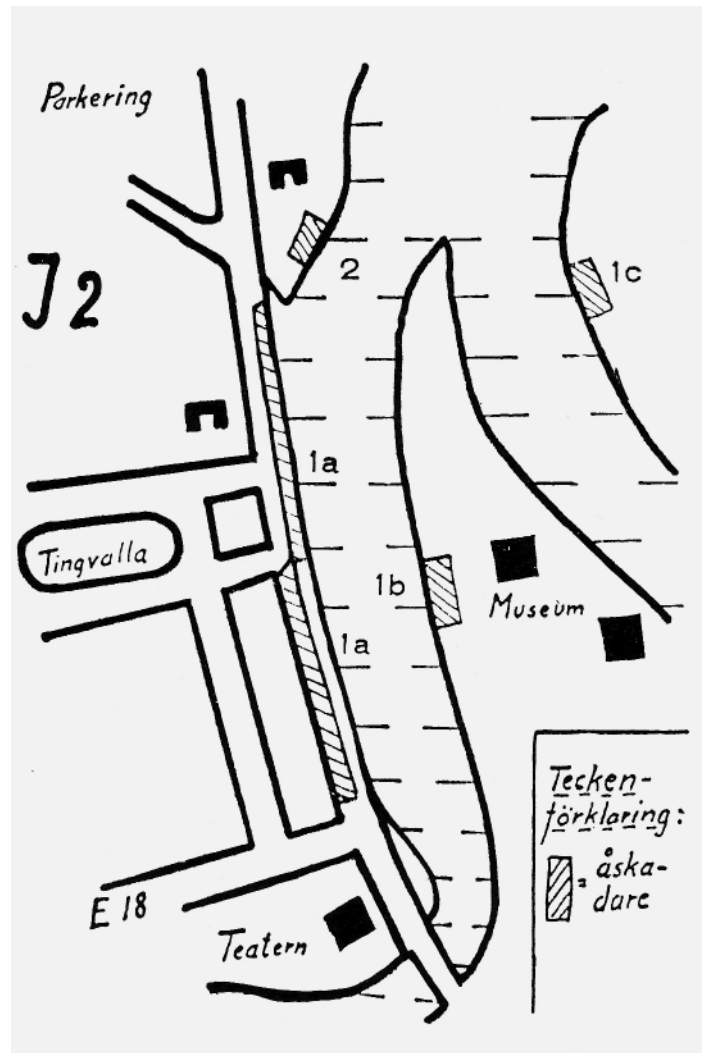
NWT 29/5

Idag, fredag, är det Regementets dag i den pågående Karlstadsveckan. Det blir besöksdag på 12, en högtidlighet på Tingvalla idrottsplats och stridsövning på kvällen med flyganfall och överskeppning över Klarälven. Bl. a. deltar en stor Vertol-helikopter och attackplanet Lansen och dessutom arméns nya bandvagn 202, som kommer att "simma" över Klarälven.

Besöksdagen på regementet, till vilken de värnpliktigas anhöriga och övriga intresserade är inbjudna liksom Kamratföreningen och 1914 års rekryter, börjar kl. 13 och pågår till kl. 16.30. Det blir visning av förläggningar, lektionssalar, kök, sjukhus, museum m. m. samt film och demonstration av vapen och utrustning. Middag serveras för de anhöriga i regementets matsal.

På Tingvalla börjar programmet kl. 18.30 och pågår till kl. 20. Här blir det Krigsmans erinran, fältgudstjänst av prosten Filip Strandlund, anförande av rektor Malte Eurenus, som välkomnar rekryterna till Karlstad, intervju med ishockeyspelaren Nisse Nilsson (regementets bäste soldat då han gjorde rekryten), karolinerexercis och demonstration av vapen och utrustning.

Kl. 20.20—21 blir det stridsövning vid Sandgrund med anfall över Klarälven och deltagande av flyg och bandvagnar, överskeppning m. m. under ledning av kapten Magnus Eriksson. Övningen kan följas från Sandbäcksgatan, som avspärras för fordonstrafik mellan Teatern och Regementsgatan samt från Sandgrund och Sundsta. Efter övningen bjuder regementet på dans på festplatsen fram till kl. 00.45 på natten.

Bästa åskådarpplatserna finns längs avstängda Sandbäcksgatan (1 a), något sämre platser vid museet (1 b) och på Sundsta (1 c), där dock inga högtalare är uppsatta. Området vid Sandbäckssudden (regementschefsbostaden) (2) är reserverat för inbjudna. Parkering är förbjuden på åskådarpplatserna men Norra fältet får disponeras.

Fanjunkare Lennart Edström i spetsen för karolinerna. Därunder musketerare. Till höger pikenerare.

Regementets dag i Åmål

SEGOLSSON OCH HALTH GAV 6. KOMP FLYGANDE START I UGGLA-STAFETT

Regementets huvuddel förläggs i Åmål 26/9—27/9. "Ugгла-stafetten" genomförs med ett lag om 16 man ur vardera Liv, 2., 5., 6., 7. och 10. komp. Landsvägslöpning Karlstad—Åmål ca 8 mil med start i Mariebergsskogen 26/9 kl 0840 och mål på Örnäsullen. Varje sträcka är ca 5 km.

NWT 28/9

Ugglastafetten inleddes med högtidlighet på startplatsen vid Ugгла-stenen i Mariebergsskogen. Ugglakommitténs ordf. major Claes Egnell framförde kommitténs tack till I2-chefen överste C-G Linnell för att regementet genom denna stafett-löpning vill hedra Ugglas minne, nedlade en blomma vid stenen, musikkåren spelade och därmed var den enkla ceremonien över. Rektor Malte Eurenus överlämnade stafetterna och budskapet från Karlstad till Åmål med slutorden "spring så fort ni kan" och de startklara löparna sprang. Segertippade "Fille" Erikssons gossar på 6. komp. infriade till fulla allas förväntningar och

Segrande 6:e komp

var tydligen så säker på sin seger redan i förväg att de som slutman satt in dalslandssonen Arne Nilsson (Laxarby), som därmed fick tillfälle att i dubbel bemärkelse visa upp sig inför hemmapubliken.

Stafetten, som bestod av en hälsning från Karlstad till Åmål, togs vid målet emot av Åmåls DK-ordf. Bror Karlsson, som läste upp det så lydande budskapet:

"Med budbärare ur det för oss gemensamma regementet sänder Karlstad en hälsning till Åmål.

Året är olympiskt. Gränser plånas ut. Så går också detta budskap över landskapsgränsen manande om betydelsen av en sund själ i en sund kropp, minnande om en Värmlands-son, som gjort mer för denna devis än de flesta.

Vi tror att den hårda kamp, som nu fått sina segrare, varit helt i Bertil Ugglas anda.

Karlstad den 26/9 1964

Malte Eurenus

Ordförande i stadsfullmäktige"

Claes Egnell lägger en bukett vid minnesstenen över överste Bertil Ugгла.

mottagande vi fått här i Åmål, svarade överste Linnell.

Därefter följde uppvisning av Folkdansens vänner varefter kapten Olle Håkansson höll ett kort anförande om Värmlands regemente i äldre tider beledsagat av Karl XH-exercis av en pluton i karolinerneruniformer, ett mycket intressant inslag, som blev livligt uppskattat.

Friidrottsmatchen mellan I2 och ett kombinerat dalslandslag blev en både spännande och trevlig tillställning. Bosse Althoff, som nu tävlade för I2, var förstås den som genom sina flotta uppvisningar rev ner de flesta applåddåskorna.

Middag för anhöriga

Från karolintid förpassades man hastigt till atomålder igen och en uppvisning av indikering och sanering av radioaktiv beläggning.

Avslutningsvis förevisades skytteplutonens anfall och organisation samt vissa delar av verksamheten och materiel i granatgevärs- och pansarvärnsförband.

Under hela arrangemanget på Örnäsullen deltog musikkåren samt fanvakt.

Efteråt bjöds anhöriga till soldaterna på middag tillsammans med sönerna i förläggningarna och mellan 17.45 och 19.00 hölls flaggceremoni och konsert av musikkåren på torget. Konserten avslutades med tapto kl. 19.00, vilket också fick bilda slutvinjett för Regementets dag i Åmål.

Under kvällen bjöd Åmåls stad de värnpliktiga på dans i Furuhällsparken.

Under hela söndagseftermiddagen hölls två mycket intressanta försvarsutställningar öppna i staden, dels en i regementets regi vid Djuphamnen, dels en vid Kamratgården med frivilliga försvarsorganisationerna. Vid Kamratgården stod också Åmåls lotter för kaffeservering.

Stadsfullmäktiges ordförande, rektor Malte Eurenus har just sagt: "Spring så fort ni kan!".

tog hem segern.

Flaggning i staden

Söndagens verksamhet startade redan klockan 8 på morgonen, då I2:s musikkår blåste in Regementets dag på torget och flaggorna hissades i staden. Sedan kyrkoherde Harald Ernevi hållit fältgudstjänst vid Snarhögsgården, marscherade hela I2-styrkan med musikkåren i spetsen genom staden. Vid torget skedde förbimarsch för regementschefen, överste Carl-Gustaf Linnell, övriga höga officerare vid I2 samt Åmåls frivilliga organisationer ledare och stadens "fäder". Synd bara att så få åmåliter vaknat upp ur söndagsslummern till detta synnerligen pampiga och njutbara arrangemang.

Karl XH-exercis

Desto fler åskådare hade samlats till eftermiddagens övningar: livräddningsövning och stridsövningar och Karl XII-exercis m. m. på Örnäsullen. Det är svårt att ange någon exakt publikciffr, men betydligt över 3.000 personer hade mött upp till såväl övningarna vid Strandbadet som vid Örnäsullen.

På Örnäsullen hälsade stadsfullmäktiges ordf. förste rektor Jens Ellström regementet välkommet.

— Vi är mycket tacksamma för stärke av kontakten mellan regementet och bygden, sade han bl. a.

— Vi är mycket glada över det varma

Utbildning

VF 7/4 SAMLING KRING KOKVAGNEN är det på bilden ovan för åtta arvikadamer som i tre dagar vistats på 12 i Karlstad och praktiserat inom förplågnadsfacket. Fr. v. heter de Margit Käck, Eivor Eriksson, Petra Johansson, Thyra Johansson, Karin Nordenberg, Ida Lönnfjord, Gun Hörnqvist, Elsie Lindh, Britt Högberg, Längst t. h. instruktören, överfurir Nils Persson.

Post vid I 2 sköt bensintjuv i foten

NWT 2/11

Sedan de värnpliktigas parkeringsplats på grund av E 18:s framdragande öster om regementet måst flyttas till Norra fältet, har ett stort antal bensinstölder och stölder av bilutrustning — bl. a. har en hel bilmotor stulits — ägt rum.

Med de många stölderna under den senaste tiden som bakgrund har regementet tvingats skärpa bevakningen på parkeringsplatsen. För att bevaka bilarna utsattes alltså på torsdagskvällen en post ur 10 kompaniet — en värnpliktig med fem månaders militärutbildning bakom sig.

Klockan 23.55 anlände en personbil med fyra personer till parkeringsplatsen. De medförde en bensindunk och en slang, som uppenbarligen skulle användas för bensinstöld. Då posten kom till platsen hade ungdomarna redan hunnit skruva av bensintankslocket på några bilar.

Då de upptäckte posten, som anropade dem, försökte de undkomma genom att åka iväg. Posten beordrade dem att stiga ur bilen, vilket de gjorde. Förutom den 17-årige föraren bestod sällskapet av en flicka och två pojkar i 15-årsåldern.

Då sällskapet klev ur bilen uppträdde 17-åringen aggressivt mot posten, som efter att muntligen ha varnat honom också sköt några varningsskott. Ett av dessa gick genom ynglingens fot. Sällskapet försökte sedan återigen undkomma i bilen, var vid posten sköt sönder bilens vänstra framskärm. Då flydde de fyra, men greps senare i Råtorpsområdet av personal från Karlstadspolisens och regementet. -----

— Postens uppträdande var i alla avseende korrekt, säger regementets pressofficer, major Sture Forsman. Någon anmärkning kan inte riktas mot hans sätt att sköta saken — han följde sin instruktion till punkt och pricka.

Kvinnliga poliser på besök

De båda kvinnliga aspiranterna vid Polisskolan i Karlstad, Clary Thå-qvist, Sundsvall, (t. v.) och Inga-Lis Klippström, Ransle, fick på onsdagen besöka 12 i Karlstad för att få undervisning i vapens handha-vande. På bilden demonstrerar instruktör Carl Lindström, Borås, ett kikarsikte för dem. NWT 21/5

FLICKOR OHOJ!

NWT 17/10

Kommer ni ihåg "Masen" Johansson som vi presenterade på den här sidan för en tid sen?

Särskilt populära har hans danskurser blivit i militärkretsar — en fritidsverksamhet, som regementet ser med förnöjelse på.

Nu har emellertid Masen ett bekymmer: militärerna börjar bli riktigt duktiga att dansa, och det vore dags att de finge pröva sina färdigheter "på riktigt", så att säga. Alltså bjuder militärerna in alla danskunniga och dansugna flickor till gratis danskvällar på måndagarna i Haga ordenshus.

Flickor ohoj, alltså! Tänk på att ni gör en insats för försvaret genom att stärka krigarnas självkänsla!

Hösting för gillesbröder

NWT 6/11

Carlstads Gille höll på torsdagen lagtima hösting på Värmlands regemente i Karlstad dit ett stort antal medlemmar infunnit sig.

Överste C. G. Linnell tog emot och hälsade gillet välkommet till regementet.

Överstelöjtnant Fritz Dahlberg framförde gillet tack för regementets tillmötesgående att låta det lagtima höstgillet förläggas till dess lokaler.

Gillesbröderna marscherar in vid regementet med bl. a. åldermannen överstelöjtnant Fritz Dahlberg (andre från vänster och f d officer vid Värmlands regemente).

I 2 KOMMER ATT LIGGA KVAR LÅNG TID FRAMÅT

Överste Olof Rudqvist.

— Man har diskuterat, sade överste Rudqvist, exempelvis i 1964 års försvarsutredning, om det inte vore riktigare att dra samman större militära enheter — typ exempelvis Boden — bl. a. för att man skulle kunna göra sig nytta av en del gemensamma anläggningar, och för att underlätta samövningar. Man undersökte hur det skulle ställa sig med sju sådana militära centra i Sverige. Det visade sig dock att sådana anläggningar skulle kräva så stora investeringar att det enbart ur den synpunkten ansågs uteslutet. När man tittade närmare på frågan fann man också att en lösning på detta sätt inte skulle ge de väsentliga fördelar man trodde, när den bestickande tanken dök upp.

De samhällen som skulle byggas upp kring militärcentra av denna typ skulle också bli otrivsamma av för stor koncentration av *en* kategori människor.

Rörligare infanteri

Hela detta arrangemang gör att regementet i Karlstad även i fortsättningen kommer att vara en mycket lämplig utbildningsplats och nog får bestå lång tid framöver. Åtskilliga miljoner har lagts ned på att få de gamla kasernerna bättre skickade och utrustningen pågår.

Infanteriets ökade rörlighet är ett av infanteriinspektörens huvudintressen i det militära. Ett förbands styrka kan mätas i dess slagkraft och i dess rörlighet, menar han. Slagkraften hos infanteriförbanden har på senare år byggts ut mycket kraftigt och nu gäller det också att bygga ut rörligheten. Upprustningen med olika slags motorfordon för infanteriet pågår och intensifieras alltmer.

Utrymmen behövs

Denna utveckling är en av de orsaker som gör att I 2 inte kan tänka sig att avvara Norra Fältet. För en tid sedan blev det klart att Karlstad kunde få använda sig av Västra Fältet för utbyggnad av idrottsanläggningar men Norra Fältet måste I 2 ha. Där pågår ständigt övningar och då det nu är så att infanteriet blir alltmer motoriserat är det absolut nödvändigt att ha rätt stora utrymmen då man skall ut och in på kasernområdet.

Värmlänning

Överste Rudqvist är värmlänning, född i Forshaga och student i Karlstad. Han gjorde också de första åren som officer vid I 2 i Karlstad och kom nu åter till hemregementet, som han lämnade i senare halvan av 1930-talet, då den tidens inskränkning av försvaret gjorde att I 2 reducerades. Därifrån kom han till Dalregementet och har sedan vistats på åtskilliga av de svenska infanteriregementena bl. a. som regementschef innan han 1 april trädde till som infanteriinspektör. Och naturligtvis tyckte han det var roligt att få komma tillbaks och få hälsa på sitt gamla regemente.

Andan ja, överste Rudqvist glömmar aldrig när han som fänrik på 1930-talet hade att ta hand om några repetitions-övande värmlänningar som hade hela 1930-talets vrånghet mot det militära i sig. Det var hemska veckor. Nu har det växt fram en positiv inställning till försvaret som gör att man ser helt annorlunda på tingen än man gjorde den gången och det, menar överste Rudqvist, är en stor tillgång för försvaret i dag. När det vände? — Ja, kanske den 9 april 1940. VF 23/9

Omgivningarna förändras

NWT 23/12

Den lilla skogsdungen mellan Soldathemmet och kanslihuset, 12, som gett så många soldater skugga och rekreation, är nu en saga blott. E 18-bygget dundrar nu fram med grävskopor, dynamit och alla tillbehör — det första på västra sidan Klarälven, som föll, var alla de vackra träden på kasernhöjdens sydspets. Alla gamla 12-are ser på denna förändring med saknadens vemodsfulla blick. Vad skall komma istället? Vi skulle gissa att blivande soldater får rätt oroliga nätter med den tunga trafiken utanför logementsfönstren dygnet runt — vägen kommer nämligen att gå i den s. k. östra parken mellan kasernerna och V. militär-befälsstabens byggnad.

FRANK

Kanslihuset i grävskopans skugga. Här grävs för nya E 18.

SOLDATHEMMET

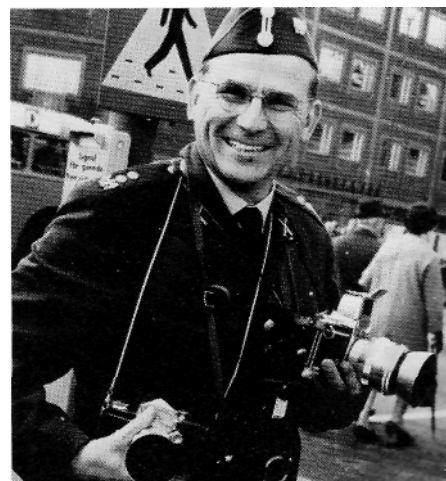
När nu E 18 skall fram, är soldathemmet dömt att rivas. Det står för nära vägen.

Det nya soldathemmet är färdigt 1967.

Det gamla används 1967—72 som förläggning för inskrivningsskyldiga, som skall mönstra vid ICB — inskrivnings-central Bergslagen, inrymt i Värmlands Folkblads f d lokaler på Östra Torggatan 15.

Det gamla soldathemmet rivs 1972.

FRANK

Fanjunkare Bror Frank Olsén, nu kapten i 12 reserv, med reglementerad utrustning.

DET MILITÄRPOLITISKA LÄGET I STORT

De politiska motsättningarna, spänningen och misstron mellan stormaktsblocken upplever vi varje dag. Vi har läst om Berlin, Korea, Ungern, Suezkrisen, Kuba och — på närmare håll — om de förhandlingskrav som Finland utsattes för 1961 i samband med det skärpta läget i Centraleuropa.

Det finns dock vissa tendenser till förskjutningar i den militärpolitiska världsbilden. Den tidigare uppfattningen om två stora militära block i harnesk mot varandra kanske måste nyanseras. Uppluckringstendenser finns nämligen såväl inom Öst som Väst. Men den framtida utvecklingen är ändå oviss.

Så länge det inte finns ett allmänt och övernationellt säkerhetssystem måste olika stater — själva eller som medlemmar i allianser — svara för sin trygghet. Därför har främst stormakterna vidareutvecklat betydande resurser — bl a stora militära styrkor — för att kunna försvara sina intressen.

Även om man kan märka en strävan efter maktbalans mellan stormakterna innebär detta inte att de skulle tveka att använda militära maktmedel i vissa lägen. Dessutom finns risk för misstag och felbedömningar i en konflikt som kan leda till följder som är svåra att överblicka. Sådana konflikter kan snabbt sprida sig så att även vi blir berörda. Krig kan också utlösas genom omständigheter som ligger utanför stormakternas kontroll. Oron i u-länderna, Mellersta Österns och Afrikas inre stridigheter utgör sådana osäkerhetsmoment. Det finns också många rent mellanstatliga konflikter som komplicerar bilden — t ex mellan Kina och Indien, Indien och Pakistan, Israel och Arabstaterna.

Nära oss, i Centraleuropa, finns utomordentligt stora militära styrkor samlade, och de står närmare varandra än i något annat område. Tysklandsfrågan är fortfarande explosiv. Läget i Europa kan snabbt ändras, och i ett skärpt läge kan stora militära resurser tillföras våra grannländer som en följd av gällande pakter. Den militärpolitiska bilden är således orolig. Vi måste därför även i fortsättningen räkna med en hög spänningsnivå, som medför allvarliga krigsrisiker.

PÅ POST

9 punkter

"Bestämmelser angående åtgärder under utbildningen för att säkerställa fältdisciplin" — Chefen för arméns 9 punkter — kungörs 2671 på regementsorder.

EN DROTTNING DÖD

"HENNES MAJESTÄT DROTTNING LOUISE har 7/3 avlidit." Örlogsflagga skall vara hissad på halv stång intill begravningsdagen 13/3 kl 1230. Jämlikt TjRK kapitel 9:35 anlagd sorg avläggs fr o m 20/3 — ur rego.

En 12-soldat visar hur man lär sig igenom brinnande napalm. Fanjunkare Hans Hultin övar sina sjukvårdare att släcka napalmeld.

Dagorder

Från chefen för A 7 har följande meddelande inkommit:

"Jag har haft glädjen att under helgen föra befäl över ett av Dina kompanier. Både befäl och trupp har gjort ett mycket gott intryck. God anda och god ordning rådde; kompanichefen förde ett fast och kraftfullt befäl. Alla tycktes vara på gott humör trots obehaget att fira jul och nyår så långt borta från hem och familj. Kompaniet har på allt sätt hedrat sitt regemente."

Jag uttalar mitt erkännande till befäl och trupp vid 6. komp. (Rego 15/1 1965 nr 35.)

KOMMENTAR

Tacket gäller beredskapstjänst på Gotland.

12-rekryterna har gjort upp om Regementsmästerskapet i orientering. Banan var strängad på nya 50000-delen i trakterna av Hynboholm—Kärne. Banan mätte 7,9 km och gick över den lättsprungna terrängen väster om Karlstad. Att terrängen var lättsprungen avspeglas också i de snabba tiderna. Segraren Per-Olof Bryntesson, Bengtsfors och tvåan Kajio Raisio hemmahörande i OK Westmannia förvisade bästa värmlänningen Leif Lendrup, Filipstad till tredje plats. Överlägsen lagsegrare blev "Fille" Erikssons 6 komp. (NWT 28/10)

I 2-trio vann Ebersteins armépris

NWT 17/3

12-trion fänrik Enrico Lundin, fanjunkare Gunnar Persson och furir Per-Erik Johansson svarade för en strålande prestation i Östersund på torsdagen då värmlänningarna hemförde Ebersteins armépris. Tävlingen, som bara hålls vart fjärde år, hade samlat tio lag. I 2-mannarna hemförde samtliga moment och vann alltså överlägset.

Historien om efterslänraren som plötsligt var förpatrull

Detta är historien om hur snabbhet och tjänsten återigen åsamkat mig obehag i militärtjänsten.

Det är också historien om hur jag för första gången i mitt liv blivit inblandad i ett litet kriminaldrama.

Allt detta inträffade på den åttonde dagen av min tjänstgöring som repsoldat.

Läget var, som det militärt heter, detta:

Vi skulle ut på en bataljonsövning. Till den ändan krävdes det en cykel till varje man. Det är mycket populärt att cykla i det militära — så populärt att jag numer vant mig av med att sitta och dessutom i stor utsträckning också att tala, eftersom cyklandet inte bekommer halsen väl. Snart är jag stum som en fisk.

Det är tur att skrivmaskiner fungerar med färgband i stället för stämband, annars vore mina möjligheter till kommunikation med omvärlden tämligen små efter en cykelmarsdh till.

Nå, alltnog, korpralen sade alltså till mig:

— Gå till cykelboden och hämta en cykel.

Jag dignade iväg dit, krumböjd som ett rotstjäl av en jättelik stridspackning. Förvisso fanns det cyklar, men alla som var kvar var antingen punkterade, saknade kedjor eller var behäftade med andra felaktigheter, som gjorde dem omöjliga för användning.

Detta påpekade jag för sergeanten, som omedelbart och rationellt löste problemet åt mig.

Gå och stjäla en cykel från någon annan pluton. Hela kaserngården är full med cyklar ...

Funderande över de moraliska aspekterna på att för första gången i sitt liv ha blivit direkt beordrad att begå stöld, stövlade jag iväg tillbaks upp på kaserngården, där mycket riktigt cyklar i legiontal stod uppställda.

Jag gav mig in i en hög och började rycka och slita för att få ut en cykel, när plötsligt en tordönsstämman fråga vad jag egentligen höll på med.

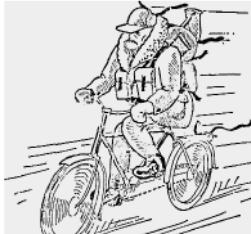
Det var en annan sergeant, och när jag förklarar mitt ärende lät han göra veter-ligt, att jag kunde hämta cyklar vart fan som helst, men inte ur den cykelhögen. Han beskrev diverse alternativ till händelser om jag trotsade det påpekandet.

Det drog ihop sig till avmarsch och möjligheterna att få tag i en cykel minskade i kvot med tiden, men som den nitiske krigare jag är klängde jag mig upp på ett traktorslöp för att i alla händelser komma med till krigsskådeplatsen.

Här inträder fanjunkaren i handlingen. Han är värd en närmare presentation.

Om ni har läst Väinö Linnas "Okänd soldat" och minns undersergeant Rokka har ni en rätt klar bild av hur fanjunkaren ter sig.

Han ger ett intryck av okuvlighet. På

Jag cyklade av alla krafter för att hinna upp plutonen.

33 år har han tappat bort summa summa-rum ett matbestick. Inför fanjunkaren är vi alla skolgrabbar.

— Vad gör 430 på traktorn, utlät sig ståndspersonen ifråga.

Jag förklarade att jag inte fick tag i någon cykel och redogjorde varför.

— Vem som nu än sa att ni inte fick ta en cykel har fel, meddelade den en väldige. Cyklarna är bataljonens, inte hans. Visst ska ni ha en cykel!

Och så, efter en stund anvisade fanjunkaren mig en cykel att åka på. Min lycka var oerhörd.

Här inträder snabbheten i bilden.

När jag äntligen fått min cykel rådde fullt uppbrott: bilar och traktorer dånade ut från regementet, motorcykelordonnan-serna for smattrande omkring och ett ousinligt lämmeltåg av cyklande, mars-människoliknande varelser — i halvmörker ser en stridsutrustad svensk soldat ut som någon utomatmosfärisk besökare — rullade ut genom grind nummer sju.

På den plats, där min pluton skulle stå syntes inte en människa.

Jag drog slutsatsen att marschorder ut-gått under mitt cykelletande, att gänget redan var en god bit på väg, och att min första uppgift under rådande förhållanden vore att cykla ikapp de andra.

Jag trampade iväg som Fåglum bortåt Råtorp till, passerande allt levande längs vägen.

Kronan är inte så noga med att lyx-artiklar som ljus och annat lagpåbudet prål finns på cyklarna. Jag utförde alltså en gedigen mörkermarsch i mycket hastigt tempo ända till Apertin utan att ha hunnit ikapp plutonen.

Där gjorde jag efter en stunds divide-rände med mig själv halt — jag måste rasta.

Jag axlade av mig packningen och blev

Nej, förpatrull

Folk åkte förbi mig, och plötsligt stannade en löjtnant och frågade vem jag var.

En efterslänrare ur andra kompaniet, erkände jag med skammens kallsvett dryppande i hårfästet.

Efterslänrare ur andra? sade löjtnanten. Hans röst var ett uttryck för högsta förundran. Hur kan ni vara efterslänrare i ett kompani, som har minst tjugo minuter kvar, innan det når fram hit?

Den oerhörda sanningen var den, att jag låg en halvtimme i tid före mitt kompani, som inte hade startat förrän en kvart efter min spurt ut för att hinna ikapp dem.

Omsider kom plutonen och jag intog min plats. Framkommen till målet stod jag och drack vatten, när fanjunkaren ånyo uppenbarade sig. Han hade förfrågningar att göra angående orsakerna till min långt framskjutna position i förhållande till resten av kompaniet.

Under förhöret kände jag på mig att min vistelse på traktorn på kaserngården inte helt lämnat hans sinne: med andra ord är jag rädd för att han trodde att jag åkt traktor dit.

Han tillhöll mig att i fortsättningen hålla reda på vad jag gjorde.

Dessutom anmodade han — märk väl, anmodade, inte beordrade — mig att i tidningen avlägga en bekännelse om rep-inryckande journalisters ordningssinne. Detta likaväl som att skriva hädelser mot det Militära Systemet.

Alltså, här kommer en syndabekännelse:

Jag, fattig syndig människa, gav mig till att infinna mig till repövning utan att ha reda på vare sig inryckningsbok, ter-minslönebok eller krigsplaceringsorder. Allt jag medförde var mig själv och inryckningsordern, för vilket jag rätteligen vore hemfallen till hårt straff, är jag medveten om, och desto gladare har jag alltså orsak att vara över att Krigsmaktens mildhets sol, som lyser över såväl onda som goda, beskärts mig genom åtskilliga ärofulla och för mig hedrande uppdrag. -----

430 OLSSON

UTDRAG UR ARTIKEL I NWT 26/2

KOMMENTAR

430 Olsson är Johnny Olsson, journalist vid NWT. Han deltar sedan i slutfält-tjänstövning — "FMÖ 65" — som genomförs under militärbefälhavarens ledning 4/3—9/3 i Västmanland med ledningen i Norberg och Sala. Till och från-transporter sker 1/3—5/3 resp 9/3—70/3.

Värmländska beredskapare i kamp om Brattforsheden

"Manövern" på Brattforsheden utgör slutfasen för den nu ineliggande rep-övningsomgången vid I 2.

Utöver I 2-krigarna var det också man- skap från A 9 som fick en duvning i stri- derna på heden och inblandade var även Nyeds hemvärn, som nu fick en övning i lite större sammanhang än vanligt.

Så när som på en snålkall nordostan har vädret hållit sig hyggligt och sand-mon Brattforsheden låg till större delen sommartorr. (VF 29/11)

12. KOMP = KASERNKOMPANIET EN SOLDATS REFLEKTIONER

Nu är alltså dags för regimskifte vid I 2. En stor del av mannarna byter i dagarna ut uniformen mot civila kläder. Det stund- ar sålunda hårda tider för regementets övriga personal. De har — nästan — vant sig vid att ha de kära plikttrogna, flitiga gentlemän som 12.-kompanister utgör, svansande runt på ställen där de inte be- hövs.

Många är väl de som fått en lektion i hur man maskar upptagen med ett obe- fintligt arbete på längsta möjliga tid. Det sägs vi har en sådan lugnande inverkan på stressat befäl med den hart när obe- fintliga arbetstakten.

Vi är artiga också. Av princip hälsar vi alltid på befäl — egalit vilken grad — som: Cyklar, bär något tungt paket i hö- ger hand, går med händerna i byxfickor- na. Där måste dock erkännas att de flesta befäl är oförskämt duktiga i att cykla, går sällan med händerna i byxfickorna och klarar ofta av en paketsituation med en mycket omilitärisk nick.

Mycket har vi därtill lärt oss. Till exempel konsten att sova i vilken situa- tion som helst, att skrubba permissions- skorna så blanka de någonsin kan bli, att hitta på goda skäl till permission.

Skall man vara allvarlig måste man nog erkänna att ett visst mått av arbete har nog utförts. Och har nog det hela i stort varit uthärdligt. En hel del kul att minnas har man också råkat ut för och kamratlivet hör nog onekligen till det man gärna minns.

Junior

Det är gott om värn i Brattforshedens sand sedan beredskapens dagar. Här har en kulsprutegrupp fattat posto i ett av dem. Fr. v. Arne Hellin och Olle Guldbbrandsson, Karlstad, A. Ivar Holller, Gunnarskog, Harry Bergsten, Edane, och ishockeybacken Basse Säker från Grums.

Karlstad köper mark för tre miljoner kronor

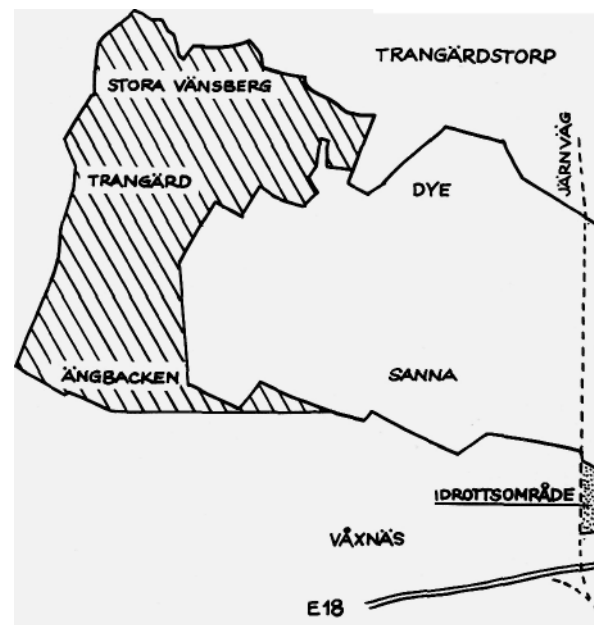
VF 17/3

Ett nytt stort markköp har gjorts av drät-ker är ungefär överensstämmande med selkammaren i Karlstad. Det rör sig om värdet för Västra fältet. Om inte förvärvet av en affär på nära tre miljoner kronor, dessa marker kan ske på villkor som kan Köpet innebär att man får mark för E 18 godtas av fortifikationsförvaltningen genom regementets område och plats för kommer marken att förvärfvas genom den idrottsanläggning man länge tänkt sig expropriation. Långa och hårda för- på Västra fältet. För E 18-marken — handlingar ligger bakom markköpet och för 230.000 kvadratmeter — skall staden be- att man skulle kunna hinna fram till en tala 1.490.000 kr plus 500.000 kr i in- lösning som kan föreläggas vårriksdagen har trångsersättningar. För idrottsplatsområ- det på sistone varit frågan om ren det — 84.600 kvadratmeter — är köpe- "nattmangling".

När regementet förlades till Karlstad mark till E18 kan staden räkna med överenskomms att staden utan kostnad statsbidrag på 90—95 procent.

Ersättningen för Västra fältet — gementet flyttar från staden. Den bestäm- idrottsplatsområdet — skall inte erläggas melsen skall gälla även för det nya området. kontant utan i första hand genom att Kvadratmeterpriset på den mark som staden förvärfvar och överläter ett mark- förvärfvats varierar med markens belägenhet område i Grava på 300 hektar. Dessa från 3 till 20 kr.

Markköpet innebär bl. a. att frågan om Vänsberg, Trangård och Ängbacken. konstfrusen bandybanan i Karlstad kommit Man förutsätter att värdet av dessa mar- mycket närmare sin lösning.

Alarm vid gränsen, 3:e kompaniet marscherar upp 1940

Fem och ett halvt dygn efter det de första tyska soldaterna satte sin fot i Norge stod det reguljär svensk trupp vid gränsen. Klockan 0.15 den 9 april tog tyskarna Oslo och klockan 7 på morgonen den 14:e hade kompani Nordanskog nått sitt mål vid Hån. Tredje kompaniet 12 hade då gått i sporrsträck under natten!

Klockan 21.52 kommer marschordern till utrustningsplatsen vid Önnerud i Grava;

kl. 1.45 uppbrott och avfärd för styrkan bestående av 3 officerare, 2 underofficerare och 166 man;

kl. 3.35 framme i Värmlands Nysäter, där kompanichefen avslöjar det han hittills hållit hemligt, nämligen att målet är Hån;

kl. 4.45 "uppehåll vid Årjängs travbana, som befins vara överfylld med norska bilar, anspända fordon och mängder av norsk militär och civila som ligger och sover, uppenbarligen uttrötade" för att citera kompaniets krigsdagbok f. ö. förd av dåvarande NWT-medarbetaren Anders Erhard;

4.53 fortsätter färden till Årjäng, där en landstormslöjtnant "i en mycket blandad uniform och beväpnad med sabel (!) med vilken han dirigerar trafiken";

kl. 5.20 stopp igen nu p. g. a. allvarlig trafiksituation, norska kolonner kör högetrafik;

kl. 5.45 kompaniets tet når Töcksfors, kontakt med en mindre del av major Gyllengahms pansarbilskvadron, som i nattens timmar sprängt fram från Säl-boda utanför Arvika;

kl. 7.00 kompaniet framme vid Håns tullstation och ställs i flygskydd för kort orientering.

Detta är naturligtvis en uppmarsch och en händelse som alla som var med om den aldrig kommer att glömma — det var ju som en marsch till fronten. Överstelöjtnant Nordanskog berättar så här 25

— Ordet spännande ska kanske inte användas, och vi ska inte heroiseras varken av oss själva eller andra. Men envar kan ju tänka sig in i situationen, där vi körde fram med laddade vapen fullt beredda på att använda dem. Vi hade den bestämda uppfattningen att vi skulle möta tyskar hack i häl på strömmen av flyktingarna. Det var en kuslig upplevelse bara att möta dessa oändliga kolonner människor, som var trötta och utscha-sade och på flykt på en smal och isig väg. Ryktet gick också om skottlossning, så vi måste helt enkelt räkna med det värsta. Märkligt nog kände vi ändå ingen fruktan. Vi har talat många gånger om detta efteråt, och vi har jämfört våra intryck på den punkten. Samma erfarenhet har alla: ingen fruktan. Hur man ska förklara det vet jag inte, kanske berodde det bara på att vi hade så mycket att tänka på. Men visst var vi fullt på det klara med att den här dagen skulle man kanske bli skjuten.

Krigsdagboken, turligt nog förd med en schvungfull journalistisk hand må det tillåtas säga, är ett dokument över en historisk händelse i I2:s annaler men också Värmlands.

Men början till det hela var samtalet, som kom till kompaniexpeditionen i Önnerud kl. 21.52 tidigare på kvällen. Där satt chefen, dåvarande löjtnanten Gösta Nordanskog, och mönstrade in de sista. Han fick avbryta för samtalet kom från regementschefen. Det blev sedan överstelöjtnanten Gunnar Berggren som fick överta ordet. Överstelöjtnant Nordanskog

Berggren: När kan du vara färdigut-rustad?

Nordanskog: På måndag, allt efter schemat.

B: Du måste vara klar tidigare.

N: Men jag har ju inga hästar och kärror än.

B: Bortse från det, när kan du då vara uppbrottsfärdig?

N: Om två timmar . . .

B: Bra. Det var det svaret jag hade hoppats att få. Bryt upp och gå mot Hån!

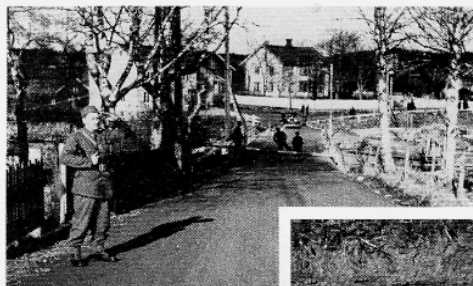
Kort och militäriskt alltså. I stupmörkret vid Önnerud fick manskapet sina vapen, ammunition och gasmask. Tio bussar rekvirerades för transporten, några personbilar dessutom och så i väg med ljuset på, man hade fått dispens att bryta de kategoriska mörklägningsbestämmelserna. I teten på kolonnen körde en inmönstrad Ford med droskförare Breit-creutz från Karlstad vid ratten, bredvid honom furir Erhard, som var känd med vägarna i Nordmarken, och i baksätet löjtnanterna Nordanskog och Sven Heij-bel, som studerade kartor och försvarsmöjligheterna kring Hån. I bussarna sysslade tunga plutonens manskap med bandning av ksp-ammunition. Tidtabellen om framfarten berättar resten bara inte om alla svårigheterna att ta sig fram mot den allt stridare och stridare flyktingströmmen.

Några bilder från Hån 1940 har inte kunnat

1940

Uppmarsch mot gränsen 1940. Rekognosering av försvarsställning vid Töcksfors kyrka.

Post vid bron i Töcksfors och befästningsarbeten.

Fortsättning nästa sida

Fortsättning från föregående sida

I neutral zon

Denna första stora flyktingström över Töcksfors, som fortgick fram till den 18 april, bestod huvudsakligen av I:a norska divisionen under befäl av generalmajor Carl Johan Erichsen, och man räknade så småningom till 4.600 man med 400 bilar, över 460 hästar och stora mängder materiel.

Tredje kompaniets huvuduppgift blev att klara denna invasion sedan det grupperats till försvar som det senare visade sig på samma platser, där gränsbevakningen stått 1905. Det var visserligen inom den av Karlstadskonventionen fixerade neutrala zonen, men i det här läget innebar det självfallet inget brott mot avtalet.

När "tredje" anlände till Hån var f. ö. redan pansarmajoren Gyllengahm med sin lilla styrka där och undrade bistert, "om löjtnant Nordanskog var stat- eller reservofficer". När han upplystes om att här var det en statare som han hade framför sig så lät han kort förkunna:

— Här ska då löjtnanten få sitt livs uppgift. Gruppera omedelbart till försvar och fördröj en event. fientlig framryckning.

Dvs. den ordern hade egentligen kommit från I 2-chefen Grevillius, men Gyllengahm hade tagit samtalet i telefonen på tullstationen, som de här första timmarna blev ordercentral.

Och så grävde kompaniet ner sig i den frusna marken och upplevde en hektisk söndag. Skyttställningar, rekognoscering, samband och allt detta tusen och ett andra som ska till. Mot kvällen brakade sedan flyktingströmmen lös på allvar och inom loppet av några få timmar strömmade ca 3.000 man in och det blev även dramatiska tillbud.

— Verkligen ingen behaglig uppgift vi hade, kommenterar överstelöjtnant Nordanskog så här efteråt. Att vi inte sov en blund på ett par, tre dygn betydde mindre. Men att se alla dessa vapen på vägen, förnödenheter kastade för att inte tala om människorna . . .

Någon general Erichsen såg man däremot inte. Han gjorde förmodligen en li-

ten lov vid sidan om och blev knappast igenkänd förrän i Årjäng, där torg, travbana och gården blev uppsamlingsplatser. Vid själva gränsen lugnade det i gengäld ner sig. Några tyskar sågs inte, de kom visst först på onsdag förmiddag och markerade ankomsten med att placera en kulspruta mitt på landsvägen.

De närmaste dygnet blev lite mindre dramatiska, men var inte mindre oroande. Det saknades inte heller tillbud och oron låg ju latent i luften. Tredje kompaniet låg därför i högsta beredskap hela försommaren och sov med skorna på. Men när larmet "giv akt" gick om pingsten detta år och alla trodde, att tyskarna skulle gå till anfall mot Sverige, vid det laget hade alla vi andra också hunnit fram och grupperats. Den svenska igelkotten hade börjat rulla ihop sig till försvar.

— Det var ingen svårighet att föra befäl i dessa dagar, summerar överstelöjtnant Nordanskog. Alla brann av iver att göra sitt bästa.

NWT 5/4

25-årsjubileum

1. Inryckning vid I 2.

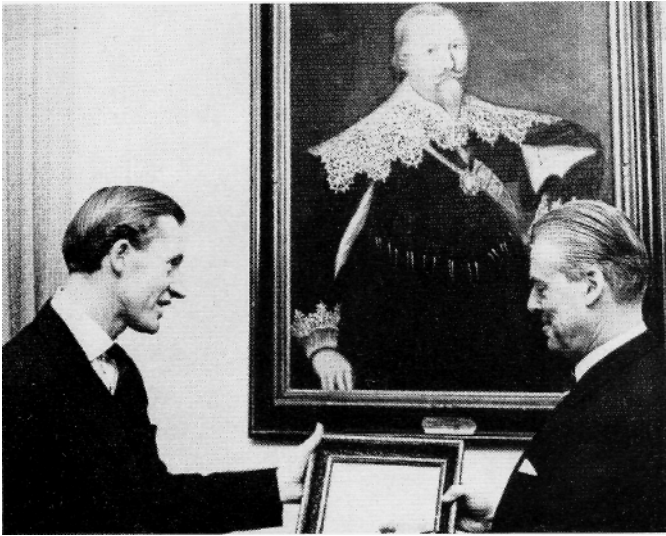
2. Frukost i matsalen. Kompanichefen Gösta Nordanskog (i överrock och halsduk) orienterar.

3. På mobplatsen i Önnerud. Stabsfurir Anders Erhardt i täten.

4. Kompaniet nästan fulltaligt!

5. Gästabud. Framför kandelabrarna sitter Gösta Nordanskog (något skymd).

Engelsk gäst på 12

Värmlands regemente gästas av den engelske majoren R. M. Walton från Edinburgh. Han skall följa vinterutbildningen och stannar vid regementet fram till den 15 mars. På bilden ses major Walton (t v) och överste Linnell nedanför porträttet av den förste regementschefen vid 12, Alexander Leslie, som var skotte. De studerar tillsammans en order, undertecknad av den gamle regementschefen. NWT 17/2

KOMMENTAR

Leslie bär runt halsen en medaljong, som förmodas föreställa Gustaf II Adolf. I berättelsen om Leslie i "Kings Own Scottish Borderer", uppsatt 1688 av sonsonen David, 3:e Earl of Leven, sägs emellertid att borgarna i Stralsund lät prägla en medalj av Leslie som tack för de stora tjänster han gjort staden under fästningens belägring 1628—30.

Alexander Leslie var född i Skottland omkring 1580. År 1605 trädde han i svensk tjänst och deltog som löjtnant i Jakob de la Gardies fälttåg i Ryssland. Härefter övergick han i polsk tjänst, där han blev överste, men återvände efter en kort tid till Sverige, där han av Gustaf II Adolf utnämndes till chef för storregementet Södermanland-Närke-Värmland. Han följde Gustaf II Adolf till kriget i Livland och blev 1626 kommandant i Pillau. År 1628 sändes Leslie för att undsätta Stralsund, som hotades av kejserliga trupper, vilka han lyckades driva bort från Riigen 1630 och ta skansen Altefähr kort före Gustaf Adolfs landstigning i juni samma år. Han utnämndes 1636 till fältmarskalk och generalkommandant i Westfalen. I slaget vid Wittstock den 24 september 1636 anförde han den svenska centern. Hösten 1637 nödgades Leslie retirera till Pommern och tog följande år avsked ur svensk tjänst.

Han utnämndes till Earl of Leven och ståthållare på Edinburgs slott 1642. Han dog 1661.

Finska krigsinvalider

VF 31/5

På lördagseftermiddagen anlände 20 finska krigsinvalider till Karlstad och Värmlands regemente. Besöket arrangeras av Värmlands Finlandsfrivilliga och avslutas den andre juni.

Efter att ha mottagits på Centralstationen av ordföranden jägmästare H. Kolthoff åkte sällskapet upp till 12 där regementschefen, överste C.-G. Linnell och regementets musikkår tog emot de besökande. Därefter vidtog välkomstmiddag på underofficers mässen.

Värmlands Finlandsfrivilliga har genom ryttmästare Claes Horn af Åminne och jägmästare Kolthoff lagt ner kransar på tre stupade finlandsfrivilligas gravar.

I Skillingmark lades ner en krans på Torbjörn Öjstens grav. Han stupade 2 mars 1940 vid Märkjärvi. På lördagseftermiddagen lades ner en krans i Grums på Bengt Anderssons grav. Andersson stupade på samma plats som Öjsten 13 mars samma år.

Med deltagande av de finska gästerna lades så på söndagen ned en krans på Pål Montgomery Pålsons grav i Rottneros. Pålson kämpade i det Finska vinterkriget. I samband med okkupationen av Norge stupade han vid Naeverfjäll 14 maj 1940.

Efter lunch i Rottneroshallen reste de finska gästerna vidare till Gräsmark, där det var andakt i Gräsmarks kyrka och kaffe i Turistgården.

De finska krigsinvaliderna skall under måndagen besöka Filiostad och Storfors.

Herman Kolthoff hälsar välkommen till Storfors. Tolk är Alex Meissner.

CARL-GUSTAFS GRANATGEVÄR

Kapten Bengt Sewerin inledde uppvisningen med att först orientera åskådarna om själva granatgeväret, dess ammunition och om granatgevärsgruppernas organisering. Därpå vidtog demonstrationsskjutningarna. De första skotten lossades av vpl Holm från Torsby som åstadkom en träffbild som "regementschefen har all anledning vara belåten med". Detta framhöll kapten Sewerin med tanke på den korta utbildningstid som stått till buds. Även vpl Friberg från Björneborg fick erkännande för sin skjutskicklighet. VF 1/10

Rikshemvärnschefen i Karlstad

VF 14/5 Chefen för landets hemvärn, generalmajor Per Kellin, Stockholm, har i två dagar besökt Karlstad och 12 för att bilda sig en uppfattning om hur långt man kommit i förberedelserna för den stora rikshemvärnstävling som skall avgöras vid regementet 3—4 september.

Mellan 600 och 700 hemvärns- och driftvärnsmän beräknas delta i tävlingen, vilket innebär att en omfattande organisationsapparat måste trimmas upp. Generalmajor Kellin kunde under besöket konstatera att ett betydande och skickligt arrangörarbete redan utförts av de närmast ansvariga på regementet.

Deltagarna kommer från hela landet och har tidigare kvalificerat sig inom

manget har formen av en grupptävling. Från allmänna hemvärnet deltar 33 grupper och från driftvärdet 29 grupper.

Rikshemvärnschefen generalmajor Per Kellin omgiven av officerare som är inkopplade på det stora tävlingsarrangemanget i Karlstad. Sittande fr. v. tävlingschefen kapten Gunnar Fagerström, överstelöjtnant Stig Waldenström, generalmajor Kellin, regementschefen överste Carl-Gustaf Linnell och förvaltare Arne Bornehag. Stående fr. v. kapten Hans Graumann, kapten Sven Lindgren och överstelöjtnant Woltnar Boman.

respektive försvarsområden. Arrange-

HÄR SLIPPER INGEN ARMÉCHEF ÖVER BRON

VF 6/9

Hemvärnsmannen K. A. Lindstedt förtjänar en extra poäng.

Och han tog den under allmän munterhet i samband med att rikshemvärnstävlingen på lördagen avslutades i Karlstad.

Situationen: Hans lag, TGOJ, Eskilstuna, hade fått som uppgift att bevaka en verkstad.

Lindstedt posterade vid fabriksgrinden och framför den gick vägen rak ett 100-tal meter.

Lindstedt var beredd på allt och fingrade nervöst på bössan. Här skulle minsann ingen slippa igenom . . .!

Några "jobbare" på cykel kom. Lindstedt släppte in dem efter att ha kontrollerat alla papper.

Så kom regementschefen överste Linnell med fru i sällskap med arméchefen Curt Göransson.

Sällskapet hade av misstag kommit in på den "heta" vägbiten.

— Halt! sa Lindstedt och i åskådarliden utbreddes en spänd tystnad.

Arméchefen stod kvar.

— Händerna på huvudet, sa posten. Vad har ni för ärende?

— Tja, sa generalen med händerna på huvudet, jag är inbjuden som åskådare.

— Finns det legitimation?

— Känner ni inte igen arméchefen?

— Nej!

Vid det laget hade VF:s medarbetare riktat in sin kamera och närmast sig. Arméchefen tog ner händerna.

— Händerna på huvudet var det, mullrade Lindstedt och lyfte bösspipan. Generalen lyfte händerna. Och på hem

värnsmannen Lindstedts order fick han gå fram till grinden, fästa identitetskortet och återvända till sin förra plats.

Lindstedt läste kortet med ena ögat och höll det andra på "den där figuren" som sagt allt han var självaste arméchefen. Allt befanns vara i sin ordning och kortet återlämnades allt under det Lindstedt gjorde honnör med den bössfria armen.

ATTACHÉBESÖK

Åtta länders militärattachéer kommer att bevittna rikshemvärnstävlingen i Karlstad under fredag och lördag. Bilden visar fr. v. överste Conner, USA, rikshemvärnschefen generalmajor Kellin, överstelöjtnant Magnus, Norge, överste Gusinskij, Sovjet, överstelöjtnant Broekeman, Nederländerna, överstelöjtnant Graf von Bothmer, Västtyskland, kapten Jacob Douglas och amiral Carl Holger Henning, Försvarsdepartementets kommandoexpedition, överste Milo, Nederländerna, överstelöjtnant Lyytinen, Finland och försvarsattaché Li Tzu Mu, Folkrepubliken Kina.

HEMVÄRNSOFFICERARE

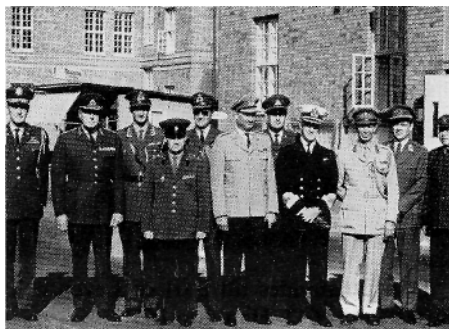
Major Rurik Wistrand, 1942—53, längst t. h. i Karlstads hemvärnsgård 1953. T. v. om honom hemvärnschefen i Töckfors, kyrkoherde Harald Angkvist. Mitt emot sitter G A Hjortsberg omgiven av S W Svensson, Ö. Fågelvik och Henning Örtendahl, Deje.

Major G A Hjortsberg, 1953—65, genomför krigsspel i Gillberga med Gunvor Carlsson, Lalla Vännerstrand, Gösta Nordin (hemvärnschef) och Nils Andersson.

Major Åke Lantz med rikshemvärnschefen Fredrik Löwenhielm och längst till vänster överstelöjtnant Hans Graumann.

VÄRLDSHÄNDELSE

Indira Gandhi blir Indiens premiärminister.
Ryska "Luna 9" mjuklandar på månen.
USA bombar Hanoi i Nordvietnam.
Kulturrevolutionen bryter ut i Kina.
FN-sanktioner vidtas mot Rhodesia.

Svensk armé

Filmen "Svensk armé" visas på biografen Saga för särskilt inbjudna och personal vid regementet, elever vid läroverken och allmänheten.

SM

Regementet lämnar bistånd vid SM på skidor i Arvika. Ut-spisningsmateriel utlånas.

Byte av militärbefälhavare

Regementschefer och försvarsområdesbefälhavare m fl inom V. milo tar avsked av generalmajor Regnar Leuhusen vid en middag på I 2 officersmäss 24/3.

Militärbefälhavaren tillsammans med regementschefen på väg till film-salen för att ta avsked av regementets personal 31/3.

Nye militärbefälhavaren, generalmajor Stig Synnergren tar emot fanvakten vid sitt första besök vid regementet efter utnämningen. Fanföregångaren är löjtnant Harald Hällen. Fanvakten utgår ur IS 1.

ADB

På grund av övergång till automatisk databehandling av rull-kort, skall all aktiv personal kontrollera eget rullkort beträffande adress, telefon och närmast anhörig.

Avtal

Allmänt avlöningsavtal (AST) och Allmänt tjänsteförteckningsavtal (ATF) gäller från 1/1.

V. militärområdet blir Bergslagens militärområde

Uniform m/68 på försök

Så här kommer framtidens svenska armébefäl att se ut: Midjekort jacka, raka långbyxor, allt i grön färg. Till detta bärs grön skjorta, virkad gulbrun slips, grön mjuk skärmmössa, svarta eller bruna skor. Tjänstetecknen är desamma som till den blågrå uniformen modell 60.

Ovan fanjunkare Tage Andersson i m/68. Bilden tagen 1975.

VU60

Proposition grundad på 1960 års värnpliktsutrednings förslag framläggs i april. VU 60 genomförs redan från innevarande utbildningsår.

Repetitionsövningar i VU 60 system

Inryckning befälsövning I

31/10 2

7/11

F-skede 14/11

Mobiliseringsövning och förbandsprov genomförs. Två förband utbildas i Villingsberg och delar av två förband i Uppsala.

Erkännande

Militärbefälhavaren för Bergslagens militärområde har i skrivelse till mig framfört följande, vilket meddelas regementets personal:

"Krigsförbandsövningen 31/10—3/12 för milostab B med betjäningförband samt CB krigskansli med övriga samverkande civila regionala myndigheter i Civo B har för I 2 såsom värdförband inneburit en avsevärd belastning i den ordinarie tjänsten.

Civilbefälhavaren och jag vill härmed uttala vårt fulla erkännande till regementschefen med all underställd personal för ett skickligt och väl genomfört arbete, som varit totalförsvaret till gagn och regementet till heder." (Rego 1239/1966)

Övningar

28/1—10/3 — Befälsövning 28/1—6/2

30/1—12/3 — „ 30/1—8/2
Mobiliseringsövning. Förläggning i
Karlstad och Trossnäs.

Kaderövning i Säter 16/2—17/2.

Stridsskjutningar i Villingsberg och
"FMÖ 66" i Närke 28/2—5/3.

Läkarkontroll av barackerna i Tross-
näs. Temperaturen utomhus —31 °!

2. bataljon bedriver övningar i Fred-
riksberg 7/2—27/2 och deltar i "FMÖ
66" i Närke 28/2—5/3.

Slutprov med åldersklassen genomförs
9/3—11/3 och 14/3—15/3 avseende bl a:

Förstärkt skytteplutons anfall,
skytteplutons eldöverfall,
närförsvar vid förläggning,
konditionsprov,
tävlingskjutning med 2.handsvapen,
trosskompani marsch och gruppering,
granatkastarkompani stridsskjutning.

Stor baluns för repgubbarna på 12

VF 8/3

Fr v sitter Bengt Carlén, Allan Forkén, Per Sjölander, "Sörmarkarn" och Lennart Boberg. T h och bakom honom syns Georg Thorsson.

12 räddar SJ godstrafik

VF 17/2

— Jag fick order vid 17-tiden på tisdagen om att ställa upp ett kompani plus en pionjärpluton för snöskottning på Karlstads central och östra station, säger kapten von Stedingk vid ett samtal med VF. Mannarna kom hem vid 23.30-tiden i natt efter rätt hårda övningar, men de ställde upp med friska krafter i morse. Och arbetat har de sannerligen gjort.

Den saken kunde man f. ö. lätt förvissa sig om. Skyfflarna gick som "lärkvingar" och på relativt kort tid var ett tågsätt om femton vagnar lastade, åkte bort för att lossas och så kom man tillbaka och började på nytt. Fyra sådana tågsätt hann mannarna på centralen med, och det var inte sämre fart på östra stationen.

Det var stor baluns för repgubbarna på 12 på måndagskvällen. Om några dagar, närmare bestämt på onsdag, rycker de c:a 1.000 mannarna ut och på måndagskvällen tog man gemensamt adjö av den gångna månaden genom en bataljonsafton. Med och roade var ett stockholmsgång med Stig Grybe i spetsen. Han slog an direkt med folkliga "Ante". Vackert blickfång var Knäppuppbruden Marianne Mohaupt.

I spetsen för den trevliga kvällen stod bataljonsassistenten, och i vanliga fall läraren, Arne Norén från Skoghall. Han hade dock jobbat så hårt med denna afton att han tappat rösten och i stället fick kapten Styrbjörn von Stedingk rycka in som konferencier.

Kvällen inleddes med musik av militär-
musiken. De visade att de inte bara kan
spela marschmusik; i kväll blev det bl. a.
värmländsk folkmusik.

Innan den lättare underhållningen satte
igång talade regementschefen, överste
C. G. Linnell, några allvarens ord med
repbataljonen. Kjell-Åke "Sörmarkarn"
Nilsson delade ut idrottspriser och talade
om upplevelser på idrottsbanan.

Lennart Lönnerud imiterade kända
politiker på ett utmärkt sätt. Vi blundade
och tyckte oss se Erlander, Hedlund,
Ohlin och de andra "gubbarna" på sce-
nen.

Sedan var det dags för kvällens stora
gäster, Stig Grybe, Sven Lycke, Marianne
Mohaupt och pianisten Leif Asp. Och
med Stig Grybe kom de stora skratten.
Lilla Marianne var som sagt vackert
blickfång, men hennes sång uppskattades
inte riktigt förrän kjolen åkte upp riktigt
långt.

Bataljonsassistenten Norén hade tra-
vesterat gamla Bohus bataljon, i en trev-
lig hyllningssång till främst bataljonsche-
fen, kapten "Fille" Eriksson, i "Filles ba-
taljon".

Skall rekryten få "dua" befälet?

VF 18/11

— Ja, varför skulle vi inte kunna säga "du" till varandra i det militära när t ex. lärare och elever gör det? Det förekommer redan i långt större utsträckning än vad man i allmänhet tycks tro. Och det är helt naturligt Vi inom det militära intar absolut ingen särställning. Vi följer också med i den samhällsliga utvecklingen.

Så säger chefen för Femte milo, general Stig Synnergren när VF frågar om hans inställning till det nyligen framlagda förslaget om slopandet av tituleringen mellan värnpliktiga och befäl.

— Vi lever ju i ett titelsamhälle, men mineras, den yngre generationen har ju en är klart på väg mot mjukare umgänges- betydligt friare syn på dessa ting än vi äldre, former även om det fortfarande finns en och när det svenska samhället går in för en del eftersläpande faktorer, menar general "du-reform" ställer vi militärer upp i första Synnergren. Dessa kommer säkert att eli- ledet.

Örlogsbesök

Brittiska minsveparen HMS Wolverton besöker Karlstad 21/6—27/6. Regimentet anordnar mottagning, studiebesök hos KMW, fotbollsmatch, utfärd till Skutberget och Örnäs samt studieresa till Ransäter. Ciceroner är kaptenerna Bertil Calais och Reinhold Sundström.

På grund av sjömansstrejken i England deltar inte förut-anmälda minsveparna Nurton och Upton.

Utlandskommendering

Löjtnant Bo Pellnäs bedriver studier vid Slesvigske Fodregiment i Haderslev, Danmark.

Härefter utvecklas en tradition med växeltjänstgöring. Dansk officer gästar regementet februari—mars och deltar i fälttjänstövning. I 2-officer besöker fodregimentet i maj eller juni.

Frikort till Skogen

VF 14/6

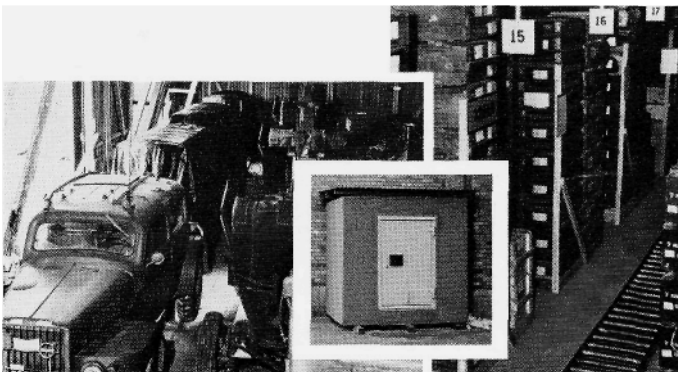
Efter ett unikt avtal mellan ledningen för Mariebergsskogen och regementet tilldelas i dagarna 1.260 värnpliktiga speciella frikort som berättigar till fri entré vid samtliga festtillfällen i nöjesparken.

Idén till frikorterna har kläckts av Skogen-chefen Lasse Karlsson. Turistnämnden i staden har också medverkat.

Mariebergsskogen är populär bland de värnpliktiga.

Entréavgiften i Skogen är två kr. Om varje frikortsinnehavare gör tio besök kommer man fram till en summa av cirka 25.000 kr. Personalkassan vid regementet betalar 4.000 kr medan resten subventioneras av staden.

I samband med en lunch på Skogen-Terrassen på måndagen överlämnade ordföranden i Mariebergsskogens styrelse disponent John Westlund ett symboliskt frikort till regementschefen överste C. G. Linnell, vilken uttryckt regementets och de värnpliktigas tack för "gåvan". Turistnämndens ordförande rektor Malte Eurenus framhöll att staden tidigare inte gjort så mycket för rekryterna i deras egenskap av turister (han ansåg att man kunde betrakta dem som sådana). Frikorten är ett försök att reparera den skadan, sade han.

Mobiliseringsförråd, vapenkasur och ammunitions förråd.

Militär femkamp

Kurs i militär femkamp och landskamp Danmark, Norge, Sverige anordnas 12/5—22/5. Kurschef: Kapten Rune Öj-dahl, S I understödd av kapten Birger Eriksson och fanjunkare Roland Collander.

Armémästerskapen arrangeras 29/8—1/9. Överledare är Wolmar Boman och tävlingsledare Birger Eriksson.

12:s segerlag Hasse Olsson (1), Arne Karlsson (2), Mats Lindkvist (6). Håkan Röse blir åttonde man.

Apropå vapenstölderna

VF 30/8

Stöldfrekvensen i fråga om militära vapen är internationellt sett inte stor. Under perioden från andra världskrigets slut till omkring 1960 var antalet förlorade vapen mellan 200 och 300 per år. I dessa siffror ingår då till mer än hälften vapen som förlorats på annat sätt än genom stöld. Det är soldater som tappat sina vapen, det är vapen som glömts kvar i terrängen . . .

70 procent av de förlorade vapnen kommer tillrätta. Krigsmaktens förråd är heller inte alltid "ansvariga" för de vapen som används vid överfall och dylikt. Vid tragedin i Nyköping, när en polisman sköts ned, var det fråga om vapen som stulits i en skyttepaviljong i Göteborg.

Problemen kring inbrottskyddet har av den militära ledningen bedömts mycket allvarliga.

Det är väldiga summor som krigsmakten nedlagt på att öka säkerheten på sina förråd. 1961—66 har sammanlagt sju milj anslagits extra för ombyggnader, 20 milj har utgått till samma ändamål från ordinarie anslag och inte mindre än 80 miljoner har släppts till för att bygga speciellt säkra ammunitions- och sprängmedelsförråd.

Skulle man ordna ständig personell bevakning av alla förråd eller åtminstone dem som innehåller ammunition, vapen och sprängämnen, skulle summorna bli astronomiska, bortsett från att arbetskraft inte står till buds. I stället tillämpas ett system med tillsynsmän. Det kan vara en i närheten bosatt person eller ägare till den lantgård, där byggnaderna hyrs av Kronan. De skall med varierande intensitet och på oregelbundna tider kontrollera att inbrott eller åverkan ej gjorts.

KOMMENTAR

Några vapenstölder ur vapenkasur har intill 1976 inte förekommit i varje fall inte i Värmland.

Envis femkampare

VF 27/1

I major Claes Egnells idrottsliga meritlista står det bl. a.: Svenska Dagbladets guldmedalj 1945 för två svenska mästerskap ...

Kort och koncist. Kanske förbryllar den knapphändiga motiveringen de som känner till att det fordras idrottsresultat av bragdkaraktär för att få denna förnämliga utmärkelse. Men det låg bragd bakom de två mästerskapen. Året före, alltså 1944, genomgick vår internationellt erkände femkampare en diskbräckoperation och när denna var genomförd kom läkarnas dom:

— Det blir inget mer idrottande här inte ...

Men Claes Egnell vägrade som den enwise närking han är att böja sig för den domen. Med den ambition och sammanbiten energi som kännetecknat främst hans idrottsbana kom han igen och detta resulterade i ytterligare två mästerskap i modern femkamp, 1947 och 1952.

1948 var han svensk representant vid Sammanlagt har han erövat sex mäsvinterolympiaden i St. Moritz. I skytte terskap i modern femkamp och två i vinblev han tvåa och i terränglöpning på terfemkamp. Och detta under en period skidor fyra och under tredje grenen, då de svenska femkamparna med en Ville störtloppet låg han också bra till. När han Grut i spetsen helt och hållet dominerade susade i mål hörde han utan tvekan till de den internationella konkurrensen.

främsta aspiranterna på en medalj. Men — just som han bromsade upp farten för att konstatera att han gjort ett bra åk, råkade han falla och bröt ena benet. Och så var den da'n förstörd, och det var ju inte vilken "dag" som helst . . .

Så snart gipsförbandet kunde avlägsnas började han emellertid träningen på nytt. Men olyckan ville inte släppa. Under en uttagningstävling till OS i London råkade hästen trampa fel i ett litet dike och när den gick omkull kom givetvis den onda foten i kläm . . .

Men skam den som ger sig var Egnells resonemang. Han började träna pistol-skytte och togs ut som svensk OS-representant på pistol i London. Men här råkade han, som under uttagningstävlingarna tangerat gällande världsrekord, skjuta en bom. Och så flög medaljchanserna all sin väg.

Men det blev en ny olympiad 1952 och här var Egnell med om att eröva silver åt Sverige i lagtävlingen.

VÄRMLANDSLOTTOR I KARLSTAD

I talarstolen ses till vänster fobef. överste Gösta Tönne. Sittande från vänster överste Anders Hammarsjö, f d försvarsområdesbefälhavare, vice lottachefen Ingrid Göthberg, utbildningslottan fru Stina Stenholm, förbundslottachefen fru Karin Söderqvist, militärbefälhavaren generalmajor Stig Synnergren och hedersledamoten och förre förbundslottachefen fru Margit Sandström.

NWT 24/5

Fanfar för Persmässe marknad

NWT 24/5

Tre trumpetare ur musikkåren blåser in "Persmässe marknad" framför frihetsmonumentet på Karlstads torg. Stadsfullmäktiges ordförande Malte Eurenus öppningstalar och Fröken Persmäss koras.

FN 20 år

VF 21/10

Över hela världen firas FN-dagen den 24 oktober som markerar FN:s grundande. I Sverige har man också en s. k. FN-vecka fram till den 29 oktober. För Karlstads del kommer Karlstads FN-förening och Domkyrkoförsamlingen att ordna en högtidlighet i domkyrkan den 28 oktober.

Vid den medverkar överstelöjtnant Jonas Wffirm, som skall tala om FN:s arbete för fred. Det blir sång av Geijers-skolans kör och hälsningstal av domprost Valter Lindström. Högtidligheten föregås av ett fackeltåg genom det centrala Karlstad. I det deltar olika ungdomsorganisationer och regementets musikkår. I kyrkan kommer föreningarna även att medverka i fanborgen och en kollekt skall tas upp till Förenta Nationernas barnfond, Unicef.

OMBYGGNAD PÅ I 2

VF 22/10

Fortifikationsförvaltningen fick i fredagskonseljen i uppdrag av regeringen att låta bygga om byggnad nummer 5 vid Värmlands regemente till stablokaler för Karlstads försvarsområdesstab. Anbudsinfordran beräknas ta två månader och byggnadstiden har angetts till sex månader.

UGGLADAGEN

Uggladagen arrangeras 28/11 som "vattneshow" i Karlstads badhus.

1966

RAPSODI

Fänrik Ingvar Klang och signalisten Rohm förbereder anfall i Örnästerrängen.

Den nye i åldersklass 1966/67 möter gruppcheferna som varit inne i 10 dagar.

Till vänster major Per Ronge "värmer" upp posten Gunnar Larsson, Örebro. Just då -77° .

Till höger första marschen till matsalen

Brandboden brinner 2/2. Brandchefens bil brinner inne.

Snart muck för åldersklass 1965/66. Cyklarna överlämnas efter rengöring till förrådspersonalen vid cykelbodarna.

Aah!
Örnäs slutmål för cykelåkning.

Handgranatkastning på Örnäs handgranatbana.

ISRAEL ANFALLER JORDANIEN OCH EGYPTEN — 6-DAGARSKRIGET

— Förbindelserna med de åtta svenska FN-observatörerna i Jerusalem bland vilka I 2-majoren Bertil Calais, Karlstad, med maka befinner sig har brutits i och med krisen i Mellanöstern och Försvarsstabens FN-avdelning i Stockholm kände på tisdagsförmiddagen inte till var de åtta militärerna befann sig. På eftermiddagen kom emellertid det lugnande beskedet från svenska ambassaden i Tel Aviv att samtliga var val-behållna.

ÖB-utredning

Utredningen är hemligstämplad, men en del av materialet har kunnat offentliggöras och visar att vår försvarsförmåga kommer att minska påtagligt enligt samtliga alternativ. Värst blir det enligt alternativen A 1 och A 2 som beställts av socialdemokraterna. Bl. a. skulle antalet armébrigader efterhand minskas med 70 procent, flygets jaktdivisioner med 40 procent och marinens ytattackförband med hälften. Det skulle också bli en kvalitetssänkning samtidigt som man tvingas uppge försvaret av hela landet.

Utredningsalternativet B, som är mittenpartiernas förslag skulle också medföra allvarliga konsekvenser. Inte heller högerpartiets utredningsyrkande skulle trygga vårt försvarsbehov. Endast ÖB:s eget förslag i utredningen 1965 svarar mot målsättningen att hela landet ska försvaras.

Högertrafik införs

Militärpoliskompani inrycker till Trossnäs 28/8 och samverkar med polisen i trafikövervakningen i samband med högertrafikomläggningen i september.

Svenska mästerskap

Svenska mästerskap i skol- och fältskjutning arrangeras 16/9 —17/9 med skjutplatser Sanna södra och Borgvik (fältskjutning).

Överledare är regementschefen.

Tävlingsledare kapten Enock Prage.

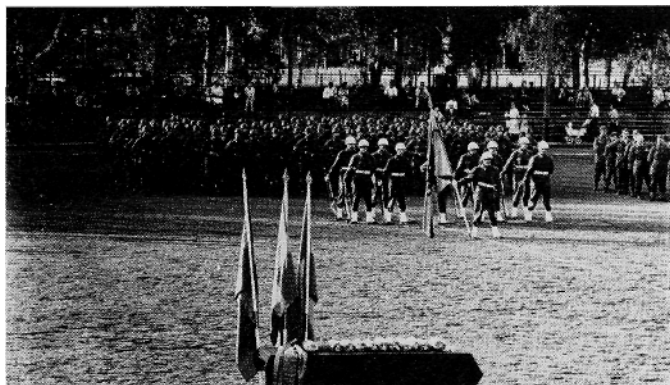
Ledare för fältskjutning: Kapten Sven Björheden.

Ledare för skolskjutningen: Förvaltare Gösta Karlsson och fanjunkare Erik Berntsson.

Speaker: Fanjunkare Bror Olsén.

Förplägnad: Kapten Georg Hellström.

Svenska flaggans dag

Svenska flaggans dag firas traditionsenligt.

Generalmajor Stig Löfgren omgiven av sina förbands- och förvaltningschefer samt FO-befälhavare i ordersalen på 12 i Karlstad. Från vänster chefen för byggnadsförvaltningen Olle Blomkvist, överstelöjtnant Gunnar Arntz, tygförvaltningen, major Bengt Alberts, intendenturförvaltningen, överste J. Alstermark, FÖ 51, överste Ebbe Gyllenstierna, 13, överste B. von Vegesack, 113, generalmajor Stig Löfgren, stabschefen överste Gunnar Nordlöf, överste C. G. Linnell, 12, överste Sten Clae-son, A 9, överste Gösta Tönne, FÖ 52, överste Gösta Wetterhall, FÖ 53 och armédirektör Fred Welander, verkstadsförvaltningen.

Tjänstställningsutredningen framlägger sitt betänkande.

FCF

Försvarets civilförvaltning har fastställt en blankett för gott-görelse/tillägg för tjänstgöring på övertid, obekvämtid samt för beredskapstjänst att gälla från 1 april. Blanketten betecknas "FCF 218 beräkningsunderlag".

ADB

Kapten Sven Mollstedt och fanjunkare Bror Olsén beordras till kurs i förberedande automatisk databehandling — ADB — vid centrala värnpliktsbyrån.

Ny militärbefälhavare

Generalmajor Stig Löfgren åtföljd av milostabschefen, överste Gunnar Nordlöf, har tagit emot fanvakten vid sin första inspektion av regementet 26/4. Fanförfare är fänrik Kennet Ingemarsson, Fanvakten utgår ur 2. komp.

Förbandschefsmöte

Tidigare — 7/4 — håller generalen förbandschefsmöte på regementet.

Samtliga förbandschefer och FO-befälhavare samt förvaltningschefer i militärområdet deltog. Därtill resp. stabschefer och utbildningsofficerare. Sammanlagt 25 högre officerare var samlade i regementets ordersal.

Detta var alltså general Löfgrens första samlade kontakt med de närmast underlydande cheferna. Han ville ha en första allmän information om läget och olika förhållanden inom sitt milo. Resp. chefer fick redogöra för sina fögderier; personal-och mobiliseringssidan etc.

En viktig punkt på den digra dagordningen gällde säkerhetsfrågorna. MB ville ingående underrätta sig om mobiliserings-förråden för vapen, vilka säkerhetsåtgärder mot inbrott som vidtagits och vad som planeras.

FREDRIKSBERG

Claes Stenholm (i vitt) med anknytning till Stadt i Karlstad är koktrosschef. Fr v Hans Olof Hedman, Torsby, Sven Henriksson, Kinnsjön, Björn Jansson, Skåpafors, Bo Lind och Ulf Andgard, Charlottenberg.

Mariebergsskogen har förvärvat regementets populära festplats

VF 18/2

Mariebergsskogen AB i Karlstad har i dagarna förvärvat Värmlands regementets festplats. Som "likvid" har Mariebergsskogen förbundit sig att tillstålla 12-mil-tärerna frikort till Skogen. Frikortssystemet trädde f. ö. i funktion redan i fjol — Mariebergsskogen är enda folkparken i landet som ger militärerna denna favör.

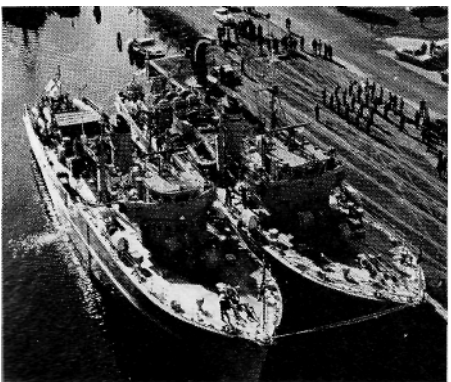
Regementets festplats, som under senare år varit utarrenderad till en privatperson, brukar sommardag anordna dans onsdagar och söndagar. Arrangemangen har varit mycket populära bland ungdomarna och utgjorde en svår konkurrent till Mariebergsskogen.

— Vi räknar med att driva en liknande verksamhet på festplatsen även i fortsättningen, säger Skogen-direktören Lasse Karlsson.

En del nya anläggningar kommer att överföras från Mariebergsskogen till I 2-festplatsen bl. a. några kiosker. Överhuvudtaget kan man räkna med viss uppbyggnad av festplatsen.

I och med nyförvärvet torde Mariebergsskogen segla upp som landets största folkpark i sitt slag publikmässigt sett.

ENGELSKT FLOTTBESÖK I SEPTEMBER

Muckarskiva utan like på 12

VF 15/3

Det var muckarskiva på I 2, Värmlands regemente i Karlstad på tisdagskvällen.

— En muckarskiva utan like i hela Sverige, sa kapten "Fille" Eriksson, som satt på estradkanten och prickade av den långa raden av artister och sa "Bra" till dem — ungefär som han säger när hans femkampare vinner SM. Ja, det var verkligen ett stort underhållningsprogram som bjöds de 1.000 värnpliktiga i regementets gymnastiksal. Där fanns Cornelis Vreeswijk, trubadurkollegan Fred Åkerström, Anna-Lena Löfgren och många fler.

Ett underhållningsprogram som i vanliga fall skulle ha kostat arrangörerna 50—60.000 kr men Leif Näslund, i vanliga fall vokalist i Öjvindens men nu i kronans kläder, hade utnyttjat sina kontakter och lyckats få artisterna att uppträda för "nästan ingenting".

6.000 kr kostade programmet regementet och medarrangören Sveriges Radio. Programmet bandades för att sändas i lokalradion på lördag.

Värmlandsorkestrarna Öjvindens och Göran Zetterlund spelade. Lokala förmågor var Morgan, lille trumpetaren Bo Samuelsson och inte minst stabschefen på I 2 major Sture Forsman som sjöng operett så att radions Paul Björk sa att honom måste vi använda flera gånger . . .

Annars började Muck —67 för de 1.000, med regementschefen överste C. G. Linnell i spetsen, med prisutdelningar och strax före pausen tackade Linnell de värnpliktiga för det år som gått.

HMS Bronington och Wolverton.

Cornelis spelade inte "I natt jag drömde" . . . men däremot en visa i marschtakt som handlade om en kille som inte ens kunde bli vicekorpral. När det var gjort traskade han — som den snälle person han är — och kollegan Fred Åkerström iväg till regementets "sjuka" och gav en privatföreläsning för de 17 sängliggande som inte fick vara med i gymnastiksalen. Uppskattat minsann.

Fred Åkerström sjöng Bellman och Dagsedlar av Stig Dagerman som handlade om Koreakriget och djurskyddsföreningar.

I den långa artistraden — kanske för lång sa Leif Näslund som också var konferencier — fanns Mats Bahr som var elak mot militärer i några dialoger, stockholmsflickorna Pearllette, Bertil Bertilsson, som kallade sig snabbhumorist, vad det nu är, "Bingen" Holmqvist, Peggy Lind, Else-Beth, Britt Bergström, norskan Bente Åseth, stockholmsflickan Nilla.

Oh, säger en överförljust Leif Näslund när söta

norska sångerskan Bente Åseth ger honom en välgångspuss innan han skall in på scenen igen.

Ett knippe artister. Cornelis Vreeswijk, Anna-Lena Löfgren, Fred Åkerström och Bertil Bertilsson.

Egentligen skulle Norges representant i europavisionsslagern, Kersti Sparboe också ha varit med och sjungit. Men hon fick tacka nej på grund av ett TV-program. Men publiken tyckte nog inte att det gjorde så mycket. Det var verkligen inte illa det som bjöds.

I ungefär en månad har Leif Näslund jobbat hårt med att få ihop alla artisterna.

NYA NAMN PÅ I2:s KOMPANIER

VF 23/6

— Kaptén, vpl 470405-631 Pettersson, Jösse härads kompani, anmäler sig . . .

Så kommer det att låta på Värmlands regemente i höst då kompanierna skall byta namn.

— Regementet har sedan gamla tider haft de allra bästa förbindelser med Karlstads stad och nu syftar jag till att bredda detta att även omfatta den värmländska bygden i dess helhet, sade överste Linnell vid en sammankomst med kommunala företrädare för de socknar som ligger inom de gamla härader som förr i tiden bestämde kompaniernas namn. Alla inbjudna hade av olika anledningar inte tillfälle infinna sig, men de närvarande fann idén god och värd att stödjas.

— Regementet är sedan århundraden förankrat i bygden på ett särskilt och ur internationell synvinkel enastående sätt, underströk översten vid sammankomsten som ägde rum i officersmässen. Redan på 1500-talet rekryterade regementets föregångare "Värmlandsfänikan" sina "kvarter", vilka motsvarade dagens kompanier, från vissa bestämda områden. Vid övergången till den indelta armén fortsattes och vidareutvecklades detta system. Befäl och soldater vid de olika kompanierna inte endast rekryterades från angivna områden utan de förlades också dit och löste vid sidan av sina militära uppgifter även civila sådana. Genom den allmänna värnpliktens införande i början på 1900-talet förändrades i viss mån betingelserna för detta system, även om man strävar efter att så långt som möjligt sammanhålla de värnpliktiga från samma bygder till samma kompani.

Det är för att söka återknyta dessa gamla kontakter mellan regementet och bygden och därigenom fördjupa det goda förhållande som alltid rått i detta avseende, som en återgång till de gamla häradsbeteckningarna på kompanierna ansetts lämplig.

Kommunalfullmäktigeordföranden i Sunne, kamrer Hjalmar Ahlquist fann liksom stadsfullmäktigeordförandena i Hagfors och Säffle, hrr Nils Forsberg och Allan Gustafsson, idén vara mycket god och väl värd att realiseras. Hr Ahlquist framhöll dock vikten av att den kontakt som skapades mellan regemente och bygd hölls levande och ledde till påtagliga åtgärder.

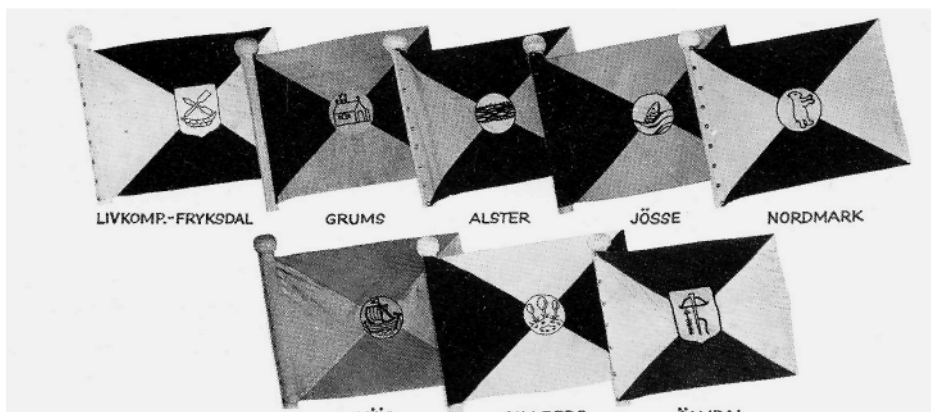
— Det är också vår mening här på regementet, betonade överste Linnell och som exempel på sådana konkreta åtgärder nämnde han kompanirepresentation vid lämpliga tillfällen i bygderna, t. ex.

hembygdsbetonade festligheter. Vidare är det mycket tacksamt att ett kompani skulle kunna förlägga en "lägerveck" till "sin" bygd o. s. v.

Även från kompanicheferna som deltog i sammankomsten framhölls betydelsen av att man fick kontaktmän i de olika bygderna. Inte minst när det gäller den sociala verksamheten bland de in kallade skulle sådana kontakter vara av största betydelse för båda parter.

Från regementets sida framkastades också "ett djärvt förslag", som gick ut på att de olika häraderna skulle låta utföra och bekosta ett speciellt kompanistandar att pryda resp kompaniexpeditioner. Man hade låtit utföra förslagsskisser till ståndaren som skulle utföras i regementets färger — gult och svart — och med resp häraders gamla sigill i svart på vit botten. Även denna idé fann de närvarande kommunrepresentanterna tilltalande och mycket talar för att Tingvallafesten den 2 september även får en standarinvigning på programmet.

Däremot är det redan klart att från den nämnda dagen så skall Värmlands regementes olika kompanier bära följande nya namn:

Invigningen av nya soldathemmet fick stark fosterländsk prägel

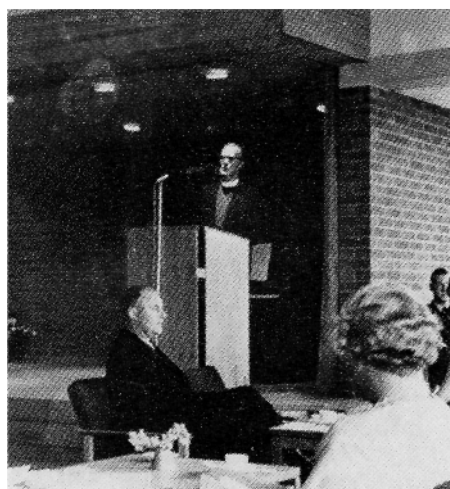
— Det här skall bli det öppna soldathemmet, där var och en, vem han än är och oavsett religiös inställning, skall vara välkommen. Svenska kyrkan har accentuerat öppenheten i den kyrkliga verksamheten och det skall också präglade det här soldathemmet.

Orden var biskop Gert Borgenstiernas vid invigningen av det nya soldathemmet i Karlstad på lördagen. Ett soldathem som förvisso saknar sin like i Sveriges land vad trivsel, utrymme, utrustning och moderniteter beträffar och om vilket utförligt har berättats i fredagens nummer av VF. 130 inbjudna, representerande bl. a. militären, kyrkan, frikyrkorna, landstinget och stadsfullmäktige deltog i den 2,5 timmar långa högtiden, som hade stark fosterländsk, militär och religiös prägel. Talen var många och "lättades upp" med sång av kyrkosångare Lennart

Pernestrand och militärmusikkåren under ledning av Anders Bergström. (VF 28/8)

KOMMENTAR

Talare är överste Carl-Gustaf Linnell, distriktsföreståndare Herbert Axelsson, missionsföreståndare Gösta Nicklasson, kontraktsprost Filip Strandlund, riksdagsman Manne Ståhl, stadsfullmäktiges ordförande Carl E Carlén samt överstelöjtnant Christer Ugglå, Fst/PV. Bertil Hult bäck framförde "ett stort tack för alla fina gåvor och ord". På bilden invigningstalar biskop Gert Borgenstierna.

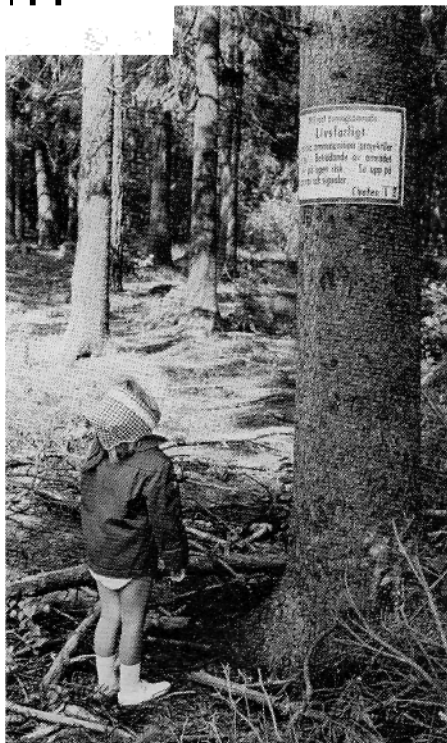

Sista blosset på I 2

VF 15/9

210 av årets rekryter vid Värmlands regemente, d. v. s. cirka 25 procent av den totala styrkan har beslutat sig för att sluta röka. Eller rättare sagt, försöka sluta. De har nämligen anmält sig till den rökavvänjningskampanj som på torsdagen startade på regementet.

I T T

— Anslutningen är att anse som mycket god, säger militärläkaren doktor Inge Alm, och det är inte utan en viss spänning som vi avvaktar resultatet. Någon medicinsk hjälp har pojkarna inte att vänta sig, det enda vi kan hjälpa dem med är en lugnande tablett om nerverna skulle bli för besvärliga eller humöret för retligt.

Här fimpas den sista(?) cigaretten av sjätte-kompanisterna Håkan Bryntesson, Åmål, Bengt Skogström, Vålberg, och Krister Ihl, Karlstad, medan doktor Inge Alm (t. h.) överstelöjtnant W. Boman och stabskonsulent Kent Boren diskuterar kampanjens organisation.

STORT "FÖRÄLDRAKRIG" MOT 12

VF 9/8

Skjutfält utan inhägnad har blivit livsfarlig lekplats.

Jessica 3 1/2 år, ett av de många småbarn som finns ute på Norra Wåxnäs titlar på 12:s varningsskylt. Där står "Militärt övningsområde LIVSFARLIGT vidröra ammunition (projektiler och dyl.). Beträddandet av området sker på egen risk. Se upp på spärrar och signaler." Det är bara det att Jessica och de flesta andra ungar, som leker i området, inte kan läsa...!

KOMMENTAR

Staketet kom 1970. Fortifikationsförvaltningens kvarnar maler långsamt men säkert.

Slaget

NWT 6/12

om Karlstad inlett

I 2: s övningsbataljon, bestående av omkring 800 soldater, håller på att slåss för fullt i terrängen norr om Karlstad.

Fienden försökte på tisdagsmorgonen, vid elvatiden, hindra bataljonens fram-ryckning genom att spränga en bro vid Mölnbacka. Men de tappra I 2-soldaterna lät sig inte hejdas.

En spaningspatrull med blivande instruktörer forcerade oförfärat det strida vattendraget, iförda speciella "badkostymer". Fientliga patruller drevs snabbt bort.

Bataljonens pionjärpluton kunde därefter bygga en lättmetallbro för över-skeppningen. Efter en timme och en kvart stod den 19 meter långa bron färdig. Över rullade bl. a. ett 80-tal traktorer.

Här tar sig spaningspatrullen, bestående av blivande instruktörer, över det strida vattendraget vid Mölnbacka. Ett par man har tidigare rott över med en lina. Soldaterna kavlar sig fram genom vattnet med hjälp av linan. De har på sig speciell flytutrustning som väger 21/2 kg.

Bl. a. blåser de upp en bilring runt magen. Det kan vara bra att ha i nödsituationer.

INSKRIVNINGSCENTRALEN

Inskrivningsförsöken börjar i september.

VF 12/9 Lungkapaciteten mäts vid inskrivningscentralen bl. a. genom att man provar hur högt upp den värnpliktige kan blåsa cylindern i apparaten på bilden. Det är Sven Johansson, Råda, som blåser under överinseende av fr. v. assistent Stefan Larsson, Lidköping, överste Gunnar Nordlöf, Karlstad, landshövding Gustaf Nilsson, chefen för centrala värnpliktsbyrån överste Bertil Creutzer, assistent Ulf Österberg, Borås, samt chefen för inskrivningscentralen, överste Nils Hjelmsström.

Ur Subalternernas Lillejultidning

VÄRLDEN

FNL genomför en våldsam nyårsoffensiv i Sydvietnam.

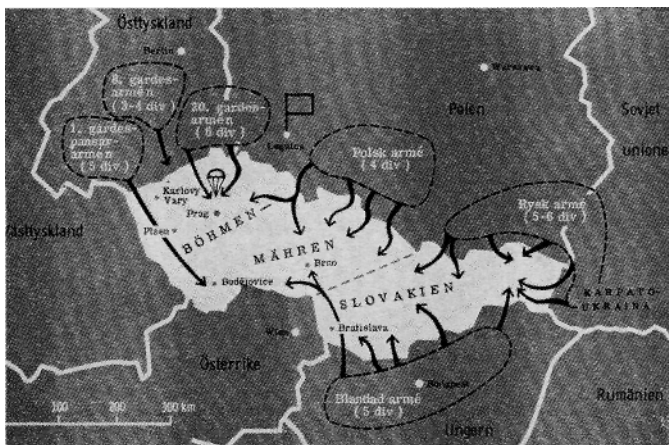
50 nationer undertecknar FN-överenskommelse om förbud mot spridning av kärnvapen.

Richard Nixon väljs till USA:s president.

Frankrike detonerar sin första vätebomb.

USA genomför den första bemannade rymdflygningen runt månen.

Tjeckoslovakien invaderas

Bygdens dag

Regementet deltar i firandet av "Bygdens dag" i Töcksfors 19 juli med militärmusikkår, fanvakt och standardvakt ur 6. kompaniet.

A 9 blir försöksförband för nytt ekonomisystem i armén

V F 29/6

I samband med det nya budgetåret som börjar den 1 juli startas vid A 9 i Kristinehamn försök med ett nytt ekonomisystem vid försvaret.

Ytterst syftar det nya systemet till att öka effektiviteten, vilken inom den statliga sektorn är minst lika nödvändig som inom näringslivet. Företaget A 9 har till uppgift att producera artilleriförband för krigsorganisationen och som resultat av de driftskostnader som satts in i företaget A 9 krävs att man presenterar en slutprodukt i form av färdiga krigsförband.

Hittills har man liksom övriga förband tilldelats medel för driften på ett stort antal titlar, omkring 100-talet.

Varje titel har varit knuten till ett bestämt slag av utgifter, löner, övningar, mathållning, beklädnad, underhåll och dylikt. Beloppen på titlarna har varierat mellan 100 kronor upp till cirka 1 miljon kronor. Någon överflyttning av medel från en titel till en annan har inte varit tillåten och den ekonomiska kontrollen har skett titelvis och man har därför inte kunnat få någon rationell analys av utgifterna. Man har haft stora svårigheter att konstatera vad exempelvis en tillämpningsövning kostat eller att särskilja kostnaderna för grundutbildning och för repetitionsutbildning.

BUDGETDIALOG

I det nya systemet har man på grundval av de uppdrag man tilldelats, beräknat hur mycket pengar man behöver för att genomföra dem och man har därefter gjort en resursanmälan till milochefen. Efter granskning på milostaben har man fört en "budgetdialog". Med hjälp av data får man varje månad sammanställningar av kostnaderna och som man jämför med budgeten. Om inte utfallet stämmer med de gjorda beräkningarna måste man vidtaga justeringar i budgeten, så att man håller sig inom den givna ramen.

När budgetåret är slut bör det ha gått jämnt ihop och blir det medel över går de tillbaka till statsverket. Om man i god tid märker att utfallet blir bättre, har regementschefen rätt att använda de pengar som blir över, inom ramen för de uppdrag han fått, men efter särskild framställning kan han också få disponera dem för mer långsiktiga rationaliseringsåtgärder.

Man gör slutligen efter budgetårets slut en analys för att konstatera om kostnaderna för de olika verksamheterna varit rimliga i förhållande till de uppnådda resultaten.

PRESTATIONS MÄTNINGAR

Genom prestationsmätningar måste man konstatera om slutresultatet — utbildade soldater och befäl och färdiga förband håller måttet. Det kommer att ske genom en serie soldatprov och förbandsprov.

KOMMENTAR

I 2 ingår i "Ekonomiförsök inom försvaret" 1970. Budgetavdelning upprättas vid intendenturavdelningen. Chef blir regementsintendenten med uppgift: Budgetavdelningen handlägger ärenden inom ramen för ekonomiförsök inom försvaret, utarbetar underlag för och sammanställer ansvarsområdesvis upprättade resursbehov till förbandsresursanmälan, medverkar med beräkningar och underlag i budgetdialogen, genomför kostnadsuppföljning och analys av kostnadsutfall—resultat i samarbete med ansvarsområdescheferna, föreslår åtgärder betingade av utfall och analys, utarbetar kontinuerligt bestämmelser för ekonomiförsökens genomförande vid regementet.

Planerings- och ekonomisystemet fastställs 1972-07-01.

Från 1973-07-01 har uppgifterna i stort enligt ovan övertagits av planeringsavdelningen med en regementsofficer som chef.

OCH Vi

Världskyrkomöte äger rum i Uppsala.

Ministerpresident Kosygin besöker Sverige.

"Exercis"

Bengt Bratts teaterpjäs "Exercis" har premiär 22/4.

Utbildning av polispersonal

Militär utbildning av polispersonal inom S län anordnas vid regementet 7—16 maj. Samordnande chef (kontaktman med länspolischefen) är förvaltare Gustaf Holmstrand.

Utbildning

Överstelöjtnant Haukelid och major Holt-Larsen, Norge, håller genomgång om "Fria kriget" med 1. och 2. bataljon.

Befälsutbildning på det nya pansarskottet "Miniman" genomförs 27/9.

Armématerieförvaltningens nya förrådssystem genomfås vid regementet 22/10—23/10.

Militärmästerskap

Militärmästerskapen i orientering arrangeras av regementet i Örnäs-terrängen. Tävlingsledare är överstelöjtnant Wolmar Boman, med biträde av fanjunkare Gustaf Ludvigsson. Ban-läggare är förvaltare Sven Bengtsson och rustmästare Harry Nilsson.

Sportskytte

Regementet medverkar i arrangemangen för Sportskytte SM i pistol.

Bergholmssågens saga all

Så rasade då äntligen Bergholmens sågverk med dunder och brak. Sågen var belägen utanför Orrholmen i Karlstad.

Den gamla sågen verkade i alla fall ha fått nedsatt motståndskraft av fredagsattacken. Annars skulle den inte ha lämnat in så snabbt den här gången.

— Vi behövde tydligen den första sprängdagen på oss för att känna oss för, säger kapten Per Sjölander till NWT.

— Jobbet var svårare än vi tänkt oss från början, säger han också. Bränt tegel tål kraftiga laddningar.

— Och så har vi det allt överskuggande problemet — att vi inte får använda större laddningar än 25 kilo åt gången. Hade vi fått ladda i så mycket sprängdeg som vi själva önskat, hade sågverket varit jämnat med marken i första smällen . . .

NWT 1/12

Alla Karlstads barn lärdes livräddning av I2:s idrottare

Samtliga Karlstads skolor hade på måndagen inbjudits till en demonstration av hur det bör gå till när man tar sig upp ur en isvak. Det var Värmlands regementes idrottskompani som svarade för de nya årligen återkommande demonstrationerna på Sundstatjärn. Sju moment ingick i visningen, som leddes av fanjunkare Roland Collander, chef för idrottskompaniet.

NWT 27/2

Här har vi världsmästaren i hindersimning Sven-Olof Holmsten. Han druvlade i vaken cyklande, men tog sig lätt upp med hjälp av en kniv.

Kaserngården i december 1967

/ norra änden syns från höger gamla arrestlokalen, snickarboden och bland björkarna skymtar utedassen, som på senare år endast använts som förråd — se vidare nästa sida.

Ekonomibekymmer tvingar I 2 inskränka sina övningar

VF 6/2

— Det är riktigt att vi förbrukat vårt tyganlag snabbare än beräknat, säger överste C.-G. Linnell. Orsakerna är flera. Vårt övningsmaterial är ganska gammalt och kräver både täta och stora reparationer. Till detta kan man sedan lägga fördyringen på verkstadssidan. Sammanlagt har detta betytt att våra pengar för just detta ändamål förbrukats betydligt snabbare än vi som sagt kalkylerat med.

För att vara på den säkra sidan har vi därför nödgats göra en del nedskärningar av de planerade övningarna varjämte det anbefallts en s. a. s. allmän sparsamhet i fråga om reparationer och vad därmed sammanhänger.

Beträffande vinterutbildningsövningen som bestämts till två veckor i mars i Väg-sjöfors är vi helt beroende av fordon för hela bataljonen. Nu vill vi inte helt slopa denna övning, vi har under förberedelserna träffat olika avtal, vi har lovat biträda vid skidskytte-SM o. s. v. varför övningen kommer att genomföras på ett sätt som till vissa delar skiljer sig från de tidigare fastställda planerna. Soldaterna t. ex. kommer att transporteras till övningsplatsen i buss medan traktorer och lastbilar engageras uteslutande för ekonomitransporterna.

— Vi har givetvis ekonomiska planer för vår verksamhet. Dessa våra "hushållningsplaner" har också hållit med undantag för just tygavdelningen. Men här har uppstått helt oförutsedda kostnader. När det gäller våra anslag i sin helhet är dessa bundna till vissa titlar och vi har ingen möjlighet att ta av en titels överskott för att täcka en annans underskott. Detta system har som bekant varit föremål för behandling inom

Från reparatör Ove Andersson, verkstadschefen Reinhold Berg och reparatör Christer Strömberg.

försvarskostnadsutredningen. Se föregående sida.

Se

Arrestanterna bönhörda, I 2-finkan skall rivras

Automatisk märka på 12

NWT 24/6

Den av alla soldater så flitigt frekventerade "markan" återinvigdes av överste Linnell på torsdagen efter genomgripande ombyggnad. I invigningstal framhöll översten, att en hjälp till att dana goda soldater bl. a. trivsel på fritid. Det gamla systemet med manuell betjäning kommer i form av automatbetjäning.

Ombyggnaden har dragit en kostnad på ca 90.000 kr berättar regementsintendent kapten Georg Hellström, som är främste förkämpan för arbetet.

I kostnaderna ligger 35.000 kr för automater, 12.000 kr för möbler, 20.000 kr för vardera ombyggnaden och en ny serveringsdisk. Kostnaderna har fördelats mellan olika organ med största posten ur personalkassan.

Invigningen kunde ske efter en mycket snabb byggverksamhet. På endast tre veckor har byggnadsfirman Bror Olsson klarat av det hela.

Hövdingen premiärbesökte 12

NWT 18/6

För första gången under sin landshövdingetid i Värmland besökte Rolf Edberg med fru på tisdagen Värmlands regemente i Karlstad. Vid besöket hann hövdingen titta på soldathemmet samt en stor del av regementets övriga lokaler och aktiviteter.

Efter en lunch i kanslihuset och efter att man tittat på några värnpliktiga som plågat sig genom hindergården i den tropiska hettan, var det dags för ett besök på I 2: s övningsfält ute på Trossnäs.

Trossnäs hade för landshövdingen ett speciellt intresse eftersom 12 här ute samarbetar med civilförsvaret.

I samband med att överste C G Linnell välkomnade landshövdingen på soldathemmet överlämnade han en sköld med inskriptionen "Kungliga Värmlands regemente, Grums Kompani" och ett bords-

NWT 7/6

"Nu skall hela rasket rivras, nu skall hela rasket bort!"

Visans hus nummer 34 har på I 2 det militära numret XXIV = 24, men är mera känt som "Vakt- och arrestlokalen". Byggnaden har nu Mången värmländsk krigare har mindre goda minnen av den, andra, som inte sett huset inifrån, minns den mera som riktpunkt vid den gamla exercis I.

Regementsintendent kapten Georg Hellström kontrollerar att grabbarna kan sköta självbetjäningsskåpet på rätt sätt. Främst i kön står Bengt Ouchterlony, Skoghall, följt av Christer Wi-eren. Säffle. och Tommy Nilsson.

standar. Skölden skall sedermera placeras på landshövdingens kansli på Länsstyrelsen.

Landshövdingeparet tillsammans med regementschefen och major Bertil Lunden lyssnar till musikören under ledning av Harry Sernklev.

Arresten tillsammans med snickararbeten och de två gamla utedassen för 25 man/st. har nu jämnats med marken och det stora matsalsbygget påbörjas snarast. Nästkommande års åldersklass kommer att få nöjet att äta i hypermoderna lokaler.

Upplysningsvis kanske vi skall tillägga att en ny vakt- och arrestlokal är klar och togs i bruk under pingsthelgen.

Modernaste hundregementet

VF 4/7

Samtidigt med att de nya vaktlokalerna togs i bruk anlände fyra bevakningshundar från hundskolan. Dessa hundar följer nu var sin av de fyra fast anställda vaktcheferna som finns på regementet. Genom sitt goda väderkorn och hörsel hjälper hunden sin vaktchef under patrulluppgiften, särskilt när det gäller att uppsöka och lokalisera misstänkta företeelser i terrängen. Bevakningshunden skall också kunna skydda sin förare om han hotas av någon fara.

Snart skall I 2 också få fyra vakthundar. — De är speciellt dresserade och "skärp-gjorda" för att vistas inom ett inhägnat område och försvara detta. Först varnar hunden genom att ge skall. Sedan går den till anfall. Den anfaller alla utom sin förare, och till skillnad mot de så kallade polishundarna sker anfallet även utan order från skötaren. Hunden är också dresserad att endast äta mat som den får från sin förare.

KOMMENTAR

1972 avvecklas hundtjänsten. Några hundar överförs till polisen, de övriga till födervärdar efter återgång till hundskolan.

VÄRLDSHÄNDELSER

Fredsförhandlingarna i Paris återupptas mellan USA, Syd-vietnam, Nordvietnam och FNL i mitten av januari efter flera månaders procedurdiskussioner bl a om konferensbordets utseende.

Relationerna mellan Kina och Sovjet försämrats. Eldstrid utkämpas mellan ryssar och kineser på den frusna gränslodens Ussuri is.

Den tjeckiske kommunistpartichefen Alexander Dubcek avgår i april och efterträds av Gustav Husak.

Charles de Gaulle avgår efter en folkomröstning som gått honom emot. Georges Pompidou efterträder.

Carl Gustaf von Rosen ingriper i Biafrakriget med raketbeväpnade svenska privatflygplan mot nigerianska flygfält och bensindepåer.

Neil Armstrong och Edwin Aldrin blir de första människorna på månen söndagen 20 juli. Michael Collins avvaktar med "Apxllo 11".

Prins Juan Carlos utnämns till Francos efterträdare.

Willy Brandt vinner västtyska valet och blir den fjärde förbundskanslern.

Vid regementet

2. båt jämte PCS vinterutbildas liksom 1968 i Vägsjöfors.

Den danske premiärlöjtnanten Volden tjänstgör vid regementet 3/3—15/3.

Militärbefälhavaren genomför slutövning "BMÖ 69" i trakten av Molkom 8/3—12/3. Ur I 2 deltar blå brigadstab, skbat och ubåt. Åldersklassen ingår i repetitionsövningsförband. Den sk "nollte KFÖ" inleds.

Bataljonsövning 5 avseende fördröjningsstrid och anfall mot lufttrupp genomförs 9/4—11/4.

Gruppfälttävlan körs 17/4—18/4.

Repomgång 6 har inryckning 12/5, 19/5 och 27/5. Utbildningsplatser är Trossnäs, Töcksfors och Eda. Tillämpningsövningar leds av MB i Närke 9/6—11/6. Utryckning sker 14/6.

Brittiska minsveparen Wotton besöker Karlstad 30/4—3/5.

Regementet deltar som vanligt i firandet av Svenska Flaggens dag, 6 juni.

Särskild övning befäl, SÖB, genomförs i fö 66 med två fältjägarbataljoner 11/8—23/8 och vid I 2 av milostab B.

"Vårdsystem fordon 69" genomgås i juli och augusti med befälet.

Chefen för försvarsstaben och chefen för den norska försvarsstaben besöker regementet 30/9.

I december sker utbildning i "Ekonomiförsök 70" — se sida 142 och befälsutbildning på SAAB-mål (rörliga skjutmål).

I 2:s motorområde byggs ut för miljoner

NWT 14/1

För utbyggnad av motorområdet vid Värmlands regemente tas i statsverkspropositionen upp 1 milj. kr för 1969—70. Den totala kostnaden för utbyggnaden i etapp I har fastställts till 2,58 milj. kr. Arbetena igångsätts i oktober. Byggtiden beräknas till två år.

Försvarsministern begär också 480.000 kr för påbörjandet av ombyggnaden av en förrådsbyggnad vid 12 till utrustnings-, förråds- och vårdlokaler för tygmateriel. Totalt kommer denna ombyggnad att kosta 740.000 kr.

Se vidare Mark- och byggnader sida 223.

SVENSKA HÄNDELSER

Olof Palme blir Sveriges statsminister.

Den sk åsiktsregistreringen i säkerhetspolisens register skall upphöra.

Värnpliktsriksdagen blir statlig. Allmänna val skall hållas vid de militära förbanden. Valmöten med politisk debatt och information skall delvis få förekomma på tjänstetid.

Carl Eric Almgren efterträder Curt Göransson som arméchef 1 oktober.

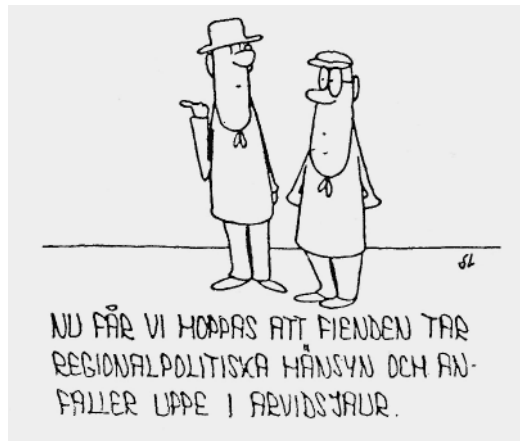
Ett kraftigt jordras inträffar i april utmed Norsälven. Landsvägen rämvar på en sträcka av 500 m och en bostadsfastighet och två mindre uthus dras ned i älven, som proppas igen av lermassorna. Regementet lämnar bistånd med bland annat bandtraktorer.

Miljöskyddslagen träder i kraft.

De värnpliktigas permissionsresor fördubblas från fem till tio.

Regeringen satsar hårt på sysselsättningsökning i Norrland. Bland annat skall ett militärförband förläggas till Arvidsjaur.

Staffans stolar

1969 är ett stormigt år inte bara på arbetsmarknaden med segslitna avtalsförhandlingar och flera strejker avslutade i december med den vilda strejken vid LKAB. Orkanstormar i september och november förorsakar förluster i människoliv och stora materiella skador.

Värnpliktsvägran

Försvarsdebatten har i stor utsträckning kretsat kring frågan om värnpliktsvägran. Värnpliktsvägrarnas centralorganisation — VCO — beslutar att även satsa på upplysning i skolorna. Antalet vapenvägrare ökar.

SERGEANTEN BENGT BRATT ÅTALAS FÖR LYDNADSBROTT

NWT 29/11

Författaren Bengt Bratt, Göteborg, bördig från Högboda, begärdes på torsdagen stämd av distriktsåklagare Jan Pahlsson, Karlstad. Bratt, som gjort sig känd för bl a den antimilitaristiska TV-pjäsen "Exercis", åtalas bl a för lydnadsbrott, eftersom han som värnpliktig sergent vägrat lyda av förman givna order att inställa sig till en befälsövning på Trossnäs utanför Karlstad. Genom sitt uppträdande påstås Bratt ha visat sig olämplig att inneha befattningen som värnpliktig sergent.

Målet mot författaren har förtursrätt, eftersom militärmål behandlas med stor skyndsämhet.

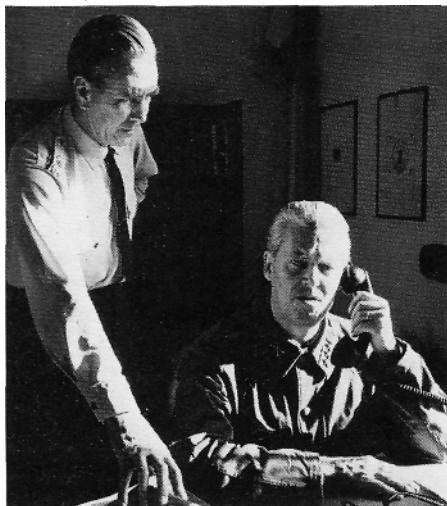
En dag med översten

UTDRAG UR EN ARTIKEL I VF AV
ALVAR ANIL 23/9 1965

Morgonposten väntar men innan stabschefen major Sture Forsman får presentera den hinner översten in i stallet och titta till sin fullblodshingst "Brigad" som tidigare under morgonen i tre kvart burit honom på sin starka rygg under ridturen i Sannaterrängen. Posten är snart genomgången likaså ett par regementsorder. Så ett telefonsamtal till kasernofficeren med begäran att bli informerad om nymöbleringen av kasern I. — Jag kommer kl. 9.10 . . .

Major Forsman meddelar att domprosten ringt angående regementets medverkan på FN-dagen . . . Översten rynkad pannan . . . — Vi har ju Röda korsets dag innan. Kan inte de två arrangemangena slås samman. Hör efter om det är möjligt . . .

— Ja, överste . . .

Major Sture Forsman föredrar.

Regementschefens ställföreträdare överstelöjtnant Boman står i dörren. Det gäller utbildningskontrollen och snart är såväl skrivbordet som ett annat bord täckta av instruktioner, protokoll etc.

Även en överste kan tillåta sig en akademisk kvart . . . 15 minuter senare steg vi in i kasern I, där intendenten och kasernofficeren kapten Hellström och förvaltare Lindgren tog emot sin chef och beskrev den nya möbleringen den nu helt renoverade kasernen får inom knappa sex veckor.

Kapten Heijbel rapporterar att man trivs med samlingsrummet men bordtennisspel och TV-tittande går inte riktigt ihop och man enas om att lösa problemet genom att sätta upp en vägg som delar rummet i två.

Nästa etapp gäller vapenverkstaden där kapten Åke Yxhammar skall ha ett besök. Tygverkmästare Thunell passar på tillfället att demonstrera en sträckbänk för reparation av drag- och snökedjor han konstruerat.

Fin sak det där, tycker kapten Yxhammar och översten instämmer: — Det skall bli en belöning för det där. (Och på kårmiddagen den 5 okt. får tygverkmästaren 650 kronor för den och fyra andra uppfinningar han konstruerat.)

Vapenverkstaden. Smeden Bror Alexandersson, tygofficeren kapten Åke Yxhammar och förste tygverkmästare Hugo Thunell.

Klockan går och översten tittar i smyg på klockan. Den militära exaktheten i fråga om tidens hållande är i fara . . . Men när kapten Yxhammar och fanjunkare Moberg lockar med demonstration av en splitter ny bärgningsbil av sällan skådad kapacitet som just kommit till regementet, kan inte översten motstå frestelsen att se den i aktion. I ett djupt dike ligger en traktor nerkörd djupt i sörjan. Men för den nya bärgningsbilen är det småpotatis att dra upp den.

Vi hinner också med en provtur i den nya bandvagnen som forcerar den stora och branta jordhögen på norra fältet med en frapperande lätthet.

Nu har vpl Magnusson, som tjänstgör som regementschefens privatchaufför väntat ett bra tag, men äntligen får han starta till Trossnäs, där två kompanier beredskapssoldater just nu är förlagda. På vägen skall det ena kompaniet få ett

Kapten Georg Hellström, ingenjör Thore Gest-ner och kapten Sven Heijbel visar vapenvårds-rummet.

oväntat överstebesök.

Efter en stund möter vi en grupp under ledning av löjtnant Kwart som informerar översten om övningens uppläggning och efter ännu en stund dyker en ny grupp upp. Chef här är fänrik Fjällnäs som VF för några dagar presenterade i ett reportage om kärnforskaren som lämnade Geneve för beredskapstjänst på Trossnäs.

Det blir tätare mellan grupperna, cheferna anmäler, översten tackar och så svänger vi in på Trossnäsområdet.

Förste man på plan där är landskanslist Hilmer Reigert, Karlstad, som lämnar översten en redogörelse över de åtgärder civilförsvaret vidtagit där ute. Med berättigad stolthet demonstrerar han det övningsfält man just färdigställt.

— Kurs på kasernerna Magnusson.

Bandvagnen ännas.

"Hemma" på skrivbordet har det samlats en del post. Major Forsman har också ett par ärenden att framföra, men man kommer överens om att avgöra dem torsdagsförmiddag ty nu har klockan blivit 16.30 och företagsnämnden väntar . . . Klockan är nu en bra bit över 17.00 och bastun väntar.

Kläderna sägs ju göra människan och detta gäller väl speciellt i det militära. Vi syftar på uniformens gradbeteckningar. Men i bastun finns inga sådana. Och det märks. Översten blir en grabb bland grabbar och man sitter sida vid sida och svettas. Och diskuterar praktiskt taget vad som helst. Men — så kommer uniformen på igen och då kräver disciplinen att man iakttagit vad reglementen föreskriver.

En arbetsdag är slut. För den kommande dagen upptar schemat huvudsakligast utbildningsfrågor. På fredag är det andra detaljer o. s. v., men genom allt går som en röd tråd den att utbilda ett så effektivt manskap som möjligt på 12.

KOMMENTAR

Observera att artikeln är skriven 1965.

12-chefen tar avsked

GÖTEBORGSPOSTEN 3/4

40 år under Kronan

Efter 40 år i Kronans tjänst och som regementschef för de åtta åldersklasserna vid I 2, Karlstad, tog överste C. G. Linnell på lördagen officiellt avsked av ineliggande manskap innan han vid månadsskiftet avgår ur aktiv tjänst.

— Under mina år vid Värmlands regemente har jag sett hur i runt tal 20.000 värmlänningar och dalslänningar i allt väsentligt försökt göra sitt bästa under militärtjänsten och verkligen skärpt sig när det behövs. Jag lämnar min militära tjänst med ett positivt intryck med tillfredsställelse och förtröstan, förklarade överste Linnell vid mottagningen på kasertergården.

På måndag avtackas regementschefen av infanteriinspektören och samma dag avtackar han själv underbefäls-, underofficers- och officerskårerna samt regementets civila personal.

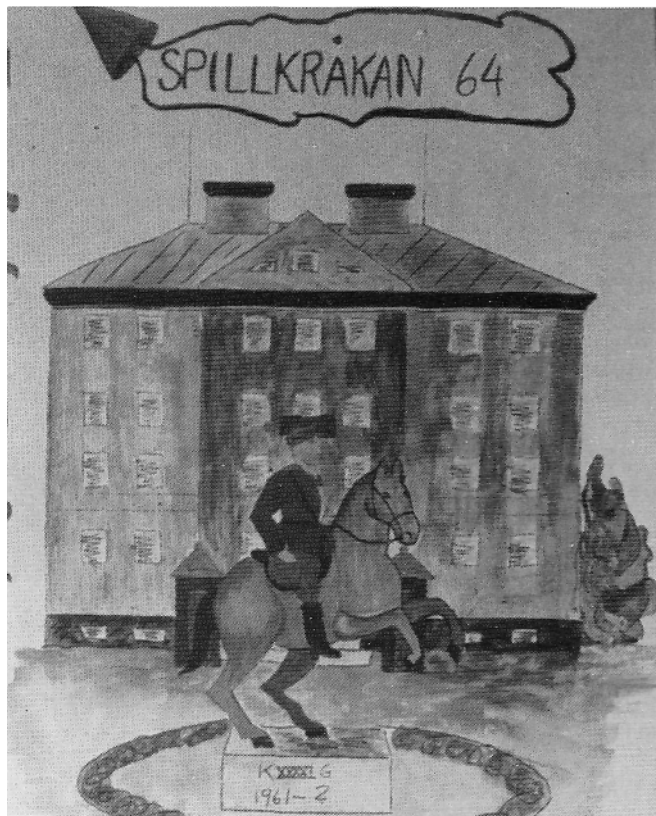
Regementschefen åtföljs av majorerna Bertil Lunden och Benkt Winström samt 8. kompaniets chef kapten Lennart Glavmo. Framför förs kompanifanorna, i detta led syns rustmästarna Ohlfeldt och Jäger.

Regementschefsporträtt

Porträttet har avtäckts. Konstnär Knut Olsson, Munkfors har målat.

Ur Subalternofficerarnas Lillejultidning 1964

Regementschefen står ryttarstaty framför kanslihuset.

Från v kapten Lennart Hörnstein, överstelöjtnant Wolmar Boman, musik-

Officerskåren avtackas

direktör Arne Sernklev, majorerna Gunnar Ekegren och Per Ronge samt löjtnanterna Bo Sjöstedt, Boo Rudfeldt och Bengt Dehring.

Karlstad har idag "vaktombytets dag"

FRÅN GP:s VÄRMLANDSREDAKTION

Karlstad: Tisdagen den 1 april är vaktombytets dag i Karlstad: Överste Per Wallin blir ny chef för Kungliga Värmlands regemente, direktör Lennart Ekenberg tillträder befattningen som verkställande direktör i Värmlands Läns Företagareförening och direktör Sven Jansson blir landstingsdirektör i Värmland.

Nye I 2-chefen installerad

VF 2/4

— Det blir för varje år allt mer krävande att utbilda värnpliktiga. Anledningen är främst den att ungdomen i våra dagar är bättre utbildad, friare och mer öppen än förr och den är inställd på debatt. Detta är en positiv utveckling, framhöll Värmlands regementes nye chef överste Per Wallin när han på tisdagen tillträdde sitt ämbete och hälsades välkommen av officerskåren.

Sina synpunkter på dagens ungdom summerade han i konstaterandet att "vår tids ungdom är bättre än vad vi var". Detta faktum ställer stora krav på oss och vår uppgift att ge dem en meningsfull utbildning. Men med detta har också följt att den sämre delen av ungdomen blivit än besvärligare att ta hand om sade översten vidare. Och underströk att han hade en speciell käpphäst:

— Det skall råda ordning och stil på regementet, gällande bestämmelser för den formella ordningen skall följas till punkt och pricka.

Överstelöjtnant Wolmar Boman hälsar välkommen till den nye chefen.

När överste Wallin tillsammans med stabschefen, major B. Lunden i bil anlände till kanslihuset mottogs han av överstelöjtnant Wolmar Boman och majorerna Gunnar Ekegren, Per Ronge och Benkt Winström medan musikkåren under ledning av musikdirektör Harry Sern-klev spelade regementets paradmarsch och kasernvakten stod uppställd i stram givakt.

Sedan översten välkomnats av överstelöjtnant Boman inspekterade han vakten och musikkåren varefter officerskåren i sin mäss fick tillfälle hälsa på sin nye chef. För kåren talade överstelöjtnant Boman som hälsade regementets 42:a chef välkommen och betygade officerskårens vilja att göra sitt bästa för att stödja översten i hans arbete.

Översten uttryckte i fortsättningen av sitt anförande en förhoppning om officerskårens hjälp i sina strävanden att hålla regementets standard på samma höga nivå som hittills. Han förklarade också att han inte hade för avsikt att vända upp och ner på regementet, den första åtgärden skulle bli att söka leva sig in i regementsandan.

— Jag är ingen felsökare, deklarerade överste Wallin, som slutligen förklarade sig vara stolt över att ha blivit tilldelad

chefskapet för ett så gammalt och traditionsrikt bygderegemente som I 2.

— Jag är ju inte helt främmande för regementet, säger översten som är gottlänning vid ett samtal med VF. Han erinrar om att han började sin militära bana på I 2.

Det var 1940 då arméns aspirantskola för första — och enda — gången var förlagd till Karlstad. Efter detta har han tjänstgjort vid 118, generalstabskåren och nu senast som bataljonschef på 120 i Umeå.

Beträffande den nu på nytt aktualiserade frågan om ett eventuellt förflyttande av Värmlands regemente till Trossnäs, förklarade sig översten personligen inte ha något speciellt att invända mot en sådan åtgärd. Men, det är här fråga om en så kostnadskrävande historia att jag betvivlar att den föranleder några åtgärder. I varje fall får man nog anse att ett eventuellt realiserande av tanken ligger ganska långt fram i tiden.

Senare besökte översten även de övriga officersmässarna och på eftermiddagen fick han tillfälle hälsa på den civila personalen vid en sammankomst i Soldat-hemmet. Chefsskiftet vid regementet markerades ytterligare vid detta tillfälle eftersom avgående översten C. G. Linnell då också tog farväl av de civilanställda.

Subalternofficerarnas lille jultidning. Militärbefälhavaren är inte helt nöjd med 12-brigaden i Molkomkriget.

Vikingatakt på Sörmon

NWT 19/6

Igår gjorde 12-krigaren, överfurir Ulf Karlsson verkligen skäl för namnet. För det var med verkliga vikingatakt som han i det avslutande terrängmomentet på Sörmon sprang till sig guldmedaljen i det Nordiska Mästerskapet i militär 5-kamp.

Fru Christina som på bilden pysslar om sin mäsare kunde dock konstatera att 12-kampen kvicknade till rätt fort och sedan var det bara idel glädje över segern. Karl Erik Åquist knäböjer.

CIVILA SOLDATER HISTORISKA

NWT 2/9

Skjortor uppknäppa i halsen, med sandaler på fötterna och civila, färgglada kläder — det utmärkte 12:s kaserngård minuterna efter kl 17 på måndagen. Här traskar Sven Andersson, Stavnäs, Torbjörn Kvarnström, Ekshärad, Bruno Kullgren, Åmotfors, Lars Augustsson, Kristinehamn, Ingemar Henriksson, Ekshärad och Rolf Dahlin, Karlstad, mot sin första "civila" kväll. Underofficerarna till vänster ser inte missnöjda ut för det.

FRITIDSVERKSAMHET PÅ I 2

NWT 1/10

Den som ligger inkallad på 12 i Karlstad och inte har lust att gå in till stan varje kväll och göra ingenting har chansen att gå med i några av de kurser som anordnas på regementet.

Mottagning av nyutnämnda officerare och underofficerare

De 252 som har anmält sig till höstkurserna kan lära sig foto, tenn, smyckearbete, motor och Judo. Man kan gå på kartläsningskurs, gitarrkurs, vara med i en äktenskapsskola och en musiklyssnargrupp.

Chefen överlämnar regementets miniatyrfana till fänrik Björn Karlsson, kursetta på Karlberg, bevitnat av fänrikarna Ulf Paulin, Jan Hage och Thomas Fredholm samt sergeanterna Per Erik Johansson, Lars Bjergestam, Lennart Bredenberg (skymd), Sten Olof Oisen och Hans Olsson.

I 2-soldaterna. Roger Gustafsson, Hedemora, Sören Eriksson, Värmlands Nysäter och Bengt-Åke Karlsson, Karlstad.

Fienden slår till i snålblåsten VF 31/10

Med stor inlevelse försvarar de här tre grabbarna Fryken-sundet vid Nilsby. Det sker under hårda förhållanden — striden mot den inbillade fienden äger rum i snålcall blåst. Ännu hårdare skulle det ha blivit — men det moment som i övningsplanen heter "övergång av oförsvarat vattendrag" måste hoppas över. Vågorna på Fryken gick alltför höga för att man skulle våga sig på en överskeppning

i försvarets "attackbåtar", landstignings-modellen.

De tre på bilden är I 2-soldater. Övningen som pågår i trakterna kring Trossnäs och Nilsby bl. a. aktiverar ett 800-tal rekryter ur ineliggande åldersklass. Förutom övningsbataljonen deltar också idrottsplutonen (som i fält heter spaningsplutonen) och befälsskolorna på Livkompaniet.

Från lärarhåll är man mycket nöjd med antalet som anmält sig.

Den största gruppen är kartläsarna. Det kanske låter en smula underligt. Men fritidens kartläsning syftar till bilorientering och i kursen ingår en tävling med prisutdelning. Det finns över 400 bil-burna på regementet.

Den enda kvinnliga representanten i lärarkåren är Liselotte Wikberg, som har hand om matlagningen.

—• Vi har på regementet mycket bra möjligheter just för kurser, säger Bertil Hultbäck. Vi har ett utmärkt mörkrum, ett bra musikrum och ett garage som alltid är så upptaget att vi har fått lov att boka det för kurserna.

De som skall undervisa de värnpliktiga under hösten. Från vänster fotoläraren Jan Edman, Liselotte Wikberg lär ut matlagning, stående Bertil Hultbäck som samordnar kurserna och har hand om Äktenskapsskolan och Nyckelord i NT, gitarrlärare Ulf Öhlund, P. A. Jerkeby lär ut tenn- och smyckekonst och konsulenterna vid I 2 Olof Andersson.

Övningen pågår i tre dagar och nu till-lämpar bataljonen dom tidigare inlärdas avsnitten. Skyttebataljonens marsch, dess skydd och förläggning. Under förflyttning övas t. ex. skydd mot flyganfall. Nätterna ägnas åt spaning och skydd och soldaterna får precis så lite sömn som en riktig soldat tydligen bör ha.

KOMMENTAR

Detta är bataljonsövning I. Övningsledare är major Benkt Winström.

Luftig och topputrustad matservering på 12

VF 12/12

Till den nya matsalens förtjänster bör man väl också lägga det faktum att den mer ger intryck av en större cafeteria eller bar än en militär inrättning. Själva matsalen ger plats åt 450 personer åt gången och i motsats till den gamla matsalen som hade två utspisningsdiskar finns här bara en. Därmed tar serveringen något längre tid men eftersom "kapaciteten" är 18 man i minuten behöver ingen vänta särdeles länge på sin portion.

För personalen finns en särskild matsal rymmande 64 personer där man tillämpar själva verksamhetens systemet.

— Alla detaljer är ännu inte fullt klara men avsikten med att vi redan nu börjat ta matsalen i bruk är att vi i alla avseenden behöver en intrimningsperiod, säger kapten Persson. Större delen av den inläggande styrkan har som bekant varit ute på övningar och det antal som hittills fått stifta bekantskap med den nya lokalen är omkring 300 man.

På torsdagskvällen stod man så inför det verkliga eldprovet. Då hade de bortå-varande återvänt och det betydde att omkring 1.300 man utspisades vid middagen. Och av allt att döma klarade man provet utan några störningar.

Och den saken är klar, om någon av tiotusentals värnpliktiga som varit inkallade till Värmlands regemente och intagit sina måltider i den nu drygt femtio år gamla matsalen toge sig en titt in i den nya matsalen skulle han säkert utbrista: — Jaa, ja' säger da' dä', maken ha' en fäll' allri' sett!

Anil

Här lägger fru Sonja Hildingsson upp en portion mat vid utspisningsdisken i det moderna och hygieniska storköket.

Mer barservering än militär matsal, det är det omdöme som de värnpliktiga har att ge i fråga om 12:s nya matsal. Närmast kameran ses t. v. Roger Johansson, Hagfors, och Lars Gustafsson, Grums.

Tekniskt framsteg

De arbetar under livsfara

VF 5/11

Stormen kostar Televerket drygt en miljon kronor.

Siffran är ungefärlig, men driftchef Eric Nihlfors utesluter inte att kostnaderna kan komma att stiga ännu mer innan de värst utsatta abonnenterna åter fått sina telefoner i funktion om några månader.

Situationen är alltså kritisk — mycket arbete förestår bland kullvräkt stolpar, avbrutna kablar och ledningar m. m. i skogarna över praktiskt taget hela länet.

Man bedömer situationen t o m så pass allvarlig att militär måst inkallas i röjningsarbetet — en åtgärd som aldrig tillgripits tidigare, poängterar hr Nihlfors.

Under hela tisdagen arbetade ett femtiotal rekryter från A 9 och 12 tillsammans med telepersonal med röjning på vissa förbindelselinjer på ett tiotal platser i hela Värmland; företrädesvis i Vase, Hagfors, Arvika och Årjängsbygden.

När skogen tynger ner kablar uppstår en spännverkan på bärvajrarna, och därför faller träden praktiskt taget hur som helst efter fällningen. Röjningsmannskapet riskerar alltså hela tiden att få fallande träd över sig, men lyckligtvis har arbetet gått olycksfritt hittills. Vpl 551 Strand, Uddevalla, 609 Svensson, Sulvik och 11 Spjut, Dals Ed under l:e telereparatör Sune Larssons ledning.

AVSPÄNNINGSPOLITIKEN INLEDS I EUROPA

I augusti undertecknas "ickevåldsavtalet" av Brandt och Brezjnev i Moskva, följt i december av Västtysklands erkännande av Oder-Neisselinjen som gräns mellan Öst- och Västtyskland.

Nasser avlider dagen efter han lyckats medla i inbördeskriget i Jordanien mellan kung Hussein och gerillaledaren Yassir Arafat. Anwer Sadat efterträder.

"Ekofiskprojektet" visar att stora mängder olja finns bland annat på norskt område i Atlanten.

SVERIGE

Första valet till nya enkammarriksdagen genomförs.

Regeringen beslutar om allmänt prisstopp på varor och tjänster.

Allmän arbetstidslag antas av riksdagen 10/4. 40 timmars arbetsvecka skall vara genomförd 1973. Övertidsuttag begränsas.

Stig Synnergren efterträder Torsten Rapp som överbefälhavare 1/10.

- Ställ krav på de som väljs till statens värnpliktsriksdag

VF 16/1

Är verkligen de värnpliktigas intresse för värnplikteriksdagen så ljum som deltagarantalet vid SSU:s träff i Karlstad tydde på, eller var det, som någon sa, Tom Jones på TY som dragit de värnpliktiga till sig?

På SSU:s förbundskongress 1967 diskuterades det hur man skulle skapa ett forum för de värnpliktiga att framföra sina åsikter om sin egen situation. Beslutet blev att uppvakta regeringen om att staten skulle anordna en värnpliktsriksdag. Denna blev mycket lyckad och följdes upp av ännu en riksdag 1969.

Bland resultaten som nåtts genom värnpliktsriksdagen märks ett fördubblat antal hemresor med möjlighet att utnyttja flyg, höjda anslag till fritidsverksamhet och ett ökat antal personalvårdskonsulenter. Diskussionen och utfrågningen efteråt blev ganska livlig och det visade sig att det fanns mycket att ändra på. SSU:s förslag om helt fria resor under värnpliktstiden uppskattades mycket och man hade önskemål om att kunna disponera de 10 biljetterna som redan fanns helt efter egna önskemål i avvaktan på de fria resorna.

Utbildningsfrågan skapade också en livlig debatt. De värnpliktiga var helt eniga om att utbildningen kunde förkortas. Överste Wallin påpekade, att en förfrågan utgått från chefen för armén om hur regementena ställde sig till femdagersvecka och att resultatet var sådant att en reform var att vänta.

De värnpliktiga ansåg att befälen skulle ha större psykologisk och pedagogisk utbildning och att de måste kunna motivera en order. Den vakthavande officeren talade om att officerare och underofficerare får en pedagogisk utbildning motsvarande en läroverkslärarens, men de värnpliktiga hävdade att det inte var tillräckligt utan en utvidgning måste komma till stånd och att även underbefälen skulle erhålla denna utbildning.

Överste Wallin tillade, att han var medveten om att det fanns dåliga befäl, liksom det fanns dåliga lärare, men naturligtvis var en ökad undervisning något att hoppas på. Värnpliktige Hans Hansson klagade på valsättet av förbandsmän. Nu får varje kompani utse tre representanter därefter utser kompanichefen den av de tre som han finner lämpligast. Hansson menade, att detta system borde ersättas med ett demokratiskt, d. v. s. kompaniet väljer den representant man helst vill ha i förbandsnämnden oavsett kompanichefens åsikt. Efter en diskussion om att föra politisk propaganda och ha politiska möten på regementet summerade SSU:s representant att diskussionen varit mycket givande.

Han uppmanade till sist de värnpliktiga att verkligen ställa krav på de personer som slutligen väljs till statens värnpliktsriksdag 1970.

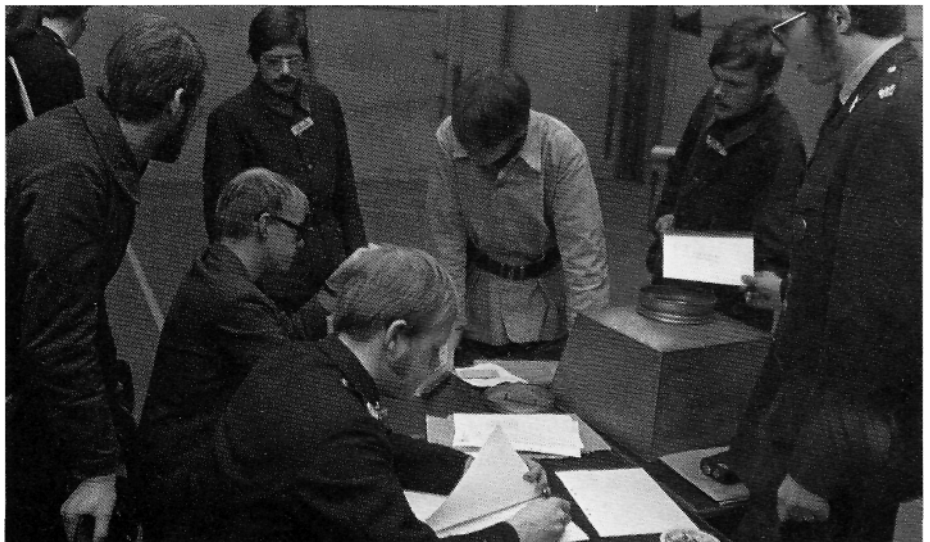
En unik bild på militära hemligheter

NWT 7/2

Att något valfusk inte förekom vid valet till vpl-riksdagen ger denna bild från vallokalen belägg för. Med en klippning modell tågkonduktör gjorde personalvårdskonsulent Olof Andersson ett litet hål i den röstandes legitimationskort.

Därefter satte kompaniassistent Ed-qvist längst t. h. en kråka i röstlängden och i samma ögonblick släppte kollegan Sonnö ner kuvertet med röstsedeln i valurnan. De fyra som imponerade åser denna sida av militär precision är soldaterna Alsterberg, Karlsson, Cassel och Gustafsson.

Var och en som troget läser sin NWT vet redan att Bo Winander och Hans Hansson blev valets segerherrar till riksdagen i Norrköping 26/2—27/2.

... fyra kaptener grovjobbar för värmländsk idrott

NWT 30/4

Den riktigaste betygssättningen av de fyra kaptenernas insats måste förresten bli grovjobb. De får börja med det mesta från början, men hit kan också de flesta idrotter komma och hämta sina små stjärnor eller "halvfabrikat" om uttrycket tillåts. På sin tid var förre I2-chefen C. G. Linnell mycket angelägen om detta samarbete och det uppstod också en mycket fin kontakt med det civila idrottslivet.

De fyra grovjobbarna, kaptener som sagt allesammans, som vi syftar på är:

Birger Eriksson, mest känd som "Fille" i alla idrottskretsar, chef för idrottsplutonen och även tränare och ledare för svenska landslaget i militär femkamp. Men allround som få. Ledare i fotboll, mycket inne i friidrott och skridsko m. m.

Lennart Pettersson är mannen bakom friidrotts-Götas uppmärksammade upp-marsch. En eldsjäl som jobbar som en socialvårdare. Idrottens belackare skulle bara veta.

Per Sjölander är också en allround-

orienterad, även om han på sistone har blivit specialist på skidskytte, en gren som ju håller på att expandera som få. Torsten Westerlund är identisk med vår gamle mästersimmare. Han håller sig kvar i sin gren och är ordförande i Karlstads simsällskap men hinner också främja simningen i större sammanhang. Den här kvartetten är självfallet inte

ensam i sin gärning att driva idrottslinjen på 12 men som antytts långt därutöver. Ett par sekundanter av viktigaste och värdefullaste slag är Harry Nilsson, som är med i det mesta på I 2, men dessutom sekreterare i Värmlands orienteringsförbund, och Roland Collander. Han är "Filles" närmaste man när det gäller idrottsplutonen.

Idrottens belackare skulle som sagt bara veta vad — och framförallt hur — en Lennart Pettersson jobbar. Idrottens egna specialförbund har vi en känsla av inte heller riktigt vet i vilken utsträckning som grovjobbarna på 12 verkar för dem. Det är något av en bas det handlar om.

HÖGVAKT

På väg till vaktavlösningen. Hasse Börjes för regementets fana.

Nye världsrekordhållaren Hasse Börjes saluterar!

Han kom direkt från Alma Äta och hyllades av ett mangrant församlat 2. kompani med kompanichefen Birger "Fille" Eriksson i spetsen. Militärmusikkåren spelade.

Facit under våren 1970 på 500 meter skridskor:

Davos: 38,9, Alma Äta: 38,87, Inzell: 38,83 och 38,46, Tynset: 38,9.

Nästa år kommer Ove König!

HÖGVAKT

2. kompaniet bestrider högvakt i Stockholm 1970.05.13—05.14.

Personal:

Vakthavande kaptener: Kaptener Birger Eriksson

Kommandant: Rustmästare Bo Ohlfeldt

Materielredogörare: Rustmästare Helmer Lundberg

Instruktörer: Fänrik

Hans Tilly och

Björn Karlsson

Kungl slottet

Vaktchef: Löjtnant Björn Hjortsberg

Stf vaktchef: Sergeant Leif Alfredsson

Ulriksdals slott

Vaktchef: Sergeant P-E Johansson

68 PCS-elever

Förläggning och utspisning:

Tygförvaltningsskolan i Solna

KOMMENTAR

Regementet har bestritt högvakt 1965-06-04, 1966-05-19, 1967-05-03, 1968-04-17, 1969-07-05, 1970-04-22 och 05-13, 1971-05-12, 1972-05-14, 1975-05-14 samt 1976-04-28; Värmlands hemvärn dessutom 1948, 1954, 1961—63, 1965—66 och 1974.

Regementets nya matsal invigs 25 januari

NWT 26/1

Drygt hundratalet gäster hade inbjudits till högtidligheten. Militärmusikkåren i Karlstad underhöll med en lättsam repertoar under ledning av musikdirektör Harry Sernklev.

Regementschefen överste P. S. Wallin hälsade gästerna välkomna och gästerna, det var bl. a. representanter för byggarbetsnämnden, för Karlstads stad, för försvarets frivilligorganisationer och garnisonens staber. Markägare från Segerstad-halvön var inbjudna "som en liten kompensation för de markskador vi eventuellt kommer att orsaka er i vår" som överste Wallin uttryckte det. Även regementets värnpliktiga kompaniassistenter deltog. Överste Wallin pekade skämtsamt på detta som ett exempel på de demokratiseringssträvanden som finns inom det militära. Han omnämnde också en del andra förändringar som kommit till stånd de senaste åren. Hälsningsplikten har gjorts frivillig. Civil klädsel är tillåten på fritid. Sedan i höstas serveras mellanöl på marketenteriet. Den befarade katastrofen har uteblivit, sade överste Wallin. Under höstmånaderna har medelkonsumtionen varit så blygsam som en flaska öl per värnpliktig och månad.

Så lät sig gästerna väl smaka av middagen. Förrätten bestod av skaldjursallad med smör och bröd och huvudrätten av entrecote med grönsakssallad. Detta sköljdes ner med öl och vin.

Därefter var det dags för Karlstads stads representant att tacka för maten. Stadsfullmäktiges ordförande C. E. Carlén framförde gästernas tack och överlämnade en present från staden till regementet, ett verk inom glas o. ram med Karlstadsmotiv ur Erik Dahlberghs 1660-talsarbete Suecia Antiqua.

Herr Carlén citerade Fröding och kallade den nya matsalen "Kallstass fine hus". Och fint är det verkligen. De värnpliktiga är att gratulera.

FLOTTBESÖK

De brittiska örlogsfartygen Stubbington och Limestone besöker Karlstad 8/6—12/6.

Repetitionsövning

Omskolning av värnpliktiga som tidigare varit truppregistre-rade vid marinen och flygvapnet genomförs 4/5—30/5.

Flammande marschaller och hornmusik hälsar gästerna välkomna till den nya matsalen, som varit i bruk en dryg månad. På bilden ses regementschefen flankerad av två av sina företrädare på regementschefsposten överstarna Fredrik Grevillius och Carl Gustav Linnell samtala med husmor Maj Närman om kvällens skaffning.

Erkännande

Regementschefen ger sitt erkännande till personalen i matsalen för ett gott arbete bl a i samband med personalmiddagen, invigningsmiddagen och Kamratföreningens årsmöte samt för en smidig överflyttning till nya matsalen. Rego 73/1970.

KNAPPEN

"I samband med utspisning i matsalen må värnpliktig knäppa upp översta knappen i vapenrocken, då han satt sig ned vid matsalsbordet. Vapenrocken knäpps innan bordet lämnas" — rego nr 84.

I 2-LOPPET TROSSNÄS—KARLSTAD HAR PREMIÄR 27/2

Drygt 700 befäl och värnpliktiga startar gemensamt på Trossnäs fält för den drygt 15 km långa skidåkningen till målet på fältet vid Våxnäs ridhus. Vädret är vackert med strålende sol och några minusgrader. Man tävlar i klasserna A—G. A—D är befälsklasser med hänsyn till ålder. Klass E är för vpl med tävlingsskidor och F för vpl med kronans skidutrustning. 644 kommer i mål. Klass A vinnas av furir Eilert Gustavsson, klass B av furir Gustafsson, klass C av förvaltare Gunnar Persson, klass D av fanjunkare Gösta Aronsson — överstelöjtnant Wolmar Boman blir tvåa. Värnpliktsklassen E vinnas av vpl 321 Simberg 2. komp. Han blir också totalsegrare med 1.02.05. Klass F vinnas av vpl Helmersson 5. komp.

Klass G är för damer på en ca 10 km lång bana med start vid matkontrollen för den långa banan. Segrare blir fröken Andersson på tygavdelningen.

Tävlingen gäller också för snöstjärman.

Ja, det var som sagt premiär. Kanske blev det första och sista I 2-loppet — sedan dess har det inte funnits någon snö att åka på!!! och det är synd, det var ett gott initiativ av Harry Nilsson.

SYLVIA VRETHAMMAR PÅ MUCKPARTY

Som vanligt hade festkommittén lyckats engagera några toppartister till muckarshowen. I år var det Sylvia Vrethammar och Rune Öfvermans orkester som underhöll. Därtill kom givetvis regementsmusikkåren. Det lokala inslaget svarade trollkarlen Marillo för samt en kvinnlig balettrupp — de sistnämnda drog för övrigt ner kvällens värsta ovationer när de handgripligt hjärtligt tackade regementschefen för var sin blombukett. På bilden har Sylvia Vrethammar gripits av muckarglädje tillsammans med fr. v. Börje Åslund, Malung, Stig Johansson, Sunne, Ingemar Halleback, Säffle, Bo Blom, Uddevalla, Rolf Sjöqvist, Gräsmark, samt Bertil Hylén, Göteborg. *V F 28/4*

STACKARS DOM SOM SKA ÄTA PÅ TROSSNÄS

— Soldathemmet i Karlstad är verkligen något som både staden och regementet kan vara stolta över. Men stackars dom som ska äta i matsalen på Trossnäs förläggningen!

— Ja beträffande matsalen på Trossnäs så måste vi se till att något blir åtgjort, konstaterade nämndens ordförande riksdagsman Stig Alemyr, Borås. *V F 5/6*

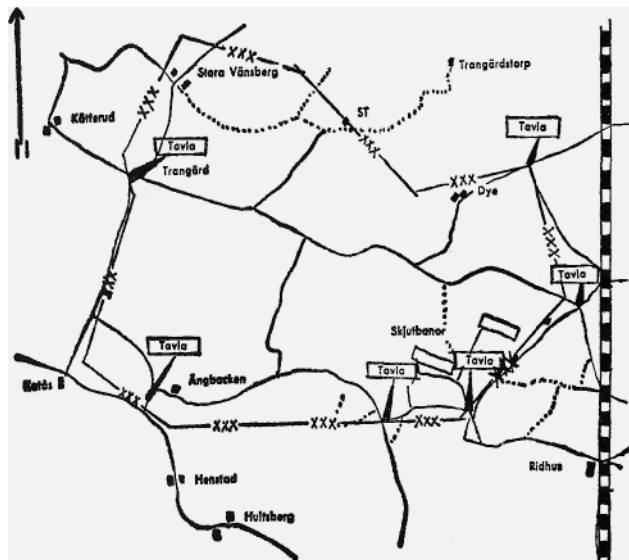
TILL ALLMÄNHETEN

Orientering om I 2 skjutfält

ALLMÄNHETEN ÄR VÄLKOMMEN ATT UTNYTTJA DE MÖJLIGHETER VÄRMLANDS REGEMENTES ÖVNINGSFÄLT ERBJUDER SÅSOM STRÖVOMRÅDE

Skiss över I 2: s övningsområde med gränser för område som helt eller delvis avlyses i samband med skarpskjutningar.

Upplysningstavlornas placering angiven.

Vissa allmänna upplysningar

Skjutning med skarp ammunition genomföres som regel dagligen måndagar—fredagar.

Lör- och söndagar, övriga helgdagsaftnar och helger samt kväll och nattetid bedrivs endast undantagsvis övningar med skarp ammunition.

Övningsområdets gränser är utmärkta med anslag i terrängen. Vid vägar och större stigar som leder in i den del av övningsområdet som används vid skarpskjutning (angivet på skissen) finns vägbommar med varningstavlor eller enbart varningstavlor. Dessa är lösa och upphängs endast vid avspärrning. Vägbommar och varningstavlor finns även inom på skissen angivet område och används då endast del av skjutterrängen används.

UPPLYSNINGSTAVLORNA vid de större tillfartsvägarna ÄR FASTA och förses vid avlysning med anslag som anger omfattning av avspärrat område samt tider för avlysning. Varningstavlor hängs upp på avlysningstavlan.

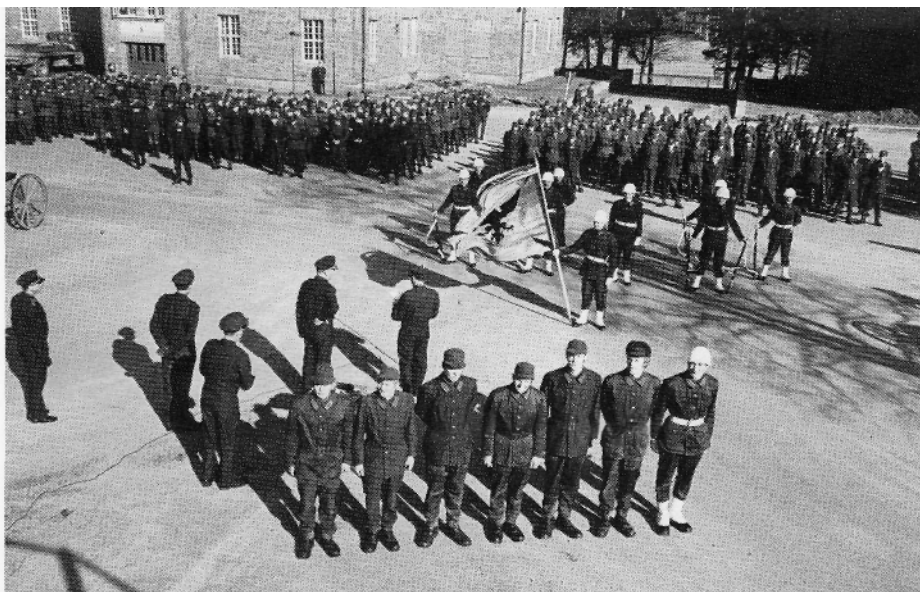
RÅD OCH ANVISNINGAR

- 1) Respektera vägbommar och varningstavlor.
- 2) Passera in i skjutfältsområdet längs vägar och större stigar.
- 3) Studera anslag på varningstavlorna.
- 4) Vidrör ej påträffade ammunitionseffekter.
- 5) Hjälpt oss hålla naturen ren.

Vid tveksamhet eller för närmare upplysningar ring gärna 11 5480 ankn. 233 (utbildningsavdelningen) eller 129 (skjutbanan).

Försvarets personalvårdsnämnd och 12-representanterna har nyss besökt Soldathemmet och är på bilden på väg till kanslihuset. I mitten av främre raden ses 12-chefen överste P. S. Wallin och till höger och snett bakom honom nämndordföranden riksdagsman Stig Alemyr. Till vänster snett bakom översten ses karlstadsbördige chefen för försvarets personalvård, direktör Urban Rosenblad.

1969/70 ÅRS ÅLDERSKLASS AVTACKAS

12:s bästa soldater samlade framför sina kamrater. På bilden sju av de åtta belönade som var Lennart Karlsson, Hans Vennberg, Nils Olov Tägt, Jan Krister Berglund, Tore Klas Göran Emilson, Björn Gunnar Johansson, Rolf Lagerberg och Sven-Olof Hansson. VF 29/4

HÄST UPPHÖR!

Även Värmlands regemente har avhästats. Det har skett successivt under den här månaden, då de sista tio draghästarna och lika många ridhästar skickats åstad till sina fodervärdar runt om i länet. Den sista hästen Finn lämnade I 2-stallet igår. Nu står det stora, väldoftande stallet tomt och det tycker fanjunkare Järvenpää är tråkigt. NWT 2/7

Fanjunkare Järvenpää, som har haft hand om veterinärernas hästutbildning och tidigare också de vpl anspanssulbildning, står ensam kvar i 12:s gamla stall, där det nu inte finns en eneste militär häst.

Hörselskydd

Vpl Kjell Blom (till vänster) demonstrerar en av de hörselskyddskåpor man använder sig av vid skjutningar på 12 medan kamraten Kjell Eklund använder sig av glasdun, som dock expertisen inte vill godkänna som ett betryggande skydd.

Ny utbildningsofficer

Det här handslaget betyder att överstelöjtnant Wolmar Boman t. v. överlämnar ansvaret för utbildningen vid regementet till sin efterträdare, överstelöjtnant Rolf Alderborn. Han får en svår uppgift med tanke på befälsbristen.

NWT 1/10

Nästa åldersklass inspekteras

Överstelöjtnant Boman inledde sitt hälsningstal med förhoppningen, att de ny-inryckta skulle trivas inom krigsmakten. Och man trivs bäst om man gör ett gott jobb, och försöker nå ett bra utbildningsresultat. Han hoppades också att de ny-inryckta skulle bidra till att skapa respekt för den svenska krigsmakten både inom och utom landet genom att uppträda korrekt, öppet, frimodigt och trevligt.

Sedan följde inspektion av de uppställda kompanierna, rekryterade i huvudsak från Värmland och Dalsland.

Inspektionen utföll inte helt till belåtenhet, även om överstelöjtnant Boman kunde konstatera en öppen och ärlig blick hos sina nya rekryter. De som varit frimodiga nog att låta håret växa ned till skjortkragen fick tillsägelse om speciell uppställning efteråt. VF 11/7

Fyra säkerhetsrisker bland de nyinryckta på 12 i Karlstad. Har man gardiner framför ögonen ser man inte vart man skjuter, sade överstelöjtnant Wolmar Boman. Intresserad åhörare är löjtnant Kenneth Törnblom-Ingemarsson.

— Modet är ju som det är, sade överstelöjtnanten, men det får inte gå dit hän att man riskerar gardiner framför ögonen när man skall skjuta. De långhåriga är en säkerhetsrisk.

— Löjligt, tyckte nyinryckte och mörk lockige Benny Flood från Kristinehamn. Vi har ju alltid mössorna på oss när vi skjuter, inte kan vi få något hår i ögonen.

— Ja, inte kan jag klippa skägget, sade Gert Ohlsson från Deje. Jag är spelman, spelar folkmusik på nyckelharpa.

Och alla killarna i gruppen har skägg, så en spelman kan inte vara slätrkad. Hur

skägg och gasmask går ihop vet jag inte.

På vår förfrågan om inte regementet tillåter långt hår under förutsättning att det är välvårdat och välskött medgav överstelöjtnant Boman att det visserligen förhåller sig så, men att säkerheten inte får äventyras.

Underbefäl vid I 2:

Ingen kan försörja sin familj på vår lön

MED ANLEDNING AV DENNA
ANNONS 25/8

VID I 2 KARLSTAD

söker

**51 Furirer, överfurirer o.
Rustmästare mer lönande
arbete. Svar till: "ömsesidig
respekt", Underbefäls-
mässen, I 2, Karlstad**

INTERVJU AV V F 26/8

Kenneth Pihlström, 26 år, är överfurir på 12. Han har varit inom det militära i åtta år och har nu en lön på 1.971 kr i månaden. Han är en av de 51 underbefäl på regementet som gått ut med en gemensam annons om nytt arbete.

— Lönen är alldeles för dålig, säger han. Jag är gift och har en dotter på tre år. Förra månaden började min fru arbeta för att vi skulle kunna leva lite drägligare. Nu kanske vi åtminstone kan hålla vanlig husmanskoststandard och till och med gå ut någon gång.

Kenneth Pihlström arbetar 7.30—17 med I Va timmes lunch. En kväll i veckan har han kvällstjänst. Han har hand om specialistutbildningen för en förplågnads-pluton på trettio man. Det innebär att han bl. a. lär plutonen laga mat samt lär ut motortjänst och soldattjänst.

En typisk arbetsdag för Kenneth Pihlström kan se ut på följande sätt: på förmiddagen ägnar han sig åt motortjänst, vilket innebär att han lär ut backning med släpfordon, terrängkörning och vissa manöverprov. Eftermiddagen kan ägnas åt att laga mat åt regementet.

— Under normala arbetsförhållanden är det här ett bra yrke, säger han. Det är fritt och man arbetar självständigt.

VAKANSER

Men nu är det inte normala arbetsförhållanden vid I 2. Det finns rätt många vakanser och detta faktum är vid sidan av den låga lönen underbefälens största problem.

— Som det är nu får vi överfurirer gå som plutonchefer, säger Kenneth Pihlström. Jag har inget emot större arbetsuppgifter men då skall vi ha lön därefter.

SUNT FÖRNUFT

För att bli underbefäl behövs ingen annan skolbakgrund än fullgjord grundskola.

— Man bör ju ha vissa ledaregenska per och sunt förnuft, säger Kenneth Pihlström.

Överfurir Kenneth Pihlström, rustmästare Gunnar Johansson och överfurir Gunnar Axelsson ser fundersamma ut över TCO:s lönetabeller.

Det blivande underbefälet får först gå igenom en befälsskola på ett år i samband med värnplikten. Sedan följer en instruktörskola. Godkänns man i den blir man furir i december och får en lön på 1.691 kr i månaden. Därefter följer trupptjänstgöring under två år och instruktörskola. Den som godkänns blir överfurir med en begynnelselöna på 1.870 kr.

Därefter följer en löneklassupp flyttning vart tredje år. 12 år efter det man blivit furir blir man rustmästare och hamnar i lönegrad 13 — 2.080 kr i månaden. Det finns också vissa urvalsbefattningar i lönegrad 15. En rustmästare får efter 27 års militärtjänst högsta möjliga lön, nämligen 2.594 kr.

Till det kommer OB-tillägg och övertid. Kenneth Pihlström räknar med att han arbetar över ett tiotal timmar i veckan och det gör 160—170 kr.

EGNA KLÄDER

Underbefälerna har heller inga förmåner i form av fri kost och logi. Arbetskläder måste de själva hålla sig med. Kenneth Pihlström räknar med att kläderna kostar honom 300—400 kr om året.

LOJALA

Vad tycker du själv skulle vara en skälig lön för det arbete du utför?

— Jag tycker det vore lagom om en överfurir placerades i lönegrad 13, en rustmästare i 15 och urvalsbefattningarna i 17 eller 19, svarar Kenneth Pihlström.

Är du beredd att gå i strejk om ni inte får igenom era krav?

— Nej, svarar han, det är vi för lojala mot arbetsgivaren för. Men blir det ingen ändring kommer vi att söka oss till andra arbetsgivare. Att vara så lojala att vi stannar med nuvarande villkor är ren dumhet. Jag är övertygad om att de flesta underbefälerna här är beredda att ta steget fullt ut om inget händer i förhandlingarna med avtalsverket.

LÄRARE ELLER MILITÄR

Varför valde du överhuvudtaget det här yrket?

— Jag följde väl mer eller mindre minsta motståndets lag. Man blev anställd direkt efter uttryckningen med månadslön och behövde inte se sig om efter ett yrke utanför. Dessutom, som jag sade, så är det under normala arbetsförhållanden, dvs. när vi har full kvot, ett bra yrke.

— Det är ett yrke där man kommer i kontakt med människor. Är man intresserad av människor blir man antingen lärare eller militär.

Värmländskt skämtlynnne

Platssökande

12 KARLSTAD

51 malajer söker mera meningsfullt och bättre betalt arbete. Svar till "51 uttråkade" K-komp 12.

Annonsen införd i V F 26/8.

Nordiskt försvarsministermöte i Karlstad 21 okt.

Kapten Carl Scheffer lämnar här av hedersvakten till Finlands försvarsminister Kristian Gestrin. De försvarsministrar som anländer är fr. v. Gunnar Hettesen, Norge, Sven Andersson och Kristian Gestrin. Dansken Ninn-Hansen var försenad. När han anlände hade hedersvakten avmarscherat. (NWT 22/10)

Milobefälhavaren:

Utbildningsåret 1969/70 blev otillfredsställande beroende på befälsbrist

NWT 21/10

Utbildningsresultatet inom Bergslagens militärområde under utbildningsåret 1969/70 har inte blivit helt tillfredsställande — främst beroende på befälsbristen.

Det konstateras av militärbefälhavaren i inlot, general Stig Löfgren, i rapporten till arméchefen. Det är dock inte bara befälsbristen som orsakat att uppställda mål inte kunnat uppnås i vissa avseenden. Flera faktorer såsom avsaknad av eller stora avstånd till viktiga utbildningsanordningar, brist på service- och vårdanläggningar, dåliga läger samt hög frånvarofrekvens under grundutbildningen spelar också in.

I den delvis hemligstämplade rapporten fastslås vidare att den disponibla befälskadern inom milot på ett förtjänstfullt sätt sökt lösa ålagda uppgifter.

— Men resultatet kan inte bli fullgott, när ungt och oerfaret befäl ges ett ansvar som är för stort i förhållande till deras kompetens och när dessutom uppgifternas omfattning med cirka 30 procent överstiger vad som rimligen kan begäras enligt vederbörligen fastställda normer, förklarar militärbefälhavaren.

Han noterar vidare att de ökade administrativa uppgifterna i alltför hög grad bundit truppbefäl vid skrivbordet. Inom utbildningssektorn nås målen vid våra skolor, förefaller det, men inte vid truppförbanden, heter det.

Militärbefälhavaren fortsätter:

— Arbetet vid skolor, i staber och förvaltningar är viktigt — naturligtvis. Men

vartill tjänar det, om intentionerna inte kan omsättas vid förbanden? Det är dock där som resultaten av arbetet vid skrivbordet skall komma krigsförbanden tillgodo. —

— Den otillräckliga effekten av utbildningsarbetet inverkar negativt på de värnpliktigas motivation och vilja att göra sitt bästa. Den skapar en kritisk inställning till armén, som kan dröja kvar. Den kan undergräva tilltron, inom och utom landet, till arméns förmåga, menar han.

Arbetet vid truppen kan och bör vara stimulerande för befälet. I dagens situation tenderar det att bli slitsamt och otacksamt. Arbetstillfredsställelsen blir lidande av för stora och för svåra uppgifter och jämförelsevis dåligt vederlag. Bristen på befäl samt trupptjänstens ringa lönsamhet ifråga om såväl befördran som utkomst leder till otillfredsställelse, avskedstaganden och andra avgångar samt otillräcklig rekrytering. Den senaste tidens massannonsering efter civila tjänster är, enligt militärbefälhavarens mening, ett allvarligt symptom på missnöje inte bara med lönevillkoren utan även med tjänstgöringsförhållandena.

Läget vid förbanden kan inte direkt betecknas som kritiskt. Men perspektivet är oroande, redan på kort sikt räknat. Åtgärder för att förbättra läget måste därför vidtagas utan dröjsmål.

Alla instanser inom krigsmakten är dessbättre ense om nödvändigheten att förbättra utbildningsbetingelserna. Militärbefälhavaren har med stor tillfreds-

ställelse tagit del av det idéprogram för åtgärder på kort och lång sikt, som chefen för armén framlade i början av september. Arméchefen betecknar det som den angelägnaste uppgiften på såväl kort som lång sikt att förbättra befälsläget vid förbanden. Militärbefälhavaren ansluter sig till denna bedömning. —

— Enligt arméchefens idéprogram kommer undersökningar och överväganden att fortsätta beträffande omfattningen och inplaceringen av det fast anställda befälets vidareutbildning. Militärbefälhavaren skulle vilja vidga frågan att omfatta hela vår befälsordning.

Av flera skäl (t. ex. det allmänna skolväsendets utveckling, underofficerskårens krav på vidgad utbildning) finner militärbefälhavaren det angeläget, att arméns befälsordning revideras. Militärbefälhavaren anser, att frågan inte längre kan skjutas undan utan föreslår en utredning om arméns befälsordning. Han anser att målet bör vara en ordning omfattande två kårer.

För att befälsläget vid förbanden skall förbättras yrkar militärbefälhavaren sammanfattningsvis på att ambitionerna sänks ifråga om de funktioner, som inte direkt främjar utbildningen. Han yrkar vidare på att truppen tillförs befäl på stabers, förvaltningars, skolors etc beaktning, att trupptjänsten görs mera attraktiv för officerare i kompani- och bataljonschefsskiktet samt att befälets berättigade anspråk på förbättrade löneförhållanden stödjes.

Fienden hamnade i Norsälven och I 2-soldaterna tog kväll ,

— En fientlig styrka har gått till angrepp väster om Väneren och dess förtrupper har nått fram till Vålberg och Edsvalla. Lokala försvarsförband håller än så länge övergångarna vid Norsälven.

Detta var den förutsättning som förelåg för den andra bataljonsövningen vid 12 när man på måndagsmorgonen gav order om kuppberedskap vid regementet. Och därmed drog "kriget" igång, en drabbning som skall pågå t. o. m. torsdagen.

Omkring 800 man betjänade av bl. a. ett 60-tal fordon är engagerade i övningarna som under såväl måndagen som tisdagen gynnades av en för manskaper ganska behaglig väderlek. I all synnerhet om man jämför med förhållandena vid den motsvarande övningen förra året då termometern rätt envist visade omkring 25 minusgrader.

För att ta det hela i kronologisk ordning så utlöste ordern om På eftermiddagen ljusnade dock läget eftersom bataljonen kuppberedskapen och som omfattade regementet i sin helhet stor gick till angrepp och lyckades tränga fienden tillbaka och ut livaktighet. Kompanierna begav sig till sina i förväg planlagda i Norsälven där man också återtog kontrollen över de viktplatser för att efter övernattnings inleda framryckningen mot tigaste övergångarna.

trakterna kring Trossnäs. Denna skedde också planenligt tills man När man nått så långt i det välprogrammerade stridspro-nådde fram till Önnerudsterrängen där man hamnade i ett grammet upphörde striderna för dagen och man kunde samla gasbemängt område. Detta liksom fiendens attackflyg fördröjde sig för onsdagens övningar som bl. a. innefattade förutsätt-framryckningen och när VF:s reportersteam fick kontakt med ningen att fienden landstigit på Segerstadshalvön. Och hur förtrupperna höll man på med saneringsarbetet efter att ha passerat den situationen kommer att utvecklas är ännu så länge det nämnda gasområdet. fördolt i de handlingar som övningschefen och hans stab

Övningsledaren major Torsten Melcher gjorde täta inspek- har i sin ägo. tionsturer och efter en stund började framryckningen på nytt, men De mannar VF kom i kontakt med var ense om att övning-när de första mannarna nådde Bofasterud "brakade det loss". en fått en behaglig inledning varvid man fäste största avseen-Fienden hade lyckats passera Norsälven och lade förtrupperna, som det vid väderleken. Och vad man också främst önskade var placerat sig i skogsterrängen utmed vägarna, under kraftig att kylan skulle utebli även i fortsättningen. Ja de cykelburna beskjutning. För att försvara fiendeangreppet lät försvararna soldaterna tillfogade givetvis sitt alldeles speciella önskemål: bomber spy ur sin skyddande rökridå och då såg det riktigt krigiskt ingen snö! ut. Fiendens framryckning hade gått snabbare än beräknat.

Anil

KOMMENTAR

Det är sista gången bataljonsövning 2 genomförs utanför regementets eget övningsområde som framgår av nedanstående artikel ur NWT 15/12 1971.

12-kompanierna mangrant på övning

Regementets 600 soldater befinner sig på krigsstigen, och de skall innan juluppehållet visa vilka krigiska kunskaper de inhämtat under den tid de legat inne. Intresset för den här övningen är påfallande stor, och kompanichefen för 7 komp. kapten Göran Håkansson kunde berätta att så gott som samtliga mannar på hans kompani deltar, endast fem är sjukskrivna.

Anledningen till detta intresse får dock i hög grad tillskrivas det förhållandet att alla de som deltar i bataljonsövningen och som sköter sig bra får ledigt måndag och tisdag i nästa vecka. Det är en fin sporre. Risken är bara att även de som kanske borde ha sjukskrivit sig istället för att ligga ute i skogarna och skjuta deltar för att komma i åtnjutande av den påbjudna extraledigheten.

Övningen, som bedrivs momentvis, gäller anfall och försvar av pansarfront.

Man minerade vissa sträckor av Rydalenvägen och Äng-backenvägen, och mineringen försvarades tappert av soldater utplacerade å omse sidor vägen.

Soldaternas agerande övervakades strängt av övningsledningen, som "tidsstuderade" de olika momenten och satte betyg på soldaternas kunnande.

Vid 18-tiden på kvällen inleddes en ny momentövning. Nu gällde det upprättande av förläggning och försvar av densamma. Under nattens timmar skulle det komma ett anfall. Så någon mer rofylld sömn inne i tälten skulle det knappast bli fråga om.

Men även den övningen torde komma att gå den s. k. vägen.

Liknande bataljonsövningar brukar äga rum varje år inför julpermissionen men i vanliga fall brukar man förlägga övningen till en mer avlägsen och för soldaterna okänd terräng.

Men det går inte numera. Sparsamhet med skattemedlen måste även göra sig gällande inom krigsmakten även om det medför en aning sämre övningsresultat. Att öva krig bland buskar man under ett halvårs tid lärt känna såväl utan som innan är ju varken så stimulerande eller lärorikt som att få möta fienden i en helt obekant terräng.

Gott humör var det emellertid på samtliga händer. Vädret var ju det bästa tänkbara. Och som sagt snart är det jul och ledighet . . .

Några mannar ur 7 komp. I pluton minerar vägen för att hindra fiendens pansarattack.

USA

Sedan tre år tillbaka förs förhandlingar mellan USA och Sovjet om en minskning av antalet offensiva och defensiva robotar — de sk SALT-förhandlingarna (Strategic Arms Limitation Talks). Först 1972 ger dessa förhandlingar sådant resultat att det första avtalet kan undertecknas av Nixon och Breznev i Moskva.

Som ett första steg till normalisering av förbindelserna mellan USA och Kina mottas amerikanska bordtennisspelare i Peking, "Pingpong-diplomatien" fortsätter med att Nixons personliga rådgivare Henry Kissinger träffar premiärminister Chou En-lai i juli.

USA börjar minska sina insatser i Vietnam. 200.000 soldater tas hem under två år. Nixons vietnamiseringspolitik verkar få effekt samtidigt som Nordvietnam lider av intensiva bombningar. Parisförhandlingarna gör vissa framsteg.

Försvarsutredning

I Sverige tillsätts i november 1970 en försvarsutredning, som skall överväga grunderna för den svenska säkerhetspolitiken och den långsiktiga inriktningen av totalförsvaret. Som grund läggs miljöutredningarna för krigsmakten, civilförsvaret och det ekonomiska försvaret. ÖB lämnar som första statliga myndighet i mars en perspektivplan för åren 1972—1987. Pro-gramplan utarbetas för de närmaste fem åren och systemplaner upprättas för objekt som kräver särskilda resurser.

Statliga myndigheter till Karlstad

Etapp 1 av statliga myndigheters utflyttning beslutas. Till Karlstad lokaliserar Värnpliktsverket, Militärpsykologiska institutet, Försvarets sjukvårdsstyrelse samt del av Försvarets materielverk. Inflyttningen i verksbygget "Karolinen" beräknas ske i mitten av 1976.

Generalplanemöte

Vid regementet genomförs ett generalplanemöte 27/9—30/9 för de närmaste 7 årens byggnadsverksamhet föregånget av markmöte 11/5—12/5. De 1972 beslutade rationaliseringarna av bland annat lägre regional och lokal ledning (sammanslagning av 12 och Fö 52 till den nya myndigheten III Fö 52 1/7 1973) gör att de planer man preliminärt diskuterat fram icke kan genomföras inom aktuell tidsperiod. I stället byggs ett stort centralt utrustningsförråd för att åstadkomma en mer rationell materielhantering och därmed kunna minska antalet förrådsarbetare. Stabs- och förvaltningslokaler renoveras efter den nya myndighetens behov.

Först 1975 föreligger slutlig generalplan för I 2/Fö 52 — se sida 223.

...*' .Så borde det vara på vintern . . .

Lockout

LO:s krav 1969 på samordnad löneuppgörelse och låglöne-satsning kvarstår, då nästa avtalsrörelse inleds på hösten 1970. Tjänstemannasidan främst SACO hävdar att uppgörelsen för avtalsperioden 1969—70 är klart ofördelaktig och att orättvisorna accentueras. Det är sålunda bäddat för hård kamp mellan arbetare och tjänstemän. Statstjänstemännens Riksförbund — SR — med ingående officersförbund etablerar ett visst samspel med SACO.

Då avtalsverket nekar att uppta realförhandlingar med SACO-SR, varslar de båda organisationerna om strejk inom begränsade särskilt känsliga områden. Sålunda tar SR ut tågklarerarna, vilket innebär att tågtrafiken efter hand lamsläs. Som motaktion tillgriper avtalsverket lockout mot lärarna och varslar om lockout av officerare.

Detta senare är en exempellös åtgärd, som väcker stark kritik inte bara i officerskretsar. I utlandet ser man med förvåning på utvecklingen och kommentarerna är syrliga. Först i juni månad kommer uppgörelsen. SACO och SR påtvingas det avtal som TCO undertecknar 11/6.

Dessförinnan tillgriper regeringen den unika åtgärden att framlägga förslag om fullmaktslag, som riksdagen antar 11/3, innebärande bl a att varje slag av konflikt skall ha upphört senast 23/4.

Tågstrejken får allvarliga militära konsekvenser. Repetitionsövningarna inställs liksom fälttjänstövningarna. Åtgärder vidtas för att hempermittera åldersklassen, om officerslockouten träder i kraft. Repetitionsövningarnas befälsskede kan emellertid genomföras vid regementet i stort enligt de planer som uppgjorts hösten 1970. Förbandsskedet måste där- emot omplaneras, vilket innebär ett inte oväsentligt merarbete. Mycket arbete nedläggs också på att ersätta tågresorna med andra transportsätt för de värnpliktigas inryckning och fritidsresor. Om detta sätts i relation till att regementet har ett relativt dåligt befälsläge och med lockouthotet hängande över officerskåren, måste läget betecknas som kärvt.

VF 27/1 SNÖN SOM EJ FINNS!
Så fortsatte det vinter efter vinter till 1976 och då var det bara ett tunt snötäcke i Karlstad,

"En beundransvärd mobilisering"

På Karlstad C är det fridfullt.

NWT 10/2

Trots att endast det värnpliktiga befälet kun- rådande förhållanden, säger överste Wallin. Det visar att vi inom landet har en hög beredskap. Man får i sammanhanget övern tycks Värmlands regemente kunna reda ut begreppen och skapa en meningsfylld sysselsättning. Överste Per Sune Wallin omtalar för NWT på tisdagen att de första 14 dagarna — befälet skall ligga inne i fem veckor — kommer att gå helt plan-enligt. Jägarbefälet, som är förlagt till Trossnäs, kommer dock inte att få någon trupp till förfogande.

— Vi skall försöka ordna med personlig utbildning för de 75 jägarbefälen, säger överste Wallin. Bland annat skall de få en utökad utbildning i handhavandet av bandvagnen samt mera vapenutbildning. För befälet på skyttebataljonen blir det dock utbildning på trupp. De ligger förlagda vid regementet och får bland annat ta sig an den ineliggande åldersklassen vid den kommande övningen, som skall gå helt planenligt.

— Därmed löser vi det problemet, säger överste Wallin. Givetvis kommer det efterhand att företas olika improvisationer för att klara en meningsfull sysselsättning.

När överste Wallin på tisdagseftermiddagen tog emot jägarbefälet vid Trossnäs gav han gruppen beskedet att han hoppades alla skulle hjälpa till och visa sig förstående för den nuvarande situationen.

— Med lite god vilja kan vi gemen samt klara den här situationen, sade överste Wallin.

Den stora kontingent värnpliktiga, som efter regeringsbeslut får stanna hemma, kommer ur utbildningssynpunkt att halka efter.

— Det är givet, att dessa värnpliktiga kommer sämre förberedda till nästa repetitionstjänstgöring, säger överste Wallin. Alltid är det några nyheter som presenteras mellan de olika tjänstgöringsperioderna.

Av det befäl som skulle rycka in till Värmlands regemente saknades endast två på tisdagsmorgonen. Man har dock kontrollerat var dessa personer befinner sig.

De värnpliktiga är inte ledsna

— Jag tycker det är beundransvärt att vi kunde utföra en mobilisering under

ge en speciell ros till de inryckande, som faktiskt kommer från hela landet. De har med olika färdmedel fått klara sig fram till Karlstad.

RESERVBEFÄL FICK TA FLYG UT I BUSKEN FÖR ATT KRIGA PÅ EGEN HAND

De här "gubbarna" flögs på måndagen med militärt flyg till Norrland via Stockholm. De samlades upp i Karlstad från förutom Värmland, Örebro och Kopparbergs län. Några timmar efter transporten kom regeringens besked att repövningarna skall inställas, men beslutet berör enligt vad som nu sägs inte de underofficerare och officerare som redan inställt sig.

NWT 9/2

Läroverksadjunkt Erland Hedlund, Filipstad blev historisk några minuter över 12 på måndagsförmiddagen. Då lyfte nämligen en Douglas DC 3 tillhörig Sätenas flygflottilj från Karlstads flygplats. Uppgift att vidarebefordra adjunkt Hedlund och 27 andra värmländska "repgubbar" till regementen i norra Sverige. Det är första gången som flyg har använts för att transportera repetitionsövande svenska värnpliktiga till deras inryckningsort.

"Undanta försvaret från alla avtalskonflikter Sveriges anseende i världen skadat"

NWT 25/2

Uteslut försvaret, polisen och den akuta sjukvården från alla avtalskonflikter. Det säger regementschefen vid Värmlands regemente, överste Per Sune Wallin, i ett personligt uttalande för NWT på onsdagen. Överste Wallin anser att strejkrätten bör tas bort för dessa grupper. I ett sådant läge faller även avtalsverkets lockoutmöjligheter. Samtidigt framhåller överste Wallin att arbetsgivaren, staten, i ett sådant läge bör tillse att de anställda inom försvaret, polisen samt sjukvården får såpass rimliga löner att alla vakanser kan fyllas.

I första hand skall de lägre grupperna bevakas, men snittet skall vara så avpassat att de statliga tjänsterna inom de tre grupperna kan konkurrera och attrahera med tjänster på den privata sektorn. Där kan man lämna överstens personliga syn på konfliktläget och övergå till den militära delen.

— Det är mycket olyckligt att det svenska försvaret dragits in i konflikten, säger överste Wallin. Även om lockouten ännu inte är ett faktum har debatten som

rullat upp skadat det svenska försvarets anseende ute i världen. Det gäller alla länder och block.

Om man sedan går in på de lokala problemen vid en lockout så är de mycket omfattande.

— Vi vet väldigt lite om vad som skall hända, säger överste Wallin. Först och främst får vi av sekretesskäl inte lämna ut förslaget om de officerare som kommer att undantas. Vi har till överbefälhavaren lämnat över våra önskemål och vi vet faktiskt inte vad beslutet blivit. ÖB kommer efterhand att meddela sitt beslut till varje enskild officer.

Även när det gäller eventuellt övningsuppehåll eller direkt avrustning är läget förhållandevis oklart.

— En lockout kan betyda övningsuppehåll i stil med juluppehållet, säger överste Wallin. De värnpliktiga får i ett sådant läge matpengar, avlöning och övriga gällande förmåner. En sak som kan bli besvärlig är återkallandet efter konfliktens slut. Det måste givetvis upprättas en plan i ett sådant läge.

Man kan för dagen inte precisera vilka undantag som kommer ifråga för Värmlands regemente. 12: s officersförening har dock ett 50-tal officerare tillhörande I 2 och Fö 52 anslutna. Vidare har Milostaben drygt ett 20-tal officerare som mer eller mindre kommer att beröras vid en lockout.

Avslutningsvis ställde NWT en fråga kring sekretessen. Varför kablades det ut att 20 regementen undantags? Betyder detta att I 2 och A 9 inte har något större värde ur beredskapssynpunkt eftersom de inte undantags?

— Givetvis är detta en felaktig uppfattning, säger överste Wallin. Här följer man endast intentionerna enligt 1968 års försvarsbeslut. Det kan man klart utse av de undantag som gjorts. Det vill säga förband i övre Norrland, Sydsverige samt på Gotland. Vidare är ett förband inom varje milo undantaget. Inom vårt milo är I 3 undantaget.

JONNY OHLSSON

Nu hinner repetitionsbefälet fullgöra sin tjänstgöring

NWT 4/3

Nu är det ombytta roller vid Värmlands regemente. För några dagar sedan kunde NWT meddela, att överste Per Sune Wallin var bitter inför den väntade lockouten den 3 mars. Däremot jublade den ineliggande åldersklassen, som skulle få åka hem. Nu har avtalsverket uppskjutit varslet fram till den 10 mars och detta anser överste Wallin vara ett vettigt beslut. Helst skulle han vilja se att avtalsverket helt och hållet drar tillbaka varslet.

— Det har varit oerhört med arbete med planeringen kring den väntade lockouten, säger överste Wallin. Det har funnits två planer. Dels en plan som vi trots varslet fortfarande arbetar efter och en nödplan som skall träda i kraft om lockouten blir verklighet. Nu tycks det emellertid finnas vissa möjligheter till samling kring avtalsproblemen och vi får hoppas att lockouten inte blir verklighet.

Regementschefen sticker inte under stol med att man utfört mycket, som man idag anser, onödigt arbete. Regimentena måste dock — det finns ÖB-order på detta — fungera även om en konflikt bryter ut. Det kan gälla kuppberedskap och andra viktiga militära åtgärder.

Vad som är intressant i det nya läge som nu uppstått är att ineliggande repetitionsbefäl hinner fullgöra sin tjänstgöring.

— Enligt planen skall befälet rycka ut den 13 mars, vilket betyder att de hinner

fullgöra sin tjänstgöring, säger överste Wallin. Skulle lockouten bli ett faktum den 10 mars, har befälen tre dagar på sig för avrustning.

När försvarsdepartementet i ett tidigare skede meddelade att 20.000 värnpliktiga i landet inte behövde inställa sig till repetitionstjänstgöring motiverades beslutet med tågstoppet och i andra hand nämnde man risken att officerarna skulle bli indragna i konflikten. Nu finns det tungor som hävdar, att repetitionstjänstgöringen tillfullo kunde ha genomförts.

— Det är väldigt svårt att uttala sig om den saken, säger överste Wallin. Givetvis gick det väldigt smidigt för befälet att komma till respektive regementen genom att vi hade tillgång till flygtransporter. Huruvida denna transportmetod räckt till för alla värnpliktiga, kan jag inte uttala mig om.

Överste Wallin kan bland annat peka på marsinryckningen av ungdomar, som skall genomgå underbefälsutbildning.

— Det var 22 underbefälselever som skulle inställa sig till tjänstgöringen och det saknades bara en enda man, säger överste Wallin. Det bevisar, att man kan ta sig vart man vill i landet trots att persontrafiken på järnvägarna ligger nere.

LOCKOUTEN HÄVS!

Fjärrskriftsmeddelande från överbefälhavaren 9 mars med **tidsnummer 091920**:

Statens avtalsverk har återkallat tidigare utfärdat lockoutvarslet berörande bl a officerare.

KOMMENTAR

Det är i grevens tid. 10 mars skulle lockouten trätt i kraft!

ÖB i Karlstad — är inte byxis

VF 27/4

NYFEJAT

Överbefälhavaren kom till ett nyfejat och extra uppsträckt I 2 där regementschefen Per Sune Wallin, stabschefen Thorsten Westerlund och utbildningsofficeren Rolf Alderborn lämnade av.

Och för att alla skall förstå hur högtidligt alltsammans var citeras härmed direkt rego (regementsorder) nr 321/1971 vad gäller program vid ÖB besök vid I 2 1971.04.26:

"ÖB åtföljd av MB m. fl. anländer till kanslihuset. Musikkåren deltagar, paradflagga hissad, avlämning av kasernvakt (vaktdräkt) genom dagbefällets försorg."

— Goddag soldater, sa ÖB.

SKAKADE HAND

ÖB skakade hand med överste Wallin och båda herrarna gick till ordersalen för regementschefens föredragning där såväl regch, stabsch, utboff, moboff, C I. och 2. båt, kasernoff och tygoft deltog. Allt enligt regementsorden.

Detta skulle ha blivit det enda vår läsekrets fått veta om inte ÖB också haft vänligheten att ordna en kort presskonferens med helt oprogrammerade synpunkter.

En av frågorna vid denna presskonferens var mycket lång och mycket personlig. Den löd:

Är det inte ett riktigt litet helsike att vara ÖB idag när

- Regeringen fann för inte så länge sedan att det mycket väl går för sig att lockouta större delen av den svenska officiella kåren?

- När Aftonbladet publicerar bilder på och raljerar med den alltmera feminiserade svenske soldaten med damstrumpa över ansiktet istället för krigisk masker-

ÖB har tagit emot kasernvakten, som avlämnats av dagofficeren löjtnant Håkan Lindahl. Bakom honom står vaktchefen Mats Bodin och vaktstyrkan. ÖB med adjutant åhör militärmusiken . . .

ringsfärg och hårnät över den långa frisyren?

- När vapenvägrarna blir allt flera och det svenska försvaret i vida kretsar anses mera vara att skrattas åt än hedras ändå?

- När befälsbristen särskilt för under befälen är nästan katastrofal och de stamanställdas löner får dem att mäsannonsera efter andra jobb?

- När TCO:s Lennart Bodström på en stor försvarskonferens i Stockholm ställer sig upp och påpekar att dagens system för värnpliktigas sociala förmåner är för åldrat, snålt, risigt och förödmjukande?

- När försvarsviljan enligt en färsk SIFO-undersökning kraftigt har minskat i åldersgruppen 25—29 år och bland personer med högre utbildning?

Detta var alltså frågan till ÖB. Vi gav honom två minuter för ett kort svar. Han klarade det på vid pass 10 sekunder:

— Säg mej en enda generaldirektör som har det lugnt idag. T. ex. Lars Peterson

i SJ, var säker på att han har det minst lika jävligt som jag . . .

Därefter förtydligade sig ÖB vad det gällde Den Svenske Soldaten, damstrumporna och hårnäten:

— Ju häftigare kommer deras reaktion att bli när det väl blir frågan om att slåss.

Samt sammanfattade ÖB:

INTE BYXIS

— Hela samhällsuppfattningen har ju förskjutits men det vet vi ju alla. Och vi har inte heller alla de besvärligheter massmedia vill låta påskina. Visst är det hårt, men inte så specifikt hårt att vi börjar känna oss byxis . . .

Var lugn! Trots SIFO-undersökningen är vår ÖB i allt fortfarande utpräglat försvarsvänlig.

L. K.

KOMMENTAR

L. K. står för Leif Kihlström.

Fördubblad ungdomsarbetslöshet

Den 15 mars i fjol var 201 personer under 25 år registrerade som arbetslösa i Värmland. Nu är siffran 467. Det är främst ungdomar utan yrkesutbildning som står utan arbete, säger byrådirektör Per Erik Oidén på Länsarbetsnämnden.

Snart är det muck för en mängd soldater. Då ökar arbetslöshetssiffrorna ytterligare.

— De som muckar i slutet av april och inte har fast arbete bör se om sitt hus i god tid, säger personalassistent Lars Wengelin på I 2 i Karlstad. VF 6/4

Finns det nåt jobb, när man muckar? Soldaterna Kennet Haglund, Christian Nordgren och Reine Olsson läser arbetsmarknadsnytt tillsammans med personalkonsulenten på I 2, Lars Wengelin.

PREMIÄR-PRYO PÅ I 2 25 mindre försvarare fördriver 14 dagar i kronans gröna kläder

NWT 21/7

Denna tid med vapenvägrare och andra försvarsfientliga tecken. Stick i stäv mot detta tillbringar nu 25 ungdomar från Haparanda i norr, och Kristianstad i söder sitt sommarlov vid Värmlands regemente i Karlstad. De är i åldrarna 15—18 år och har frivilligt sökt sig till regementet för att under fjorton dagar bilda sig en uppfattning om militäryrket. Denna orientering får de under högst militära former. Det är arméstaben och skolöverstyrelsen som står bakom verksamheten som i sommar pågår vid några av landets regementen, i år för första gången vid I 2. Flera av deltagarna har för avsikt att i framtiden ägna sig åt en karriär inom det militära.

UTGRÄVNINGAR VID DOMARRINGEN I DYE, KARLSTAD

NWT 16/10

Antikvarie Hasse Olsson visar den brandhärd, som påträffats i sandlagren i domarringen på "Prästberget" i närheten av gården Dye en dryg kilometer nordväst om regementet. De fyra I 2-mannarna, som svarat för själva grävningsarbetet, tittar på.

Civilmotstånd

Redaktör Hans Plogvall föreläser om "Civilmotstånd — en försvarsmetod?" inför åldersklassen 31 mars.

Plogvall var vittne till den ryska inmarschen i Tjeckoslovakien.

Sista besöket

Infanteriinspektören, överste Olof Rud-qvist, inspekterar regementet för sista gången 22 juni och avtackas inför sin förestående avgång av regementschefen vid en lunch på officersmässen.

Regionmusik

Fr o m 07-01 blir "Militärmusikkåren i Karlstad" regionmusikkår under namnet "Bergslagsregionens Karlstadsavdelning".

Personalredovisning

Nytt personalredovisningssystem införs.

Militärmästerskap

Regementet ordnar Militärmästerskapen i militär femkamp 05-24—05-26.

Överledare är regementschefen.

Tävlingsledare är kapten Birger Eriksson biträdd av rustmästare Harry Nilsson.

Regementschefen blir delegationschef för svenskarna vid NM i Skive i Danmark i juni och vid VM i Örebro i augusti.

Attachébesök

Biträdande amerikanske militärattachén It Cononel Gerhardt H Schrage besöker regementet 18/8.

MUSIKELEVEN BLEV BAS FÖR HELA BANDET

VF 10/8

Allan Weiberg förevigad på tavla när han som 16-åring blåste revej vid 12 i Karlstad. Nu är han tillbaka som kapellmästare. T. h. Weibergs medhjälpare på kansliet, Ulla Ed, enda kvinna inom hela regionmusiken.

Allan Weiberg är en gammal karlstadspojke som kommit "hem" igen. Tom i dubbel bemärkelse, för utom rent geografiskt har han också kommit tillbaka till den plats där han började sin yrkeskarriär.

1940 var Weiberg elev vid militärmusikkåren i Karlstad. Nu är han tillbaka som högste musikaliske chef för en av Sveriges åtta musikregioner, den som omfattar Värmlands, Örebro, Kopparbergs och Gävleborgs län. Karlstad är centralort för regionen.

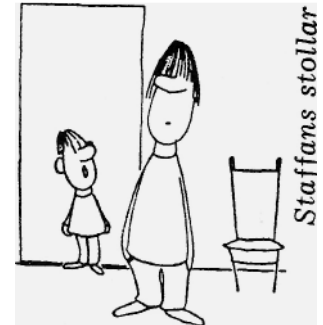
Hårnät väntar

NWT 6/7

På måndagen ryckte 460 in till regementet samma dag industrisemestern började. Det kändes hårt med tanke på att arbetskamraterna där hemma njöt bad och frihet.

Solen brände stekhet på I2:s kaserngård när de inryckta släpade säckarna med militär utrustning över kaserngården från förråd till förläggning.

Ett betydande lager med hårnät finns nu i beredskap åt behövande.

Morsan undrar om hon får låna hårnätet som du fått i lumpen.

"Bestämmelser rörande bärande av hårnät som olycksfallsskydd" utfärdas på TKG 710086 och meddelas på rego av 7/5.

Mässfrågan

VF 10/8

Mässfrågan

Efter ingående överläggningar beslutar de tre befälskårerna att övergå till statlig regi.

Värnpliktsnytt

Nummer 1 av soldattidningen "Värnpliktsnytt" utkommer vecka 50.

Nu vet mamma och mormor hur en 9 cm pvpj 1110 5095 fungerar VF 6/9

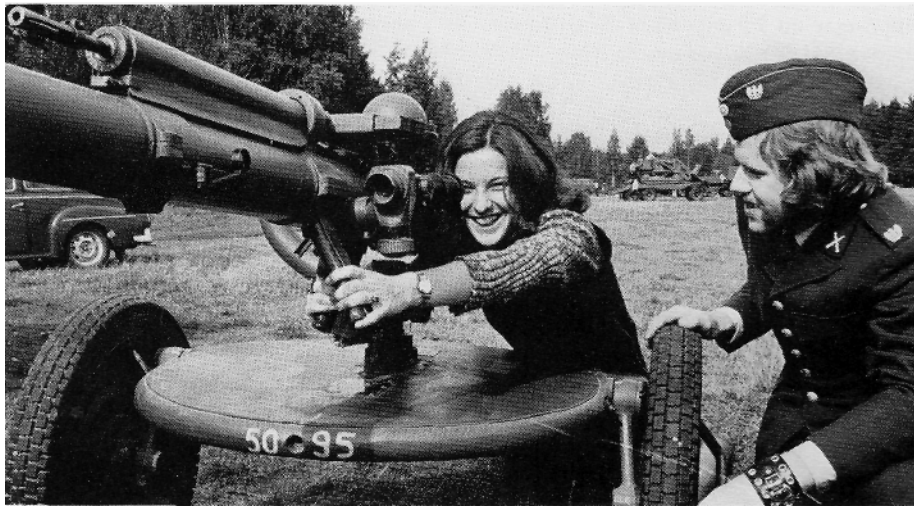
Framför kasernporten till I 2 i Karlstad var det liv och rush som på en marknad på lördagen. Regementets Dag firades — och fästmör, mammor, mormödrar, far-fäder och pappor kom för att se hur deras kille hade det. Karlstads universitets försvarspolitiska förening, KUFF, fanns på plats, och rätt som det var släntrade några FNL-märkta ynglingar in genom porten.

Regementschefen, överste Per Sune Wallin, tog emot honoratiories, för dagen tre riksdagsmän, Magnus Persson (s), Karlstad, Billy Olsson (fp), Kil, och Allan Gustafsson (cp), Säffle. VF-medarbetaren togs emot av kapten Per Sjölander, som sedan guidade trevligt och sakkunnigt under dagen. Vi fick egen bil med värnpliktige Torbjörn Svensson, Kil, som chaufför och kapten Sjölander som befälhavare.

Först på programmet stod förevisnings-skjutning vid Sanna. Vi stod intill riksdagsmännen när det brakade loss, och för var rekyll hoppade vi en decimeter upp i luften. Associationer till Vietnam och Kambodja kanade genom skallen, men det blev inte mycket tid att tänka. Bland de vapen som demonstrerades fanns det högeffektiva pansarskottet Miniman, modell 68. Det small utomordentligt.

SIMNING MED PLÅTBURK

När det skjutits färdigt vid Sanna for vi till Sandbäckstjärn för att se en över-

9 cm pvpj 1110 nr 5095.

skeppningsövning. Först demonstrerade några killar hur man med hjälp av en lina tar sig över ett vattendrag och hur man simmar över med sin utrustning i en plåtburk. Därefter omtalade speakern — med genuin värmändsk dialekt — att en realistisk övning skulle äga rum. En pluton skulle visa hur den under strid tar sig över ett vattendrag. Fienden antogs befinna sig på västra stranden, och "vi" anföll från öster. Först besköts västra stranden med granater, och så satte plutonen båtarna i sjön. Till och med en gammal antimilitarist måste imponeras av pojkarnas snabbhet och skicklighet. Under intensiv eldgivning tog de sig över Sand-

bäckstjärn och erövrade snabbt målet. Vi andades ut.

Regementet bjöd på lunch i den nya matsalen, som verkligen är ljus och trevlig. Riksdagsmännen spisade med god aptit kokt skinka och spenat och diskuterade under tiden försvarsproblem med 12-chefen, överste Wallin, regementets stabschef, major Torsten Melcher och utbildningschefen, överstelöjtnant Rolf Al-derborn.

Regementets Dag avslutades på eftermiddagen med Krigsmans Erinran på idrottsplatsen, men då hade redan VF-medarbetaren gjort sig skyldig till fan-flykt.

Anfall över Sandbäckstjärn. Infälld övningsledaren löjtnant Bengt

Bland det roligaste var att åka i överskeppningsbåten.

SOLDATTORPET

Soldattorpet, som skänktes till regementet i samband med 300-årsjubileet, flyttades från Sandbäckstjärn till Östra parken och nyinvigdes på besöksdagen 4 september. Regementschefen talade. Överstelöjtnant Sture Forsman sjöng och regionmusiken spelade.

Utdrag ur gåvobrevet

Torpet är sannolikt över 300 år gammalt och har använts av knektar vid Regementet allt sedan indelningsverkets början år 1686, alltså i år jämnt 250 år sedan. Torpet har tillhört roten Emtbjörk, Elvdals kompani, Ekshärads socken, Elvdals härad.

Under 1700-talet var dess nummer 80, sedermera, troligen från den tidpunkt, då Nerike-Vermlands Regemente uppdelades i Närke och Värmlands Regemente, N: 58.

På torpet hava bott följande soldater.

- 1721—1744 Nils Ehnsson Emtbjörk, född 1699.
 1744—1775 Jöns Emtbjörk, född 1694.
 1776—1776 Håkan Nilsson Emtbjörk, född 1690, död på roten.
 1776—1777 Sergeanten Carl Allström, befördrad till fältväbel 24 febr. 1777.
 1777—1790 Erik Persson Emtbjörk, född 1759.
 1790—1795 Mats Larsson Emtbjörk, född 1759.
 1795—1799 Jan Jansson Emtbjörk, född 1770.
 1800—1808 Magnus Pettersson Emtbjörk, född 1777.
 1808—1808 Nils Persson Emtbjörk, född 1777.
 1808—1830 Lars Larsson Emtbjörk, född 1786
 1831—1851 Jonas Larsson Emt, född 1808.
 1851—1862 Olov Larsson Emt, född 1827.
 1862—1895 Carl Johan Johansson Emt, född 1841.
 1895—1906 Johan Emil Emt, född 1873.

Initiativet till gåvan har tagits av Överläkare Arvid Labatt, Arvika, vilken jämte övriga undertecknade bekostat flyttningen, uppsättningen och inventariernas anskaffande.

*Initiativet till gåvan har tagits av
 Överläkare Arvid Labatt, Arvika, vilken
 jämte övriga undertecknade bekostat flytt-
 ningen, uppsättningen och inventariernas
 anskaffande.*
 Arvika den 19 juni 1936.
 Arvid Labatt

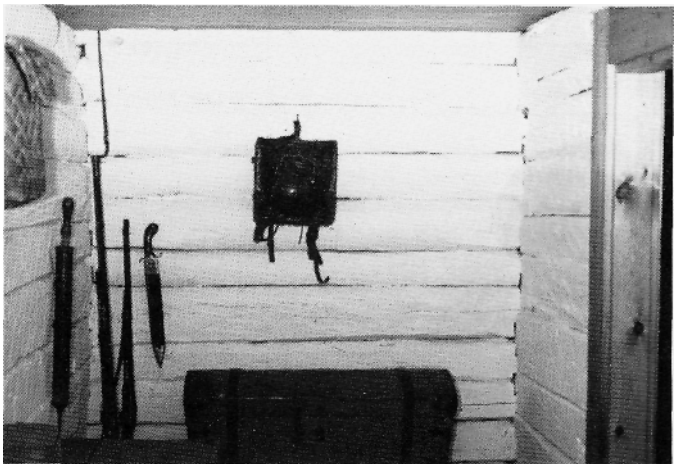
*Sontarskiöld
 J. B. K. S. S. S.
 P. J. S. S. S.
 E. S. S. S. S.
 O. S. S. S. S.
 J. S. S. S. S.*

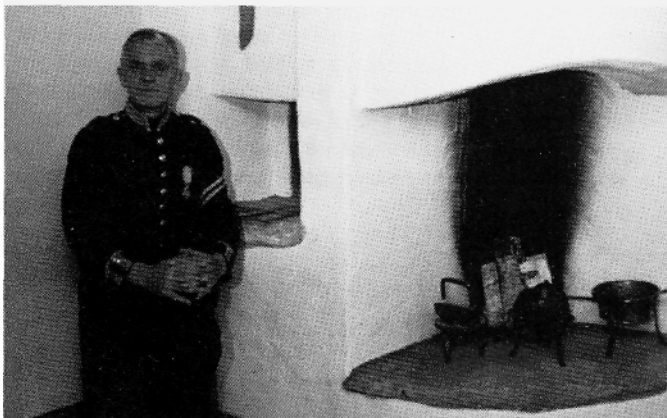
Torpet som det jåg ut vid flyttningen till Karlstad.

Torpet i östra parken. Regionmusikavdelningen blåser fanfar.

Kammaren med bland annat rote- och klädeskista, ränsel med kokkäril och vapen.

Knekten framför öppna spisen i boningsrummet är Lennart Persson. / spismuren är på ena sidan bakugnen, på den andra torkugnen.

UTRIKES

Sverige erkänner Bangladesh.

Richard Nixon möter Mao Tsetung i Kina.

Brittiska regeringen inför direktstyre på Nordirland, efter de blodiga sammanstötningar som ägt rum den senaste tiden.

Anwer Sadat lovar egyptiska folket ett revanschkrig mot Israel senast i april 1973.

Nytt tjänsteställningssystem

Benämningarna officer, underofficer och underbefäl avskaffas och ersätts av regementsofficer, kompaniofficer och plutonsofficer.

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

Befäl på aktiv stat		Reserv och vpl befäl
Nuvarande tjänstegrad	blir 1972.07.01	Nuvarande tjänstegrad
överste C2 i	överste 1. graden	Befäl på reservstat samt f d befäl på aktiv stat, som är reservbefäl eller värnpliktigt befäl, skall inneha samma tjänstegrad i egenskap av reserv- respektive värnpliktsofficer efter samma regler som befäl på aktiv stat
överste	överste	
överstelöjtnant Major	överste- löjtnant	
Kapten med minst 11 års tjänst Löjtnant med minst 11 års tjänst	Major	
Kapten med mindre än 11 års tjänst Löjtnant 3—11 års tjänst Förvaltare Fanjunkare med minst 7 års tjänst Sergeant med minst 7 års tjänst	Kapten	Res Kapten Res Löjtnant med fullgjord 2. KFÖ Vpl Kapten Vpl Löjtnant med godkänd friv utb till kapten
Löjtnant med mindre än 3 års tjänst Fänrik Fanjunkare 3—7 års tjänst Sergeant 3—7 års tjänst	Löjtnant	Res Löjtnant som ej fullgjort 2. KFÖ Vpl Löjtnant
Fanjunkare med mindre än 3 års tjänst Sergeant med mindre än 3 års tjänst	Fänrik	Res Fänrik Vpl Fänrik
Rustmästare överfurir med minst 5,5 års tjänst	Fanjunkare	Res Fanjunkare Vpl Fanjunkare tjänstegrad Vpl Sergeant med godkänd friv utb till fanjunkare
överfurir med mindre än 5,5 års tjänst	Sergeant	Res Sergeant Vpl Sergeant
Furir	överfurir	Vpl Furir ²
Korpral	Furir	Vpl Korpral ²
	Korpral	Vpl vice korpral

¹ överste, innehavare av tjänst i lönegrad C2 eller högre lönegrad. För generalpersoner ingen förändring i förhållande till dagens system.

² Ej under pågående grundutbildning.

Pension

Pensionsåldern höjs till 60 år för dem som tidigare haft 50 och 55 år.

Rekrytering vid regementet

Relativt bra löneavtal, bättre avancemangsmöjligheter i det nya befälssystemet och svårigheterna att få jobb, medför att rekryteringen avsevärt förbättras — se även sida 216.

Körkort

Differentierade körkort införs.

SVERIGE

I Sverige kännetecknas året av ekonomisk stagnation och arbetslöshet.

Avtal tecknas med Europeiska Gemenskapen — EG.

Gustav VI Adolf fyller 90 år.

Försvarets fredsorganisationsutredning, FFU, besöker regementet 1972.08.29—08.30.

Riksdagens revisorer gästnar regementet 1972.08.31—09.01.

1970 års försvarsutredning — "Sverige skall i fortsättningen satsa på ett försvar, som bygger på uthållighet med lätt och därmed billig utrustning hellre än dyr och avancerad" — möter kritik. ÖB anser att utredningen hemfallit åt önsketänkande. Viggen-projektet genomförs, men antalet plan minskas. Utbildningstiden förkortas och rationaliseringar i fredsorganisationen skall genomföras.

CELLO

"Cello" om ÖB programplan:

"ÖB:s försök att pressa fram mer pengar till försvaret är som att köra huvet i Viggen, och om tio år står vi där med ett luftförsvar som är planlöst, ett pansarförsvar som är tanklöst, ett landförsvar där det inte finns något regemente till fots till hands och ett sjöförsvar där den förut så stolta svenska flottan smultit ner till en flottfläck."

(Expressen 19/11-72)

BMÖ

"BMÖ 72" genomförs under militärbefälhavarens ledning 03.01—03.08 i området SILJAN—ORESJÖN—SKATTUNGEN—ORSASJÖN. I 2 deltar med skyttebataljon och fältjägarbataljon m m.

700 övar stridsmoral

NWT 24/2

"Stimt-man", läkare, poliser, handelsbiträden, fabriksarbetare och byggnadsarbetare samt många andra yrkesmän ingår i den 700 man starka fältjägarebataljonen, som just nu repetitionsövar i Värmland med gamla Trossnäslägre som utgångspunkt. Det är hårt krut i det manskap som bataljonschefen, kapten Bertil Löfgren, förfogar över. Repgubbarna har alla haft sin rekryttjänstgöring förlagd till endera Kiruna, Östersund eller fallskärmsjägarna. Några dagars stridsskjutning vid Örnäs-fältet är rena barnmaten för soldaterna och inte undra på att kapten Löfgren är mycket nöjd med sitt manskap.

— Det är en enastående förbandssam manhållning och redan dagen efter mobiliseringen var vi kompanivis klara för stridsskjutning, säger kapten Löfgren.

Bataljonen har även ett valspråk: Anda, vilja, uthållighet.

Men det var svårt att hitta rätt på soldaterna när NWT-patrullen var ute på onsdagen. Kompanierna låg grupperade långt inne i skogen och efter stridsskjutningarna höll skjutledaren, löjtnant Björn Karlsson, genomgång. Vid den efterlängta matrasten fick NWT en pratstund med några av de deltagande soldaterna.

— Skriv att vi mår prima och kommer den lede fienden skall den få känna på svenskt stål, sa en skäggprydd soldat från Hedemora-trakten.

Vid Trossnäs finns det även en bataljonspastor som har ordnat med en tidning inom förläggningen och han sköter även filmförevisningar m. m.

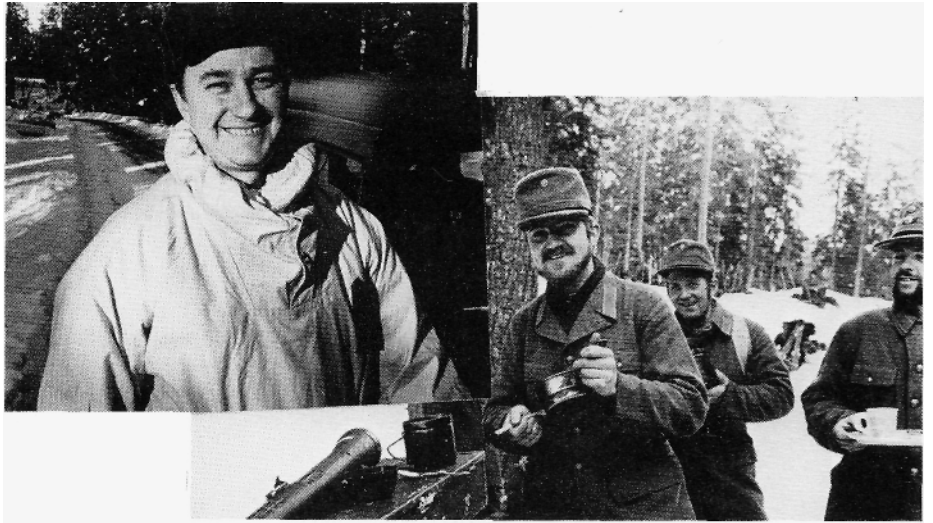
På onsdagskvällen hade regementschefen, överste P. S. Wallin, kapten Löfgren och kompanicheferna inbjudit markägarna till en så kallad kronportion. Fläsklägg med rotmos stod på menyn och markägarna tyckte det var en fin gest från regementets sida.

IDROTTSPLUTONEN

VF 6/4

DEN FEMTE ÅRSKULLEN av idrotts-soldater vid Värmlands regemente har snart avslutat sin första militärtjänstgöring. 1967 infördes på försök idrottsplutoner och även om motståndet från vissa håll till en början var märkbart står det nu fullkomligt klart att nymodigheten var ett lyckokast. Nästan samtliga idrottsgrabbar, åtminstone de som fullgjort värnplikten på 12, är fulla av lovord över systemet med idrottsplutoner.

Tre idrottsplutonister som är nöjda med sin militärvistelse och sin sergeant: närmast simmaren Peter Feil, vid bordet från höger gångaren Tomas Glans, simmaren Hasse Ljungberg och sergeanten Stahre, i sängen Rommy Sjöbom, femkampare.

Även när man äter måste stridsvapen finnas i omedelbar närhet. Soldaten på bilden som vaktar pansarskotten är Gösta Josen, Karlstad. Längst t. h. Lärs-Olof Sandelin, Hägersten. Infälld chefen för fältjägarbataljonen kapten Bertil Löfgren.

Fältjägarna är tappra män, men mat kan de inte vara utan. Fr. v. Kennet Svensson, Göteborg (tidigare Edsvalla), Torbjörn Löfberg, Smedjebacken, Olle Liljenhag, Stora Skedvi och Jorma Kesä-lahti, Hällefors.

30.000 liter olja upp i rök

NWT 2/3

Skogsbrand eller förödande industribrand? Ja, det var säkert många i sydvästra Värmland boende personer som undrade vad som låg bakom den enorma rökutveckling som på onsdagsmiddagen uppenbarade sig mot himlavalvet. Nu inträffade ingenting allvarligt utan det hela gällde en repetitionsinkallad rökpluton som genomförde en specialövning i Borgviks-terrängen, en mil sydväst om Grums. Med hjälp av 30 000 liter olja och ett 20-tal rökgeneratorer lyckades rökplutonen producera ett 1,5 kilometer brett rökbälte som syntes milsvitt omkring. Man ville med övningen se hur pass effektivt rökplutonen arbetade och om det blev omöjligt för fientligt flyg att följa truppflyttningarna i terrängen.

Rökplutonen har vid ofred en mycket viktig uppgift att fylla. Den skall nämligen se till att de egna trupperna döljs från insyn. Hade det gällt allvar på onsdagen kan NWT:s medarbetare försäkra

att fiendens flyg hade fått en svår uppgift att följa truppflyttningarna i Borgviks-terrängen.

Trots den imponerande rökridån var onsdagens övning rena barnleken mot

vad som händer vid ett krigsförhållande.

Då kan det finnas behov av rökbälten på en bredd av mellan två och fem kilometer och längre. Vid Borgviks-övningen uppgick rökbältets bredd till 1,5 kilometer.

Ledningen överlägger före rökbältningsövningen: fr. v. kapten Alf Wiman, säkerhetschef Björn Friberg, Mantorp, plutonchef Sven Karlsson, Nacka (f. d. Forshaga), förvaltare Egon Wahlgren, 12, samt rust-mästare Björn Melander, Försvarets skyddsskola.

Björn Holmqvist, Arvika, och Gunnar Lundkvist, Grums, kör igång en av de 20 rökgeneratorerna i Borgviks-terrängen.

Minutiös hälsokontroll av repgubbar i Karlstad

VF 25/4

Under de två närmaste veckorna skall 235 värnpliktiga "repgubbar" från Örebro och Värmlands län genomgå en noggrann hälsoundersökning, innan de längre fram i vår skall göra sin repetitionsövning. Det är första gången som denna kategori värnpliktiga i den här landsändan får en sådan möjlighet.

Det är sammanlagt ett tiotal medicinska stationer som den som undersöks har att passera. Bl. a. ingår förutom en mycket ingående klinisk ryggundersökning — av en sjukgymnast — en s. k. arbets-EKG, där hjärtats kapacitet i arbete mäts. Denna är så pass omfattande att man inte ens på centralsjukhuset i Karlstad har resurser att göra en liknande undersökning.

När alla prov är tagna sker en "medicinsk och militär sammanfattning", som termen lyder. Om man finner att den undersöktes värden är normala sker ingen förändring av tjänsten: den värnpliktige får alltså under sin repövning göra det han är utbildad till.

Men hittar man något fel, så kan följden bli att den värnpliktige får en ändrad befattning, att han tas undan för viss tid — d. v. s. får åka hem för att komma tillbaka senare — eller att han helt frikallas. Det kan också bli aktuellt med remiss till "civil" utredning och/eller vård på sjukhus.

20 procent av dem som hittills undersökts har blivit frikallade.

På det här viset kan alltså den som kallats in till en repövning redan långt före inryckningen få reda på, om han fysiskt och psykiskt kan klara sin uppgift. Han slipper m. a. o. i onödan bege sig till mobiliseringsförrådet, bara för att sedan få vända om.

Det talas ju ofta om att den svenske repgubbens kondition lämnar åtskilligt i övrigt att önska. Men ligger det verkligen till så?

Nej, åtminstone inte om man jämför med de vanliga värnpliktiga i 18—19-årsåldern!

De resultat man fått fram i "Hälso 70" i Kristianstad och Göteborg visar nämligen att repgubbarna faktiskt har bättre kondition än de unga. Medan medelvärdet för de blivande rekryterna ligger på 1.450 kpm/minut, så ligger repgubbarnas medelvärde på 1.485 kpm/minut. Detta förhållande vill dr Björn Ahlberg förklara så här:

Konditionen bättre än hos de unga

— 40-åringarna är helt enkelt bättre tränade. Som unga rörde de sig också betydligt mer än vad dagens 18-åringar gör. Dessutom väger de äldre som regel mer, och det ger faktiskt en viss kondition att bära på fler kilon.

Dr Ahlberg tror inte att den höga andelen som klagar på ryggbesvär beror på att de vill "mygla"!

— Det är helt enkelt så att många människor idag har problem med sina ryggar. För övrigt tycker jag mig ha märkt att motivationen genomgående är hög för repetitionsövningarna.

Försöksverksamheten i Karlstad leds av överste Axel Bagge, som lett försöken i Kristianstad, tillsammans med överste Nils

Leg, sjukgymnast Elisabeth Waller, Karlstad, kontrollerar ryggen på "repgubben" Bo Bönström från Stället.

Hjelmström, chefen för Bergslagens Inskrivningscentral.

Försvarsministern i interpellationsdebatt 28/11 (Utdrag)

D "När det däremot gäller uppmaning till sabotage mot utbildningen har man full vetskap om vilka grupper som ligger bakom.

Dessa grupper — låt vara få och små — accepterar inte de demokratiska och parlamentariska principer, som det svenska samhället bygger på. Deras undergrävande verksamhet är bl a ägnad att misstänkliggöra och försvåra genomförandet av en utökad demokratisering inom försvaret. Vidare arbetar dessa grupper ofta genom att utnyttja de eventuella missnöjesanledningar som kan uppstå för att därigenom skapa konflikter mellan befäl och värnpliktiga. Detta leder till en försämrad utbildning.

Utbildningen inom försvaret måste hela tiden bedrivas med kriget som bakgrund. Detta kräver att vissa för krigsmakten speciella arbetsformer tillämpas. I det civila livet — inte minst på skolans område — pågår en utveckling bort från auktoritära former. Detta har bl a medfört en ändrad attityd hos ungdomen till den militära utbildningen. De omställningsproblem

som uppstår under värnpliktstiden är större än tidigare. Detta måste mötas med en positiv förståelse från samhällets sida. Omställningssvårigheter utnyttjas dock av ungdomsgrupper, som är negativt inställda till försvaret. Därmed försvåras utbildningen.

Då den personella kvaliteten är avgörande för försvarseffekten, är en effektiv utbildning av största betydelse. Det omedelbara ansvaret för utbildningen åvilar truppbefälet, som har att lösa en svår uppgift. Den negativa kritiken från vissa unga värnpliktigas sida mot befäl och utbildningsmetoder bidrar till att försvåra arbetsförhållandena. Jag har lärt känna försvarets personal som skickliga ledare och lärare. Jag vill uttala mitt förtroende för truppbefälets lojalitet och ansvarskänsla och är beredd att ge befälet allt stöd vid lösande av de uppgifter som åläggs dem. Jag vill samtidigt uttrycka den förhoppningen, att de värnpliktiga skall veta att känna sin del av ansvaret för att resultatet av utbildningen blir gott. Det gäller en gemensam insats av befäl och värnpliktiga."

12:s skorsten för gammal

NWT 15/4

De som händelsevis hade vägarna förbi I 2 i Karlstad på fredagen kunde på toppen av den 35 meter höga skorstenen vid gamla värmecentralen urskilja en människogestalt (bilden) samt att skorstenen krympte sakta men säkert. Den mäktiga skorstenen har nämligen fallit för åldersstreckt liksom värmecentralen vilka tillhör den äldsta delen av Värmlands regemente. Den murade skorstenen har hängt med sedan regementet flyttade från Trossnäs och uppfördes på nuvarande plats 1911—1913. Anledningen till att den nu rivs är att värmecentralen är under-dimensionerad för nuvarande förhållanden och därför skall ge plats för en ny.

Mest anmärkningsvärt är dock själva rivningsarbetets utförande. Några spräng-salvor med dynamit är det inte tal om

Ständig nattpermission

NWT 14/10

Natron för de värnpliktiga vid I 2 i Karlstad som sover på regementet har förbättrats efter att försöket med ständig nattpermission infördes den 25 september. Det svaret fick regementschefen när han ställde frågor till representanter för de värnpliktiga vid ett förbandsnämnds-sammanträde på fredagen. Det förefaller alltså som om försöket slår väl ut.

Värnpliktige Lärs-Åke Edeskär, som bor i Grams, tillhör dem som på kvällarna lämnar regementet. Han är positiv till försöksverksamheten och sätter värde på att på kvällen få återvända till civil miljö.

Många av de värnpliktiga åker gärna flera mil morgon och kväll för att få bo hemma. Till dem hör Rolf Högberg och Bror Olsson. De är båda från Säffle. NWT undrade om det inte blir tröttsamt att åka tur och retur Säffle morgon och kväll. Det ansåg de inte.

Minst 50 procent, troligen fler, av de värnpliktiga som är bosatta i Karlstad och angränsande kommuner såsom Grams och Hammarö, sover hemma.

Det här försöket syftar bl. a. till att ge de värnpliktiga ostörd nattro. För många är det t. ex. svårt att sova i samma rum som andra och tidigare beviljades många nattpermission av detta skäl.

Med tanke på den hårda tjänsten är det viktigt att de värnpliktiga får sova ordentligt och försöket tycks innebära en förbättring. Till försöksverksamheten här på 12 hör att de värnpliktiga inte får passera in genom kaserngrindarna mellan klockkaji 24.00 och 06.00.

Vid NWT:s besök vid regementet framkom att alla värnpliktiga inte tycker det är så bra att de inte får passera in på regementet efter klockan 24.00. Dessa anser att grindarna borde stå öppna hela natten.

här. Skorstenen plockades ner bit för bit eller rättare sagt sten för sten.

Mannen med det föga avundsvärda jobbet som uppmärksamma karlstadsbor kunde se högst uppe på skorstenen heter Leif Johansson, 40 år.

Själva rivningen tillgår så att tegelstenarna plockas loss en i taget och kastas ner på marken där en man står som vakt och medhjälpare. Anledningen till att man ville gå så försiktigt tillväga och inte tillgripa sprängning beror på närheten till andra byggnader samt kablar och ledningar i marken som i så fall skulle skadas.

Även under helgen kommer rivningen att pågå för att förvandla skorstenen till en tegelhög som fraktas bort med lastbil. THOMAS NILSSON

Det var långa köer till och trångt i matsalen.

MOLN OCH FÅGLAR

Besöksdag 2/9

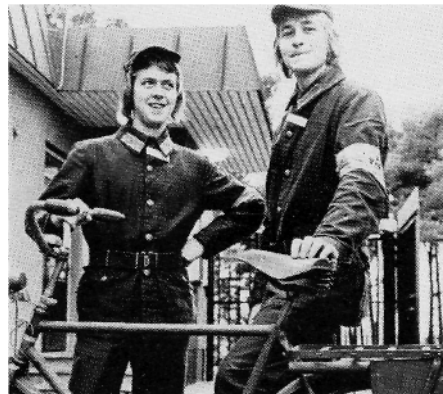

FÖR 8000 KRONOR

Det är ett arbete i rostfritt stål och blå-betsad furu av konstnären Åke Thornblad i Mölndal. Växelspelet mellan ljus och skuggor ger konstverket liv. Samtidigt som det har en dekorativ uppgift har det också en praktisk funktion — det avdelar matsalen från det blivande kaféet.

Konstverket erbjöds oss av statens konstråd, berättar regementsintendenten kapten Ingvar Persson som varit kontaktman mellan konstrådet och konstnären å ena sidan och regementet å andra sidan. Vi fick först en skiss som vann företagsnämndens godkännande och sedan också majoriteten av personalen och de värnpliktiga.

Under de två senaste månaderna har konstnär Thornblad sedan utarbetat sitt verk och anpassat det till förhållandena i matsalen. Samarbetet har varit mycket gott och jag tror att man gott skall kunna beteckna slutresultatet som utmärkt, säger kapten Persson. NWT 20/4.

Lärs-Åke Edeskär, Grums, och Bengt Stjernlöf, Arvika.

Nöjda och belåtna med slutresultatet är konstnär Åke Thornblad och kapten Ingvar Persson när konstverket i 12:s matsal är färdigmonterat.

Repetitionsövningar

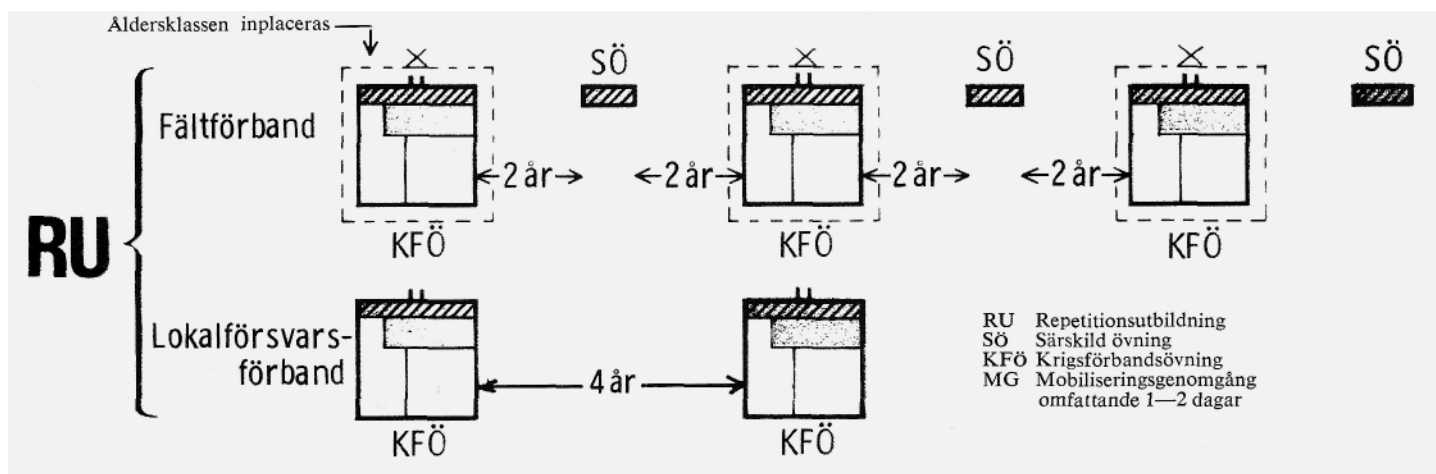
Försvarsbeslut 1972 innebär att modifieringar inom nuvarande systems ram måste göras innebärande bl a att lokal-försvarsförbandens F-skede för vissa förband minskas till en vecka eller 14 dagar. Fältförbanden bibehåller i allt väsentligt BO-, B1- och B2-vecka samt F-skede

om tre veckor. Vissa förband torde in-kallas med reducerad personalstyrka eller få KFÖ ersatt med SÖF — särskild övning för förband. Försöksverksamheten fortgår alltjämt, då detta skrivs.

Under grundutbildningen samtränade enheter överförs till krigsorganisationen

så långt möjligt med oförändrad personalsammansättning. Vid 12 ingår större delen av åldersklasskompanierna i KFÖ-bataljonen — krigsförbandet — och genomför då den s k "KFÖ-noll".

Systemet med repövningar framgår nedan.

Jubel i busken för 600 repgubbar

VF 3/3

På torsdagskvällen var det premiär för underhållning i "busken" för de bortåt 600 repgubbar som just nu krigar i skogarna kring Karlstad. Och som så ofta när något nytt är på gång har Lars "Bläckis" Bäckström ett finger med i spelet.

"Bläckis" gör själv repmånad nu — som bataljonsassistent. Som sådan fungerar han — tillsammans med bataljonspastorn — som repgubbarnas "klagomur", personlig rådgivare och "allt-i-allo".

När de närmare 600 gubbarna vid fyra olika kompanier på torsdagen drog till skogs för en tvådygns lång bataljonsövning bestämde sig "Bläckis" för att muntra upp dem med litet underhållning. Sagt och gjort! Bataljonspastorn bistod med dragspelaren Lasse Mangsbo och gitarristen Lasse Jonsson. Och Bläckis fixade två trubadurer, Lennart Lång och Henka Nyåker.

Sedan åkte de runt till de fyra kompanierna och sjöng och spelade. Jonsson och Mangsbo sjöng andliga sånger, Lennart Lång sjöng country and western, medan Henka — rent av — sjöng några fräckisar. Stockvedsbrasor tändes och underhållningen gick hem med besked hos repgubbarna.

Förstärkta personella resurser behövs vid arbetsförmedlingarna

På bilden ses fr. v. riksdagsman Karl-Erik Eriksson och vpl Hans Loden och Henrik Dawidson.

Det är nödvändigt att arbetsmarknadsverkets resurser förstärks personellt, så att tjänstemännen på förmedlingarna kan sättas in på direkta uppgifter att skaffa fram arbete till ungdom och kvinnor, de kategorier som idag är speciellt illa lotade då det gäller möjligheter till arbete. Det torde också vara nödvändigt att beredskapsarbetena differentieras samt att femkronan till företagen i utbildningsbidrag kvarstår och inte plockas bort vid halvårsskiftet i år.

Det sa inrikesutskottets ordf. riksdagsman Karl-Erik Eriksson, då han på måndagen besökte Värmlands regemente och sammanträffade med regementsledningen som intensivt sysslat med att hjälpa till att skaffa fram jobb åt de 37 procenten eller 241 vpl. som saknar arbete vid utryckningen 30 mars.

UTRIKES

Det s k Parisavtalet undertecknas i januari mellan USA, Nordvietnam, Sydvietnam samt Sydvietnams befrielsefront FNL (PRR). Striderna fortsätter dock i Sydvietnam. I Laos respekteras eldupphöröverenskommelsen av 21 februari.

I augusti inställs USA-bombningarna i Kambodja.

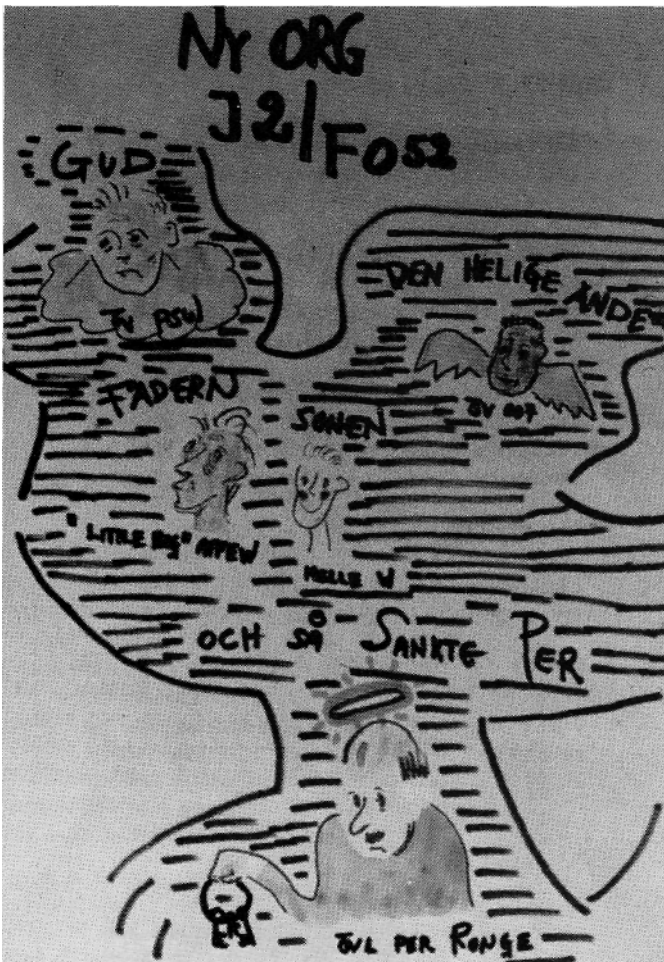
Chilerevolt. Salvador Allende mördas.

6 oktober anfaller Egypten över Suezkanalen mot Sinaihalvön och mot Syrien kämpar Israel om Golanhöjderna. Efter två veckors hårda strider tillkämpar sig Israel initiativet, tränger tillbaka syrierna och går över Suezkanalen. FN-resoluitionen av 24 oktober om eldupphör accepteras.

USA och Sovjet lyckas ena sig om ett gemensamt handlingsprogram för att åstadkomma eldupphör, men misstanken om att Sovjet kan komma att ingripa i konflikten med en "fredsstyrka" i Mellersta Östern, tvingar Nixon att 25 oktober införa höjd beredskap för USA:s kärnvapenbärande flygförband och ubåtar samt för de amerikanska styrkorna i Europa. Efter ett dygn sänks beredskapen åter, men kärnvapenhotet återkommer för första gången sedan Kuba-krisen 1962.

OPEC — de oljeproducerande staternas samarbetsorgan — kommer överens om att använda oljan som vapen. Exporten till USA och andra industriländer som stödjer Israel skall skäras ned gradvis till dess att "Israel fullbordat sitt återtag och det palestinska folket återfått sina lagliga rättigheter". Samtidigt genomförs kraftiga prishöjningar.

NY FREDSORGANISATION — OLLI

Förklaring: Gud är regementschefen. Öv 007 är John Petersson (har tillhört säkerhetstjänsten). "Little Big" Affe W är major Alf Wiman. Om fakta se sida 202.

INRIKES

Sverige sänder FN-trupper till Mellersta Östern.

Olof Palme håller tal till nationen och vädjar om solidaritet för att klara energiförsörjningea.

Valet till riksdagen ger 175—175 mellan borgerligt och socialistiskt block.

Regeringen ombildas.

Informationsbyrån — IB — avslöjas. Folket i bild/Kulturfront publicerar 2 maj den första artikeln om den dittills okända underrättelseorganisationen.

Gustaf VI Adolf avlider 15/9.

Som minneshögtid anordnas korum måndagen 17/9 kl 1600 på kaserngården.

Begravningen äger rum 25/9. Regimentet representeras av major Runo Gäard, kapten Vilgot Nilsson och fanjunkare Lennart Persson.

Carl XVI Gustaf avlägger kungaed inför regeringen och håller trontalet 19 september.

Naturkatastrof drabbar Syslebäck, då vattenmassor från Nackan tränger sig igenom samhället. Regimentet lämnar bistånd vid uppröjningen.

Ändring i militära rättsvården

Arreststraffet avskaffas från 1 juli. Samtidigt införs ett nytt disciplinstraff, benämnt fritidsstraff. Detta straff innebär för de som är förlagda inom kasernområde, läger eller liknande område, förbud att vistas utanför sådant område eller del därav under en tid av 8—15 dagar. Disciplinbotstraffet har gjorts strängare. Tillrättavisningsformen kvarstår i stort sett oförändrad.

Värnpliktsutbildning

Utbildningstider för de värnpliktiga under grundutbildning — GU — vid I 2 i försökssystemet enligt 1972 års värnpliktsutredning — VU 72:

Plutonsbefälsvärnpliktiga 12 månader — Juni—maj

Gruppbefäls- och E-värnpliktiga 10 månader — Juni—mars

F- och G-värnpliktiga 7,5 månader — Augusti—mars

AVTACKNING

NWT 8/3

Överbefälhavaren general Stig Synnergren avtackade på onsdagseftermiddagen vid en enkel ceremoni på Värmlands regemente militärområdesbefälhavaren general Stig Löfgren, som i sex år varit verksam inom milot och den 1 april avgår med pension. Han efterträds av general Sigvard Ahnfeldt.

ÖB uttryckte sitt och krigsmaktens tack till general Löfgren för hans sätt att sköta sin uppgift inom försvaret, och för ett under många år gott kamratskap.

General Löfgren tackade för de er-kännsamma orden och framförde också ett tack till sina medhjälpare. Han tackade också ÖB för dennes inspirerande ledning och önskade honom framgång för ökad förståelse för krigsmaktens verksamhet.

Före avtackningen, som ägde rum i filmsalen, höll ÖB ett anförande, i vilket han lämnade en analys av det militära läget i världen. Han konstaterade bl. a. att den europeiska säkerhetskonferensen enbart kommit till stånd för att stabilisera de nuvarande förhållandena, och att därför inga väsentliga nedrustningar kommer att ske.

Han kom så in på den svenska krigsmaktens situation och de minskade ramar försvaret fått till sitt förfogande.

De kommer att innebära minskade in-

• Stärkt samverkan

Under sådana förhållanden är det av yttersta vikt att samarbetet bland dem som arbetar inom krigsmakten förstärks. Det finns tendenser i dag som kan innebära risker för att klyftan mellan befäl och värnpliktiga vidgas. Det är riktigt, menade ÖB, att ungdomen skall vara kritisk och oppositionell, men det kan inte vara riktigt när denna opposition tar sig uttryck i gruppomröstningar.

Han ansåg att sådana gruppomröstningar kan komma som följd av facklig verksamhet inom försvaret. Facklig verksamhet inom försvaret är praktiskt ogenomförbar, eftersom de värnpliktiga är bundna av pliktlagen och därför att det inte finns någon facklig motpart.

Men också politisk agitation inom försvaret kan orsaka risker för en polariseringsring. Politik får inte bedrivas, det finns det klara bestämmelser om och

vesteringar och en minskning av den ci-

Här avtackas generalmajor Stig Löfgren av överbefälhavaren. Mellan dessa 13-chefen, överste Åke Hultin, verkstadsdirektör Fred Welander och försvarsområdesbefälhavaren för Fö 51 (överste Hjalmar Mårtensson.

Snabbladdning av bro för sprängning.

Överfurir Lars Back fick ett styvt jobb med att plocka de tio hönsen.

Generalen tog befälet

NWT 10/4

Den nye befälhavaren för milo Bergslagen generalmajor S Ahnfeldt tog på måndagen emot de anställda vid 12 i Karlstad samt de värnpliktiga vid regementet. Det skedde under en ceremoni med regionmusiken och regementets fana, som är den näst äldsta i världen.

FRITT KRIG MED 19 ÖVER-FURIRER OCH TIO HÖNOR

"Det fria kriget" pågår dessa dagar norr om Karlstad. Fienden har sin tät utefter linjen Trossnäs—Råtorp. Ett gerillaförband på 19 överfurirer med tio höns i trossen opererar 3 mil bakom motståndarnas linjer.

GERILLA

Kapten Björn Karlsson, som är övningsledare, omtalar, att den här övningen går ut på truppföring och övning med trupp. Hela kursen är en inkörsport till regements- respektive kompaniofficerare. I den här utbildningen ingår den här veckans komprimerade gerillaövning under det fria krigets vecka. Från tisdagsmorgonen till frampå kvällen på torsdag kommer inte mannarna att få sova mer än 1,5 timma.

Utgångsläget för övningen är att truppen opererar 3 mil bakom fiendens front. Fienden har sin tät utefter en linje, som går från Trossnäs till Råtorp. Gerillagruppen har utfört diverse sabotageuppdrag i det här området. Redan på tisdagseftermiddagen var det dags för första eldöverfallet.

Lars Back fick bli kvar vid basplatsen för att göra i ordning de tio hönsen. Innan styrkan gav sig iväg skulle samtliga fåglar nackas. Trötthet, ovana att se blod och andra faktorer gjorde den här proceduren nog så dramatisk.

Som en extra finess under det fria kriget blev upptäckten, att hönorna hade varit omtänksamma och värpt två ägg i lådan, som lite extra förplägnad åt gerillasoldaterna. (NWT 15/3)

ÖRNÄSBRANDEN 5-6 JULI

NWT 7/7 och 8/7

Ett 900.000 kvm stort skogsområde eldhärjades vid en häftig brand som utbröt vid 15-tiden på torsdagseftermiddagen på 12:s skjutfält vid Örnäs strax utanför Kil.

Branden orsakades av att militären provsprängde en sprängladdning, trots att man inte hade fått tillstånd från brandkåren i Kil. På måndagen hade I 2 begärt tillstånd hos vice brandchefen i Kil — Tore Andersson — för skjut- och sprängövningar.

Denne vägrade dock att lämna tillstånd. Efter en ny förfrågan och inspektion gavs tillstånd för skjutning med k-pist och gevär. Något tillstånd för sprängövningar gavs aldrig . . .

Omkring 200 man sattes in i släckningsarbetet och vid 19-tiden hade man branden under kontroll.

Den stora skogsbranden i Örnäs, strax utanför Kil flammade åter upp på fredagen. Läget blev nu betydligt allvarligare än på torsdagen och Kil, Deje och Fors-haga brandkårer satte in alla resurser och I 2 kommanderade samtliga värnpliktiga — drygt 350 man — till brandplatsen. Dessutom ställde A 9 100 man i reserv. På fredagskvällen hade man åter elden under kontroll, men då hade totalt 3 miljoner kvadratmeter skog eldhärjats. Skogen tillhör Uddeholmsbolaget och Domänverket.

Fredagens brand nådde sin höjdpunkt vid 15-tiden. Då blev det toppbrand och

på grund av den kraftiga vinden bildades en tromb. Flera man ur släckningsstyrkan fick fly för livet för att klara sig. Under fredagsnatten stannade en styrka

på 100 man från I 2 i Karlstad kvar för att sköta eftersläckningsarbetet, som blir mycket långvarigt och besvärligt. Risken är stor att branden flamar upp igen.

UHB:s stora timmerupplag var vid ett tillfälle starkt hotat och specialbevakning sattes in för att hejda branden innan den nådde timmervältorna.

12-översten om branden:

En dyrbar felbedömning VF 10/7

Ett hjärtligt tack till brandkåreerna i Kil, Deje, Forshaga och Karlstad och till alla frivilliga, som gjorde enastående insatser vid den svåra branden på Örnäs. Tillåt mig också tacka I 2: s personal, både befäl och värnpliktiga för ett omvitnat gott arbete.

Rörande anledningen till branden har en del hårda ord fällt.

Vi befäl har ansvaret för att de värnpliktiga blir effektivt utbildade. Vi måste göra skäl för de dryga försvarsanslagen och utbildningstiden är kort.

Under rådande torra var förbud utfärdat för skjutning med all brandfarlig ammunition, rök-, lys- och spårlyus. Jag hade inte observerat att sprängning skulle ske. Men jag måste erkänna att jag vid förfrågan sannolikt inte skulle ha förbjudit sådan under förutsättning av lämplig sprängplats. Det hade alltså varit min bedömning före torsdagen.

Under det samtal, som skjutledaren

hade med vice brandchefen i Kil diskuterades inte heller, mig veterligt, sprängning. Man kom endast överens om att finkalibrig ammunition utan spårlyus kunde användas på valda skjutplatser. På tisdagen följde jag dessa skjutningar och ingenting anmärkningsvärt hände.

Sprängningen på torsdagen skedde på en hård, grusad yta men ett sprängstycke, troligen snabbstubin flög ut i buskter-rängen och katastrofen var ett faktum trots att brandmateriel fanns i övningsterrängen.

Vi har alltså gjort en dyrbar felbedömning och fått en läxa, som jag hoppas vi skall minnas.

Slutligen, det är visserligen så dags, men från och med fredagen har förbudet mot brandfarlig ammunition utvidgats att gälla även sprängning och all skjutning utanför skjutbanorna.

P. S. WALLIN
överste

Eldskvadern

POLIS OCH MILITÄR SÖKER MORDBEVIS I SKIVTJÄRN

VF 12/7

På onsdagen inledde Karlstadskriminalen en ny och betydligt noggrannare undersökning av vattnet närmast stränderna runt Skivtjärn i Deje. Platsen är aktuell i samband med Lena-mordet genom ett vittne som uppgett sig ha sett hur Dejebon med sin Volkswagenbuss vid middagstiden onsdagen den 18 oktober förra året kört in på en avtagsväg som leder ner till tjärnet.

Detta har gett anledning till teorin att Dejebon eventuellt kan ha gjort sig kvitt vissa föremål som har samband med mordet genom att kasta dem i tjärnet. Det skulle t. ex. kunna vara fråga om de försvunna gröna jeansen och Lena Zacka-riassons handväska, som om de anträffas kan bli mycket viktigt bevismaterial.

Båda dessa saker innehåller metalldelar och av den anledningen har man nu anlitat expertis från femte milot och 121 FÖ 52 som med hjälp av projektilröjningsökare letar genom vattnet närmast stränderna.

På onsdagen höll man till vid tjärnets norra sida där driftsingenjör Rolf van Bahr och fanjunkare Georg Johansson hade hand om röjningsökarna. De fick också en del utslag som föranledde polissekreterare Nils Åhmansson och polisassistent Thure Jansson att företa närmare undersökningar på dessa platser. Men fynden som gjordes var utan något som helst intresse i de ärenden man var ute i.

Ett gammalt tvättfat som låg djupt nere i gyttjan gjorde kraftigt utslag och röjningsökarnas effektivitet fick man också tydliga bevis för genom att t. ex. brädlappar med en eller annan spik gav utslag.

Fanjunkare Georg Johansson (t v) har fått "napp" och polissekreterare Nils Åhmansson gör en närmare undersökning.

DYKARE

Några andra utslag gav Roland Myren från Karlstads dykar-klubb anledning att dra på sig utrustningen och bokstavligen talat gå till botten för att utröna vad som föranlett röjningsökarna att s. a. s. slå larm. Men som sagt, några fynd av intresse gjordes inte under onsdagen.

Charlottafirande i Charlottenberg 12—13 maj

Regementet deltar med fanvakt och J sse kompanis fana. Charlottenbergs musikkår syns längst till höger. Bild Hugo Hassel.

UTRIKES

Henry Kissinger fortsätter sin steg- för stegpolitik i Mellersta-östet. FN-förlikningen mellan Egypten och Israel undertecknas avtal om truppåtskillnad vid Suezkanalen och i maj genomförs samma sak på Golanfronten. I mitten av mars häver OPEC i stort leveransbegränsningen på olja.

I april genomförs statskupp i Portugal.

I juli utbryter Cypernkonflikten. Makarios störtas. Turkarna invaderar.

9 augusti avgår president Nixon. Vicepresident Gerald Ford efterträder.

USA erkänner DDR.

Den etiopiske kejsaren Haile Selassie avlider.

CYPERNKONFLIKTEN

Ur 12-kaptenen Bengt Fredholms dagbok:

15/7 Tidigt på morgonen besätter National Guard alla viktiga platser i Nicosia. Stridsvagnar rullar på gatorna och det brinner på ett flertal platser. President Makarios sägs ha blivit mördad.

16/7 Relativt lugnt i staden, men sporadisk skottlossning från många platser. Det brinner fortfarande ganska våldsamt. Oro bland den turkiska minoriteten. Grekcyprioterna hävdar att kuppen är en ren grekcypriotisk affär.

19/7 Spänningen stiger. Turkiska trupptransporter har lämnat Turkiet. Är det ett skrämnskott denna gång också, liksom 1967?

20/7 I gryningen landstiger turkiska styrkor på ett flertal platser på norra delen av ön. Med understöd av attackflyg, stridsvagnar och artilleri avancerar turkarna trots hårdnackat motstånd från National Guard, som är hopplöst underlägset i personal och vapenutrustning.

25/7 Efter fem dygns fruktansvärda dagar med attackflyg-insatser kusligt nära FN:s ställningar, lyckas FN få till stånd förhandlingar i Geneve.

30/7 De tre garantimakterna Storbritannien, Grekland och Turkiet enas om en kompromiss. FN-styrkorna fördubblas.

14/8 Efter två veckors relativt angenäm tillvaro för oss på högkvarteret, startar turkarna ånyo en offensiv. Målen den här gången verkar vara Famagusta i öster och Lefka i väster.

15/8 Turkarna intar Famagusta. Svenska FN-bataljonen står mitt emellan de stridande. Hårda strider här i Nicosia. Flera skadade på campen (högkvarteret) av granatsplitter. Det är 45 °C i skuggan. Inget vatten har vi. Ingen elektricitet heller - - -

INRIKES

Riksdagen antar Sveriges nya grundlag.

Maj Wechseldans film om "Viggen 37 — ett militärplans historia" väcker enormt uppseende. NWT skriver på ledarplats 18/3 blå:

"Den film som visas är en vänsterextrem propagandahistoria, regisserad av en militant vänsterextremistisk kvinna som är mera angelägen om att 'komma åt vårt svenska försvar än att redovisa fakta."

Löneförhandlingarna leder till att blå försvaret får två lönetabeller F och T. Nytt är att ersättning erhålls vid resa på icke tjänstetid sk tjänsteresettillägg.

Ny militär vägtrafikungörelse gäller från 1 juli.

Polis- och militärpersonal tjänstgörande vid FN:s högkvarter — HQ — i Nicosia. Kn Fredholm står fyra från vänster i bakre ledet.

För nit och redlighet i rikets tjänst — Medaljutdelning 4/7

Från v Olof Holm, Karl-Erik Johansson, Torsten Lindström, Rune Hasselring Helge Stolpe, Erik Tellåsen, Egon Wahlgren, Yngve Hall, Svea Forssell, Sture Fagerström, Harry Nilsson, Gunvor Sohlberg, Kjell Andersson, Alvar Björkenback, Bengt Carlsson, P S Wallin, Gunnar Andersson, Bo Ohlfeldt, Arne Carlsson, Helmer Lundberg, Erik Andersson, Carl-Erik Åquist, Gösta Björk, Kurt Engdahl, Paul Gustafsson. FOTO VF

12-soldater antog resolution "Vi kräver 1.000 kr vid muck"

De 900 värnpliktiga på I 2 som muckar i morgon antog enhälligt en resolution om 1.000 kronor i uttrykningsbidrag. Resolutionen lästes upp på den underhållningsafton som regementet anordnade på onsdagskvällen. Några demonstrationer liknande dem på I 3, förekom inte. Resolutionen kommer nu att skickas till regeringen och riksdagen.

I 2: s resolution hade följande lydelse: "Vid uttryckningen ställs den färdigutbildade soldaten inför stora problem: han har ofta inget arbete och kanske ingen bostad. Han har kanske stora ekonomiska förpliktelser. Även om han har ett arbete kvarstår problemet att hålla sig flytande fram till det att ekonomin konsoliderats. Under sin grundutbildning har han ofta fått bottenkräpa eventuella besparingar, ja kanske tvingats att ta lån, för att klara sin ekonomi. Vid uttryckningen är den värnpliktige ekonomiskt nollställd.

För att hjälpa den värnpliktige under den första tiden efter uttryckningen, fram till dess han erhåller sin första lön, har man instiftat ett uttrykningsbidrag. När detta först blev aktuellt, ansågs en summa av 250 kronor vara skäligt för att täcka detta behov. Detta belopp har inte ändrats förrän nu, 1974, då det uppgår till 400 kronor.

Dessa 400 kronor kan på intet sätt svara mot det behov som förespeglats i motivationen till uttrykningsbidraget. Den värnpliktige tvingas därför ofta att låna ytterligare pengar, han måste kanske rentav gå till socialvården.

Är detta en lämplig behandling mot de människor som utbildats för att i tider av internationell katastrof svara för rikets yttersta säkerhet? Svaret måste bli Nej! Uttrykningsbidraget måste utökas så, att det kan svara mot den grundtanke som förelåg då bidraget instiftades. Man skall inte behöva hamna i en ekonomiskt ohållbar situation på grund av att man fullgjort sin värnplikt.

Eftersom ett utökat bidrag skulle avlasta andra bidragsgivande instanser, typ socialvården, dessutom omedelbart komma i omlopp i samhället, kan även nationalekonomiska aspekter läggas på bidraget, det skulle bli en sorts stimulansåtgärd.

Vi värnpliktiga vid Kungliga Värmlands Regemente kräver därför att uttrykningsbidraget omedelbart höjs till 1.000 kronor, så att det även kommer nu inbegående kontingent till del." NWT 28/3

KOMMENTAR

Det blir ingen höjning för denna åldersklass men nästa åldersklass fortsätter kampen.

Mats Moberg läser upp resolutionen om höjt uttrykningsbidrag till 1.000 kr. Resolutionen antogs enhälligt.

Värnpliktiga får resa obegränsat för 10 kronor

VF 12/1

Försvarsminister Eric Holmqvist avsätter 30 miljoner kr till förbättrade värnplikts-förmåner i årets budget.

Det betyder att de värnpliktiga redan från den första mars i år får kraftigt subventionerade resor.

För enhetspriset tio kronor får den värnpliktige en biljett oavsett resans längd. Starten blir på försök, säger Eric Holmqvist i statsverkspropositionen.

• Utrykningsbidragen höjs från nuvarande 250 till det nästan dubbla, 400 kr.
• Även den nuvarande dagslönen, eller förplagnadsersättningen som den egentligen kallas, höjs från sex till åtta kronor per dag.
• Slutligen föreslår försvarsministern att bostadsbidragen i större utsträckning ska komma de ensamstående värnpliktiga till del. En förbättring som kostar en miljon kronor.

Tema i vpl-demonstration:

"INGA TRIX, 1.000 PIX"

NWT 10/12

De värnpliktiga vid I 2 i Karlstad antog på "Vi kräver mötes-, yttrande- och tryckmåndagskvällen en resolution över kravet frihet och avskaffande av militärens rätt på 1.000 spänn till muck. Det skedde med att utdöma tillrättavisningar och disciplin fackeltåg från Tingvalla idrottsplats till plinbot". Resolutionen avslutas med kra- Stora Torget. De värnpliktigas slagord vet "Vi vill ha stålar nu, inte bara löften". ekade mellan husfasaderna i Karlstad: "Inga trix, 1.000 pix", "Alla vrålar 1.000 stålar" och "1.000 spänn till muck".

Värnpliktige Rolf Larberg gav en bakgrund till de värnpliktigas krav och läste slutligen upp resolutionen som antogs med ett rungande ja.

I resolutionen krävs arbetslöshetsförsäkring och indexreglering av alla bidrag. De värnpliktiga kräver också ökade demokratiska rättigheter att diskutera och besluta om sina egna förhållanden. Det uttrycks på följande sätt i resolutionen:

Rolf Larberg och Christer Larsson läste upp den resolution som antogs av de värnpliktiga på 12. Huvudkravet var 1.000 spänn till muck.

Repetitionsövningar

Stor repövning genomförs febr—mars.

B O 02.04—02.10, B I 02.11—02.17, B 2 02.18—02.24, F 02.25—03.16. Förläggning i Karlstad och Trossnäs. Bilden nedan visar förläggningen i gymnastiksalen på 12.

Övriga repövningar under året

Omgång 6 A och B

BO 04.16—04.21, B1 04.22—04.28, B

2 04.29—05.05, F 05.06—05.18. **Omgång**

6 AR: F-skede 06.04—06.15. **Omgång 3**

Fo-staben (endast stabspersonal) 11.18—11.30.

VÄRMLANDS FÖRETAG VÄRVAR SOLDATER

Träffen med företagsrepresentanter ägde rum på regementets soldathem och drygt femtio värnpliktiga deltog.

Det var länsarbetsnämnden och regementets personalvårdsdetalj som hade tagit initiativet till träffen för att hjälpa de arbetssökande soldaterna.

— En sådan här träff med företagen direkt är mycket bättre än att söka jobb genom arbetsförmedlingen, tyckte han.

Och det allmänna omdömet om informationsträffen var mycket positivt.

Alf Wedmalm, UHB, Gunnar Sandblom och Leif Knutsson från Volvo, personalvårdsassistent Lars Wegelin, Birger Samuelsson, KMW och Kurt Olov Nilsson från Volvo informerade I 2:s soldater om den värmländska arbetsmarknaden. (NWT 7/3)

Kils kommunstyrelse AU:

Begränsad utvidgnings av Örnäs skjutfält det enda acceptabla

NWT 3/4

En utvidgning av Örnäs skjutfält i den omfattning militären föreslagit kan kommunstyrelsens arbetsutskott i Kil absolut inte godta. Det enda man kan acceptera är en begränsad utvidgning, och enligt de sonderingar som gjorts torde också en justering av utvidgningsplanen vara möjlig.

Kommunen skulle också med tillfredsställelse se sägs det, att skjutfältet placerades någon annanstans, detta med hänsyn till den starka opinion som väckts mot militärens förslag och områdets stora framtida betydelse för det rörliga friluftslivet.

Arbetsutskottet, som behandlade frågan vid ett sammanträde på tisdagen, var helt enigt i sitt ställningstagande, och kommunstyrelsens ordförande Gunnar Olsson (fp) liksom socialdemokraternas gruppordförande Walter Fräjdin underströk betydelsen av att kommunen kan agera samstämmigt i den här frågan. Det framhöll även centrens och moderaternas representanter.

Ärendet har remissbehandlats i en rad nämnder.

Byggnadsnämnden säger i sitt yttrande att det med hänsyn till naturvården och fritidsintressena inte är önskvärt med den föreslagna utvidgningen av Örnäs. Om utvidgningen inte går att motverka bör kommunen verka för en justering av föreslagen gräns i söder och sydväst. Om utvidgningen av skjutfältet kommer till stånd bör en sekundärled för den planerade vandringsleden på Frykens östra sida lokaliseras på sjöns västra sida.

Kommunrepresentanter kommer i mitten av nästa månad att besöka några skjutfält i södra Sverige och kommer då att få direkt information från olika intressenter på dessa platser.

Fritidsnämnden förklarar att ingen utvidgning av befintligt skjutfält får ske åt öster och sydväst, och konstaterar att försvarets och friluftslivets intressen kommer i konflikt med den föreslagna skjutfältsutvidgningen.

Utökning oacceptabel

Hälsövardsnämnden framhåller också den att en utökning av skjutfältet är oacceptabel med hänsyn till att en utvidgning inkräktar på möjligheten av Kils expanderande samhälle.

Stora Kils och Frykeruds pastoratskyrkoråd förordar att Ekenäs bevaras som orörd enhet i pastoratets ägo. Gårdens marker får inte förvandlas till skjutfält.

1972 antog kommunfullmäktige i Kil ett uttalande om att utökning av Örnäs skjutfält över vissa avgränsade områden är nödvändig och att den bör komma till stånd när så erfordras. Fullmäktige visste vid den tidpunkten att en utvidgning av skjutfältet kunde bli aktuell. Den nu redovisade utvidgningen är dock betydligt större än vad fullmäktige hade skäl anta 1972.

Kils kommun finner således att en begränsning av området är nödvändig, främst vad gäller den södra och sydvästra gränsen.

Ärendet kommer att slutligt prövas i samband med att chefen för armén redovisar sitt förslag till skjutfältets utformning och eftersom ärendet inte är färdigbehandlat av militären vill kommunen vänta med sitt yttrande över den fysiska riksplaneringen.

I 2 FÖRST I LANDET MED EXTRA SERVICE FÖR ARBETSSÖKANDE

Värmlands regemente, I 2, är första förbandet i landet som fått en anställd person som fungerar som en mellanhand mellan de värnpliktiga och arbetsförmedlingen.

Länsarbetsnämnden och I 2 har fått

pengar för att bedriva denna verksamhet som beredskapsarbete i tre månader. Dvs fram till de värnpliktigas uttryckning i slutet av mars. Inga-Stina Gryth är arbetsförmedlare.

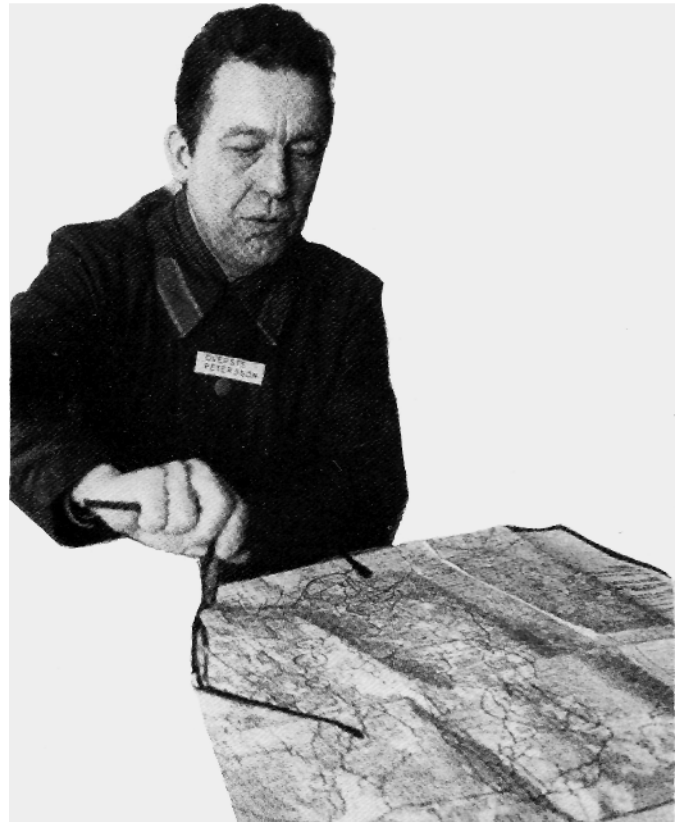
NWT 21/2

Soldater i Karlstads* terrängen

NWT 7/3

Försvarsintresset har minskat på ett oroväckande sätt enligt en undersökning som NWT häromdagen kommenterade här på ledarplats. Några av våra läsare har hört av sig med synpunkter, däribland en lantbrukarhustru innanför Karlstads kommuns gränser. Hon tycker som NWT att alla ansträngningar måste göras för att på nytt öka intresset och förståelsen för vårt svenska försvar. Men — säger hon — nu måste också försvarets anställda och chefer bidra till att ge en bättre image åt försvaret.

Som exempel nämner denna lantbrukarhustru hur påfrestande det kan vara för bönderna i Karlstads omedelbara närhet när de ser den militära framfarten i exempelvis nyplan-terad granskog. Där bönderna själva inte ens har hjärta att hugga en egen julgran har militär personal brutit ner granbestånd, struntat i att skotta igen sina skyddsgröpar och spritt pappersskräp omkring sig.

Överste John Petersson visar hur man planerat in övningsområdena för nästa veckas övning.

överste Petersson om manöverproblem:

Vi har fint samarbete med berörda markägare

NWT 8/3

— **Yi har ett mycket gott samarbete med markägarna runt Karlstad och det är vi mycket måna om att behålla. Förhållandet mellan markägare och ett förband är ju oerhört viktigt ur övningsynpunkt, säger överste John Petersson på 12 i Karlstad.**

Före varje övning väljer övningsledningen ut lämpliga områden runt Karlstad. Områdena ritas ut på karta och sedan ger sig ledningen ut för att undersöka terrängförhållandena.

Vissa områden bortfaller redan innan planeringen. Områden som är speciellt känsliga av en eller annan anledning, t ex ur trafiksynpunkt.

Militären tar sedan kontakt med de berörda markägarna och försöker få markägarens tillstånd att använda området.

Positiva markägare

— Ingen kan ju tvingas att ge sitt tillstånd. Säger markägaren nej på vår förfrågan får vi acceptera. Men det är ytterst sällan som inte markägarna ger sitt tillstånd. Det har skapats en

väldigt fin kontakt under alla år, berättar överste John Petersson.

Under själva övningarna har förbandet alltid att följa de bestämmelser som övningsledningen gjort upp. Styrkechefen är t ex alltid ansvarig för att tillfälliga rast- och förläggningsplatser städas innan truppen lämnar platsen. Och övningsledningen följer alltid övningarna bl a för att förbandet inte ska komma in på fel områden.

Efter avslutad övning åker personal från regementet ut i övningsområdet och undersöker städning och eventuella markskador,

— Skulle det ha uppstått några problem under övningarna, så är vi tacksamma om markägarna tar kontakt med regementet så snabbt som möjligt, meddelar John Petersson.

— Jag tycker att militären sköter sig bra ute i markerna. Fast det är klart, några världsmästare är vi ju inte. En rep övning med 1.300 man är ju ingen vanlig söndagsutflykt, säger John Petersson.

Regementet är uppställt!
H M Konungen
anländer och hälsar
regementet.

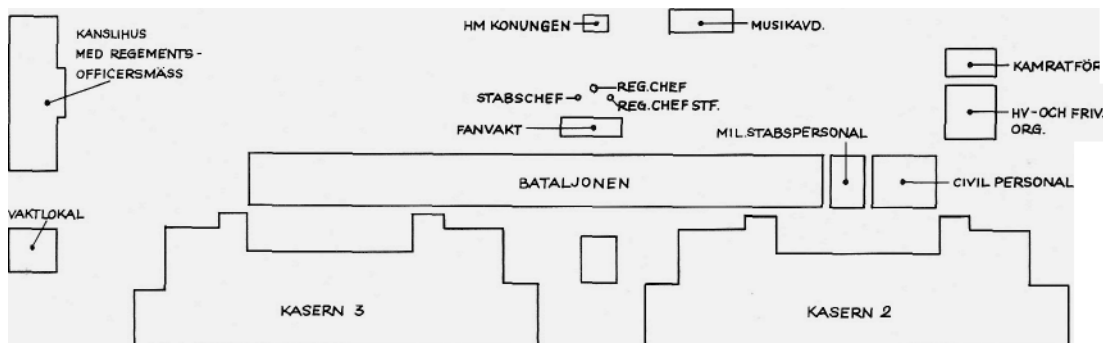

1974-09-09

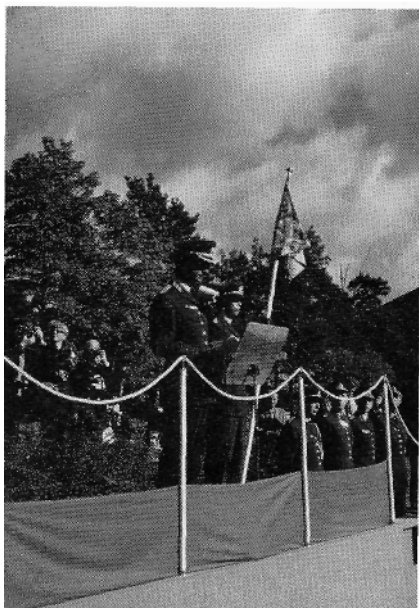
- KI 0836 Ankomst Karlstad C
- 0845 Avfärd till I 2
- 0900 Ankomst till Minnesstenen. Mottagning av militär - befälsstaben
- 912 Regementschefen lämnar av regementet
- 913 Konungen håller ett kort anförande. Därefter följer inspektion i ordning: bataljonen, civil personal, hemvärn- och frivilligorganisationer, kamratför eningen, regionmusikavdelningen
- 0928 På podiet: "Tack värmlänningar!" 0931 Samtal på regementsofficersmässan med kompaniassistenter
- 0937 Regementschefen orienterar om I 2/Fo 52
Konungen skriver i besöksboken
- 0955 Konungen lämnar regementet genom kanslihusporten för den fortsatta färd i Värmland

ÅSKAOKRE

Kungen talar och inspekterar . . .

överste Fredrik Grevillius lämnar av Värmlands regementes Kamratförening.

Regementets civila personal.

Kl 0928. Kungen har lämnat podiet och beger sig till kanslihuset åtföljd av regementschefen och adjutanten, överstelöjtnant Fredrik Lillie-

Samtal med kompaniassistenterna Persson, Hultgren, Gustavsson, Knape och Magnusson på regementsofficersmässen.

Titt i fotoalbumet: farfarsfar besöker regementet 1886 1912 och 1926 farfar blå 1953.

Flickor från Gruvlyckeskolan lämnar några blommor och kungen tar avsked för fortsatt eriksgata. ---^>

4.000 såg anfallet över Byälven i Säffle

SÄFFLE TIDNING 15/9

Anfallet över älven följs med intresse!

Övningsledaren major Bo Hugemark överlämnar regementets miniatyrfana till kommunfullmäktiges ordförande Allan Gustafsson.

Ulf Kullander, Årjäng, sköter sambandet tillsammans med Lennart Högberg, Säffle och Sjöqvist.

Hemvärnschefen i Säffle Åke Alestam serveras varm dryck av säfflelottor.

Man räknar med att minst 4.000 personer såg "slaget om Säffle" på lördagseftermiddagen. Hela Strömbron och stränderna nedströms bron var fyllda av människor. Det var f. ö. 20 år sedan militären haft en större övning förlagd till Säffle. "Anfall över vattendrag" startade exakt kl. 10.45 och säffleborna fick se en realistisk övning där ett hundratal I 2 soldater från Näs, Gillbergs, Jösse och Grums kompanier deltog. I övningen deltog också ett stort antal frivilliga ur Hemvärnet, FBU, Lottakåren och Bilkåristerna i Säffle.

Efter en inledande orientering om läget inför striden brakade artillerielden lös mot anfallsmålet söder om Stenmagasi-net. Dessförinnan hade ett antal spaningsoldater, med löjtnant Larsson från Säffle i spetsen, "badat" sig över Byälven iförda badbyxor och vattentät plastsäck med hela utrustningen. Ett uppdrag som säkert ingen i publiken avundades soldaterna.

Efter artilleribeskjutningen kom så den första anfallsvågen av soldater över från Sifhällaparken i sina gummiflottar samtidigt som hemvärnet gjort allt för att förbättra krigsstämningen.

Efter övningen var det uppställning i Kanalparken där kommunfullmäktiges ordf. Allan Gustafsson framförde kommunens tack. Han menade att en övning av det här slaget stärkte samhörigheten mellan bygden och det egna regementet. Dessutom bjöds säffleborna på ett realistiskt skådespel. Från kommunen gav

Allan Gustafsson löfte om en tavla vilken skulle översändas till regementet och upphängas i någon av de avdelningar som tillhör den här ortens kompanier. Major Hugemark framförde regementets tack till kommunen och överlämnade ett standar.

Utställningen i Kanalparken samlade mycket folk, både före och efter krigsskådespelet. Där var koket igång nere vid älvkanten och publiken bjöds också på soppa som värmdes gott i rusket.

Frivilligkåren i Säffle och personal från I 2 visade upp militärmaterial från

fordon till skjutvapen. Intresset var stort och samhörigheten mellan militär och ortsbefolkningen stärktes.

I sammanhanget skall också tilläggas att man också visade film non-stop på Saga. Kommunen bjöd också soldaterna på bad och förtäring i Tegnérhallen efter väl förrättad övning.

Övningsledaren major Hugemark och kommunens representanter var överens om att övningen gått mycket bra i lås och att det blev en fin propaganda.

Åke Jansson

INVIGNING AV FRIVILLIGORGANISATIONERNAS KANSLILOKALER I FLYGELN TILL SANDBÄCKEN

Från länsrådet Claes Hammarskjöld, generalmajor Sigmund Ahnfeldt, chefen för militärområdets fortifikationssektion överstelöjtnant Lars Olov Hornberg, regementschefen, Aina Samuelsson, SLK, assistenten för frivilligöranden Barbro Håkansson, Anna-Lisa Holm, SKBR, förvaltare Björn Lindgren samt kapten Arne Eklund, stf chef för hemvärns- och frivilligavdelningen.

Han har hjälpt inånga

VÄRNPLIKTSNYTT OKTOBER

Anders Risling heter försvarets "försökspsykolog". Efter två år i Karlstad är han övertygad:

— Hälften av de som avgår skulle klara sig kvar om det fanns psykologer på förbanden.

Rislings verksamhet har bidragit till att avgångarna minskat. Men det är svårt att avgöra hur mycket hans arbete betytt, säger chefen för Värnpliktsverket, Bertil Creutzer.

Till skillnad från förbandsläkaren och p v-konsulenten kan Anders Risling ägna mer tid i enskildhet åt de värnpliktiga.

— Har den värnpliktige personliga problem måste man prata med honom innan hans fall tas upp i granskningsnämnden. I granskningsnämnden får han ju bara

yttra sig på order.

I granskningsnämnden sitter kompani- chefen, ofta bataljonschefen, förbandsläkaren, personalvårdskonsulenten samt chefen för förbandets värnpliktsdetalj.

På I 2 dessutom en psykolog. Och på 12 har avgångarna minskat med två tredjedelar.

Granskningsnämnden i arbete under ordförandeskap av bataljonschefen Bertil Lunden. Anders Risling längst till höger. I bakgrunden chefen för kasernkompaniet, major Sture Fagerström.

Nu planeras ett större försöksprojekt. En — Militärtiden är en fin chans att garnisonsstad skall få ett lag med hjälpa människor att klara även det civila psykologer, sociologer och läkare. De ska livet. Har vi råd att missa den chansen? gemensamt undersöka den värnpliktiges frågor Anders Risling. psykiska och sociala problem.

Lumpen som vanligt jobb mål vid värnpliktskonferensen

NWT 8/11

Krav på 1.000 kronor till muck. Reglerad arbetstid med 40-timmarsvecka. Ett nytt sjukskrivningssystem. Det var de viktigaste frågorna som debatterades vid den värnpliktskonferens inom Bergslagens militärområde som öppnades på 12 i Karlstad på torsdagen. Konferensen pågår i två dagar och ett 30-tal värnpliktiga plus ett 10-tal befäl från militärområdets fyra regementen deltar. Konferensen arrangeras och leds av militärbefälhavaren, generalmajor Ahnfeldt. Första dagen ägnades åt information om militärbefälhavarens uppgift samt en frågestund. Andra dagen disponerades av den arbetsgrupp som utsågs av 1974 års värnpliktsriksdag.

40-TIMMARSVECKA

En fråga som rör både befäl och värnpliktiga är den reglerade arbetstiden och 40-timmarsveckan. Idag varierar arbetsveckan mellan 44 och 55 timmar vid de olika regementena inom milot. — Vi har varit i kontakt med de olika befälsgruppernas fackliga förbundsstyrelser och vet att även de är intresserade av den här frågan, sa en av representanterna i värnpliktsriksdagens arbetsgrupp.

NYTT FÖRSLAG TILL SJUKSKRIVNING

I samband med frågestunden lämnade de värnpliktiga fram ett förslag till nytt sjukskrivningssystem. Det nya förslaget liknar i stort det civila förfaringssättet vid sjukskrivning.

— Den värnpliktige skall ha rätt att själv sjuk- och friskskriva sig. Vi är alli-

hop vuxna människor som i det civila är vana att ta ansvar för vår egen hälsa. Det behöver inte vara någon skillnad i det militära, sa vpl Björn Magnusson, som utarbetat förslaget.

Liksom i det civila skall den sjukskrivne uppsöka läkare om sjuktiden överskrider ett visst antal dagar. Man föreslår också en speciell "sköterskemotagning". Detta för att underlätta för läkaren. Samtidigt föreslås att läkarna inte skall vara underställda myndigheter utan anställas av landstingen.

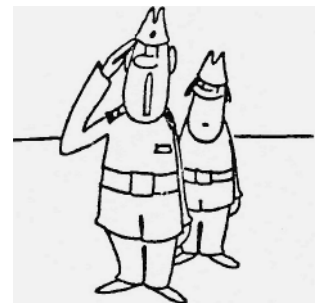
SOLDATTIDNINGAR

Andra frågor som diskuterades under värnpliktsdagen var bl a: kompaniassistenternas rätt till minst en befälsfri timme i veckan med kompaniet. Spridning av soldattidningar inom regementet (typ Eldröret). Regler om bestraffning där de värnpliktiga efterlyste enhetlighet.

Militärbefälhavaren, generalmajor Ahnfeldt diskuterar med vpl Lennart Persson som är en av de 30 värnpliktiga som deltar i värnpliktskonferensen.

Apropå en motion till senaste värnpliktsriksdagen: Värnpliktiga avgör själva om de vill sjukskrivna sig

KAPTEN NILSSON MARSCHBEREDD MED FJÄRDE KOMPANIE: EN MAN SOM GLÖMT ATT SJUKSKRIVA SIG.

Politiska möten vid förbanden

VÄRNPLIKTSNYTT

m En film om PAIGC:s befrielsekamp i Guinea-Bissau visas. Ett 20-tal värnpliktiga finns på plats.

Det är ett historiskt ögonblick. Det första politiska mötet för de värnpliktiga på I 2 i Karlstad. Det första mötet sedan de nya bestämmelserna om politik på förbanden trädde i kraft den 1 september.

Mötet, arrangerat av Sku(ml), hålls på soldathemmet som ligger alldeles utanför kaserngrindarna. Det är också där som framtida politiska möten på I 2 kommer att hållas. Så i själva verket släpps politiken inte in på förbandet. Men i det här fallet innebär det inte någon konflikt mellan regementsledningen och de värnpliktiga.

Förbandsledningen hänvisar till de gamla och slitna lokalerna på 12 och menar att det nybyggda soldathemmet är den "trevligaste platsen" för sådana här möten. Och de värnpliktiga tycker det samma:

— Det är lättare att locka folk hit än till någon trist undervisningslokal eller liknande inne på förbandet, menar de. Dessutom kan man fånga upp sådana som ändå går hit på kvällarna för att fika.

KOMMENTAR

Intresset för politiska möten vid 12 har varit svagt. Tills dags dato har endast tre möten arrangerats.

Striden om förbands-tidningar går vidare

Ingripanden mot soldattidningar eller förbandstidningar görs på olika sätt. På I 2 "samlas" Nya Wermlands-Gamen in för studium.

Från 1 september regleras i generalorder nya ordningsbestämmelser för spridning av skrifter på förbanden:

I Karlstad blir det inte heller någon politik på förbandet i bokstavlig mening. Men alla parter är överens om lokalfrågan, som på andra håll blivit viktigare än debatten i sig.

Här sammanträder förbandsnämnden på 12 i Karlstad. Förbandsnämnden, del är ett samarbetsorgan mellan regementsledning och värnpliktiga. Förbandschefen är ordförande (på 12 är det förbandschefen), och där sitter personalvårdskonsulenten och hans assistent, samt två värnpliktiga representanter för varje kompani. Nämnden fattar inga beslut utan beslutanderätten ligger hos förbandschefen eller ännu högre upp i hierarkin. Undantag är trivselmedlen — som nämnden kan besluta om. Men det är förbandschefen som budgeterar hur stora trivselmedlen ska vara, och det är han som avgör om de ska utanordnas. Förbandsnämnden har också rätt att utse vissa representanter i andra nämnder och till milokonferenserna.

Ingen kan längre i förväg begära att få se och godkänna de skrifter värnpliktiga vill lägga ut, förutsatt att de värnpliktiga följer vissa regler. Tidningarna måste antingen vara tryckta eller om de är stenci-lerade ha en ansvarig person på förban-

det namngiven. De måste vidare läggas på de i förväg anvisade platserna.

Varje kompanichef ska anvisa platser på kompaniet där skrifter får läggas ut. Det kan vara tidningshyllor i korridorer eller dagrum, och logement.

Försvarsministern och ÖB i Värmland

Muckpengar och Ornäsfältet i förgrunden

NWT 10/12

Försvarsministern och överbefälhavaren kom till Karlstad tidigt på måndagsmorgonen. Under förmiddagen fick de tillfälle att göra en rundvandring på 12 i Karlstad och diskutera frågor som rör militärområdet. En av dessa frågor är Ornäs skjutfält.

Försvarsministern hänvisade i frågan till den sittande fredsorganisationsutredningen som behandlar Ornäs. I den utredningen kommer man att ta ställning till vilka möjligheter det finns att ordna skjutfältsfrågan för militärområdet.

1.000 SPÄNN RIMLIGT KRAV

Då försvarsministern sammanträdde med de värnpliktiga i förbandsnämnden fick han den oundvikliga frågan: Får vi 1.000 spänn till muck?

— Jag är medveten om att intresset för den här frågan är mycket stor bland de värnpliktiga och jag har full respekt för kravet, sa Erik Holmqvist.

— Vid kontakter jag haft med värnpliktiga på fältet har det visat sig att intresset för ett högre uttryckningsbidrag är större än t ex höjd dagpenning. Frågan har därför fått högsta prioritet, men jag kan inte avslöja något förrän statsverkspropositionen offentliggörs den 11 januari nästa år, sa försvarsministern.

DÅLIGA KASERNER I TROSSNÄS

Vid försvarsministerns samtal med de värnpliktiga påpekade Lennart Persson, Arvika, att kasernerna i Trossnäs är under all kritik. Det saknas både varmvatten och vattenklosetter. Där ligger de värnpliktiga åtta veckor under utbildningen. Försvarsministern kunde inte göra annat än beklaga de dåliga sanitära förhållandena vid Trossnäs. — Om Ornäs skjutfält kan byggas ut finns det planer på att flytta all övningsverksamhet dit och då skall nya förläggningar byggas, sa Erik Holmqvist.

En annan fråga som intresserade de värnpliktiga var skyddsassistentens ställning. — Varför kan inte den valde skyddsassistenten ges rätt att stoppa en farlig övning, frågade en värnpliktig. Om han inte får den rätten är det lika bra att avskaffa skyddsassistenten.

— Vi sysslar med farliga saker i försvaret och det är också där man hittar de mest rigorösa säkerhetsbestämmelserna, sa Stig Synnergren. En skyddsassistent måste ha stora kunskaper på sitt område med minst tre års erfarenhet. En sådan erfarenhet kan aldrig en värnpliktig få, sa överbefälhavaren.

På en fråga om det finns planer på att avskaffa värnpliktsriksdagen svarade försvarsministern att den i framtiden inte kommer att spela samma roll som tidigare.

— Jag har en känsla av att de värnpliktiga vill vara med och påverka sin egen situation vid sitt eget förband i första hand, sa Erik Holmqvist.

Staffan Nyström

VÄRNPLIKTSNYTT

Värnpliktsnytt, "soldaternas språkrör", är en populär tidning i de flesta läger på regementena. Åtminstone är såväl befäl som värnpliktiga på I 2 i Karlstad överens om sitt omdöme: Värnpliktsnytt är bra. Fast visst har de flesta kritiska synpunkter också. På Lennart Fernqvists bild är det vpl furirerna Per Manhof, Roger Larsson och Olle Hallberg som tittar på ett nummer av tidningen. V F 12/3

Från vänster ÖB, förrådsförvaltare Erik Olofsson, ordföranden i FCTF lokalavdelning Ulla Björk och regementschefen.

Från vänster kapten Sigge Strömberg, representant för OF 12, ordföranden i plutonsofficersföreningen fanjunkaren Gunnar Johansson, Ture Nilsson, SF, kapten Olof Holm, representant för kompaniofficersföreningen samt försvarsminister Erik Holmqvist.

Skölden på väggen lät dåvarande chefen för kasernkompaniet Erik Österberg soldat Göte Melin tillverka 1950. Skölden skänktes till Soldat hemmet. Göte Melin är bildhuggare och bosatt i Arvika.

Här gör soldater lumpen än idag

UR VÄRNPLIKTSNYTT

Det är trosskompaniet på I 2 i Karlstad som inte får plats i regementets ordinarie kaserner. Anledningen är att en grupp kadetter från InfKAS kommit till 12 och tagit hand om en del av utrymmet. Därför måste 10:e kompaniet flytta på sig under närmare två månader.

Och då får de — liksom förra året — flytta till Trossnäs.

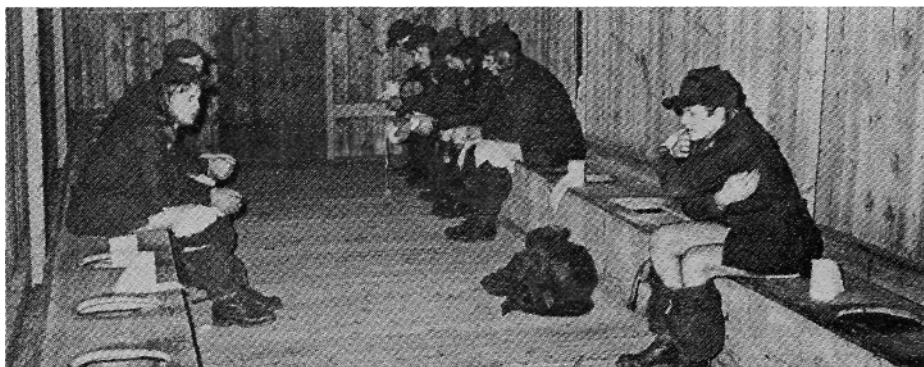
Ur kranarna kommer det bara kallvatten.

— Och det är inte bara kallt. Det är förbannat kallt, konstaterar de värnpliktiga. Befälen instämmer.

Och det är bristen på varmvatten som retat de värnpliktiga mest. Därför kräver de att de kostnadsfritt ska få bada i Valbergs badhus en bit därifrån. Regimentet har tillmötesgått det kravet genom att ge de värnpliktiga ett till två bad i veckan.

— Som det nu är drar man sig ju för att tvätta sig överhuvudtaget. Det är inte direkt trevligt att komma tillbaka från fysträningen när det inte finns någon dusch och bara lite varmvatten i flaskor som värmts upp i ett fältkök.

Kockarna har nämligen till uppgift att förse varje tvättrum med 50 liter uppvärmt vatten på eftermiddagarna. Men det är sällan någon använder det.

Ett skjul med 32 platser. Det drar friskt om ändan genom springorna i planket.

Samma sak med 32: an. Det är benämningen på torrdasset. Ett skjul med 16 platser efter varann på varje sida. Plats för 32 man alltså och därav namnet. Stora springor mellan plankorna så det drar friskt om ändan. Inte hemtrevligt precis.

— Ja, inte är det så att man sitter kvar och läser morgontidningen inte.

Men mitt i all den här bedrövelsen är ändå en stor del av de värnpliktiga nöjda med att vara på Trossnäs! Kompanichefen har till och med fått in önskemål om att de ska få stanna kvar efter jul istället för att åka tillbaka till I 2.

— Jo, nog finns det fördelar alltid, menar de. Det är mycket friare här. Man slipper kasernlivet inne i stan och det blir ett mer kamratligt förhållande till befälen. Vi är ju så mycket färre här.

KOMMENTAR

Trossnäs upprustas:

1968 renoveras Gamla sjukhuset och rekrytbaracken.

1971 tas förläggingsbarackerna. Övergång till elvärme.

1973 renoveras matsalsbyggnaden.

1975 tillkommer toalettvagnar (32: an har spelat ut sin roll).

12 invigde "stormarknad"

VF 1/10

Vid Värmlands regemente i Karlstad tas i dagarna ett nybyggt truppserviceförråd i bruk. Förrådet ligger alldeles intill hinderbanan och kan liknas vid en "stormarknad" i militär materiel.

— Det nya förrådet innebär att vi får förbättrade möjligheter att förvara den utbildningsmateriel som behövs alldeles i anslutning till utbildningsplatsen. På så sätt slipper vi fördyrande transporter, säger major Lennart Glavmo.

Sjukvårdsmaterielen var t ex tidigare spridd på ett tiotal platser runt I 2. Nu får man alltihop koncentrerat på ett ställe.

Förrådet ska innehålla allt som behövs för att utrusta en trupp — vapen, ammunition, kläder och annan övningsmateriel.

Koncentrationen innebär dessutom att man kan minska på personalstyrkan:

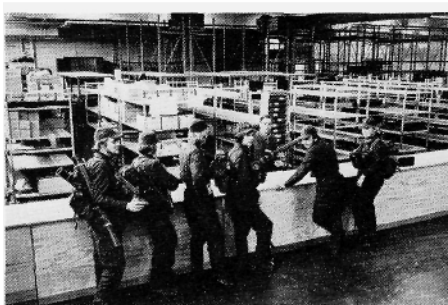
— 16 förrådsmän har försvunnit, men vi har inte behövt avskeda någon utan vi har klarat det hela genom naturlig avgång, säger Lennart Glavmo.

För närvarande arbetar totalt 58 förrådsmän plus arbetsledning vid I 2 och de nedskärningar som gjorts är helt i överensstämmelse med de intentioner som arméchefen utfärdat.

Truppserviceförrådet har kostat 2,7 milj kr och består av 1 800 kvm uppvärmt utrymme och ett kallt förråd på 1 200 kvm. Dessutom tillkommer personalutrymmen på 190 kvm.

Hela inflyttningen hoppas man ha klar

?, dagarna tagit sitt nya truppserviceförråd i bruk: Har delar Nils Magnusson (bakom disken) ut vapen till en övningsgrupp.

Förrådsförvaltare Gunnar Henriksson visar de tjocka dörrarna till vapen och ammunitionsförrådet. Dörrarna är av massivt stål och väger tre ton.

Nytt blod - blivande löjtnanter

Från vänster Björn Tomtlund, Ingemar Robertsson, Kenneth Jonsson, Karel Piitsep, Lars Ramström, Ove Stedenfeldt och Claes Göran Alm.

Gruppchefer belönade

— Fasthet och välvilja, de två orden vill jag att ni skall ha i åtanke under utövandet av ert yrke, sade chefen för 12, överste P. S. Wallin, när han på onsdagsförmiddagen avtackade eleverna vid regementets gruppchefsskola vid en sammankomst i plutonofficersmässen. *V F 20/12*

överste P. S. Wallin omgiven av fr. v. Roland Fors, tvåa i skolan, Sven Åke Lööv, etta, Mats Olsson, trea, samt Mats Norhult som erövrade regementschefens gevär.

FACKELTÅG

De värnpliktiga vid 12 i Karlstad marscherade på onsdagskvällen med facklor genom staden från regementet till Domkyrkan. Där var det traditionsenligt julkorum för alla värnpliktiga och regementets anställda. Fackeltåget var den sista övningen inför de följande tre veckornas julleddighet.

Julkorumet i Domkyrkan, som var besatt till sista plats, inleddes av Musikavdelningen i Karlstad som spelade Det är en ros utsprungen. Därefter blev det solosång av Allan Weiberg till ackompanjering av domkyrkoorganisten Olle Ljungdahl. Sedan sjöng Idrottsordens kör under ledning av John Bertil Eriksson.

Julbetraktelsen hölls av regementspastor Bill-Göran Andersson. Han talade om världsliga frälsare som skapar makt och ära på andra människors bekostnad, vars rikedom blir andra människors fattigdom. Till skillnad från den verkliga Frälsaren, Jesus Kristus, vars fattigdom blir andra människors rikedom.

Regementschefen överste P. S. Wallin önskade sedan alla värnpliktiga och anställda vid regementet en god jul och ett gott nytt år. Därefter följde mer musik och julkorumet avslutades med Stenhammars Sverige. *NWT 20/12*

Barnfest på kompaniofficersmässen

Herr trolleriprofessor underhåller.

Apan som talar.

VÄRLDSLÄGET

1975 upphör kriget i Indokina, den långvarigaste och kanske allvarligaste konflikten sedan andra världskriget.

USA lämnar därmed en viktig del av Sydostasien fritt för maktkampen mellan Sovjet och Kina.

USA bibehåller dock sin roll som balanserande maktfaktor i Fjärran Östern och har handlingsfrihet i triangelspelet Moskva, Peking och Washington.

Mellanösternkrisen är akut så länge Israel och den palestinska befrielseörelsen, PLO vägrar att erkänna varandras existens.

Cypernkrisen är latent.

Efter Fjärran Östern kommer nu uppgörelsen i Afrika.

Tron på framsteg i avspänningpolitiken börjar svikta.

Förhandlingarna om minskning av den militära styrkenivån i Europa gör inga framsteg, sedan förhandlingarna inleddes 1973 och en öppning synes ännu avlägsen.

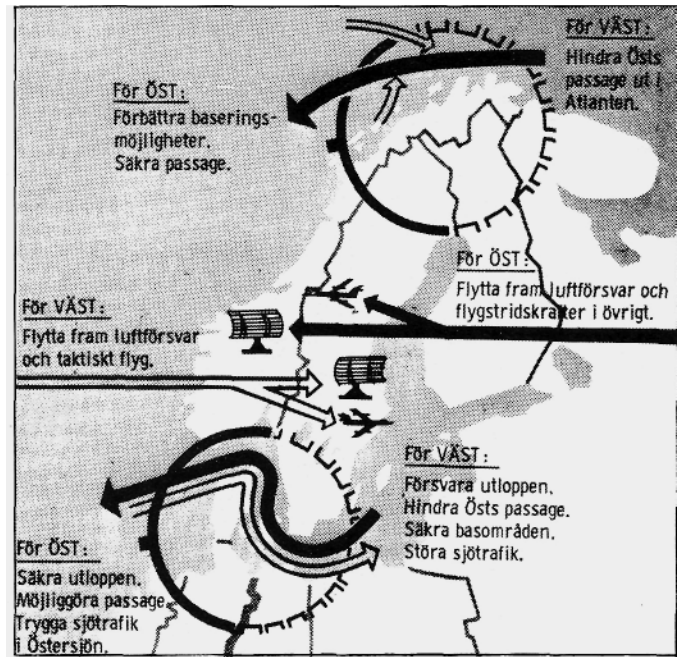
I Europa har Sovjet med Warszawapakt blå 19000 stridsvagnar och närmare tre miljoner man under vapen, som framgår av bilden nedan.

Mot denna bakgrund är det särskilt viktigt att Sverige fortsättningsvis kan verka som en stabiliserande faktor i Norden-Olof Palme uttryckte sin mening om Sveriges betydelse på följande sätt vid den socialdemokratiska partikongressen 1 oktober:

"Om man inte tror att vi längre är beredda att värna stabiliteten och hävda vår neutralitetspolitik, kommer skrällen för vakuum att fylla stormakterna, och då kommer vi att utsättas för risken för hot och påtryckningar. Det är ofrånkomligen så. Det visar varje historisk erfarenhet.

Därför menar jag att en neutralitetspolitik, vari vårt försvar ingår, är ett led i avspänningen i Europa. Kan den avspänningen leda till en nedtrappning av de militära rustningarna, ska vi självfallet följa med, men går vi ensamma skadar vi avspänningen. Jag menar detta med djupt allvar."

Det strategiska läget i Norden

"Pentagons andra etapp bör startas omgående"

KOSTAR 50,5 MILJONER

NWT 29/12 1975

Byggnadsstyrelsen har begärt hos regeringen att få sätta igång med etapp 2 av det statliga verksbygget i Karlstad redan i mars—april 1976. Detta för att kunna fortsätta med etapp 2 direkt efter det att etapp 1 är klar till våren. De statliga verk det gäller nu är försvarets civilförvaltning och civilförsvarsstyrelsen. Dessutom skall vägverket inrymmas i den nya delen. Vägverket är idag utspritt på fyra platser i Karlstad.

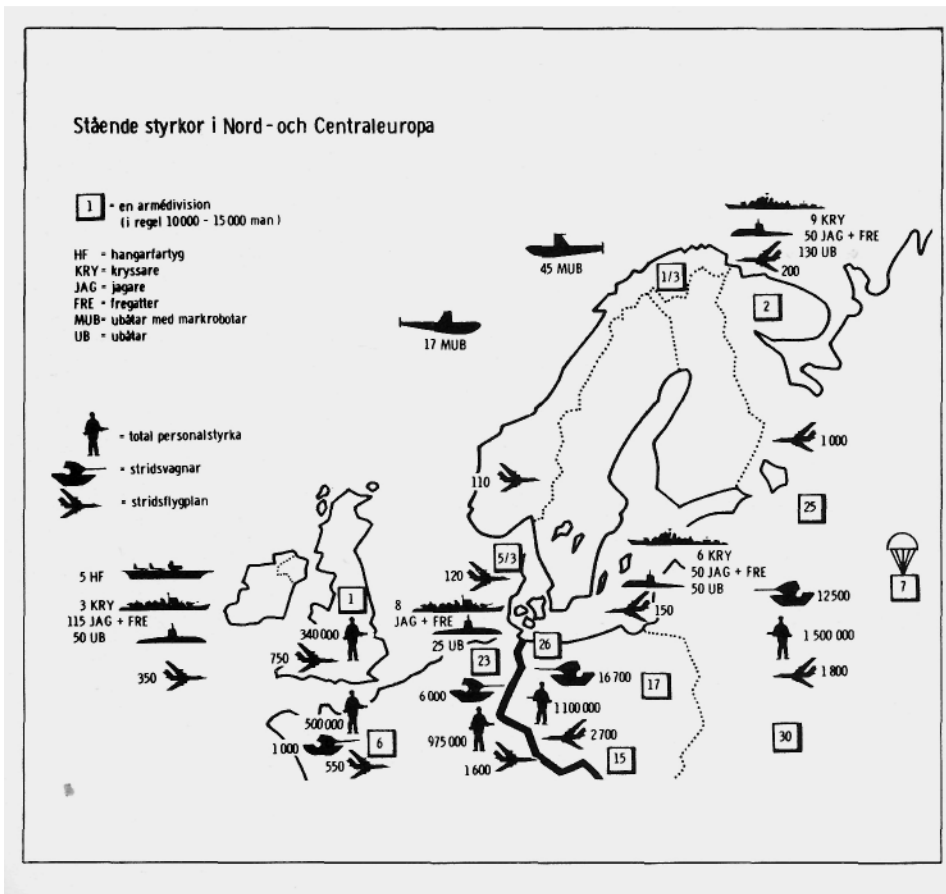
Etapp 2 av verksbygget kommer att kosta 50,5 milj. kr. Den nya delen skall byggas strax norr om det nu pågående bygget. Etapp 2 är på 15.000 kvm våningsyta medan den första etappen är på 35.000 kvm våningsyta. Det gör en total våningsyta på 50.000 kvm, vilket också stadsplanen föreskriver.

Totalt kommer 1.400 personer att arbeta i de statliga verken i Karlstad, som samlats i jättekomplexet "Karolinen". I den del som skall byggas i etapp 2 skall ca 500 personer arbeta.

Hela verksutbyggnaden beräknas vara klar i februari 1978.

Byggnadsstyrelsens begäran om att få tidigarelägga bygget hamnar på riksdagens bord i januari.

Etapp 1 som flyttar in under första halvåret 1976 är Värnpliktsverkets huvudkontor och Inskrivningscentral Bergslagen, Militärpsykologiska institutet, Försvarets sjukvårdsstyrelse och Försvarets materielverks Karlstadsdel.

ELDPOSTEN

NWT 24/1

I går fick Karlstad en helt ny tidning. Då gavs nämligen det första numret av soldattidningen Eldposten ut. Den görs av soldaterna på 12 och ska komma ut en gång i månaden.

Regementsledningen erbjöd sig att bekosta tidningen, men soldaterna tackade nej. Man vill försöka klara sig på egen hand och vara oberoende av 12:s ledning.

Den första Eldposten trycktes i 700 exemplar och kostade cirka 750 kronor. Man räknar med att kostnaderna ska täckas av ett prenumerationsstöd från regementets förbandsnämnd och insamlingspengar från kompanierna.

— Eldposten delas ut gratis, men vi gör en insamling i samband med utgivningen, berättar ansvarige utgivaren Lars Hjalmarsson.

— Vi vill försöka klara oss själva. Om vi hade tagit emot produktionspengarna från regementet, så skulle regementschefen bli ansvarig utgivare. Det skulle ha hämmat redaktionsarbetet. Regementsledningen har dock inte motarbetat Eldposten. Tvärtom.

Tidigare var det svårare att göra soldattidningar. Tidningar, flygblad och propaganda var förbjudna på regementena. Många förband hade dock egna underground-tidningar och i Karlstad fanns den nu insomnade Värmlands-Gamen. Den 1 september i fjol mjukades bestämmelserna upp. Soldaterna får nu ge ut sina tidningar legalt. Flygblad och propaganda får delas ut efter godkännande från regementsledningen.

Huvudartikeln behandlar beslutet om "1000 spänn till muck". I artikeln erinras också om andra krav som är aktuella t ex 40 timmars arbetsvecka.

VÄRNPLIKTSKONFERENS

Vid värnpliktskonferensen i Örebro 10—13 mars representerades de värnpliktiga vid I 2 av Tommy Eriksson, Anders Knape, Anders Mangan och Gunnar Åberg.

Fredriksberg

VF 11/3

Under en veckas tid har "stora kriget" pågått i trakterna av Fredriksberg, som levt upp som vanligt i manövertider. Men den vinterutbildning som samtidigt planerats för bl a värnpliktiga vid I 2 i Karlstad har det inte blivit så mycket av med. Snön håller på att töa bort.

— Toppenväder, säger bassarna med glimten i ögat om blötsnön. Blir man inte blöt och smutsig känns det inte som en riktigt repövning.

Några krigare logerar vid Folkparken i Fredriksberg, men nöjeslivet är av blygsam omfattning. Folketshusbion ger "dollarwestern" med Clint Eastwood och på fiket snackar man lumparhistorier.

Deltar i krigsleken i Dalaskogarna gör mellan 6 000 och 7 000 repgubbar och värnpliktiga.

Värnpliktskonferensen avslutas

NWT 14/3

Årets värnpliktsriksdag som avslutades i Örebro på torsdagen kanske var den sista. Det var en konferens som allmänt betecknas som den lugnaste någonsin. Den var helt utan oväntade beslut och dramatiska utspel.

— Jag tror att värnpliktsriksdagen kommer att försvinna även om den idag fyller en funktion, säger Anders Knape, värnpliktig på 12 i Karlstad och delegat på konferensen.

Verksamheten kommer säkert att läggas om på milokonferensen samtidigt som förbandsnämndernas makt utökas, en breddning av arbetet på lokal nivå.

Karlstads färskaste tidning heter Eldposten. Redaktörerna Bengt Johansson, Svante Södermalm och Lars Hjalmarsson delar ut det första numret. Foto VF.

SÄFFLE KOMMUN GAV TAVLA TILL SITT "EGET" KOMPANI

NWT 4/3

Namnet Näs kompani går tillbaka till forna tiders benämningar och rekryteringsställen för soldaterna. Förr stod ju olika delar av länet för rekryteringen av ett kompani. T ex Näs kompani från säffletrakten eller Nordmarks kompani från bl a Töcksfors.

På måndagsförmiddagen överlämnade Säffle kommun en gåva till Näs kompani vid I 2 i Karlstad. Bakgrunden är att regementet tidigare besökt Säffle med gruppchefsenheter och hållit en "Försvarsdag". I samband med "dagen" överlämnades ett standar av regementets flagga till kommunen.

Tavlan, en akvarell kallad Svanar över Byälven av Lars Friberg, motogs av representanter för kompaniet. Kommunen representerades av fr v Torbiörn Edeskog och Allan Gustavsson. Från kompaniet var det fr v Åke Henriksson, Ingemar Björkdahl, Tomas Gustavsson, Bo Haglers och kompanichefen Bengt Dehring.

Priser och diplom till mucksoldater

NWT 26/3

På tisdagseftermiddagen var det avtackning och prisutdelning för de muckande soldaterna på I 2 i Karlstad. Översten Per Sune Wallin höll tal och skötte prisutdelningen tillsammans med höjdhopparen Rune Almén.

Pris som bästa soldater på kompanierna fick Björn Olov Andersson, Sven Arne Johansson, Lars Peter Hultman, Karl Åke Henriksson, Jan Anders Vilén, Lars Östen Larsson och Tomas Söderholm. Det var de värnpliktiga som hade röstat fram dessa namn.

Det delades också ut priser till de bästa i 12-loppet, kpist-mästerskapen, fältskjutningen, bordtennisturneringarna, ungdomens rattmästerskap och tävlingen Årets motormän.

Rune Almén och överste Per Sune Wallin delar ut priser till de elva snabbaste i 12-loppet. Segraren Jan Hagelbrant står längst till höger.

Arméchefen i Karlstad:

Alliansfriheten kräver ett starkt svenskt försvar

NWT 3/4

Det är inte lätt att säga om 1972 års försvarsbeslut innebär att vårt försvar idag kan lösa de säkerhets- och försvarspolitiska uppgifter som riksdagen ålagt det eller inte.

Det svarade arméchefen general Carl-Eric Almgren på en fråga han fick när han på onsdagen gästade Karlstad och deltog i en debatt som moderata samlingspartiet arrangerade.

Civilmotstånd är inte en modell som passar för svenska förhållanden. Den svenska ungdomen är bra och värd att lita på.

Det var andra svar som arméchefen gav på frågor som ställdes till honom.

— Vi militärer har inget emot en bättre värld som skulle möjliggöra nedrustning och minska försvarskostnader. Men vi är inte där ännu. Vi ska inte tro att vi kan statuera exempel och skrota vårt försvar utan vi får acceptera den situation som råder i världen, svarade generalen på en annan fråga.

Fr v Lennart Pettersson, Dagmar Stake, Karl-Erik Almgren, Carl-Philip Holmdahl, Håkan Andersson, Ingrid Holmlund och Ove Eriksson.

Värmlands hemvärn jubilerar i samband med riksövning

Det var knappast någon som sa nej när jag 1940 som förste kretschef för hemvärdet i Värmland satte igång rekryteringen av hemvärnschefer runtom i Värmland.

Det säger f. d. rådman Harry Jacobson, Karlstad, som av dåvarande översten vid Värmlands regemente, Gunnar Berggren, övertalades att dra igång rekryteringskampanjen för det värmländska hemvärdet.

I år högtidlighåller Värmlands hemvärn sitt 35-årsjubileum och det sammanfaller med den stora riksövningen som äger rum under våren. I Nyed blev man först i Värmland att organisera ett hemvärnsområde. Sedan följde en lång rad av nya hemvärnsområden.

— Idag finns 44 hemvärnsområden i Värmland och vi räknar med att var fjärde hemvärnsman i varje hemvärnsgrupp har tillgång till modern utrustning, säger major Åke Lantz, chef för hemvärdet och frivilligutbildningen vid I 2/Fo 52.

I Värmland finns totalt 4.000 frivilliga hemvärnsmän. Som jämförelse kan nämnas att det 1940 fanns cirka 2.500 hemvärnsmän i länet. En tredjedel är under 45 år och hälften av alla hemvärnsmän är under 55 år.

BETYDANDE UPPGIFTER

Såväl i fred som vid ofred har hemvärdet mycket betydande uppgifter. Hemvärnsmännen har god lokalkännedom och kan med relativt kort varsel besätta de platser de blivit ålagda att bevaka.

Riksgränsbevakningen mot Norge är en stor angelägenhet för hemvärdet liksom bevakning av mobiliseringsförråd, ammunitionsförråd, flygplatsen i Karlstad och de övriga flygfälten i Värmland.

— Vid luftlandsättning av fiendestyrkor är det hemvärnsmännen som får ta den första stora stöten, säger Per Sune Wallin. De måste innan förbanden kommer fram fördröja fiendens framryckning och skydda våra anläggningar mot spioneri och sabotage. NWT 22/4

4.000 hemvärnsmän i elden...

VF 28/4

KIL Kl 06.45 på söndagsmorgonen kom signalen. Larmet som satte fart på bortåt 4 000 hemvärnsmän i vårt län. Om man ser till hela Sverige så var det 90 000 som i största hast tog på sig byxorna och vapenrocken för att vara med i hemvärnets stora vårövning. Gamla grånade män, som under ofredsåren gick med i rörelsen därför att de kände att deras närvaro behövdes, blandades med ungdomar som blivit hemvärnsmän för geväret och vapenrocken. Alla skulle under den här dagen fullgöra hälften av de kontrakterade 20 årstim-marna.

Redan på lördagen inträffade skärpt hemvärnsberedskap under eftermiddagen, men då hände inget för gemene man. Det var bara stabspersonalen som gick i elden, och det behövdes. Utan vidare kan man kalla söndagens övning för ett jättearrangemang och förberedelserna var många.

Hemvärnsmännen hade alltså att så snabbt som möjligt efter larmet söka sig till den plats de blivit anvisade. Under förmiddagen fick de så öva på de krigsuppgifter som de blivit tilldelade inom respektive områden. Under eftermiddagen skedde sammandragningar till ett 10-tal olika platser för större övningar där flera områden fick samöva.

En sådan sammandragning var förlagd till Örnäs skjutfält där Kil, Forshaga, Ullerud, Nyed, Grava och Nor höll till. Ca 250 man under ledning av kapten Bengt Carlén, som var en av Örnäsövningens nio fast anställda instruktörer. Han hade idel lovord att ge sina mannar:

— Ja, de har verkligen gått in med stort intresse för den här övningen. 45 minuter efter larm var halva styrkan på plats och efter ytterligare 45 minuter var anslutningen nära 90-procentig.

Fälttävlan - sport på gång

VF 10/6

På lördag arrangerar I 2 IF i Karlstad årets DM i fälttävlan. En idrottsgren som tycks vara på frammarsch. I varje fall jobbas det bakom kulisserna för att öka intresset. Något större internationellt utbyte förekommer inte. Men även här skall krafttag tas. Vid årets femdagars i orientering kommer fälttävlan att presenteras för deltagarna.

— Fälttävlan erbjuder ett förnämligt alternativ för orienterare. Och kan bli huvudgren för orienterare som av olika anledningar har svårt att nå nationell elitklass. Här på 12 finns traditioner i grenen. Namn som Magnus Eriksson och Enok Prage fanns ofta i topp på 40-talet, berättar Nils-Emil Lindahl som leder grenen inom I 2 IF.

I fälttävlan ingår fri orientering, punktorientering och skjutning. Grenen förekommer såväl civilt som militärt. I de senare sammanhangen är mästerskapen avklarade med I 2 som dominerande förband.

— Idrottstraditionen är stor på I 2. Regementsledningen vet betydelsen. Dessutom jobbas det på civilt vis på ledarsidan. Bland befälen finns många som har tunga ledaruppdrag i civila idrottsföreningar och det bidrar till en total positiv syn på idrotten vid I 2, säger Lindahl.

För DM 14 juni gäller samling vid Sanna södra nordväst om I 2. Mästerskap avgöres i klasserna H 17—21 och H 22. I den senare klassen även lagtävling med tremannalag. H 35 och H 43 inbjuds det till också, men utanför DM. För banan ansvarar Göran Carnander och tävlingsledare är Per Sjölander.

BRUNO TÖRNQUIST

12 tog hem allt i MM-femkampen

NWT 24/5

GÄVLE — Det blev nästan bara 12 i toppen när de militära mästerskapen i militär femkamp avgjordes under torsdagen och fredagen. 12 dominerade de flesta grenarna och det var bara seniorernas individuella tävling som man inte toppade. I lagtävlingen för juniorer var t o m 12 så överlägset att man tog de första två platserna. Tydligt är att man på regementet siktar ganska hårt på den här sortens idrott.

Det blev en verkligt rafflande slutspurt i seniorernas tävling. Inför sista grenen ledde Rolf Björklund A 9, klart. Hans värste konkurrent såg ut att bli Magnus Haeger, 12, men denne räckte inte till. Däremot dök då Hans Bartelsson, även han I 2, upp och det var ytterst nära att han vann. På alla de fem grenarna sammanlagt skilde det bara 7,6 sekunder till Björklunds favor. Tala om raffel.

Även de övriga tävlande från I 2 gjorde bra ifrån sig i klassen och Kennet Olofsson kom 5:a och Per Rabe kom på en hedrande 9:e plats.

Juniorernas tävling toppades inte oväntat av Tony Holmgren I 2. Han vann en verklig utklassningsseger och inför sista sträckan hade han över en halv minut till godo på sin värste konkurrent. Denne hade dock inte något att sätta emot och Holmgren var helt överlägsen. På behörigt avstånd kom Lars Pontén som tvåa. Han var slagen med över 100 poäng, en utklassningsseger alltså.

BRED MARGINAL

Även lagtävlingen blev som sagt stora framgångar för I 2. Seniorerna vann med över 1000 poäng, förhållandet var nästan det samma på juniorsidan. Där kom I 2: s första lag etta och andralaget på andra plats.

Seniorer: 1) Rolf Björklund A 9, 5.168,7 poäng, 2) Hans Bartelsson I 2, 5.161,1, 3) Magnus Haeger I 2, 5.157,2, 5) Kenneth Olovsson 12, 5.104,3, 9) Per Rabe I 2 4.911,9.

Äldre juniorer: 1) Tony Holmgren I 2, 5.186,4, 2) Lars Pontén, A 3, 5.084,1, 3) Jan Rådfält 13, 4.992,4, 4) Björn Hjalmarsson I 2, 4.984,7, 6) Halvard Albertus I 2, 4.916,0, 8) Henrik Andersson 12, 4.873,4, 11) Stefan Asker 12, 4.744,2, 13) Håkan Grahn 12, 4.698,0, 19) Björn Andersson 12, 4.546,4, 20) Jan Collander I 2, 4.545,0.

Lagtävling seniorer: 1) 127fö 52 15.422,6, 2) Kadettskolan 14.257,6.

Äldre juniorer: 1) 12 lag 1 15.087,1, 2) I 2 lag 2 14.315,63, 3) A 3 13.887,8.

Det här 12-gänget har stor framgång i fälttävlan på sitt samvete. Fr v Nils-Emil Lindahl, Malte Larsson, Lars Carnander, Göran Carnander, Jonny Jonsson, Ove Olsson och Sven-Åke Lööv. Foto: NILS ALMGREN

Marscherar 16 mil på holländska vägar

VF 14/7

16 mils vandring längs landsväg under fyra dagar i Holland. Det är vad som den här veckan väntar de 23 värmländska män och kvinnor som på lördagsmorgonen anträdde nedresan till Holland och till Nijmegenmarschen den 15—18 juli.

I Holland möter människor från 20 olika nationer upp och totalt beräknas 12000 personer avverka Nijmegenmarschen.

För mat och logi för deltagarna i marschen svarar den holländska armén. Marschen lockar både civila och militär, även om det civila inslaget i den värmländska truppen i år lyser med sin frånvaro.

När de värmländska marschdeltagarna ställde upp för avresa från 12 i Karlstad på lördagsmorgonen, kunde 14 stam-anställda vid 12, tre hemvärnsmän, två FBU:are, en lotta och tre kvinnliga bilkårister räknas in i truppen.

16 mils vandring längs holländska landsvägar väntar de 23 värmlänningar som. de här i årets Nijmegenmarsch.

SM nr 7 i militär femkamp

NWT 1/9

SM nummer sju i militär femkamp, där Karlstad och 12 för första gången stod som arrangör, blev som väntat en strid mellan stjärnskottet Magnus Haeger, starke Hans Barthelsson, båda 12, och SM-kungen från A 9 i Kristinehamn Rolf Björklund. Genom en fin och jämn serie i alla momenten kunde Björklund nu ta hem sitt fjärde SM-tecken med det nya mästerskapsrekordet 5376,8 p. Fyra av sju möjliga SM-guld imponerar verkligen. Kanske var det hans nya löpträning som förbättrat honom en magisk minut, som blev tungan på vägen.

GREN FÖR GREN

Så här utvecklade sig SM i militär femkamp för de sex främsta. Grenresultat och slutpoäng.

	Skjutn	hinder	simn	handgr	terrängl	S:a p
1) Rolf Björklund, A 9	190	2.22,2	28,4	180,3	27,02	5376,8
2) Magnus Haeger, I 2	19	2.28,4	27,4	176,9	27,30	5323,0
3) Hans Barthelsson, I 2	19	2.27,8	28,8	166,7	26,12	5317,4
4) Christer Weinö, S 2	18	2.28,8	31,2	178,2	25,50	5315,8
5) Per Rabe, 12	19	2.25,5	30,7	184,2	28,07	5249,9
6) Leif Fritz, P 4	19	2.28,7	29,3	181,4	28,32	5247,3

Fotnot:

Förmodligen blir det denna sextett som får åka till VM i

Magnus Haeger.

Argentina och representera Sverige men uttagningen är ännu inte klar, varför något annat namn kan bli aktuellt.

Världsrekord gav Haeger VM-silver

VF 6/10

BUENOS AIRES Värmländsk militär femkamp upplevde på söndagen sin största dag genom tiderna. Detta vid VM i Buenos Aires i Argentina. Fyra värmlänningar startade och samtliga placerade sig bland de tio bästa. Den framgången gav också Sverige lagguldet i VM. Av Sveriges sex startande i den individuella tävlingen räknas de fyra in i lagtävlingen. 20-åriga Magnus Haeger, 12 IF, Karlstad, blev sensationell silvermedaljör, Hans Barthelsson, 12 IF, blev sjunde man, hans klubbkamrat Kenneth Olofsson åttonde och Rolf Björklund, A 9, Kristinehamn, tionde man. Fyra lag-VM-guldmedaljer till Värmland således och en individuell silvermedalj.

Sverige vann lagtävlingen före Schweiz och Frankrike. Individuell vinnare blev schweizaren Engeli. Magnus Haeger ledde VM efter fyra grenar. Detta efter en fantastisk handgranatkastning, 203 poäng och nytt världsrekord! Magnus kastade mycket bra i precision och avslutade sedan med ett längdkast kring 75-metersstreck. Haegers terränglöpning är tyvärr inte i klass med de farligaste konkurrenternas och trots att Magnus gjorde ett förhållandevis starkt terränglopp blev han passerad i slutprotokollet av Engeli, som låg tvåa efter handgranatkastningen. Schweizarens marginal till Magnus Haeger var 3,9 sekunder på det 8 knvånga terrängloppet.

Hans Barthelsson gjorde sitt livs terränglopp och avancerade från 20:e plats i sammandraget till sjunde. I avslutande terränglöpningen placerade han sig på tredje plats, detta i konkurrens med en rad löpspecialister. Svenske mästaren Rolf Björklund föll tillbaka från femte till tionde plats i den sista grenen. I lördagens handgranatkastning är Magnus Haegers fenomenala insats redan nämnd. Tyvärr gick det inte lika bra för Hans Barthelsson där. 158,6 poäng är närmast katastrofala siffror i det här sammanhanget. Resultatet gav honom en 43:e placering i grenen, som för övrigt vanns dubbelt av Sverige. Leif Fritz, handgranatsspecialist var tvåa.

ETT UNDERBARN

Värmlänningarnas VM-insatser är anmärkningsvärda inte minst mot bakgrund av att två av dem inte ens ansågs kvalificerade tidigare i sommar. Kenneth Olofsson kom med i sista stund efter specialuttagning och silvermedaljören Magnus Haeger ansågs i början av sommaren alltför orutinerad för att ställa upp i sjunationslandskampen i Österrike. Magnus Haeger började med militär femkamp så sent som förra året. Han betraktades som något av underbarn. Satsningen har dock hela tiden varit helhjärtad och målinriktad.

— Mitt stora mål har hela tiden varit att bli världsmästare när VM avgörs i Kristinehamn 1977.

AL NAGILA i oktober

När de här glada värmlänningarna i FN-tjänst hörde om värmeböljan hemma i Sverige i sommar tyckte de inte att temperaturrapporterna hemifrån lät särskilt imponerande jämfört med vad de kunde utläsa på sina egna termometrar i tälten i Sinai. Då pendlade temperaturen dagligen mellan 35 och 40 grader C.

Värmlänningar i Sinais varma öken

Långt fram i oktober är raiddags-temperaturen nära 30 gr C, men flyttfågelsträcken norrifrån vittnar om att svalare tider stundar, och innan pojkarna blir avlösta i mitten av december kommer tältkaminerna att brinna natten lång.

På den här bilden har nästan hela "värmlandsmaffian" samlats med ett par kameler - eller rättare sagt dromedarer - som beduinerna gärna hyr ut för en ridtur. På den vänstra dromedaren sitter kapten Lennart Ohlsson från I 2. Han reste ut som löjtnant och har under tiden vid Bataljon 58 M hunnit bli befördrad.

Sven-Åke Åslund på den högra

dromedaren är den verkliga FN-teranan i gänget med tjänstgöring både i Kongo och Gaza bakom sig. Han tjänstgör nu på sin femte FN-bataljon och är sitt kompanis allt i allo: signalist, bilförare och kompaniassistent, dvs att han är sitt kompanis förtroendemans i Bataljonsnämnden. Nu tycker han dock att det kan vara nog med FN-tjänst för ett tag och återvänder till ungdomsarbete i Karlstad.

Stående från vänster skyttesoldaten Jan Esping, Karlstad, och hans kollega Inge Hardin, Säffle. Bengt Wästlund är reservkapten på I 2, i sitt civila yrke jurist på Värnplikts-

verket. Nu återvänder han dit efter att ha gjort tjänst på två FN-bataljoner i sträck - på den nuvarande som adjutant åt bataljonschefen. Bredvid honom Erik Airikainen, Filipstad, som hela heta sommarn lång jobbat i förrådstältet, där arbetstemperaturen närmast påminner om en bastus.

Rustan Älveby är personalchef på Bataljon 58 M och major i I 2-reserven. I det civila är han lektor på Journalisthögskolan, men har tagit tjänstledigt för att pröva på något annat. Sture Stolpe är skyttesoldat liksom Karl-Erik Källman, Munkfors. Han har varit i FN-tjänst vid två Cypernbataljoner tidigare.

På knä står Rolf Sjökvist, Karl-

stad, som tjänstgjort som skyttesoldat liksom Arne Rajala, Munkfors. Då han första gången kom till Sinai med Bataljon 54 var läget betydligt mera rörligt än nu och jämfört med då har den sommaren varit "lugna gatan". Karl-Gustaf Bäcklund är en av bataljonens telegrafister som håller kontakten med Sverige. Thomas Lohberg har nu snart varit ett helt år i Sinai och tycker det kan vara dags att återvända till Edane och jobbet på Thermia i Arvika. Anders Mattsson har jobbat som signalist och dagarna före jul kommer han hem och visar upp FN-medaljen i Molkom.

PÅ VINTERN SAMMA ÅR

Dåvarande majoren Jarl Lundgren berättar:

Efter att ha tjänstgjort i Kongo 1963, på Cypern 1964 och nu i Sinai vill man gärna försöka sig på en jämförelse. Mycket är gemensamt. FN-soldatens vilja till en helhjärdad insats har inte förändrats. Mycket är annorlunda också. Det gäller bl a FN-styrkans politiska status. För första gången har FN-styrkan fått sitt uppdrag av ett enigt säkerhetsråd och med stöd av de i konflikten inblandade huvudmotståndarna. Detta gjorde oss *politiskt* starka trots att vår *militära* styrka var svagare.

I Kongo hade det varit tvärtom. Där hade FN haft svagt politiskt stöd, men kunde med vapen påtvinga parterna sin vilja.

Även på Cypern kunde i början FN gripa till våld. Mot två starka moderna arméer i Sinai var naturligtvis detta otänkbart. Men det behövdes inte heller då FN kunde iakttä absolut neutralitet och därigenom förhandlingsvägen lösa konflikterna.

Det är dock lätt att stöta sig med stolta nationer. Varje FN-aktion måste därför förberedas mycket noga, genomföras med takt och omdöme och följas upp på högre FN-nivå.

Svenskarna har spärrat en väg och tar upp förhandlingar. Sittande längst t h batch st] Jarl Lundgren. Stående t v hatad] RO/kn Björn Stålhane 12 och Mellerud.

Civilutskottet besöker Örnäs skjutfält

VF 12/9

KIL — Att finna en så utomordentligt stor konflikt i samband med Örnäs fältets utvidgning var för mig en stor överraskning. Med tre tätorter och ett primärt rekreationsområde i farozonen måste man förstå den opinion som finns. Som jag ser det måste det finnas andra utvägar och jag anser det nödvändigt att man hittar ett sådant alternativ.

Så sade ordföranden i riksdagens civilutskott Elvy Olsson (c), Hölö, när utskottet på torsdagen lät sig informeras om planerna på en utvidgning av Örnäs skjutfält.

Under 45 minuter gästade utskottet Örnäs där man fick information av dels militären och representanter för Kils och Forshaga kommuner samt av den nybildade aktionsgruppen mot en utbyggnad. Några ställningstaganden gjordes självfallet inte men man noterade noggrant de särskiljande åsikterna.

Kommunalsrådet Gunnar Olsson var talesman för Kils kommun och han lämnade en redogörelse över sin kommuns

utveckling. Han pekade på den stora folkmängdsökning som skett och på den höga aktivitet och det rörliga friluftsliv som präglar trakterna kring Nedre Fryken.

— Hela Frykenområdet har klassats som primärt rekreationsområde och det hälsar vi med stor tillfredsställelse, sade han. Vi står vidare i begrepp att bygga ut Frykstaområdet till ett fritids- och konferenscenter. Därför anser vi att utvidg-

ningen av Örnäs skjutfält kan komma att inverka menligt på kommunens framtida utveckling.

— Men för att inte bli missförstådd vill jag understryka, sade Gunnar Olsson till sist, att om en förflyttning av Värmlands regemente ställs emot ett vidgat skjutfält så är vi villiga att ånyo pröva vår ståndpunkt.

På bilden talar kommunalsrådet Gunnar Olsson.

Örnäs ute ur bilden

NWT 30/9

Värmlands regementes skjutfältfråga har tagit en sensationell vändning. Utvidgningen av Örnäs har hamnat i skymundan och i stället förs nu Horssjön-alternativet fram som den bästa tänkbara lösningen på skjutfältproblemet.

De militära utredarna har hela tiden varit medvetna om att området i fråga, som är beläget 15 km nordost Molkom och nordväst Paradissjön inom Karlstads och Filipstads kommuner, är den ur militär synpunkt lämpligaste placeringen av ett skjutfält.

Man har dock tvingats avstå från området på grund av en föreslagen naturreservatsbildning i det 4.500 hektar stora områdets östra del.

Men vid ett sammanträffande med landshövdingen och övriga representanter för länsstyrelsen på måndagsförmiddagen fick general Sigmund Ahnfelt i det närmaste klartecken av landshövdingen.

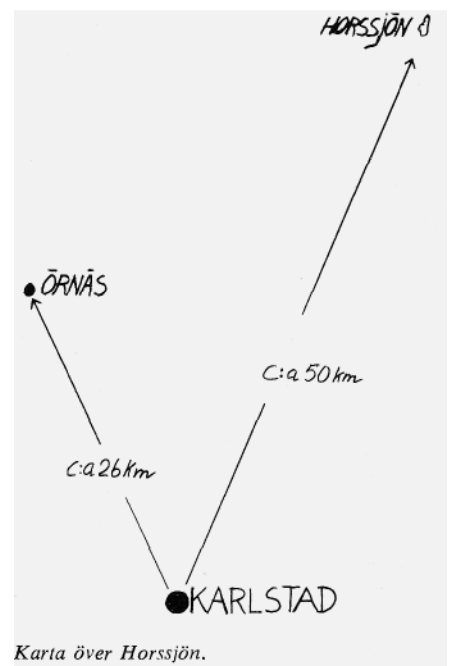
En förutsättning var dock att militären förlade skjutfältets riskzoner utom naturreservatet. Om det skedde skulle områdets geologiska värden knappast äventyras.

Om man nu kan ena sig om Horssjön-alternativet kan en plan utarbetas och vara klar till nästa höst och sedan kan förslaget föreläggas riksdagen 1977.

Då kan man börja bygga skjutfältet budgetåret 1978 och slutligt vara klart 1981.

KOMMENTAR

Måhända är nu följetongen Örnäs ett avslutat kapitel.

Karta över Horssjön.

Ny inskryningschef

NWT 7/10

— Det är med ödmjukhet och glädje jag tillträder min nya befattning och jag skall försöka vara så tillgänglig som möjligt för alla.

Det sade den nye chefen för Bergslagens inskryningscentral, överste Henry Magnusson, då han hälsade på personalen vid den information om värnpliktsverkets omorganisation som hölls i Karlstad på måndagen.

Överste Anders Spolander informerade om värnpliktsverkets omorganisation. I mitten nya chefen för Bergslagens inskryningscentral, överste Henry Magnusson. Till höger förre chefen, överste Nils Hjelmström.

DJURSJUKHUS

KARLSTADSNYTT 25/11

Djursjukhuset på Färjestad kommer snart att börja byggas. Samtliga kommuner har äntligen gett klartecken.

Detta är alltså det lyckliga slutet på en nio års lång kamp. Det var 1966 som hälsovårdsnämndens ordförande tog upp frågan.

Varför det dröjt så länge? Jo, penningfrågan förstås. Kommunerna hade in i det längsta hoppats att staten skulle skjuta till lite AMS-medel. Men så blev det alltså inte.

Det djursjukhus som f. n. finns i länet idag tar man på 12 emot ungefär 4.500 drivs i militär regi. Men i 2 har inga djur hundar, 1.000 katter och 300 hästar varje längre, så varför skulle man då ha kvar den ganska så kostsamma anläggningen? Först när man på militärt håll förklarade att man lägger ner sitt djursjukhus vid årsskiftet kunde beslutet framtvingas

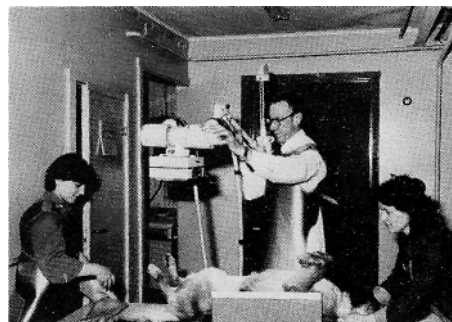
i kommunerna. Militärledningen har efter detta lovat att hålla djursjukhuset i drift tills den nya anläggningen är färdig, våren 1977.

är. 16 "bäddar" för hundar finns det för närvarande och det innebär att man samtidigt kan ha 12—13 inlagda patienter. Dessutom har man sju hästplatser.

Det nya djursjukhuset kommer att be-
reda plats för 10 hästar och 40 hundar.

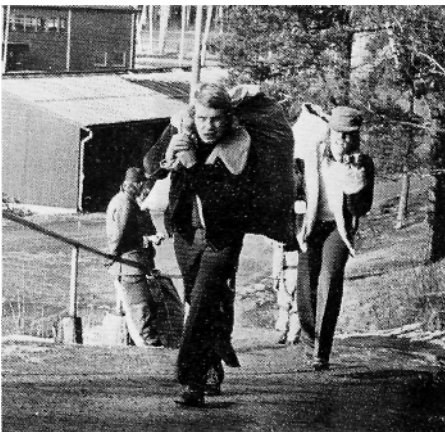
Hur folket som jobbar på nuvarande djursjukhuset känner sig efter att nybyggnadsfrågan är avgjord?

— Det är klart vi är belättna, säger Sigvard Karlander som basar för nuvarande djursjukhus.

Fältveterinär Sigvard Karlander röntgenundersöker höftlederna på schäfern Xena, som fått lugnande medel. Till vänster biträdet Margareta Adolfsson. Vppföderskan Lilian Frick håller i hundens huvud.

AVSLUTNING

Mycket har förändrats på 25 år, men säcken består och Sandbäckstjärnets näckrosor blommar fortfarande . . .

Alf Wiman och Torsten Melcher tackar!

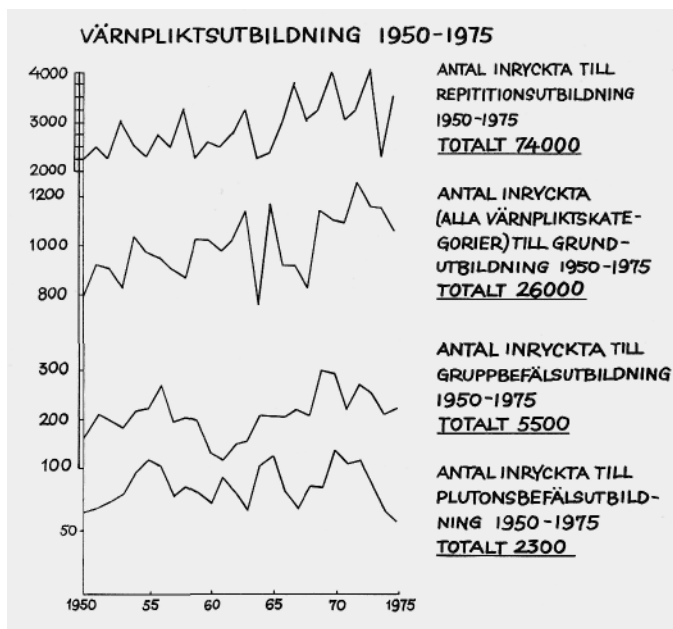
ÅREN 1950-1975

Några data om utbildning, fredsorganisation,
personaltjänst, personalvård, mark och
byggnader, idrott och skytte

Utbildning 1950—75

John Petersson

"Kraven i fält och i krig är bestämmande för fredsutbildningen. De kraven kan vi inte fastställa efter eget skön. Det är *angriparen* eller den presumtive angriparen — han må komma från det ena eller andra hållet — som i realiteten bestämmer dessa krav. Avgörande är hans beväpning och annan utrustning, hans utbildning, hans förmåga att operera, manövrera och med snabbhet och precision samla sin eld från vapen av alla slag. Ett litet folk som vårt kan naturligtvis inte mäta sig med stora stater när det gäller antalet människor och krigsmaterielens mängd eller de mest avancerade vapnens kraft. Men vi kan utnyttja de gynnsamma naturliga försvarsmöjligheter som vårt land erbjuder, vi kan genom en god utbildning, en förstklassig anda och disciplin och genom ett levande intresse hos alla anställda och värnpliktiga uppväga mycket av den överlägsenhet en angripande stormakt besitter". (Ur militärbefälhavarens, general Ahnfelts, hälsningsord till åldersklassen 1973.)

Sammanlagt 100.000 man har under åren 1950—1975 genomfört grund- och repetitionsutbildning vid vårt regemente. 26.000 man har grundutbildats. 74.000 har deltagit i repetitionsövningar.

Enbart själva genomförandet av en så omfattande utbildning innebär naturligtvis en påfrestning på förbandet. När man bedömer vad som utträttats vid regementet under åren måste man emellertid till själva genomförandet lägga de insatser som efter hand krävs av befäl och trupp för att uppfylla de nya utbildningsmål som ställts upp. Målet har anpassats till nya organisationer vid krigsförbanden. De har rättats efter nya medel och metoder hos en motståndare. Man kan t ex erinra sig hur vår taktik och stridsteknik förändrades när taktiska kärnladdningar infördes i stormaksarméerna efter andra världskriget — utspridning av våra bataljoners enheter med stora luckor. Våra utbildningsmetoder har också förändrats. De har anpassats till nya pedagogiska rön. En ny syn på behandling av personal — en utveckling mot bl a ökat medansvar — har haft en avgörande betydelse för utbildarens roll. Nu i dagarna söker vi åter nya vägar, där prestationer i lag och grupp ställs mera i centrum än den enskildes insatser.

Befällets insatser har varit stora under dessa år. Man skall betänka att de har haft två stora uppgifter att lösa samtidigt. De har dels måst förkovra sig själva efter hand — de har haft att lära om till nya stridstekniker, till ny materiel, till nya utbildningsmetoder — dels haft att i daglig gärning utbilda ett stort antal soldater. Regementets möjligheter att ge befälet ett gott stöd i arbetet har inte alltid varit de bästa. Tiden för befälsutbildning har ofta sammanfallit med övningar i repetitionsförband. Befälet har då måst tas i anspråk som instruktörer. Utbildningsanordningar har inte alltid funnits i tillräckligt antal. Från 1960-talets slut har krafttag gjorts för att rätta sådana brister. Bristen på strids-skjutningsterräng har varit stor. I dagarna förhandlas om ett nytt skjutfält för regementet.

För soldaternas del har utvecklingen under åren inneburit att kraven på snabb inläring under grundutbildningen skärpts. Utbildningstiden har minskat. Utbildningsmålen har däremot i stort förblivit oförändrade. Vid repetitionsövningar har kraven ökat på snabb omskolning till "nyheterna", i en del fall har tiderna för repetitionsutbildning minskats. "Nyheterna" har varit många: Nya vapen, annan ny materiel, ny stridsteknik. Våra anställda och våra soldater har alltid visat intresse för utbildningen. Regementets fältförband har därför genom åren kunnat visa hög kvalitet. Särskilt har intresset varit stort vid repetitionsövningsförbanden. Förtjänsten härav tillkommer i hög grad våra skickliga reservofficerare. Det ligger mycken sanning i vad vpl furiren Erhard skrev i Arménytt 1951: "Fingrarna har blivit stelare, ryggarna litet krokigare hos en del. Men ifråga om anda tror jag inte dagens rekryter kan mäta sig med denna bataljon av män i medelåldern." Mot bakgrund av dessa erfarenheter av "mognare förband" lägger regementet stor vikt vid inskolningen av soldaterna under grundutbildning då de i samband med repetitionsövningar förs in i sitt krigsförband bland äldre kompanier (s k O-te

Anfall 1962.
KFÖ).

Det skulle föra för långt att i detalj skildra hur krigsorganisationen efter hand påverkat utbildningen vid regementet. Vi skall i stället se på ett par "milstolpar" som vi passerat. Därefter skall vi se mot framtiden.

År 1950 gladdes alla infanterister åt att en ny arméorganisation infördes. Den kallades "org 49 R". Många ansåg att den innebar de största förbättringarna vid det svenska infanteriet sedan tiden för första världskrigets utbrott.

I stora drag innebar den nya organisationen:

(1) Eldkraften ökades väsentligt. I skyttegrupperna infördes ett större antal kulsprutepistoler och automatgevär (4 resp 5). Raket- och granatgevär tillfördes. Infanteriet fick därmed

fiackeldsvapen som kunde avfyras från axeln och med en kaliber som tidigare varit förbehållen artilleriet. Förbandens möjligheter att bekämpa pansar förbättrades därmed avsevärt.

(2) Förbandens rörlighet på väg ökades genom att cykeln infördes. En ökad motorisering innebar att förbanden kunde transporteras i omgångar (cykeltransportorganisationen). De kunde därmed nå stridsfältet mera utvilade.

(3) Framkomligheten i terräng förbättrades genom införande av traktorer med släpkärror — än så länge i begränsad omfattning. Vi "avhästades" i en första etapp genom att kvarvarande hästar sammanfördes i anspanssforband — sk "tilläggsförband".

Utbildningen anpassades snabbt till de nya kraven. En omfattande befälsutbildning genomfördes. Repetitionsövningar startade 1950 i krigsforband. Ett nytt stridsskjutningsområde anskaffades 1952 — Örnäsfältet. Vad allt detta innebar av möda kan vi — med dagens befälsläge och vår tillgång till utbildningsanordningar — svårigen föreställa oss.

En livskraftig organisation förändras dock ständigt. Redan 1952 sammanfattade dåvarande infanteriinspektören, översten Alf Meyerhöffer, sin syn på krigsorganisationen så: "Men påtagliga brister kvarstår ännu i fråga om beväpningen. Vi saknar en modern lätt kulspruta, denna måste ännu ersättas med vårt föråldrade kulsprutegevär. Den tunga eldkraften är fortfarande för svag. Pansarbrytande vapen för medelavstånd och längre avstånd saknas helt."

Redan 1955 startades försök med vad som kallades "org 59". Försöken genomfördes vid regementet 1955—1957. De avslutades med vinterfälttjänstövningar i Vitvattnet — den sk "Snöflingan". Utbildningsorganisationen anpassades till de nya målen. Många begrät kanske att vi nu "avhästades" slutgiltigt.

Det skulle inte dröja längre än till 1963 förrän grundutbildningen för ännu en ny organisation startade — "org 66 R" — den organisationen vi har idag. Utvecklingen gick vidare mot ökad rörlighet och större eldkraft. Vår brigadorganisation hade vunnit stadga. Vi hade fått ett smidigt operativt förband. Repetitionsövningarna fick mera stadga och de kom tätare (VU 60-systemet). Befälsutbildning vid "särskilda övningar för befäl" (SÖB från 1962) som föregick repetitionsförbandens övningar samt de krigsforbands-visa repetitionsövningarna gav oss förband som i viss mån var sammansvetsade redan i fredstid. Målen var satta till "att samtrimma bataljoner".

Från och med 1973, när försvarsområdet och regementet slogs samman, har också ansvaret för all frivillig- och hemvärnsutbildning lagts på regementet. Detta innebär att befälet vid truppen i framtiden kommer att tas i anspråk i ökad grad för denna utbildning.

Nu 1975 ser vi fram mot en ny organisation "org 77". Den skall genomföras efter hand från utbildningsåret 1977/78.

Vi väntar oss en mycket intressant period — med övergång till helmotorisering vid våra infanteribrigader. Det är en

anpassning till både en motståndares resurser och till våra egna. Cyklarna kommer på sikt att försvinna. Begrätna av ingen kommer de att ersättas med terrängbilar och bandvagnar. Detta kommer emellertid inte att ske över en natt. Av flera skäl kommer vi att också i fortsättningen se både cyklar och traktorer i utbildningen.

Grundutbildningen för den nya organisationen kommer att starta sommaren 1977. Något senare börjar omskolningen vid repetitionsförbanden.

Stora krav kommer att ställas på omskolningen av befäl. Det gäller att nu ställa om sig till ett instrument som rör sig med bilhastighet och som har helt andra resurser av understöd och underhåll. Det gäller att lära sig utnyttja förband som utvilade när det område där strid skall tas upp. Allt detta kräver stor snabbhet hos chefen vid beslutfattning och ordregivning. Det kommer att krävas stor förtänksamhet.

Månaderna april och maj 1976 och 1977 kommer att utnyttjas för befälsutbildning med mål att göra allt aktivt befäl väl skickat att i juni 1977 ta hand om den nya åldersklassens utbildning.

I stora drag innebär den nya organisationen:

(1) Rörligheten och snabbheten har avsevärt ökat genom att all trupp transporteras på terrängbilar.

(2) Eldkraften har ökat med det nya brigadartilleriet med haubits 77. Robotar har tillförts brigadluftvärnskompaniet. Kompaniet kallas i fortsättningen infanteriluftvärnskompani.

(3) Pansarvärnsvapen medförs på bandvagnar vid de främsta enheterna.

(4) Underhållet förbättras genom att förnödenheter kan tas fram i anfallsmålen strax efter stormningen. De förs fram med bandvagnar som följer den stormande truppen.

Hur står då vårt regemente rustat inför detta nya?

(1) Den omfattande befälsutbildningen kommer att ge ett gott underlag för både repetitions- och grundutbildning.

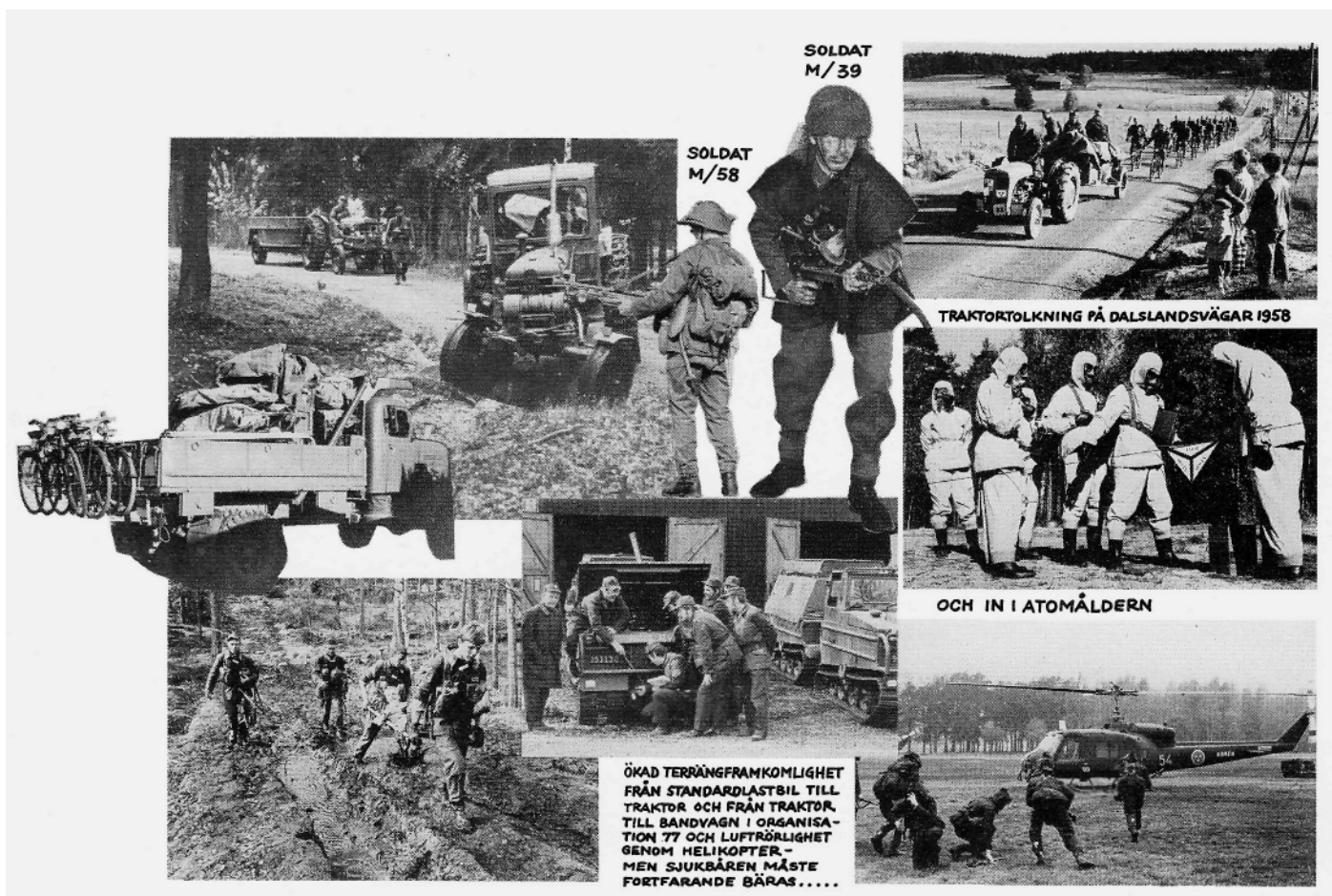
(2) Regementets utbildningsanordningar kommer att i stort vara klara till 1977.

(3) Vårt nya skjutfält kommer att ge väsentligt förbättrade möjligheter till stridsutbildning med skarp ammunition. Det torde vara i fullt bruk fram emot 1980.

(4) Sedan befälsutbildningen i ledarskap och personalbehandling kompletterats med undervisning om nya utbildningsmetoder kommer samarbetet befäl—soldater att utvecklas ytterligare.

Det finns skäl att se framtiden an med optimism.

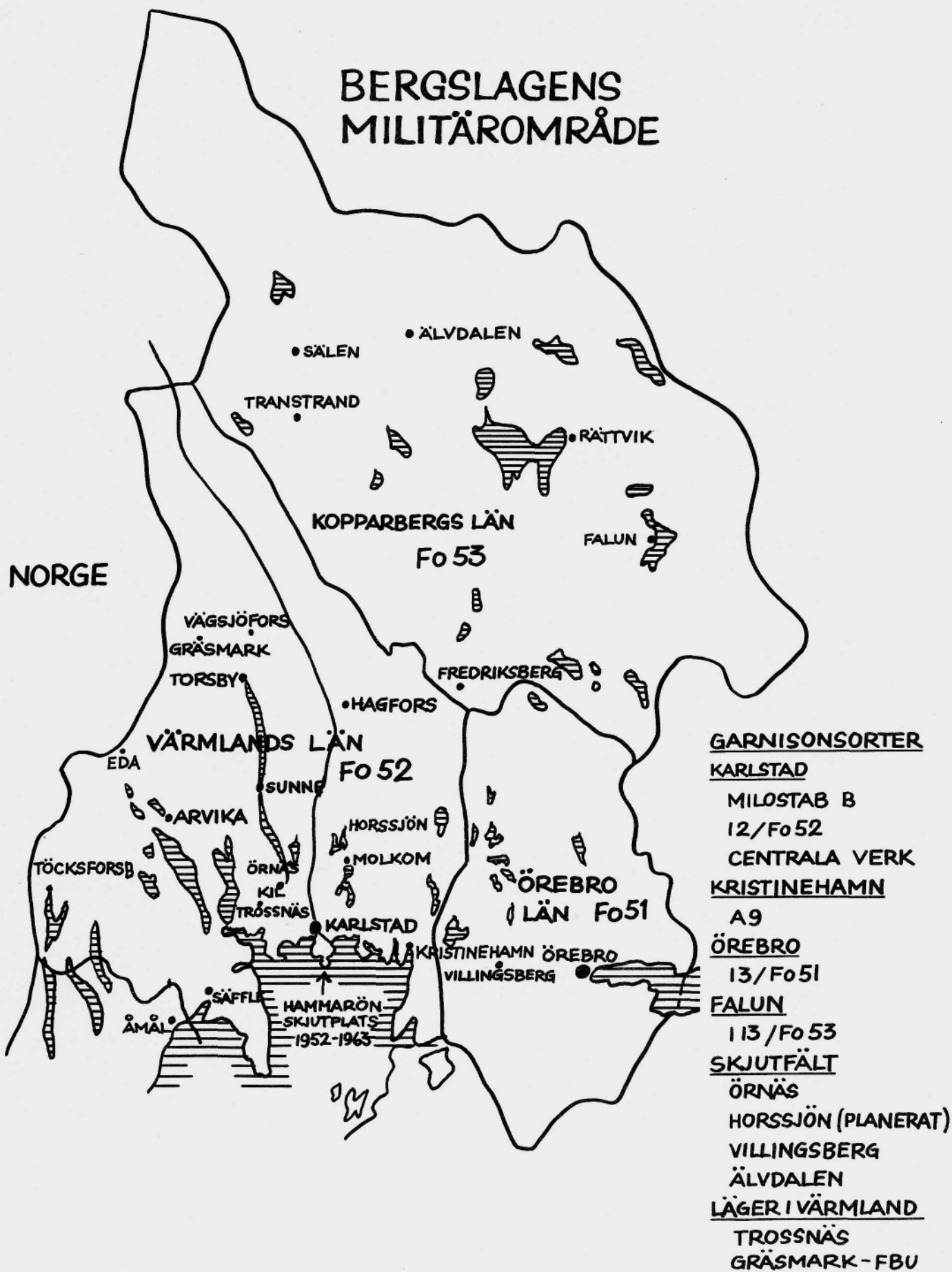

Viktigare materiel som tillförts regementet 1950—1975

Lennart Glavmo

<p>1952 Grg m/48 (granatgevär)
Rg m/51 (raketgevär)
1 tons traktorkärra (org 49)
Ra 100
Ra 130
Vx 10 DL (ny)</p> <p>1953 3 tons drivkärra för grk</p> <p>1954 Ra 120</p> <p>1955 3 tons traktorkärra
Ltgb 912</p> <p>1958 Ra 190
Koktrakkärra</p> <p>1959 Ksp 58 (kulspruta)
Grk m/48 C
12 cm grk (ny)
Ra 105 Ra 200
Intensimeter 11</p> <p>1960 Ny personlig utrustning av intmtrl:
Uniform m/58 och m/59, stridssele, vindrock m m ersätter uniform m/39, ryggsäck, päls och kappa m/39.
Raptgb 915 Pvpjäs 1110</p> <p>1961 Ltgb 957 (lastterrängbil)</p> | <p>1962 Uniform m/60 levereras till de vpl, ersätter uniform m/39 och m/52.
Intensimeter 21
Pltgb 903 (personlastterrängbil)
3 tons traktorkärra 331</p> <p>1963 Pvpjtg9031
Strvmina 5
Minorm 10</p> <p>1964 Krigsbro 4
Avståndsinstrument 40 cm</p> <p>1965 Skyddsutrustning 01
Bandvagn 202</p> <p>1966 Ak 4 (automatkarbinen ersätter äg m/42 och kpist m/45)
Nytt stabstält
Förläggningstält för 12 man
Fotogenlykta (ersätter den gamla karbidlyktan)</p> <p>1967 Ra 145
Ra 422
Raptgb 9033 (radiopersonterrängbil)
Rab 203 (radiobil)</p> <p>1968 Ra 140
Dosimeter 21
Miniman (övningsvapen)
Uniform m/68 (på försök vid regementet från 1966) — tilldelas icke värnpliktig personal</p> <p>1975 Tgb 11 (terrängbil)</p> |
|--|--|

BERGSLAGENS MILITÄROMRÅDE

Fredsorganisation

Torsten Melcher

Värmlands regemente

1942—48 är regementet cykelregemente. Efter vissa rationaliseringsåtgärder fastställs 1948 att regementet skall ha normalorganisation.

Regementschefen har för ledning av regementet en *REGEMENTSSTAB*.

Bataljoner

Åldersklassens utbildning organiseras tom 1970/71 på två bataljoner med gemensam bataljonsexpedition under befäl av en Stabsunderofficer — fanjunkare — från 1971/72 på en bataljon, från 1973 benämns denna grundutbildningsbataljon — GÜbat.

Stabsunderofficerens befattning benämns från 1973 förståndare för bataljonsexpedition.

Regementsstaben

Avdelning Detalj (motsv)	Chef	Kommentar
C STABSAVDELNING Regementsexpedition med skriv- och budcentral	STABSCHEFEN Förvaltare	Se även kapitel Personalvård. Förvaltaren handlägger rättsvårdsärenden och är bevakare. 1972 tillkommer personalavdelning under stabschefens befäl.
UTBILDNINGSAVDELNING (1973 utbildningssektion)	UTBILDNINGSOFFICEREN	Se även kapitel Personalvård. Stall-, tjänstehunds-, idrotts- och filmofficerarna lyder under utboff i vad rör vederbörlig tjänst.
MOBILISERINGSAVDELNING Mobiliseringsdetalj Personaldetalj Personalregister Personalexpedition	INSKRIVNINGSCHEFEN = MOBILISERINGSOFFICER Bitr mobiliseringsofficer Personalofficer Förvaltare Fanjunkare	Se INSKRIVNINGSSOMRÅDET NEDAN. 1971 omorganiserades mobavd på mobdetalj samt personal- och värnpliktsdetalj. Personaldetaljen avvecklades därefter under åren 1971—72. Vissa uppgifter övertas då av Bergslagens inskrivningscentral. 1972 organiseras personalavdelning med allmän detalj, personal- och värnpliktsdetalj (jmf mobavd ovan) samt personalvårdsdetalj. I organisation 1973 ingår personalavdelningen i sekt 3.
TYGAVDELNING Tyg-, am- och utb-förråd Tygverkstäder	TYG OFFICEREN Förrådsförvaltare Tygverkmästare	Tygverkstäderna uppgår 1968 i militärområdesverkstadsorganisationen.
INTENDENTURAVDELNING Förråd av intmtrl, bränsle, proviant m m Intendenturverkstäder Tvätt, skomakeri, skrädderi Drivmedelsanläggning Matinrättning	REGEMENTSINTENDENTEN Förrådsförvaltare Verkstadsunderofficer Tygförrådsförvaltare Köksföreståndare	Tyg-, int- och sjukvårdsavdelningarna har haft expeditioner med under åren växlande organisation. Intverkstäderna nedläggs under 1958. Tyg- och intavdelningarna utgår 1973. I stället organiseras materielenheten med integrerad förvaltning.
SJUKVÅRDSAVDELNING	REGEMENTSLÄKAREN	1973 Hälso- och sjukvårdsenhet. Chef förbandsläkaren.
VETERINÄRAVDELNING	FÄLTVETERINÄREN VID V. MILITÄRBEFÄLSSTABEN	Utgår ur organisationen 1973. Hygienärenden handläggs av förbandsläkaren.

Kompanier

Antalet utbildningskompanier har växlat. 1952 organiseras 1.—8. kompanierna. Då utgår 9. och 10. kompanierna (befälskompanierna). Vid 1. kompaniet — Livkompaniet — utbildas stambefälet. Vid 2. kompaniet det värnpliktiga plutonsbefälet (plutonchefsskoleelever).

Sedan 1968 ingår idrottsplutonerna i 2. kompaniet.

1975 är 1. (Livkompaniet), 2., 5., 6., 7., 8. (9.) och 10. kompanierna organiserade samt Kasernkompaniet.

Chef för kompani har till sitt förfogande en kompaniexpedition under befäl av kompaniadjutanten och utbildningsbefäl som chefer för plutoner och avdelningar.

Kasernkompaniet

Tidigare även benämnt yrkeskompaniet med nr 12 består av handräckningsvärnpliktiga. Dessa har en mängd Viktiga sysslor. De tjänstgör på expeditioner, budcentralen, skjutbanan m fl platser samt i transportplutonen (körcentralen). En rörlig styrka är organiserad för städning, renhållning, snöröjning mm.

Avdelning Detalj (motsv)	Chef	Kommentar
KASERNVÅRDSAVDELNING	KASERNFÖRVALTARE	1957 omorganiseras fastighetsförvaltningen. Regementsintendenten blir kasernofficer och chef för kasernvårdsavdelningen. Kasernförvaltaren tjänstgör som kasernofficer. Kasernvårdsavdelning och maskinavdelning uppgår 1973 i fortifikationsenheten.
KASSAAVDELNING	KASSACHEF FÖRVALTARE	1973 Kameralenhet.
MUSIKAVDELNING	MUSIKDIREKTÖR	Se sida 77 och 163.
INSKRIVNINGSSOMRÅDET — Io 2	INSKRIVNINGSCHEFEN	Inskrivningsområdet är underställt centrala värnpliktsbyrån. Inskrivningschefens tillikabefattning som mobiliseringsofficer upphör 1960/61. Inskrivningsområdet uppgår 1967 försöksvis i Bergslagens inskrivningscentral och definitivt från 1970/71.

Värmlands regemente och försvarsområde

I en promemoria bifogad as av 3 december 1971 angående rationaliseringsverksamheten inom krigsmakten har Kungl Maj: t bl a angivit att en omorganisation i lägre regional och lokal instans bedöms kunna medföra en minskning av 900 anställda.

Överbefälhavaren anger att målsättningen för omorganisationen skall vara att åstadkomma avsevärda kostnadsminskningar i fredsorganisation i syfte att så långt möjligt begränsa effektnedgången i krigsorganisationen.

I ämbetsskrivelse av 17 mars 1972 föreskriver Kungl Maj:t en organisatorisk samordning av förband och försvarsområdesstabers enligt Överbefälhavarens förslag. Med början 1 juli 1973 skall myndigheterna i Strängnäs, Gävle, Karlstads, Falu och Umeå försvarsområde omorganiseras i en första etapp. Etapp 2 genomförs 1974 och etapp 3 1975.

Omorganisationen skall genomföras så att "de uppgifter som i fred ankommer på försvarsområdesbefälhavare och

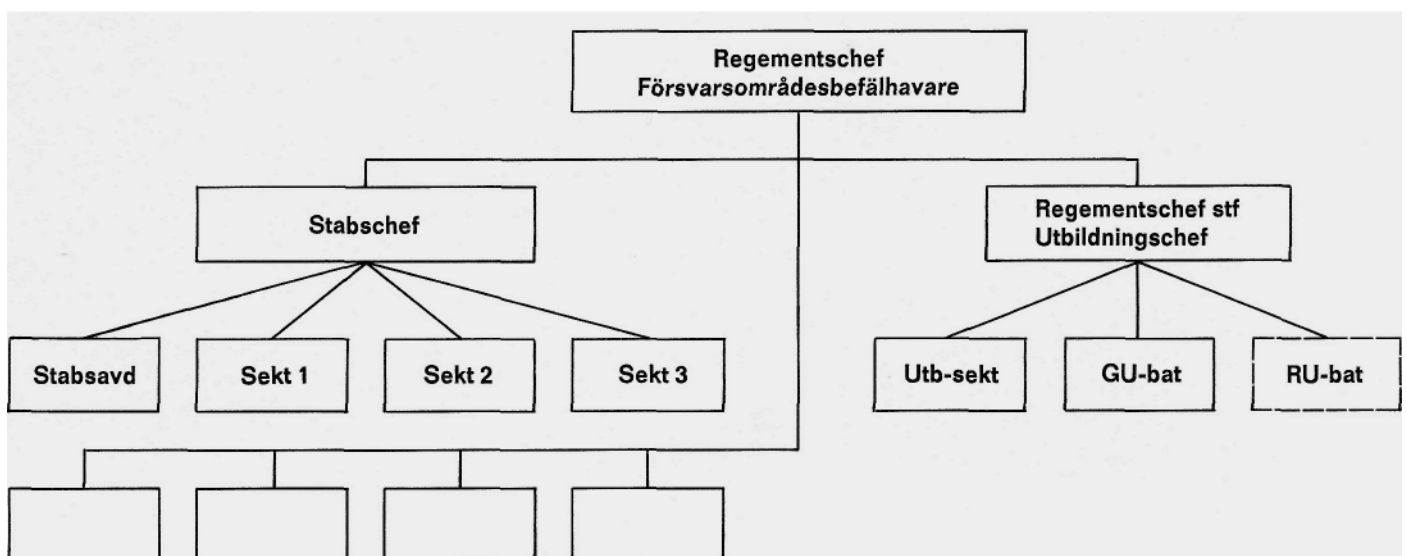
chefer för luftförsvarssektorer i princip skall utövas inom ramen för fredsförbands organisation".

På uppdrag av Överbefälhavaren utarbetar CA förslag till organisation i fred av försvarsområdesstabers och förband i armén och inger 9 oktober 1972 underdånig skrivelse till Kungl Maj:t härom.

17 november 1972 utger CA riktlinjer för omorganisationen.

OLLI — Omorganisationen i Lägre regional (Karlstads Försvarsområdesstab) och Lokal instans (Värmlands regemente) genomförs. Från 1973-07-01 fungerar Värmlands regemente och försvarsområde — 12/Fo 52. Omorganisationsarbetet fastställs på rego 1973.04.11 nr 233.

A 9 blir B-förband. 12/Fo52 övertar A 9 mobiliseringsansvar, huvuddelen av materielansvaret och kameraltjänsten.

Verkställande enheter för förvaltning mm — se nästa sida

SEKTION 1: Handlägger krigsplanlägnings- och mobinseringsärenden.

SEKTION 2: Krigsplanlägger trafik- och underhållstjänst samt motorreparationstjänsten.

SEKTION 3: Handlägger personaltjänst inkl personalvård i fred och krig.

VERKSTÄLLANDE FÖRVALTNINGAR:

MATERIELENHETEN: Ansvarar för att materiel och förnödenheter finns för fredsutbildningen och i krigsförråden.

**FORTIFIKATIONS
ENHETEN:**

Ansvarar för byggärenden, underhåll av byggnader och mark, fortifikatori.sk krigsplanläggning.

**HÄLSO- OCH SJUK-
VÅRDSSENHETEN:**

Ansvarar för fredssjukvården och företagshälsovården samt krigsplanläggning av sjukvårdstjänsten enligt direktiv av C sekt 2.

KAMERALENHETEN: Ansvarar för kassatjänsten, kostnadsredovisning och krigsplanläggning av kameraltjänsten.

Till förfogande för planering- och budgetering har regementschefen en planeringsenhet.

Försöksorganisation

Principorganisationen får anses vara fastlagd. Detaljorganisationen är fortfarande under övervägande. Beslut torde icke fattas förrän tidigast hösten 1976. Av denna anledning redovisas här inga detaljer. De framgår på sida 213.

Personaltjänst

Torsten Melcher

Medhjälpare

Tage Andersson, Alvar Björkenbeck, Kenneth Forsberg,
Olof Holm, Bruno Larsson.

I detta avsnitt upptas

Regementschefer och inskrivningschefer
Personal vid regementsstaben 1950—1973
Bataljonschefer, stabsunderofficerare, kompanichefer och
kompaniadjutanter 1950—1976
Personal i stabs- och förvaltningstjänst vid 12/Fo 52 1973—76
Officerare vid Värmlands regemente — 12 personalkår 1972
Civil personal — redovisas i bilder från september 1974
Befälsrekrytering
Personalkostnader
Fast anställda i FN-tjänst
Rättsvård

Förkortningar

Öv 1	Överste av 1. graden	Fv	Förvaltare
Öv	Överste	Fj	Fanjunkare
Övlt	Överstelöjtnant	Serg	Sergeant
Mj	Major	Rustm	Rustmästare
Kn	Kapten	Öfu	Överfurir
Lt	Löjtnant	Aing	Arméingenjör
Fk	Fänrik	Favm	Förste arméverkmästare

Int tillhör intendentkåren
Fort „ fortifikationskåren
MedK „ medicinalkåren
TygK „ tygtekniska kåren

OBS! 1972-07-01 blir officerare regementsofficerare
underofficerare kompaniofficerare
underbefäl plutonsofficerare se även
sida

Regementsofficerare i graderna It, kn, mj, övlt, öv, öv 1
Kompaniofficerare i graderna fk, It, kn Plutonsofficerare i
graderna serg, f j.

Kommentar

Personalen upptas med den grad och befattningsbeteckning
som gäller vid aktuell tidpunkt.

En komplettering av "Levnadsteckningar 1617—1950" i
Värmlands regementes historia", senare delen till
utgivning i bokform har övervägts, men visat sig bli alltför
omfattande och kostnadskrävande för att kunna medtas i
denna bok.

En begränsning av redovisningen av personal som tjänst-
gjort vid regementet under 25-årsperioden har alltså varit
nödvändig att göra. Det innebär beklagligtvis att många, sär-
skilt de yngre och de som i unga år lämnat regementet innan
de nått exempelvis kompanichefsnivån, inte kommer med.
Anledningen till att 12 personalkår redovisas per 1972-12-31
är blå att det skall underlätta för läsaren att översätta per-
sonalens gradbeteckningar i det nya tjänstställningssystemet.

REGEMENTSCHEFER

Fredrik Grevillius	1940—1951
Regner Leuhusen	1951—1953
Sven Holmberg	1953—1961 (1965)
Carl Gustav Linnell	1961 (1965)—1969
Per Sune Wallin	1969—1973
	1973-07-01 CI2/Fo52

INSKRIVNINGSCHEFER

Övlt Sven Nordenberg	1949—58
Övlt Carl-Gustaf Broms	1958—64
Övlt Sten Bceckström	1964—67
Öv Nils Hjelmström	1967—75
Öv Sven Henry Magnusson	1975—

Personal vid regementsstaben 1950—1973

STABSCHEFER — CHEF STABSAVDELNING

Kn Tage Hellman	1949—50	Mj Ivar Scheffer	1950—51
Mj Gösta Nordanskog	1951—52	Kn Sten Göthe	1953—54
Kn Holger Nilsson	1954—57	Mj Håkan Andrae	1957—59
Kn Jan Rådberg	1959—60	Mj Folke Winberg	1960
Mj Claes Egnell	1960—64	Mj Sture Forsman	1964—67
Mj Liss Bertil Lunden	- 1967—70	Kn Thorsten Westerlund	1970—71
Mj Torsten Melcher ¹⁾	1971—73		

¹⁾ Tillika chef för nyinrättad personalavdelning 1972. Chef för sektion 3 1973-07-01.

Expeditionsföreståndare för regementsexpeditionen

Fv Filip Agge	1948—62		
Fv Olof Holm	1962—73	Chef allmän detalj 1973-07-01	

Expeditionsunderofficer vid regementsexpeditionen

Fj Olof Holm	1949—62	Fj Erik Berntsson	1962—65
Fj Egon Wahlgren	1965—69	Fj Arne Gäfvert (Kn 1972)	1969—73

Chef för budcentral och bokförråd

Öfu Rune Widén	1945—53	Öfu Gillis Jäger	1953—67
Rustm Allan Forkén	1967—70	Rustm George Johansson (Fj 1972)	1970—73

UTBILDNINGSOFFICERARE — CHEF UTBILDNINGSAVDELNING

Övlt Sten S:son Djurberg	1945—50	Mj Gösta Nordanskog	1950
Kn Tage Hellman	1950—51	Övlt Sten S:son Djurberg (stf regch 1952—53) ..	1951—52
Kn Bertil Calais	1952—53	Mj Ivar Scheffer	1953—54
Övlt Sten S:son Djurberg	1955	Övlt Sverker Djurberg	1955—62
Mj John Danielsson	1962—63	Övlt Wolmar Boman	1963—70
Övlt Rolf Alderborn	1970—73		

Från 1973-07-01 är regementschefens ställföreträdare tillika utbildningschef. Utbildningsavdelning = Utbildningssektion.

Kompaniofficer vid utbildningsavdelning

Kn Tage Hellman	1950	Kn Bror Swartz	1950—51
Kn Bertil Calais	1953—54	Fj Arne Bornehag	1954—55
Kn Bror Swartz	1955—56	Kn Lars Skoglund	1956—57
Kn Enock Prage	1957—61	Kn Reinhold Sundström	1961—63
Kn Nils Bergström	1963—64	Kn Gösta Magnusson	1964—65
Kn Erik Zetterberg	1965—66	Kn Alf Wiman	1966—68
Kn Thorsten Westerlund	1968—69	Kn Inge Nilsson	1969—70
Kn Lennart Pettersson	1970—71	Kn Alf Wiman	1971—72
Kn Runo Gäärd	1972—73		

Som repetitionsövningsledare fungerar kapten Gösta Magnusson 1965—1972 och kapten Lennart Pettersson 1972—73.

MOBILISERINGSOFFICERARE — CHEF MOBILISERINGSAVDELNING

Övlt Sven Nordenberg ¹⁾	1949—58	Övlt Carl-Gustaf Broms ¹⁾	1958—61
Mj Folke Winberg	1961—64	Mj John Danielsson	1964
Mj Per Ronge	1964—66	Övlt Gunnar Ekegren	1966—73

^{*)} Tillika inskrivningschef — se föregående sida.

Biträdande mobiliseringsofficerare — chef mobiliseringsdetalj

Övlt Adolf Elgh	—52	Kn Bror Göransson	1952—57
Kn Åke Stawreberg	1957—59	Kn Bertil Calais	1959—64
Kn Reinhold Sundström	1964—67	Kn Gunnar Fagerström (Mj 1972)	1967—73

Expeditionsunderofficerare mobiliseringsdetaljen

Fj Cecil Olheden	1949—52	Fj Nils Björnsson	1952—63
Fj Alvar Björkenbeck	1965—69	Fj Thore Moden (Kn 1972)	1969—73

PERSONALOFFICERARE — CHEF FÖR PERSONALDETALJ

Kn Nils Wennergren	1948—54	Kn Sven Mollstedt	1954—67
Kn Sture Fagerström	1967—68	Kn Alf Wiman	1968—71

Personalregistratorer — chef för personalregistret

Fv Bror Sehman	1948—64	Fj Bror Olsén	1964—67
Fv Verner Gäfvert	1967—70	Fv Kenneth Forsberg ²⁾ (Kn 1972)	1970—73

²⁾ Från 1973-07-01 chef för värnpliktsdetalj.

Expeditionsunderofficer — chef personalexpedition

Lt Otto Engström	1948—52	Fj Cecil Olheden	1952—58
Fj Uno Nyberg	1958—60	Fj Sven Ekman (T 3)	1960—64
Fj Arne Gäfvert	1964—69	Fj Sture Dahlberg	1969—71

1971 organiseras mobiliseringsavdelning med personal- och värnpliktsdetalj. Personaldetaljen avvecklas 1971-06-01—1972-06-30. 1972-07-01 organiseras stabsavdelning med regementsexpedition-och personalavdelning.

Personalavdelningen organiseras på allmän detalj, personal- och värnpliktsdetalj och personalvårdsdetalj.

Personalavdelningen överförs i ny organisation 1973-07-01 oförändrad till sektion 3. Personal- och värnpliktsdetaljen ändrar dock namn till värnpliktsdetalj.

TYGOFFICERARE — CHEF TYGAVDELNING

Kn Bror Göransson.....	1946—51	Kn Nils Borg	1951—52 1953_54
Kn Harry Scullman	1953	Kn Åke Yxhammar.....	1954—67
Kn Lennart Hörnstein.....	1967—70	Kn Jan Elow (Mj 1972).....	1970—73

Tygförrådsförvaltare¹⁾

Fv Rudolf Karlsson	1948—65	Fv Gösta Karlsson (Kn 1972)	1965—73
Fv Ragnar Emanuelsson (Kn 1972).....	1971—73		

^{s)} 1971 förstärks tygavdelningen med 1 förvaltare.

Expeditionsunderofficer vid tygavdelningen

Fj Carl Gustaf Nymark	1948—58	Fj Gustaf Holmstrand.....	1958—60
Fj Verner Gäfvert	1960—65	Fj Gösta Aronsson	1965—72

Tygverkmästare — chef för tygverkstäderna

Tvm Hugo Thunell.....	1949—65	Ftvm Bertil Carlberg	1966—68
Ftvm Paul Moberg ²⁾	1968		

³⁾ Chef för M V Karlstad 1968

Chef för signalförrådsverkstad

Thv Gunnar Ryman	1945—68
------------------------	---------

Signalförrådsverkstad-televerkstaden uppgår 1968 i M V Karlstad.

REGEMENTSINTENDENTER — CHEF FÖR INTENDENTURAVDELNING OCH 1957—73 TILLIKA CHEF FÖR KASERNVÅRDSADELNING — KASERNOFFICER

Kn Åke Nordin	Kn 1947—51	Kn Lennart Trapp	1951—55
Kn Nils Rudqvist.....	1955—64	Kn Georg Hellström	1964—69
Kn Ingvar Persson (Mj 1972)	1969—73		

Intendenturförrådsförvaltare

Fv Fredrik Bergström.....	1944—60	Fv Fredrik Grönberg	1960—64
Fv Björn Lindgren (Kn 1972)	1964—73		

Expeditionsunderofficer vid intendent urav delningen

Fj Ernfrid Edvinsson	1948—57	Fj Göte Eklund	1957—60
Fj Holger Lindström	1960—65	Fj Erik Berntsson.....	1965—68
Fj Bengt Carlén	1968—70	Fj Orvar Karlsson	1970—71
Fj Erik Tellåsen (Kn 1972)	1971—73		

Verkstadsunderofficer — chef för intendenturverk städerna

Lt Carl Wiktor Erikssco.....	1948—56	Fj Olof Olsson	1956—58 ³⁾
------------------------------	---------	----------------------	-----------------------

³⁾ Befattningen verkstadsunderofficer upphör 1958.

Föreståndare för förrådsbokföringskontor

Fj Olof Olsson	1948—56
----------------------	---------

Förrådsbokföringskontoret upphör 1956.

REGEMENTSLÄKARE — FÖRBANDSLÄKARE — CHEF FÖR SJUKVÅRDSADELNING

Regläk Edvin Agvall	1942—53	Regläk Oswald Nervell	1953—68
Förbandsläk Inge Alm.....	1968—72	Förbandsläk Jan Bergstrand	1972—73
Förbandsläkaretjänsten vakant	1973		

Bataljonsläkare — tjänsteläkare

Batläk Oswald Nervell	1941—53	Batläk Inge Alm	1953—68
Tjänsteläkare Friis-Baastad.....	1968—70	Tjänsteläkarbefattningen vakant	1970—73

Tandpoliklinikföreståndare

Tandläk Ingvar Björholm	1948—51	Försvarstandläk Bo Strandberg	1951—57
Försvarstandläk Lars Wendt.....	1957—		

Expeditionsföreståndare och uppbördsman vid sjukvårds avdelningen

Of u Gunnar Andersson	1949—67	Rustm Ingemar Bergenholtz (Fj 1972).....	1967—
-----------------------------	---------	--	-------

Fj Hans Lennart Rimnäs står 1950—58 till regementsläkarens förfogande.

CHEF FÖR KASERNVÅRDSAVDELNINGEN

Fv Holger Hansson..... 1947—57

1957—73 är regementsintendenten tillika chef för kasernvårdsavdelningen — se under regementsintendenter.

Kasernunderofficer

Fv Holger Hansson.....	1958—61	Fj Johan Paulin	1963—64
Antog 1958 släktnamnet Alteblad.			
Fj Holger Garö (T 2)	1966	Fj Nils Bergman (Kn 1972)	1967—73 ¹⁾

*) Från 1973-07-01 chef underhålls- och domändetaljen.

Kasernöverfurir

Of u Gösta Björk²⁾ (Rustm 1960) (f j 1972) 1945—73 |

³⁾ Tjif kasernunderofficer 1962—63, 1964—65.

Maskinchefer

Einar Didriksson	—1957	Georg Boström	1963—67
Befattningen upprätthölls 1957—60 av H Nilsson, S E Olsson och A Essnert.		Befattningen upprätthölls 1967—68 av K V Johansson och H Agurell.	
Gustaf Larsson.....	1960—63	Bengt Celano	1968—

KASSACHEFER — CHEF FÖR KASSAAVDELNING

Fv Ivar Ragne	1942—52	Fv Ragnar Landell	1952—62
Fv Lennart Holmberg (Kn 1972)	1962—73 ³⁾		

³⁾ Från 1973-07-01 chef för kameralenhet.

MUSIKDIREKTÖRER — CHEF FÖR MUSIKAVDELNING

Bertil Bergdahl	1942—57	Bertil Ullbrandt (Tji 1964—65).....	1957—64
Sune Alfred Sundberg.....	1964—65	Bertil Ullbrandt	1965—66
Anders Olof Bergström	1966—68	Harry Sernklev	1968—71

Regementstrumslagare

Mfj Gustaf Adolf Öfverberg	1948—51	Mfj Sigurd Johansson.....	1951—58
Mfv Gunnar Carlén	1959—71		

1971-07-01 övergår musikkåren till regionmusikavdelning.

PERSONALVÅRDSDETALJ

Personalvårdsassistent Donald Damström	—1959	Personalvårdskonsulent Lennart Boberg	1960—69
Personalvårdskonsulent Olle Andersson	1969—70	Personalvårdskonsulent Lars Wengelin	1970—

Militärpastor

Filip Strandlund	—1966	Bill-Göran Andersson	1966—
------------------------	-------	----------------------------	-------

Bataljonschefer, stabsunderofficerare, kompanichefer och kompaniadjutanter 1950—1976

BATALJONSCHEFER VID 1. BATALJON

Mj Sverker Djurberg	1950—51 1952—53
Mj Nils Hartzell	1953
Mj Carl-Gustaf Broms	1955—58
Mj Folke Winberg	1959—60 1964
Mj Wilhem af Sillen	1961—62
Mj Åke Ljungner	1964—65
Mj Sture Forsman	1967—69
Mj Torsten Melcher	1969—71

Mj Ivar Scheffer	i) 1951—52 1955
Övlt Sten S:son Djurberg	1953—55
Mj Claes Egnell	1958—59 1965—66
Mj John Danielsson	1960—61 1963—64
Övlt Wolmar Boman	1962—63
Mj Bertil Lunden	1966—67
Mj Per Ronge	1969

BATALJONSCHEFER VID 2. BATALJON

Mj Gösta Nordanskog	1950
Mj Ivar Scheffer	1951—53
Mj Sverker Djurberg	1952 1954—55
Mj Jan-Erik Landin	1957
Mj Folke Winberg	1958—59
Mj John Danielsson	1961—62
Mj Sture Forsman	1962—65
Mj Per Ronge	1966—69

Övlt Sten S:son Djurberg	1950—51
Mj Nils Hartzell	1953—54
Mj Håkan Andras	1955—57
Kn Holger Nilsson	1957—58
Mj Claes Egnell	1959—61 1964
Mj Wilhelm af Sillen	1960—61 1962
Mj Åke Ljungner	1965—66
Mj Benkt Winström	1969—71

¹⁾ 1. och 2. båt sammanslogs detta utbildningsår. Mj Sverker Djurberg är ledare för repetitionsövningsgruppen.

GRUNDUTBILDNINGSBATALJON

Chefer

Mj Benkt Winström	1971
Mj Bertil Lunden (Övlt 1972)	1971—75
Övlt Walter Jansson	1975—

Stf chefer

Kn Thorsten Westerlund	1971
Mj Benkt Winström (Övlt 1972)	1971—73
Övlt Birger Eriksson	1973—74
Övlt Walter Jansson	1974—75
Övlt Birger Eriksson	1975—

STABSUNDEROFFICERARE

Fj Birger Söderholm	—1954
Fj Alvar Björkenbeck	1963—65

Fj Per Edvin Dahlborg	1954—63
Fj Erik Skantz (Kn 1972)	²⁾ 1965—

²⁾ Från 1973-07-01 benämns befattningen: Föreståndare för bataljonsexpedition.
Från 1978 skall befattningen innehåsa av plutonsofficer.

KOMPANICHEFER

Livkompaniet — 1. komp

(10. komp t o m 1951)

Kn Holger Nilsson	1950—54
Kn Bertil Calais	1958—59
Kn Sven Heijbel	1960—62
Kn Birger Eriksson	1967—69
Kn Thorsten Westerlund	1969—70
Kn Inge Nilsson	1970
Mj Nils Emil Lindahl	1973—76

Kn Åke Stawreberg	1954—58
Kn Nils Bergström	1959—60
Kn Enoch Prage	1962—67
Kn Runo Gäard	1969
Fj Holger Karlsson	1970
Kn Birger Eriksson (Mj 1972)	1971—73
Mj Bo Sjöstedt	1976—

2. kompaniet

(9. komp t o m 1951)

Kn Gunnar Gerlach	1948—52
Kn Jonas Wärn	1953—56
Kn Börje Benéus	1958—61
Kn Magnus Eriksson	1963—64

Kn Sten Göthe	1952—53
Kn Bertil Calais	1956—58
Kn Lars Skoglund	1961—63
Kn Lennart Hörnstein	1964—66

2. kompaniet forts

Kn Lennart Pettersson	1966—67
Kn Birger Eriksson	1969—72 1973
Mj Nils-Emil Lindahl	1973—75
Mj Bertil Löfgren	1976—

3. kompaniet¹⁾

Kn Johan Brunsson	1950—51
Kn Mauritz Jacobson	1952—53 1955—56
Kn Bertil Hernth	1956—57
Kn Erik Karlsson	1960
Kn Magnus Eriksson	1962
Kn Erik Zetterberg	1964
Kn Sture Fagerström	1966

^{a)} 1959—1967 utbildning av medicinalpersonal.

4. kompaniet

Kn Anders Spolander	1950—52
Kn Sture Forsman	1954—55
Kn Sven-Olof Everhall	1958—60

5. kompaniet

Kn Börje Benéus	1952—53
Kn John Embro	1954—55
Kn Bror Swartz	1957—58
Kn Johan Brunsson	1959—60
Kn Lennart Hörnstein	1961—63
Kn John Petersson	1964—65

Kn Birger Eriksson	1966
Kn Lennart Pettersson	1967
Kn Harald Hällen	1970—71
Mj Bo Pellnäs	1971—72
Mj Åke Widerström	1972—73
Kn Per Berggren	1974—

6. kompaniet

Kn Gustaf-Adolf Hjortsberg	1952—53
Kn Magnus Eriksson	1955—56
Kn Erik Karlsson	1958—59
Kn Birger Eriksson	1962—63 1963—66
Kn Sven Björheden	1966—67
Kn Inge Nilsson	1969
Kn Carl Scheffer	1970—71
Mj Bo Pellnäs	1972—73
Mj Björn Östman	1974—

7. kompaniet

Kn Jonas Wsbern	1952—53
Kn John Embro	1955—56
Kn Bertil Hernth	1957—59
Kn Gunnar Fagerström	1961—62
Kn Åke Lundberg	1962—63
Kn Thorsten Westerlund	1964—67
Kn Sven Björheden	1968—69
Kn Björn Östman	1969—70
Kn Göran Håkansson	1971—72
Kn Åke Widerström	1973
Kn Bengt Dehring	1974—75

8. kompaniet

Kn Bror Swartz	1952—55
Kn Mauritz Jakobson	1956—57

Se Livkompaniet	1967
Mj Runo Gäård	1972—73
Kn Björn Hjortsberg	1975—76

Kn Sten Göthe	1951—52
Kn Sven Heijbel	1953—55

Kn Holger Nilsson	1959
Kn Bertil Lunden	1961
Kn Torsten Melcher	1963
Kn Inge Nilsson	1965
Kn Bo Sjöstedt	1967

Kn Åke Yxhammar	1952—54
Kn Sven Heijbel	1955—58
Kn Reinhold Sundström	1960—61

Kn Bengt Sewerin	1953—54
Kn Enock Prage	1955—57
Kn Anders Spolander	1958—59
Kn Lennart Fries	1960—61
Kn Sture Fagerström	1963—64
Kn Sune Brattberg	1965—66 1967—68

Kn Bengt Medin	1968
Kn Lennart Pettersson	1971
Kn Göran Håkansson	1972
Mj Lars Bergström	1973—74

Kn Enock Prage	1953—55
Kn Anders Spolander	1956—58
Kn Gösta Magnusson	1959—62
Kn Torsten Melcher	1963

Kn Per Sjölander	1967—68
Kn Bengt Dehring	1969—70
Kn Inge Nilsson	1971—72
Mj Sven-Åke Modin	1973—74

Kn Allan Månsson	1953—55
Kn Jan Rådberg	1956—57
Kn Bertil Lunden	1959—61
Kn Torsten Melcher	1962
Kn Carl-Gustaf Näslund	1963—64
Kn Eric Lindeberg	1967—68
Kn Nils-Olof Hagström	1969
Kn Jarl Lundgren	1970—71
Kn Lars Bergström	1972—73
Kn Bo Hugemark	1973—74
Kn Bengt Mollstedt	1975—

Kn Sture Forsman	1955—56
Kn Bo Sjöstedt	1972—73 1974—76
Mj Bengt Dehring	1976—

9. kompaniet

Kn Carl-Gustaf Nasslund	1962—63 1965—67
Kn Inge Nilsson	1967—68
Kn Lennart Glavmo	1969
Kn Inge Nilsson	1971—72
Kn Bo Sjöstedt	1973—74

Kn Thorsten Westerlund	1963—64
Kn Lennart Vestlund	1968—69
Kn Arne Eklund	1969—71
Mj Sven Björheden	1972—73

10. kompaniet

Kn Sture Forsman	1956
Kn Nils Arthur Bergqvist	1962
Kn Inge Nilsson	1965—66
Kn Sven Björheden	1967—68
Kn Boo Rudfeldt	1969—70
Kn Lars Bergström	1971—72
Mj Sven Björheden	1973—75

Kn Bror Swartz	1956—57
Kn Lennart Hörnstein	1963—65
Kn Per Sjölander	1966—67
Kn Lennart Pettersson	1968—69
Kn Bo Eberhard	1970—71
Komp ej organiserat	1972—73
Mj Boo Rudfeldt	1975—

Kasernkompaniet

Kn Karl Erik Österberg	1948—61
Fv John Holmstrand	1968
Kn Gunnar Persson	1975—

Kn Sven Heijbel	1961—68
Mj Sture Fagerström	1969—75

KOMPANIADJUTANTER

Livkompaniet — 1. komp

(10. komp t o m 1951)

Fj Arne Nauclér	1950—53
Fj Erik Oskarsson	1955—56
Serg Björn Lindgren	1956—57
Fj Everth Ramström	1959—61
Rustm Bo Ohlfeldt	1961—67
Fj Jan-Erik Edström	1974—

Fj Sven Arthur Gidrup	1953—55
Fj Gustaf Magnryd	1956
Fj Erik Karlsson	1957—59
Rustm Helmer Lundberg	1961
Rustm Gillis Jäger (Fj 1972)	1967—74

2. kompaniet

(9. komp t o m 1951)

Fj Erik Oskarsson	1952—54
Fj Erik Berntsson	1959—61

Öfu Karl-Axel Nyberg	1965—66
----------------------------	---------

Fj Erik Karlsson	1954—59
Rustm Karl-Gustaf Bornehag	1961—65 1966—67
Rustm Bo Ohlfeldt (Fj 1972)	1967—

3. kompaniet

Fj Torsten Abelsson	1952—53
Fj Folke Johnsson	1957
Komp ej organiserat	1958—59
Öfu Bo Ohlfeldt	1961
Öfu Tage Andersson	1962
Rustm Sten Andersson	1965

Kompaniet har icke organiserats efter 1967.

Fj Arne Nauclér	1953—57
Öfu Per Albertsson	1957—58
Serg Gösta Karlsson	1959—60
Rustm Per Morin	1961
kustm Karl-Erik Johansson	1963—64
Rustm Rune Hasselring	1966—67

4. kompaniet

Fj Sven Arthur Gidrup	1952—53
Serg Gustaf Holmstrand	1954—55
Fj Stig Johansson	1958—60
Rustm Per Eriksson	1960—61
Öfu Hartwig Eriksson	1961—62

Kompaniet ej uppsatt	1953—54
Fj Erik Fröjd	1955—58
Fj Bror Olsén	1960
Öfu Bengt Carlsson	1961
Kompaniet har icke organiserats efter 1962.	

5. kompaniet

Fj Göte Eklund	1952—57
Fj Everth Ramström	1958—59
Rustm Folke Stensryd	1961
Öfu Gunnar Johansson	1963—64
Fj Sven-Åke Larsson	1973—

Fj Kjell Malmberg	1957—58
Fj Gustaf Asplund	1959—61
Öfu Karl-Erik Åquist	1961—63
Rustm Kurt Engdahl (Fj 1972)	1964—73

6. kompaniet

Fj	Uno Nyberg	1952—53
Fj	Holger Lindström.....	1957—60
Rustm	Lennart Persson	1961—64

7. kompaniet

Fj	Per Edvin Dahlborg.....	1949—51
Fj	Sven Bengtsson	1955—59
Öfu	Kurt Engdahl	1960—64
Öfu	Allan Forkén.....	1966—67
Rustm	Torsten Lindström	1968—72
Fj	Ingemar Björklund	1974—

8. kompaniet

Fj	Folke Johnsson	1952—57
Fj	Lennart Persson	1972—74
Fj	Christer Carlsson	1975—

9. kompaniet

Öfu	Rune Hasselring	1962—64
Rustm	Lennart Persson	1965—71

10. kompaniet

Fj	Kjell Malmberg	1956—57
Rustm	Tage Andersson	1964—65
Rustm	Karl-Erik Åquist	1966—68
Rustm	Helge Stolpe	1970—71

Kasernkompaniet —12. kompaniet

Fj	Åke Dahlgren	1950—56
Fj	Bror Olsén.....	1957—59
Fj	Gösta Karlsson.....	1960—61
Fj	Arne Gäfvert.....	1962—63
Rustm	Yngve Hall	1969—71

Fj	Bror Olsén.....	1953—57
Öfu	Gunnar Johansson	1960—61
Rustm	Gunnar Johansson (Fj 1972)	1964—

Fj	Gustaf Magnryd	1951—55
Serg	Kjell Andersson	1959—60
Rustm	Rune Hasselring	1964—66 och 1971
Rustm	George Johansson	1967—68
Fj	Per Albertsson	1972—74

Kompaniet ej uppsatt	1957—71	
Fj	Karl-Gunnar Axelsson.....	1974—75

Kompaniet ej uppsatt	1964—65	
Fj	Helge Stolpe	1972—73

Öfu	Hartvig Eriksson.....	1962—64
Rustm	Per Albertsson	1965—66
Rustm	Yngve Hall	1968—69
Fj	Mats Lindgren	1973—

Fj	Torsten Abelsson	1956—57
Fj	Sven Bengtsson	1959—60
Fj	Gustaf Asplund	1961—62
Fj	Gustaf Ludvigsson	1963—69
Rustm	Rune Hasselring (Fj 1972)	1971—

Personal i stabs- och förvaltningstjänst vid 12/Fo 52 1973—1976

Regementschef och försvarsområdesbefälhavare
(försvarsområdesregementschef)
Öv I Per Sune Wallin

Ställföreträdande regementschef och utbildningschef
Öv John Petersson

Stabschef Övlt
Per Ronge

Chef stabsavdelning: Mj Alf Wiman
Mj Sune Brattberg

Chef stabsexpedition:
Fj Lärs-Olov Ohlzon, Fj Georg Johansson, fr 1974

Chef budcentral och bokförråd:
Fj Georg Johansson, Fj Lennart Persson, 1974, Fj Sten
Andersson, fr okt 1974

Skrivcentral chef: Kaskr Anna Jönsson

Chef sektion 1 = stabschefen Chef
krigsplanläggningsavdelning = C sekt 1

Chef mobiliseringsavdelning övlt Gunnar Ekegren
Ställföreträdande chef kaptan (res) Lennart Larsson

Chef fältarbetsavdelning kaptan Hans Frederiksen (fort)

Chef sektion 2: Övlt Hans Åkesson (T 4), Övlt Tore Tarstedt
(T 2), fr 1975

Chef centralavdelning = C sekt 2
Mobbefäl kn Ebbe Andersson (Lv 7), kn Leif Alfredsson
fr 1976

Chef materielavdelning övlt Sixten Dagerhorn (int) Stf
chef materielavdelning mj Lennart Glavmo (int)

Chef sektion 3: Övlt Torsten Melcher Chef

personalavdelning övlt Thorsten Westerlund

Chef allmän detalj kn Olof Holm
Plutbefäl f j Tage Andersson

Chef värnpliktsdetalj kn Kenneth Forsberg

Chef personalvårdsdetalj 1. konsulent Lars Wengelin
konsulent Tomas Sköld, fr 1976

Chef hemvärns- och frivilligavdelning mj Åke Lantz Stf
chef kn Arne Eklund, kn Hans Tilly, fr 1976
Kompanibefäl kn Kjell Andersson, kn Tore Moden,
kn Holger Karlsson Plutonsbefäl f j Elving Bäckström
Assistent för frivilligärenden Barbro Håkansson

Chef katedralavdelning = chef katedralenhet

Chef hälso- och sjukvårdsavdelningen = chef hälso- och
sjukvårdsenhet

Chef utbildningssektion: Övlt Lennart Pettersson, Övlt Bertil
Lunden, fr 1975

Chef grundutbildningsavdelning (GU-avdelning)
mj Runo Gäärd, mj Per Sjölander, fr 1974, mj Sven Björ-
heden, fr 1975

Chef repetitionsövningsavdelning (RU-avdelning)
övl Inge Nilsson, mj Sven Björheden, 1976, mj Sven Emil
Lindahl, fr 1976

Chef övnings- och skjutfältsavdelning kn Bengt Nilsson

Chef driftenhet f j Mats Bodin

Chef inre utbildningsanordningar f j Helge Stolpe Chef
yttre utbildningsanordningar f j Olof Hugosson

Chef planeringsavdelning (budgetfunktion): Kn Jan Rosen-
gren (int)

Chef materielenhet: Övlt Sixten Dagerhorn (int)
Stf chef mj Lennart Glavmo (int)

Chef försörjningsdetalj kn Björn Lindgren (int), kn Her-
bert Forsberg (int), fr 1974

Chef inköp f j Kurt Engdahl

Köksföreståndare Maj Närman, Ulrika Stridsberg, fr
1975

Bitr köksföreståndare Inga-Maj Altergård, Sylvia
Gustavsson, fr 1974

Städledare f j Sten Andersson, f j Lennart Persson,
fr 1974, f j Göran Magnusson, fr 1976

Chef förrådsdetalj kn Torsten Abelsson (int) Chef

serviceförråd kn Bengt Carlén (int) Chef

mobiliseringsförråd kn Gösta Karlsson (int) Chef

redovisning assistent Anneli Hedwall

Chef teknisk detalj aing Hans Gerlach (TygK)

Chef kontrollgrupp och teknisk utbildning favm Alf
Bryskhe (TygK)

Chef transportpluton f j Karl-Gunnar Axelsson, f j
Lärs-Erik Johannesson, fr 1974

Garageförman Magne Larsson

Chef fortifikationsenhet: Kn Hans Frederiksen (fort)

Chef underhålls- och domändetalj kn Nils Bergman (fort)
Plutonsbefäl f j Gösta Björk

Chef maskinavdelning maskinchef Bengt Celano

Chef katedralenhet: Kn Lennart Holmberg (int) intill 76-04-01
Kn Sten Hedebrant (int) fr 76-04-01 Kn
Bruno Larsson (int) (vik på befattningen fr
76-04-01)

Stf chef kn Bruno Larsson (int), kn Allan Eriksson (int)
(vik på befattningen fr 76-04-01)

Bokhållare Anna-Greta Nilsson, Eva Grunsdahl, fr 1974

Chef hälso- och sjukvårdsenhet: Förbandsläkare Göran
La-gerholm (MedK), 1974—1976

Tjänsteläkare doktor Birgit Rune 1974—76

Chef tandpoliklinik tandläkare Lars Wendt

Expeditionsföreståndare f j Ingemar Bergenholtz

Officerare vid Värmlands regemente - 12 personalkår - 1972

REGEMENTSOFFICERARE

Överstar

Per Sune Wallin Nils
Hjelmström*) Wolmar
Boman*)

Överstelöjtnanter

Wilhelm af Sillen*)
Åke Ljungner*) Rolf
Alderborn Bengt
Medin*) Per Ronge
Gunnar Ekegren Bertil
Lunden Torsten
Melcher Olof
Lindgren*) Bengt
Winström Eric
Lindeberg*) Nils-Olof
Hagström*) Carl
Scheffer*) Göran
Håkansson*)

Majorer

Gunnar Fagerström
Alf Wiman Per
Sjölander Sture
Fagerström Thorsten
Westerlund Birger
Eriksson Lennart
Pettersson Inge Nilsson
Sune Brattberg Lars
Bergström Sven
Björheden Åke
Widerström*) Bo
Hugemark*) Bertil
Sörlin*) Lennart
Westlund*) Lars
Söderlund*) Leif
Fransson*) Bertil
Löfgren*) Jarl
Lundgren*) Bo Pellnäs
Sven-Åke Modin Runo
Gäard

Kaptener

Ingemar Svanström*)
Harald Hällen*)
Enrico Lundin*)
Bo Sjöstedt
Bengt Dehring
Boo Rudfeldt
Björn Östman
Arne Eklund*)
Per Berggren
Kennet Törnblom-Ingemarsson
Ulf Renström*)
Bengt Mollstedt
Bo Eberhard
Thomas Grunditz
Ingvar Klang
Björn Hjortsberg

*) Tjänstgör vid annan myndighet.

Kaptener forts

Sigvard Strömberg
Håkan Lindahl Jan
Bertilsson*) Lars
Andersson Hans Tilly
Björn Karlsson
Thomas Fredholm
Jan Hage Ulf Paulin

Löjtnanter

Percy Hedlund Bo
Sunnefeldt*) Thomas
Lövgren Anders Hedqvist
Nils Erik Karlsson
Lärs-Erik Damström Mats
Boman*) Lennart Ohlsson
Tommy Johansson Per
Bildstein-Hagberg*)
Gunnar Björk Lars
Larsson Torbjörn
Pettersson

KOMPANIOFFICERARE

Kaptener

Olof Holm Verner
Gäfvert*) Egon Wahlgren
Gunnar Persson Alvar
Björkenbeck Bengt
Nilsson Gustaf
Ludvigsson*) Kennet
Forsberg Inge Berg*) Nils
Bergman*) Kjell
Andersson Bengt Carlén*)
Holger Lindström*) Bengt
Olsson*) Erik Tellåsen*)
Georg Hammervald*)
Bengt Nilwert Tore
Moden Roland Collander
Göte Persson Sture
Dahlberg Mauri Järvenpää
Orvar Karlsson*) Vilgot
Nilsson Holger Karlsson
Gösta Eriksson

Löjtnanter

Åke Nilsson Per Olov
Lindholm Jan-Erik
Nilsson Kurt
Magnryd Leif
Alfredsson Lars
Lundgren Ture
Larsson

Löjtnanter forts

Per-Olof Kåberg Sven
Hallberg Per Erik
Johansson Hans Olsson
Bernt Johansson Lennart
Bredenberg

Fänrikar

Lars Bjergestam*) Sten
Olof Oisen Rolf Nilsson
Mats Håkansson Jan
Bondesson Christer
Nilsson Per Erik Calais
Börje Andersson Jan
Ohlson Karl-Henrik
Dyegård

PLUTONSOFFICERARE

Fanjunkare

Ingemar Bergenholtz
Gillis Jäger Torsten
Lindström Gösta Björk
Elving Bäckström*) Harry
Nilsson Yngve Hall
Lennart Persson George
Johansson Helmer
Lundberg Gunnar
Andersson Bengt Carlsson
Karl-Gustaf Bornehag*)
Kurt Engdahl Bo Ohlfeldt
Nils Andersson Eugen
Gavestam Karl-Erik
Åquist Rune Hasselring
Per Albertsson Karl-Erik
Johansson Gunnar
Johansson Helge Stolpe
Tage Andersson
Lärs-Olov Ohlzon Sten
Andersson*) Olof
Hugosson Tore Olsson
Allan Forkén*) Bengt
Karlsson*) Börje
Andersson*) Hartvig
Eriksson*) Martin
Lövström*) Sven-Erik
Aronsson*) Nils Persson*)
Mats Lindgren Mats
Bodin Folke Carlsson*)
William Karlsson Seth
Berglund Paul
Andersson*)

Fanjunkare forts

Sven-Åke Larsson
Karl-Gunnar Axelsson
Kjell Edström*) Bengt
Vegraeus*) Tim Alm
Ingemar Björklund
Per-Inge Dahlberg
Kenneth Pilstrom
Jan-Erik Edström Mats
Dunghed Christer
Karlsson

*) Tjänstgör vid annan myndighet.

Fanjunkare forts

Göran Magnusson
Lärs-Erik Johannesson
Stig Edqvist Per-Olof
Hård

Sergeanter

Karl-Erik Johansson
Lärs-Erik Gryth
Kristen Falck Johnny
Blomquist Gert
Lisswandt

Sergeanter forts

Jan-Olov Krantz
Jan-Sture Larsson
Jan-Ingemar Olsson
Tom Lövgren Bo
Forsberg Malte
Larsson Hans Olsson
Lars Blomkvist Sune
Hedman Sven-Erik
Långström Tommy
Finsberg

CIVIL PERSONAL I BILDER FRÅN 1974

Kontorspersonal

Främre raden: Lola Bleckert, Karin Lindborg, Barbro Häkansson, Elisabeth Nordlöw, Eva Lemmartsson, Elsa Månsson, Anita Larsson, Hiltrud Larsson. Mellanraden: Inga Asker, Lillemor Svenmarker, Inger Jansson, Gunvor Sohlberg, Elisabeth Olsson, Sonja Carlsson, Britt-Inger Forsberg, Barbro Tjärnmon. Bakre raden: Britta Högfeldt, Ulla M Björk, Birgit Hallberg, Margareta Kvarnström, May-Lise Lövgren, Anneli Hedwall, Svea Forssell, Anna Jönsson, Saknas: Ingrid Ahrnqvist, Lisa Aronsson, Edna Axelsson, Ulla K Björk, Anne-Marie Boman, Berit Eriksson, Kerstin Forsberg (Frödén), Eva Grunsdahl, Utta Gustavsson, Wiola Jacobsson, Annica Norgren, Vivi-Anne Persson, Siv Pettersson,

Personal vid sjukhuset

Fr v: Lola Bleckert, Gerdny Breiling, Gerd Österberg, Signe Persson, Lars Wendt, Gunborg Zandén, Olga Mattsson, Göran Lagerholm, Elise Jansson, Birgit Holm, Inger Forsgren, Berta Forsgren. Saknas: Ingemar Bergenholtz, Anna-Lisa Ekblom, Britta Molin, Hille Törneland.

Maskinpersonal

Främre raden fr v: Gösta Birgersson, Mats Johansson, Bengt Celano, Kjell Ericsson, Karl Erik Nilsson. Mellanraden: Ernst Wiklund, Sven-Åke Svensson, Per-Åke Bo-lander, Olof Älgsjö. Bakre raden: Rune Malmstedt, Henning Gööth, Georg Forsgren.

Förrådspersonal

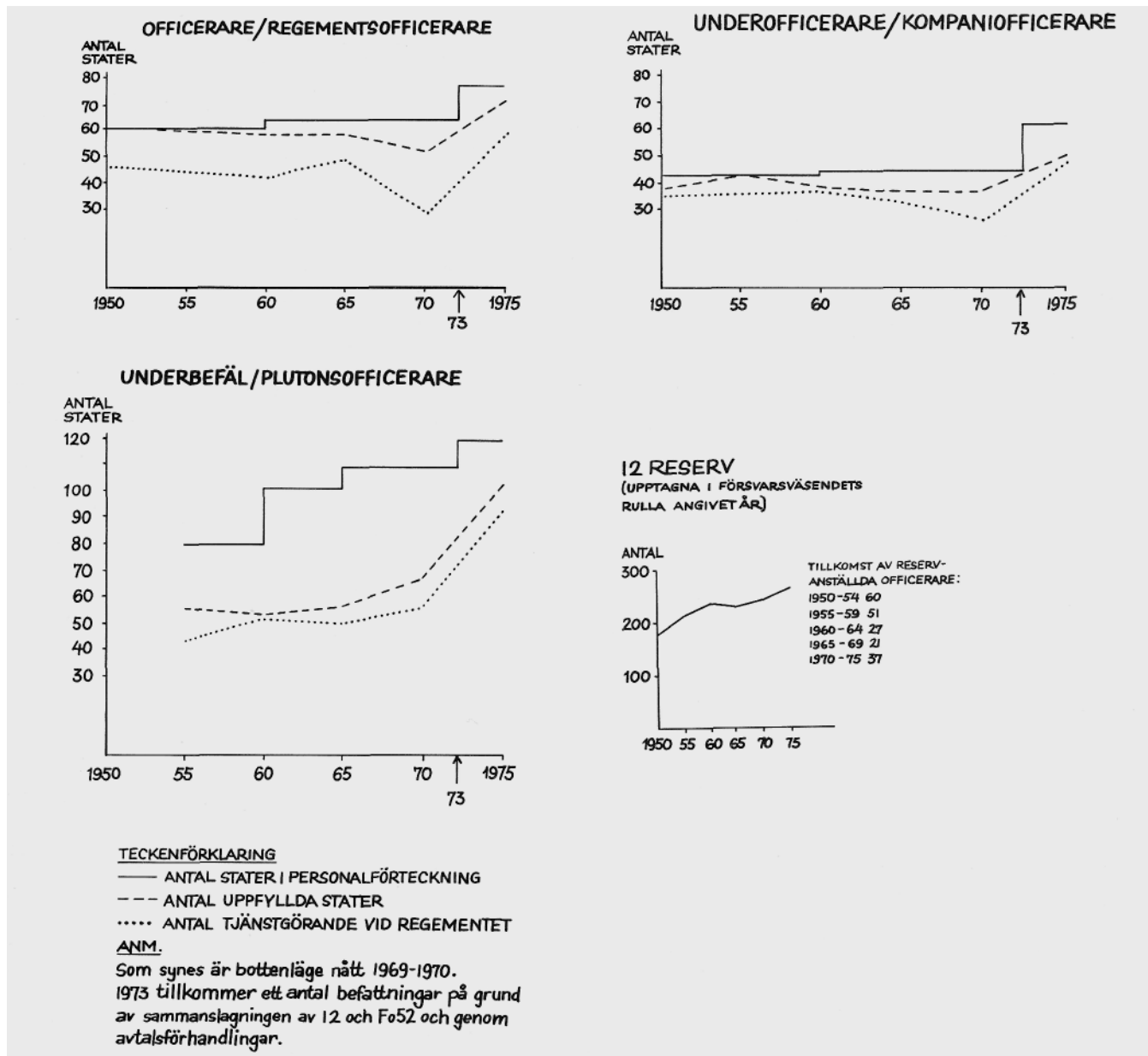
Nedersta raden: Gunnar Johansson, Per-Arne Ahlberg, Stig Granfors, Nils Lindbom, Gösta Backlund, Anna Eberhardsson, Gunnar Henriksson, Stina Johansson, Thord Björklund, Ilma Silvasti, Nils Karlsson, Nils Myren, Kjell-Åke Dahlström, Håkan Florin, Morgan Larsson. 2. raden: Arne Carlsson, Arne Persson, Björn Johansson, Per-Olof Sjögren, Ove Jansson, Sven Ahnberg, Erik öhrn, Greta Axelsson, Mona Sören, Lennart Malmqvist, Ragnar Andersson, Erik Olofsson. 3. raden: Berit Andersson, Roy Johansson, Åke Ohlsson, Erik Karlsson, Eddy Kvist, Hans Lindblom, Magne Larsson, Erik Forsgren, Gert-Ove Johansson, Thore Råberg. 4. raden: Rolf Olsson, Hugo Olsson, Nils Magnusson, Ove Strömberg, Roland Nilsson, Linus Johansson, Hugo Karlsson, Erik Andersson, Alf Werner, Einar Kall, Olle Larsson, Georg Efraimsson, John Olsson, Anders Öqvist, Stig Rask, Harry Hjert, Holger Svensson, Håkan Andersson. 5. raden: Sixten Efraimsson, Stig Kedemark, Uno Eiler, Arne Kedemark, Gunde Johansson, Sven Nilsson, Christer Torbjörnsson, Sven Johansson, Inge Andersson, Berndt Jangehammar, Lennart Johansson. Saknas: Elov Alfredsson, Herbert Johansson, Gunde Andersson, Gunnar Andersson, Ture Axelsson, Göte Edqvist, Inger Ekström, Edvin Larsson, Bengt Lindgren, Rune Malmstedt, Ture Nilsson.

Kökspersonal

Främre raden fr v: Maj Larsson, Gerd Eriksson, Sylvia Gustavsson, Maj Närman, Inger Schyman, Lizzy Nilsson, Sonia Hildingsson, Alice Fagrell. Mellanraden: Anneli Andersson, Margareta Larsson, Marja-Liisa Carlsson, Birgit Carlsson, Bodil Söderholm, Anna-Britta Bodinger, Irene Stake. Bakre raden: Ola Gustafsson, Elin Magnusson, Inger Svensson, Ruth Skoglund, Kerstin Carlsson, Tonny Skantz, Milda Eriksson, Anna-Lisa Wege-stål, Birgit Rosengren. Saknas: Peter Cranning, Ann-Mari Flink.

BEFÄLSREKRYTERING

Personalkostnader vid I2 och Fö 52 samt I2/Fö 52

Bruno Larsson

Bgår	Grundlön	Lkp	Kostnad
70/71	I2 8.830 Fö 52 2.287	2.296 0.595 26 %	^ 14.008 1)
71/72	I2 10.759 Fö 52 2.642	0.687 26 %	13.530 6) ^-1)
72/73	I2 12.398 Fö 52 2.984	3.223 0.775 26 %	15.380 1)
73/74	I2/Fö52 14.574	4.226 29 %	18.8002)
74/75	I2/Fö52 16.765	4.861 29 %	21.6262)
75/76	I2/Fö52 19.320	6.376 33 %	25.6963)

- 1) Framtagna ur kassatrans, löneutgifter + Ikp.
- 2) Framtagna ur kostnadslistor (effekten av sammanslagningen I2/Fö 52 framträder).
- 3) Beräknat.

Fast anställd personal i FN-tjänst

Kenneth Forsberg

Korea (övervakningskommission)

Kn	170827-0416	Boman*	530706—540228
Ltres	3999-45-35	Gynne	531110—550509
Kn	120131-033	Baekström**	531201—540601
Kn	170410-0534	Calais	540719—550118
Kn	200613-6416	Lunden	580414—581015
Kn	120706-651	Jacobsson	620212—620930

Kashmir (observatör)

Mj	031030-643	Hartzell	540124—541208
Övlt	100201-0559	Broms	640320—650331
Mj	171217-1410	Ekegren	640921—650930

Mellersta Östern (observatör)

Kn	210927-643	Hörnstein	581229—591231
Övlt	071209-049	Djurberg	620320—630331
Kn	170831-8975	Sundström	630515—640525
Kn	230403-641	Naeslund	640401—650410
Kn	170410-0534	Calais	660811—671114
Kn	200106-6436	Bergström	690322—700331
Kn	200613-6416	Lunden	701001—711008
Knres	340320-641	Sundin	740101—750110
Kn	400116-121	Eberhard	740401—750410
Knres	360311-717	Caesar	740721—750731
Kn	400712-645	Dehring	750611—760621

FN-bataljon Gaza

Kn	170827-0416	Boman*	561115—570518
Fu	351022-217	Carlén	561115—571101
Serg	250215-641	Olsson	570502—571101
Mj	160129-661	Egnell	571001—580404
Fu	360207-931	Järvenpää	571004—580404
Serg	300413-649	Nilwert	590413—591113
Lt	300307-6415	Bergström	590420—591120
Fu	360611-621	Skarfeldt	590420—591120
Fu	350219-551	Larsson	591016—600519
Fu	360717-641	Hildingsson	591016—600519
Öfu	300526-6253	Forkén	600422—600929
Fu	341130-621	Carlsson	600422—600708
Fkres	310128-6437	Skålberg	600916—610412
Serg	290829-143	Berg	610320—611030
Fu	391111-821	Berglund	610328—611030
Fj	230517-625	Edström	620320—621028
Fu	410707-645	Lindholm	620411—621024
Fu	390210-937	Andersson	621002—630515
Fu	410826-789	Johansson	630318—631020
Fk	351022-643	Modin	630321—631022
Fu	420826-485	Alfredsson	630810—640510
Ltres	400504-039	Stålhane	641001—650401
Serg	410707-645	Lindholm	670412—670630

* vid I 2 1962—70

**vid 12 1964—67

FN-bataljon Kongo

Fu	341130-621	Carlsson	600709—601126
Knres	200811-	Gallon	610323—610913 (stupad)
Lt	320219-4993	Björheden	610811—620220
Fu	421121-683	Råstock	620411—621024
Kn	250425-6419	Fagerström	620917—630510
Fk	381025-645	Gäard	620921—630502
Fkres	411112-5813	Bill	620921—631020
Lt	380113-583	Lundgren	630321—631020
Serg	360310-645	Karlsson	630321—631218
Fu	441124-489	Alfredsson	630321—631020
Fj	300413-649	Nilwert	631202—640630
Mj	170717-667	af Sillen tjt Hkv	hösten 1960

FN-bataljon Cypern

Lt	380113-583	Lundgren	640331—641015
Fj	290829-143	Berg	640402—640715
Fu	441124-489	Alfredsson	640617—641015
Ltres	400504-039	Stålhane	640617—641015
Fkres	411112-5813	Bill	641008—650430
Fu	431001-645	Söderberg	641008—650430
Fu	280824-623	Nilsson	650923—660212
Fu	430306-681	Nilsson	650923—660430
Fj	230517-625	Edström	660401—660930
Fu	460330-629	Edström	660401—660930
Kn	351022-643	Modin	661006—670429
Ltres	400504-039	Stålhane	661017—670429
Fk	400116-121	Eberhard	670403—671007
Serg	420609-581	Hjertstrand	670403—680423
Öfu	430528-645	Erwald	670403—671007
Mj	200801-321	Wallin	670919—680504
Lt	400712-645	Dehring	680402—681030
Serg	410707-645	Lindholm	680417—681030
Lt	400520-101	Ingemarsson	681001—690430
Ltres	420315-629	Hagberg	690401—691028
Serg	430306-681	Nilsson	690416—691014
Kn	410217-647	Mollstedt	690929—700426
Mj	320514-641	Nilsson	700414—701029
Kn	381025-645	Gäard	711018—720430
Lt	430513-271	Grunditz	711008—711124
Serg	480923-623	Edkvist	711008—720430
Fj	470220-629	Carlsson	721016—730430
Kn	440412-049	Paulin	730411—731031
Kn	460511-517	Fredholm	740102—750117

FN-bataljon Mellersta Östern

Fj	440108-571	Pihlström	731015—740630
Serg	480605-621	Fransson	740604—741213
Lt	450313-593	Bredenber	740616—741213
Kn	380113-583	Lundgren	741028—750630
Ltres	470213-671	Berglund	741125—750617
Knres	391127-6412	Wästlund	741125—751231
Lt	490102-507	Ohlsson	750602—751231
Mjres	250910-4853	Älveby	750602—751231
Knres	360311-717	Caesar	751201—760601

KOMMENTAR

Endast fast anställd personal har kunnat redovisas. Uppgifter på värnpliktig personal finns inte längre vid regementet och FN-avdelningen i Stockholm har inte resurser att plocka ut dem som grundutbildats vid 12 och tjänstgjort i FN-tjänst.

RÄTTSVÅRD

Olof Holm

Från 1949 återfinns de militära straffbestämmelserna i "Allmänna strafflagen". Den ersätts 1962 av "Brottsbalken". 1973 ändras arreststraffet till frittidsstraff — se därom sida 172.

Regementschefen har bestraffningsrätt i disciplinmål dvs att utdöma frittidsstraff (f d arreststraff) och disciplinbot. Han biträds av jurist, benämnd auditor. Denna befattning inrättas redan 1626.

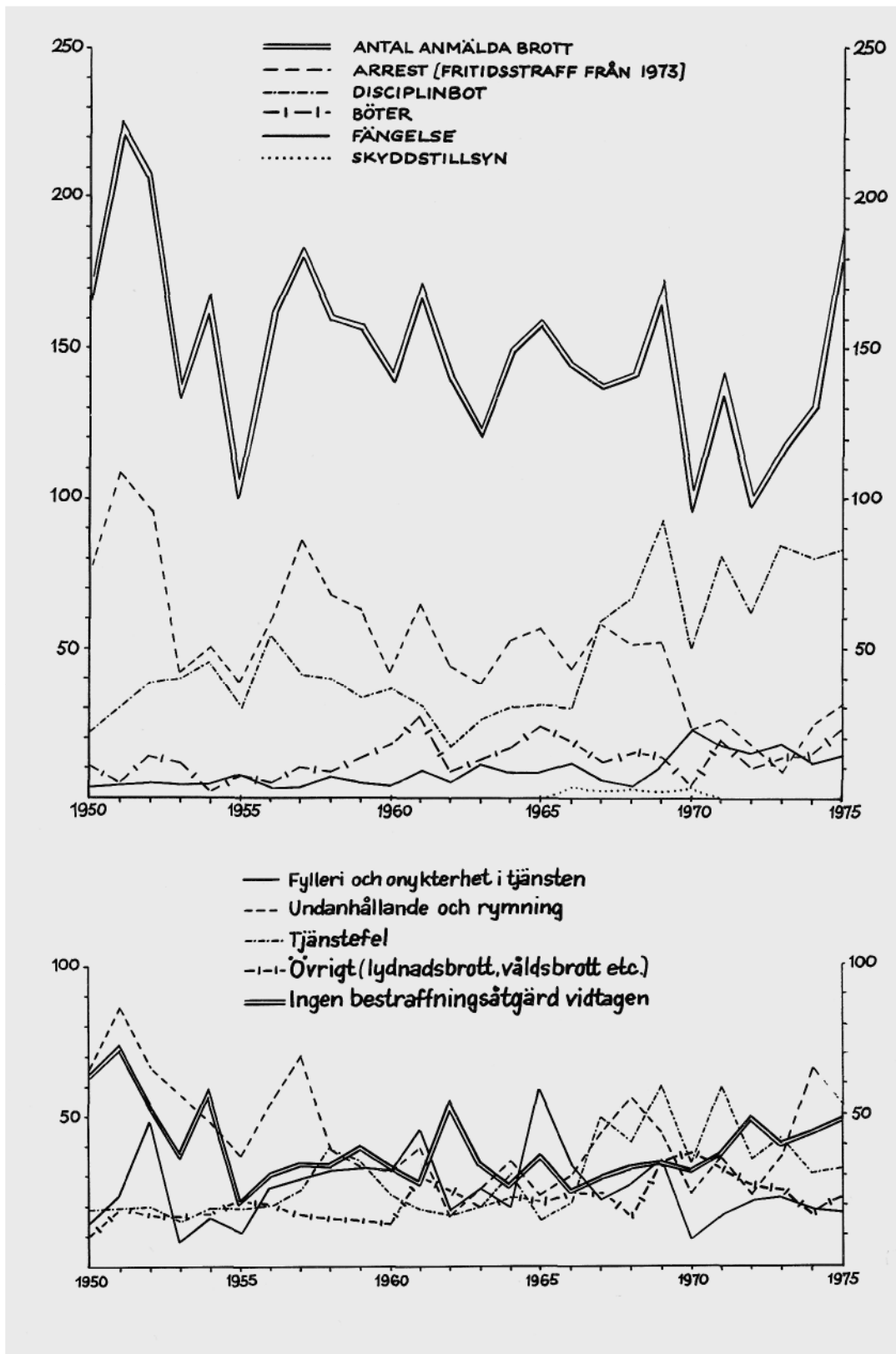
Bataljonschef och kompanichef har tillrättavisningsrätt.

Rättskipningsförfarandet regleras i "Militära rättegångslagen".

Första bilden nedan visar en sammanställning av antal anmälda brott och straffets **art**. Böter, skyddstillsyn och fängelse har utdömts av civil domstol. Statistiken gäller såväl åldersklass (grundutbildning) som repetitionsövning. Besträffningar i samband med repetitionsövningar är relativt ovanliga och belastar i ringa grad statistiken. Tillrättavisningar redovisas icke.

Den andra bilden redovisar **anledningen** till straffen.

Antalet brott skall sättas i relation till antalet inkallade under året, vilket framgår på sida 198.

Personalvård

Thorsten Westerlund

EN LITEN ÅTERBLICK

En ledare måste vårda sig om och skapa god kontakt med underlydande. Detta gäller särskilt tvenne ledare i den militära organisationen, nämligen regementschef och kompanichef.

Ledarskap bygger på fasthet och välvilja. God personalbehandling är en nödvändig förutsättning för att skapa god förbandsanda syftande till hög stridsmoral.

Organisationen av vår indelta armé (1682—1901) ger stora möjligheter för kompanichefen att vårda sig om och hålla kontakt med knektarna inom kompaniet.

Beväringssinrättningen, den allmänna värnpliktens införande 1901, samt strömningar i tiden med bl a nedrustning under slagordet: "Inte en man — inte en krona till försvaret", bryter i stor utsträckning den enastående kontakt, som under indelningsverket finns mellan regemente och bygd, mellan manskap och befäl.

En bidragande orsak är även att de gamla traditionella lägerplatserna överges för inflyttning till städerna och till stäng-selomgårdade, otrivsamma femvåningskaserner.

Först under beredskapsperioden 1940—45 får kompanichefen en jämförbar kontakt med sitt kompani och regementschefen med bygden. Nu gäller det också att bygga upp en personalvårdsverksamhet — någon sådan har knappast existerat under mellankrigsperioden.

Inom försvarsstaben inrättas 1940 "Upplysnings- och pressavdelningen" med självårds-, bildnings- och förströelsesdetalj. I okt 1942 utvecklas denna till en personalvårdsavdelning ingående i sektion 3 med uppgift att bl a utbilda personalvårdsbefälhavare. Dessa skall främst ordna underhållning för fältförbanden, samordna fältbibliotekstjänsten samt i samråd med bataljons- och högre chefer genomföra permittentresor för de inkallade. Grunden har lagts för en fortsatt utveckling av personalvården inom krigsmakten.

Kan man uttrycka sig enklare än TjRK?

(Tjänstereglemente för krigsmakten)

"Personalvårdens uppgift är att bidra till att stärka och vidmakthålla en god anda inom krigsmakten och att inom krigsmakten företräda allmänna, andliga, kulturella, rättsliga och sociala värden. Personalvården utövas med hänsyn såväl till den enskildes skäligena behov och intresse som till tjänstens krav. Personalvården inom krigsmakten omfattar allmän personalvård, självvård, socialtjänst, bildningsverksamhet samt förströelse- och annan trivsselfrämjande verksamhet. Personalvården avser all personal inom krigsmakten."

Personalvårdens företrädare

Efter krigsslutet beordras, att vid varje regemente skall finnas en personalvårdsbefälhavare; som regel stabschefen. När överstelöjtnant W Boman tillträder tjänsten som utbildningsofficer vid I 2 1963 övertar han dock stabschefens roll som personalvårdsbefälhavare.

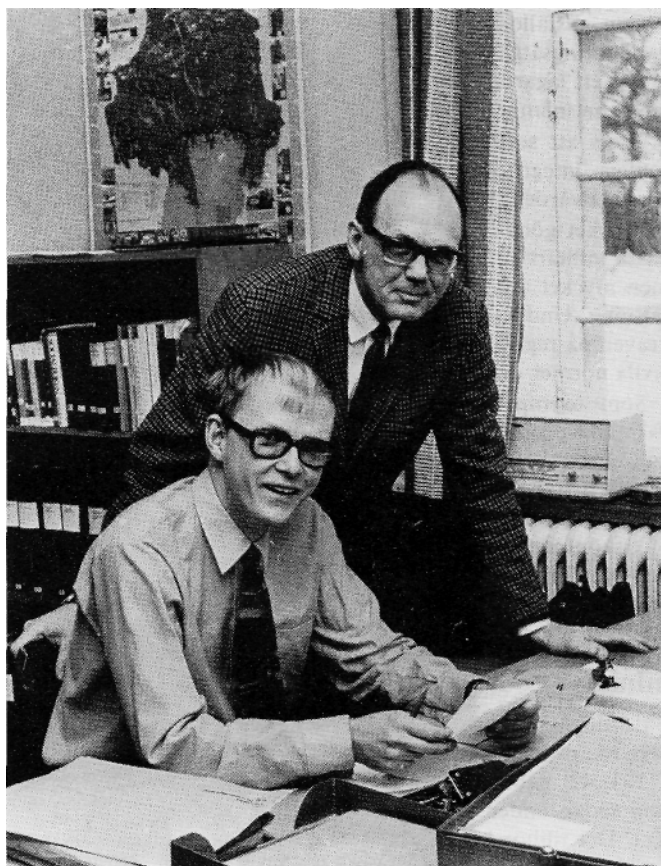
15/1 1946 förstärks personalvården vid regementet då Donald Damström (bild se sidan 56) anställs som personalvårdsassistent. Han delar sin civila lärargärning med personalvårdsarbetet på I 2 i femton år.

Halvtidsanställningen tvingar honom att prioritera de värnpliktiga och deras ofta aktuella problem. Ett lysande undantag finns dock. Stor bostadsbrist råder efter krigets slut och långt in på 1960-talet i Karlstad.

Detta drabbar I 2 personal hårt, då de gamla underofficers-

bostäderna i anslutning till regementet samt bostäderna i kasernerna skall utrymmas till förmån för nya militära arbetslokaler. I samråd med Karlstads kommun lyckas regementschefen överste Leuhusen och personalvårdsassistent Damström snabbt få byggnadstillstånd för tre hyreshus på Råtorp, som står inflyttningsklara hösten 1954. Som regementets byggmästare utses kapten Karl Lundgren och denne får några år senare ånyo uppdraget. Nu uppförs hyreshus för regementets personal vid det nya bostadsområdet på Sixbacken.

1/1 1960 tillträder regementets förste heltidsanställda personalvårdskonsulent, Lennart Boberg. Tyvärr förtas delvis effekten för regementsanställda då konsulenten samtidigt även måste handlägga alla personalvårdsfrågor vid milo- och fo-staben.

1969 tillträder Lennart Boberg den nyinrättade befattningen som stabskonsulent vid milostaben. Olle Andersson övertar efter Boberg under ett år.

Lars Wengelin, vår nuvarande konsulent (bild sida 162), övertar personalvårdsarbetet 1970. En ständigt ökande arbetsbörda bl a efter sammanslagningen av I 2 och Fö 52 1/7 1973 nödvändiggör en utökning som dock tillkommer först 1/4 1976, då en biträdande konsulent Tomas Sköld, tillträder på den nyinrättade tjänsten.

Värnpliktiga personalvårdsassistenter utgör sedan 1964 en värdefull förstärkning vid personalvårdsdetaljen under sin praktiktjänstgöring. De handlägger främst utredningar och håller kontakt med de värnpliktigas hemkommuner i samband med tjänstledighet för jordbruksarbete, skogsavverkning eller annat civilt arbete. De är även sekreterare i förbandsnämnden.

I samband med omorganisation 1973 ingår personalvårdsdetaljen i personalavdelningen i sektion 3.

Socialtjänst — en betungande uppgift i det tysta

Under beredskapsåren uppstår stora problem för de inkallade. Familjeförsörjningen står plötsligt i fara. Förstärkta eller ny-upsatta socialvårdsbyråer arbetar för högtryck. Inom krigsmakten får till en början de fåtaliga fältprästerna bära den tunga bördan att söka hjälpa de värnpliktiga. Efter hand bemästras dock problemen.

Under åren efter andra världskriget finns alltfjämt många sociala frågor olösta. Ingen större uppmärksamhet ägnas dock dessa problem. Mot slutet av 1960-talet ökar behovet av råd och hjälp i sociala frågor på en tidig familjebildning och ekonomiska åtaganden före första tjänstgöringen. Därtill kommer svårigheten att erhålla arbete vid utryckningen. För många värnpliktiga innebär detta psykiska påfrestningar.

Förstärkning tillförs regementet under senare år som tidigare redovisats. Speciella arbetsförmedlare från länsarbetsnämnden placeras också under sista kvartalet av värnpliktstjänstgöringen vid personalvårdsdetaljen. Dessa arbetsförmedlare, Inga-Stina Gryth (1974), Eleonor Näslund (1975), Pia Sahlin och Kerstin Jansson (1976) lyckas nästan undantagslöst skaffa arbete åt de uttryckande.

Den anställda personalen omfattas även vid behov av rehabiliteringsåtgärder. Dessa kräver omfattande utredningar, oftast ett lagarbete mellan läkare, personalvårdskonsulent och länsarbetsnämnd.

Trots att socialvårdsarbetet utförs i det tysta — den personliga integriteten måste självfallet säkerställas — är det personalvårdens viktigaste uppgift.

Mycket görs under senare år från centralt håll för att anpassa militärtjänstgöringen till det moderna samhället i övrigt, men mycket återstår ännu. De värnpliktigas krav ökar i omfattning. Under 1976 års värnpliktskonferens framförs främst kraven på reglerad arbetstid, högre dagpenning anpassad efter civila normer och ökat medinflytande.

Som exempel på försvarsmaktens allt liberalare syn på värnpliktsproblemen och anpassning till tiden kan nämnas: fria eller rabatterade resor, ständig nattpermission, civil klädsel på fritid, tusen kronor till alla vid utryckningar, egna "fack"-tidningar som betalas av Kronan samt den årliga värnpliktskonferensen, som är det forum där problemen tas upp och ventileras.

Fritidsundervisning — en folkhögskola i miniatyr

Enformigheten och sysslolösheten på fritiden ställer under beredskapstiden stora krav på trivselfrämjande åtgärder.

1941/42 påbörjas vid regementet den fritidsundervisning som sedan under alla år röner stort intresse hos de värnpliktiga. Det tillhör bildningsrådets arbete att i samråd med personalvårdsassistenten ordna denna. Ett omfattande och framgångsrikt arbete nedläggs också främst då av våra första personalvårdsrepresentanter som leder till att tusentals värnpliktiga genom åren vidareutbildas i de mest varierande ämnen som fotografering, hovslagarlära, matlagning, äktenskapsskola, trafik- och körkortsutbildning, judo m m.

Numera sker all undervisning i Soldathemmets och energiske soldathemsföreståndare Bertil Hultbäcks regi. I Soldathemmet finns bra lokaler för delar av denna undervisning. Anmärkningsvärt är att intresset fortfarande är lika stort bland de värnpliktiga trots nattpermission och förbättrad skolunderbyggnad. Nära 100-talet elever hösten 1975 visar att fritidsundervisningen ännu fyller en viktig funktion.

Bibliotekstjänst — till allas nytta och nöje

Redan på 1920-talet finns ett manskapsbibliotek — dock av ganska ringa betydelse. 1948 invigs regementets nya bibliotek

i kasern 3. Detta innehåller nu både skön- och facklitteratur och fyller alla moderna krav efter en genomgående upprustning av dess bokbestånd. Bibliotekets lokaler, med åren allt bristfälligare, tjänar sitt ändamål i nära tre decennier.

Lagom till regementets 350-årsjubileum står ett nytt rymligare och funktionellare bibliotek invigningsklart i de regementsmusikkårens lokaler.

Bokutlåningen hålls genom åren på en konstant hög nivå. Genom årliga inköp av böcker för ca 12000 kronor följs den moderna litteraturen väl upp. Frapperande är att 60 % av alla nyinköp utgörs av facklitteratur, som regel önskade av de värnpliktiga.

En populär kvarleva från beredskapstidens fältbibliotek är boklådorna innehållande främst pocketböcker. Dessa boklådor tilldelas kompanierna och innehållet utbyts efter viss tid.

I referensbiblioteket som ständigt står öppet finns kompletta uppslagsverk, tidningar, facktidsskrifter m m. Bland de genom åren anställda bibliotekarierna kan nämnas: Ingvar Sjöstedt, Rune Widén, Fredrik Bergström, S A Gidrup, Barbro Moll-stedt, Anne Marie Björkenbeck och Georg Johansson.

Trivselfrämjande medel — "jubel i busken"

Ca 50 000 kronor budgeteras årligen både för de anställda och de värnpliktigas trivsel. Medlen används efter personalens och rekryternas egna önskemål.

För att öka samhörighetskänslan brukar de anställda årligen träffas på en allmänt uppskattad personalmiddag under hösten. En vårutflykt med lunch hör också till begivenheterna.

De värnpliktiga använder sina pengar till plutons- eller kompaniaftnar. Pengar avsätts även för traditionell "muckar-fest" under medverkan av välkända artister och orkestrar, som vid dessa tillfällen ställer upp för ett minimalt gate.

Bland arrangörer och konferenciärer vid muckarskivan märks Lars "Bläckis" Bäckström här som "Värmlands rock-and rollkung 1957" med partner Else-Britt Dahlberg.

Nämndverksamheten — en demokratiseringsprocess

Det intresse för personalvård under beredskapsåren återspeglas tydligt i de nämnder som skapas under och strax efter denna tid. Två av dessa är **bildningsrådet och civilanställ-ningsnämnden**.

Bildningsrådet handlägger biblioteksärenden, föreläsning- och förströelseverksamhet samt fritidsundervisning.

Nämnden består av representanter för ideella och sociala intressen i staden, militärpastor, personalvårdsassistent, valda medlemmar ur befälskårerna, civilanställda och värnpliktiga. Stabschefen är ordförande.

Civilanställningsnämndens huvuduppgift är att säkerställa ett civilt arbete åt de underbefäl som med dåvarande bestämmelser ej får kvarstanna i tjänst efter uppnådda 34 år. De avvecklas båda under 1950-talet och ersätts av andra samarbetsorgan.

Medinflytande

Försvarsmakten är den första statliga myndighet, som tar till vara de goda erfarenheter som en fördjupad företagsdemokrati visar i England under andra världskriget. Där får anställda vid vissa fabriker möjlighet själva påverka sin arbets-situation och arbetsmiljö. Detta sker genom sammanträden mellan personalrepresentanter och ledning, där förslag till förbättringar diskuteras och genomförs. Resultatet blir mycket gott — ökad produktion och trivsel!

1947 bildas vid regementet **utspisningsutskottet**, som en betydelsefull föregångare till **regementsnämnden** under senare år i sin tur omdöpt till **förbandsnämnden**. Här ges under civila sammanträdesformer de värnpliktiga möjlighet framlägga synpunkter och önskemål på både tjänstgörings-, ordnings- och utbildningsfrågor, samt besluta om förslagsverksamhet och medel för personalvårdsåtgärder.

Under 1948 påbörjas även de första något trevande försöken med en **företagsnämnd** där personalrepresentanter och regementsledning tillsammans söker lösningar på uppkomna problem och konflikter.

Slutliga bestämmelser för ovanstående nämnder kommer från Försvarsdepartementet under 1950. 112 regementsorder 21/3 1950 står bl a följande att läsa:

Företagsnämnd

Under hänvisning till mellan försvarets avtalsdelegation och försvarsvérkens civila personals förbund träffat avtal om företagsnämnder vid försvarets arbetsplatser har följande utsetts from 1/1 1950 tom 31/12 1951 . . ." På samma sätt stadgas på regementsorder om regementsnämndens samman-sättning.

Att givna direktiv från 1950 var väl genomarbetade och genomtänkta visar sig med önskvärd tydlighet än idag. En naturlig och självklar modernisering äger kontinuerligt rum men den "nya" medbestämmanderätten och fördjupade före-tagsdemokratin finns redan nedtecknade i grundbestämmel-serna.

Redan 1950 uppmärksammas även arbetsmiljöfrågor. En **säkerhetskommitté**, som länge dock för en undanskymd tillvaro, bildas för att tillvarata de anställdas intressen — främst rena säkerhetsfrågor i samband med ammunitions- och sprängmedelshandtering. Först under 1960-talet då arbetarskyddslagstiftningen slår igenom får den nyorganiserade **skyddskommittén** snabbt utökade uppgifter. Numera tillhör skyddskommittén jämte tidigare beskrivna företags- och förbandsnämnderna absolut viktigaste kontakten mellan personal, fackorganisationer och regementets ledning.

För att ej trötta läsaren skall endast mycket kort redogöras för övrig nämndverksamhet vid regementet. **Utspisningsut-skottet** är en avhängare till förbandsnämnden — den avlastar den sistnämnda från alla ständigt återkommande utspisnings-och matfrågor.

Valnämnden till värnpliktskonferensen påbörjar sin verksamhet 1972. Den sammanträder två gånger i början av varje år, i samband med de demokratiska val bland de värnpliktiga, som avgör vilka rekryter som skall representera regementet vid värnpliktskonferensen. I nämnden ingår två förtroende-valda ombud från varje kompani samt myndighetens perso-nalvårdsföreträdare.

Samarbetsnämnden tillkommer 1958 som en länk mellan Karlstads kommun å ena sidan och regementets anställda och värnpliktiga å den andra sidan. Den ersätter Bildningsrådet. Vid de två årliga sammankomsterna ges ömsesidiga orienteringar och eventuella förslag till förbättringar. Utöver representanter för kommun och länsarbetsnämnd deltar idrotts-och ideella organisationer.

Biblioteks-nämnden sammanträder två gånger årligen. Den spelar dock ej samma betydelsefulla roll som tidigare. I nämnden ingår bl a representant för civila biblioteksväsendet som utses av Stadens Kulturråd.

Utskott för byggnadsfrågor svarar under skyddskommittén för att främst säkerhets- och miljöfrågor tillgodoses vid om-och nybyggnation. Dess betydelse ökar stadigt under de sista och kommande årens stora byggnadsobjekt. Skyddsinspektören är ordförande.

Plakettnämnden är regementets äldsta fungerande nämnd, grundad redan 1942. Den tilldelar avgående kamrater för-tjänstplakett av olika valörer (guld, silver, brons) beroende på tjänstgöringstidens längd. Samtliga personalorganisationer representeras i nämnden. Varje kompanis "bäste soldat" får årligen regementets förtjänstplakett i brons.

Traditionsrådet svarar för regementets traditioner, och spelar en viktig roll i samband med nya regementsmuseet och den kommande inflyttningen i gemensam personalmatsal.

Granskningsnämnden är det organ som vill möjliggöra att de värnpliktiga, som av olika anledningar ej kan fullgöra sin ursprungliga militäruttagning i viss befattning, får chansen till ny och lämpligare uttagning. Genom tidigare omplace-ringar kan flertalet värnpliktiga, som tidigare gått förlorade för försvarsmakten, nu behållas och utbildas.

Befordringsnämnden föreslår efter gemensam överläggning och analys för regementschefen utnämningar av kompani-officerare och plutonsofficerare till urvalsbefattningar. Utöver representanter ur sektion 3 deltar tre ur respektive kårer valda ombud.

Men all denna uppräknade nämndverksamhet i ära, utan förståelse och intresse för varandras arbetssituation, som naturligen måste variera högst avsevärt inom en så stor myndighet som I 2/Fo 52 med sina över 400 fast anställda jämte 1000-tals värnpliktiga rekryter och repetitionssoldater, kan ingen verklig kamratskap och företagsdemokrati fungera. Därför, som ett ytterligare led i demokratiseringsprocessen, be-drivs kurser i **personalsamverkan** med all fast anställd personal. Utbildningen upplevs positivt av samtliga.

Självvård — för nutidsmänniskan

Under de långa fälttågen i främmande länder kom prästen att spela en framträdande roll i knektarnas vardag. Religiositet och vidskepelse präglade dåtidssvensken och fältprästen var en mycket viktig faktor för truppernas moral. Även hans läs- och skrivkunskighet utnyttjades flitigt då analfabetismen var ganska allmän långt in på 1800-talet. Prästen i hembygden och fältprästen hos knektarna var ofta kontaktmännen mellan soldaten och hans familj.

Att självvården även i modern tid får en starkt ökad betydelse i militära förband under krigstid vittnar välutgående Nathan Johnsson om i boken "Värmländsk beredskap" av B Furtenbach. Han skriver bl a: "Självvården har alltsedan Gustaf Adolfs dagar hört samman med den svenska armén och grundade sig på en lång och betydelsefull tradition. Det hade kommit tider då den militära självvårdens uppgifter både ifrågasatts och beskrivits, men den har aldrig helt utplånats. Beredskapstiden kom att på ett hittills oantat sätt aktualisera dess betydelse och gav om något ett belägg för vilka stora uppgifter som den alltjämt hade att fylla. Vad prästerskapet betytt för den personliga frontens stärkande under de påfrestande beredskapsåren kan inte överblickas. Säkert är att den inte kan mätas i statistikens siffror, även om dessa i och för sig äro imponerande."

Från den dagsaktuella FN-tjänsten är allmänt omvittnat hur bataljonspastorns roll ökar i takt med oron i omgivningen. Även under de årliga krigsförbandsövningarna inkallas värnpliktiga personalvårdsassistenter och bataljonspastorer till sina förband där deras tjänster tas i anspråk i mycket stor utsträckning.

Nuvarande självvård är av mindre omfattning bland rekryterna. Sedan början av 1960-talet är deltagande i korum — den militära gudstjänsten — helt frivilligt. Detta till trots hålls en gammal fin tradition vid liv, nämligen "Kyrkmarschen" och Julkorum. I denna deltar de värnpliktiga till nästan 100 %. Hela regementet ställer upp i blå permissionsuniform på kaserngården, facklor tänds och med musikkåren i täten marscherar man genom Karlstad upp till Domkyrkan.

I den alltid till trängsel fyllda kyrkan ger sedan regementspastorn en kort betraktelse inför julen, Idrottsordens kör sjunger och regementschefen slutar högtidligheten med att önska alla en god jul. Hoppas att denna gamla vackra tradition kan bevaras vid regementet.

Soldathemmet som drivs med stöd av olika kristna samfund är ett modernt uttryck för den självvård som dagligen bedrivs i viss omfattning vid regementet. Soldathemsföreståndare Bertil Hultbäck tar alltid emot besökande och kan ge både andlig och lekamlig spis. Bibelstudier genomförs i studiegrupper, andakter hålls och många värnpliktiga får på Soldathemmet den stillhet och det lugnt som är svår att finna inom kaserngrindarna. Soldathemmet är också en omtyckt tillflyktsort för anställda.

Under de sista beredskapsåren och fram till 1946 upprätthölls befattningen som regementspastor av nuvarande ärkebiskopen Olof Sundby. Han efterträds av kyrkoherde Filip Strandlund i Grava, som sedan under nära tjugo år är regementets mycket omtyckte själasörjare.

1965 blir kyrkoherden på Hammarö Bill-Göran Andersson nästa länk i den långa obrutna raden regementspastorer.

Manskapsbiblioteket i kasern 3 1965.

Mark och byggnader

Nils Bergman

Mark

Karlstad se sida 128 och 154 ,,
Trossnäs ,, 30
Örnäs ,, ,, 66

Kasernetablisementet 1913—49

I Kungl brev av 7 december 1906 förordnas att 122 skall förläggas till Karlstad.

Inflyttningen sker 11 januari 1913 i kasernerna, som börjar byggas 1908.

Officerspaviljongen på Trossnäs flyttas 1914 och ombyggs till underofficersmäss och manskapsmarketenteri (byggnad 16). I denna byggnad inryms längre fram filmsalen.

1921 uppförs regementschefsbostaden (709) av två rekrytbaracker och Skansen (710) av en rekrytbarack från Trossnäs. Under åren 1940—44 tillkommer ett antal förråd, garage m fl byggnader.

1945 är V. militärbefälsstabens byggnad (nr 301) färdig och där inflyttar även huvuddelen av Karlstads försvarsområdesstab.

Sandbäckens gård med flyglar (byggnadsnummer 701—703) uppförd 1798 är byggnadsminnesmärke.

Byggnation 1950—75

1951 Korthållsbana (132)	97.000
1953 Två garage (140—141)	102.000
Reservkraft (302)	122.000
1958 Yttre värmeledning	941.153
1961 Filmskjutbana (155)	60.000
ABC-bana (156)	100.000
1963 Utbildningsamförråd (159)	297.000
1966 Musikbyggnad (167)	140.000
1968 Vakt- och arrestlokal (163)	610.000
Expeditionsbyggnad (166)	129.000
1969 Matinrättning (162)	7.041.000
1970 Tvätt- och smörjha'11 (161)	1.435.000
1971 Drivmedelsanläggning (178)	225.000
Uppställningsplats (181)	110.000
Förråd (182)	72.000
Yttre elledning	340.000
1972 Förläggingsbaracker (186—188)	1.629.000
1973 Värmecentral (180)	3.045.000
Personal- och verkstadsbyggnad (185)	438.000
Övnings- och vårdhall (189)	1.027.000
Kofchus (190)	217.000
1974 Truppserviceförråd mm (198—199)	3.247.000
1975 Kiosk (mellan kasern 2—3)	205.000

Priserna är omräknade till prisläge 1975. Siffror inom parentes anger byggnadsnummer.

Generalplan 1975

Generalplanens omfattning

Generalplanen omfattar objekt för 127 Fö 52, miloverkstäderna i Karlstad, milostab Bergslagen och Bergslagens byggnadskontor.

Bergslagens inskrivningscentral ingår i Värnpliktsverkets del i förvaltningsbyggnaden "Karolinen". Planen omfattar även lägerplats Trossnäs och Örnäs med skjutfält.

Regionmusiken

Kåren flyttar 1976 från regementet till lokaler vid Klaraborgsgatan i Karlstad.

Sjukstall

Sjukstallet avvecklas så snart nytt djursjukhus uppförts i närheten av Färjestads travbana i Karlstad (beräknat 1977).

Läger

Enligt gällande planer skall repetitionsövningsläger för 600 man byggas i anslutning till nytt stridsskjutningsområde.

Större byggnadsobjekt i inplaneringsordning

Regementsmuseum inreds i byggnad 23: s andra våning. Läke-medelsförråd i bottenvåningen.

Personalvårdsfunktionerna (personalvårdskonsulent, bibliotek, studierum) inryms i gamla musikpaviljongen (byggnad 28).

Kasern 3 renoveras.

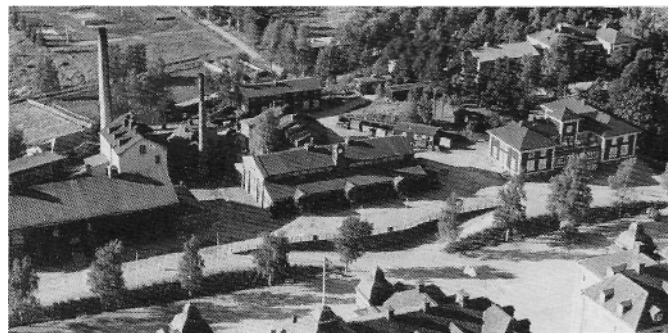
Militärrestauranten (162) kompletteras med ny mässbyggnad. De nuvarande regoff-, komhoff- och plutoffmässarna kommer att få annan användning.

Kanslihuset (byggnad 4) och sjukhuset (byggnad 15) renoveras invändigt.

Tygverkstad nybyggs inom motorområdet.

På 1980-talet är inplanerade varm- och kallgarage, förläggings- och skolbyggnad.

Situationsplan över kasernetablisementet återfinns på nästa sida.

I 2 KASERN 1970

Kameran är riktad mot väster.

Längst upp till vänster ses hindergården för militär femkamp och vägen till Växnäs. Till höger därom ligger nu 1976 drivmedelsanläggningen och det nya serviceförrådet.

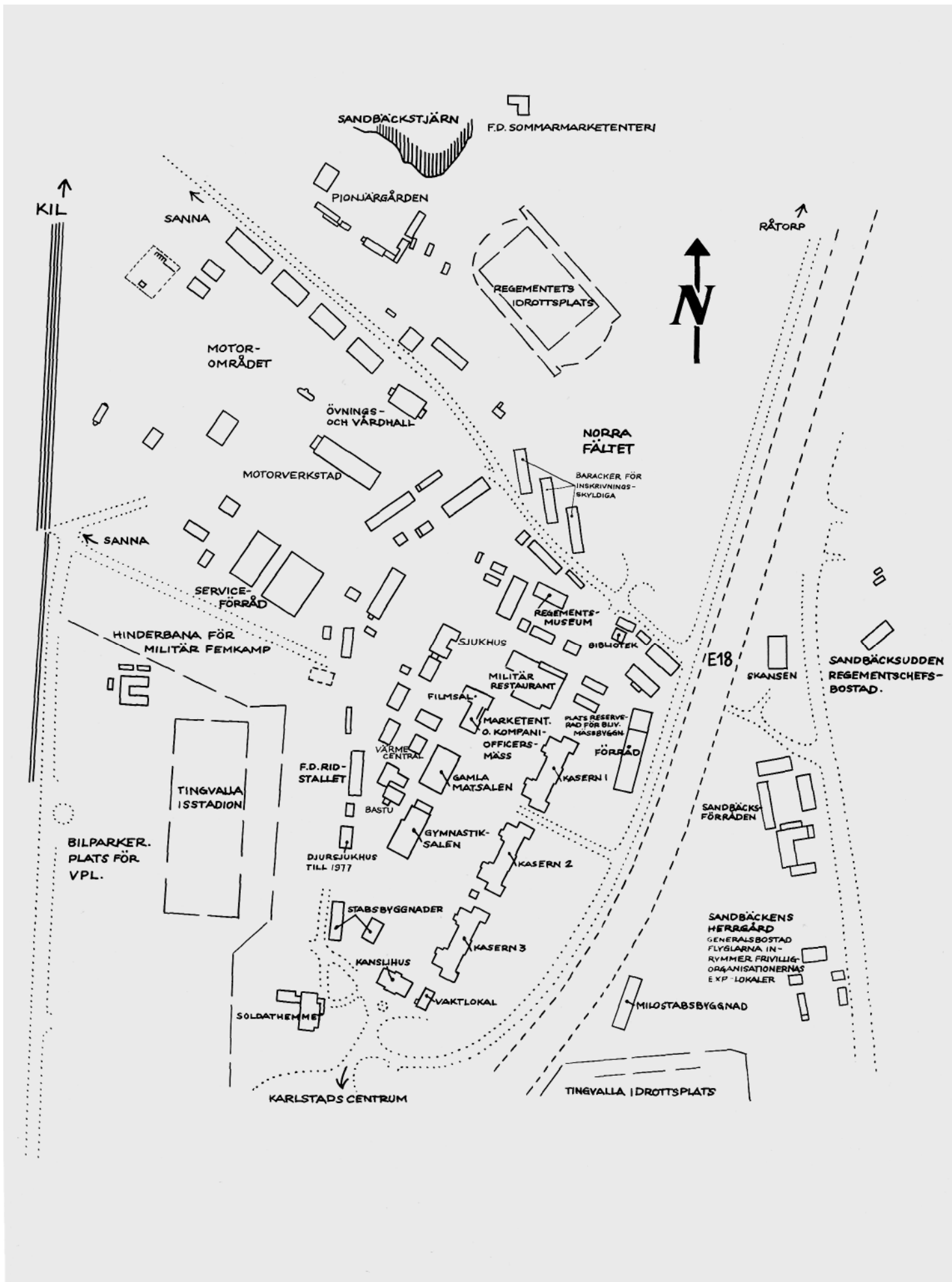
i nästa linje ses värmecentralen med bastu m m, f d proviantmagasinet (rivs 1976), några bodar och sjukhuset.

Hitom dessa byggnader ligger från vänster gymnastiksalen, gamla matsalen, kokhuset och f d officerspaviljongen på Trossnäs med inrymt marketenteri (n v), kompaniofficersmäss (ö v) och filmsal.

Den mindre skorstenen revs 1972. Bakre delen av gamla matsalen och kokhuset revs samma år för att ge plats åt den nya värmecentralen, som färdigställdes 1973.

Längst ned är kasern 2 med flaggan hissad. Till höger därom södra delen av kasern 1.

Bilden till vänster visar Sandbäckens herrgård, nu bostad åt militärbefälhavaren.

Idrott

Per Sjölander och Alf Wiman

Militär och civil idrott har gått hand i hand vid regementet. 1913 bildades idrottsföreningen och anslöts till Riksidrottsförbundet som en helt civil förening — I 22 IF.

Utdrag ur VF 28/11 1973:

Civila(!) föreningen I 2 IF klarar sig tack vare bingon

I 2 Idrottsförening har uppnått den aktningvärda åldern av 60 år. På fredag hålles jubileumsfestligheterna på regementet. I alla åldrar har många satt likhetstecken mellan regementet och I 2 IF och åtminstone under senare år har föreningen fått lida av detta. För alla tvivlare ska vi än en gång fastslå att 12 IF är en civil idrottsförening, fristående från regementet. Många tror att 12 IF drar ekonomiska fördelar av regementet och krigsmakten.

Idrottsföreningens stadgar ger också belägg för detta. Det heter: "att **inom** regementet verka för idrottens utveckling för höjande av personalens fälduglighet och stärkande av god kamratanda,

att **utom** regementet genom deltagande i civila tävlingar åstadkomma kontakt med allmänheten och bidra till regementets popularisering samt vara den organisation, som för regementets personal möjliggör erövrandet av idrottsmärken".

Idrottsmärken har verkligen kunnat erövas eftersom regementet/föreningen tagit på sig att ordna träning, prov och tävlingar i de allra flesta idrottsgrenar. Det är därför naturligt att det blivit goda resultat vid t ex regementsmästerskap. Många befäl och värnpliktiga har fått representera vid civila tävlingar av skiftande slag. Framgångarna har inte uteblivit det visar resultatlistorna.

Regementet och dess personal har på arrangörs- och ledarsidan också tagits i anspråk vid både nationella och internationella idrottsuppdrag. God förmåga och ett grundmurat idrottsintresse bland befälskårerna ligger bakom liksom förstälse och satsning hos en följd av regementschefer.

Värmlands regemente och dess idrottsförening har skaffat sig ett aktat namn i civila och militära idrottskretsar.

Tyngdpunkten i idrottsutövandet har naturligtvis förskjutits under de gångna 25 åren. 1940—1950-talets handboll och friidrott avlöstes på 60-talet av olympiskt skidskytte och militär femkamp; de senaste åren har också orientering och fälttävlan fått ett nytt brett uppsving. Detta — och mycket annat — kommer fram vid en grenvis granskning av idrotten 1950—1975.

Handboll

spelades första gången i Karlstad 1933. Regementets lag mötte då Karlstads Idrottsklubb. Initiativtagare var Fredrik Grönberg som två år senare blev Värmlands Handbollsförbunds förste ordförande. Hans post har — med några få undantag — beklätt av idel I 2: are. Börje Börjesson, Folke Jonsson, Bengt Sewerin, Sture Dahlberg och Bo Ohlfeldt till i maj 1975.

Det civila seriespelet har sedan 50-talet ägt rum i division IV med växlande resultat, den främsta framgången är 1972 då I 2 IF slåss med HK Grums om segern men förlorar. Dessförinnan är föreningen 1968 i DM-final.

Militärt vinner representationslaget i början av 1950-talet några turneringar inom V. militärområdet, men grenen försvinner ur det militära idrottsprogrammet och återkommer inte förrän 1964.

Befäl och värnpliktiga har kunnat representera både regementet och föreningen samtidigt. Denna sammanlänkning har gjort att man — inte minst i pressen — aldrig riktigt kunnat skilja mellan regemente och förening.

— Det är helt felaktigt. Vi har ingenting gratis. Vi hyr t. ex. bussar precis som vilken annan förening som helst för våra resor, säger Jan Erik Nilsson, bas för bollsporterna i I 2 IF.

Ekonomi tvingas alltså föreningen lösa helt själv. 12 IF kan existera tack vare bingon — den ger många fina slantar. Dessutom hjälper medlemsavgifterna från c:a 350 anslutna upp det hela.

STIG DAHLÉN

Handbollslaget efter segern över 13 i kvalificeringen inför MM 1949. I finalen 1950 förlorade laget mot 117. Stående fr v: Gunnar "Fantomen" Andersson, "Taggen" Andersson, Gunnar Fagerström, Hans Wallenius, Olle Andersson. Knästående: Evert Frödins, Sture Jansson, Berry Englund, Inge Zachrisson, Lars Svensson.

1972 års lag. Stående fr v Ove Olsson, Sten-Åke Stahre, Ulf Erdefeldt, Ulf Myhr, Lars Karlsson, Sven-Åke Lööv, Rolf Dahlberg, Håkan Lindhé, Ulf André. Knästående: Ingemar Nyman, Jan-Eric Nilsson, Leif Eriksson, Tommy Finsberg, Lennart Eriksson, Ulf Borg, Lennart Lundgren.

Fotboll

i större sammanhang spelades under 1940-talet, då militär-mästerskap årligen anordnades. Representationslaget avancerade 1944 till final och blev militärmästare på Stockholms stadion. F d "Kubikaren" Gunnar Nilsson lyckades samla hela laget till 25-årsjubileum 1969.

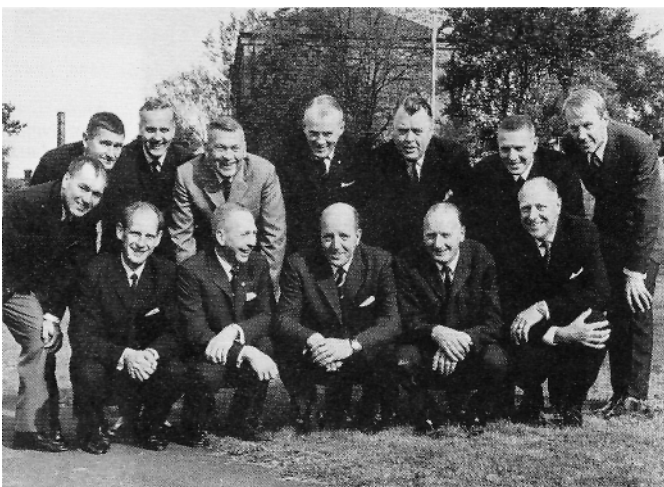
Ur NWT 3/101969:

Ett roligt 25-årsminne

kommer att firas i Karlstad på lördag, då 1944 års militär-mästare i fotboll samlas på I 2. Ibland har också detta I 2-lag kallats Värmlands första proffstränade och i så fall är det kamle KBIK-halven och strategen Gunnar Nilsson skulle han inte vara aktuell för KBK just nu? som ska ha äran av det. Han var tränare men även centerhalv i laget som vann MM-titeln via 2—1 mot 113, 2—0 mot 114, 4—0 mot 14, 2—1 mot ramstarka 117 och 5—2 i finalen mot 121.

övre raden fr v: Gunnar "Lill-Klas" Karlsson, Rune Jansson Bengtsfors HY, Göte "Pitar" Pettersson Arvika HI, Gunnar Nilsson Karlstad CH, Bror Mellberg Ambjörby CF, Knut Persson Amål VI, Syen Bäckström Amål VY, Uno Nyberg. Knästående: Gösta Öhqvist Amål HH, Nils Larsson Amål HB, Nils Alfredsson Mustadfors MV, Bertil Carlsson Säffle VB, Nils Öhrn Amål VH.
(På nedre bilden syns på Uno Nybergs plats reserven Rune "Bissen" Nilsson Arvika.)

Inom militärområdet spelas fotboll sporadiskt. 1950 besegrar regementet I 3:s lag på Tingvalla. I likhet med handbollen försvinner och återkommer grenen. 1956 sker en miloturnering då regementet står som segrare. Från 1967 koras emellertid milomästare. Många av Värmlands bästa fotbollsspelare har spelat i representationslaget och sedan hamnat i allsvenskt-, landslags- och proffsspel, t ex "Dubbel-Nisse" Nilsson och

senast Sonny Åslund från Sörby och Degerfors. Civilt har befälslaget med skiftande resultat deltagit i Korpfbollen i Karlstad.

Bland ledare förtjänar nämnas Fredrik Grönberg, allsvensk domare i både hand- och fotboll, samt under många år ledare av nationella domarkurser.

Övrig bollsport

1962 tar Magnus Eriksson initiativ till **basketboll**. Resultatet blir för I 2 IF seriespel i division 3, men när lagledaren 1965 lämnar regementet dör intresset.

Rinkbandy spelas några år på 60-talet av ett befälslag och några kompanilag.

I bordtennis representerar de värnpliktiga sina klubbar i seriespel. Regementsmästare har dock korats, t ex Mini-Stellan Bengtsson, Anders Johansson och Ingemar Vikström.

Friddrott

En rejäl omsvängning beträffande regementets och idrottsföreningens representation i civila friddrottstävlingar skedde under slutet av 1940-talet och början av 1950-talet. Från att tidigare ha "ställt upp" i den gula tröjan med den svarta örnen i t ex Svenska Dagbladets stafett i Stockholm, distriktsmästerskap i Värmland, triangeltävlingar (Sif hälla, Filipstad, 12 IF) övertog idrottsföreningen rollen som arrangör. Bland arrangörsuppgifterna finns DM i stafetter och mångkamp och 1960-talets populära "Milpropagandan", som hade Claes Egnell som upphovsman. Från 1970 hjälper vi också till med inkvartering och utspisning av över 600 ungdomar, som årligen i september genomför sina "Riksmästerskap i Kalle Anka".

Regementsmästerskap genomförs dock i nästan samtliga grenar och en hel del av våra OS-, EM- och landslagsmän kan ståta med titeln regementsmästare, t ex "Dubbel-Nisse" Nilsson, Kjell-Åke "Sörmarkarn" Nilsson, Bo Althoff och Jan-Åke Halth. Tilläggas kan att de bägge Nilssonerna respektive rekrytår blev "bäste soldat".

Trots att friddrotten inte längre utövas aktivt har den ändå en stark förankring, vilket har en naturlig förklaring. IF Götas friddrottsbas heter som bekant Lennart Pettersson och är överstelöjtnant vid regementet.

Simning

Åren 1950, 1951 och 1952 beordras personal ur regementet att representera Sverige vid militära världsmästerskapen i Bryssel, Stockholm resp Monte Carlo. Tore Söderberg och "Todden" Westerlund försvarar de blå-gula (och gul-svarta) färgerna.

1964 får ytterligare en I 2-are förtroendet. Det är Filipstads-grabben Göran Jansson, som i Neapel ingår i Sveriges segerlag på 4X100 meter medley. I laget på 4X100 meter fritt sätter han dessutom värmlandsrekord med tiden 58,8.

Bland simmande idrottsplutonister kan nämnas landslagsmännen Sven von Holst, Peter Feil, Svante Zetterlund och Hasse Ljungberg.

På ledarsidan är värmländsk simning representerad genom "Todden", som sedan tio år tillbaka är ordförande i Karlstads simsällskap.

Motorsporten

har tyvärr fått föra en tynande tillvaro, vilket något kan förklaras med bristen på fordon. Under åren 1953—1957 var visserligen regementet representerat men framgångarna var få; en andraplacering i lagtävlan personbil och en individuellt på motorcykel 1957 genom Karl-Axel Nyberg.

Modern femkamp

kräver hästar och fäkttränare. Vi har i stort sett saknat bägge. Trots det har regementet haft representanter i landslagssammanhang. 1956 slår Inge Nilsson definitivt igenom som junior, året därpå vinner han alla större svenska juniortävlingar och avslutar med ett JSM i Jönköping. Han nomineras också som aspirant till OS i Rom 1960. Tio år senare återfinns Lars "Laken" Andersson i landslaget och som OS-aspirant 1972. Tyvärr uteblir för bägge de verkligt stora framgångarna.

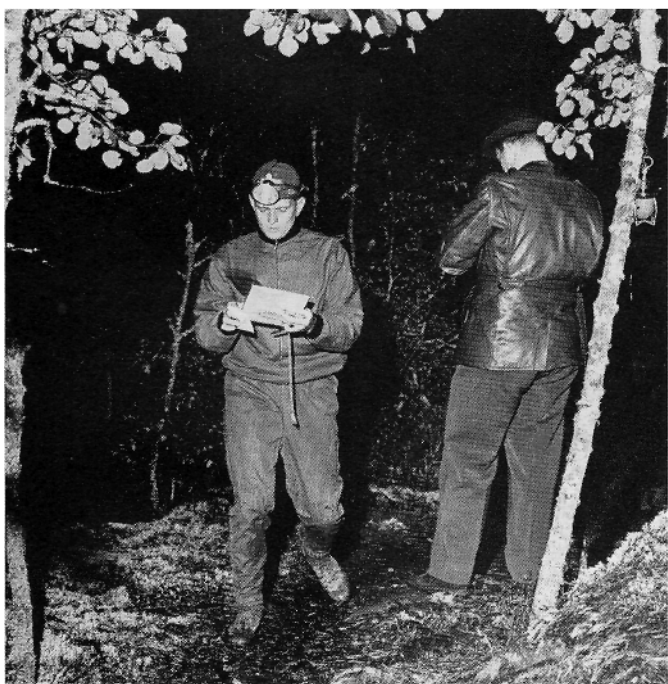

"Laken" under terränglöpning vid landskamp i Ungern 1970.

Fäktingen

fick ett rejält uppsving när landslagsankaret Wille Engdahl i slutet på 1960-talet blev placerad vid militärbefälsstaben i Karlstad. 1969 inträdde idrottsföreningen i Svenska Fäktförbundet och har sedan dess årligen arrangerat DM.

Lagframgångar i militärklassen vid de årliga sommartävlingarna i Ystad kan nämnas bland meriterna. Förutom Inge Nilsson och "Laken" Andersson har blå Ingvar Persson, Sigvard Strömberg, Claes Hällen, Eugen Gavestam, Thomas Fredholm och Per-Erik Calais representerat föreningen i olika sammanhang.

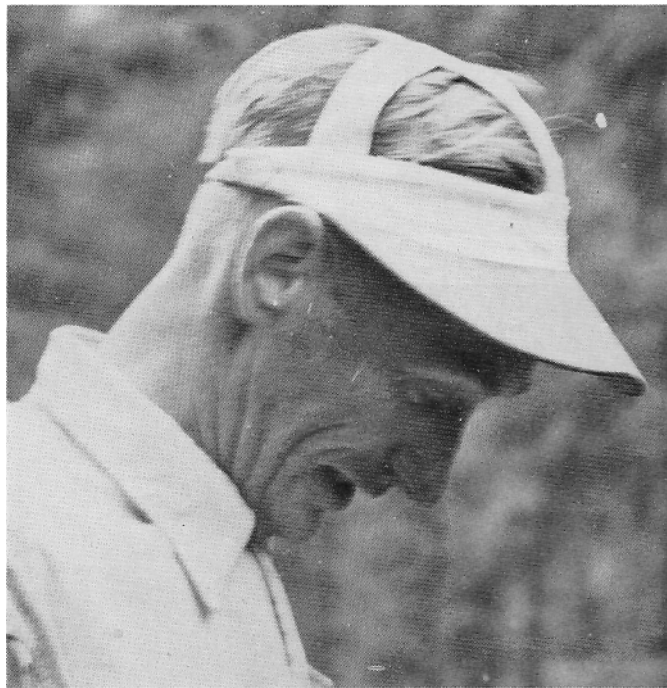
Lars Hammarsten under nattorientering 1956. Kontrollant Verner Gäfvert.

Orientering

Ett militärt förband **skall** ha orientering som sin huvudgren. Värmlands regemente har verkligen haft det och har så fortfarande. Eldsjälar inom befälskårerna har också gjort propaganda för sporten långt utanför Värmlandsgränserna. Kanske ligger upprinnelsen till det breda intresset hos oss i den s k "I 2-A 9-orienteringen", som kom till i mitten på 1940-talet. (Se också året 1956.) Dåvarande reservkaptenen och konsuln Henry Oden satte upp ett vandringspris om vilket 30 man ur samtliga befälskårer från de bägge förbanden skulle tävla årligen i en vårlig dagorientering och en höstlig nattdito. Härigenom "tvingades" både äldre och yngre befäl till två duster utöver de obligatoriska prov, som chefen för armén senare bestämde skulle genomföras.

"Värmlandskavlen" — skapad av Magnus Eriksson och Harry Nilsson — arrangerad av I 2 IF, Värmlands idrottsförbunds orienteringssektion (senare Värmlands orienteringsförbund) och Nya Wermlands-Tidningen var länge ett stort slagnummer. Bland alla arrangörsuppgifter i övrigt, som regementet/föreningen haft bör väl särskilt nämnas militärmästerskapet 1968, som gick i Örnästerrängen på en nyritad karta, där Sven Bengtsson och Harry Nilsson svarade för kartarbetet.

Förutom framgångar i otaliga distrikts- och mästerskapstävlingar, propagandaorienteringar har föreningen också deltagit i Aftonbladets 10-milakavle, dock utan framskjutna placeringar.

Magnus Eriksson i action. Här tagen vid målet för SM i fälttävlan 1952.

På den militära sidan har heller inte framgångar saknats. 1956 genomfördes den första obligatoriska armébudkavlen. Regementet belägger tredjeplatsen (se också året 1956). Bland den aktiva personalen — efter Magnus m f l — tycks återväxten vara tryggad.

Tvillingarna Göran och Lars Carnander blev dubbelsegrare vid militärmästerskapen 1974 och 2:a och 3:a året därpå.

Dessa bägge samt Jonny Jonsson och Sven-Åke Lööv har haft landskampsuppdrag, ett par av dem bl a i Amerika under sensommaren 1975. Tillägger man att Lennart Jansson blev militärmästare 1973 och att vi 1975 åter blev 3:a i AM-bud-kavlen, visar det var regementet står idag.

Bland de värnpliktiga förtjänar några namn att dras fram under 25-årsperioden: Olle och Lennart Beckius, Bengt Widström, Per Ivemark, Jerker Flodmark, Göran Fredberg och Uno Rystedt samt hela nya Tyr-generationen med Anders Levin i spetsen.

Bland de aktiva har Magnus Eriksson nämnts. Han var och är alltså en utomordentlig ledare. Harry Nilsson har under **hela 25-årsperioden** fram till sin pensionering 1975 tjänstgjort på idrottsavdelningen. För regementet och 12 IF har han varit en ovärderlig tillgång. Som mångårig ledamot i idrottsföreningens styrelse och som sekreterare i Värmlands orienteringsförbund har han som ingen annan kunnat följa upp värmländsk orienteringsungdom. (Se även skidskytte.) Ett tredje namn, som inte får glömmas, är Verner Gäfvert.

Fälttävlan

och orientering går hand i hand. Tillägget med skjutning gör att det ofta är samma deltagare i bägge grenarna. Det visar sig också att militärer hävdar sig gott vid SM. Regimentet/föreningen har stolta traditioner att försvara. 1950 blev det en andraplacing i lag vid SM genom Magnus Eriksson, Gunnar Moberg och Verner Gäfvert. Året därpå blir Magnus 3:a vid militärmästerskapet, 1954 tar han 4:e platsen i SM för att 1956 slå till med seger i MM i vinterfälttävlan, 4:e plats i sommarfälttävlan, seger i V MID fälttävlan, förutom att han ingår i laget, som blir 3:a i AM i budkavle. Tala om jämnhet!

Återväxten på senare tid är god. Vinterfälttävlan 1968 vinner 12 arméchefens kanna genom Jarl Lundgren, Mauri Järvenpää och Lennart Beckius. Jonny Jonsson blir 3:a i JSM. Två år senare slår "våra yngsta" till med besked!

1975 års facit: MM: Jonny Jonsson 2:a. Lagseger.

SM seniorer: Thomas Johansson 2:a. Lagseger. Staf ettseger (Thomas Johansson, Lennart Jansson, Göran Carnander).

SM juniorer: Lennart Jansson. Lagseger.

Militär femkamp

är den yngsta grenen inom idrottsverksamheten, men trots detta den största framgångsmässigt sett — civilt som militärt, nationellt som internationellt.

Starten

1952 avgörs första tävlingen inom militärområdet i Örebro. Olle Lindgren blir 2:a individuellt, laget får samma placering. Året därpå i Falun kommer första segern individuellt och i lag. Olle Lindgren även här. 1954 står hinderbanan klar på västra fältet. Hemmaseger genom Karl-Axel Lundberg och i lag. 1956 års MM redovisas utförligt i "Året 1956". Det skulle föra för långt att räkna upp alla årliga resultat under 25-årsperioden.

Nationellt deltagande. Civilt och militärt

Militärmästare 1962. Fr v Olle Ahlstrand, Sten Martvall, Per-Eric Nord-qvist, Ola Stenbrink och Kjell Åke Andersson.

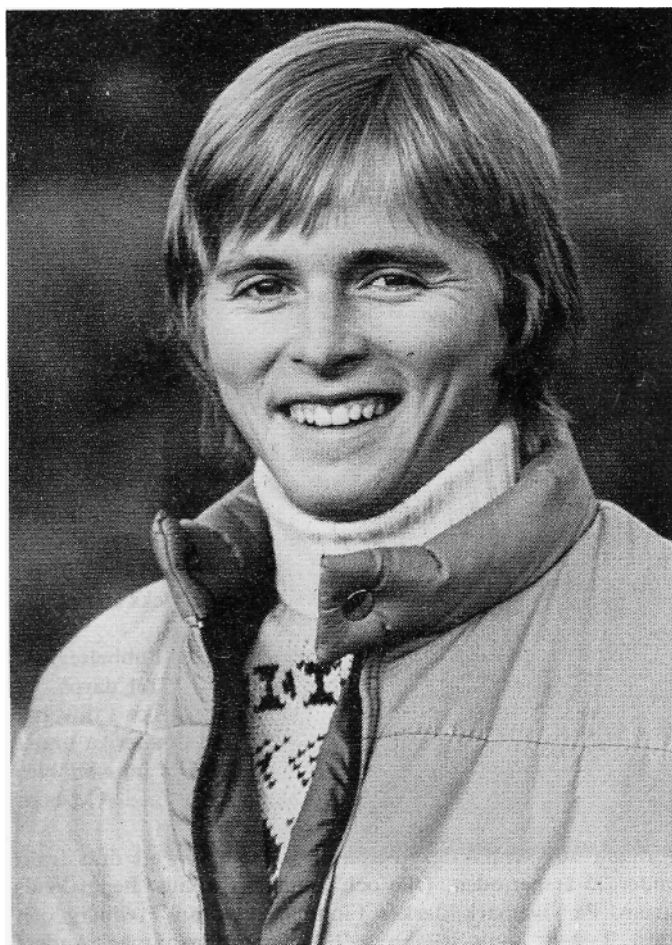
Vid AM för värnpliktiga 1966 — som arrangerades av 12 — dubbelsegrar regementet och vinner lagtävlingen. Då säger den närvarande f d världsmästaren Bengt Lorichs: "Grabbarnas prestation i lag och Hans Olssons individuella är den flottaste jag sett i idrottsammanhang".

Fr v regementschefen, Hans Olsson, Arne Karlsson (2:a) och Mats Lundqvist.

Sedan dess har 1-2 vunnit AM i lag för värnpliktiga 10 år i följd, SM i lag 5 gånger och JSM i lag 4 gånger av fyra möjliga (grenen införd 1972).

Oavsett VM m m har AM för vpl varit vår huvudsatsning — en "masstävling" för utvalda bland 50.000 rekryter. 1975 — vid 10-årsjubileet — kulminerade satsningen: Nio av de 10 främsta platserna bland 240 deltagare.

Thomas Johansson, Säffles idrottsman 1975.

Bland övriga mästare av olika slag, individuellt och i lag bör nämnas: Åke Hansson, Bertil Mathiasson, Rolf Mathisen, Hasse Börjes, Dan Rosquist, Peter Lindros, Sven-Olov Holmsten, Hans-Åke Rosendahl, Hans Olsson, Ulf Karlsson, Anders Ljunggren, Hasse Barthelsson, Kenneth Olofsson och Per Rabe.

Internationell representation (några milstolpar)

1957 debuterar Roland Collander vid VM i Bryssel och blir 15:e man. Sedan dess är han självskriven i VM-truppen och åstadkommer där följande:

VM:

1957 i Briissel	plac 16 man
1958 i Sverige	„ 12 „
1959 i Athen	„ 11 „
1960 i Rio de Janeiro	„ 7 „
1961 i Paris	„ 7 „

Världsmästare i lag 2 ggr och 2:a plats 2 ggr, tre 2:a plac individuellt vid MM.

Roland i hinderbanan.

Ulf Karlsson vinner bl a Nordiska mästerskapen 1969.

Kulmen (kanske) nås 1975 då VM-laget i Argentina innehåller **fyra I 2-are**.

Ledarskap

är en konst. Inom femkampen har konstarten utövats framför andra av Birger "Fille" Eriksson. Det är inte för mycket att säga att regementet/föreningen tack vare honom sedan slutet av 1960-talet dominerar militärt och civilt i landet.

Våra VM-kandidater i september 1975. Fr v Hasse Barthelsson, Kenneth Olofsson, Per Rabe, Björn Hjalmarsson och Magnus Haeger. Av dessa ingick senare i Argentina, Magnus (VM-silver), Hans (7:a), Kenneth (8:a), Per var reserv. De tre förstnämnda jämte Rolf Björklund A 9 gav Sverige VM-guld.

NWT 17/10 1975:

Tyvär - nu sprängs guldkvartetten

Den svenska guldkvartetten från nyligen avverkade militära famkamps-VM i Argentina har saluterats mer än en gång efter hemkomsten. Igår, strax före årsmötet med Värmlands militära idrottsförbund, hyllades Magnus Haeger, Hasse Barthelsson, Kenneth Olofsson och Rolf Björklund på nytt. Fick var sin minnesgåva av ordföranden i förbundet Solve Jernberg.

— Ni har med er insats i Sydamerika verkligen på ett beundransvärt sätt ställt sporten i fokus, sa begejstrade Solve.

Men ändå lades lite sordin över stämningen eftersom det nu visar sig att guldkvartetten sprängs. Två fjärdedelar av den försvinner nämligen Rolf Björklund, 33 år, och närmare 15 femkampsår bakom sig, lägger upp och sannolikt handlar även Hasse Barthelsson på samma vis.

— Min tjänst vid I 2 utgår i november, därefter övergår jag till civil tjänst. Fortsättningsvis vet jag inte hur mycket tid jag kan disponera, men säkert inte tillräckligt för att hänga med på högsta nivå, säger Hasse som har genomfört fem femkampsår.

Det är också den militära femkampen som drivit Hasse att fortsätta på den militära yrkesbanan. I annat fall hade han för länge sedan hoppat av.

Individuell medalj?

Räkna alltså inte med något svenskt VM-guld i lag när det nästa år drar ihop sig till VM i Frankrike. Visst finns Magnus Haeger och Kenneth Olofsson kvar, men f n är det tunt bakom. En ny individuell medalj för Magnus får bli det stora svenska målet nästa år.

Både Haeger och Olofsson befinner sig efter årsskiftet utanför den militära yrkesbana, som krävs för att få delta i militära femkampens VM-sammanhang. Men båda upprätthåller sin status genom att nästa sommar genomföra 60 dagar som värnpliktigt befäl.

Kenneth Olofsson:

— Det är våra vpl-bestämmelser som säger att jag och Magnus måste ta den här långa sommartjänstgöringen. För min del är jag förstas van. Egendomligt att man inte ska kunna få fram enhetliga bestämmelser nationsvis. Femkamparna i Sverige är definitivt fördelade i detta fall. "Kra ven" är betydligt lindrigare hos flera av de länder vi har att tampa med.

"Fille" Eriksson, något av militär femkampsexpert, brukar vanligtvis vaska fram nya löften ganska snabbt. Men till VM nästa år ser han för dagen inga acceptabla ersättare.

— Men lägg namnet Göran Barthelsson, yngre bror till Hasse, på minnet. Om tre år är han t o m bättre än Magnus Haeger, slår "Fille" fast.

"Fille" trycker på att Göran är det största allroundlöftet som kommit fram på många många år.

— Jag kan inte se att han har någon svag gren. De flesta har åtminstone en, förklarar "Fille".

Men Göran Barthelsson måste alltså få tid att växa på. Han ska alltså enligt "Fille" inte vara mogen ännu på några år, vilket tyvärr innebär att Göran inte är utvuxen till VM i Kristinehamn 1977. Men vi får väl se . . .

Kristinehamn är förresten i ropet redan nästa år, som SM-arrangör i mitten av augusti månad. VM i Frankrike avgörs i månadsskiftet augusti-september. Därutöver kan MM i början av maj och NM i juni i Oslo inplaceras i tävlingsprogrammet.

RAY

Skidor och olympiskt skidskytte

Värmlands regemente räknas till vinterförbanden. En rejäl skidutbildning för befäl och värnpliktiga har därför varit självklar liksom de flesta former av skididrott med åtföljande mästerskap.

Patrulltävlingar

över 25 km samt individuell åkning med packning dominerade under 1950-talet. Utbytet med HM Kongens garde redovisas på annan plats i skriften. Per Sjölander blir 1953 uttagen till militära VM i Schweiz (patrullchefsreserv), Bengt Eriksson ingår i VM-patrullen 1958 till Italien, efter sin seger i MM för värnpliktiga. Vid MM i Falun 1967 vinner 12 över den segertippade I 5-patrullen. Laget består av Kjell Gustavsson, Bo Norbäck, Lennart Beckius och Kjell Eriksson.

Det olympiska skidskyttet

kommer för vår del in i bilden i Falun 1967. Samma vecka som patrull-MM genomförs går JSM individuellt och i stafett.

Lagmästarna — från 12 IF — heter: Elof Åstbom, Lennart Beckius och Lars Skoglund. Juniormästare på 15 km blir Lennart Beckius. En snygg trippel för Beckius, som kompletterar med en 2:a plats vid Nordiska junormästerskapen i Finland. Sedan slutet av 60-talet har regementet/föreningen haft otroliga framgångar i grenen. Bland sk "sensationer" kan nämnas: svenske mästaren på 20 km seniorer tillika juniormästaren på 15 km Bengt Stattin 1971, och 1973 års militärmästare på 15 km Leif Skogsberg. Internationellt har vi haft två "rena" I 2-lag. I Östersund 1970 Bengt Stattin, Eilert Gustafsson och Bernt Holmberg. 1971 i Finland Sune Adolfsson, Bengt Eriksson och Bengt

Militärmästare 1968: Kjell Gustavsson, Bengt Stattin, Bernt Holmberg, Eilert Gustavsson.

Stattin.

Inte mindre än 8 gånger har våra juniorer tagit hem svenska mästerskapen i stafett. Bland dem som hemfört segrarna finns Eilert Gustafsson, Jan-Olof Gustafsson, Bengt Eriksson, Tors-ten Wadman, kusinerna Hans och Lennart Jansson, Peter Moberg samt bröderna Adolfsson; Sune, Kenneth och Ronnie. Brödratrio från Höljes har samtliga representerat Sverige i VM, Sune är dessutom dubbel olympier.

Sune Adolfsson, olympisk skidskytt, muckade på onsdagen från 12. Här säger han adjö till plutonchefen Arne Söderberg och kompisen Eilert Gustavsson.

VF 6/4 1972:

Adolfsson i valet och kvalet

På onsdagen muckade en av de främsta skidskyttarna, kanske den bäste I 2 haft inom sina led: Sune Adolfsson. Han ryckte in våren 1970 och fullgjorde sedan 15 månaders underofficersutbildning. Därefter har han verkat som värnpliktig sergeant på idrottsplutonen. Före 12-tiden visste Sune inte det minsta om skidskytte. I egenskap av mycket god skidåkare hade han den ena komponenten som skapar en god skidskytt. Skytt trimmades han snabbt upp i toppklass till. Och i vintras nådde han målet för sin övergång till skidskytte från längdåkning: OS i Sapporo. Där blev dock Sune sjuk och det äventyret blev inte precis vad han tänkt sig.

Nu återvänder Sune Adolfsson hem till Finnskoga och börjar arbeta i skogen. Hur det blir med fortsatt skidskytte är Sune dock tveksam om:

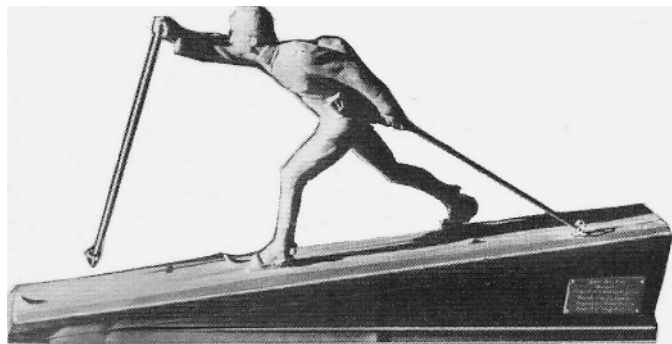
— Jag står i valet och kvalet och väntar ännu en tid innan jag slutgiltigt bestämmer mej. Det är skidskyttmöte i maj, och då får jag hör vad ledningen säger om framtiden.

Jag tror att konditionsträningen blivit något eftersatt p g a all tid som gått åt för skjutträning. —

Fortsätter Sune med skidskytte är övergång från 12 till SK Bore given, eftersom ingen klubb finns i Finnskoga. Skogsarbetet, som han nu börjar med, är ett led i uppbyggnads-träningen för nästa säsong. I sommar ska han hårdträna med tillbrorsan Kenneth, 19 år, och löfte av stora mått.

— Jag tycker det är roligare med vanlig skidåkning. Det är bl a mycket mera stämning runt en skidtävling, så det är inte omöjligt att det blir enbart längdåkning nästa vinter, sa Sune innan han försvann hem till Finnskoga.

DALLAS

Vart fjärde år arrangeras — alltid med 15 i Östersund som värd — tävlingen om det s k Ebersteinska priset.

I laget ingår en man ur varje befälskår. Man åker 10 km individuellt och i patrull.

Resultat under 25-årsperioden:

1952. Per Sjölander, Kjell Andersson och Bengt Nilsson — 3:e plats.

1956. Magnus Eriksson, Gösta Aronsson och Roland Collander — seger.

1960. Inget deltagande.

1964. Enrico Lundin, Gunnar Persson och Per-Erik Johansson — seger.

1968. Jarl Lundgren, Mauri Järvenpää och Bo Norbäck — 4:e plats.

1972. Bengt Dehring, Rolf Nilsson och Malte Larsson — seger.

Pådrivande krafter

har inte saknats. Banbrytande för skidskytteutbildningen har varit Wolmar Boman, ordförande i Värmlands Militäridrottsförbund 1965—1971. Rolf Alderborn avlöste honom och efterträddes i sin tur av Solve Jernberg 1974. Men tyngsta lasset har ändå dragits av Per Sjölander och Harry Nilsson.

"Mr Skidskytte" Harry Nilsson vid 12:s idrottsavdelning går i pension 1 april. Avtackas av Per Sjölander, efterträdaren Jan-Eric Nilsson och icke helt okända höjdhopparen Rune Almén också anställd vid idrottsavdelningen.

Avskedssalut för skidskyttets "vapendragare"

Harry Nilsson, skidskyttarnas allt i allo, tar tack och farväl från krigarlivet på I 2 den 1 april. Den 55-årige fanjunkaren går i pension, och lämnar ett stort tomrum efter sig.

Igår avtackades "idrottsofficeren" på 12 av sina arbetskamrater, och lovordades i ett tacktal av regementschefen, överste P S Wallin.

Det är mycket tack vare Harry Nilsson att I 2 under en följd av år framstått som ett utmärkt idrottsregemente. Militärbanan inleddes 1938, och 1947 kom Charlottenbergssonen in på idrottsavdelningen vid regementet. Så småningom kom Harry att fästa sig speciellt vid just skidskyttet.

— Eventuellt satsar jag nu på något civilt arbete, berättar han.

Men först och främst hoppas Harry på en tjänst SMI (Sveriges militära Idrottsförbund) vill instifta. Ett uppdrag som instruktör för skidskyttarna i Mellansverige! Det är RF som har sista ordet.

Harry Nilsson har betytt enormt mycket för skidskyttarna, och inget var mer naturligt än att just han utsågs till tränare för juniorlandslaget 1970. Och som sådan hoppas han få fortsätta även efter sin pension. Detsamma gäller posten som kassör i I 2 IF. Harry har dock dragit sig ur rollen som sekreterare i Värmlands orienteringsförbund.

"Sparven från Minsk"

— Jag har verkligen fått ut mycket av min ledargärning, menar Harry. Inte minst i form av givande resor. Jag har haft förmånen att se både USA, Sovjet och större delen av Mellan Europa.

— Största upplevelsen, fortsätter Harry, är invigningen av skidskytte-VM i Minsk 1973, med blå uppträdande av 17 ryska olympiamästare i gymnastik. Däribland Olga Korbut, "Sparven från Minsk!"

Minnen har han förstås i massor. Ett originellt sådant hämtar Harry från MM på skidor i Umeå 1953 då värmlänningen "Kola-Olsson" under uppvärmningen kolliderade med en frusen hästlort och bräckte ena skidan! I ursinne fullföljde han dock tävlingen med den trasiga skidan. För att inte tala om en gruppfälttävling (det mastigaste Harry arrangerat) på 12 för en del år se'n, då hela bataljonen blev stoppad vid Norsälven av en timmermosa.

Idrottsavdelningen vid regementet planlägger bl a den fysiska träningen för varje åldersklass. Många gånger har ni läst uttalanden om att den svenska ungdomens fysik bara blir sämre.

I 2:s bästa testsnitt

Harry har en annan uppfattning.

— Ungdomens kondition nu är i stort sett inte sämre än förr. De bästa är mycket bättre än tidigare, medan nutidens sämsta bara är något sämre än sina föregångare, anser Harry.

Harry kan fö glädjas åt att vid den senaste testen bland de värnpliktiga på I 2 nåddes för första gången ett snitt som är högre än chefen för arméns utfärdade målsättning!

— Att planlägga stora tävlingar har intresserat mig mest, menar Harry.

"Mr skidskytte" går alltså i pension, men inte från skidskyttet.

— En väldig förmån för den äldre generationen att få umgås med den yngre, slutar Harry.

MÅRTEN

Skytte

Hans Dyllnert

I 2 skytteförening åren 1950—1975

Då man sätter sig ner för att göra en summering över dryga 25 skytteår, ter det sig som en enkel uppgift, men tar man fram data om vår skytteförening, kommer situationen i en helt annan dager. När det på 12 skf funnits så många och genom årens lopp så väl meriterade och dugliga skyttar, skulle man för att vara rättvis behöva ägna ett helt kapitel åt var och en av dem. Detta är nu inte möjligt.

Presentationen av vår förening och dess medlemmar får i stället bli ett kåseri.

Om man får tro de uppgifter som finns så har i vår förening skyttar utbildats från att inte veta något om tävlingsvapen till att bli elitskyttar på dessa.

Fundera inte för länge hur sådant kunnat hända. Har man sådana förmågor som Prage, Olsén, Berntsson och Holm på gevarssidan och Magnryd, Nordenborg och Thunell på pistol, är det ju inte så konstigt. De här uppräknade plus ytterligare några till har i olika kombinationer satt ihop lag och ställt upp och segrat i ett otal tävlingar, både inom och utom Värmland. Resultat? Jo en prissamling som vårt regementes skf kan vara stolt över. Nu säger vän av ordning "har du glömt Hammar-sund, Bengtsson, Sehman, Carlén, Olsson med flera?" Nej inte alls. Man kan inte glömma de som satt sin prägel på föreningen, framförallt så påminns man ju ständigt om deras prestationer, då man talar med äldre skyttar ur andra föreningar.

En sak som kan sägas gälla skyttarna i vår förening är att de tillbringat otaliga träningstimmar på banan. Ett undantag är vår nuvarande chef P S Wallin, som ständigt vid tävlingar, utan större möda, sätter oss "småpojkar" på plats. Det har blivit så att man frågar — "kommer chefen — ja så, ja då får jag inrikta mig på att bli bäst 2: a".

Vi har tidigare sagt att de äldre satt sin prägel på föreningen. Så sant. Det har varit en oskriven lag att våra gamla "kanoner" berättat om hur man bar sig åt då det bara var öppna riktmedel och gevär m/96 eller då man endast hade "Järmspis" m/40 att skjuta med. Det verkar ha varit mer sport på den tiden. Sport så tillvida att man inte t ex med riktmedlens hjälp lätt kunde korrigera för sidvind. Alla dessa skyttehistorier ter sig smått fantastiska för den som inte hade möjlighet att vara med kring de åren, då de verkliga skarpskyttarna laborerade med underlägg i siktramen eller knackade kornet med hjälp av mekanismhandtaget.

Men för att nu övergå till det som ligger oss mer nära i tiden. Vår korta berättelse om skytteföreningen på I 2 skulle ju omfatta ca 25 år. Nu kan man inte ta upp varje tävling under dessa år till ventilation. Det står dock klart att femtotalet och början på sextio var några goda år. Detta baserar jag på de uppgifter om skytteaktivitet och tävlingsdeltagande som kunnat erhållas. Tidningsarkiven har här spelat en stor roll. Bildmässigt så har den idoga "allt-i-allo-skytten" Bror Frank Olséns arkiv varit till ovärderlig hjälp. Nu kanske det inte är en tillfällighet att just Olsén haft bilder, han är ju för värmländska skyttar något av en skytteskribentens fader, som med bössan på axeln och kameran i fickan dragit ut på tävlingarna. Tävlingar ja. I 2 skf arrangerade förr och arrangerar fortfarande en hel del stora tävlingar. Den sista stora tävlingen var SM i kpist 1975, där Nils-Erik Karlsson och Björn Tomtlund stod som ansvariga. Det blev som vanligt en lyckad tillställning, där alla kunde njuta av en välagd fältbana och goda arrangemang. Att det var just de två ovan nämnda som fick uppdraget att arrangera tävlingen, var ingen tillfällighet. De är för närvarande tillsammans med Gunnar Björk de mest lovande

skyttarna inom vår förening. Att vara lovande är en sak men att sedan ha fullgott bevis på att man är det är något annat. Tar man ut periodens största och "mesta" skytt så är det inget tvivel om vem det blir — Bror Frank Olsén. Han har i sin samling över 600 medaljer och av dessa är ca 130 i guld och resten skiftande valör. Vidare är han den största innehavaren av föreningsmästerskap på pistol. 28 st guld blev utdelningen, lika fördelat på skol- och fältskjutning. Från 1950—1961 har han en obruten skolskyttmästartitel i vår förening.

I fältskjutning bröt Claes Egnell serien 1960, men Olsén reparerade detta med att från året därpå ta ytterligare fyra raka segrar. På gevarssidan är det dock några fler namn som gjort sig gällande. Där har vi ånyo Olsén men då tillsammans med "skyttekaptenen" Enock Prage, Erik Berntsson och Tore Olsson. När dessa herrar var ute på "stigen" ellre låg på vallen var det i regel klart vart lagvinsten skulle gå. Individuellt byttes de av emellanåt. Prages "bästa" vapen var nog ändå kulsprutepistolen.

För att inte öda mer tid på enbart namn så följer en del resultatklipp från periodens "goda" år.

1950

Förbundsmästerskapet

I förbundsmästerskapet blev det seger för vårt 4-mannalag bestående av Prage, Olsén, Berntsson och Holm, som därigenom vann Nyedskannan. I mästerskapet placerade sig Prage som 5. man och Olsén som 8. man.

Milotävlingen

Bäst var vår store skyttekapten Prage, som inte bara segrade sammanlagt, utan också vann två delsegrar. I skolskjumning gevär visade Prage att även världsmästaren i armégevärsskjutning, Erbén, kunde få bita i gräset. Där pressade Prage upp en fenomenal serie med 145 p mot Erbéns 139.

Stockholmstidningens rikstävling

Årets största framgång är utan tvekan segern i I O-mannalag på "Stockholmstidningens". Bäste man i laget var vår egen regementschef Fredrik Grevillius med 195 poäng.

Riksskytte

En 2. placering i lag i fältskjutning gevär mellan förutanmälda föreningslag på Riksskyttet i Stockholm kom genom Sehman, Olsén och Nyberg. Det var inte de enda framgångar som 12 kunde notera där. Uno Nyberg hade också placeringar i toppen på flera tävlingar. I kpistskjutning hemförde Olsén en 7. plats.

1951

Pistol

Den sk "Nordenborgstallriken" sköt vi om den 16 maj. För tredje året i följd segrade Olsén, dock starkt hotad av 2: an Arne Karlsson. På 3. platsen kom Allström och 4. musikern Gustafsson. Vår från "lappriket" nyligen hemkomne Holmstrand gick in på 5. platsen med en 58-a i serien.

Kretsmästerskap

Kretsmästerskapet i skolskjutning med gevär blev en ny framgång för I-2-skyttarna. I huvudskjutningen, segrade Holmstrand med Olsén på 2: a platsen, men mästerskytt blev Berntsson. Standaret vann 12 för 5:e året i följd.

Enock Prague, Bror Sehman.

Förbundsmästerskap

Största framgången var segern i tävlingen om Standaret. När föreningens 1. grupp bestående av Sehman, Olsén och Berntsson gick i elden, ledde Eda skf med 213 p och ansågs allmänt som segrare. Gruppen kom överens om att slå det resultatet med 2 poäng och gjorde också upp ritningarna till det. Sehman skulle skjuta 73, Olsén 70 och Berntsson 72. Även om det hela var mera på skämt så fick Edagruppen erfara att skämtet var allvarligt nog, ty resultatet blev precis efter ritningarna och för andra gången på två år hamnade Standaret på 12.

1952

Förbundsskjutningar

Våren började som vanligt med fältskyttet. Största framgången var Uno Nybergs seger i trekretsfältskyttet i Filipstad den 30 mars. Dessförinnan hade emellertid Elving Bäckström toppat resultatlistan vid en kretsfältskjutning i Grava 24/2.

Våra skyttar var så klara för fältskytets avslutning — förbundstävlingen den 27/4. Den gick över förväntan bra. I huvudtävlingen blev Olsén 5:a och Nyberg 6:a, båda på 27 träff. I mästerskapet gick det däremot inte så bra, men i lagtävlan segrade ånyo vår förening i 4-mannalag genom Olsén, Nyberg, Karlsson och Berntsson.

Milotävlingar

Årets milotävlingar i skytte blev den hittills största framgången för vårt militärlag. 12 segrade nämligen i klass I genom Skoglund, Sehman, Nyberg, Holm, Johnsson, Olsén, Berntsson och Bäckström. I den sammanlagda tävlingen segrade Olsén i klass I på 684 p och erhöll även priset för tävlingarnas bästa prestation. I 2-arna belade segerplatserna i tre av de fyra grenarna för klass I. Holm vann fältskjutningen gevär, Berntsson fältskjutning kpist och Olsén skolskjutning pistol.

1953

Sportskytte

har haft den bästa framgången hittills i klubbens historia genom Rolf Nordenborgs 3:e placering vid SM i grovpistol. Det är sannerligen en prestation att erövra en 3:e plats i mästerskapet första gången man deltar i ett sådant getingbo som sportskytte-SM är. Rolf fick en vacker 50-poängare på tavlan, men hade inte bättre serie än 49 av 60 möjliga på duellen. Hans jämnhet avgjorde emellertid och han blev endast 4 poäng efter segraren.

Förbundsfältskjutningen

I förbundsfältskjutningen kan man utan överord säga att föreningens skyttar satte "pricken över i: et" i en framgångsrik våromgång. I kamp mot ett tusental av länets skyttar kan föreningen se årets fältskyttemästare i egna led: Uno Nyberg.

Nyedskannan för alltid

Förutom denna individuella seger belade föreningen för 5:e gången 1:a placeringen i 4-mannalag om "Nyedskannan" och hemförde denna för alltid. Den återskänktes sedan som "12-kannan".

Nyedskannan erövrades första gången 1945, efter att ha vandrat sedan 1942 (då återskönt av Nyeds skf). Även 1946 blev det 12-vinst. Sedan vandrade den till 1950, då 12 segrade igen. I Kristinehamn vann åter 12 år 1952.

Riksskytte

Riksskyttet i Skövde blev en stor framgång för våra skyttar. I lagtävlingen på tavla lyckades Sehman, Nyberg och Olsén så pass bra, att det blev ett gevär i lagpris. I fältskytte blev det också lagvinst, även om inte så förnämligt. I kpistskjutningen plockade Holm, Sehman och Nyberg hem ett 2: a lagpris och var även med i förbundets lag, som blev 2: a.

Största framgången hade Olsén, som i huvudskjutningen blev 2:a på samma poäng som ettan — 78. Arrangörerna hade bestämt att tävlingens flottaste trofé — Kungapokalen — inte fick gå ut, utan särskjutning om två eller flera låg på samma poäng, varför det alltså blev särskjutning om den första kungapokalen med Gustaf VI: s namnskiffer på.

I denna särskjutning deltog förutom Olsén och Rönmark från Göteborg, även Fö 52-skytten Sture Brolund, Eda, som i SM-skyttarnas skjutning nådde samma poängsumma. Det blev en dåplig strid, ty i första skjutningen sköt alla tre lika — 45 poäng. Värmlänningarna hade hämtats från sina olika matställen just efter aväten middag och var nog inte så skjutsugna precis.

I andra särskjutningen slogs Rönmark ut och pokalen var i alla fall räddad till Värmland. Olsén och Brolund hade nu 47 p och Rönmark 44. Vinden friskade i allt hårdare och åskådarna blev mer och mer intresserade, samtidigt som ledarna blev nervösa, ty tiden för prisutdelningen närmade sig oroväckande. Det ordnades emellertid snabbt för en 3:e särskjutning. Under denna blåste det stundtals så kraftigt över vallen att tavlorna knappast syntes i sandmolnen, som virvlade upp. Den kraftiga blåsten spelade båda skyttarna stora spratt. Båda gjorde en svag avslutning med sina träffbilder snett uppåt höger — 44 p för Brolund mot 42 för Olsén. Det var en fight som varken skyttar eller åskådare glömmer i första taget.

Övriga framgångar

Den första kom i V. MID:s tävlingar i skjutning, där laget vann och Olsén blev individuell mästare. Nästa stora seger var i NWT:s och Värmlands skytteförbunds tävlan "50-års-poka-len", där lagsegeren gick till 12 genom skyttarna B F Olsén, Jonas Wcern och Sten Göthe. Tredje förnämliga skjutningen gjordes i samband med ST:s rikstävling, där Olsén noterade 247 poäng, vilket ej överskreds i Värmland och gav en framskjuten placering.

Militärt skytte

har inte omfattat annat än Odenrickska priset, som var en ag-skjutning för 1 O-mannalag (laget består av 5 skyttar ur vardera off-, uoff- och ubefkåren och de 10 bästas resultat räknas). 1952 (som var första tävlingsåret) vann I 2 lagtävlingen och Berntsson blev mästare. Vid årets tävling segrade åter vårt lag och mästare blev denna gång Olsén. Lagets övriga skyttar var: Erik Berntsson, Gösta Karlsson, K A Olsson, K E Jakobsson, Bertil Herenth, Erik Tellåsen ("Stöpa"), Elving Bäckström, Tore Olsson och Bengt Nilsson (mera känd som skidlöpare).

1955

Förbundstävlingar

Kpistmästerskapet blev en nära nog helt militär uppgörelse med ett par extra plus för I 2:s skyttar. Prage blev förste förbundsmästare med 381 av 390 möjliga poäng — 8 mer än närmaste man. Berntsson vann klass 3 på 128 av 130 och klass I vann Gösta Aronsson på 127. Laget Prage, Olsén och Aronsson vann med endast 9 tappade poäng, hela 21 mera än närmaste lag och dessutom stod föreningen som arrangör för detta första mästerskap. Det var således en god upptakt till förbundstävlingarna och humöret steg flera grader.

Gevärsmästerskapet blev också en god framgång för våra skyttar. I huvudskjutningen lyckades Berntsson bäst med en 7:e placering, följd av Nyberg på 13:e och Prage på 16:e plats. Bäckström blev 7:a i klass 4 och i lagtävlingen om Överstyrelsens vpr segrade föreningen. I mästerskapets slutomgång låg två av våra skyttar på vallen, Nyberg och Olsén. Båda hade i andra omgången skjutit högsta poängen och avancerade till finalen, Nyberg på 5:e plats och Olsén på 16:e (på samma poäng som 12:e). Efter finalen låg båda på samma poäng — 184 — och med placering 5 och 6 fick de alltså silvermedaljerna.

Riksskytte

Riksskyttet i Göteborg blev en stor framgång genom kpisttävlingen om det unika vandringspriset Silverskeppet, som för Värmland tog botteninteckningen i vid riksskyttet i Stockholm 1950. I förbundets 10-mannalag ingick följande 12-skyttar: Prage, Olsén, Berntsson, Holm, Nyberg och Spelés och när sammanräkningen var klar framemot midnatt kunde konstateras att Värmland tagit sin 2:a inteckning i skeppet, genom en seger med 22 poäng mera än närmaste lag. Undra på att glädjen stod högt i tak bland 12-arna då de ju var i majoritet i segerlaget.

Pistol

I gränsträffen i Charlottenberg med internationellt deltagande blev Olsén 4:a i klass III medan Finsberg hade oturen att skjuta sönder sitt vapen. Föreningens skolmästerskap med pistol vanns av Olsén, som därmed för 8:e gången i följd tog denna titel, han vann även fältskjutningen och försvarade därmed sin fjolårsseger samt tog hem vandringspriset för alltid.

1956

Miloskyttet

Maj månad inleddes med milomästerskap i skjutning den 11

och 12. Efter första dagen hade A 9 tagit lagledning före 12, men individuellt toppade Prage skolskjutning kpist och fältskjutning gevär medan Olof Holm tog ledningen i fältskjutning kpist. Sammanlagt efter tre grenar ledde Birger Länder A 9, före Prage. Andra dagen förde emellertid Prage upp till individuell seger sammanlagt.

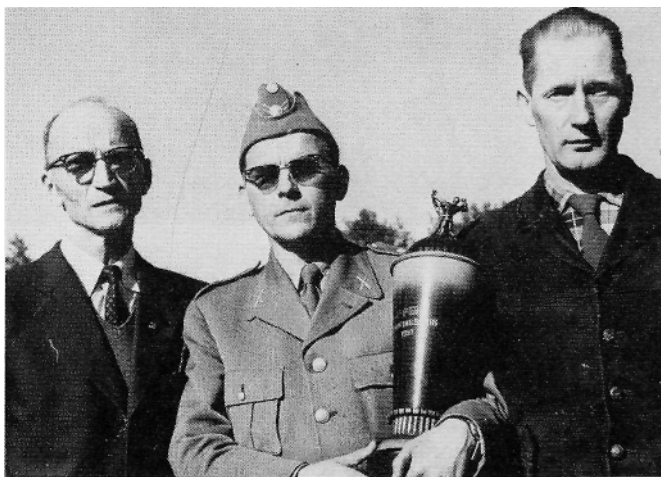
Förbundsmästerskap

Förbundsmästerskapet i skolskjutning med kpist och gevär blev som vanligt en hård anspänning på regementet, både arrangörs- och tävlingsmässigt. Alla våra skyttar var hårt ansträngda med arrangemanget och det satte sina tydliga spår i resultatlistorna. I mästerskapet fick vi inte med en enda skytt till slutomgången, medan vi i huvudskjutningen fick nöjet att applådera Nyberg för andra platsen i klass 5, Tore Olsson för 7:e platsen i klass 4 och Stig Claéson för 10:e plats i klass 3. Det gick emellertid något bättre i kpisttävlingen, där 12 tog hem vandringspriset för andra året i följd. Prage blev 2:a både i huvudskjutningen och mästerskapet. I huvudskjutningen var föreningen väl representerad i toppen, men fick se sig slagen av militärkamraterna från A 9 ganska eftertryckligt — även i mästerskapet.

1957

Förbundsmästerskap

Stora påsksaluten blev förbundsmästerskapet i Grums. På en synnerligen besvärlig och chansartad bana lyckades våra grabbar plocka hem segern i 4-mannatävlingen (om 12-kannan) samt blev 2:a i 3-mannalag, en i sanning god manifestation av bredden på toppen hos våra elitskyttar. Olsén var denna gång närmast till toppnoteringen med en tredje plats i huvudskjutningen. I mästerskapet kom emellertid ingen av våra prickskyttar med. Prage hade hand om kretsens stridsskjutnings-grupp och tillsammans med ett par 12:are till samt skyttarna ur kretsen i övrigt, tog de hem en markant seger med Arvika närmast i prislistan.

"Normakannan" — pistol. A G Johansson, Olsén, Berntsson.

Militärt skytte

Militärmästerskapstävlingarna avslutades med ett mästerskap på gevär. Överraskande vann här Olsén före dalkarlarna Erntsson och Hedén efter serierna 96, 50, 44. Av de 10 skyttarna i finalen var 7 från Värmland (Follmark och Spelés från MB-staben) övriga från Fö 52. Däremot fick 12 dubbelseger i V. milotävlingen medan I 3-arna och dalkarlarna vann de båda lagtävlingarna.

1958

Miloskytte

Årets största framgång var utan tvekan segern i V. MID:s skjutningar, som gick av stapeln på 113 i Falun. Liksom tidigare år var det skol- och fältskjutning med både gevär och

kpist. Den sammanlagda poängsumman räknas. I lagtävlingen ställer 10 man upp från varje regemente och försvarsområde och de 8 bästa skyttarna ingår i laget.

I den individuella tävlingen blev det dubbelseger för regementet genom Olsén och Tore Olsson. Den förstnämnda har tidigare vunnit denna tävling en gång. Olsson har varit med många gånger, men det var först i år, som han slog igenom på allvar med många utmärkta resultat.

I lagtävlingen vann vi med dryga 30 poäng över A 9, som i sin tur slog I 3 med I poäng.

1959

Skytteföreningens 50-årsjubileum

År 1909 bildades Kungl Värmlands regementes skytteförening och fyller alltså i år 50 år. Som sig bör, firades detta under värdiga former. Praktiskt taget alla söndagar under hösten har varit upptagna av tävlingar och därför tvingades vi ordna vår jubileumsskjutning på den skönsöndagen. Givetvis var många skyttar upptagna av den kommande jakten, men det är dock åtskilliga skyttar som ej är jägare. I ett strålande väder på Sanna samlades 150 skyttar från Dalby i norr till Töcksmark i väster och Filipstad i öster och fick vara med om en skyttesöndag, som sent skall glömmas.

Fältskyttekåren

I Fältskyttekårens årliga fältskjutning deltog skyttar från större delen av Sverige. Den anordnades i Rosersberg. Från skytteföreningen deltog K E Jakobsson, Spelés, Olsén, Berntsson och Prage.

Vi fick också lön för mödan genom att i tävlingen för förut-anmälda 5-mannalag och 3-mannalag komma på 4. resp. 8. plats och tillförde därmed föreningen två silvertallriker. Prage blev 3:a i huvudtävlingen.

Framgångar i pistolskjutning

Det är nu många år sedan vår förening hade några större framgångar i tävling på pistol. Så pass mer notabelt då, när föreningen deltog med tre skyttar, Olsén, Berntsson och A G Johansson i årets kretsmästerskap i Bograngen och med dessa tre lyckades vinna lagtävlingen för föränmält 3-mannalag. Individuellt toppade Olsén huvudskjutningen och vann också kretsmästerskapets guldplakett.

Miloskyttet

I Örebro blev det en upprepning av Falu-skyttet med den skillnaden att Prage vann och blev milomästare sedan Gösta Karlsson vunnit fältskjutning gevär och blivit 2: a på äg. Laget vann vi med 57 p före I 3.

12 blev sedan bästa miloförband i MM.

Automatgevärsskyttarna K E Jakobsson, Gösta Karlsson och Tore Olsson blev tvåa i lag och de båda förstnämnda kom på 7. resp 8. plats individuellt. De var nära segern, men för att vinna fordras som bekant ej blott skicklighet utan även tur.

Förbundsmästerskap

I banskjutning, gevär blev resultatet magra — jobbet med arrangemanget tog ut sin del — men i kpist lyckades Erik Berntsson plocka till sig en guldmedalj i banskjutning.

1960

1960 har varit ett lyckosamt år för våra skyttar. Titt och tätt har man sett namnen Prage, Olsén, Tellåsen, Berntsson, Magn-ryd på idrottssidorna. Det skulle föra alltför långt att här redogöra för alla de tävlingar som regementets skyttar framgångsrikt deltagit i.

Militärmästerskap (MM)

Militärmästerskap i skjutning avgjordes i 14 regi. Om man bläddrar i det digra protokollet från denna stortävling så hittar man först 12 som åttonde lag av 47 i skolskjutning gevär. Så

småningom uppenbarar sig i Skol- och fältskjutning kpist individuellt som fyra kapten Prage och laget hittar vi på sjätte plats av 58.

Segerlaget på automatgevär vid MM, K. E. Jakobsson, Th. Olsson, E. Tellåsen, 12.

Lagtävlan på automatgevär såg som segrare 12 åtta poäng före 110. I laget sköt Jakobsson, Olsson och Tellåsen. I tävlingen om general Ehrenswärds vandringspris i kpistskjutning slutligen tog Prage ledningen med 20 poäng, 3 poäng före närmaste man.

1961

Miloskytte

Våra skyttar fick en grundlig revansch vid V. MID skjutningar på 113. Herrar Prage, Olsén, Olsson, Tellåsen och co gjorde utan överdrift rent hus. Det var inte många klasser som inte hade en 12: are i toppen och det kändes gott att läsa dagstidningarnas referat efteråt.

För att börja från början så inledde man med skolskjutning på gevär. Här lyckades regementets skyttar inte så värst bra men sedan brakade det loss. I fältskjutning på gevär vann Prage och i skolskjutning på kpist gjorde Olsén och Prage en "dubbel", följda av Magnryd på 8:e och Tellåsen på 12:e. I fältskjutning blev Prage 3:a och Olsén 4:a. I den individuella tävlingen sammanlagt i ovannämnda fyra grenar segrade Prage. Lagmästerskapet i den tävlingen gick med god marginal till 12 genom de tre nämnda skyttarna som segrade med 1588 poäng före 113 lag 1.

Glädjen var emellertid inte slut därmed. Skolskjutning på äg återstod. Här kan man tala om storslam. Tellåsen vann på 135 poäng och på platserna 5, 7, 8, 9, 10 och 11 parkerade sig I 2: are. Lagtävlan vann 12 skyhögt med 995 poäng före 113 917. Det var en glädjedag och det bör också observeras att det var i "de nya" vapnets — automatvapnets klasser (kpist och äg) — som segrarna togs.

Förbundsmästerskap

Till glädjeämnen för året hör Erik Berntssons seger i förbundsfältskjutning klass 5 och 3:e plats i mästerskapet.

Olsén, Hammarsund och Prage vann 3-mannalaget i gevär. Prage blev mästerskytt före Olsén i kpist banskjutning och i fältskjutning vann Olsén med Tellåsen och Prage närmast.

Riksskytte

Riksskyttet i Borås gav värmlänningarna de största framgångarna på över 10 år och i det förbunds lag som tog hem Silverskeppet för alltid ingick Olsén och Prage. De båda hade även medverkat till seger 1950 och 1956. I förbundets strids-skjutningslag — som vann — var Prage gruppch och Olsén stf gruppch, dessutom ingick Erik Tellåsen.

Gunnar Nilsson stod för den stora överraskningen att vinna klass 2 på maxpoäng med 15 femettor av 16 möjliga.

SM i Skövde

I segrande kpistlaget sköt Prage och Hammarsund. De ingick också i det gevärslag som placerade Värmland på 2: a plats.

1962

Fältskytte, gevär

Hammarsund särsköt och vann guld i kretsen medan Berntsson ett par veckor senare tog hem förbundsguldet, även han efter särskjutning. Vårt lag blev 2: a i tävlingen om "12-kannan".

Miloskyttet

Vi ordnade tävlingen på regementet och var ofina nog att plocka hem flera fina segrar. Collander vann kpisten på bana, 12-laget Olsén, Olsson och Berntsson vann ag-skjutningen och Berntsson, Prage och Collander tog hem "stora laget" — totalseger.

"Trion Prage, Hammarsund, Olsén".

Banskytte, gevär

Trion Prage, Hammarsund och Olsén tog hem kretsens stan-dartävling och Olsén blev mästerskytt. Veckan efteråt var det dags för förbundstävlingen på Sanna. Olsén höll stilen och blev ånyo mästare, förra gången var 1957.

Kpist

Tellåsen dominerade kpistskyttet denna höst och vann i fältskjutning både regmästerskapet, huvudskjutningen och mästerskapet för kretsen på samma dag. Närmast följde Olsén och Prage. Den senare vann kretsens kpistbantävlingmästerskap.

SM i Örebro

Vid de följande SM-tävlingarna i Örebro gick Olsén till finalen och blev 12: a.

1963

Fältskytte

I trekretsskyttet segrade Hammarsund i Ö. Fågelvik och bidrog verksamt till kretsens lagseger. Tyvärr kunde han ej försvara sin kretsmästartitel i N. Ullerud, men vid förbundsmästerskapet i Nyed gick han in som 3:a slagen med endast 2 träff.

Banskytte

Hammarsund toppade kretsens klass 5 och blev även mästerskytt. Tillsammans med Prage och Olsén tog han "skynket". I det efterföljande förbundsmästerskapet gick Olsén in som 3:a efter seger i huvudskjutningen. Gösta Karlsson blev 3:a i kpistmästerskapet och Olsén 6:a. Hammarsund intecknade "Kretsmästarpokalen" efter segern i Töcksfors.

I Värmlands SM-lag för kpist (som kom på silverplats) ingick bl a Olsén, som även finalsköt med gevär och blev 10:e man.

Med tangerat distriktsrekord tog Olsén hem DM för armé-geväret och i kretsens mästerskapstävling för kpist en seger.

Miloskyttet

Årets upplaga gav endast Prages och Olssons 3:e platser som mest framträdande minne. I det militärmästerskap som följde, noterades Gösta Karlssons 7: e plats i gevärsfältskjutning som det bästa för vår del.

^ H

1964

Liksom tidigare år har regementets skyttar haft framgångar såväl i militär som i civil tävling. Sälunda har framskjutna placeringar nåtts både individuellt och i lag i de två stora tävlingarna inom försvaret — MM och SMI hemmabanetävling.

MM

Den största prestationen gjorde Thore Olsson genom att vid MM i Linköping bli militärmästare i automatgevärsskjutning följt av Prage på 4: e plats.

I denna tävling var regementets lag nära att vinna men fick finna sig i en andra placering efter Jägarskolan, som så småningom vann en mycket diskutabel omskjutning.

I skolskjutning med gevär placerade sig Olsén på 4: e plats i finalen och Berntsson blev 10: a i kpist fältskjutning. Samma plats fick I 2-laget i både kpist och gevär fältskjutning.

SMI

I Sveriges militära Idrottsförbunds tävlingsskjutning på hemmabanor kom regementet i lagtävlingen på 2. plats i kpistskjutning, på 4:e plats i gevärsskjutningen och blev 3:a sammanlagt på gevär och kpist. Även individuellt höll sig skyttarna väl framme.

Här är de bästa placeringarna: Gevär. Liggande:

2. Prage. Snabbskjutning i ställningar: 5.

Holmstrand. Pistol 6X5 skott + 6 duellserier: 2.

Claes Egnell. Kpist: 2. Prage, 4. Egnell.

Miloskytte

Vid V MID tävlingar, som anordnades av A 9 vann 12 lagskjutningen. Där placerade sig Holmstrand, Olsén och Carlén som resp 4: a, 5: a och 6: a.

I lagtävlingen — fält- och skolskjutning med gevär och kpist — fick I 2 se sig slaget av 13 med 11 poäng.

^ ^ H

1967

Största framgången är den som de värnpliktiga presterade genom att vinna Propagandans lagtävling för hela landet — det visar att våra skytteutbildare gjort ett gott arbete, ty den segern är verkligen sensationell i jämförelse med alla tidigare resultat.

1968

Erövrade priser

Följande vandringspris har erövrats för alltid: Nymansbolagens tallrik i fältskjutning gevär — Enock Prage — ÖS-propagandans silverpokal i skolskjutning pist — Erik Berntsson och skolskjutningspokalen — B F Olsén.

Pistolskytte

I pistolsektionen har det blåst nya vindar sedan den nye ordföranden Kenneth Ingemarsson trätt till. Han satte igång omedelbart på nya året med att få föreningen att skjuta i en hemmabanetävling med luftpistol. Fortsatte sedan med att ordna serietävlingar av olika slag på korthållsbanan, främst för att locka ut de värnpliktiga. Det gav också bra resultat.

1971

Förbundsskytte

Hammarsund blev 3:a i veteranuppställningen och Prage 2:a på kpistens fältskjutning. Föreningens lag i divisionstävlingen inom kretsen blev nedflyttat till div IV — botten var nästan nådd.

1972

I kretsens div-tävling bottenoterades vårt lag med en sista plats i div IV och bara 77 träff sammanlagt beroende på att endast en skytt deltagit.

Den mödosamma vägen uppåt skulle nu börja.

Vid kretsens årsmöte avtackades Olsén för 22 års sekreterarejobb med förtjänstmedalj i guld samt valdes till 1:e hedersledamot.

Förbundsskytte

Tellåsen tog återigen hem ett mästerskap i fältskjutning kpist och Hammarsund försvarade sin 3:e plats i veteranmästerskapet och blev 2:a i veteranernas kpistfältskjutning.

Karlstadsmästerskapet

I fältskjutning gevär gick vår 3:e-klassare Gunnar "Gas" Björk in på en 2:a plats totalt sedan han vunnit klass 3 före Anders Helin.

Detta är nog början till "Det Glada Gängets" framgångar.

1973

Gravaskytte

Sedan isen brutits kom fina framgångar i Grava-skyttet. Anders Helin vann F 4 och blev 6:a i mästerskapet och nu börjar vi skymta nya namn som Björn Tomtlund och S Bengtsson tillsammans med Björk i prislistora.

Korp- och divisionsskytte

Alf Wiman tog hand om dessa nya krafter och skolade dem så bra att det blev en överlägsen seger i kretsens div-tävling i div IV.

Björk sköt dagens högsta resultat vid korpsskyttet på bana. Regementschefen Per Sune Wallin fängslades av "gänget" och ställde upp i NWT-Pokalen och andra större och mindre tävlingar.

Flera nya namn kom till och vid förbundstävlingen gick flera in på prisplats. Björk och Wallin fick sällskap av Nils-Erik Karlsson, Kjell Magnusson, Carl-Henrik Dyegård och så några av de gamla bataljhästarna med Collander i spetsen. I höstens korpfältskjutning deltog också Hans Dyllnert, vilken vann klass F 2, och längre fram kom att ägna sig mera åt pistolen.

1974

Gravaskytte

Inledningen blev 1973 lik med stor satsning i Grava. Björk 2:a i klass F 4. Bengt Tomtlund vann F 2 före Lars och Leif Larsson samt som 5:a Kåre Bergkvist. I F 1 sågs för första gången namnet Peter Björk. Lagresultatet gav en ledning i div III och man började få luft under vingarna.

Värmlandsskytte

Alf Wiman fortsatte att elda på och driva "Det Glada Gänget", som nu for runt i Värmland och visade upp sig — och tillvann sig respekt för sina skjutfärdigheter. Bengt Tomtlund vann F 2 i Munkforsträffen och Björk blev 6:a i F 4 och Tore Olsson 6:a i mästerskapet, där laget blev 5:a. Nisse Karlsson vann F 5 i kretstävlingen i Örnäs och gänget mötte upp i Skolkorpen och Sommarsaluten i Hagfors, där Gunnar Björk vann klass F 4. Vid "Förbundets" blev Björn Tomtlund 3:a i kpist fält och Dyegård 3:a på bana med samma vapen. Årets resultat var så fina att man beslöt anmäla ytterligare ett lag i div-tävlingen. En förarglig utkommendering av några skyttar hindrade laget från att vinna div III, men den slutsegern togs året därpå.

1975

Gravaskyttet

Åter inleddes ett år likt de föregående med Gra va-skyttet. Nils-Erik Karlsson blev 5:a i F 5 och Björn Tomtlund 8:a i F 3 och i Munkfors vann Leif Larsson F 2. Håkan Andersson är ny i F 3, där han i Nyed blev 3:a och efter 4 matcher låg de båda lagen på varsin 3:e plats. Den ställningen kvarstod efter sista tävlingen.

Förbunds- och korpsskytte

Leif Larsson blev 6:a i F 3 på Förbundets fält och en och annan skytt skymtar i NWT-Pokalens prislister. Grabbarna började emellertid att få fordringar på sig själva och då sjunker alltid resultatet. Utdelningen blev heller inte så stor vid förbundstävling på Sanna. Det var egentligen bara Staffan Skoglund, Prage och Bruno Hultstrand som syntes. Staffan vann A 2 kpist, fält och skol. Prage 2:a i kp-skol och 4:a kp-fält för veteraner samt Bruno 12:a i gevär F 5.

"Det glada gänget" vid årsmötet 1976.

Från övre raden: Mats Norhult, Lennart Ohlsson, Kaj Wiberg, Jens Håkansson, Björn Tomtlund (sekreterare), Nils Erik Karlsson (ordförande), Bror Frank Olsén (gammelskytt), Alf Wiman, Bruno Hultstrand, Håkan Andersson. Främre raden: Leif Larsson, Bertil Lundberg, Per Eriksson, Conny Jönsson, Bengt Tomtlund, Kjell Magnusson. Fotograf: Hans Dyllnert (kassör).

Som ni kunde se så var dom finaste åren 1950—1961. Nu skall inte värdet av de yngre grabbarnas insatser förtras. De har ju bland annat vunnit inteckning i Skillingmarks kanna, som är en svår skjutning och de har varit med i topp på ett flertal tävlingar. På pistolsidan är det något sämre. Vi har endast 2 st aktiva skyttar för tillfället — Carl-Henrik Dyegård och Hans Dyllnert. Dessa två har börjat att skjuta upp sig i klasserna och är på gång, likaväl som de övriga unga skyttarna i föreningen. Dyegård blev för övrigt föreningens bäste allround-skytt 1975 och fick för detta ett hederspris.

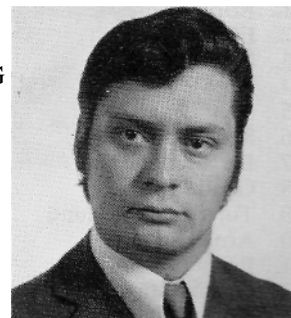
Om man i skrivande stund skall säga något om 12 skf kan med fast övertygelse sägas "De är på gång grabbarna". Kanske det rent av blir ett nytt 50-tal, vem vet?

Det bör stå klart för läsarna vilket mål vi har för framtiden: "Det Glada Gänget". Det är ju så att inga segrar kommer gratis, man måste kunna ta en motgång och trots allt vara pigg och glad.

VI TROR PÅ FRAMGÅNG

112 SKF.

HANDY

12 IF ordf och sekr (tillika idrottsofficer) 1950—1975

1949—50

Ordf Sten S: son Djurberg
Sekr Bertil Hernth
Magnus Eriksson

1950—51

Ordf Gösta Nordanskog
Sekr Bertil Calais

1951—52

Ordf Ivar Scheffer
Sekr Bertil Calais

1952—53

Ordf Ivar Scheffer
Sekr Bertil Calais ,,
Erik Karlsson

1953—54

Ordf Ivar Scheffer
Sekr Erik Karlsson
1954—55

Ordf Bertil Calais
Sekr Erik Karlsson ,,
Bertil Lunden

1955—56

Ordf Bertil Calais
Sekr Erik Karlsson

1956—57

Ordf Bertil Calais
Sekr Börje Börjesson

1957—58

Ordf Bertil Calais
Sekr Birger Eriksson

1958—59

Ordf Bertil Calais
Sekr Enock Prage

1959—60

Ordf Bertil Calais
Sekr Bertil Hernth

1960—61

Ordf Claes Egnell
Sekr Bertil Hernth

1961—62

Ordf Claes Egnell
Sekr Gunnar Fagerström

1962—63

Ordf Magnus Eriksson
Sekr Gunnar Fagerström

1963—64

Ordf Magnus Eriksson
Sekr Gunnar Fagerström

1964—65

Ordf Magnus Eriksson
Sekr Per Sjölander

1965—66

Ordf Thorsten Westerlund
Sekr Per Sjölander

1966—67

Ordf Thorsten Westerlund
Sekr Sven-Bertil Bengtsson

1967—68

Ordf Thorsten Westerlund
Sekr Lennart Pettersson

1968—69

Ordf Thorsten Westerlund
Sekr Lennart Pettersson

1969—70

Ordf Birger Eriksson
Sekr Per Sjölander

1970—71

Ordf Birger Eriksson
Sekr Per Sjölander

1972—73

Ordf Rolf Alderborn
Sekr Per Sjölander

1973—74

Ordf Rolf Alderborn
Sekr Per Sjölander

1974—76

Ordf Hans Åkesson
Sekr Jan-Erik Nilsson

Förteckning över innehavare av regementets guldmedalj "För idrottsprestation"

1.	Wilhelm Hjukström	1943	44.	Erik Tellåsen	1954	87.	Benny Södergren	1969
2.	Enock Prage	1943	45.	Elwing Bäckström	1954	88.	Thore Berglund	1969
3.	Magnus Eriksson	1943	46.	Inge Nilsson	1956	89.	Eilert Gustavsson	1969
4.	Bror Sehman	1943	47.	Lennart Edström	1956	90.	Jan-Erik Edström	1970
5.	Alvar Kronlund	1944	48.	Roland Collander	1957	91.	Bengt Holmberg	1970
6.	Sven-Olof Everhall	1944	49.	Karl-Erik Jakobsson	1957	92.	Bengt Stattin	1970
7.	Gunnar Karlsson	1944	50.	Gunnar Moberg	1957	93.	Ove Nilsson	1970
8.	Helmer Lundberg	1944	51.	Åke Hansson	1957	94.	Mauri Järvenpää	1970
9.	Erik Karlsson	1944	52.	Bengt Eriksson	1958	95.	Lars Andersson	1970
10.	Verner Gäfvert	1944	53.	Arne Bornehag	1958	96.	Kenneth Olofsson	1970
11.	Erik Berntsson	1944	54.	Kenneth Forsberg	1958	97.	Sune Adolfsson	1971
12.	Sven Syversson	1945	55.	Sune Brattberg	1960	98.	Bengt Eriksson	1971
13.	Gunnar Nilsson	1945	56.	Kjell-Åke Andersson	1961	99.	Malte Larsson	1972
14.	Lennart Persson	1945	57.			100.	Rolf Nilsson	1972
15.	Björn Killen	1945	58.	Gunnar Nilsson	1961	101.	Ove Olsson	1972
16.	Ivan Norbäck	1946	59.	Birger Eriksson	1964	102.	Jan Svensson	1972
17.	Börje Börjesson	1946	60.	Per-Erik Johansson	1965	103.	Rolf Mathisen	1972
18.	Bengt Sewerin	1946	61.	Gunnar Persson	1965	104.	Jan-Olof Gustavsson	1972
19.	Olle Lindgren	1946	62.	Sve-Åke Modin	1965	105.	Hans Jansson	1972
20.	Bengt Carlsson	1946	63.	Lennart Westlund	1965	106.	Göran Fredberg	1971
21.	Arvid Hilmersson	1946	64.	Bengt Widström	1965	107.	Bengt Dehring	1972
22.	Uno Nyberg	1947	65.	Claes Egnell	1965	108.	Bertil Damberg	1973
23.	Hilding Wahlgren	1947	66.	Kjell Gustavsson	1966	109.	Johnny Jonsson	1973
24.	Knut Ellinge	1947	67.			110.	Dan Roskvist	1973
25.	Erik Engelbrektsson	1947	68.	Per-Olof Bryntesson	1966	111.	Sven-Åke Lööv	1973
26.	Jerry Olsson	1947	69.	Jarl Lundgren	1966	112.	Hans Barthelsson	1973
27.	Bror Frank Olsén	1947	70.	Lennart Mossberg	1966	113.	Kenneth Adolfsson	1974
28.	Sören Stenebjär	1947	71.	Runo Gärd	1967	114.	Lennart Jansson	1974
29.	Evert Ramström	1947	72.	Lennart Beckius	1967	115.	Gustav Wennberg	1974
30.	Gustav Holmstrand	1950	73.	Alf Dahlin	1967	116.	Göran Carnander	1975
31.	Rolf Nordenborg	1950	74.	Ulf Karlsson	1967	117.	Lars Carnander	1975
32.	Fredrik Grevillius	1951	75.	Mats Lindkvist	1967	118.	Anders Levin	1975
33.	Per-Olof Holm	1952	76.	Anders Råstock	1967	119.	Stellan Johansson	1975
34.	Per Sjölander	1953	77.	Bo Norbäck	1967	120.	Jan-Erik Nilsson	1975
35.	Sven Bengtsson	1953	78.	Rune Mattsson	1968	121.	Tom Lövgren	1975
36.	Kjell Andersson	1953	79.	Åke Lindström	1968	122.	Tomas Johansson	1975
37.	Bertil Lunden	1953	80.	Sven-Olof Holmsten	1968	123.	Magnus Haeger	1975
38.	Gösta Aronsson	1953	81.	Torsten Wadman	1968	124.	Lars Andersson	1975
39.	Torsten Westerlund	1953	82.	Louis Larsson	1968	125.	Sten-Olof Olsén	1976
40.	Arne Gäfvert	1954	83.	Ulf Löner	1968	126.	Tommy Johansson	1976
41.	Bengt Nilsson	1954	84.	Ingemar Järström	1968	127.	Björn Hjalmarsson	1976
42.	Gustav Magnryd	1954	85.	Per Norden	1968	128.	Ronnie Adolfsson	1976
43.	Gösta Karlsson	1954	86.	Tommy Jonsson	1968	129.	Ragnvald Aaker	1976

Styrelsens sammansättning 1950—76

1950—51

Ordf: B Svartz Sekr: H
Nilsson Kassör: O Holm
Ordf pistol: M Jacobsson

1952—54

Ordf: J Wasrn Sekr: H
Nilsson Kassör: O Holm
Ordf pistol: H Thunell Ordf
pistol: B F Olsén (1954)

1955

Ordf: E Prage Sekr: H
Nilsson Kassör: O
Holm Ordf pistol: B F
Olsén

1956

Ordf: E Prage Sekr: E
Berntsson Kassör: G
Karlsson Ordf pistol: B
F Olsén

1957—58 Ordf: E Prage
Skr: H Nilsson Kassör:
G Karlsson Ordf pistol:
B F Olsén

1959

Ordf: E Prage Sekr: E
Berntsson Kassör: G
Karlsson Ordf pistol: B
F Olsén

1960

Ordf: E Prage Sekr: H
Nilsson Kassör: G
Karlsson Ordf pistol: B F
Olsén

1961—62

Ordf: E Prage Sekr: E
Berntsson Kassör: G
Magnryd Ordf pistol: B F
Olsén

1963—66

Ordf: E Prage Sekr: E
Berntsson Kassör: E
Hammarlund Ordf pistol:
B F Olsén

1967

Ordf: E Prage Sekr: E
Berntsson Kassör: E
Hammarlund Ordf pistol:
B Carlén

1968—69

Ordf: E Prage Sekr: B
Carlén Kassör: E
Hammarlund Ordf pistol:
B Carlén

1970—71

Ordf: E Prage Sekr.: L
Lundgren Kassör: E
Hammarlund Ordf pistol:
B Carlén

1972

Orf: E Prage Sekr: K
Ingemarsson Kassör: E
Hammarlund Ordf pistol:
T Nordenborg

1973

Ordf: K Ingemarsson
Skr: N-E Karlsson
Kassör: E Hammarlund
Ordf pistol: T Nordenborg

1974

Ordf: N-E Karlsson Sekr:
L Larsson Kassör: H
Dyllnert Ordf pistol: H
Dyllnert

1975

Ordf: N-E Karlsson Sekr:
B Tomtlund Kassör: H
Dyllnert Ordf pistol: H
Dyllnert

1976

Ordf: N-E Karlsson Sekr:
C-H Dyegård Kassör: H
Dyllnert Ordf pistol: H
Dyllnert

Idrottsprofiler

Åke Hansson Livkompaniet, som vid »•f mästerskapet i skolskjutning 1956 besegrade hela det gamla garvade gardet av veteraner.

←¹ Till höger Gunnar Björk — "mångsysslare" under rekryten 1956. Nu faktor vid Nermans Trycksaker.

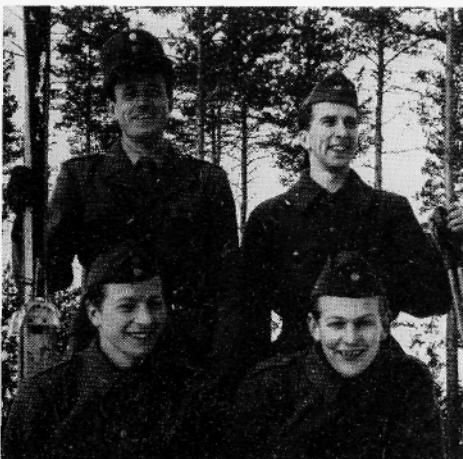
Kjell-Åke "Sörmarkarn" Nilsson instrueras av Gusti Laurell på Tingvalla under rekrytåret 1961.

"Todden" Westerlund i favoritposition 1967.

Efter "slaget om Sandgrund" 1964 intervjuas "Dubbel-Nisse" Nilsson: "Ta tjänsten som en nyttig lek och visa tillmötesgående mot befälet" sa Nisse bland annat.

← Lag 1

Lag 2.

Segerlagen vid V. MIDtävling i Gräsmark 1956. Lag 1: Kjell Andersson, Kjell Lidh, Karlsson 7. och Jansson 4. komp. Lag 2: Roland Collander, Gösta Aronsson, Kjellberg 6. och Dahlström 5. komp.

Innehållsförteckning

Företal	sid 3
<i>Åren 1626—1949. En historisk resumé av Per-Erik Nordquist</i>	
Utskrivning och värving	„ 6
Från stam och beväring till allmän värnplikt.....	„ 27
Regementet i Karlstad	„ 36
Beredskapstiden	„ 40
Åren efter beredskapstiden	„ 46
<i>Åren 1950—1975. En krönika sammanställd av Torsten Melcher och Alf Wiman</i>	„ 47
<i>Åren 1950—75 — några data</i>	„ 197
Utbildning av John Pettersson	„ 198
Fredsorganisation av Torsten Melcher.....	„ 202
Personaltjänst av Torsten Melcher	„ 205
Personalvård av Thorsten Westerlund	„ 221
Mark och byggnader av Nils Bergman.....	„ 225
Idrott av Per Sjölander och Alf Wiman	„ 227
Skytte av Hans Dyllnert.....	„ 234